

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Historický ústav

**Topografie kostelní sítě a klérus řečického děkanátu
do doby husitské**

Magisterská diplomová práce

Václav Nečada

Vedoucí práce: Mgr. Petr Elbel, Ph.D.

Brno 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou prací (*nebo bakalářskou oborovou prací, magisterskou diplomovou prací, magisterskou oborovou prací*) vypracoval/a samostatně a uvedl/a všechnu použitou literaturu a prameny

10. července 2020

.....

Václav Nečada

Předně bych chtěl moc poděkovat dr. Petru Elbelovi za pečlivé pročitání rukopisu práce, za upozornění na četné nepřesnosti a za mnoho cenných připomínek a rad. Za pomoc bych chtěl dále poděkovat Evě Čapkové a Tereze Kučerové za rady při interpretaci papežských listin.

Obsah

Úvod	7
Osídlení území děkanátu	8
Majetky vyšehradské kapituly	8
Majetky pražského biskupství	12
Majetky želivského kláštera	21
Majetky šlechty	37
Shrnutí průběhu osídlení	38
Vznik farní sítě	40
Řečický děkanát	43
Patronátní právo k farním kostelům	46
Oltářníci a manuální vikáři	50
Farní klérus	54
Výběr klerika	54
Stupně svěcení	57
Délka působení kleriků na beneficiu	60
Důvody ukončení působení na beneficiu	63
Směny beneficií	65
Kariéry vybraných kleriků	68
Hospodaření farářů	104
Husitské války	108
Kostely na území děkanátu	112
Božejov	112
Branišov	114
Buřenice	114
Červená Řečice	117
Česká Vyskytná	121
Dolní Cerekev	123
Dolní Město a Lipnice	125
Dušejov	132
Herálec	133
Horní Cerekev	134
Hořepník	136
Humpolec	139
Chvojnov	142
Ježov	145

Jiřice.....	146
KaliřtĚ	146
Kořetice	149
KrĀsnĀ Hora	150
KřeřĪn.....	151
Libkova Voda	153
Lidmaň.....	154
Loukov	158
Lukavec.....	160
MezilesĪ.....	161
MladĚ BřĪřtĚ	162
NĚmeckĀ VyskytnĀ	164
NovĀ Cerekev.....	166
NovĀ Rychnov	168
Onřov.....	169
Pelhřimov	172
RovnĀ.....	179
RynĀrec.....	180
Řeĉice (Řeĉiĉka).....	181
Senořaty	183
SkĀla	183
SmrĉnĀ.....	184
SnĚt.....	185
ŪsobĪ.....	186
ŪstrařĪn.....	187
Vojslavice.....	189
ZahrĀdka	191
Źeliv – kostel sv. Petra	194
ZĀvĚr	196
DidaktickĀ projekt.....	197
Literatura	198
Prameny	201
VypracovĀnĪ projektu	207
Soupis zkratek.....	209
VyužitĚ archivnĪ fondy	210
TiřtĚnĚ prameny.....	210

Seznam použité literatury	213
Příloha I. Vzdálenosti mez beneficii při směnách.....	221
Příloha II. – beneficia řečického děkanátu (tabulky).....	222
Příloha III. – přehled kleriků	310
Klerici (bez želivských premonstrátů).....	310
Želivští premonstráti	330
Mladé Bříšče	330
Dušejov.....	331
Jiřice	331
17. 9. 1355 –.....	332
9. 10. 1356.....	332
9. 10. 1356 –.....	332
25. 10. 1367†.....	332
9 10. 1356 –.....	332
27. 9. 1363 –.....	333
23. 3. 1368.....	333
23. 3. 1368–.....	333
Mikuláš ze Želiva	333
Nezamysl.....	333
Persik.....	333
Václav.....	334
27. 9. 1363–.....	334
–17. 6. 1354.....	334
Příloha IV. – Fotografie kostelů	335
.....	

Úvod

Cílem předkládané práce je podat obraz farní topografie řečického děkanátu. Pro Prahu zpracoval farní topografii a přehled duchovenstva působícího u jednotlivých kostelů ve středověku již V. V. Tomek v *Dějepis města Prahy*.¹ Podrobnější zpracování kostelní sítě v arcijáhenstvích boleslavském, kouřimském a hradeckém přináší kniha Josefa Kurky z roku 1914.² Významné podněty k dalšímu výzkumu farní sítě přinesly studie Zdeňky Hledíkové³ a Zdeňka Boháče⁴, načež bylo v posledních dvou desetiletích publikováno již vícero prací věnovaných konkrétním děkanátům.⁵ Obdobným způsobem se tato práce snaží zpracovat řečický děkanát. Takovéto zpracování jednotlivých děkanátů a vyhodnocení získaných informací může přispět k bližšímu poznání farní správy v pražské arcidiecézi v době před husitskými válkami a odhalit některé obecné tendence. V návaznosti na zpracování farní topografie se nabízí i otázky týkající se farního kléru, jeho mobility, délky setrvání na beneficiu, okolností, které mohly spolupůsobit při výběru nového klerika patronem.

Pro většinu kostelů na území děkanátu není známá doba jejich výstavby, lze ale očekávat, že vznik osídlení byl doprovázen budováním kostelní sítě, věnuji se proto v této práci nejprve vylíčení kolonizace území děkanátu. Následující kapitoly jsou věnovány rozložení patronátního práva mezi různé skupiny patronů a farnímu kléru a situaci v děkanátu po vypuknutí husitských válek.

Po těchto všeobecně zaměřených kapitolách následuje samotné jádro práce v podobě zpracování historie jednotlivých kostelů do doby husitské. Ve stručnější podobě o těchto kostelech pojednal už Josef Kurka. Kostelům na řečickém panství a na některých šlechtických statcích na Pelhřimovsku se věnoval mnohdy zcela vyčerpávajícím způsobem už Josef Dobiáš v *Dějínách města Pelhřimova*. Dobiášovy pečlivé a seriózně zpracované práce přinášejí řadu informací i pro některé všeobecné kapitoly této práce.⁶

¹ TOMEK, Václav Vladivoj: *Dějepis města Prahy V*. Praha 1881.

² KURKA, Josef: *Archidiakonáty kouřimský, boleslavský, hradecký a diecése litomyšlská: místopis církevní do r. 1421*. Praha 1914.

³ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Ke studiu a možnostem využití patronátních práv v předhusitských Čechách*. *Folia historica Bohemica* 7. 1984, s. 43–99; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Venkovské děkanáty ve středověkých Čechách*. In: Pocta prof. JUDr. Karlu Malému. Praha 1995, s. 112–123; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Farní síť ve středověkých Čechách a možnosti jejího studia*. *Colloquia mediaevalia* 8. Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku. Praha 2007, s. 23–32.

⁴ BOHÁČ, Zdeněk: *Patrocinia románských kostelů v Čechách*. *Historická geografie* 8. 1972, s. 31–52; Boháč, Zdeněk: *Patrocinia jako jeden z pramenů k dějinám osídlení*. *Československý časopis historický* XXI. Praha 1973, s. 369–388; Boháč, Zdeněk: *Struktura feudální pozemkové držby v Čechách na prahu husitské revoluce. (Pokus o rekonstrukci podle patronátní práva)*. *Folia Historica Bohemica* 7. 1984, s. 7–42.

⁵ Přehled prací věnovaných jednotlivým děkanátům viz níže v kapitole Didaktický projekt – literatura.

⁶ DOBIÁŠ, Josef: *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí I*. Pelhřimov 1927; DOBIÁŠ, Josef: *Německé osídlení ostrůvku jihlavského*. *Časopis archivní školy* VIII. 1930, s. 19–92.; DOBIÁŠ, Josef: *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí II*. Pelhřimov 1936.

Poslední část práce pak představuje nastínění možností, jak využít téma středověké církevní správy v pražské diecéze pro didaktický projekt v rámci výuky dějepisu.

Osídlení území děkanátu

Řečický děkanát přiléhá svou východní částí k moravské hranici, kterou tvořila řeka Jihlava.⁷ Území na obou stranách této hranice pokrýval v starých dobách pomezí hvozd, jenž zabíral zřejmě až do 12. století i celé nebo téměř celé území pozdějšího děkanátu.⁸ Hvozd patřil původně panovníkovi,⁹ od něž jeho části získávaly postupně především církevní instituce a v menší míře asi i šlechta. Snad již za krále Vratislava získala vyšehradská kapitula Svatavin újezd, který zasahoval z části i do řečického děkanátu. K němu za Přemysla Otakara I. získala kapitula ještě Zahrádku s okolním újezdem. Humpolec získali od panovníka před rokem 1253 křižovníci s červenou hvězdou a poblíž Lipnice měl majetky vilémovský klášter. Největší část pozdějšího děkanátu získalo ve čtyřicátých letech 12. století pražské biskupství náhradou za moravský Podivín. Biskupství zřejmě záhy toto území rozdělilo, a zatímco samo si nechalo území s centrem v Červené Řečici, druhou, zřejmě menší, část přenechalo želivskému klášteru. Mimo majetků těchto velkých církevních institucí nalézáme na jihu a západě děkanátu ještě několik menších šlechtických statků.

Majetky vyšehradské kapituly

Svatavin újezd

Podle falza z první poloviny 13. století vydávajícího se za listinu knížete Bedřicha z roku 1187 měla darovat královna Svatava vyšehradskému kostelu újezd.¹⁰ Památka na královnu Svatavu tvořila v čase před husitskými válkami pevnou součást vyšehradské historické paměti.¹¹ Královna Svatava je uváděna jako donátorka újezdu znovu v listině Karla IV. z roku 1352 potvrzující kapitule vlastnictví újezdu.¹² O darování újezdu se nacházela zmínka rovněž v dnes ztraceném rukopise *Codex portionum*, podle něž darovala Svatava kapitule Královický újezd

⁷ *Codex diplomaticus et epistolarius regni Bohemiae* (=CDB) II. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1912, s. 274–277, č. 281; CDB III/1. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1942, s. 43–44., č. 43.

⁸ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 6–9; též: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 14–17.

⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s., 23.

¹⁰ *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae* (=CDB) I. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1897, s. 438–440, č. 406. Podle Václava Hrubého padělána listina po roce 1211, nejspíše až kolem poloviny 13. století. (HRUBÝ, Václav: *Tři studie k české diplomatice: z rukopisu připravil k tisku J. Šebánek*. Brno 1936, s. 164–165.). K listině též: PSÍKOVÁ, Jiřina: *Príspevky k diplomatice vyšehradských listin 12. století*. Archivum Trebonense: sborník studií pracovníků archivu a jeho badatelů 2. Třeboň 1973, s. 6 a 9. Listina musela vzniknout před 4. červnem 1251, kdy byla potvrzena králem Václavem. (CDB IV/1. Edd. Jindřich Šebánek, Sáša Dušková. Prague 1962, s. 381–382, č. 217).

¹¹ REITINGER, Lukáš: *Vratislav první král Čechů*. Praha 2017, s. 237–240.

¹² *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae* (=RBM) V/3. Ed. Jana Zachová. Dolní Břežany 2000, s. 617–619, č. 1307.

(*circuitum Cralovicensem*). Samotný zápis vznikl nejdříve ve 14. století, ale zřejmě vycházel ze starších pramenů. A královnou Svatavu snad připomíná i jméno centra újezdu (Dolních) Královic.¹³

První jistý doklad o vlastnictví újezdu vyšehradskou kapitulou představuje listina knížete Soběslava z roku 1178. Kníže v ní potvrzuje vyšehradské kapitule vlastnictví řeky Sázavy s okolním újezdem. O královně Svatavě zde ale nenacházíme žádnou zmínku. Jsou tu ale uvedeny hranice tohoto újezdu. Od východu je tvořila řeka Sázava, od Želiva řeka *Liube*, přičemž měla kapitule náležet i tato řeka, a od západu Stará cesta vedoucí do Želiva.¹⁴

Řekou Sázavou je míněna dnešní Želivka a *Liube* je Martinický potok.¹⁵ Stará cesta vedoucí do Želiva vedla dle Tomka asi od Křivsoudova a někde mezi Senožaty a Onšovem přes říčku *Liube*¹⁶ J. V. Šimák vyznačuje její průběh z Čechtice na Krčmy, Syrov a Senožaty a ztotožňuje ji se širokou cestou na kterou narazil u Čechtice a jež byla v jeho době zvána *Stará pražská cesta*.¹⁷ S Šimákem nesouhlasil J. Dobiáš, neboť by se podle Šimákova určení cesta dotýkala z majetků vyšehradské kapituly pouze Syrova. Podle Dobiáše šla cesta na západ od vsí Brzotic, Lokte, Děkanovic, Dunic a Syrova a teprve, když překročila Martinický potok, obrátila se k jihovýchodu na Želiv.¹⁸

O cestě víme pouze, že běžela na jih od vyšehradských statků. Nejspíše ani jednu ze zmíněných variant není možno zcela vyloučit. *Lube* (Martinický potok) je zmiňována jako hranice mezi majetky patřícími vyšehradské kapitule a želivskému klášteru opět v roce 1236. Tehdy došlo k ukončení dlouhého sporu mezi těmito institucemi o zmíněný potok. Vyšehradská kapitula měla podle dohody získat řeku s oběma břehy a právem rybolovu, ale čtyři mlýny, které stály na potoku, měly sloužit oběma církevním institucím. Tehdy už se ve Svatavině újezdu nacházely prebendy vyšehradských kanovníků.¹⁹

¹³ REITINGER, L.: *Vratislav*, s. 239.

¹⁴ CDB I, s. 251–253, č. 287. Srov.: TOMEK, Václav Vladivoj: *Újezd Svatavin na řece Sázavě*. Památky Archaeologické a místopisné I. 1854–1855, s. 320.

¹⁵ TOMEK, Václav Vladivoj: *Dějepis města Prahy I*. Praha 1892², s. 420; ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Kříž Vratislavův*. Zálesí II. Humpolec 1920–1921, s. 102.

¹⁶ TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 420.

¹⁷ ŠIMÁK, J. V.: *Kříž Vratislavův*, s. 98–103. Zmiňuje v této souvislosti také stará Boží muka u ní stojící, zvaná „Vratislavův kříž“, přičemž původ tohoto pojmenování klade až do dob, kdy zdejší kraj vlastnili vyšehradští kanovníci, dokonce až do 11. století.

¹⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 19–20, pozn. 57. Srov.: ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Nové monografie českých měst*. Český časopis historický XXXIX. 1928, s. 145–146.

¹⁹ CDB III/1, s. 177, č. 142. K listině: FRIDRICH, Gustav: *O padělané listině krále Přemysla I. pro kostel Vyšehradský*. Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, č. 2. 1942. s. 18–21; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Ke kulturním poměrům vyšehradské kapituly počátkem 13. století*. Folia Historica Bohemica 2. 1980, s. 161.

V roce 1333 jsou zmiňovány na území újezdu vsi Žibřidovice (*Shiibrzidowicz*) a Šestejovice (*Shietyeyowicz*) v souvislosti se sporem, který o ně vedl vyšehradský probošt s děkanem.²⁰ Další lokality na území újezdu jsou uváděny v listině Karla IV. z roku 1352, která potvrzuje zdejší majetky kapituly. Vedle vsí na území někdejšího Svatavina Újezdu jsou zde vyjmenovány i vsi nacházející se za řekou u Zahrádky. Svatavin a Zahrádecký újezd tedy už byly zřejmě chápány jako jeden celek. Na území bývalého Svatavina újezdu se dle této listiny nacházelo městečko Královice (*Cralowicz*) a dvacet dva vesnic.²¹ Mimo vsí uvedených v potvrzovací listině Karla IV. z roku 1352 jsou zde zmiňovány ve stejném roce v rejstříku papežský desátků ještě vesnice Ježov a Hroznětice.²²

Kolonizace zdejšího území prováděná vyšehradskou kapitolou se odrazila i ve jménech vsí Děkanovice a Děkančice. Ves Děkanovice náležela k prebendě vyšehradského děkana a snad děkanovi náležela i ves Děkančice.²³

Zdejší majetky držela vyšehradská kapitula až do husitských válek. Po jejich skončení nebyly kapitule navraceny, nýbrž byly zastaveny Mikulášovi Trčkovi z Lípy. Císař Zikmund mu tak nejprve zastavil 21. září 1436 vsi Zahrádkice, Příseku, Snět a Syrov²⁴ a 23. listopadu 1436 následovala zástava vsí Tomice, Lhotice, Ježova, Dolních Rápotic, Šetějovic, Děkanovic, Děkančic, Martinic (*Malé Mrtinicz*), Vranic (*Braninecz*), Žibřidovic, Blažejovic, Dunic, Hořic a Hroznětice.²⁵ Z těchto zástav nebyly nikdy vykoupeny.

Újezd Zahrádka

První zmínka o zahrádeckém újezdu se objevuje v podezřelé listině Přemysla Otakara I. z 26. července 1219. Král v ní dává vyšehradské kapitule náhradou za vypůjčené roucho, a aby byla na něj byla zachovávána na Vyšehradě věčná památka, ves Zahrádku s okolním újezdem. Listina je ale považována pro své datování za falzum. Datum jejího vydání je totiž v rozporu

²⁰ RBM III. Ed. Josef Emler. Pragae 1890, s. 800–801, č. 2059.

²¹ RBM V/3, s. 617–619, č. 1307. Jmenovány jsou vesnice: Libčice (*Lubczicz*), Šetějovice (*Czecouicz*), Žibřidovice (*Sibfridowicz*), Děkanovice (*Decanowicz*), Martinice (*Martynicz*) Tomice (*Thomycz*), Snět (*Snyth*), Dolní Rápotice (*Rapoticz*), Blažejovice (*Wlasiwicz*), Vranice (*Brabyenicz*), Píšť (*Piesche*), Hořice (*Horsicz*), Děkančice (*Dyecanticz*), Dunice (*Dunicz*), Syrov (*Surob*), Loket (*Loket*), Brzotice (*Wurzoticz*), Střítež (*Krziecez*), Lohotice (*Lhoticz*), Příseka (*Priesschek*), Zahrádkice (*Zahradczicz*), a druhá Příseka (*Priesschek*), přičemž dnes známe jen jednu z nich a druhá je nelokalizovaná. K lokalizaci: TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 421. Srov.: HEJHAL, Petr: *Počátky středověké kolonizace české části Českomoravské vrchoviny*. Brno 2012, s. 44–48.

²² *Registra decimarum papalium* (=RDP). Ed. Václav Vladivoj Tomek. Praha 1873, s. 13. Srov.: TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 421–422, pozn. 29.

²³ RDP, s. 13. Srov.: PATROVÁ, Karin: *Prebendy nejstarších kolegiálních kapitul do sklonku 14. století*. Český časopis historický 10. 2008, s. 529.

²⁴ BARTA, Stanislav: *Zástavní listiny Zikmunda lucemburského na církevní statky (1420–1437)*. Brno 2016, s. 194, č. 201.

²⁵ BARTA, S.: *Zástavní listiny*, s. 209, č. 265.

s tím, že se v listině píše, že ji král vydal, když jel naproti kardinálovi Řehořovi de Crescencio.²⁶ Papež Honorius III. totiž oznámil Přemyslovi teprve 19. prosince 1220, že k němu vyslal jako legáta Řehoře de Crescencio a s kardinálem se Přemysl sešel teprve 30. června 1221 na Šacké hoře na Moravě nedaleko rakouských hranic.²⁷ Po obsahové stránce bude falzum zřejmě pravdivé a jím popisovaný dar se udál snad někdy v první polovině roku 1220.²⁸ Listina pak musela vzniknout v době, kdy byl pobyt Řehoře de Crescencia ještě v paměti vyšehradských kanovníků. Ti se s ním během jeho pobytu dostali do styku a v roce 1223 jim byl splacen v Boloni dluh, který měl zřejmě nějakou souvislost s Řehořovým pobytem v Čechách.²⁹ Jako nejzazší dobu, kdy mohla listina vzniknout lze považovat rok 1245, kdy bylo darování Zahrádky potvrzeno 21. prosince papežem Inocencem IV. Je přitom zmiňováno, že Zahrádka s příslušenstvím byla získána jako náhrada za roucho, které bylo zlaté a stříbrné a posázené drahými kameny.³⁰

Na základě pozdějšího potvrzení majetků kapituly z roku 1352 lze soudit, že kapitula získala na pravém břehu Želivky pouze Zahrádku a zřejmě dosud neosídlenou krajinu směrem k Humpolci.³¹ O kolonizačním úsilí vyšehradské kapituly v této oblasti máme doklad z roku 1252. Vyšehradská kapitula tehdy svěřila území mezi Humpolcem a lesem Nelechov (dnes Melechov) u Zahrádky humpoleckému mincmistru (*magistro monete*) Jindřichovi. Během roku měl na tomto území usadit kolonisty. Ti měli po uplynutí pěti let začít odvádět kapitule desátek obilí a po uplynutí lhůty deseti let začít platit z jednoho lánu ¼ hřivny stříbra. Lány měly být pak takové, jakými v sousedství obdělávali Němci půdu želivského kláštera. Po dobu svého života měl být lokátor soudcem nad lidmi, které přivedl, a také mu měl v každé vsi, jež by založil, připadnout do dědičného vlastnictví sedmý a osmý lán, přičemž tyto lány byly osvobozeny od všech poplatků.³² Za výsledek tohoto kolonizačního úsilí je považováno Kaliště, Horní Rapotice³³ a Světlice.³⁴ Mimo těchto tří vsí jsou na území mezi Melechovem a Humpolcem zmiňovány v roce 1352 ještě ves Podivice a nacházely se zde také vsi Bělá (*Welow*) a Běllice (*Byelicz*).³⁵ Tyto vsi (*Wyela et Byelicz*) jsou znovu zmiňovány v roce 1356

²⁶ CDB II, s. 409–410, č. 374.

²⁷ NOVOTNÝ, Václav: *České Dějiny I/3*. Praha 1928, s. 502, 506–507.

²⁸ Srov.: NOVOTNÝ, V. *České Dějiny I/3*, s. 628.

²⁹ O tomto dluhu podrobně: HLEDÍKOVÁ, Z.: *Ke kulturním poměrům kapituly*, s. 139–153.

³⁰ CDB IV/1, s. 170–171, č. 82.

³¹ RBM V/3, s. 617–619, č. 1307.

³² CDB IV/1, s. 435–437, č. 256. Srov.: KLÁPŠTĚ, Jan: *Proměna českých zemí ve středověku*. Praha 2012², s. 221–222.

³³ KLÁPŠTĚ, J.: *Proměna českých zemí*, s. 222.

³⁴ TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 421.

³⁵ RBM V/3, s. 617–619, č. 1307.

v potvrzení majetků vyšehradského probošta. Uvedeny jsou jako příslušející k Zahrádce.³⁶ U Zahrádky jsou pak zmiňovány opět v roce 1376 (*Biela et Bielczicz*).³⁷ Tomek o těchto vsích píše, že jsou neznámé polohy.³⁸ Hledat je musíme někde v okolí Zahrádky. Tak činí i Petr Hejhal, jenž Bělou lokalizuje do jihovýchodní části katastru Podivic, kde se na mapě stabilního katastru objevují pomístní jména „u Bielej“ a „v Bielej“. Toto jméno se dodnes nachází na mapách. Bělci je pak možno hledat někde u Bělského Dvora jižně od Koberovic.³⁹

Na to, že zde docházelo, stejně jako na Želivsku, ke kolonizaci za pomoci německých osadníků ukazuje i to, že se Světlice objevuje v roce 1352 pod německým jménem *Lichtenfeld*⁴⁰ a ves Kaliště je zmiňována již v roce 1318 jménem *Senfeld*.⁴¹ Německé jméno vsi Kaliště Schönfeld se pak pravidelně objevuje vedle českého pojmenování i v rejstřících papežských desátků z druhé poloviny 14. století.⁴²

Území zahrádeckého újezdu vlastnila kapitula až do husitských válek. Po jejich skončení ale majetky nezískala zpět, nýbrž byly zastaveny Mikuláši Trčkoví z Lípy. Nejprve zastaví císař Zikmund 21. září 1436 Kaliště, (Horní) Rápotice a Světlici⁴³ a 23. listopadu 1436 pak ještě Zahrádku včetně patronátního práva a Bělou a Bělci.⁴⁴

Majetky pražského biskupství

Řečicko

Poté, co v roce 1144 získalo pražské biskupství náhradou za Podivín želivský statek,⁴⁵ ponechalo si jeho jižní část. Severní část s Želivem přenechalo tamnímu klášteru. Centrem biskupského území se stala Řečice, že ale Řečicko tvořilo původně jeden celek s Želivskem, ukazuje ještě list ve formulářové sbírce biskupa Tobiáše pocházející tedy až z druhé poloviny 13. století. Biskup jím pronajal řečickou tvrz pod podmínkou, že nájemce má chránit biskupské statky v želivské provincii (*provincia Siloensis*).⁴⁶

³⁶ RBM VI/1. Ed. Bedřich Mendl. Pragae 1928, s. 188–189, č. 351.

³⁷ NA Praha, Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, listina, sign. 249.

³⁸ TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 421.

³⁹ HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 45 a NA Praha, Stabilní katastr, Praha, Indikační skica CAS434018380 (Podivice).

⁴⁰ RBM V/3, s. 617–619, č. 1307.

⁴¹ RBM III, s. 181–182, č. 442.

⁴² RDP, s. 53.

⁴³ BARTA, S.: *Zástavní listiny*, s. 194, č. 201.

⁴⁴ *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské (=AČ) I*. Ed. František Palacký. Praha 1840, s. 530–531, č. 198; BARTA, S.: *Zástavní listiny*, s. 209, č. 265.

⁴⁵ K průběhu sporu o Podivín: WIHODA, Martin: *Causa Podivín*. Časopis Matice Moravské 117/2. 1998, s. 279–291.

⁴⁶ *Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně*. Ed. Jan Bedřich Novák. Praha 1903, s. 30–32, č. 33; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 26.

O tom, že v Červené Řečici existovalo osídlení už před polovinou 12. století, svědčí vedle toho, že právě ona byla vybrána za centrum panství, také nálezy učiněné v areálu zdejšího zámku. V roce 1924 byla na nádvoří nalezena bronzová esovitá záušnice a v roce 1925 pak došlo k vykopávkám na obou zámeckých nádvořích, při nichž byly objeveny řadové hroby a další záušnice, které snad pocházejí z 12. století.⁴⁷

Řečice leží také z řečického panství nejnižší, odsud pak postupovala kolonizace v průběhu druhé poloviny 12. století do vyšších poloh a do konce století dosáhla až nejvyšších poloh na rozvodí.⁴⁸ Tento postup osídlení dokládá listina o vysvěcení rynářského kostela z roku 1203, která uvádí i jednotlivé vsi farního obvodu. Vedle Rynárce tehdy patřilo do farnosti dalších 21 vsí.⁴⁹ Řada z těchto vsí je položena už ve vyšších polohách, některé přímo na rozvodí. Jestliže tedy byly osídleny na konci 12. století i nejméně příznivé oblasti na rozvodí, muselo už předtím dojít k osídlení níže položených příhodnějších částí Pelhřimovska⁵⁰ Jen část vsí rynářské farnosti sice máme doloženu jako vlastnictví pražského biskupství,⁵¹ ale obdobný vývoj lze čekat i jinde na Řečicku a pro sousední Želivsko jej dokládá listina papeže Honorie III. z roku 1226 určená pro želivský klášter.⁵²

Německá kolonizace na Řečicku

Některé části Řečicka byly osídleny v 13. století německým obyvatelstvem. Na dosídlení některých vsí pak mohli být povoláváni cizí kolonisté ještě v první polovině 14. století.⁵³ Na

⁴⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 14.

⁴⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 34-35.

⁴⁹ Ještě mezi světovými válkami byla dochována konfirmace této listiny od biskupa Jana z roku 1305. Na základě této konfirmace vznikla pak další konfirmace v roce 1629, do níž byla v seznamu vsí interpolována ves Rohovka. Tu Gustav Fridrich ale řadí v CDB do rekonstruovaného textu původní listiny, i když správně patří jen do poznámky. To, že Rohovka do výčtu vsí nepatří a že byla doplněna teprve do novověké konfirmace, prokázal již Josef Dobiáš. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 31-32, srov.: fotografie Janovy konfirmace tamtéž, příloha Tab. XIV.) Dobiášovo zjištění nereflektuje Lenka Martínková a uvádí výčet chybně i s Rohovkou a nesprávně také soudí, že s původní listinou z roku 1203 pracovala ještě arcibiskupská kancelář za biskupa Haracha a nadále dle ní zůstává otázkou (dávno ale vyřešenou Dobiášem) proč text Harrachovy konfirmace odpovídá Janovu vidimusu. (MARTÍNKOVÁ, Lenka: *K tzv. rynářské listině z roku 1203 a jejím konfirmacím*. *Studia historica Brunensia* 52. 2003, s. 18-19, 27) Rovněž v nových dějinách Pelhřimova je Rohovka chybně uváděna ve výčtu vsí starého rynářského farního obvodu (HEJHAL, Petr – HRUBÝ Petr – MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Osídlování a kolonizace*. In: Martínek, Zdeněk et kol.: *Pelhřimov*. Praha 2014, s. 29). Nesprávně uvádí 23 vsí rynářského obvodu, namísto 22 též KLÁPŠTĚ, J.: *Proměna českých zemí*, s. 241.

⁵⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 31-32, 34. K jednotlivým vsím a jejich lokalizaci: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 32-34 a DOBIÁŠ, Josef: *Zaniklé osady na Pelhřimovsku*. *Národopisný věstník Československý XIII*. Praha 1918, s. 62-72

⁵¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 30.

⁵² CDB II, s. 274-277, č. 281.

⁵³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 78. Pro takovéto nové osídlování či rozšiřování vsí se dochovala z první poloviny 14. století řada dokladů ze sousedního Želivska (*Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae* (=CDM) V. Edd. Antonín Boček et Josef Chytil. Brunae 1850, s. 149-150, č. 145; SOA Třeboň, Premonstrátí Želiv, listina sign. 11; NA Praha, Řád premonstrátů (=ŘP) Strahov, listina, sign. 40; *Zapomenuté listiny kláštera Želiv z předhusitského období*. Ed. Jaroslav Čechura. *Jihočeský sborník historický LVII/1*. 1988, s. 27-28, č. 2.).

vliv a význam německé kolonizace na Pelhřimovsku ukázal už Josef Dobiáš. První doložené německé místní jméno v bezprostředním sousedství biskupského Řečicka má Rynárec doložený už v roce 1203. Německé jméno ale ještě nic nevyovídá o německém osídlení, neboť ta se tehdy uplatňovala i v českém prostředí.⁵⁴ Listina zmiňující poprvé Rynárec je také zajímavá tím, že se zde objevuje poprvé v našem prostředí užití lánů. Podobně jako Rynárec jsou tvořeny z německých jmen i jména vsí Markvarec a Lidmaň, jejichž vznik klade Dobiáš do 13. století. Do téže skupiny vsí řadí ještě Novou Cerekev a pravděpodobně Moraveč, jež ale neoznačuje za původně německé. Ty mají sice jména česká, ale pro jejich vznik současný s oběma Lidmaněmi a Markvarcem svědčí podle Dobiáše jejich povinnosti vůči vrchnosti, jak jsou známy z konce 14. století, velký rozsah katastru, pravidelný půdorys a u Nové Cerekve i přívrastek Nová.⁵⁵ Tyto zmíněné aspekty ale nejsou ještě důkazem, že by ony osady byly osídleny německým obyvatelstvem. Za střed nové německé kolonizace považuje Dobiáš pravděpodobně Rychnov. Jeho pozdější původ má dokládat jeho německé jméno.⁵⁶ Za zcela nově založené považuje německé vsi na levém břehu Jihlavy: Cejli (založena zřejmě před rokem 1278⁵⁷), Dolní Cerekev a Rohoznou.⁵⁸ Mimo východních svahů rohoženského masivu zalidnili němečtí kolonisté též hluboké lesy na rozvodí sázavsko-lužnickém směrem ke Kamenici.⁵⁹

O německém osídlení na Pelhřimovsku Dobiáš říká, že ještě v poslední čtvrtině 14. století byly celé velké plochy Pelhřimovska v rukou německých obyvatel a o sto let dříve byl německý živel dle něj ještě silnější než přirozený počest'ovací proces odrolil leccos německého osídlení⁶⁰ Na základě pramenných zmínek, které k jednotlivým vsím Řečicka Dobiáš shromáždil,⁶¹ se omezovalo německé osídlení v druhé polovině 14 století především na jihovýchodní část Pelhřimovska sousedící s německým Jihlavskem. Německá menšina se tehdy nacházela v Rychnově, ryze německá byla Rohozná, v jejímž okolí je doloženo dolování stříbra, Dolní Cerekev⁶² a Cejle, národnostně smíšené obyvatelstvo měl Mirošov. Mimo to se nacházelo německé osídlení v Pelhřimově a zvláště pak u něj v Starém Pelhřimově a německá menšina byla snad i v Stanovicích. V Německé Olešné, jejíž jméno naznačuje někdejší německé

⁵⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 62-63 a KLÁPŠTĚ, J.: *Proměna českých zemí*, s. 241.

⁵⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 63-64. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 44.

⁵⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 65-66.

⁵⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 77, DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 38-39.

⁵⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 66, DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 43-44.

⁵⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 86.

⁶⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 69.

⁶¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 295-321.

⁶² Ještě v zápisu zdejší farní matriky z roku 1671 lze najít označení Německá Cerekev Dolní. MZA Brno, E 67, sbírka matrik, sign. 6322, s. 160.)

osídlení, byla v roce 1379 už jen dvě německá jména ze třinácti, přičemž i jejich nositelé mohli být Češi.⁶³ Dobiáš považuje za pravděpodobné, že německé osídlení Starého Pelhřimova, nová organizace Německé Olešné a snad i dalších vsí v blízkém okolí Pelhřimova, měly svůj původ v nápravě škod způsobených domácí válkou probíhající v druhém desetiletí 14. století, kdy byly zničeny biskupské statky a obléhán Pelhřimov.⁶⁴

Rovněž byla původně osídlena německými kolonisty Lidmaň, o čemž svědčí vedle německého jména *Lydmans* ještě přívlastek *Theutonice*, německá. Dále také jméno nejstaršího tamního faráře Rudlin (1372) a jména rychtářů Nickel (1379) a Hersch (1384). V sousedním Markvarci, jehož jméno by mohlo ukazovat na německý charakter vsi, měli v roce 1379 z patnácti osedlých, jen dva německé jméno, což ukazuje, že z německých jmen vsí nelze činit přehnané závěry o národnosti jejich obyvatel.⁶⁵

Rozsah německé kolonizace na Řečicku, jaký ukázal Dobiáš ve své práci, nebyl do té doby znám.⁶⁶ Jihlavský německý historik Emanuel Schwab v konceptu své nakonec nepublikované odpovědi na Dobiášovu kritiku jeho dřívějších prací⁶⁷ označuje první díl Dobiášových Dějin Pelhřimova za jednu z nejlepších knih o městských dějinách v Čechách a cení si jeho objektivitu, s kterou ukázal i na někdejší německý charakter tehdy již zcela českého města a dále o Dobiášově práci říká, že s jeho přesným a naprosto objektivním výkladem je možno jen souhlasit.⁶⁸ Jiný postoj k Dobiášovu dílu zaujala nedávno Lenka Martínková, která tvrdí: „*Naproti tomu v případě jiných jeho prací dnes víme, díky dalšímu vývoji historických věd, jejich poznatků i jejich metod, že některé Dobiášovy závěry středověké dobové skutečnosti tak jak je známe dnes bohužel neodpovídaly.*“ Jako doklad svého tvrzení pak uvádí, že se dnes podstatně liší názor na význam německé kolonizace, „*který byl s pravděpodobností téměř rovnou jistotě mnohem větší a dopady závažnější, než jaké ji byl ochoten přiznat, bezesporu s ohledem na složitou národnostní situaci v tehdejší ČSR*“⁶⁹ Pro srovnání pak odkazuje na

⁶³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 322-323. Doklady: pro Rychnov, s. 317-318, pro Rohoznou, s. 313-315, pro Dolní Cerekev, s. 298-301, pro Cejli, s. 269-298, pro Mirošov, s. 307-309, pro Starý Pelhřimov, s. 310-311, pro Stanovice, s. 318, Německá Olešná, s. 310.

⁶⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 120. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 30-33. Nepravděpodobné je tvrzení, že část německých osadníků, kteří měli přijít do Pelhřimova v první polovině 13. století, byli starší němečtí osadníci ze Starého Pelhřimova. (HEJHAL, Petr – HRUBÝ, Petr – MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Počátky města Pelhřimova*. In: Martínek, Zdeněk et kol.: *Pelhřimov*. Praha 2014, s. 62).

⁶⁵ *Decem registra censuum Bohemica (=DRC)*. Ed. Josef Emler. Praha 1881, s. 383; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 70-71 a 476.

⁶⁶ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 4.

⁶⁷ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*.

⁶⁸ SOKA Jihlava, Emanuel Schwab, inv. č. 392.

⁶⁹ MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Regionální historiografie*. In: Hana Kábová – Ivana Koucká a kol.: *Josef Dobiáš (1888-1972). Život a dílo*. Praha – Pelhřimov 2019, s. 101.

příslušnou kapitolu nových dějin Pelhřimova.⁷⁰ Dobiáše dále viní z tendenčního přístupu k některým studovaným problémům, což se má týkat právě otázky zastoupení německého živlu v Pelhřimově a na řečickém panství, „anebo doby, po kterou byl německý živel ve městě a na některých částech řečického panství určující.“⁷¹

Pokud ale porovnáme výklad týkající se německé kolonizace Řečicka v Dobiášových dějinách Pelhřimova s výkladem v nových dějinách Pelhřimova, nenalezneme zde podstatné rozdíly. Jde pouze o již zmiňovanou rynářeckou listinu, kdy se v nových dějinách Pelhřimova v souvislosti s ní říká, že už tehdy se usazovali v nejvyšších polohách i první němečtí kolonisté.⁷² Zatímco Dobiáš uvádí, že německé místní jméno Rynárec ještě nemusí znamenat německé osadníky,⁷³ s čímž lze jen souhlasit.⁷⁴ Na obdobné pokusy Mayerovy odvozovat z jména Rynárce jeho německý původ uvádí ale Dobiáš ještě další protiargumenty, a sice že jména všech dalších vsí v rynářeckém obvodu jsou česká, dále že v Rynárci je jinak rozdělena půda nežli ve vsích, které jsou na Pelhřimovsku s jistotou doloženy jako německé a také jeho příznivou polohu oproti německým vsím, které se nacházejí v odlehlých částech Řečicka.⁷⁵

Druhým zásadnějším rozdílem, který jsem našel v nových dějinách Pelhřimova oproti Dobiášovi, je zmínka o novém vysazení Šimanova Eberhardem na německém právu v roce 1303.⁷⁶ Jde zde ale o špatnou lokalizaci, neboť listina z roku 1303 se netýká Šimanova, ale Smrčné.⁷⁷ Mimo toho jsem nenalezl na odkazovaných stranách (často zřejmě založených právě

⁷⁰ Konkrétně odkazuje zejména na s. 26-60, kolonizace se ale týká až pasáže od s. 51.

⁷¹ MARTÍNKOVÁ, L.: *Regionální historiografie*, s. 108. K tomu srov.: Dobiášova reakce na podobnou výtku z národnostního zaujetí ze strany Antona Mayera: „*Jak málo jsem byl při své práci o nejstarších dějinách Pelhřimovska zaujat předsudky národními, je vidět už z toho, že jsem německým krajanům poctivě ukázal na sílu německého živlu na Pelhřimovsku v XIII. a XIV. století, o které sami neměli dosud ani tušení. Vím ovšem, že by bylo marné ujišťovat o tom, že nic mne není vzdálenější nežli národnostní předsudky ve vědě, někoho, kdo to patrně vůbec nedovede ani pochopit.*“ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 15. K domnělému Dobiášovu národnostnímu zaujetí srov. tamtéž, s. 15-16.

⁷² HEJHAL, P.– HRUBÝ P. – MARTÍNKOVÁ, L.: *Osídlování a kolonizace*, s. 51.

⁷³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 63.

⁷⁴ Stejný názor, že použití německého jména nevypovídá o etnických poměrech vůbec nic, neboť „německá osobní jména už tehdy volně překračovala národnostní hranici a uplatňovala se i v českém prostředí“ zastává J. Klápště. (Klápště, J.: *Proměna českých zemí*, s. 241).

⁷⁵ DOBIÁŠ, J.: *Německá osídlení*, s. 33–36.

⁷⁶ HEJHAL, P.– HRUBÝ P. – MARTÍNKOVÁ, L.: *Osídlování a kolonizace*, s. 57.

⁷⁷ V rejstříku RBM II, je uvedena lokalita, jíž se listina týká jako Šimonice. Lokalita pak bývala někdy ztotožňována s Šimanovem. Že se nemůže jednat o ves Šimanov, nýbrž že jde o Smrčnou, objasnil už Antonín Tomíček: „*V Šimanově nemohlo býti 16 lánů a nemohl tu býti mlýn na úpatí Strážníka. Také faru nebylo tu možno zakládati pro blízkost fary v Branišově. To vše možno jen ve Smrčné.*“ (TOMÍČEK, Antonín: *Šimanov pod Strážníkem*. Zálesí VII. 1925-1926, s. 3-4). Dalším důvodem proto, že se jedná o Smrčnou a nikoliv o Šimanov, je skutečnost, že lokalita je v listině uváděna jako *Symonsdorf* (RBM II. Ed. Josef Emler. Pragae 1882, s. 837, č. 1945), tak se ale jmenovala ve středověku Smrčná (RDP, s. 53, srov. k tomu: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 44-46.), zatímco Šimanov je *Kollerdorf* (1341: „*Kolersdorff*“ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 11. V RBM není listina otištěna; 1360, 1377 „*Kollerdorf*“ Jihlavská městská kniha I, fol. 10r; 174v. Mimo těchto přímých dokladů, že se jedná o Smrčnou a ne Šimanov, je možné zmínit ještě některé další skutečnosti, které ukazují na to, že v listině je zmiňována Smrčná a nikoliv Šimanov: rychtáři v želivských vsích mívali obvykle v držení svobodnou krčmu, v listině z roku 1303 ale není krčma zmíněna a skutečně teprve v roce 1362 byla

na Dobiášově práci) nic, co by ukazovalo na větší míru německé kolonizace, než jak ji líčí Dobiáš. Je proto nutné odmítnout obviňování Dobiáše z národnostního zaujetí jako nepodložené a jeho výsledky týkající se německého osídlení považovat i nadále za platné.

Založení Pelhřimova

V Pelhřimově býval v předhusitské době farním kostelem kostel sv. Víta. Tento kostel se nacházel ale až za hradbami města a je tedy jednoznačně starší nežli opevněné město. Z této situace lze usuzovat, že založení města předcházela starší osada v okolí kostela sv. Víta. Mimoto se nachází na návrší nad Pelhřimovem ještě vesnice Starý Pelhřimov. Josef Dobiáš soudil, že osada svatovítská pochází přinejmenším z 2. poloviny 12. století, a to především pro její příznivou polohu, neboť v té době byly zakládány v okolí osady již i v polohách méně příznivých. Do druhé poloviny 12. století datuje Dobiáš také vznik Starého Pelhřimova.⁷⁸

Za nejpravděpodobnější cestu, jež vedla k vzniku dnešního Pelhřimova, považuje Josef Dobiáš tento vývoj: Na Pelhřimovsku měly existovat již v druhé polovině 12. století oba Pelhřimovy, z nichž jméno Pelhřimov nesl jen dnešní Starý Pelhřimov. Osada v údolí Bělé pak měla mít jiné jméno. Později pak měli biskupové proměnit Starý Pelhřimov v trhové místo.⁷⁹ Tato trhová osada však zřejmě neprosplávala pro špatné přírodní podmínky (nedostatek vody) a proto byla její práva přeložena k osadě svatovítské, kde byly mnohem lepší podmínky a dnešní Starý Pelhřimov poklesl opět na pouhou vesnici. Proměnu osady v údolí Bělé v město datuje Dobiáš do 2. a 3. čtvrtiny 13. století. Rozkládalo se dle něj na území dnešní Hrnčírské ulice, kde měl být asi teprve tehdy založen kostel sv. Víta. Toto sídliště se zřejmě nelišilo vzhledem příliš od ostatních osad na Pelhřimovsku a hlavním rozdílem bylo dle něj především právo trhu.⁸⁰

Jako pravděpodobnější vysvětlení vztahu mezi Starým Pelhřimovem a osadou svatovítskou považují následující možný vývoj. V bezprostředním sousedství existovaly dva Pelhřimovy, dnešní Starý Pelhřimov a svatovítská osada v údolí, která nesla už původně jméno Pelhřimov. Ve svatovítské osadě zřejmě záhy vznikl i kostel sv. Víta a časem se tato trhová ves rozrostla v městečko. Biskup Tobiáš patřil mezi odpůrce Závíše z Falkenštejna. Po Závíšově pádu se pokusili jeho příbuzní o odboj a někdy v roce 1289 přepadli a vypálili Pelhřimov.⁸¹ Biskup poté

rychtáři ve Smrčné darována opatem svobodná krčma (RBM VII/5. Edd. Milena Linhartová - Bedřich Mendl. Praha 1963, s. 778, č. 1277). Dále v roce 1341 náležela k rychtář v Šimanově krčma, ale ne mlýn (SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 11.)

⁷⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 95-96.

⁷⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 96.

⁸⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 98-99.

⁸¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 107-108.

získal od krále privilegium, aby směl Pelhřimov opevnit. Záhy či již s krátkým předstihem začalo být budováno nové město v bezprostředním sousedství starší svatovítské osady. O tomto novém založení Pelhřimova informují dvě listiny dochované ve formulářové sbírce biskupa Tobiáše z Bechyně. Dle nich se zavázali rychtář a konšelé do čtyř let vysadit nové město a opevnit je kolovou hradbou a příkopem. V jedné z listin je zajímavá zmínka, že si k jejímu zpečetění použili pečeť zapůjčenou od pražských měšťanů, neboť neměli vlastní.⁸² Starý Pelhřimov pak byl buď opravdu o něco starší nežli svatovítská osada, nebo jej Starým nazvali teprve noví osadníci, aby odlišili nové město od vsi na návrší. Existence dvou osada stejného jména ležících nedaleko od sebe není v zdejším kraji zcela vzácná. Jsou zde tak dvě Vyskytné, Cerekve, Bříšťě a rovněž v listinách vypočítávajících desátkové vsi jihlavského kostela se objevují takovéto dvojice stejnojmenných vsí.⁸³

O jiný výklad založení Pelhřimova se pokusila Lenka Martínková. S Pelhřimovem spojuje formulářový kus z formulářové sbírky biskupa Tobiáše,⁸⁴ v němž se říká, že biskup Tobiáš uzavírá smlouvu s rychtářem C. o vysazení města o čtyřiceti jedna lánech. Město ve formuláři není uvedeno jménem a s Pelhřimovem jej Martínková spojuje na základě výměry a některých dalších skutečností.⁸⁵ Tomuto určení by odpovídalo i jméno rychtáře, kterým byl v Pelhřimově v 90. letech 13. století Konrád.⁸⁶ Odmítnout je ale nutno další výklad Martínkové, podle něž byla tato listina vydána pravděpodobně už za biskupa Jana III. z Dražic a ve formuláři mělo být změněno jméno vydavatele. Pro toto tvrzení nepředkládá autorka žádné přesvědčivé a relevantní doklady a listinu posouvá do minulosti pouze na základě obecných výkladů, že doba biskupa Jana měla být příhodnější pro takovýto podnik a že právě tehdy měla vrcholit kolonizace.⁸⁷ Takovéto tvrzení není přesvědčivé už vzhledem k tomu, že další dva formuláře mluví o budování města právě v 90. letech.⁸⁸ Později připojuje Martínková ještě další, dle jejího

⁸² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 109-111.

⁸³ CDB V/1. Ed. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková. Praeae 1974, s. 209–210, č. 130; CDM VII. Edd. P. Ritter von Chlumecky – Josef Chytil – Vincenc Brandl. Brünn 1858-1868, s. 784-785, č. 160.

⁸⁴ *Formulář biskupa Tobiáše*, s. 203-204, č. 264.

⁸⁵ MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Nový pramen k nejstarším dějinám Pelhřimova*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 10. Pelhřimov 1999, s. 34-35.

⁸⁶ *Formulář biskupa Tobiáše*, s. 175-176, č. 231 a 176-177, č. 232.

⁸⁷ MARTÍNKOVÁ, L.: *Nový pramen*, s. 35-40. Na jiném místě píše, že k vyměření dnešního města došlo v polovině 13. století, k čemuž v poznámce dodává: „*Nedochovala se sice žádná originální listina ani jiný záznam, který by o tomto aktu pojednával, přesto můžeme považovat téměř za jisté, že tomu tak skutečně bylo.*“ (MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Pelhřimov v pozdním středověku I*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 15. Pelhřimov 2004, s. 7). V dějinách města Pelhřimova pak přesunuje do doby biskupa Jana, nyní už bez dokladů, pouze s poukázáním na to, že listiny nejsou editorem formulářové sbírky adekvátně řazeny, vedle formuláře č. 264 i formulář č. 263 (HEJHAL, P.– HRUBÝ, P.– MARTÍNKOVÁ, L.: *Počátky města Pelhřimova*, s. 60, pozn. 44) Přeražení listiny č. 263 do časů biskupa Jana je svévolí, neboť v ní jsou zmiňováni pražský probošt Oldřich a děkan Řehoř, doložení ve svých úřadech v těch letech, do nichž editor formulář klade (srov.: TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy I*, s. 613-614).

⁸⁸ *Formulář biskupa Tobiáše*, s. 175-176, č. 231 a 176-177, č. 232.

mínění „*nesporný důkaz*“, že šlo „*o obnovu vnitřního města, nikoliv o jeho založení, jak předpokládá J. Dobiáš.*“ Tímto důkazem má být skutečnost, že ve formulářích týkajících se výstavby nového města v 90. letech 13. století se už mluví o rychtáři a konšelech.⁸⁹ Jak málo je tento důkaz nesporný, ukazuje už skutečnost, že v listině o vysazení města o čtyřiceti jedna lánech, kterou Martínková datuje do období biskupa Jana III z Dražic, se mluví rovněž už o rychtáři.⁹⁰ I když připustíme, že se nejednalo o zástupce nově příšlých osadníků,⁹¹ svého rychtáře a přísežné mělo jistě i dosavadní městečko u kostela sv. Víta vypálené Vítkovci. Proti názoru, že by město stávalo už před zpusošením Vítkovci na svém dnešním místě a bylo pouze obnoveno, uvádí Dobiáš jako hlavní důkaz skutečnost, že dnešní kostel sv. Bartoloměje, se kterým se při budování města už počítalo, pochází ve své nejstarší části teprve z první třetiny 14. století.⁹² To že nedošlo už někdy po polovině 13. století v Pelhřimově k větší kolonizační aktivitě, jak se snaží tvrdit Martínková, naznačuje i to, že z 13. století se jméno Pelhřimova dochovalo pouze v české podobě a nedošlo zde tedy dosud k nějakému většímu osazení německými kolonisty.⁹³ Po roce 1289 nově založené město bylo už přinejmenším z velké části německé, na což ukazuje německá podoba jména užitá poprvé v roce 1317.⁹⁴

Obyvatelé německé národnosti pak tvořili v Pelhřimově podstatnou část obyvatelstva, ale postupně, zvláště v druhé polovině 14. století se začíná proměňovat v české město. Svědčí o tom, že se vedle německého jména Pilgrim začíná opět objevovat častěji česká podoba jména. Jména obyvatel Pelhřimova pak v roce 1379 ukazují, že ve městě mohly být ještě stále dvě třetiny německých obyvatel. Do vypuknutí husitský válek už ale nabylo české obyvatelstvo ve městě převahy, neboť městská kniha založená mezi lety 1417–1419 byla psána od počátku česky.⁹⁵

Herálecko

Vedle Řečicka náleželo pražskému biskupství na území řečického děkanátu i menší panství herálecké. Herálec a vsi Pavlov a zřejmě Slavnič (Slawany) a snad Budíkov (*Brudekovice/Budikovice*) jsou zmiňovány již v roce 1226 jako majetky želivského kláštera v listině papeže Honoria III.⁹⁶ Jestli klášteru skutečně patřily, je více než sporné. Neboť dle

⁸⁹ MARTÍNKOVÁ, L.: *Pelhřimov v pozdním středověku I*, s. 8.

⁹⁰ *Formulář biskupa Tobiáše*, s. 203-204, č. 264.

⁹¹ Sám se přiklání k variantě, že šlo spíše o nově příšlé lokátory. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 28-29.

⁹² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 113.

⁹³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 100, 112 Na český charakter této osady ukazuje i to, že v pozdější době, kdy poklesla na pouhé předměstí nového Pelhřimova, dostala název Česká ulice, doložený v roce 1452.

(DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 112).

⁹⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 112. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 25–28.

⁹⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 277-280. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 28–29.

⁹⁶ CDB II, č. 281, s. 275. (Srov.: HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 57-58).

listiny z roku 1233, jež potvrzovala starší stav, se nacházely tyto vsi už za hranicemi želivských majetků.⁹⁷ Nebyl by to přitom jediný takovýto případ, v listině je tak zmiňována i ves Brádlo, která se nacházela až za řekou Jihlavou, a tedy mimo území patřící klášteru, jak dle listiny z roku 1233, tak i podle samotné listiny z roku 1226. Podobný případ pak představují i vsi Poříčí a Kletečná, které se sice nacházejí v sousedství želivských statků, ale jsou od nich odděleny přirozenou hranicí v podobě vodních toků a později jsou doloženy ve vlastnictví arcibiskupství.⁹⁸ Listina tak nejspíše neodráží skutečný stav vlastnictví kláštera, nýbrž do ní byly zapsány i některé snad sporné lokality v sousedství, na které si klášter mohl dělat nárok.

Podle pozdější zmínky, která snad čerpala ze starších pramenů, patřil za episkopátu biskupa Tobiáše Herálec pražskému biskupovi.⁹⁹ V roce 1305 se dozvídáme, že Herálec a Křivsoudov patřily v minulosti Oldřichu z Křivsoudova. Protože neměl děti, spadly po jeho smrti jeho statky na českého krále, který je daroval Reinhardu z Florencie. Od Reinharda pak Křivsoudov s vesnicemi a tvrz Herálec¹⁰⁰ s vesnicemi koupil sedlecký klášter. Tuto koupi pak 25. dubna 1305 potvrdil král Václav. Podle listiny mohl Reinhard z Florencie prodané zboží opět během dvou let vyplatit.¹⁰¹ Podle listiny z roku 1305 patřily k Herálci vedle Slavniče a Pavlova ještě vsi: Mikulášov, Dubí, Boňkov a Budíkov, který byl ale později řazen k Řečicku¹⁰² a Nová Ves (Nova villa)¹⁰³, *Bunowecz*¹⁰⁴ a *Wessele*¹⁰⁵, přičemž u posledních tří lokalit není dnes možné spolehlivě říci, kde se nacházel. Samotný Herálec je tehdy označován jako tvrz (*municionem*).¹⁰⁶

Již za dva roky nacházíme tyto majetky v rukou Jindřicha z Rožmberka. Ten tehdy směnil hrad Křivsoudov a tvrz Herálec spolu s vesnicemi k nim příslušejícími s pražským biskupem za hrad Sepekov a další majetky. Pro případné dorovnání hodnoty je pak uvedena i Jindřichova

⁹⁷ CDB III/1, s. 43-44, č. 43.

⁹⁸ DRC, s. 361.

⁹⁹ *Monumenta Historica Boemiae* III. Ed. Gelasius Dobner. Pragae 1774, s. 38.

¹⁰⁰ O tom, kde tato tvrz mohla stávat, se objevily v literatuře různé názory. Názor, že stávala na místě dnešního zámku, zdá se vyvrátily archeologické výzkumy. K této otázce viz: ROUS, Pavel – CHVÁTAL, Marek: *Archeologické nálezy z areálu zámku v Herálci*. In: Humpolec v zrcadle času V. Humpolec 2013, s. 66-88.

¹⁰¹ RBM II, s. 877-878, č. 2028.

¹⁰² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 149.

¹⁰³ Není už dále jmenována. Šimák uvažuje, zda se nejedná jen o zpřesňující přípisek buď k Pavlovi či k Slavniči a případně, jestliže existovala, tak dle něj zašla před rokem 1379, protože tehdy není jmenována v berním registru. (ŠIMÁK, J. V: *Příspěvky ke starému místopisu Čech*. Časopis přátel starožitností XLIX–X (1941-1942) 1946, s. 113.) Že se jedná skutečně o lokalitu a ne jen o zpřesňující přípisek svědčí to, že jak Pavlov, tak pravděpodobně i Slavnič máme doloženy již o téměř sto let dříve v roce 1226 (CDB II, č. 281, s. 275).

¹⁰⁴ Šimák uvažuje, že by se snad mohla polohou „hledati na křižovatce cest mezi Dubím a Herálcem, odbočujících k Boňkovu a do Zdislavic, anebo splynula s některou ze jmenovaných.“ (ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Příspěvky ke starému místopisu Čech I*. Časopis přátel starožitností XLIX-L (1941-1942). 1946, s. 13).

¹⁰⁵ Podle Šimáka Veselé zřejmě zaniklo ještě v 14. století, neboť není zmiňováno v roce 1379 v berním rejstříku. ŠIMÁK, J. V: *Příspěvky ke starému místopisu I*, s. 118.

¹⁰⁶ RBM II, s. 877-878, č. 2028.

ves Zdislavice,¹⁰⁷ kterou zřejmě biskup též získal, neboť v roce 1379 je uváděna mezi arcibiskupskými majetky. V berním rejstříku pražského arcibiskupství z roku 1379 je dle Herálce pojmenován celý obvod. Patřilo do něj tehdy dvacet dva vsí včetně farní vsi Krásná Hora. Dle počtu lánů byl z nich největší Herálec.¹⁰⁸

Pozdější herálecké panství bylo osídleno přinejmenším zčásti už na začátku 13. století. Komu tehdy patřilo, není jasné. Později je uváděno v šlechtických rukách a teprve v roce 1307 je získalo pražské biskupství. Zřejmě už předtím ale vlastnilo biskupství majetky v bezprostředním sousedství Herálce. Mezi majetky patřící k Herálci totiž tehdy není zmiňována Krásná Hora a okolní vsi patřící později též arcibiskupství. V Krásné Hoře přitom stával již v roce 1316 kostel náležející biskupovi.¹⁰⁹

Majetky želivského kláštera

Založení kláštera

O založení želivského kláštera informuje nejpodrobněji kronika milevského opata Jarlocha. Prvním zakladatelem kláštera měl být benediktýnský opat Reginard, který podle Jarlocha měl kolonizovat zdejší dosud zalesněný kraj a postavit kostel ke cti sv. Petra. Kostel sv. Petra měl být vysvěcen ještě biskupem Otou (tedy před 10. červencem 1148, kdy Ota zemřel¹¹⁰) a Reginard začal rovněž budovat baziliku Panny Marie s dvěma apsidami a čtyřmi oltáři, jejíž stavba tak dalece pokročila, že mohla být vysvěcena biskupem.¹¹¹ Jarloch nebyl očitým pamětníkem zmíněných událostí a slyšel o nich teprve zprostředkovaně po letech. Želiv v době příchodu Reginarda nebyl naprostou pustinou, jak by se mohlo podle Jarlochova výkladu zdát. Archeologické výzkumy dokládají přítomnost, zřejmě nejprve jen dočasnou, člověka na místě pozdějšího kláštera již dávno před jeho založením. Poblíž pozdější kostela tak došlo někdy v letech 1907 až 1909 k nálezům keltského statéru. Při archeologickém výzkumu v roce 1995 byla objevena v areálu kláštera pravděpodobně halštatská keramika. Počátky trvalého osídlení na území Želiva pak dokládají objevené hroby datované na konec 11. nebo na počátek 12. století. První byly nalezeny už v roce 1877 v areálu kláštera. Šlo o deset kostrových hrobů obsahující celkem dvanáct záušnic. Další tři hroby obsahující esovité záušnice byly nalezeny v roce 1963.¹¹² Na místě budoucího kláštera tedy existovalo již na začátku 12. století osídlení

¹⁰⁷ RBM II, s. 919-920, č. 2134.

¹⁰⁸ DRC, s. 388-392.

¹⁰⁹ *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia* (=MVB) IV. Ed. Karel Stloukal. Pragae 1949–1953, s. 552-554, č. 959.

¹¹⁰ *Fontes Rerum Bohemicarum* (=FRB) II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 262.

¹¹¹ FRB II, s. 487.

¹¹² THOMOVÁ, Zuzana: *Archeologické výzkumy v premonstrátském klášteře v Želivě*. In: Humpolec v zrcadle času V. Humpolec 2013, s. 57.

a lze si představit, že i kostel mohl být budován už v době před příchodem benediktinů. Kdy přesně k založení kláštera došlo, není známo. Víme pouze, že během benediktiského období kláštera zde působil jen opat Reginard. Ten se po vyhnání ze Želiva uchýlil do Sázavy, kde se později v roce 1162 stal opatem.¹¹³

Se založením kláštera jsou spojována dvě data. Prvním je rok 1144, kdy římský král Konrád III. vydal v Bamberku pro olomouckého biskupa Zdíka listinu potvrzující olomouckému biskupství držení Podivína. V listině se píše, že král Konrád navrácí Zdíkovi hrad Podivín se vším příslušenstvím a že jej až do oněch časů neprávem drželi pražští biskupové, ale zároveň se zde říká, že kníže Vladislav dal pražskému biskupovi Otovi jako náhradu statek Želiv se vším příslušenstvím.¹¹⁴ Později si nechal biskup Zdík vystavit o celé věci ještě listinu od knížete Vladislava, která je datována mezi 18. říjen 1146 až červen 1147.¹¹⁵ Právě rok 1144 bývá spojován v literatuře se vznikem kláštera.¹¹⁶ K samotné náhradě za Podivín biskupovi už mohlo dojít dříve než k jejímu zlistinění, tedy někdy v letech 1140 až 1144. Klášter ale mohl být založen ještě před touto směnou a skutečnost, že v listině krále Konráda není zmiňován klášter, ale pouze *predium Selev*, není nutno dle mého názoru přeceňovat. Že klášter mohl být založen už před touto směnou, snad naznačuje i listina z roku 1233, v níž král Václav říká, že klášter byl založen od jeho předků.¹¹⁷

Druhým datem spojovaným se založením kláštera je rok 1139, tehdy měl podle Pulkavovy kroniky založit želivský klášter kníže Soběslav.¹¹⁸ Toto datum přejímá řada historických prací¹¹⁹ a této zmínce přikládá váhu i Petr Sommer, který ji vykládá tak, že v roce 1139 bylo dokončeno počáteční želivské provisorium a že „*pro Reginardovo dílo se tak nabízí ne 10 let, jak nakonec připouští i Václav Novotný, ale doba vlády Soběslava I., o níž hovoří i Jarloch.*“¹²⁰

Pokud budeme pátrat po zdroji Příbíkovy informace, zjistíme, že v první redakci kroniky se o založení ještě nepíše. Zmínka se objevuje teprve v redakcích, při jejichž sepsání byla použita

¹¹³ FRB II, s. 487, 268–269.

¹¹⁴ CDB I, s. 161–163, č. 157; Srov. WIHODA, Martin: *Morava v době knížecí*. Praha 2010, s. 192–193.

¹¹⁵ CDB I, s. 161–163, č. 157. K listině BISTRICKÝ, Jan: *Písemnosti olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka*, Sborník archivních prací 33, č. 1. 1983, s. 57. WIHODA, M.: *Morava v době knížecí*. s. 195–197.

¹¹⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 14, 15, 25 Podle něj ještě v roce 1244 daroval biskup Oto novému klášteru benediktnů v Želivě část ze želivského statku získaného směnou za Podivín a klášter „byl vlastně tímto darování založen.“. Dále je toto datum založení kláštera uváděno: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 18; HEJHAL, P. – HRUBÝ P. – MARTÍNKOVÁ, L.: *Osídlování a kolonizace*, s. 28–29; HRUBÝ, Petr – HEJHAL, Petr – MALÝ, Karel – KOČÁR, Petr – PETR, Libor: *Centrální Českomoravská vrchovina na prahu vrcholného středověku*. Brno 2014, s. 22.

¹¹⁷ CDB III/1, s. 43, č. 43.

¹¹⁸ FRB V. Edd. Jaroslav Goll – Josef Emler – Jan Gebauer. Praha 1893, s. 83.

¹¹⁹ ČERMÁK, Dominik K.: *Premonstráti v Čechách a na Moravě*. Praha 1877, s. 205; THOMOVÁ, Z.: *Archeologické výzkumy*, s. 58.

¹²⁰ SOMMER, Petr: *Želiv Reginarda Metského*. In: *Za zdmi kláštera*. České Budějovice 2010, s. 135.

jako pramen i Jarlochova kronika.¹²¹ Jarloch sice nikde zmíněné datum neuvádí, ale ve své kronice píše: „*Tudíž nezná-li kdo, jaké právo má pražský biskup v želivském kostele, věz, že jako v jiných kostelech si osvojuje právo diecéšana, tak v želivském i právo patronátní (ius patronatus), což prý se stalo způsobem směny tehdáž totiž, když pan Ota, pražský biskup, dal starému knížeti Soběslavovi Podivín výměnou za želivský újezd.*“¹²²

Pravděpodobně na základě tohoto úryvku došel autor Přibíkovy kroniky k závěru, že zakladatelem želivského kláštera byl kníže Soběslav a následně včlenil událost do roku před Soběslavovou smrtí.¹²³ K darování Želiva náhradou za Podivín nemohlo dojít už za Soběslava, jak říká Jarloch, neboť když se stal Ota v roce 1140 biskupem, byl kníže Soběslav už po smrti.¹²⁴ O tom, že k směně Želiva za Podivín došlo až za knížete Vladislava, nás navíc informují zmíněné listiny krále Konráda a knížete Vladislava.¹²⁵

Jediná pevná data tedy představuje rok 1148, kdy bylo rozhodnuto povolát do Želiva premonstráty a rok 1149, kdy tam byli usazeni.¹²⁶ Lze tak pouze říci, že benediktinská etapa neměla příliš dlouhé trvání vzhledem k tomu, že zde působil pouze jeden benediktinský opat, který se pak stihl ještě v 60. letech stát opatem na Sázavě. Zároveň rozsah jeho díla, alespoň tak jak jej popisuje Jarloch, naznačuje, že zde nejspíše působili benediktini déle, nežli jen od roku 1144.¹²⁷

Vánoce biskupa Zdíka

Ve svém líčení příchodu premonstrátských kanovníků do Želiva vypráví milevský opat Jarloch, že řeholníci, kteří přišli v roce 1149 uprostřed zimy do prázdného želivského kláštera, trpěli nouzí. Z nedostatku jim měl pomoci až olomoucký biskup Zdík. Ten se zrovna chystal slavit Narození Páně v Jeníkově, kam za ním dorazili premonstrátsí bratři vyslaní želivským opatem Gotšalkem. Když se se od nich Zdík dozvěděl o jejich nesnázích, přenechal jim celé své zásoby, jež tam v hojném množství měl. Učinil tak „jednou i častěji“.¹²⁸

O tom, v kterém Jeníkově tehdy biskup pobýval, nepanuje v literatuře jednotný názor. Přesto jsou na základě některé možné lokalizace vyvozovány někdy přehnané závěry týkající se vývoje

¹²¹ FRB V, s. 83. K redakcím a k užití Jarlocha srov.: FRB V, s. III–XX.

¹²² FRB II, s. 489.

¹²³ FRB V, s. 83.

¹²⁴ FRB II, s. 233–234, 261.

¹²⁵ Monumenta Germaniae Historica. Diplomatum regum et imperatorum Germaniae IX. Conradi III. et filii eius Heinrici diplomata. Ed. Friedrich Hausmann. Wien – Köln Graz 1969, s. 189–192, č. 106, a CDB I, s. 161–163, č. 157. Srov.: WIHODA, M.: *Causa Podivín*, s. 279–291.

¹²⁶ FRB II, s. 488–489.

¹²⁷ K tomu srovnání: SOMMER, P.: *Želiv Reginarda Metského*, s. 131–136.

¹²⁸ FRB II, s. 489–490.

osídlení. Část historiků se kloní k tomu, že šlo o Golčův Jeníkov¹²⁹ a část k Větrnému Jeníkovu.¹³⁰ Většinou tak činí, bez dalšího komentáře. Ze zastánců lokalizace Zdíkova pobytu do Golčova Jeníkova se k otázce šířeji vyjadřuje Václav Richter. Prohlašuje, že existence Větrného Jeníkova je tehdy nemyslitelná. Dále uvádí, že „je obtížné si představit, že si biskup rozvrhl cestu tak, aby uvázl v zimě na hlavní svátky v pustině pomezního hvozdu na hřebenu labskodunajského rozvodí, i když patrně cestoval s přenosným oltářem.“ Dodává ale také poznámku mluvící proti umístění do Golčova Jeníkova a sice: „Zůstává ovšem nevysvětleno, jak se mohli mniši dozvědět o biskupově pobytu v Golčově Jeníkově.“¹³¹ Obšírněji se ze zastánců Golčova Jeníkova zaobírají lokalizací Skřivánek a Jiroušková. Dovozují z Jarlochovy zmínky, že v zmiňovaném Jeníkově musela stát minimálně osada a tvrz, respektive odpovídající kostel, zároveň konstatují, že kostel není doložen v polovině 12. století ani v jednom z Jeníkovů. Kostel sv. Markéty v Golčově Jeníkově totiž pochází nejdříve z poloviny třináctého století. Argument, že je Větrný Jeníkov blíže Želivu, považují za potvrzující jejich hypotézu, neboť proč by neslavil Zdík v tomto případě Vánoce přímo v Želivě.¹³²

Naproti tomu lokalizaci do Větrného Jeníkova obhajuje Petr Hejhal. V článku *Poslední Vánoce biskupa Zdíka*, ztotožňuje Jarlochův *Ihenikow* s *Genikow* v listině papeže Honorio III. a tedy Větrný Jeníkov s Jarlochovým Jeníkovem. Dále hledá motiv, proč trávil biskup Zdík Vánoce na českomoravské Vysočině. O jeho pobytu zde soudí, že to zřejmě nebyla náhoda, nýbrž že jej sem vedl záměr být poblíž v Želivě nově usazeným kanovníkům. Přímo v Želivě pak dle něj nemohl biskup trávit Vánoce, neboť první zima byla pro konvent náročná a nebylo by únosné hostit ještě biskupa s doprovodem. Dále vyslovuje domněnku, že ve Větrném Jeníkově stál v roce 1149 dvorec a k případné existenci kostela píše, že by tuto domněnku musel

¹²⁹ Ke Golčovu Jeníkovu přiřazuje zmínku mimo jiných A. Sedláček (SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrze Království českého XII*. Praha 1900, s. 272.); A. Profous (PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách jejich vznik, původní význam a změny II*. Praha 1949, s. 123.), Z. Fiala (*Letopis Vincenciův a Jarlochův*. Edd. Heřmanský, František – Fiala Zdeněk. Praha 1957, s. 144), V. Medek (MEDEK, Václav: *Osudy moravské církve do konce 14. věku. I. díl*. Praha 1971, s. 63.), J. Žemlička (ŽEMLIČKA, Josef: *Jindřich Zdík – biskup, diplomat a organizátor*. In: Jindřich Zdík (1126–1150). Olomoucký biskup uprostřed Evropy. Olomouc 2009, s. 27.), J. Bistřický (BISTŘICKÝ, Jan – ČERVENKA Stanislav: *Olomoucké Horologium*. Olomouc – Praha 2011, s. 21.) a v překladu milevského letopisu také Anna Kernbach s Martinem Wihodou (*Milevský letopis. Zápisky Vincencia, Jarlocha a Ansberta*. Edd. Anna Kernbach – Martin Wihoda. Praha 2013, s. 108 pozn. 198.).

¹³⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 20 pozn. 58; BIRNBAUMOVÁ, Alžběta: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu čáslavském*. Praha 1929, s. 206, pozn. 1; TUREK, Jar. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského kolem roku 1200*. Časopis Společnosti přátel starožitností 1941/2. 1946, s. 198.

V zmíněném článku se zaobírali listinou papeže Honorio III z roku 1226. Ta se dle nich skládá z několika vrstev majetků podle toho, jak je klášter nabýval, či zakládal. Přičemž předpokládali, že nejmladší vrstva statků kláštera, zachycených v listině je právě ta okolo Jeníkova, tedy jejich lokalizace „Zdíkova“ Jeníkova byla přesně v rozporu s výsledky jejich práce.

¹³¹ RICHTER, Václav: *K nejstarším dějinám Třeště*. Časopis společnosti přátel starožitností LXI. 1953, s. 19, pozn. 67.

¹³² Podle: ŠRÁMEK, Josef: *Ještě jednou k posledním Vánocům biskupa Zdíka aneb o kterém Jeníkově mluví letopis opata Jarlocha*, Havlíčkovobrodsko 28. 2014, s. 9–10.

potvrdit archeologický výzkum.¹³³ V práci *Počátky středověké kolonizace české části Českomoravské vrchoviny* pak tyto názory opakuje¹³⁴ a mimoto pokládá Jarlochovu zmínku za nepřímý doklad cesty spojující Větrný Jeníkov s Želivem.¹³⁵ V dějinách Pelhřimova pak Hejhal spolu s Petrem Hrubým a Lenkou Martínkovou píše, že na základě dostupných indicií můžeme ve 12. století ve sledované oblasti předpokládat existenci tří dvorců a to na katastrech Červené Řečice, Větrného Jeníkova a Želiva. A následně dodávají k možnému dvorci ve Větrném Jeníkově: „Trojici lokalit doplňuje dvorec na katastru Větrného Jeníkova. Podle kronikáře Jarlocha zde olomoucký biskup Zdík trávil roku 1149 vánoční svátky.“¹³⁶

V návaznosti na Hejhalovu otázku posledních Vánoc biskupa Zdíka věnoval Josef Šrámek. Jediný pevný bod je dle něj skutečnost, že Zdík dlel v dosahu želivské kanonie. Jeníkovy přicházejí dle Šrámka v širším okolí v úvahu dva, a sice dnešní Větrný Jeníkov vzdálený cca 24 kilometrů a Golčův Jeníkov vzdálený zhruba 44 kilometrů. Sám se nevyslovuje ani pro jeden a domnívá se, že otázku, není možno za současného stavu poznání řešit.¹³⁷

Na základě Hejhalova článku klade Zdíkovy Vánoce do Větrného Jeníkova Petr Hrubý a zmiňuje, že zde lze seriózně uvažovat o existenci dvorce snad i s osadou¹³⁸ a řadí Větrný Jeníkov mezi významnější sídla, popřípadě komory z doby od konce raného středověku do počátku těžby polymetalických rud (tedy do 13. století).¹³⁹

Kronikář Jarloch píše, že želivský klášter byl založen v hustém hvozdu a teprve benediktinští mniši proměnili les v pole.¹⁴⁰ Z Želiva pak kolonizace postupovala dále na východ směrem k moravským hranicím. V tomto až později osídlovaném území se nachází i Jeníkov. O tom, že oblast při hranici s Moravou byla souvisleji osídlena zřejmě až někdy na sklonku 12 století, svědčí listiny z první poloviny 13. století, kdy se v souvislosti s tímto krajem stále píše o lesích. Listina Honoria III., v níž jsou potvrzovány statky želivského kláštera, tak uvádí tuto část majetků kláštera takto: „Borek s lesy až k řece Jihlavě, Vyskytná, Brádl, Ježená, Hodějov a Jeníkov až k řece Otvírně.“ Formulace Borek s lesy ukazuje, že tato oblast, byla ještě 75 let po posledních Zdíkových Vánocích notně zalesněným územím jen s několika vesnicemi.¹⁴¹

¹³³ HEJHAL, Petr: *Poslední Vánoce biskupa Zdíka. Poznámka k českomoravské vrchovině ve 12 století*. In *Zaměřeno na středověk. Zdeňkovi Měřínskému k 60. narozeninám*. Praha 2010, s. 581-585.

¹³⁴ HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 48.

¹³⁵ Tamtéž, s. 28.

¹³⁶ HEJHAL, P. – HRUBÝ P. – MARTÍNKOVÁ, L.: *Osídlování a kolonizace*, s. 27–28.

¹³⁷ ŠRÁMEK, J.: *Ještě jednou k posledním Vánocům*, s. 7–50.

¹³⁸ HRUBÝ, Petr: *Metalurgická produkční sféra a neagrární sídelní struktura v závěru přemyslovské éry na centrální Českomoravské vrchovině*. Habilitační spis. Brno 2016, s. 3; Obdobně též: HRUBÝ, P. – HEJHAL, P. – MALÝ, K. – KOČÁR, P. – PETR, L.: *Centrální Českomoravská vrchovina* s. 217.

¹³⁹ HRUBÝ, P.: *Metalurgická produkční sféra*, obr. 5.

¹⁴⁰ FRB II, s. 487.

¹⁴¹ CDB II, č. 281, s. 275.

Borkem, jak ukazuje další listina, z roku 1233, nebyla konkrétní vesnice, nýbrž území, na kterém se nacházely zmíněné vsi. Též v této listině se píše: „zde jsou hranice lesů a statků v Borku,“ tedy na prvním místě jsou opět uváděny lesy.¹⁴²

Dalo by se spíše očekávat, že Větrný Jeníkov vznikl až později nežli před rokem 1149. Proti brzké existenci Větrného Jeníkova svědčí i jeho nadmořská výška a s ní spojené horší klimatické podmínky. Pokud se tak seřadí lokalizované vesnice uvedené v listině Honoria III. z roku 1226 podle nadmořské výšky, nalezneme Větrný Jeníkov mezi nejvýše položenými lokalitami.¹⁴³

Ve středověku nebyl Větrný Jeníkov zřejmě význačnou lokalitou, sice je poprvé jmenován již v listině papeže Honoria III, ale v této je zmiňována i řada dalších menších lokalit, které zanikly a nejsou už nikdy více doloženy. Další zmínka o Jeníkově pochází až z roku 1341, kdy německobrodský rychtář a přísežní vydávají listinu potvrzující, že vdova po brodském rychtáři Wernerovi dostala od želivského kláštera na dvanáct let ves Jeníkov za účelem nového osazení. O vsi se tehdy říká, že je dlouhý čas zpustošena.¹⁴⁴ Ve vlastnictví želivského kláštera zůstal Jeníkov i nadále a v roce 1437 jeho vlastnictví klášteru potvrdil císař Zikmund.¹⁴⁵ Co se týče jeníkovského kostela, nenacházíme v pramenech z doby před vypuknutím husitských válek o něm nikde zmínky. U ostatních kostelů s želivským patronátem ale máme vždy celou řadu dokladů v konfirmačních knihách, zdá se tedy nepravděpodobné, že by zde byl farní kostel. Rozvoj Větrného Jeníkova ve význačnější centrum okolního kraje tak spadá zřejmě až do časů, kdy jej vlastnili Trčkové z Lípy.

Autor zmínky o Jeníkově, milevský opat Jarloch, byl dán jako chlapec v roce 1174 na vzdělání do premonstrátského kláštera Oberzell u Würzburgu. Zasluhu na tom měl želivský opat Gotšalk, který jej tam vzal, když se vracel z řádové kapituly.¹⁴⁶ Později se stal Jarloch Gotšalkovým kaplanem. V roce 1184 byl vysvěcen na jáhna a v roce 1186 na kněze, tehdy mu bylo 21 let. Narodil se tedy zřejmě v roce 1165,¹⁴⁷ to jest asi 15 let po oněch Vánocích, které slavil Zdík v Jeníkově, a další roky uběhly, nežli Jarloch přišel do želivského kláštera, kde mohl slyšet o dávném dobrodiní biskupa Zdíka.¹⁴⁸ Svě dílo pak začal sepsávat zřejmě až na počátku 13. století. Dvě zmínky v kronice ukazují, že na ní bylo pracováno někdy mezi lety 1214

¹⁴² CDB III/1, č. 43, s. 43–44.

¹⁴³ HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 59–60.

¹⁴⁴ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 40.

¹⁴⁵ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 49.

¹⁴⁶ FRB II, s. 468. Srov.: *Milevský letopis*, s. 87, pozn. 64.

¹⁴⁷ FRB II, s. 506–508.

¹⁴⁸ Když Jarloch začíná ve svém letopisu pasáž věnovanou Gotšalkovi, uvádí jako svůj pramen to, co slyšel z vypravování starších a to co sám slyšel od Gotšalka (FRB II, s. 484).

a 1222¹⁴⁹, tedy nějakých šedesát let od události. Jeníkov přitom nehraje v celém příběhu žádnou významnou roli a podstatná je zde především pomoc, kterou poskytl biskup Zdík klášteřu. Jeníkov zůstal v paměti želivských kanovníků a potom i v paměti opata Jarlocha zřejmě uchován díky tomu, že šlo o lokalitu, jež byla zmíněným dobře známa a nacházela se nejspíše v blízkosti želivského klášteřa. Zároveň se domnívám, vzhledem k výše zmíněným skutečnostem nasvědčujícím pozdějšímu vzniku Větrného Jeníkova, že Jarloch zmiňuje jinou lokalitu.

Dosud byl totiž v úvahách historiků opomíjen Jeníkov, který se nachází u Čechtic. Ze zmíněných variant leží přitom k Želivu nejbliže (19 km). Jediným, kdo umístil Zdíkův pobyt do této lokality, byl Antonín Tomíček.¹⁵⁰ Lokalitu jako možnou variantu zmiňuje též J. V. Šimák, ale sám se přiklání spíše ke Golčovu Jeníkovu.¹⁵¹ Tento Jeníkov se poprvé objevuje v pramenech až v roce 1352 a to v rejstříku papežského desátku, kdy se z farnosti *Zhorz sive Jennykow* platilo 12 grošů pololetního papežského desátku.¹⁵² Zdejší kostel je znovu zmiňován v roce 1369, kdy k němu byl ustanoven po smrti faráře Mikuláše kněz Dobroslav. Patronátní právo ke kostelu tehdy náleželo kapitule vyšehradské.¹⁵³ V roce 1395 je ale Dobroslav uváděn jako farář ve Zhoři, přičemž je Zhoř označena jako filiální kostel kostela v Jeníkově. Markvard z Otratic tehdy vyznal, že jeho otec daroval jednu kopu platu ze vsi Borovnice kostelu sv. Kateřiny v Jeníkově, kterýžto plat nyní drží zmíněný Dobroslav, farář kostela ve Zhoři.¹⁵⁴ V roce 1408 je zmiňován Hypolit, farář „*in Jenikow alias in Zhorz*“ a ve stejném roce je uváděn jako farář *in Zhorz alias in Jenicow*.¹⁵⁵ To že jsou faráři někdy zmiňováni u filiálního kostela, namísto u kostela mateřského, není zcela výjimečné. Docházelo k tomu zřejmě z toho důvodu, že lokalita s mladším filiálním kostelem dosáhla většího významu nežli ves se starším kostelem mateřským.¹⁵⁶

¹⁴⁹ WIHODA, Martin: *Dědictví opata Jarlocha*. In Milevský letopis. Praha 2013, s. 7–9, 24.

¹⁵⁰ TOMÍČEK, Antonín: *Želivský kraj*. Zálesí IV. Humpolec 1922–1923, s. 7.

¹⁵¹ ŠIMÁK, Josef. Vítězslav.: *Příspěvky k starému místopisu Čech II*, Časopis společnosti přátel starožitností LI–LIII(1943–1945). 1946, s. 75–76.

¹⁵² RDP, s. 58.

¹⁵³ *Liber secundus confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim nunc prima vice typis editus*. (=LC II). Ed. František Antonín Tingl. Pragae 1868, s. 13.

¹⁵⁴ RBMV I/5. Ed. Věra Jenšovská. Pragae 1978, s. 1172–1173, č. 4787. J. Kurka ale označuje jeníkovský kostel jako filiální. (KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 217).

¹⁵⁵ AČ 43, s. 107, č. 223 a s. 140, č. 311.

¹⁵⁶ Obdobně se s tím setkáváme například u kostelů v Chocni a Běstovicích. V menších Běstovicích byl mateřský kostel a v zřejmě mladší v trhové vsi Chocni byl kostel filiální, přičemž ale farář zřejmě sídlil ve 14. století u filiálního kostela. (KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 561.) Dalším podobný případem jsou kostely v Habrech a Kněži (SOMER, Tomáš – ŠRÁMEK, Josef: *Benediktinské opatství ve Vilémově: Dějiny zapomenutého klášteřa na česko-moravském pomezí*. České Budějovice 2015, s. 187–188). Na to, že farář nemusel sídlit u mateřského kostela, ale u filiálního, ukazuje i případ z olomoucké diecéze, jež zmiňuje Petr Jokeš. V Místříně byl mateřský kostel a v Šardicích jeho filiální. Když by se farář rozhodl sídlit u mateřského, měl k filiálnímu prezentovat kněze (JOKEŠ, Petr: *Farní organizace na středověké západní Moravě*. Brno 2011, s. 14–15).

Skutečnost, že kostel v Jeníkově byl kostelem mateřským, naznačuje, že ze zmíněné dvojice kostelů vznikl dříve. Kdy byl ale postaven, není možno říci. Archeologický průzkum konaný zde při opravě fasády v roce 1996 se omezil pouze na vrchní části kostela, přičemž byla nalezena gotická okna datovaná do 14. století.¹⁵⁷

Pro Jeníkov tak svědčí především to, že se na rozdíl od druhých dvou Jeníkovů nenalézal daleko v lesích, nýbrž na západ od želivského kláštera směrem k staré sídelní oblasti. V nevelké vzdálenosti odtud probíhala stará stezka „*Antiqua via*“ vedoucí do Želiva, připomínaná už k roku 1178.¹⁵⁸ Nedaleko odtud leží též Načeradec zmiňovaný Jarlochem v roce 1184, kdy už v něm stál kostel.¹⁵⁹

Že by Zdík cestoval do Želiva z Prahy, není navíc ani příliš překvapující vzhledem k jeho vazbám k Praze, na něž ukazuje i skutečnost, že po své smrti nebyl pohřben v Olomouci, nýbrž ve strahovském klášteře. Lze předpokládat, že v Praze často pobýval i za svého života.¹⁶⁰ Je možné si též představit, že cestou do Želiva byl nucen učinit kvůli svému zdravotnímu stavu zastávku v Jeníkově, neboť víme že ve svých posledních letech trpěl zdravotními obtížemi a v roce 1149 vyjadřoval již obavy, že nebude dlouho na živu.¹⁶¹

Že trávil Zdík Vánoce právě v Jeníkově u Čechtic, nelze s jistotou prokázat. Zdá se mi ale tato lokalizace mnohem pravděpodobnější nežli druhé dvě.

Želivsko ve světle místních jmen

V první polovině 12. století existovalo osídlení na Želivsku zřejmě jen v Želivě a v jeho blízkém okolí. Významný podnět pro další kolonizační činnost dalo založení zdejšího kláštera, jak naznačuje i Jarlochova zmínka, že želivský opat Reinard proměnil hvozd v pole.¹⁶² Z okolí Želiva pak postupovalo osídlení směrem na východ do vyšších poloh pomezího hvozdů. V průběhu druhé poloviny 12. století se pak rozšířilo osídlení z bezprostředního okolí Želiva až k moravské hranici na řece Jihlavě. Souběžně postupovala osídlení i na sousedním biskupském Řečicku.¹⁶³ O konkrétním průběhu osídlování tohoto území nás písemné prameny neinformují a první přehled majetků kláštera podává až listina Honoria III. z roku 1226, když už bylo osídlení podstatné části Želivska dokončeno. Jistou představu o tom, jak osídlení postupovalo, mohou přinést místní jména. Když se Josef Dobiáš zabýval kolonizací sousedního Řečicka,

¹⁵⁷ GLOSOVÁ, Michaela: *Jeníkov, kostel sv. Kateřiny, okres Benešov, nálezy při opravě*. *Archaeologia historica*, 24. Brno 1999, s. 319–326.

¹⁵⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 19.

¹⁵⁹ FRB II, s. 505.

¹⁶⁰ WIHODA, M.: *Morava v době knížecí*, s. 199.

¹⁶¹ WIHODA, M.: *Morava v době knížecí*, s. 198.

¹⁶² FRB II, s. 487.

¹⁶³ K tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 56–57.

zaměřil svou pozornost proto také na ně. Když místní jména roztřídil podle jejich typů, zjistil, že některé typy jmen se nacházejí v částech Řečicka, kde lze očekávat dřívější dobu kolonizace, a jiné zase v místech, kde až pozdější. Poměrně ostře oddělené skupiny pak lze sotva pokládat za dílo náhody a lze je použít jako pomůcku při stanovování postupu kolonizace.¹⁶⁴

Nejprve se Dobiáš věnoval vším, jejichž jméno končí koncovkou -ice. Původně tato jména končila na -ici.¹⁶⁵ Proměna -ici na -ice měla proběhnout ve 13 století,¹⁶⁶ což na Želivsku ukazuje listina Honoria III. z roku 1226, v níž je řada vsí uvedena ještě s koncovkou -ici.¹⁶⁷ Touto koncovkou byla tvořena patronymika, tedy jména, jež měla označovat potomky muže, jehož jméno bylo základem názvového kmene. Potomci Milotovi tak byli Milotici a stejně se nazývala i osada, kterou obývali, než se proměnila v Milotice. Potomci Hodějovi, Hodějovici, dali jméno vsi Hodějovice. Nelze tento výklad ale v žádném případě chápat tak, že by i na Pelhřimovsku, byla pojmenovávání vytvářena přesně tímto způsobem, tedy že tak byly pojmenovány osady obývané rodem příslušné osoby.¹⁶⁸ Koncovka -ice zde jistě značí jiný poměr k osobě, k níž se připojuje, nežli zakladatele rodu,¹⁶⁹ ale šlo spíše o jméno osoby, jež byla založením vsi pověřena.¹⁷⁰ Pro Řečicko Josef Dobiáš zjistil, že se tyto jména nacházejí v jeho severní části, o níž lze soudit, že byla osídlena nejdříve. Řada je jich nahromaděna přímo v okolí Řečice. Do vyšších poloh pronikají jen úvodím Hejlovky. Mezi osadami farního obvodu rynáreckého, který byl osazen ze zeměpisných důvodů nejpozději, není takového původu ani jediné jméno. Dobiáš proto usuzuje, že osady se jmény rodovými jsou na Pelhřimovsku nejstarší.¹⁷¹

Na Želivsku nacházíme tyto osady s koncovkou -ice: Jiřice (*Jurici*, 1226), Komorovice (*Comorovici*, 1226), Lískovice (*Lizcowici*, 1226), dvoje Petrovice (*Petrovici*, 1226), Šimonice (*Simonici*, 1226), Vitice (*Vitici*, 1226), Miletín (*Miletici*, 1226), Libice (*Lubicz*, *Zubici* 1226),¹⁷² Četětice, Čihovice, Hněvkovice, Nečice, Sedlice (1226), Strýčkovice, Trhonice (*Terhonic*, 1226).¹⁷³ Geograficky se tyto místa nacházejí v okolí Želiva a na východ od něj pouze po Komorovice. Tedy v místech, kde by se dala očekávat dřívější kolonizace i bez tohoto výsledku.

¹⁶⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 35.

¹⁶⁵ V listině papeže Honoria III. pro želivských klášter je takto uváděna s touto koncovkou ještě řada vsí: např.: Mechatici, Lizcowici, Otradovici (CDB II, s. 274-277, č. 281)

¹⁶⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 35-36.

¹⁶⁷ CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁶⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 41; DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 16-17.

¹⁶⁹ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 16-17.

¹⁷⁰ V pegavských análech zmiňuje jejich pisatel na začátku 12. století, že kolonisté osidlující území mezi řekami Mulde a Wyhra mohli nazvat ves, či jiný majetek svým jménem. Více k tomu KLÁPŠTĚ, J.: *Proměna českých zemí*, s. 15.

¹⁷¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 40-41.

¹⁷² Zřejmě záhy zanikla. Dodnes se nachází na západ od Komorovic les Libice.

¹⁷³ Ves zanikla, nacházela se poblíž Temechova. KOPÁČ, Ladislav: *Hledejme zaniklé osady na Humpolecku!* Zálesí XXI. Humpolec 1939-1940, s. 139.

Potvrzuje se tak platnost Dobiášova zjištění i pro Želivsko. Zajímavé je též zjištění, že část Želivska, kde tato pojmenování chybí, se nápadně kryje s územím Borku, tak jak jeho hranice vymezuje listina krále Václava z roku 1233. Jedinou výjimku zde tvoří ves Petrovice u Štoků. Ta je v pramenech jmenována poprvé v roce 1226.¹⁷⁴ V jejím bezprostředním sousedství je v roce 1233 doložen průběh Haberské cesty a může se tedy snad jednat o osadu starší nežli další vsi v jejím blízkém okolí.¹⁷⁵

V listině papeže Honorio III. jsou zmiňovány mezi majetky kláštera také vsi *Seralice – Heralice* a *Slawany – Szlavani*.¹⁷⁶ Ty jsou ztotožňovány, i když s pochybnostmi s Herálcem a Slavnicí.¹⁷⁷ Že lze o této lokalizaci skutečně uvažovat, nasvědčuje rovněž to, že v listině se nachází i další vsi, které s nimi sousedily, a sice Pavlov a Velešov (*Welechow – Welchow*).¹⁷⁸ Tyto vsi leží už daleko od Želiva, ve vyšších polohách a v sousedství té části želivských statků, jež byla zřejmě osídlena nejpozději. V listině z roku 1226 se ale objevují zřejmě i některé statky, na které si dělal klášter jen nároky. Zmíněná čtveřice vsí už není nikdy jindy doložena ve vlastnictví kláštera a podle listiny z roku 1233, která potvrzovala starší stav, se tyto vesnice nacházely až za hranicemi území patřícího kláštera.¹⁷⁹ Tyto vsi tak pravděpodobně vůbec nevznikly želivskou kolonizací a při jejich pojmenování mohly převládat jiné vlivy, nežli jaké panovaly při pojmenování osad na Želivsku.¹⁸⁰

Velmi stará jsou podle Dobiáše též jména značící zaměstnání, například Dechtáře, nebo skutečné či domnělé vlastnosti obyvatel například Drbohlavy.¹⁸¹ Mezi tato jména patří na Želivsku Zbinohy a Senožaty, přičemž Zbinohy se nacházejí až na samém rozvodí, zato Senožaty leží nedaleko od Želiva. Ani jedna z těchto lokalit není ale zmiňována v potvrzení želivských statků z roku 1226.¹⁸² Vyloučit je nutno z těchto úvah ves Otavožaty. Byla totiž založena vedle Senožat teprve v roce 1730.¹⁸³

Za mladší nežli jména osobní lze podle Dobiáše pokládat na Pelhřimovsku jména místní v užším slova smyslu odvozená od polohy, povahy nebo podoby místa, způsobu vzniku osady

¹⁷⁴ CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁷⁵ CDB III/1, s. 43-44, č. 43. Šmilauer soudí, že jde možná o přesah z kolonizace moravské. ŠMILAUER, Vladimír: *Osídlení Čech ve světle místních jmen*. Praha 1960, s. 127.

¹⁷⁶ CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁷⁷ TUREK, J. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského*. 213 a 214. Ztotožnění Herálce s Heralicemi nepovažoval za jisté Dobiáš (DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 46-47).

¹⁷⁸ CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁷⁹ CDB III/1, s. 43-44, č. 43.

¹⁸⁰ Ladislav a Jaroslav Kopáčové konstatují pro Humpolecko, jako jedinou ves na východ od Humpolce s koncovkou -ice, Zdislavice, které se též nacházejí u Herálce. (KOPÁČ, Ladislav – KOPÁČ, Jaroslav: *Dějiny šly krajem, Zálesí XIX*. Humpolec 1937-1938, s. 83).

¹⁸¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 49.

¹⁸² CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁸³ DAVID, K.: *Když se ještě chalupy převážely*. Zálesí XXIV. Humpolec 1947-1948, s. 80.

a podobně. Patří sem tak osady, jež přejaly svá jména od řek, přičemž těmito případy jsou téměř všechna jména adjektivní s koncovkou ná, k nimž lze přiřadit substantivum řeka. Na Řečicku mezi ně patří například (Česká) Vyskytná, Kletečná. Dále do této skupiny patří jména vsí vzniklých podle porostu.¹⁸⁴ Tato jména topická jsou v severní, dříve osídlené části Pelhřimovska v nepatrném počtu, zato u vsí jmenovaných v rynářské listině tvoří celou polovinu jmen. Dobiáš proto soudí, že bylo těchto jmen užito pro osady poměrně pozdě a že oblast, v které se objevují, byla osídlena teprve v pozdější době.¹⁸⁵

Na Želivsku lze mezi tato jména řadit Smrčnou, Německou Vyskytnou a Ježenou (jména přejatá zřejmě od potoků¹⁸⁶). Dále Bukovou, Bílý Kámen, Pohoří a Záhoří. Tyto vsi se nacházejí ve výše položených oblastech, dále od Želiva. U Bílého Kamene lze soudit, že byl založen až po roce 1226, neboť v listině papeže Honoria není ještě jmenován. Vsi Smrčná, Vyskytná a Ježená se nacházejí až za rozvodím, tedy na území, které bylo kolonizováno zřejmě naposledy. V samotném bezprostředním okolí Želiva se z těchto jmen nachází Pořičí¹⁸⁷ a snad je možno mezi tato jména řadit i Vřesník.¹⁸⁸ Nacházíme tedy i u této skupiny jmen podobné výsledky jako Dobiáš u Řečicka.

Další skupinu místních jmen tvoří původně adjektiva přivlastňovací, tvořená od osobních jmen trojím způsobem, při vzorech mužských příponou – ov, např. Benešov – Beneš+ov, při ženských koncovkou –ín, např. Libušín z Libušin a konečně sufixem *jb*, se vytváří jména, která se neliší od základních jmen osobních ničím jiným než změkčením (Litohošť, Slaviboř, Těhoraz, Těchorázek).¹⁸⁹ Tato nachází Dobiáš na Pelhřimovsku mezi oběma skupinami předchozími, tedy, jak na území dříve osídleném, tak i později.¹⁹⁰ Pro Želivsko můžeme o těchto jménech konstatovat, že je dostávaly jak starší osady vzniklé už před rokem 1226, ale nepatřící zřejmě už většinou z geografických důvodů mezi nejstarší zdejší osady jako například Smrdov, Branišov, Krasoňov, Bojanav, Hodějov (zaniklé)¹⁹¹, tak také vsi, které v listině Honoria III ještě

¹⁸⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 49-50.

¹⁸⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 54-55.

¹⁸⁶ K tomu viz: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 41-43. K jménu Vyskytné též: DOBIÁŠ, Josef: *K tradici o nejstarších dějinách vyskytenských*. Vlastivědný sborník českého jihovýchodu IV. 1924-1925, s. 116-117.

¹⁸⁷ V listině papeže Honoria III. je sice jmenováno mezi želivskými majetky (CDB II, s. 274-277, č. 281.), později je ale doloženo mezi statky biskupskými (DRC, s. 362 Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 50).

¹⁸⁸ Srov. PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan: *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. IV. Praha 1957, s. 630.

¹⁸⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 42.

¹⁹⁰ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 17.

¹⁹¹ Přesnou polohu Hodějova není možno zjistit. V listině papeže Honoria III. je jmenován až v samém závěru mezi dalšími lokalitami nacházejícími se na území Borku. Tedy se nacházel někde v nejuvýchodnější části Želivska (CDB II, s. 274-277, č. 281).

nebyly jmenovány a které patrně vznikly až po roce 1226, například Dušejov, Jankov, Šimanov, Jiřín, Vilémkov.

Listina 1226

V roce 1226 získal želivský klášter ochranné privilegium od papeže Honoria III. Papež v něm bere klášter pod ochranu svatého Petra a svou. Potvrzuje mu jeho majetky a privilegia, přičemž je uveden i výčet jednotlivých statků. Dále nesměl nikdo vybírat desátek z klášterem nově zúrodněné půdy. V případě vyhlášení interdiktu dovoluje sloužit v klášteře bohoslužby, ale bez vyzvánění zvonů a přítomnosti exkomunikovaných osob. Také nikdo z řeholníků nesměl klášter opouštět bez svolení opata. Papež také zakazoval, aby kdokoliv na území kláštera stavěl bez svolení biskupa a opata nové kaple. Dále smí klášter pohřbívat mrtvé, ale bez újmy kostelu, k nimž zemřelí náleželi. Klášter také směl vykupovat od laiků desátky a statky náležející k jeho kostelům.¹⁹²

V listině jsou také vyjmenovány majetky kláštera, a listina tak umožňuje učinit si představu o rozsahu želivského majetku. Výčet vsí v listině není jednolitým celkem, nýbrž zřejmě vznikl opsáním z vícero písemností.¹⁹³ Některé vsi zmiňované v listině nejsou později již v želivském vlastnictví doloženy a mnohdy lze pochybovat, zda mu někdy skutečně patřily.¹⁹⁴ V listině se také nachází nejspíše i jedna interpolace dvou moravských vsí. Vedle sebe jsou totiž uvedeny Troskotovice (*Derscowice*) a Božice (*Bossiz*), přičemž Božice se dostaly do želivských rukou až někdy mezi lety 1257 a 1278.¹⁹⁵

Zmíněná listina přesto vcelku jasně ukazuje, že osídlení dosáhlo už v roce 1226 až k moravské hranici tvořené řekou Jihlavou. V této době byla kolonizováno už i území na moravské straně hranice, neboť při výzkumech středověkého sídliště severně od Kostelce byl v jeho blízkosti nalezen opracovaný kmen stromu, který byl skácen v roce 1206.¹⁹⁶ Sídlní struktura tehdy ještě ale nebyla dotvořena. V listině není jmenováno vícero pozdějších želivských vsí (například: Zbinohy, Hlávkov, Jiřín, Bílý Kámen, Rounek, Hubenov, Opatov, Jankov), jiné vsi, které jsou v listině jmenovány, naopak zanikly a není známo, kde se přesně

¹⁹² CDB II, s. 274-277, č. 281. K papežským ochranným privilegiím pro kláštery viz: KROFTA, Kamil: *Kurie a církevní správa českých zemí v době předhusitské II. Český časopis historický* 10. 1904, s. 129-150. K privilegiím pro premonstrátské kláštery zvláště s. 145-147. Listina se dochovala ve dvou opisech ze 17. a 18. století.

¹⁹³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 27; ŠIMÁK, J. V.: *Příspěvky k starému místopisu II*, s. 74; TUREK, J.. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského* s. 196-217.

¹⁹⁴ Jde například o Poříčí a Kletečnou, jež později patřily arcibiskupství (DRC, s. 361), Brádlu, jež se nachází až za řekou Jihlavou, která podle samotné listiny tvořila hranice želivských majetků, či Herálec a několik okolních vsí, které se nacházely už za hranicemi klášterních majetků dle listiny z roku 1233 (CDB III/1, s. 43-44, č. 43).

¹⁹⁵ CDB V/1, s. 182-184, č. 108 a CDB VI/1. Edd. Zbyněk Sviták – Helena Krmičková – Jarmila Krejčíková – Jana Nechutová. Prae 2006, s. 95-97, č. 51.

¹⁹⁶ HRUBÝ, P. – HEJHAL, P. – MALÝ, K. – KOČÁR, P. – PETR, L.: *Centrální Českomoravská vrchovina*, s. 27.

nacházely (například Hodějov). Listina také naznačuje, že krajinu u řeky Jihlavy tehdy ještě z velké části pokrývaly lesy, neboť ty jsou ve výčtu majetků zmiňovány hned dvakrát, prvně jsou potvrzovány klášteru vsi s lesy až k hranicím Moravy (*villas cum silvis usque ad terminus Moravie*) a podruhé k řece Jihlavě (*usque ad flumen Giglave*).¹⁹⁷ Ze vsí, v nichž je později doložen kostel, je v listině jmenována Německá Vyskytná, Branišov, Jiřice; a naopak schází Dušejov, Smrčná a Senožaty. Nejasná je situace u Bříští. Bříště jsou sice v listině jmenovány, ale mohou to být dnešní Staré Bříště.

Les Borek

Nejvýchodnější část želivských statků tvořilo území zvané Borek.¹⁹⁸ Už před rokem 1226 se zde nacházela řada lokalit, jejichž vlastnictví klášteru potvrzuje listina papeže Honorie III.¹⁹⁹ Tato část majetků stojí ve výčtu statků kláštera v zmíněné listině až na jejím konci. Klášteru zde měl patřit Borek s lesy až k řece Jihlavě a dále lokality Vyskytná, Bradlo, Ježená, Hodějov a Jeníkov až k řece Otvírně (Jedlovský potok). Bradlo se ale nacházelo už za řekou Jihlavou a v majetku želivského kláštera už není nikdy zmiňováno. V pramenech se znovu objevuje teprve v druhé polovině 14. století, kdy patřilo jihlavským měšťanům.²⁰⁰ Pozůstatky této vsi se dodnes nacházejí v lesích na katastru Hosova.

Vlastnictví některých majetků kláštera nemuselo být tehdy zcela jisté a hranice kolonizovaného území ještě ustálené. Již za vlády krále Přemysla Otakara I. se tak měl dostat klášter do sporu o Borek se syny Volframa. Rozhodnutí sporu a vytyčení hranic potvrdil v roce 1233 král Václav.²⁰¹ Václav Vaněček se domníval, že tu šlo o případ, kdy král nejprve zastavil či jinak dal statky kláštera velmožskému moravskému rodu, který jej „utiskoval“, načež jej opět z rukou tohoto rodu vysvobodil.²⁰² Dle mého názoru se ale jednalo jen o majetkový spor, jaké vedl klášter se svými šlechtickými sousedy i později.

¹⁹⁷ CDB II, s. 274-277, č. 281.

¹⁹⁸ CDB II, s. 275, č. 281; CDB III/1, s. 43-44, č. 43.

¹⁹⁹ Petr Hejhal říká, že podle J. Dobiáše měl být les Borek kolonizován až po roce 1226 a to německými osadníky. Načež toto tvrzení Hejhal vyvrací na základě listiny Honorie III. Potíž je v tom, že Dobiáš nikdy nic takového netvrdil a na citovaném místě zmíněné práce Dobiáš pouze vyvrací takovéto mínění Jullia Lipperta, jde tak o špatné pochopení Dobiášova textu (HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 59 Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 76, pozn. 43).

²⁰⁰ HOFFMANN, František: *Místopis města Jihlavy v první polovině 15. století*. Jihlava 2004, s. 200-201.; PETRIDES, Josef: *Prodlés*. 1933 Igel-Land III č. 33, s. 129-130.

²⁰¹ CDB III/1, s. 43-44, č. 43. Lenka Martínková pak chybně listinu interpretuje v tom smyslu, že spor byl řešen teprve tehdy. Wolframa pak považuje za zakladatele Batelova, který se dle ní jmenoval německy Wolframs, Wolframs bylo ale německé jméno Kostelce. (MARTÍNKOVÁ, Lenka: *K osidlování severních oblastí Pelhřimovska v předhusitské době*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 18. 2007, s. 57).

²⁰² VANĚČEK, Václav: *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě I. Zakladatelská práva*. 1933, s. 42-43.

V zmíněné listině krále Václava jsou uvedeny i hranice Borku. Hranice měla nejprve jít po Humpolecké cestě vedoucí na Moravu.²⁰³ Humpolecká cesta se zřejmě kryla s dnešní silnicí z Humpolce do Jihlavy.²⁰⁴ Ukazuje na to alespoň zmínka v listině z roku 1400, podle níž tehdy vedla cesta z Humpolce do Jihlavy v blízkosti Krasoňova, a krasoňovský rybník Tuksa se měl nacházet *sub strata ubi pergitur de Gumpolcz in Iglaviam*.²⁰⁵ Když pak dával želivský opat v roce 1408 pozemky na stavbu rybníka nad rybníkem Tuksou, píše se v listině, že se budoucí rybník nachází poblíž cesty do Německého Brodu (*iuxta viam eundo in Brodam Theutunicalem*), tedy z cesty z Humpolce do Jihlavy, někde za Krasoňovem odbočovala cesta na Brod.²⁰⁶

Z Humpolecké cesty pak hranice odbočila na vrch Rozsochatec. Stalo se tak někde u Větrného Jeníkova. Rozsochatcem byl míněn buď Zbinožský kopec nebo Kosovský vrch.²⁰⁷

²⁰³ Na existenci cesty vedoucí z Humpolce na Moravu ukazuje již listina Přemysla Otakara I. hlásící se do 26. července 1219, která ale vznikla nejdříve po roce 1221. Podle ní jel přes Humpolec Přemysl Otakar na Moravu za kardinálem Řehořem de Crescencio. Jedná se zřejmě o falzum, které ale vzniklo ještě v první polovině 13. století a lze tak mít za doložené, že z Humpolce vedla v této době cesta na Moravu (CDB II, s. 409-410, č. 374. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 20, pozn. 58.) V roce 1377 je zmiňována cesta (*in via versus Gumpolcz*) vedoucí z Jihlavy do Humpolce v jihlavské městské knize (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 20, pozn. 58).

²⁰⁴ Tento průběh cesty předpokládá i Josef Dobiáš (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 20, pozn. 58) a August Sedláček (SEDLÁČEK, August: *Snůška starých jmen, jak se nazývaly v Čechách řeky, potoky, hory a lesy*. 1920, s. 38) J. V. Šimák vede průběh této cesty na mapě statků v okolí Německého Brodu v době Husovců z Humpolce na Mikulášov, Velešov a Jeníkov. V doprovodném textu k mapě pak uvádí průběh cesty takto: *jih hranicí obcí Kamenice, Mikulášové, Skorkova, Ousobí, Chýšky. Není tu cesty jiné, nežli směr nynější silnice od Humpolce přes Jeníkov k Jihlavě, leda že se silnice uhnula v polohách příkřejších na místa povolnější.*“ (ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Krajina Německoborská v době Husovců*. Zprávy městského musea v Německém Brodě. 1915, s. 56 a tamtéž přiložené mapa.). Obdobně, jak Šimák uvádí průběh cesty i Antonín Tomíček: *„od Humpolce k Mikulášovu, po kraji lesa Temníka, kde je hranicí mezi obcí kalhovskou a panským lesem kolem nynější Velešov k Štěpánskému rybníčku, na Sádka a k Jeníkovu. Je dosti dosud zachovalá bez velikého stoupání a tudíž dosti pohodlná.“* (TOMÍČEK, Antonín: *Poznámky k hranicím Borku*. Zálesí V. Humpolec 1923-1924, s. 91). Zcela odmítnout je nutno průběh cesty, který uvádí Václav Richter. Podle něj vedla Humpolecká cesta od Krasoňova kolem Branišova ke Kostelci. Říká, že výchozím bodem popisu hranic Borku je průsečík stezky s předělem (rozvodím). Jako výchozí bod je ale nutno chápat místo, kde se stýká potok Kletečná s Humpoleckou stezkou, tak dosáhneme jasně ohraničenou oblast. Naopak přistoupením na Richterův výklad by se stával popis hranic v listině zmatečným, kdy by prostředkem vytyčeného majetku byla vedena ještě další hranice. Svůj průběh Humpolecké stezky založil Richter především na výkladu pasáže *a dextra parte vie Humpolecinsis*, Richter se v článku táže: *„Proč tedy neužil výrazu od „levé strany“ Humpolecké cesty.“* Výraz od pravé strany humpolecké cesty lze vykládat různě, přičemž potok Kletečná, po níž hranice k Humpolecké cestě jde, se nachází od této cesty právě napravo. (RICHTER, Václav: *K nejstarším dějinám Třeště*, s. 21-22). To, že vedla cesta od Krasoňova dále na Jihlavu a ne kamsi na jih, naznačuje i to, že řádu německých rytířů náležel před rokem 1233 jak kostel ve Staré Jihlavě, tak kostel v Humpolci a lze si dobře představit, že němečtí rytíři dostali zároveň dva kostely ležící na zastávkách jedné cesty. Společně pak tyto kostely prodali želivskému klášteru (CDB III/1, s. 48-49, č. 48).

²⁰⁵ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina, sign. 42.

²⁰⁶ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign.92.

²⁰⁷ Podle Augusta Sedláčka byl Rozsochatcem vrch Temník. (SEDLÁČEK, A.: *Snůška starých jmen*, s. 38). Jak zjistil Antonín Tomíček, nesl jméno Rozsochatec ještě v tereziánském katastru z roku 1719 les u Větrného Jeníkova, nemůže se přitom jednat o les Temník ležící severovýchodně od Jeníkova, protože ten je tam též jmenován. Les Rozsochatec pak Tomíček ztotožňuje s lesem táhnoucím se *„od Jeníkovského potoka, přes Peklo k Skalce a Kosové Hoře.“* (TOMÍČEK, A.: *Poznámky k hranicím Borku*, s. 91-92) Podle Kopáče s Turkem je vrch Rozsochatec Zbinožský kopec a zmiňují, že v kalhovském katastru se jednomu místu dosud říká: *„Na Rozsečích“* (*na Rozsochách, - Na Rozsekách – Ve Rozsečích*). TUREK, J. - KOPÁČ, L.: *Mistopis klášterství želivského*, s. 216.

Přes Rozsochatec pokračovala hranice k Haberské stezce (*ad viam, que vocatur Nahaber*) s kterou se setkala asi severovýchodně od Petrovic. To, že zamířila hranice u Jeníkova takto na sever, na to ukazuje i pozdější stav majetků kláštera, kdy mu zde patřily Petrovice a Zbinohy.²⁰⁸ Poté, co hranice dosáhla Haberské stezky, stočila se opět na jih a pokračovala po stezce směrem k Staré Jihlavě. Z Haberské stezky se musela následně hranice stočit k Smrčenskému potoku²⁰⁹, po němž dle listiny následně vedla. Od ústí potoka do řeky Jihlavy pokračovala poté proti proudu řeky až k Jedlovskému potoku, tehdy nazývanému Otvírna.²¹⁰ Proti proudu Jedlovského potoka vedla hranice až téměř k jeho pramenům, načež pokračovala přes rozvodí kolem Jankova k Jankovskému potoku, který byl tehdy zván Vyskytná.²¹¹ Po Jankovském potoku vedla až k místu, kde s do něj vlévá Hejnický potok (Kletečná). Po tomto potoku a následně zřejmě kolem Hněvkovic a dvora Na Pohoří došla zase nedaleko od Humpolce k Humpolecké cestě.

Dle takto vytyčené hranice zaujímá Borek podstatně větší část statků želivského kláštera, nežli by se zdálo z listiny z roku 1226.²¹² Se spory kláštera s okolními šlechtici o majetky na území Borku se setkáváme i později. Zřejmě na počátku druhé poloviny 13. století se tak klášter dostal do sporu s Ranožírý. Želivští kanovníci si tehdy sepsali další exemplář listiny Václava I. potvrzující klášteru vlastnictví lesa Borku, zatímco v originálu je zmiňováno pouze rozhodnutí ve sporu mezi klášterem a syny Wolframa, v tomto zpadělaném znění jsou doplněni ještě

Podle J. V. Šimáka pak byl Rozsochatcem Kosovský vrch (ŠIMÁK, J. V.: *Krajina Německobordská v době Husově*, s. 56.) Zmíněný Kosovský vrch a Zbinožský kopec se nacházejí blízko sebe a je těžko rozsoudit, který z nich byl Rozsochatcem.

²⁰⁸ Petrovice jsou zmiňovány v majetku kláštera už v roce 1226 (CDB II, s. 274-277, č. 281). Znovu pak společně se Zbinohami v listině císaře Zikmunda z roku 1437. Ves je v listině uváděna jako Petrovce u Stříteže a zřejmě proto je v Regestech imperii mylně ztotožněna s Peterkovem u Stříteže pod Křemešником. (*Regesta Imperii* (=RI) XI. *Regesten Kaiser Sigismunds (1410–1437). nach Archiven und Bibliotheken geordnet*, hg. v. Karel HRUZA. Band 3. *Die Urkunden aus den Archiven und Bibliotheken Südböhmens* (=NB III). Edd. Petr ELBEL – Přemysl BAR – Stanislav BARTA – Lukáš REITINGER. Wien – Köln – Weimar 201, s. 281-282, č. 201) Jedná se ale jednoznačně o Petrovice u Stříteže poblíž Štok. Peterkov se nacházel už na někdejších arcibiskupských statcích. Když byly v roce 1458 klášteru znovu potvrzovány jeho majetky, jsou zde uváděny Petrovice u Stříteže už jako *Petrowicz*. (SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 55).

²⁰⁹ V dějinách Pelhřimova se objevuje mínění, že Smrčná je Hraniční potok. (HEJHAL, P.– HRUBÝ P. – MARTÍNKOVÁ, L.: *Osídlování a kolonizace*, s. 51.) Hraniční potok teče mezi Horní Cerekví a Rohoznou, tedy už na území, jež patřilo arcibiskupství. Rovněž takovéto určení nekoresponduje s dalším popisem hranice a je naprosto vyloučené.

²¹⁰ Pozůstatkem po jménu Otvírna by mohlo být pomístní jméno *Twiern*, které našel Dobiáš v katastrech z 18. století u Dvorců. (DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 78.) Mínění A. Tomíčka, že by Otvírna mohla být Rohozenský potok, je nesprávné a vzniklo kvůli nedokonalé edici listiny z roku 1233 (TOMÍČEK, A.: *Poznámky k hranicím Borku*, s. 91; K vzniku chybného mínění viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 9, pozn. 16; TUREK, J. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského*, s. 217 pozn. 135).

²¹¹ Mínění uváděné Hejhalem, že Vyskytná je Jiřínský (Trojanský) potok, je naprosto nemožné, protože v listině se jasně píše, že Vyskytná se vlévá do Kletečné, zatímco Jiřínský potok se vlévá do řeky Jihlavy. (HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 59). Toto mylné mínění zastával rovněž Hermengard Jireček. K nemožnosti tohoto výkladu srov.: Dobiáš, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 27).

²¹² Srov. TUREK, J. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského*, s. 217.

synové Ranožira, urozeného muže z Moravy. Tohoto šlechtice snad připomíná jméno vsi Rantířov ležící už na Moravě, ale v bezprostředním sousedství želivských majetků, od nichž jej oddělovala řeka.²¹³

Gustav Fridrich klade vznik této zpadělané verze listiny do 14. století.²¹⁴ Josef Dobiáš pak ještě do století třináctého.²¹⁵ Šebánek pak řadí listinu spíše do druhé poloviny 13. století, přičemž její pisatel pocházel ze stejné písařské školy jako pisatel želivského falza listiny biskupa Roberta hlásícího se též do roku 1233, vzniklého ale až po roce 1243 a listiny biskupa Bruna z roku 1257 pro kostel sv. Jakuba v Jihlavě, která byla příjemeckého vyhotovení a tedy psána rovněž písařem z prostředí želivského kláštera.²¹⁶

V roce 1351 se dostal klášter do dalšího sporu o majetky, které se zřejmě všechny nacházely na území někdejšího lesa Borku. Klášter se tehdy soudil s Ješkem z Podolí o majetky v Dušejově a zřejmě u Dvorců (*u Dworow*), v Nové Vsi,²¹⁷ Zahradce²¹⁸ a Maršově. Spor tehdy klášter sice prohrál,²¹⁹ přesto již v roce 1358 prezentoval želivský opat ke kostelu v Dušejově.²²⁰ Snahu kláštera pojistit si vlastnictví Dušejova pak ukazuje to, že si nechal klášter v roce 1366 konfirmovat Karlem IV. listinu Václava I. potvrzující hranice Borku. V konfirmaci se ale objevuje zpadělané znění doplněné o zmínku, že se klášteru potvrzuje i Dušejov.²²¹

Další případ sporu je doložen z roku 1365, kdy bratři Oldřich a Mikuláš Hamrové prohlásili, že vrátí klášteru všechny jeho statky, které neprávem drží a už mu nebudou škodit.²²² Že se opět jednalo zřejmě o nějaké majetky na území Borku, naznačuje listina ze 7. ledna 1366, z níž se dozvídáme, že Hamrové pocházeli z Kostelce. Mikuláš Hamr z Kostelce (*de Wolframs*) a Předota z Mutišova (*de Mutyssovicz*) tehdy slibují, že majetky vdovy po Mstidruhovi a jeho syna Viléma a dalších dědiců ve vsi (Starý) Hubenov (*Steindorf*) a *Saczunge*²²³ budou prodány Želivskému klášteru za čtyřicet kop grošů.²²⁴

²¹³ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 58, pozn. 89.

²¹⁴ CDB III/1, s. 43-44, č. 43.

²¹⁵ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 58, pozn. 89.

²¹⁶ ŠEBÁNEK, Jindřich – DUŠKOVÁ, Sáša: *Kritický komentář k Moravskému diplomatáři*. Praha 1952, s. 213, pozn. 3.

²¹⁷ Nelokalizováno.

²¹⁸ Nelokalizováno.

²¹⁹ *Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých (=RTT) I*. Ed. Josef Emler. Praha 1870, s. 67-68.

²²⁰ LC I/1, s. 58.

²²¹ CDB III/1, s. 43-44, č. 43, též: RBM VIII/1. Ed. Lenka Blechová. Praha 2014., s. 199-201, č. 350. K tomu: POKORNÝ, Pavel R.: *K nejstaršímu dokladu obce Dušejova*. Historická Geografie 25. 1986, s. 379-384.

²²² RBM VIII/1, s. 145-146, č. 244.

²²³ Kde se nacházely *Saczunge*, není dnes známo, snad jde o nějakou zaniklou, či přejmenovanou ves poblíž (Starého) Hubenova.

²²⁴ RBM VIII/1, s. 198-199, č. 347.

Další podnět k rozšíření osídlení dal objev stříbra v první polovině 13. století a německá kolonizace. V listině pro humpoleckého mincmistra, jenž měl kolonizovat území mezi vrchem Melechovem a Humpolcem, jsou dávání za vzor Němci obdělávající půdu želivského kláštera.²²⁵ Na Želivsku byla Němci osidlována právě východní část Borku, kde se nacházela ložiska stříbra. Pozůstatky po dolování se tak dají dodnes najít například u Německé Vyskytné, Smrčné, Rounku. Dolování u Smrčné, na němž měl podíl i želivský opat, je zmiňováno v listině z 23. října 1272, kdy darovali královští urbureři a přísežní města Jihlavy jistému Wernerovi řečenému Lotingo a želivskému opatu štolu v Rudolfově hoře a to až k stezce, která vede k *Aychornberch*.²²⁶ Německou kolonizaci tohoto území dokládá i vícero německých jmen zdejších vsí doložených ve 14. století. V roce 1303 se tak objevuje německé jméno Vyskytné (*Gishowels*)²²⁷ a okolo poloviny 14. století jsou doložena německá jména Dušejova, Zbilid, Ústí, Šimanova a Hubenova.²²⁸ Pro Smrčnou máme ze začátku 14. století i konkrétní doklady o jejím rozšíření německými kolonisty. V roce 1303 svěřil opat ves Everharodvi, který v ní měl založit šestnáct nových lánů. Na oplátku získal ve Smrčné rychtu.²²⁹ Další doklad rozšiřování osídlení ve Smrčné a okolí máme z roku 1311. Želivský opat Tylman tehdy vydává listinu pro Mikuláše, syna Ekharda. Opat svěřil Ekhardovi Smrčnou do vlastnictví na dobu osmnácti let a Ekhard měl založit ve Smrčné a v *Szonenbrunne* dvacet čtyři lánů. První čtyři roky byl Ekhard a jeho lidé osvobozeni od veškerého placení, poté měl platit roční plat osm hřiven.²³⁰

Majetky šlechty

V sousedství velkých církevních panství se nacházely na území děkanátu menší šlechtické statky tvořené často jednou vesnicí. První skupina těchto statků se nachází v západní části děkanátu (Onšov, Košetice, Hořepník, Buřenice, Mezilesí, Lukavec, Křešín, Vojslavice). Poloha tohoto území na západ od Řečice a Želiva naznačuje, že zde zřejmě vzniklo trvalé osídlení již ve 12. století. Na základě stavební podoby jsou do první poloviny 13. století datovány zdejší kostely v Hořepníku, Onšově a Buřenicích.²³¹ Tyto lokality jsou pak v průběhu 13. století doloženy písemnými prameny.²³²

²²⁵ CDB IV/1, s. 435–437, č. 256. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 46–47.

²²⁶ CDB V/2. Ed. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková. Praga 1981, s. 320, č. 681. *Aychornberch* je dnešní vrch U Serpentinky mezi Smrčnou a Štoky. Ještě v 19. století je uváděn jako *Ahorn Berg*. K tomu srov.: VILÍMEK, Ladislav: *Smrčná*. Smrčná 2003, s. 5.

²²⁷ CDM V, s. 149–150, č. 145.

²²⁸ DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 46–47.

²²⁹ CDM V, s. 149–150, č. 145.

²³⁰ CDM VII, s. 796–797, č. 181; RBM III, s. 2–3, č. 5.

²³¹ KUTHAN, Jiří: *Středověká architektura v jižních Čechách do poloviny 13. století*. České Budějovice 1976, s. 97, 189–190, 197.

²³² CDB IV/1, s. 412–413, č. 240. RBM II, s. 670, č. 1561.

Pozdějšího původu bude druhá skupina šlechtických majetků nacházející se v jižní části děkanátu (Rynárec, Ústrašín, Libkova Voda, Božejov). Osídlení do této výše položené části děkanátu proniklo na konci 12. století, neboť již v roce 1203 je doložen farní kostel v Rynárci.²³³

Poslední skupina šlechtických majetků se nachází pod hradem Lipnicí. Osady v okolí Lipnice jsou si podobny stejným nepravidelným rozmístěním usedlostí bez výrazné návsi. Tomuto se vymyká jen Dolní Město a Lipnice, kde došlo zřejmě ve 14. století k rozsáhlejší urbanizační akci.²³⁴ Před rokem 1307 vlastnil několik vsí v blízkém okolí Vilémovský klášter. V roce 1307 směnil tyto vsi spolu s dalšími za jiné statky s Rajmundem z Lichtenburka.²³⁵ V blízkém okolí Lipnice takto získal Rajmund z Lichtemburka Řečici (*Rechzicz*) a Dětrichovu Lhotu (*Ditricilhota*), která je dle Šimáka totožná s dnešní Bromovou Lhotou, Závidkovicemi (*Zawidowici*) a Radostovicemi (*Radhoztowici*).²³⁶ Trojice kostelů v Loukově, Řečici a Dolním Městě je datována do prvních desetiletí 14. století.²³⁷ Nelze vyloučit, že zdejší osídlení vzniklo teprve v druhé polovině 13. století, neboť i území v sousedství mezi Zahrádkou a Humpolcem bylo svěřeno vyšehradskou kapitulou ke kolonizaci humpoleckému mincmistru teprve v roce 1252.²³⁸ Osídlení na území dnešní Lipnice nad Sázavou dokládají nálezy řady keramických zlomků v lokalitě Dolní Dvůr, z nichž nejstarší byly datovány do druhé poloviny 13. století.²³⁹

Shrnutí průběhu osídlení

Snad už do doby krále Vratislava spadají počátky osídlení Svatavina újezdu. Ten byl do konce 12. století už asi vcelku osídlen, neboť je tehdy zmiňován spor o řeku s mlýny na jeho východní hranici. K Svatavinu újezdu získali vyšehradští kanovníci v první polovině 13. století Zahrádku, založenou zřejmě už v 12. století. Od Zahrádky pak pokračovala kolonizace v druhé polovině 13. století do dosud neosídleného území mezi Zahrádkou a Humpolcem. Nejasné je, jak probíhalo osídlení na sever od Humpolce, v krajině pod pozdějším hradem Lipnicí. Přinejmenším zčásti byla osídlena už v druhé polovině 13. století.

Brzký vznik osídlení, snad ještě před polovinou 12. století, lze čekat na území na západ od Želiva, kde se později nacházela řada rozdrobených šlechtických statků. Osídlení zde přímo

²³³ CDB II, s. 30–31, č. 33.

²³⁴ SOMMER, Jan, et kol.: *Tři Gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 5, 73.

²³⁵ RBM II, s. 929, č. 2152.

²³⁶ ŠIMÁK, J. V.: *Příspěvky k starému místopisu II*, s. 52. Dětrichovu Lhotu a další lokality shodně lokalizují též: SOMER, T. – ŠRÁMEK, J.: *Benediktinské opatství ve Vilémově*, s. 81.

²³⁷ SOMMER, Jan.: *Katalog památek*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 79, 81, 84.

²³⁸ CDB IV/1, s. 435–437, č. 256.

²³⁹ PEHAL, Zdeněk, *Zaniklé osídlení na katastru Lipnice nad Sázavou*. Zpravodaj muzea v Hradci Králové 32. 2006, s. 140–149. Poblíž zmíněné lokality se snad nacházelo nějaké dnes zaniklé sídliště.

dokládá až několik kostelů datovaných do začátku 13. století. Před polovinou 12. století byl založen Želiv a zřejmě Řečice, přičemž nejspíše na začátku 40. let 12. století byl založen v Želivě benediktýnský klášter a vystavěn i kostel. Z dříve osídleného území okolo Želiva a Červené Řečice pokračovala v druhé polovině 12. století kolonizace do výše položených částí děkanátu. Na Řečicku tak dosáhla do roku 1203 až okolí Rynárce. Podobně postupovalo osídlení i na Želivsku. Podle listiny Honoria III. pro želivský klášter dosáhlo osídlení před rokem 1226 už řeky Jihlavy.

Východní částí želivských majetků byl Borek. Osídlení tohoto území nebylo na začátku 13. století ještě zcela dokončeno a rozkládaly se zde stále ještě husté lesy. Rozšíření osídlení v této části želivských majetků znamenala německá kolonizace započatá na Želivsku už před polovinou 13. století. Ještě na začátku 14. století je zde ale v listinně doloženo rozšiřování Smrčné a usídlování nových osadníků v jejím okolí. Za pomoci německých osadníků došlo v 13. století také k rozšíření osídlení na Řečicku. Šlo především o jeho jihovýchodní část sousedící s Jihlavskem. Němečtí kolonisté se podíleli také na novém založení Pelhřimova, poté co bylo v roce 1289 zničeno dosavadní sídliště u kostela sv. Víta.

Vznik farní sítě

První celkový přehled o kostelech na území děkanátu přináší až rejstřík papežských desátků z roku 1352.²⁴⁰ Tehdy už byla kostelní síť dotvořena. Z dřívější doby máme dochované ke kostelům jen jednotlivé zmínky, přičemž pouze v několika případech lze z těchto zmínek usuzovat na dobu výstavby kostela. Při pokusu o vylíčení průběhu vytváření kostelní sítě je tak nutno vycházet z výše popsaného průběhu postupu osídlení děkanátu. Další pomůcku představuje u některých kostelů stavební podoba kostela, není možno ale na ni zcela spoléhat, neboť i dochované gotické kostely mohly mít starší předchůdce, což se ukázalo například u kostela v Zahradce. Mnohdy byl nejspíše vybudován nejprve dřevěný kostel, nahrazený teprve později kamennou stavbou. Tyto dřevěné kostely, pro něž se používal též výraz *cierkev*, daly jméno třem Cerekvím na území děkanátu.²⁴¹

Vybudování podstatné části kostelů spadá zřejmě ještě do 12. století. V první polovině 12. století tak byl vystavěn kostel sv. Petra v Želivě, který byl vysvěcen někdy v letech 1140 až 1148.²⁴² Někdy v této době byl snad vybudován i kostel v Červené Řečici, který zřejmě stával původně na místě dnešního zámku, což naznačují nalezené hroby na jeho nádvořích.²⁴³ Pohřebiště podobná tomu v Řečici či dalšímu nalezenému na místě kláštera v Želivě začala být zakládána v intravilánech sídlišť kolem roku 1100. Sama o sobě zřejmě ještě nemusela dokládat přítomnost kostela,²⁴⁴ v případě Řečice by ale přítomnost kostela snad s přilehlým dvorcem vysvětlovala situaci, že pozdější biskupský hrad vznikl na místě hřbitova. Ještě do 12. století snad spadá i kostel v Zahradce. Dnešní kostel v Zahradce je sice datován do první poloviny 13. století, ale při archeologickém výzkumu byly pod jeho podlahou nalezeny pozůstatky staršího.²⁴⁵

Na západ od této trojice kostelů, tedy v dříve osídlených částech děkanátů, se nachází několik dalších kostelů, z nichž alespoň část mohla též vzniknout už ve 12. století. Jde především o kostely na území Svatavina újezdu (Snět, Ježov), k Želivu patřící Senožaty a několik kostelů, u nichž později nacházíme jako patrona příslušníky šlechty (Hořepník, Buřenice, Košetice, Mezilesí, Křešín, Lukavec, Onšov). Na základě své podoby jsou sice kostely v Hořepníku, Onšově a Buřenicích datovány až do první poloviny 13. století, ale i ony

²⁴⁰ RDP, s. 52-54.

²⁴¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 54; PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách jejich vznik, původní význam a změny I*. Praha 1947, s. 241–243.

²⁴² FRB II, s. 487.

²⁴³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 180-181; BERÁNEK, Jan: *Zámek v Červené Řečici: čtyři životní etapy panského sídla*. Památky Vysočiny IV. 2012, s. 12-26.

²⁴⁴ KLÁPŠTĚ, Jan: *Vnímavý pozorovatel: výběr z díla*. Praha 2019, s. 143-153.

²⁴⁵ HEJNA, Antonín.: *Novější objevy románské sakrální architektury v Čechách*. Archeologické rozhledy XXXIII. Praha 1981, s. 642-643.

mohly mít ještě staršího předchůdce.²⁴⁶ Z jiných částí Čech je známo pro dobu 12. století již vícero případů kostelů budovaných velmoži.²⁴⁷ Oprávněnost předpokladu, že už ve 12. století lze očekávat budování kostelní sítě v západní části děkanátu, ukazuje i případ v sousedství ležícího Načeradce, kde je doložen kostel už k roku 1184.²⁴⁸ Stejně jako u zmíněných kostelů z řečického děkanátu, je rovněž i u kostela v Načeradci později doložen patronát šlechty.²⁴⁹

Lze ale předpokládat, že nové kostely vznikaly v druhé polovině 12. století už i na východ od Želiva a Řečice. Pomýšlet lze tady především na kostel sv. Víta v Pelhřimově. Ukazuje na to především skutečnost, že do začátku 13. století postoupilo osídlení na Želivsku a Řečicku až k rozvodí. To, že tento postup byl provázen i rozšiřováním kostelní sítě, ukazuje případ kostela v Rynárci, který byl vysvěcen už v roce 1203.²⁵⁰

Z podstatné části byla farní síť zřejmě dotvořena v 13. století. Archeologický výzkum doložil výstavbu kostela ve 13. století v Německé Vyskytné.²⁵¹ Německé jméno *Úsobí Pollerskirchen* obsahující slovo *Kirche*, naznačuje, že zde mohl stávat kostel ještě před příchodem německých osadníků, tedy už v první polovině 13. století. Teprve s příchodem německých kolonistů lze spojovat vznik kostelů v Dolní Cerekvi, Horní Cerekvi, Rychnově a snad i v Lidmani, jejichž výstavbu tak můžeme očekávat až v druhé polovině 13. století. Nejdříve po roce 1226 lze také čekat stavbu kostela v Dušejově, neboť v listině papeže Honoria III. ze zmíněného roku, která vyjmenovávala želivském majetky, není Dušejov ještě ani zmiňován.²⁵²

V roce 1233 je doložen kostel v Humpolci.²⁵³ Území na sever od města ale nebylo tehdy osídleno. Postavení kostela v Kališti tak lze očekávat nejdříve po roce 1252, kdy svěřila vyšehradská kapitula území mezi Humpolcem a Zahradkou ke kolonizaci humpoleckému mincmistrovi Jindřichovi.²⁵⁴ Rovněž trojice gotických kostelů pod hradem Lipnicí (Dolní Město, Loukov, Řečice) jsou datována na základě stavebně historických průzkumů až na začátek 14. století.²⁵⁵

²⁴⁶ KUTHAN, J.: *Středověká architektura*, s. 97, 189-190, 197.

²⁴⁷ Klápště, J.: *Vnímavý pozorovatel*, s. 155-158.

²⁴⁸ FRB II, s. 505.

²⁴⁹ LC I/1, s. 108, *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim (=LC) III-IV*. Ed. Josef Emler. Pragae 1879, s. s. 154.

²⁵⁰ CDB II, s. 30-31, č. 33.

²⁵¹ ZIMOLA, David – VOKAČ, Milan: *Archeologické výzkumy několika venkovských kostelů na Jihlavsku*. *Archaeologia historica* 36/2. 2011, s. 432-435.

²⁵² CDB II, s. 274-277, č. 281.

²⁵³ CDB III/1, s. 48-49, č. 48.

²⁵⁴ CDB IV/1, s. 435-437, č. 256. Srov.: KLÁPŠTĚ, J.: *Proměna českých zemí* s. 221-222.

²⁵⁵ SOMMER, J.: *Katalog památek*, s. 79, 81, 84.

K zahušťování kostelní sítě mohlo docházet ještě v první polovině 14. století, což máme doloženo na příkladu Smrčné. Ta příslušela původně zřejmě do farního obvodu kostela v Jihlavě. V roce 1303 se dozvídáme, že zde kostel ještě nestál, ale už se s jeho výstavbou počítalo. V roce 1352 už je pak tento kostel doložen.²⁵⁶

Část kostelů na území děkanátu byla zřejmě postavena už v 12. století, k vybudování podstatné části kostelů pak došlo zřejmě do konce první poloviny 13. století a dotvořena byla síť kostelů v druhé polovině 13. a v první polovině 14. století.

²⁵⁶ CDB V/1, s. 209-210, č. 130, CDM V, s. 149-150, č. 145; RDP, s. 53

Řečický děkanát

Venkovské děkanáty začaly vznikat zřejmě živelně v době kolem poloviny 13. století. V olomoucké diecézi, kde lze očekávat podobný vývoj jako v pražské, se první doklad existence děkanátu dochoval z roku 1244, kdy je jmenován opavský děkan a v padesátých letech 13. století následují další zmínky.²⁵⁷ V pramenech z prostředí pražské diecéze se začínají objevovat doklady o existenci děkanátů až od sedmdesátých let 13. století. Děkani jakožto důvěryhodné osoby začali být využíváni biskupem v různých záležitostech. Postupně se tak koncem 13. století mění v biskupské pověřence. V první polovině 14. století se přenášela na děkany také povinnost vybírat desátek. V polovině 14. století byla už děkanátní organizace dotvořena a děkani již měli vyhraněné kompetence. Od poloviny 14. století byli děkani jmenováni arcibiskupem a hlavním okruhem jejich činností byl dohled nad klérem svého obvodu a vybírání desátků.²⁵⁸ Podle nařízení synody z roku 1387 měli venkovští děkani také nahlašovat delikventy, zvláště pak ty, kdo zanedbávají bohoslužby, propadlé exkomunikaci, konkubináře a simoniaky, lichváře a další zločinně žijící kleriky arcijáhnovi, a kdyby to zanedbávali, hrozil jim tělesný a peněžitý trest.²⁵⁹ Ustanovení, že mají děkani nahlašovat nepořádně žijící kleriky, opakuje i usnesení synody z roku 1404, kdy je zmíněna i povinnost děkana vizitovat fary svých obvodů a zjištěné závady nahlašovat korektorovi.²⁶⁰ Na počátku 15. století význam děkanů dále vzrůstá. Přesouvají se na ně činnosti spojené s běžnými úkoly církevní správy. O děkanech se také tvrdí, že měli často uvádět v úřad nového faráře, dále jsou prostřednictvím nich citováni korektorem viníci před jeho soud. Vystupují rovněž jako obhájci některého faráře svého obvodu.²⁶¹ Jak ukazuje listina z formulářové sbírky Arnošta z Pardubic, mohl arcibiskup děkany sesazovat a na jejich místo dosadit jiné. V zmíněné listině totiž tuto pravomoc deleguje na jejího příjemce a dává mu dále pravomoc trestat ty co, by se tomu protivili, církevními tresty.²⁶² Časem ale asi jistý vliv na výběr děkana získalo duchovenstvo konkrétního děkanátu, jak to aspoň naznačuje případ ze žateckého děkanátu, kde v roce 1411 skupina třiceti jedna farářů deklarovala u arcibiskupské konzistoře svůj nesouhlas s volbou nového děkana a požadovala, aby se děkanem stal některý z nich. Jak byl celý případ rozhodnut, není známo.²⁶³

²⁵⁷ JOKEŠ, P.: *Farní organizace*, s. 150–151.

²⁵⁸ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Korektoři kléru pražské diecéze*. Právněhistorické studie 16. 1971, s. 75.

²⁵⁹ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 85.

²⁶⁰ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 91.

²⁶¹ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Venkovské děkanáty*, s. 116–122.

²⁶² HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 75.

²⁶³ HAVRLANT, Jaroslav: *Žatecko na cestě k husitské revoluci ve světle církevních dějin*. Sborník Katolické teologické fakulty VI. 2004, s. 172–173.

Řečický děkanát je poprvé zmiňován až v rejstříku papežského desátku z roku 1352. Podle rejstříků papežského desátku pařilo do řečického děkanátu 41 farních kostelů (Červená Řečice, Řečice, Pelhřimov, Dolní Cerekev, Nová Cerekev, Chvojnov, Krásná Hora, Jiřice, Humpolec, Rynárec, Kaliště, Úsobí, Snět, Ježov, Bříšťě, Dušejov, v Dolní Město s filiálním kostelem v Lipnici, Vojslavice, Křešín, Onšov, ke působili u jednoho kostela zároveň dva faráři, Rychnov, Horní Cerekev, Mezilesí, Lukavec, Senožaty, Branišov, Smrčná, Libkova Voda, Košetice, Skála, Česká Vyskytná, Německá Vyskytná, Hořepník, Zahrádka, Božejov, Loukov, Buřenice, Rovná, Ústrašín, kostel sv. Petra před Želivem a Lidmaň).²⁶⁴ Mimo kostelů zmiňovaných v papežských desátcích patřil do děkanátu vzhledem ke své poloze ještě Herálec, o jehož kostele se z předhusitských dob nedochovalo mnoho zpráv.²⁶⁵

Hranice děkanátu tvořila na východě řeka Jihlava, která byla i hranicí mezi Čechami a Moravou a zároveň mezi pražskou a olomouckou diecézí.²⁶⁶ Na jihu a na jihozápadě sousedil děkanát s děkanátem chýnovským, na východě pak s vltavským a na severu se štěpánovským a německobrodským.

Řečický děkan je poprvé zmiňován v roce 1358 jako exekutor v Dušejově.²⁶⁷ Ve funkci exekutorů se ale v následujících letech řečičtí děkani objevují už jen čtyřikrát, nevykonávali tedy tuto funkci častěji nežli ostatní faráři.²⁶⁸ Prvním konkrétním děkanem, kterého známe jménem, byl Mořic farář, v Nové Cerekvi, který měl být v roce 1384 přítomen v Řečici při rozhodnutí sporu o krčmu v Lidmani arcibiskupem.²⁶⁹ Farář z Cerekve je zmiňován jako děkan opětovně v roce 1390.²⁷⁰ Další řečický děkan je zmiňován až 29. dubna 1407. Byl jím tehdy řečický farář, kterého pověřil generální vikář, aby přijal rezignaci oltářníka u oltáře sv. Zikmunda v Pelhřimově.²⁷¹ Ve stejném roce je zmiňován i posel děkana, jímž byl Petr Kartus. Slíbil tehdy zaplatit deset grošů za listiny s absolucí Jindřicha z Dubé, odjinud z Humpolce

²⁶⁴ RDP, s. 52-54.

²⁶⁵ Do řečického děkanátu jej řadí též DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 329 a KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 123.

²⁶⁶ Teorie o tom, že původně běžela ve zdejší kraji hranice mezi Čechami a Moravou po rozvodí a teprve později byla přenesena na řeku Jihlavu, není ničím podložena. (RICHTER, Václav: *K nejstarším dějinám Třeště*, s. 26). Tato dodnes často opakovaná teorie je v rozporu s prameny a byla vyvrácena již Dobiášem. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 26-27; DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 9-12).

²⁶⁷ LC I/1, s. 58.

²⁶⁸ Rynárec 1358 (LC I/1, s. 64-65); Božejov 1361 (LC I/1, s. 163), Bříšťě 1390 (LC V. s. 18), Želiv 1419 (LC, s. 291).

²⁶⁹ *Libri erectionum archidioecesis Pragensis (=LE) VII*. Edd. Josef Pelikán – Hana Pátková. Praha 2002, s. 4.

²⁷⁰ LC V, s. 18.

²⁷¹ *Soudní akta konsistoře pražské (=AICP) V*. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1899, s. 428.

a jeho společníků.²⁷² V roce 1409 byl děkanem Hartman farář, z Řečice.²⁷³ V roce 1419 je uváděn jako děkan farář z Řečice.²⁷⁴

²⁷² AICP VI. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1900, s. 50.

²⁷³ AČ XLIII: *Acta correctoris cleri civitatis et diocesis Pragensis annis 1407-1410 comparata*. Ed. Jan Adámek. Praha 2018, s. 198, č. 417 a s. 199, č. 420.

²⁷⁴ LC VII, s. 291.

Patronátní právo k farním kostelům

Církev

Po většinu sledovaného období náležela většina patronátů na území řečického děkanátu církvi. Patronátní právo k devíti kostelům patřilo pražskému arcibiskupství, které vlastnilo patronát k farám v Rychnově, České Vyskytné, Dolní Cerekvi, Nové Cerekvi, Lidmani, Rovné, Chvojnově a Pelhřimově. Původně patřilo biskupství ještě patronátní právo ke kostelu v Červené Řečici a Krásné Hoře. Řečickou faru ale v roce 1301 biskup inkorporoval kustodovi pražské kapituly.²⁷⁵ Kustodové pak prezentovali do Řečice věčné vikáře.²⁷⁶ Dále kostel v Krásné Hoře, který patřil původně pražskému biskupství, byl v roce 1316 inkorporován biskupem děkanovi od sv. Jiljí a spravován rovněž věčnými vikáři, kteří jsou označováni v pramenech jako plebáni (*plebanus*).²⁷⁷

K velké změně v rozložení patronátního práva dochází v roce 1415, když koupil na dobu svého života a života svého syna řečické panství se vším příslušenství Janek z Chotěmic, který tak získal i patronátní právo k osmi arcibiskupským farám.²⁷⁸ Arcibiskupství tak zůstala po roce 1415 již jen fara v Úsobí, jež nepatřilo k řečickému panství, nýbrž k Herálci.²⁷⁹ Nejasná je situace v Herálci, ale jestliže zde existoval farní kostel, tak k němu mělo nepochybně patronátní právo též pražské biskupství, které Herálec vlastnilo.²⁸⁰

Devět far na území děkanátu držel Želivský klášter (Senožaty, Branišov, Dušejov, Německá Vyskytná, kostel sv. Petra u Želiva, Jiřice, Mladé Bříště, Humpolec, Smrčná). Většinu těchto kostelů nepochybně želivští premonstráti i vystavěli. Pouze kostel sv. Petra u Želiva měli vystavět už benediktini, kteří původně sídlili v Želivě,²⁸¹ a kostel v Humpolci získali premonstráti v roce 1233 koupí od řádu německých rytířů.²⁸² Lenka Martínková řadí mezi kostely na želivském panství mylně ještě kostel v Úsobí,²⁸³ které ale patřilo i s patronátním právem pražskému arcibiskupství.²⁸⁴

²⁷⁵ RBM IV. Ed. Josef Emler Pragae 1892. s. 759, č. 1928. Přehled jednotlivých kustodů: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 383–384.

²⁷⁶ LC I/1, s. 161–162, LC VII, s. 182, 223.

²⁷⁷ MVB IV, s. 552–554, č. 959.

²⁷⁸ K prodeji: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 468–474; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 10–14. O Janku z Chotěmic tamtéž, s. 3–18, 67–73. K změně v rozložení patronátního práva, která tím nastala srov. ŠMAHEL, František: *Husitská revoluce I*. Praha 1993, s. 229.

²⁷⁹ DRC, s. 391; LC II, s. 78; LC III–IV, s. 41, 127–128.

²⁸⁰ DRC, s. 388, 392.

²⁸¹ FRB II, s. 419, 487.

²⁸² CDB III/1, s. 48–49, č. 48.

²⁸³ MARTÍNKOVÁ, L.: *K osídlování severních oblastí*, s. 64. K Úsobí viz níže.

²⁸⁴ DRC, s. 391; LC II, s. 78, LC III–IV, s. 41, 127–128.

Vyšehradské kapitule patřily čtyři kostely, jež náležely k obediencím jednotlivých kanovníků (Zahrádka, Snět, Kaliště a Ježov).

Šlechta

U šlechtických patronátů nalézáme větší pestrost vlastníků. Vykonávání patronátního práva jedním patronem k více kostelům bylo v řečickém děkanátu ojedinělé. Zato často nalézáme u jednoho kostela rozdrobení patronátního práva mezi několik patronů, u nichž mnohdy není jasné, zda se jedná o blízké příbuzné či o příslušníky různých rodů.

U několika kostelů nacházíme po celé období příslušníky stejného rodu píšícího se často dle lokality, v níž kostel stával. Tak to bylo v Lukavci (z Lukavce),²⁸⁵ v Rynárci (z Rynárce),²⁸⁶ v Buřenicích (Tluksové z Buřenic),²⁸⁷ v Loukově (z Louky).²⁸⁸

U dalších kostelů se vedle domácího rodu objevují příležitostně ještě další šlechtici píšící se po okolních lokalitách, kteří byli mnohdy s domácími vladyky spřízněni. To je případ Košetic,²⁸⁹ též v Křešíně se dělili o patronátní právo místní šlechtici píšící se z Křešína spolu se šlechtici ze sousedních Chýstovic. Vedle nich jsou v Křešíně ještě častěji zmiňováni patroni píšící se ze Skočidolovic a v jednotlivých případech i další.²⁹⁰ V Onšově byla u tamního kostela původně dokonce dvě farní benefícia. K jednomu vlastnili patronátní práva místní šlechtici z Onšova a k druhému řada drobnějších šlechticů z okolí. V roce 1414 došlo ale k sloučení beneficií v jedno, k němuž pak patroni prezentovali společně.²⁹¹ Ve Skále byli patrony zdejší drobní šlechtici ze Skály a pouze jednou je zde zmiňován jako patron Přibík z Kamenice.²⁹² V Ústrašíně vykonávali patronátní právo nejprve šlechtici píšící se z Ústrašína,²⁹³ pak se dostalo do rukou vladyků z Proseče, kteří vystupují jako zdejší patroni poprvé v roce 1410.²⁹⁴ Ve Vojslavicích nalézáme jako patrony kostela nejprve místní šlechtice píšící se z Vojslavic společně s pánem Humpolce Vaňkem z Dubé. V roce 1378 se patroni neshodli a obě strany prezentovaly svého kandidáta. Spor byl rozhodnut ve prospěch Vojslavických, neboť oni prezentovali dvěma hlasy, zatímco Vaňek jen jedním. V roce 1411 sem prezentuje Oldřich z Vojslavic spolu s Markvartem z Královic a v roce 1418 pouze Markvart píšící se nyní po Vojslavicích.²⁹⁵

²⁸⁵ LC I/1, s. 117, LC I/2, s. 70, LC VI s. 260.

²⁸⁶ LC I/1, s. 64–65, LC III–IV, s. 33, LC VI, s. 122.

²⁸⁷ LC I/1 s. 107; LC II, s. 12, 19, LC III–IV, s. 131, 211; LC V, s. 5, 87, 298; LC VI, s. 21, 49–50, 188.

²⁸⁸ LC I/1, s. 55, 4, LC II, s. 53–54, LC III–IV, s. 131, LC V, s. 254–255, LC VI, s. 7, 55, 126, 215.

²⁸⁹ LC I/1, s. 116–117, 151, LC I/2, s. 110, LC II, s. 14, 73, LC III–IV, s. 71, LC VII, s. 29, 43, 238.

²⁹⁰ LC I/1, s. 139, LC III–IV, s. 12, 127, 180, 201 LC VII, s. 94.

²⁹¹ LC I/1 162, LC V, s. 123, LC VII, s. 128–129, LC VII, s. 226.

²⁹² LC I/1, s. 71, 140, LC VI, s. 44, 131.

²⁹³ LC I/1, s. 31, 157, LC I/2, s. 7, LC V, s. 123–124.

²⁹⁴ LC VII, s. 12, 239. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 419–420.

²⁹⁵ LC III–IV, s. 66, 83–84, LC VII, s. 34, 273.

V Mezilesí se dělili o patronátní právo místní rod píšící se podle Mezilesí se šlechtici z nedalekého Holýšova, přičemž kleriky prezentovali vždy společně.²⁹⁶ Po celé období byl rozdělen patronát mezi dva rody také v Hořepníku. Tam máme první zmínku patronátu v souvislosti se sporem o obsazení benefícia, který byl rozhodnut v roce 1351. Arcibiskup sem totiž ustanovil jednoho kandidáta a druhý byl prezentován zřejmě vlastníky Hořepníku, o něž se tehdy dělili Tluksové s pány z Hradce. U oficiála spor vyhrál kandidát prezentovaný nejmenovanými patrony, ale farářem se nakonec stal kandidát arcibiskupův, který se odvolal k apoštolskému stolci, kam se druhá strana nedostavila.²⁹⁷ Pány z Hradce později vystřídali páni z Mezimostí. Ti získali i nedaleký hrad Konipas a psali se pak podle něj.²⁹⁸ Poprvé jsou v souvislosti s kostelem zmiňováni v roce 1383 v souvislosti se zbožným odkazem kostelu.²⁹⁹ V roce 1403 sem pak prezentovali společně faráře Přibík Tluksa z Božejova a Petr z Konipas.³⁰⁰ V roce 1419 jsou ale uváděni už jiní patroni a sice Janek z Chotěmic a Jan z Loutkova (snad totožný s Janem Sádlem se Smilkova).³⁰¹

U dvou kostelů vlastnili patronátní právo Tluksové z Božejova. Ti jsou uváděni v letech 1359 až 1388 jako patronové v Božejově.³⁰² Před rokem 1409 pak získal Božejov³⁰³ i s patronátním právem ke kostelu Soběn z Jenišovic, který sem prezentoval klerika v roce 1410.³⁰⁴ Druhý kostel patřící Tluksům z Božejova byla Libkova Voda.³⁰⁵ V roce 1406 prodala jeho patronátní právo spolu s dalšími majetky Eliška, vdova po Přibíkovi Tluksovi z Božejova, svému novému manželu Bohunkovi ze Záhoří,³⁰⁶ který k němu v dalších letech prezentoval kleriky.³⁰⁷ V roce 1416 se ale Libkovy Vody ujal zase Jan sirotek po Přibíkovi Tluksovi.³⁰⁸

Vyšší šlechtě patřil patronát kostela v Horní Cerekvi. Přímo zde máme doloženo vykonávání patronátních práv jen Janem z Vlašimi v letech 1359 a 1360. Ten je zde zmiňován ještě v roce 1361, kdy spolu s bratry obdaroval kapli u Cerekve.³⁰⁹ Později patronátní právo jistě drželi další

²⁹⁶ LC III–IV, s. 121, LC VII, s. 280.

²⁹⁷ *Libri erectionum archidioecesis pragensis. (=LE) I.* Ed. Klement Borový. Praeae 1875, s. 56–57 a SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrže království českého IV.* Praha 1885, s. 342–343.

²⁹⁸ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrže IV*, s. 344.

²⁹⁹ AICP II. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1893, s. 213.

³⁰⁰ LC VI, s. 87.

³⁰¹ LC VII, s. 289. K Janu z Loutkova: SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrže IV*, s. 347; VANČUROVÁ, Silvie: *Osobnost Jana Sádla ze Smilkova.* Diplomová práce. Praha 2012, s. 54.

³⁰² LC I/1, s. 107; LC III–IV, s. 201.

³⁰³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 406.

³⁰⁴ LC VI, s. 283.

³⁰⁵ LC I/1, s. 55, 56, 87.

³⁰⁶ RTT II. Ed. Josef Emler. Praha 1872, s. 24.

³⁰⁷ LC VI, s. 243, LC VII, s. 174.

³⁰⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 410.

³⁰⁹ LC I/1, s. 97, 137, LE I, s. 30.

vlastníci Cerekve, tedy v 70. až 90. letech 14. století Krušinové z Lichtenburka a po nich na začátku 15. století Jan z Leskovce.³¹⁰

Společného patrona měly kostely v Dolním Městě a Řečici, jimiž bývali majitelé hradu Lipnice. Lipnice patřila v druhé polovině 14. století nejprve pánům z Lipé a poté císaři Karlovi, který ji v roce 1376 zastavil pánům z Kunštátu a Poděbrad. Král Václav následně dal Lipnici v roce 1379 Vítkovi z Landštejna do dědičného vlastnictví. Po pánech z Landštejna zdědil Lipnici manžel dcery Viléma z Landštejna Čeněk z Vartemberka, který je zde poprvé uváděn v roce 1408.³¹¹

*

Celkem tedy náleželo až do roku 1415 církevním institucím 24 farních beneficích a šlechtě 18, přičemž u šlechty převažovala nižší šlechta a vyšší šlechtě patřily pouze patronáty tří kostelů (Horní Cerekve, Dolní Město a Řečice) a vedle nižší šlechty se objevuje dočasně ještě v Hořepníku a Vojslavicích.

Patronáty		Počet farních beneficí	Po roce 1415
Církevní	Biskupství	9 (21,43 %)	1
	Želivský klášter	9 (21,43 %)	9
	Vyšehradská kapitula	4 (9,52 %)	4
	Děkan od sv. Jiljí	1 (2,38 %)	1
	Kustod pražské kapituly	1 (2,38 %)	1
	Celkem	24 (57,14 %)	15
	Šlechta	18 (42,86 %)	25

³¹⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 438–441.

³¹¹ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 68–71.

Oltářníci a manuální vikáři

Vedle farních beneficíí byli zakládány zbožnými donátory ještě nekurátní beneficia oltářnická a kaplanská. V největším městě děkanátu v Pelhřimově byly takto založeny tři oltáře (sv. Zikmunda, Panny Marie a sv. Ondřeje) a dále byla u farního kostela vystavěna kaple Panny Marie, která sice nebyla zřízena jako samostatné beneficium, přes jisté snahy faráře Václava v roce 1380, ale byly v ní konány každý týden tři mše. Dále stál v Pelhřimově vedle farního kostela sv. Víta na předměstí už i filiální kostel ve městě zasvěcený tehdy Panně Marii, kde měl farář od sv. Víta povinnost obstarávat mše. Lze tedy usuzovat, že si pelhřimovský farář držel ještě manuálního vikáře či spíše vícero vikářů, ač to přímo prameny nedokládají.

Velký podíl na vzniku pelhřimovských oltářnických beneficíí měl dědičný rychtář Bohunek, v roce 1384 zřídil oltář Panny Marie ve farním kostele.³¹² O patronátní právo oltáře se od roku 1386 dělil s nižším šlechticem Ondřejem Hlumou, který tehdy učinil pro oltář donaci ve výši ročního platu dvou kop grošů, což zřejmě souviselo s tím, že zdejším oltářníkem byl jeho příbuzný Jan Hluma. Patronátní právo pak bylo rozděleno tak, že čtyřikrát měl prezentovat rychtář Bohunek a po páté Ondřej.³¹³

Rovněž na založení druhého pelhřimovského oltáře sv. Zikmunda v kapli Panny Marie u farního kostela v roce 1391 se podílel Bohunek, tentokrát ale jako rychtář spolu s pelhřimovskou radou. Fundace měla být určena i pro spásu Mikuláše řečeného Drylink, jeho manželky a předků, lze tedy předpokládat, že podíl, na jeho založení mohl mít i Mikuláš, který nejspíše na tento účel odkázal nějakou částku. O patronátní právo tohoto oltáře se dělili pražský arcibiskup a pelhřimovský rychtář a přísežní.³¹⁴

Rovněž mohl mít rychtář Bohunek podíl i na založení třetího oltáře sv. Ondřeje, ke kterému se nedochovala zakládací listina. Zmiňován je poprvé v roce 1405, kdy u něj působil jako oltářník Jan Hluma,³¹⁵ který byl oltářníkem též u již zmiňovaného oltáře Panny Marie. V roce 1416 k tomuto oltáři vykonával patronátní právo pelhřimovský rychtář, zda tak činil jakožto zástupce obce, nebo jako dědic zakladatele, nelze rozhodnout.³¹⁶

V Červené Řečici, bylo v roce 1415 založeno oltářnické beneficium v kapli Božího Těla řečickým rychtářem a radou. Ti pro tento účel shromáždili platy od řady osob, a to i od budoucího držitele Řečice Janka z Chotěmic. O patronátní právo k beneficium se měli dělit

³¹² LE II. Ed. Klement Borový. Pragae 1878, s. 213. Podrobněji DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 350.

³¹³ RBMV I/2. Ed. Věra Jenšovská. Pragae 1971, s. 499, č. 2079 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 350–351.

³¹⁴ LE IV. Ed. Klement Borový. Pragae 1883, s. 374, Srov.: AICP V, s. 456. Podrobněji: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 355–357.

³¹⁵ LE VII, s. 6.

³¹⁶ LC VII, s. 201.

rychtář a přísežní s arcibiskupem,³¹⁷ a arcibiskup vystupuje ještě v roce 1415 vedle Řečických jako patron kaple,³¹⁸ ale později sem prezentoval již nový držitel Řečice Janek z Chotěmic společně s rychtářem a řečickou obcí.³¹⁹

Mimo oltářů ve městech máme doloženy ještě dva založené nižší šlechtou ve venkovských kostelech. První z nich byl založen v roce 1405 ve Vojslavicích pelhřimovským oltářníkem Janem Hlumou z Lhoty, Oldřichem z Vojslavic a tamním farářem Ješatou. Zasvěcen byl Máří Magdaléně a první oltářník byl k němu ustanoven na žádost faráře Ješaty, v budoucnu měli ale vykonávat patronátní právo Jan Hluma, Oldřich z Vojslavic a jejich dědici a vojslavický farář měl pouze vyjadřovat svůj souhlas.³²⁰ V roce 1408 je zdejší oltářník označován také jako kaplan.³²¹ Druhý oltář, zasvěcený sv. Bartoloměji, byl založen v roce 1409 v Křešíně Sezemou ze Štědrovic, Václavem řečeným Kal z Chýstovic, Václavem řečeným Vaňas (*Vanyas*) ze Sudislavic, Kříšem ze Sudislavic a Soběnem z Jenišovic sezením v Božejově.³²²

Svého kaplana měla též kaple na Lipnici, u níž byla někdy v letech 1378–1380 založena kapitula s děkanem a šesti kanovníky. V roce 1408 byla pak ještě rozšířena o prebendu českého kazatele.³²³

Častěji nežli s oltářníky se setkáváme s působením manuálních vikářů. U některých z nich je doloženo, že se je zavázali faráři držet též na základě zbožné donace. Prvního vikáře máme na území řečického děkanátu doloženého v roce 1361 v Horní Cerekvi. Páni z Vlašimi zde tehdy dotovali kapli, kterou postavili u Cerekve, přičemž farář se zavázal, že on nebo jeho vikář zde budou sloužit dvakrát týdně mši.³²⁴ V roce 1381 je doložen vikář též v Rynárce, je tehdy označován také jako viceplebán.³²⁵ U další zmínky o vikáři v roce 1409 není zcela jisté, zda se týká tohoto Rynárce.³²⁶

V roce 1385 učinili humpolecký purkrabí, rychtář a rada donaci k zřízení každodenní zpívané mše. Farář se tehdy zavázal, že bude držet vedle dosavadních dvou vikářů ještě třetího,

³¹⁷ LC VII, s. 173.

³¹⁸ Sedmá konfirmační kniha je vydána dle popisu, v kterém je uvedeno jako datum směny 13. prosinec 1415 (LC VII, s. 173), v originále konfirmační knihy, jak zjistil J. Dobiáš je ale datum 13. září 1415. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 389).

³¹⁹ LC VII, s. 249 a 259.

³²⁰ LE VII, s. 6–8.

³²¹ AICP VI, s. 254.

³²² Archiv pražského hradu (=APH), Archiv metropolitní kapituly u sv. Víta (=AMKV), Cod II–9, s. 95–96.

³²³ K lipnické kapitule viz níže u Dolního Města. Stručně o kapitule pojednává též: HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Svět české středověké církve*. Praha 2010, s. 25.

³²⁴ LE I, s. 30.

³²⁵ AICP II, s. 123–124, 125, 133, 135, 166, 170, 178. Dobiáš označuje Konráda, jako střídníka, ale v pramenech je označen, jako vikář. Nešlo tak zřejmě o nájemce fary, nýbrž o vikáře, kterého si farář držel, takovýchto vikářů mohlo působit u jednoho kostela vedle faráře i vícero. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 429).

³²⁶ AICP III. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1896, s. 157. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 429.

kteřý bude zmíněné mše sloužit. Jednalo se přitom o poměrně vysokou donaci 9 kop grošů, která by postačovala i k zřícení samostatného oltářnického benefícia.³²⁷ Vliv na to, že bylo zříceno jen místo vikáře, mohl mít i patron kostela, jímž byl želivský klášter. Takovouto příčinu není možno vyloučit i proto, že v Jihlavě, kde držel patronát též želivský klášter, nechtěl opat měšťanům dovolit zakládat oltáře a ti se domáhali povolení až u papeže.³²⁸

Další zbožné donace vedoucí k povinnosti faráře vydržovat vikáře známe z roku 1394 ze Skály, kde se zavázal platit za tímto účelem 2 kopy ročně tamní patron Václav řečený Vata ze Skály³²⁹ a v Loukově, kde se tak stalo v roce 1397 na základě testamentu Mikuláše, jáhna na Lipnici. Mikuláš odkázal kostelu v Loukově plat dvou a půl kop grošů a farář se zavázal, že si manuálního vikáře obstará od svátku Narození Páně do jednoho roku.³³⁰ Tohoto vikáře zde pak máme doloženého v roce 1406 v souvislosti se zbožným úmyslem zdejších farníků, kteří se rozhodli již před lety získat pro kostel plat určený na sloužení aniversarií za jejich duše. V roce 1406 obstaral za shromážděné peníze místní šlechtic Lev z Luky roční plat na konání dvou aniversarií. Na jejich sloužení se měl podílet vedle faráře i místní vikář.³³¹ Další zmínka o vikáři pochází z roku 1410, kdy farář v Loukově zakoupil plat na podporu vikáře čili kaplana.³³²

Manuálního vikáře máme doloženého ještě v roce 1406 v Buřenicích.³³³ V České Vyskytné vyznal v roce 1407 farář, že by měl držet vikáře, kterého tehdy neměl, ale zavázal se, že jej bude v budoucnu držet.³³⁴ Z roku 1396 se dochovala zmínka o vikáři v Zahrádce,³³⁵ v roce 1407 je zmiňován vikář v Nové Cerekvi,³³⁶ v roce 1409 v Křešíně.³³⁷ V roce 1414 došlo v Onšově k sloučení dvou farních beneficií v jedno, přičemž farář měl nově za povinnost držet u kostela dva kněze (vikáře).³³⁸ Někteří vikáři, o nichž máme pouze zmínky, nemuseli být drženi faráři po celé období. Tak je v roce 1396 zmiňován vikář v Zahrádce, ale už v roce 1406 byla učiněna pro kostel v Zahrádce donace k zřícení místa manuálního vikáře. Nebyl tam tedy manuální vikář držěn stále a i při této donaci je počítáno s možností, že farář nebude mít vikáře.³³⁹

³²⁷ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 34. Srov.: RBMV III. *Fontes Archivi publici Trebonensis*. Ed. Božena Kopiczková. Pragae 1989, s. 63, č. 122.

³²⁸ CDM XIII, Ed Vincenc Brandl. Brünn 1897, s. 8–9, č. 7. MVB V, s. 864, č. 1561, srov.: RBMV V/I-2, s. 37–38, č. 679.

³²⁹ RBMV I/4. Ed. Věra Jenšovská. Pragae 1976, s. 1034, č. 4243.

³³⁰ AICP III, s. 286–287.

³³¹ LE V. Ed. Klement Borový. Praha 1889, s. 693–694.

³³² APH, AMKV, Cod II–8, s. 235.

³³³ LE V, s. 708.

³³⁴ AICP VI, s. 17–18

³³⁵ RBMV I/5, s. 1223, č. 4976

³³⁶ LC VI, s. 197.

³³⁷ APH, AMKV, Cod II–9, s. 95–96.

³³⁸ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 113.

³³⁹ LE V, s. 704–705.

Pokud nebudeme počítat lipnickou kapli, tak se na území děkanátu nacházelo pouze šest oltářnických beneficí. Zato manuálních vikářů drželi, nebo měli drže faráři přinejmenším čtrnáct. Zatímco na zřízení oltářnického benefícia bylo potřeba plat ve výši okolo šesti kop grošů, tak u manuálních vikářů se objevují nižší částky, v řečickém děkanátu mezi dvěma až třemi kopami grošů ročně.

Farní klérus

Výběr klerika

Po uvolnění benefícia smrtí nebo rezignací dosavadního držitele mohl prezentovat nového kandidáta patron benefícia. S výběrem vhodného klerika se pojí otázka, na základě jakých kritérií byl nový farář či oltářník patronem vybírán. Jak často byli vybíráni u šlechtických patronátů příbuzní patrona, osoby z jeho vsí anebo ze sousedství. Zda rovněž církevní instituce vybíraly ke svým kostelům kleriky z okolí nebo zda jsou u nich zastoupeni ve větší míře klerici ze vzdálenějších beneficií.

Želivské fary

Na želivských farách působili pouze řeholníci kláštera. Při jejich prezentacích ale není uváděno jméno, odkud pocházeli. V některých případech se to dozvídáme z dalších pramenů, jež ukazují, že řeholníci kláštera pocházeli asi ve velké míře z míst, kde měl klášter majetky, případně z blízkého okolí. U humpoleckého faráře Jana je zmiňován v roce 1390 jeho bratr Václav, který se společně s ním a dalšími želivskými kanovníky podílel na zakládání rybníka. Lze z toho nepřímě usuzovat, že pocházel nejspíše z okolí.³⁴⁰ Další želivský kanovník Jan, farář v Želivě, je v roce 1400 uváděn společně se svým bratrancem, nižším šlechticem Markvartem z Lhotice.³⁴¹ Že vstupování okolních šlechticů do želivského kláštera nemuselo být zcela ojedinělé, naznačují i další případy, kdy na moravských farách kláštera v Kněžicích a pak v Jihlavě působil Držek pocházející z rodu Tluksů z Buřenic.³⁴² Z rodu Tluksů také pocházel želivský řeholník Bušek, o němž se v roce 1400 mluví už jako o zemřelém a který měl vystavět rybník Tuksa.³⁴³

Šimon, který působil od roku 1397 jako farář ve Smrčné,³⁴⁴ pocházel z jihlavské měšťanské rodiny uváděné v pramenech podle Humpolce, odkud do Jihlavy přišla.³⁴⁵ Smrčná byla obývána stejně jako Jihlava Němci a tak mohla mít tato skutečnost vliv na výběr Šimona za faráře. Vedle Smrčné byla další želivskou farou s německým osídlením Německá Vyskytná. Zde působil od roku 1374 jako farář Radmir. Snad i zde mohl mít vliv případný německý původ faráře (jak to alespoň naznačuje jeho jméno) na jeho ustanovení do Vyskytné.³⁴⁶

³⁴⁰ RBMV III, s. 106, č. 237.

³⁴¹ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listiny sign. 42 a 43.

³⁴² Vystupuje s nimi společně, jako patron v Buřenicích (LC III–IV, s. 131). K němu viz níže Buřenice.

³⁴³ RBMV V/1 – 2. Edd. Karel Beránek – Věra Beránková. Prague 2007, s. 139, č. 941.

³⁴⁴ LC V, s. 276.

³⁴⁵ SOkA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 2, městská kniha II, fol. 135r.

³⁴⁶ LC III–IV, s. 19.

Fary vyšehradské kapituly

U far, jejichž patronátní právo náleželo vyšehradským kanovníkům, známe u jedenácti kleriků jejich předchozí beneficium nebo místo původu. Z těchto kleriků působili tři dosud na Vyšehradě, jeden pocházel z Prahy. Bezprostředně z děkanátu nebyl žádný z kleriků, ale dva pocházeli z blízkého okolí, a sice Adam z Čechtíc a Ondřej byl oltářníkem ve Zbraslavicích. Oba získali beneficium v Kališti. Mezi zbývajících kleriky, jež pocházeli už ze vzdálených lokalit, je zajímavý případ Jiřího z Telce (okres Louny), který se stal v roce 1410 farářem v Sněti. Na jeho výběr mohl mít vliv Jan z Telce, který působil už od roku 1378 v sousedních Vojslavicích. Znamenalo by to, že zmíněný Jan z Telce udržoval styky se svým rodištěm ještě mnoho let po svém odchodu na vzdálené beneficium. Podobné případy, kdy klerik z určité vzdálené lokality pravděpodobně dopomohl rovněž dalším klerikům z místa svého rodiště k získání benefícia v děkanátu, kde působil, se objevují rovněž v dobrušském děkanátu.³⁴⁷ Celou konstrukci ale znejišťuje skutečnost, že rodištěm Jan z Telce mohla být také moravská Telč. V dalším případě měli vliv na výběr klerika příbuzenské vazby, kdy kanovník Jan Sádlo ze Smilkova, prezentoval do Zahrádky svého příbuzného Chvalka ze Smilkova.³⁴⁸

Fary pražského arcibiskupství

U far, které patřily pod patronát pražského biskupství, známe u deseti kleriků, odkud na beneficium přišli. Tři pocházeli z řečického děkanátu, přičemž dva z nich byli z lokalit patřících arcibiskupství a z ostatních kleriků, u nichž nemáme doložen jistě jejich původ, pocházeli snad ještě dva pelhřimovští faráři z Pelhřimova. Tři klerici buďto dříve působili v Praze, anebo z Prahy přímo pocházeli. Do Dolní Cerekve přilehající k Moravě pak byli prezentováni dva klerici pocházející z přilehlých částí olomoucké diecéze. Jeden z kleriků pak získal beneficium na základě papežské exspektance. Prezentován sem byl též jeden klerik ze vzdáleného Žatce. Benefícia na kolaci pražského biskupa se tedy dařilo získávat vedle pražských kleriků i několika místním, z nichž část pocházela přímo z arcibiskupských statků.

Fary s patronátem šlechty

Rozsáhlejší soubor kleriků se týká far se šlechtickým patronátem. Motivem pro prezentování klerika k uvolněnému beneficiu mohl být příbuzenský vztah s patronem. Takovéto případy ale není možno vždy odhalit, neboť šlechtický původ nebývá u nově prezentovaného klerika zmiňován. V řečickém děkanátu máme takto šlechtický původ doložen u pelhřimovského oltářníka Jana Hlумы. Jan působil u oltáře Panny Marie ve farním kostele, k němuž držel část

³⁴⁷ NEČADA, Václav: *Topografie kostelní sítě a klérus dobrušského děkanátu do doby husitské*. Magisterská diplomová práce. Brno 2018, s. 68.

³⁴⁸ LC V, s. 238.

patronátního práva i Ondřej Hluma.³⁴⁹ Další případ, kdy byl k beneficiu prezentován příbuzný patrona, je z Horní Cerekve. Tam prezentoval v roce 1359 Matěj z Vlašimi na uvolněné místo faráře svého bratra Jiřího Hynkova z Vlašimi, který dosud působil jako farář v Lštění.³⁵⁰ Synem patrona byl zřejmě Aldík Veselův z Křešína, který se stal v roce 1388 farářem v Křešíně. Jedním z patronů, kteří jej tam prezentovali, byl i Vesel z Křešína.³⁵¹

Šlechtického původu byl též Jan z Mezilesí prezentovaný v roce 1409 do Lukavce,³⁵² neboť jej nalzáme v roce 1419 mezi patrony kostela v Mezilesí,³⁵³ Jan z Landštejna, který byl krátce farářem v Božejově,³⁵⁴ a snad Pelhřimově, jenž působil jako farář v Dolním Městě, u nějž ale nevíme, zda byl na beneficiu prezentován, nebo je získal směnou.³⁵⁵

Místa u kostelů v děkanátu získali také synové dvou někdejších řečických purkrabích. V roce 1381 je tak zmiňován poprvé jako farář v Hořepníku syn panoše Hrocha z Hoříněvsi jinak z Přelouče, Mikuláš z Borndorfu,³⁵⁶ a v roce 1413 se stal Václav, syn Soběna, bývalého řečického purkrabího a nyní už majitele Božejova, farářem v Křešíně.³⁵⁷

Pouze ve třech případech byl na beneficiu prezentován příbuzný patrona a v dalších třech byl prezentován k beneficiu klerik šlechtického původu, jehož rodiče působili nebo pocházeli z děkanátu.

Případ, kdy byl klerik prezentován do místa svého rodiště, nalzáme mimo zmíněného Aldíka z Křešína už jen ve dvou případech.³⁵⁸ Případy, kdy klerik pocházel z některé vsi patřící patronovi kostela, nacházíme v dalších dvou případech.³⁵⁹ U nově prezentovaných kleriků na beneficia se šlechtickým patronátem známe místo původu nebo předchozí beneficiu u padesáti jedna kleriků.³⁶⁰ Z těchto 51 kleriků 15³⁶¹ pocházelo z řečického děkanátu a u dalších čtyř to nelze vyloučit.³⁶²

Devět kleriků působil předtím na jiném beneficiu, z toho šest v řečickém děkanátu. Tři z těchto kleriků působili předtím jako kanovníci na Lipnici a rovněž k novému beneficiu je

³⁴⁹ RBMV I/2, s. 499, č. 2079 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 350-351. Janova confirmace k oltáři není dochována.

³⁵⁰ LC I/1, s. 97, 99.

³⁵¹ LC III-IV, s. 201.

³⁵² LC VI, s. 260.

³⁵³ LC VII, s. 280.

³⁵⁴ LC I/1, s. 107 LC I/1, s. 163.

³⁵⁵ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze IV*, s. 307.

³⁵⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 150.

³⁵⁷ LC VII, s. 94.

³⁵⁸ Jan z Mezilesí (LC VII, s. 280) a Jakub z Buřenic (LC V, s. 5).

³⁵⁹ Václav z Libkovy Vody prezentovaný do Božejova (LC II, s. 69), Pavel Matějův ze Stříteže prezentovaný do Božejova (LC III-IV, s. 201), Jan Bušův z Petrovic (LC I/1, s. 64-65), Jan Závěšův ze Lhoty (LC I/1, s. 140).

³⁶⁰ U čtyřech není uvedeno ani předchozí beneficiu, ani místo původu.

³⁶¹ Započítání i synové bývalých řečických purkrabích Mikuláš z Borndorfu a Václav, syn Soběna z Božejova.

³⁶² Michal z Ústí (LC I/1, s. 163), Jan z Lhoty (LC III-IV, s. 121).

prezentovali majitelé Lipnice. Ze tří kleriků, kteří působili dříve mimo řečický děkanát, byl jeden příbuzným patrona a druhý působil na beneficiu se stejným patronem.

Z kleriků, kteří získali své první benefícium na šlechtických patronátech v řečickém děkanátu, jejichž místo původu je možné určit, jich sedm bylo z lokalit vzdálených méně než 50 km. Pět jich bylo z lokalit do vzdálenosti sto km a čtyři z lokalit vzdálenějších než sto km. Tito klerici, ale nemuseli přijít do děkanátu přímo z těchto vzdálených lokalit, ale mohli již dříve působit někde v okolí. To máme doloženo u vojslavického oltářníka Petra Koldy ze Slaného, který již dříve působil jako nájemce fary v Zahradce.³⁶³ Jindy mohly mít na to vliv styky patrona. Tak Zdeslav Tluksa z Buřenic, o němž je známo, že působil během svého života i mimo děkanát, prezentoval do Buřenic kněze Petra z Prahy,³⁶⁴ a do Řečice byl prezentován Matěj z Jičina Janem z Kunštátu odjinud z Poděbrad.³⁶⁵

Zatímco šlechtici prezentovali na benefícium převážně kleriky z děkanátu a blízkého okolí, nacházíme u far pražského arcibiskupství a vyšehradské kapituly menší část kleriků z okolí, přičemž na fary vyšehradské kapituly nebyl prezentován žádný klerik pocházející přímo z děkanátu.

Stupně svěcení

Na farní benefícium mohl být prezentován i kandidát bez potřebných svěcení, měl ale povinnost následně tato svěcení během jednoho roku získat.³⁶⁶ Stupeň svěcení, kterého kandidát usilující o získání uvolněného benefícia už dosáhl, se dozvídáme ze zápisů v konfirmačních knihách, případně méně často v zápisech souvisejících s prezentací klerika v soudních aktech generálních vikářů. U far s patronátem Želivského kláštera nalézáme u prezentovaných zpravidla uvedeno, že se jedná o řeholníky kláštera. Na ostatních beneficiích nalézáme 63 případů nově ustanovených kleriků, u nichž není známo žádné dřívější působitě.³⁶⁷ Z těchto 63 kleriků je uvedeno u 46, že šlo o kněze, v 12 případech se objevuje označení klerik, dvakrát je uváděno označení *discretus vir* a jednou je zmiňováno jáhenské svěcení. V jednom případě byl prezentován za faráře želivský premonstrát i ke kostelu se šlechtickým patronátem. Ve

³⁶³ AICP III, s. 258-259. LE VII, s. 6-8.

³⁶⁴ LC VI, s. 21.

³⁶⁵ LC III-IV, s. 82.

³⁶⁶ MICHÁLEK, Ivan: *Duchovenstvo podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*. Minulostí Berounska 14. 2011, s. 37. Z jiných děkanátů jsou tak známy případy, kdy byli faráři viněni z toho, že nejsou dosud řádně dosvěceni. Např. DOLEŽALOVÁ, Eva: *Svěcenci pražské diecéze 1395–1416*. Praha 2010, s. 191. V aktech generálních vikářů se objevují také zápisy, kdy faráři, kteří nemohli získat svěcení pro jeho nekonání, si nechávají o tom učinit zápis. (AICP I. Ed Ferdinand Tadra. Praha 1893, s. 117, 127, 142, 151)

³⁶⁷ Nejsou započítáni také kanovníci působící v lipnické kapitule. Nejsou také zahrnuti klerici, kteří benefícia nakonec nedosáhli nebo na něj nenastoupili či ti, u nichž jsou pochybnosti, zda benefícium získali (např. u Buřenic Bušek klerik ze Zruče (LC III-IV, s. 131, u Nového Rychnova Jakub z Vožice (AICP II, s. 282).

zbývajících dvou případech není uvedeno nic, což ale ještě nevylučuje, že dané osoby už absolvovaly svěcení.³⁶⁸

Co se týče kandidátů označených jako klerik, tak u klerika Jana z Landštejna máme doloženo, že za dva roky po své prezentaci byl benefícia zase zbaven, neboť nezískal v předepsané době kněžské svěcení.³⁶⁹ U dalších kleriků máme naopak doklady o tom, že získávali další stupně svěcení. Klerik Přibík, prezentovaný v roce 1410 do Božejova, se nechal rok nato 28. března 1411 vysvětit na podjáhna, 19. prosince 1411 na jáhna a 19. března 1412 na kněze.³⁷⁰ Obdobnou situaci nacházíme u Jana Petrova z Řečice, který působil od května 1407 u oltáře sv. Zikmunda v Pelhřimově. Když byl prezentován k zmíněnému oltáři, je označován jako klerik. Následně byl 24. září 1407 vysvěcen na podjáhna, 17. prosince 1407 na jáhna a nakonec 10. března 1408 na kněze.³⁷¹ Označení klerik tedy značilo v konfirmačních knihách ve velké části případů osobu, která ještě nezískala vyšší svěcení. Nelze ale toto zjištění brát absolutně, jak ukazuje případ Kříže, oltárníka v Křešíně. Tento Kříž, syn Jana z Chmelné byl prezentován v roce 1415 k oltáři do Křešína, přičemž je označen jako klerik.³⁷² Už v roce 1396 byl ale vysvěcen na akolytu, v roce 1407 na podjáhna, jáhna a kněze.³⁷³

Mimo těchto případů nalézáme ještě další kleriky, u nichž sice není doložena konfirmace k benefícii, ale u nichž víme, že získali benefícia ještě bez potřebných svěcení. Nedlouho před 25. červencem 1407 tak musel získat faru v Chvojnově Jan.³⁷⁴ Ten je následně uváděn 24. září 1407 mezi svěcenci, jež měli získat podjáhenské svěcení.³⁷⁵ Zda je ale tehdy získal, není jisté, neboť 10. března 1408 je opět uveden mezi kandidáty na podjáhenské svěcení.³⁷⁶ Záznam o kněžském svěcení se pak u něj nedochoval, ale snad jej tehdy ani nemusel podstoupit, neboť faru ještě v roce 1408 pronajal.³⁷⁷ Rovněž farář z Nové Cerekve, který zřejmě získal tamní benefícium nedlouho před 18. červnem 1408,³⁷⁸ dosáhl následně v průběhu jednoho roku podjáhenského, jáhenského a kněžského svěcení.³⁷⁹ Též zahrádecký farář Diviš se nechal

³⁶⁸ Např. v Hradci byl prezentován v roce 1397 k oltáři sv. Barbory Jan z Mostu (de Ponte), v konfirmační knize u něj není uvedeno žádný stupeň svěcení, ale v zápisu erekční knihy o zřízení tohoto benefícia ze stejného dne je uvedeno, že byl kněz. (MAZANCOVÁ, Lenka: *Děkanát Hradec Králové. Rozbor na základě konfirmačních knih se zaměřením na mobilitu kléru*. Magisterská diplomová práce, Opava 2003, s. 39).

³⁶⁹ LC I/1, s. 107 a LC I/1, s. 163 K tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 407-408.

³⁷⁰ LC VI, s. 283, *Liber ordinationum cleri 1395-1416*. Ed. Antonín Podlaha. Praha 1922, s. 168, 171, 176.

³⁷¹ LC VI, s. 211, LOC, s. 142, 146, 147.

³⁷² LC VII, s. 165.

³⁷³ LOC, s. 13, 136, 139, 142.

³⁷⁴ AICP VI, s. 45.

³⁷⁵ LOC, s. 142.

³⁷⁶ LOC, s. 147. Druhou možností je, jak soudí Josef Dobiáš, že se jedná o chybu a správně má být uveden už mezi jáhny. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 339.

³⁷⁷ AICP VI, s. 127-128.

³⁷⁸ AICP VI, s. 301.

³⁷⁹ LOC, s. 155, 156, 158.

postupně vysvětit k zahrádeckému kostelu na podjáhna, jáhna a kněze.³⁸⁰ Další takový případ nacházíme ve Vojslavicích. V roce 1411 poprvé slyšíme o zdejším oltářníkovi Janovi, který byl tehdy vysvěcen na podjáhna.³⁸¹ V témže roce se stal ještě jako podjáhnen vojslavickým farářem.³⁸² Na kněze byl vysvěcen 19. března 1412.³⁸³

Z uvedeného vyplývá, že 3/4 kleriků prezentovaných poprvé k beneficiu mělo už kněžské svěcení. Téměř totožný výsledek vychází i u farních beneficií v hradeckém děkanátu. Celkový počet kandidátů s kněžským svěcením prezentovaných na uprázdněná benefícia v řečickém děkanátu je ještě o něco vyšší, neboť na některá benefícia byly prezentovány osoby, které už předtím nějakým způsobem v duchovní správě působily. Konkrétně tak byli prezentováni ve třech případech na uprázdněná benefícia kanovníci lipnické kapituly, v pěti případech faráři, a dalších pět osob působilo v církevní správě nějakým dalším způsobem. Přičemž u části z nich je výslovně uvedeno, že už byli kněžími a u většiny ostatních to lze předpokládat. Zároveň klerici, kteří získali příslušná benefícia bez toho, aby měli potřebná svěcení, se zřejmě v podstatné části případů snažili tato svěcení získat. Jsou ale též případy kleriků, kteří dlouhodobě působili na beneficiích bez toho, aby měli příslušná svěcení. V řečickém děkanátu takto působil Petr z Načeradce. Když byl Petr prezentován k svému přinejmenším již devátému beneficiu, přičemž z těchto beneficií, která vystřídal, bylo pouze jedno nekurátní, byl teprve podjáhnen. Otázkou je, zda absence potřebných svěcení nebyla také příčinou toho, že na většině beneficiích nevydržel ani rok.³⁸⁴

³⁸⁰ LOC, s. 18, 23, 26.

³⁸¹ LOC, s. 168.

³⁸² LC VII, s. 34.

³⁸³ LOC, s. 176.

³⁸⁴ K němu viz níže Kariéry kleriků.

Klerici prezentovaní na své první benefícium

Děkanát	Celkem	kněz	Klerik	Řeholníci	Neuvedeno	Jáhen	Discretum vir
Řečice	64	46	12	1 (bez želivských far)	2 ³⁸⁵	1	2
Dobruška ³⁸⁶	92	64	11	6 (bez fary cyriaků)	10	1	
Hradec ³⁸⁷ - Celkem	201	144	33	1	21	2	
Hradec, farní kostely	101	75	16	1 (bez far německého řádu)	8	1	
Hradec – ostatní benefícia (oltáře, apod.)	100	69	17		13	1	
Turnovský ³⁸⁸		40	8		3		1

Délka působení kleriků na benefícium

Především díky konfirmačním knihám známe u části kleriků délku doby, po kterou působili u jednoho benefícia. Na území řečického děkanátu se mi podařilo délku působení zjistit v 144 případech. Jde o případy kleriků jejichž působení spadá přinejmenším z části do let 1354 až 1420. Průměrná doba³⁸⁹ působení klerika na jednom benefícium vychází pro řečický děkanát necelých 7 let, medián pak vychází 4 roky. Pokud ještě rozdělíme fary na fary želivského kláštera a ostatní, tak u želivských far máme doloženu celou délku působení v 48 případech a průměrná doba vychází na 6 let a medián na 4 roky, u ostatních far pak vychází průměrná doba působení na 7 a půl a medián 4 roky. Tato čísla jsou nižší než čísla známá dosud z dalších děkanátů.³⁹⁰ Jen o něco vyšší průměrná doba působení se objevuje u brandýského

³⁸⁵ Nepočítány záznamy z AICP a MVB, kde není uvedeno u kleriků nic.

³⁸⁶ Spočítáno na základě dat uvedených v: NEČADA, V.: *Topografie kostelní sítě*, s. 120–186.

³⁸⁷ Spočítáno na základě dat uvedených v: MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*. s. 21-94. Nejsou započítáni čistě řádové fary, případy prezentací po roce 1420 a klerici, u nichž je známo, že už dříve působili na některém benefícium.

³⁸⁸ ČASÁROVÁ, Veronika: *Turnovský děkanát v pozdním středověku*. Bakalářská diplomová práce. Praha 2011, s. 62.

³⁸⁹ Při výpočtu byla délka působení kleriků na benefícium zaokrouhlována na celé roky a dolů.

³⁹⁰ Viz tabulka. Lze ale čekat, že v některých děkanátech byla tato doba ještě nižší, například u jablonského a ústeckého děkanátu, kde sice nemáme spočítanou průměrnou dobu působení, ale během prvních pěti let zde ukončilo působení větší procento kleriků nežli v řečickém děkanátu.

děkanátu a u rakovnického děkanátu. Lze ale čekat, že pokud bude spočítána průměrná doba u některých dalších děkanátů, budou dosaženy i výsledky podobné nebo ještě nižší než v řečickém. Takovéto výsledky lze očekávat například u ústeckého a jablonského děkanátu, u nichž je už nyní známo, že tam ukončilo v prvních pěti letech své působení větší procento kleriků, jak v řečickém.³⁹¹

Ze 140 případů,³⁹² kdy známe přesnou délku působení, ukončilo 77 (55 %) kleriků své působení během prvních pěti let, přičemž z nich 19 zemřelo (24,68 %). Během prvních deseti let pak skončili klerici své působení ve 110 případech (78,57 %). Více než 20 let působil na jednom beneficiu pouze 11 kleriků (7,86 %). Nacházíme ale také několik farářů, kteří působili na jednom beneficiu déle jak třicet let. Farář Jan z Telce působil ve Vojslavicích 33 let,³⁹³ farář Jakub působil v Košetovicích 34 let,³⁹⁴ Jan farář z Mezilesí 38 let,³⁹⁵ Jan farář ze Skály 40 let,³⁹⁶ Šimon farář v Lukavci 43 let³⁹⁷ a Pavel farář v Libkově Vodě 49 let.³⁹⁸

V prvních deseti letech převažovala jako důvod konce působení u kleriků jednoznačně směna (46 případů) nad smrtí klerika (27) a rezignací (21). Méně častěji lze doložit odchod na jiné beneficum (10). U ukončení působení mezi desátým a dvacátým rokem se poměr směn (8) a úmrtí (8) vyrovnal. U kleriků, kteří působili na beneficiu déle než 20 let, je nejčastějším důvodem konce působení smrt (6) a poté rezignace (3).

Pokud srovnáme tyto výsledky s dalšími děkanáty, tak rovněž v dobrušském děkanátu převažuje během prvních deseti let permutace nad smrtí, načež se tento poměr mezi 10 až 20 rokem vyrovnává, a u působení nad dvacet let převažuje jako důvod konce působení smrt.³⁹⁹ V tom, že u změn proběhlých v prvních deseti letech po nastoupení benefícia, převažují směny, nacházíme shodu i s kameneckým děkanátem. Naproti tomu v kameneckém děkanátu už u ukončení, která nastala mezi 10–20 rokem, převažují úmrtí. U kleriků působících na beneficiích více jak 20 let je jak u řečického tak dobrušského a kameneckého děkanátu nejčastější příčinou konce působení na beneficiu úmrtí.⁴⁰⁰

³⁹¹ Viz příložená tabulka níže.

³⁹² Oproti výpočtu průměrné doby bylo nutno vyřadit 4 záznamy, u nichž nelze stanovit, v kterém roce přesně farář skončil své působení u benefícia, jde o působení farářů Oty a Jana v Dušejově a Jiřicích, u nichž nevíme, kdy si přesně tato benefícia směnili.

³⁹³ LC III–IV, s. 83–84, LC VII, s. 34.

³⁹⁴ LC III–IV, s. 71; LC VII, s. 29.

³⁹⁵ LC III–IV, s. 121 LC VII, s. 280.

³⁹⁶ LC I/1, s. 140; LC VI, s. 44.

³⁹⁷ LC I/2, s. 70 LC VI, s. 260.

³⁹⁸ LC I/1, s. 87, LC VI, s. 243.

³⁹⁹ Spočítáno dle dat uvedených v: NEČADA, V.: *Topografie kostelní sítě*, s. 120–186.

⁴⁰⁰ DVOŘÁK, Tomáš: *Farní klérus v kameneckém děkanátu v letech 1354–1436*. Ústecký sborník historický 2004: gotické umění a jeho historické souvislosti III, s. 88.

Délka působení kleriků v jednotlivých děkanátech

Děkanát	Průměr	Medián	Ukončení působení během prvních 5 let	Ukončilo působení během prvních 10 let	Více než 20 let
Řečický (neželivské fary)	7,15	4	54,17 %	80,21 %	8,33 %
Řečický (jen želivské fary)	6,15	4	56,82 %	75 %	6,82 %
Řečický	6,81	4	55 %	78,57 %	7,86 %
Brandýský ⁴⁰¹	7,2				
Rakovnický ⁴⁰²	7,33	4	50,89 %	78,78 %	8,88 %
Hradecký (všechna beneficia) ⁴⁰³	7,46	5	48,94 %	73,62 %	8,94 %
Hradecký (Farní beneficia) ⁴⁰⁴	8,03	5	48,43 %	72,33 %	11,32 %
Hradecký (nekurátní beneficia) ⁴⁰⁵	6,25	4,5	50 %	76,32 %	3,95 %
Mnichovohradištský ⁴⁰⁶	8 let a 3 měsíce	5 let a 7 měsíců			
Plzeňský ⁴⁰⁷	8,48	6	41,11 %	70 %	11,11 %
Kamenecký ⁴⁰⁸	8,5	5,5	44,19 %	69,77 %	11,63 %
Dobrušský	9,38	6	47,5 %	63 %	16 %

⁴⁰¹ POŘÍZKA, Pavel: *Brandýský děkanát v pozdním středověku*. Bakalářská práce. Praha 2012, s. 76.

⁴⁰² Spočítáno na základě dat uvedených v práci: MANDZÁK, Ondřej: *Rakovnický děkanát v pozdním středověku*. Diplomové práce. Praha 2014, s. 19–119. Počítáno pouze s délkami působení, které alespoň z části spadaly do let 1354 až 1420.

⁴⁰³ Spočítáno na základě dat uvedených v práci MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. 21–94.

⁴⁰⁴ Spočítáno na základě dat uvedených v práci MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. 21–94.

⁴⁰⁵ Spočítáno na základě dat uvedených v práci MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. 21–94.

⁴⁰⁶ VODIČKA, Ondřej: *Klérus mnichovohradištského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354–1436)*. Magisterská diplomová práce. Brno 2011, s. 30.

⁴⁰⁷ Spočítáno na základě dat uvedených v: SCHMIDT, Ondřej: *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské*. Bakalářská diplomová práce. Brno 2012, s. 111–165.

⁴⁰⁸ DVOŘÁK, T.: *Farní klérus*, s. 87–88.

Podbrdský ⁴⁰⁹		45 %	66 %	13,1 %
Jablonský ⁴¹⁰		62 %	83 %	6 %
Ústecký ⁴¹¹		61,02 %	82,35 %	6,62 %
Turnovský ⁴¹²	přibližně 10 let			

Důvody ukončení působení na beneficiu

Důvod ukončení působení známe v řečickém děkanátu u 225 kleriků.⁴¹³ Nejčastější příčinou změny na beneficiu byly směny, jež máme doloženy v celkem 98 případech. Druhou nejčastější příčinou bylo úmrtí jeho dosavadního držitele benefícia, jež máme v letech 1354 až 1419 doloženo v 71 případech. K více než 3 úmrtím za rok došlo pouze v roce 1380, kdy zemřelo 5 kleriků a pak v letech 1358 až 1360, kdy v roce 1358 zemřelo 5 kleriků, v roce 1359 6 kleriků a v roce 1360 opět 5 kleriků.⁴¹⁴ Což jsou všechno roky, kdy v Čechách řádl mor.⁴¹⁵ K úmrtím v roce 1380 je možno ještě zmínit, že nejprve zemřeli faráři z Loukova (před 13. srpnem) a Buřenic (před 8. srpnem), kteří byli společně 6. července v Praze, aby ustanovili své prokurátory ke směně beneficií⁴¹⁶ a následně zemřeli faráři v lokalitách nepříliš vzdálených od Loukova: Sněť (před 27. srpnem), Humpolec (před 22. říjnem), Zahrádka (před 9. listopadem).

U 18 kleriků víme, že beneficium opustili, neboť získali jiné uprázdněné. Někdy je napsáno přímo v konfirmačním zápisu, že předchozí farář rezignoval pro nastoupení jiného benefícia. Jindy je ale pouze uvedeno, že rezignoval, a skutečnost, že se tak stalo pro nastoupení jiného benefícia lze zjistit jen z jeho konfirmace k novému beneficiu, kde je v některých případech uvedeno, jeho dřívější působiště,⁴¹⁷ případně místo odkud pocházel.⁴¹⁸

⁴⁰⁹ MICHÁLEK, Ivan: *Duchovenstvo podbrdského děkanátu*, s. 41.

⁴¹⁰ MICHÁLEK, Ivan: *Jablonský děkanát v době předhusitské a husitské*. Ústecký sborník historický 2003: gotické umění a jeho historické souvislosti II, s. 29.

⁴¹¹ MICHÁLEK, I: *Vývoj církevní správy v ústeckém děkanátu v době předhusitské*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2001, s. 44.

⁴¹² ČASÁROVÁ, V.: *Turnovský děkanát*, s. 63.

⁴¹³ Nepočítám faráře Václava z Branišova, o němž víme, že na beneficiu zemřel, ale nevíme, kdy přesně, zřejmě to bylo až po roce 1419, určitě pak před rokem 1436 (NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 106) a dále také Bartoloměje faráře v Lidmani, o němž sice víme, že v Lidmani nezemřel, ale nevíme zda si beneficium směnil, nebo odešel na jiné. (LE VII, s. 5) a pelhřimovského faráře Mikuláš Jindřichova z Prahy, jenž zřejmě rezignoval, aby mohl získat další benefícia, ale výslovně to doložené není (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 359–360).

⁴¹⁴ Šest ze zemřelých v těchto třech letech byli želivští premonstráti (LC I/1, s. 58, 68, 70, 74–75, 105, 114).

⁴¹⁵ SOMER, T. – ŠRÁMEK, J.: *Benediktinské opatství ve Vilémově*, s. 140–141, 161–162.

⁴¹⁶ AICP II, s. 23.

⁴¹⁷ Například 1. července 1371 je konfirmován do Loukova nový farář, poté co jeho předchůdce Vojslav rezignoval. Příčina rezignace není uvedena. Už ale z 16. června 1371 se dochoval záznam, že do Schořova byl konfirmován bývalý farář z Loukova Vojslav (LC II, s. 53 a 54).

⁴¹⁸ U faráře Adama z Čechtice se nám nedochoval ani záznam o rezignaci. Působil od roku 1369 v Kališti (LC I/2, s. 38), v roce 1376 si ale už kostel v Kališti směnil farář Vojtěch (LC III–IV, s. 52). O Adamovi z Čechtice se ale

Kvůli novému místu zřejmě rezignovali i někteří další klerici z 37 kleriků, u nichž máme doloženu rezignaci, ale nevíme, kam odešli. Velká část těchto rezignací (24) ale připadá na želivské premonstráty, kteří byli nejspíše zabezpečeni mateřským klášterem. U jednoho želivského premonstráta máme doloženo, že rezignoval po dlouholetém působení v duchovní správě pro zchátralost a slabost těla.⁴¹⁹ U želivských far také máme doloženo menší procento úmrtí než u ostatních, a to i ve srovnání s dalšími děkanáty, což lze snad vysvětlit tím, že starší řeholníci na benefícia ve větší míře rezignovali a už se dále duchovní správě nevěnovali.

Mimo zmíněných příčin změn v obsazení beneficií přišel ještě jeden klerik o faru, neboť nezískal v předepsané lhůtě kněžské svěcení.⁴²⁰

Z kleriků, u nichž známe příčinu jejich konce působení na beneficiu, bylo 65 želivských premonstrátů. Z nich 24 na benefícium rezignovalo, 17 zemřelo, 16 si benefícium směnilo a o 6 víme, že odešli na jiné benefícium.

Pokud srovnáme výsledky s ostatními děkanáty, tak v počtu úmrtí jsou výsledky procentuálně téměř shodné s litoměřickým a brandýským děkanátem. Počet směn pak byl podobný v děkanátu německobrodském. Co se týče velkého počtu rezignací u želivských premonstrátů, tak podobně jsou doloženy jinde, četné rezignace na farách německých rytířů.⁴²¹

	Celkem	Úmrtí	Směna	Odchod k jinému beneficiu	rezignace	Jiné
Německobrodský ⁴²²		28,89 %	44,44 %		25,00 % 423	1,67 % 424
Řečický – neželivská benefícia	156	33,75 %	51,25 %	6,25 %	8,13 %	0,63 %
Řečický – želivské fary	65	26,15 %	24,62 %	12,31 %	36,92 %	0
Řečický – celkem	225	31,56 %	43,55 %	8 %	16,44 %	0,44 %

dozvídáme v roce 1369, že byl prezentován do Všebořic, aniž by bylo zmíněno jeho předchozí působení v Kališti. (LC II, s. 12).

⁴¹⁹ LC III–IV, s. 179; LC VII, s. 107.

⁴²⁰ LC I/1, s. 163.

⁴²¹ KAŠPAROVÁ, Petra: *Německobrodský děkanát ve druhé polovině 14. století a na počátku 15. století*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2003, s. 73; SCHMIDT, Ondřej: *Farní síť plzeňského děkanátu do doby husitské*. Mediaevalia historica Bohemica 18/1. Praha 2015, s. 38–39; MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. 99.

⁴²² KAŠPAROVÁ, P.: *Německobrodský děkanát*, Příloha IV. Srov. Tamtéž, s. 71–74.

⁴²³ Zřejmě zahrnuty i ty rezignace, jejichž příčinou byl odchod na jiné benefícium (KAŠPAROVÁ, P.: *Německobrodský děkanát*, s. 73.).

⁴²⁴ Má jít o případy, kdy není uveden důvod konce působení (KAŠPAROVÁ, P.: *Německobrodský děkanát*, Příloha IV.).

Litoměřický ⁴²⁵	101	31 %	51 %		18 % ⁴²⁶	
Brandýský ⁴²⁷	90	31,11 %	53,33 %		15,56 %	
Kamenecký do roku 1419 ⁴²⁸	162	40,74 %	37,04 %	4,32 %	15,43 %	2,47 %
Dobruška do roku 1419	155	45,16 %	40,65 %	2,58 %	10,97 %	0,65 %
Hradecký farní beneficia do 1419 ⁴²⁹	296	36,49 %	45,27 %	6,42 %	11,86 %	0,68 % 430
Hradecký (nekurátní beneficia) do 1419 ⁴³¹	98	53,06 %	22,45 %	4,08 %	20,41 %	
Hradecký celkem	394	40,61 %	39,59 %	5,84 %	13,45 %	0,51%
Turnovský ⁴³²	110	51,82 %	26,36 %	3,64 %	18,18 %	0

Směny beneficií

Nejvíce směn (33) proběhlo v rámci děkanátu. Na druhém místě se nachází sousední děkanát štěpánovský se třinácti směnami. Poté následuje překvapivě Praha s deseti (jedenácti⁴³³) směnami, dále se pět směn uskutečnilo do olomoucké diecéze. Poté teprve následují sousední děkanáty chýnovský a německobrodský se čtyřmi směnami. Čtyři směny se též udály do čáslavského děkanátu. Dvě směny proběhly do božeňského děkanátu, odkud byl také účastník jedné trojsměny, jenž přišel do řečického děkanátu. Dvě směny se dále udály do bechyňského, brandýského a kouřimského děkanátu. Po jedné směně se pak událo do dalších čtrnácti děkanátů.

Co se týče toho, jaké byly vzdálenosti mezi měněnými beneficiemi, tak ve třinácti případech dělilo beneficia více než 100 km. Největší vzdálenost tak proběhla mezi farářem v Želině a Ústrašíně. Touto směnou se ústrašinský farář Frenclín z Kadaně vrátil do blízkosti svého rodiště. Podobnou směnu, kdy jejím motivem mohl být návrat do blízkosti rodiště, je případ,

⁴²⁵ PELÁNKOVÁ, Monika: *Litoměřický děkanát ve 2. polovině 14. a na počátku 15. století. Situace ve venkovském prostoru litoměřického děkanátu v době předhusitské*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2002, s. 39.

⁴²⁶ Zahrnuty i ty rezignace, jejichž příčinou bylo nastoupení jiného benefícia (PELÁNKOVÁ, M.: *Litoměřický děkanát*, s. 42–43).

⁴²⁷ POŘÍZKA, P.: *Brandýský děkanát*, s. 79–81.

⁴²⁸ Spočítáno na základě údajů DVOŘÁK, T.: *Farní klérus*, s. 82–83.

⁴²⁹ Spočítáno na procenta, dle údajů v: MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. X–XII.

⁴³⁰ Označeny jako sesazení.

⁴³¹ Spočítáno na procenta, dle údajů v: MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. XIII–IV.

⁴³² ČASÁROVÁ, V.: *Turnovský děkanát*, s. 59–60.

⁴³³ V závorce je započítán případ, kdy předmětem směny bylo zároveň mělnické kanovníctví a oltář sv. Erasma v kostele sv. Havla na Starém Městě pražském.

kdy farář z Nové Cerekve Jan Heinlinův z Plzně se dostal směnou do Bělé v plzeňském děkanátu. Dále ze směn, které se udály za hranice děkanátu, jich bylo dvacet jedna k beneficiím vzdáleným 50 až 100 km a dvacet sedm mezi beneficii vzdálenými 10 až 49 km.⁴³⁴

Třetina směn tedy proběhla v rámci děkanátu, což se shoduje s výsledky, jichž dosáhl Ondřej Vodička v mnichovohradištském děkanátu. Výsledky se s mnichovohradištským děkanátem shodují i v tom, že zhruba polovina směn proběhla do vzdálenosti 30 km. Naopak zatímco v mnichovohradištské děkanátu proběhla k beneficiím ve větší vzdálenosti nežli 60 km jen čtvrtina směn, v řečickém děkanátu to byla třetina.⁴³⁵

⁴³⁴ Přehled vzdáleností viz příloha.

⁴³⁵ VODIČKA, Ondřej: *Klérus mnichovohradištského děkanátu*, s. 28.

Děkanát	Počet směn (odchodů od benefícia na základě směny) ⁴³⁶
Řečický	33
Štěpánovský	13
Praha	10 (+1)
Olomoucká diecéze	5
Chýnovský	4
Německobrodský	4
Čáslavský	4
Bechyňský	2
Bozeňský	2
Brandýský	2
Kouřimský	2
Tepelský	1
Volyňský	1
Žitavský	1
Slánský	1
Řipský	1
Říčanský	1
Rakovnický	1
Chlumínský	1
Podbrdský	1
Plzeňský	1
Jablonský	1
Kadaňský	1
Kostelecký	1
Ořechovský	1
Neurčené	1
Celkem	98

⁴³⁶ Je uváděn počet kleriků, jež do zmíněného děkanátu směnou odešlo, u kleriků, jež do děkanátu naopak přišli je jediný rozdíl způsobený trojsměnami a sice, že z Prahy přišlo pouze 9 kleriků a naopak z bozeňského děkanátu přišli 3 klerici.

Kariéry vybraných kleriků

Adam z Čechtice (Czekcsicz)

Do Kaliště byl prezentován jako jáhen. O konci jeho působení v Kališti se zápis nedochoval, ale v roce 1369 byl prezentován do Všebořic.⁴³⁷ 4. ledna 1373 se dostal směnou do Popovic.⁴³⁸ Záhy po směně se už soudil s Frenclinem, s nímž si beneficium směnil.⁴³⁹ Příčinou sporu byly zřejmě dluhy, jež Adam udělal během svého působení ve Všebořicích, neboť se následně 14. března 1373 zavázal uhradit všebořickému kostelu do svátku sv. Havla dvě kopy grošů za misál.⁴⁴⁰ Další nevyřízené pohledávky měl vůči všebořickému zvoníkovi Vítovi, jemuž byl na základě rozhodčího výroku mistra Boreše ze 3. května 1373 povinen zaplatit třicet grošů do svátku Narození Panny Marie.⁴⁴¹ Tuto částku ale celou v termínu zvoníkovi nesplatil a 14. října mu generální vikář prodloužil lhůtu k zaplacení zbývajících patnácti grošů do Vánoc a 22. října i lhůtu k zaplacení dvou kop za misál. Ty mohl zaplatit všebořickému kostelu až do 1. neděle postní.⁴⁴² Už 9. února 1373 se Adam také zavázal zaplatit jakožto věřitel zemřelého Ctibora do sv. Jiří další dluh dvaceti osmi grošů.⁴⁴³

Z Popovic odešel Adam v roce 1374 směnou do Svatého Jakuba.⁴⁴⁴ Tamní beneficium si chtěl v roce 1376 směnit s farářem ze Živanic, ale protestoval proti tomu doktor Kuneš, syndik opatovického kláštera⁴⁴⁵ a ze směny sešlo. Ze Svatého Jakuba odešel v roce 1377 na základě směny do Příbrami.⁴⁴⁶ Naposledy je zmiňován v roce 1385, kdy se soudil se skuhrovským farářem Prokopem. Nedostavil se ale k některému ze soudních jednání a byl proto exkomunikován. Exkomunikace byl zbaven 19. května 1385⁴⁴⁷ a naposledy je zmiňován 30. června 1385, kdy se stále ještě soudil s Prokopem.⁴⁴⁸ V Příbrami už zřejmě nepůsobil dlouho, neboť v roce 1392 je zmiňována smrt dalšího příbramského faráře Mikuláše.⁴⁴⁹

Zda se Adama týká zmínka v zlomku akt oficiála o sporu nejmenovaného faráře z Příbrami s Haškem, lektorem žáků v Meziříčí, není jasné.⁴⁵⁰

⁴³⁷ LC II, s. 12.

⁴³⁸ LC II, s. 85.

⁴³⁹ AICP I, s. 10.

⁴⁴⁰ AICP I, s. 15.

⁴⁴¹ AICP I, s. 28.

⁴⁴² AICP I, s. 62, 63.

⁴⁴³ AICP I, s. 9.

⁴⁴⁴ LC III-IV, s. 6.

⁴⁴⁵ AICP I, s. 160-161.

⁴⁴⁶ LC III-IV, s. 71.

⁴⁴⁷ AICP II, s. 329.

⁴⁴⁸ AICP II, s. 336.

⁴⁴⁹ LC V, s. 143.

⁴⁵⁰ AICP VII. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1901, s. 214.

Adam svou kariéru začal nedaleko od svého rodiště. Později se ale dostával směnami na vzdálenější benefícia, přičemž při poslední známé směně benefícia už odešel na faru vzdálenou 100 km. Zatímco svou kariéru začínal u poměrně nemajetných beneficií, později se mu podařilo získat zřejmě velmi dobře zabezpečenou faru ve Svatém Jakubu a rovněž směnou do Příbrami si nemusel finančně pohoršit, neboť v Příbrami pobíral mimo pravidelných výnosů benefícia, jistě i značné částky na ofěrách, štolových poplatcích a dalších nepravidelných příjmech.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Kaliště (6 gr.)	22. 1. 1364-?	LC I/2, s. 38.	Karel, kanovník vyšehradský
Všebořice (štěpánovský, 18 gr.)	30. 7. 1369-4. 1. 1373	LC II, s. 12.	Otík z Všebořic
Popovice (říčanský, 18 gr.)	4. 1. 1373-17. 2. 1374	LC II, s. 85. LC III-IV, s. 6.	Půta, arcijáhen pražský
Hora sv. Jakuba (čáslavský 66 gr.)	17. 2. 1374-4. 5. 1377	LC III-IV, s. 6. LC III-IV, s. 71-72. Srov.: AICP I, s. 184.	Opat a konvent sedleckého kláštera
Příbram (čáslavský, 42 gr.)	4. 5. 1377-? (zmiňován 30. června 1385)	LC III-IV, s. 71.	Markvart z Vartemberka řečený z Kosti

Vzdálenosti:

Čechtice	Kaliště	19 km
	Všebořice	16 km
	Popovice	44 km
	Hora sv. Jakuba	50 km
	Příbram	100 km

Adam Janův z Řečice

Adamovým prvním doloženým beneficiem byl oltář první ranní mše v kostele Panny Marie před Týnem na Starém Městě pražském. K tomuto oltáři byl vysvěcen 23. září 1413 na podjáhna, 23. prosince 1413 na jáhna a zřejmě 24. března 1414 na kněze.⁴⁵¹ V roce 1414 pak získal uvolněnou faru v Stusyni.⁴⁵² Po roce si beneficium v Stusyni směnil za oltář v kapli Božího Těla v rodné Červené Řečici.⁴⁵³ Na oltář ale v roce 1418 rezignoval, neboť získal faru ve Zdislavicích. Do Zdislavic byl prezentován Jankem z Chotěmic, kterému tehdy patřila i Červená Řečice.⁴⁵⁴ V Zdislavicích pak zůstal až do husitských válek. Kde pak pobýval, není jasné, ale titulárně držel zdislavický kostel ještě v roce 1433. 14. srpna 1433 žádal suplikou

⁴⁵¹ LOC, s. 199, 201, 203.

⁴⁵² LC VII, s. 121-122.

⁴⁵³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 389.

⁴⁵⁴ LC VII, s. 249.

papeže o provizi na uprázdněné kanovnické místo v Čazmě poblíž Záhřebu, čemuž bylo vyhověno.⁴⁵⁵

Jan získal první benefícium v Praze, ale poté se mu podařilo postupně dostat zpět do rodné Řečice. Odsud ale odchází po třech letech do Zdislavic, což bylo evidentně bohatší benefícium než oltář v Řečici, ale nacházelo se pořád poměrně nedaleko od Řečice.

Benefícium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář první mše u Panny Marie před Týnem na Starém městě pražském	(zmiňován 23. září 1413) ?-19. 6. 1414	LOC, s. 199. LC VII, s. 121-122.	
Stusyně (kostel sv. Martina jižně od Ronova nad Doubravkou) (Čáslavský, 18 gr.)	19. 6. 1414-13. 9. 1415	LC VII, s. 121-122 DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 389.	Mikuláš opat a konvent kl. ve Vilémově
Kaple Božího těla v Červené Řečici	13. 9. 1415-6. 5. 1418	DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 389. LC VII, s. 259. LC VII, s. 249.	Konrád, arcibiskup pražský, a rychtář a přísežní z Řečice
Zdislavice (Štěpánovský 72 gr.)	1. 2. 1418-	LC VII, s. 249. VODIČKA, O.: <i>Katoličtí exulanti</i> , s. 59.	Janek z Chotěmic, pán ve Vlašimi a ve Zdislavicích

Vzdálenosti:

Červená Řečice	Praha (P. Marie před Týnem)	84 km
	Stusyně	83 km
	Kaple Božího Těla v Č. Řečici	48 km
	Zdislavice	24 km

Bartoloměj

Působil od roku 1390 u oltáře sv. Bartoloměje v kostele sv. Štěpána na Novém Městě pražském. K založení tohoto oltáře a jeho dotování ročním platem šesti kop grošů dal souhlas 6. srpna 1390 král Václav IV. Bartoloměje tehdy označuje jako svého kaplan a familiáře.⁴⁵⁶ V roce 1407

⁴⁵⁵ VODIČKA, Ondřej: *Katoličtí exulanti ze zemí koruny české v době husitské*. Disertační práce. Brno 2015, s. 59.

⁴⁵⁶ LE IV, s. 350-351, č. 488.

se dostal směnou do Pelhřimova k oltáři sv. Zikmunda, na který ale jen po několika měsících rezignoval.⁴⁵⁷

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář sv. Bartoloměje v kostele sv. Štěpána na Rybníčku	(6. 8. 1390) ?-17. 1. 1407	LE IV, s. 350-351, č. 488. LC VI, s. 197.	
Oltář sv. Zikmunda v Pelhřimově	17. 1. 1407-14. 5. 1407	LC VI, s. 197. LC VI, s. 211. Srov.: AICP V, s. 428.	Arcibiskup pražský, rychtář a přísežní a celá obec Pelhřimova

Vzdálenosti:

Praha (Kostel sv. Štěpána na Rybníčku)

Pelhřimov 92 km

Bartoloměj ze Syethovicz

Na své první beneficium do Vlkanče byl prezentován jako kněz. Po sedmi letech si směnil beneficium s farářem ze sousední Číhošťě, kde vydržel 21 let. Na základě další směny pak odešel do Řečice, kde působil do své smrti. Při obou směnách odcházel na beneficia, která se nacházela nedaleko jeho předchozího působiště.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Vlkaněč (Čáslavský, 24 gr.)	8. 11. 1362-27. 8. 1369	LC I/1, s. 186. LC II, s. 9.	Diviš, a klerici Jeniš z Panova a Hašek z Vlkanova
Číhošť (Brodský, 24 gr.)	27. 8. 1369-16. 6. 1390	LC II, s. 9-10. LC V, s. 12.	Mareš z Číhoště
Řečice (Řečička) (36 gr.)	16. 6. 1390-17. 5. 1392†	LC V, s. 13. LC V, s. 125.	Vilém z Landštejna

Vzdálenosti:

Syethovicz

Vlkaněč ?

Číhošť 9 km

Řečice 16 km

Bartoloměj řečený Bartoš z Jílového

18. března 1396 byl vysvěcen na podjáhna a 27. května 1396 na kněze.⁴⁵⁸ Jeho otec se jmenoval Jiří. V roce 1407 získal expektanci pro chudé kleriky na kolaci tepelského kláštera.⁴⁵⁹ Někdy

⁴⁵⁷ LC VI, s. 197, 211.

⁴⁵⁸ LOC, s. 12, 18.

⁴⁵⁹ *Acta summorum pontificum res gestas Bohemicas aevi praeussitici et hussitici illustrantia I.* Ed. Jaroslav Eršil. Praha 1980, s. 184, č. 260.

z let 1417–1418 měl papežskou listinu na kostel v Úsobí. Kostel v Úsobí získal nominálně v roce 1424, ale hned jej směnil u papežského stolce za kostel v Kališti.⁴⁶⁰

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Úsobí (6 gr.)	-5.5.1424	MVB VII, s. 493, č. 1205.	
Kaliště (6 gr.)	5.5.1424-	MVB VII, s. 493, č. 1205.	

Beneš z Chvalova

Pocházel zřejmě z Chvalova u Červených Janovic, který je ze stejnojmenných lokalit nejbližší k Benešovu prvnímu působišti v Horkách. Když byl prezentován ke kostelu v Horkách, je označován jako klerik. V Horkách vydržel působit 26 let, načež si beneficium směnil a odešel do Krásné Hory, kde byl dalších 7 let. V roce 1393 na základě další směny získal beneficium v Pravoníně. V Pravoníně ale působil jen krátkou dobu, neboť v roce 1396 si kostel v Pravoníně směnil již další farář.⁴⁶¹

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Horky (okres Kutná Hora, čáslavský 24 gr.)	4. 12. 1358-27. 10. 1385	LC I/1, s. 76. LC III-IV, s. 169.	Diviš z Chlumu a Sezema z Rochova
Krásná Hora (36 gr.)	27. 10. 1385-1. 3. 1393	LC III-IV, s. 169. LC V, s. 154.	Václav, děkan kostela sv. Jiljí na Starém Městě pražském
Pravonín (Štěpánovský 6 gr.)	1. 3. 1393-	LC V, s. 154.	Jan, probošt a konvent louňovického kláštera

Vzdálenosti:

Chvalov	Horky	13 km
	Krásná Hora	30 km
	Pravonín	38 km

Blažek

Blažkovým prvním známým beneficiem byl oltář Početí Panny Marie v Klatovech, který získal po roce 1390.⁴⁶² V roce 1394 byl Blažek prezentován na beneficium ve Vejprnicích. O ně usiloval ale i další klerik, spor byl rozhodnut ve prospěch Blažka.⁴⁶³ Na oltář v Klatovech pak

⁴⁶⁰ MVB VII, s. 493, č. 1205.

⁴⁶¹ LC V, s. 254.

⁴⁶² 22. prosinci 1390, je u tohoto oltáře doložen, jako nově prezentovaný oltářník Ondřej z Klatov. LC V, s. 47-48.

⁴⁶³ LC V, s. 249-250.

ještě v témže roce rezignoval.⁴⁶⁴ V roce 1398 byl zapsán na pražskou právnickou univerzitu, za což zaplatil čtrnáct grošů.⁴⁶⁵ Z Vejprnic odešel v roce 1399 do Chýnova, kde vydržel šestnáct let. Dva roky poté působil v Červené Řečici, načež se stal na základě směny vikářem a oltářníkem na Vyšehradě.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář Početí Panny Marie v Klatovech	-20.9.1394	LC V, s. 196.	
Vejprnice (Eyprnicz) (Plzeňský, 60 gr.)	29.5.1394-12.4.1399	LC V, s. 249-250. LC VI, s. 4.	Anna, vdova po Odolenu z Nezabalic
Chýnov (Chýnovský, 42 gr.)	12.4.1399-19.11.1415	LC VI, s. 4. LC VII, s. 182.	Petr, syn Benedikta z Nehasíc, kanovník kostela sv. Kryštofa v Týně
Červená Řečice (60 gr.)	19. 11. 1415-26. 3. 1417	LC VII, s. 182. LC VII, s. 223.	Václav z Radče, kustod pražského kostela,
oltářník a vikář kostela vyšehradského	26. 3. 1417-	LC VII, s. 223.	

Vzdálenosti:

Oltář Početí Panny Marie
v Klatovech

Vejprnice 37 km

Chýnov 116 km

Červená Řečice 29 km

Kostel Vyšehradský (oltář) 79 km

Diviš

Nechal se vysvětit 27. května 1396 na podjáhna k titulu zahrádeckého kostela. 23. prosince 1396 pak byl vysvěcen na jáhna a 7. dubna 1397 na kněze.⁴⁶⁶ Následně faru v Zahrdáče pronajal na tři roky.⁴⁶⁷ Zjevně tehdy studoval na univerzitě, neboť když si v roce 1404 směnil kostel v Zahrdáče za faru v Hovorčovicích, byl už mistrem.⁴⁶⁸ 1. ledna 1406 pronajal faru

⁴⁶⁴ LC V, s. 196. V konfirmaci ke kostelu ve Vejprnicích je uvedeno, že byl oltářníkem v Tachově, což je evidentně omyl. Srov.: SCHMIDT, O.: *Topografie kostelní sítě*, s. 61.

⁴⁶⁵ *Monumenta historica universitatis carolo-ferdinandae pragensis (=MHUP) II*. Prague 1834, s. 48.

⁴⁶⁶ LOC, s. 18, 23, 26.

⁴⁶⁷ AICP III, s. 258-259.

⁴⁶⁸ LC VI, s. 127. Srov.: DOLEŽALOVÁ, E.: *Světcenci pražské diecéze*, s. 191-192.

v Hovorčovicích na tři roky za čtrnáct kop grošů ročně.⁴⁶⁹ Pronájem fary byl ale ještě v téže roce zrušen.⁴⁷⁰ 6. března 1406 je zmiňován v aktech generálních vikářů jako arbitr ve sporu mezi panoši z Vrutic a proboštem v Sadské.⁴⁷¹ 7. března 1408 je zmiňován jako přítomný v aktech korektora kléru.⁴⁷² Z Hovorčovic odešel v roce 1409 do Hobšovic.⁴⁷³

⁴⁶⁹ AICP V, s. 1-2.

⁴⁷⁰ AICP V, s. 157.

⁴⁷¹ AICP V, s. 56-57.

⁴⁷² AČ XLIII, s. 78, č. 152.

⁴⁷³ LC VI, s. 281.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Zahrádka (30 gr.)	(zmiňován 27. 5. 1396) ?-5. 9. 1404	LOC, s. 18. LC VI, s. 127.	
Hovorčovice (brandýský, 24 gr.)	5. 9. 1404-18. 1. 1409	LC VI, s. 127. LC VI, s. 281.	Martin a Prokop, kanovníci kostela boleslavského
Hobšovice (řipský, 24 gr.)	18. 1. 1409-	LC VI, s. 281.	Jan z Hobšovic

Vzdálenosti:

Zahrádka

Hovorčovice 81 km

Hobšovice 27 km

Frenclín z Kadaně

První beneficium, které Frenclín získal, byl oltář v kostele Panny Marie před Týnem. Po necelém roce získal za něj směnou faru v Ústrašíně. Po dvou letech se dostal další směnou do Želiny ležící v bezprostředním sousedství jeho rodné Kadaně. V blízkosti svého rodiště nezůstal napořád a po osmi letech odešel na druhou stranu diecéze do Dobrnice v německobrodském děkanátu. Další směnou se pak přesunul do Petrovic poblíž Ústí nad Labem, odkud odešel do míšeňské diecéze.

Kariéra Frenclína vyniká vzdálenostmi mezi beneficii, na nichž působil, což bylo zpočátku nejspíše zapříčiněno tím, že získal své první beneficium v Praze, a následně snahou vrátit se do rodného kraje.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář [sv. Kateřiny] v kostele P. Marie před Týnem	5. 11. 1360-19. 7. 1361	LC I/1, s. 135. LC I/1, s. 157.	Albert Hensinek, Klement Manlinův, Dupcz a Jan Smielssil měšťané pražští.
Ústrašín (12 gr.)	19. 7. 1361-13. 3. 1363	LC I/1, s. 157. LC I/2, s. 7.	Mareš z Ústrašína
Želina (kadaňský, 12 gr.)	13. 3. 1363-5. 11. 1371	LC I/2, s. 7. LC II, s. 63.	Purkart, probošt vyšehradský a purkrabí magdeburský, jménem císaře Karla
Dobrnice (brodský, 12 gr.), okres Havlíčkův Brod	5. 11. 1371-13. 11. 1373	LC II, s. 63. LC III-IV, s. 44-45.	Jan opat kláštera Sedleckého.
Petrovice (ústecký, 12 gr. x chudý)	13. 11. 1373-9. 11. 1377	LC III-IV, s. 44-45.	Litodl z Kamýku

Lanstein, míšeňská diecéze	9. 11. 1377-		
----------------------------	--------------	--	--

Vzdálenosti:

Kadaň	Oltář [sv. Kateřiny] v kostele P. Marie před Týnem	88 km
	Ústrašín	95 km
	Želina	174 km
	Dobrnice	164 km
	Petrovice	152 km
	Lanstein	?

Havel z Úterý

V roce 1387 se stal bakalářem svobodných umění, v roce 1395 pak mistrem.⁴⁷⁴ 2. dubna 1406 je uváděn jako farář v Slepoticích v litomyšlské diecézi a byl už tehdy mistrem.⁴⁷⁵ 6. července 1407 je uváděn už jako bývalý farář v Slepoticích, zavázal se tehdy zaplatit z příjmů kostela v Slepoticích dvanáct kop Henzlinovi, nejvyššímu penitenciáři pražského kostela, jakožto zástupce (prokurator) ustanovený novým farářem Vavřincem.⁴⁷⁶ Zápis o směně kostela v Slepoticích mezi mistry Havlem a Vavřincem je uveden v konfirmační knize až k 18. červenci 1407.⁴⁷⁷ Zmíněný mistr Vavřinec, se kterým si Havel beneficium směnil, je pozdější známý kronikář Vavřinec z Březové.⁴⁷⁸

V roce 1411 pronesl mistr Havel z Úterý při quodlibetu na pražské univerzitě kvestii o vlastnictví. Quodlibertářem byl tehdy Jan Hus.⁴⁷⁹ V roce 1414 byl rektorem univerzity.⁴⁸⁰ 18. května 1418 uzavřel Jan z Hradce Králové s Janem z Rabštejna smlouvu o tom, že Janovi z Rabštejna napíše bibli. Zavazuje se tehdy, že každé tři týdny bude odevzdávat dva napsané kvaterny u mistra Havla z Úterý.⁴⁸¹ V letech 1423 až 1424 byl na univerzitě děkanem.⁴⁸²

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Slepotic, litomyšlská diecéze	(Zmiňován 2. 4. 1406) ? -18. 7. 1407	LC VI, s. 219.	

⁴⁷⁴ TRÍSKA, Josef: *Životopisný slovník předhusitské pražské univerzity 1348-1409*. Praha 1981, s. 115.

⁴⁷⁵ AICP V, s. 94.

⁴⁷⁶ AICP VI, s. 32-33.

⁴⁷⁷ LC VI, s. 219.

⁴⁷⁸ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 639.

⁴⁷⁹ *M. Jan Hus jako universitní rektor a profesor*. Ed. Evžen Stein – Bohumil Ryba. Praha 1948, s. 111-112.

⁴⁸⁰ TRÍSKA, J.: *Životopisný slovník*, s. 115.

⁴⁸¹ *Výbor z literatury české II*. Ed. Karel Jaromír Erben. Praha 1868, s. 347-348.

⁴⁸² TRÍSKA, J.: *Životopisný slovník*, s. 115.

Oltář sv. Zikmunda v Pelhřimově	-17. 1. 1407	LC VI, s. 197, viz též LE VII, s. 226.	
Oltář sv. Bartoloměje v kostele sv. Štěpána na Rybníčku	17. 1. 1407-17. 2. 1414	LC VI, s. 197. LC VII, s. 105-106.	
Oltář Panny Marie v kostele sv. Mikuláše na Kuřím trhu	18. 7. 1407-14. 2. 1414	LC VI, s. 219. LC VII, s. 105.	Mikuláš a Linhart řečený Vídeňský, měšťané Starého Města pražského
Oltář Máří Magdalény v Pražském kostele	14. 2. 1414-	LC VII, s. 105.	Bohuslav, děkan, a pražská kapitula

Hereš

Poprvé je zmiňován 7. ledna 1395, kdy byl farářem v Zahradce. Petr farář, z Načeradce, se tehdy zavázal, že zaplatí Maršíkovi z Ústí, měšťanu Starého Města pražského, dluh 4 kop grošů. V případě, že by Maršík zemřel, měl dluh zaplatit Heršovi.⁴⁸³ Se zmíněným načeradským farářem si Hereš vyměnil 25. února 1395 beneficium.⁴⁸⁴ Už jako načeradský farář se Hereš zavázal 16. června 1395 vrátit kostelu v Načeradci dva kalichy. Rovněž dlužil jistým poddaným pět kop grošů, přičemž slíbil, že až od nich bude žádat plat, bude tento snížen o dlužnou částku.⁴⁸⁵ 23. září 1395 vystupuje jako svědek, když se farář Petr ze Zahradky, s kterým dříve směnil beneficium, zavázal před oficiálem zaplatit Pavlovi, faráři z Michalovic, deset kop grošů.⁴⁸⁶ Pavel, farář z Michalovic, se zároveň zavázal, že zaplatí Heršovi a Martinovi, měšťanu Nového Města pražského, o sv. Martinu čtyři kopy grošů.⁴⁸⁷ V Načeradci je naposledy zmiňován jako farář 31. srpna 1397.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Zahradka (30 gr.)	-25. 2. 1395	LC V, s. 212.	
Načeradec (Štěpánovský 84 gr.)	25. 2. 1395 - ?(zmiňován 31. 8. 1397)	LC V, s. 212. AICP III, s. 281.	Vítek ze Šelemberka, odjinud z Podolí

Heřman, syn Heřmana z Kynšperku

V roce 1330 je zmiňován jako farář v Nové Cerekvi. Tehdy mu papež udělil na přímluvu krále Jana exspektanci na kanovníctví vyšehradské s prebendou. Heřman je v listině s exspektancí uváděn jako doktor obojího práva, kaplan a dvořan krále Jana.⁴⁸⁸ Znovu je zmiňován jako

⁴⁸³ RBMV I/5, s. 1092, č. 4469.

⁴⁸⁴ LC V, s. 212.

⁴⁸⁵ RBMV I/5, s. 1142, č. 4666.

⁴⁸⁶ RBMV I/5, s. 1169, č. 4773.

⁴⁸⁷ RBMV I/5, s. 1169-1170, č. 4774.

⁴⁸⁸ MVB prodromus, s. 481, č. 878 a DOBÍÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 332.

cerekevský farář 4. ledna 1333, kdy obdržel na přímluvu krále Jana exspektanci na prebendu v olomoucké kapitule.⁴⁸⁹ V dalších letech už není jako cerekevský farář zmiňován. V roce 1342, když získal na žádost markraběte Karla exspektanci na kanonikát a prebendu v pražském kostele, je uváděn jako farář v Lounech. Vedle toho byl kanovníkem vyšehradským s exspektací na prebendu a kaplanem a notářem markraběte Karla. Jeho bratr Jan byl tehdy farářem v Dolním Městě.⁴⁹⁰

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Nová Cerekev	Zmiňován: 24. 7. 1330 4. 1. 1333	MBV prodromus, s. 559, č. 1027.	
Louny	Zmiňován 16. 8. 1342	MVB I, s. 48-49, č. 86.	

Chvalek ze Smilkova

Byl pravděpodobně příbuzným Jana ze Smilkova, probošta kostela Všech svatých a kanovníka vyšehradského, který jej 2. listopadu 1395 prezentoval ke kostelu do Zahradky. Chvalek tehdy už byl knězem.⁴⁹¹ Ke kostelu snad ale vůbec nenastoupil nebo tam působil jen velice krátce, neboť 27. května 1396 je v Zahradce zmiňován již jiný farář.⁴⁹² 11. března 1396 je Chvalek zmiňován jako svědek v obligačních aktech pražského oficiála.⁴⁹³ 7. října 1396 se stal farářem v Čestlicích.⁴⁹⁴ Během svého působení v Čestlicích je 13. října 1397 zmiňován jako svědek v kanceláři generálního vikáře⁴⁹⁵ a 29. října a 14 listopadu 1397 v souvislosti s koupí platu čestlickému kostelu.⁴⁹⁶ Naposledy je uváděn jako farář v Čestlicích 16. listopadu 1397.⁴⁹⁷ 10. února 1401 byl už farářem ve Vožici, zaručil se tehdy za dluh probošta u Všech svatých Jana Sádla ze Smilkova.⁴⁹⁸ 2. dubna 1406 je uváděn jako farář v Chotovinách. Byl již před zmíněným datem ustanoven arcibiskupem společně s vltavským děkanem za arbitra sporu mezi Janem, farářem v Prčicích a Mikulášem z Borotína⁴⁹⁹

⁴⁸⁹ MVB prodromus, s. 559, č. 1027.

⁴⁹⁰ MVB I, s. 48-49, č. 86 a MVB I, s. 50, č. 88 a s. 49, č. 87.

⁴⁹¹ LC V, s. 238 Srov.: KOLLMANN, Hynek: *O kollektorech komory papežské v Čechách a censu vyšehradském do počátku století XV., jako výklad k listině kollektora M. Jana z Moravy z r. 1412.* Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko – historicko – filologická 27. 1898, s. 31–36.

⁴⁹² LOC, s. 18.

⁴⁹³ RBMV I/6, s. 1235-1236, č. 5026.

⁴⁹⁴ LC V, s. 269.

⁴⁹⁵ AICP III, s. 287.

⁴⁹⁶ RBMV I/6, s. 1522, č. 6075, s. 1530, č. 6405.

⁴⁹⁷ RBMV I/6, s. 1531-1532, č. 6109. Srov.: DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 361.

⁴⁹⁸ AICP IV. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1898, s. 84-85. Totožnost Chvalka ze zmíněného zápisu s Chvlakem ze Smilkova vyplývá z nedatovaného zlomku listiny v archivu pražské kapituly, v němž je zmiňován vyšehradský kanovník Chvalek, kdysi farář ve Vožici. DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 361, pozn. 171.

⁴⁹⁹ LE V, s. 680-681, č. 921. 13. března 1408 je pak zmiňován jako přítomný v kanceláři generálního vikáře (AICP VI, s. 65.) a 27. února 1410 v souvislosti s donací pro kostel v Chotovinách (APH, AMKV, Cod II–VIII, s. 178-179).

3. února 1411 si faru v Chotovinách směnil za kustodství ve vyšehradské kapitule.⁵⁰⁰ Kapitulou v témže roce zastupoval ve sporu se zbraslavským klášteřem. Podstatou byla pře poddaných z Radotína s poddanými z Kosoře o sporný pozemek. Záležitost byla rozhodnuta ubrmany 24. června 1411.⁵⁰¹ V témže roce vedl Chvalek spor s farářem z Vožice ohledně dávky vosku, kterou byl vožický farář povinen odvádět kustodovi. Řešení sporu bylo následně svěřeno rozhodcům, kteří změnili 1. října 1411 dávku vosku v peněžní plat.⁵⁰² 1. května 1412 zaplatil spolu s Vilémem z Rožmitálu papežskému kolektorovi Janu z Moravy plat odváděný vyšehradskou kapitulou papeži.⁵⁰³

Začal také získávat další benefícia. V roce 1413 dostal dispens, aby mohl držet po tři léta vedle kustodství ještě jiné kurátní beneficium.⁵⁰⁴ V roce 1414 už držel vedle prebendy na Vyšehradě i prebendu v pražském kostele. Vyžádal si tehdy od papeže dispens ohledně nařízení Urbana V., dle kterého nesměl držet jeden klerik vícero prebend v Pražských městech a jejich předměstích. Papež žádosti vyhověl a dispens mu byl 9. prosince 1414 udělen.⁵⁰⁵ 20. prosince 1416 už není uváděn jako vyšehradský kustod, ale jen jako kanovník.⁵⁰⁶ Neznámo kdy získal také faru v Pelhřimově, kterou si směnil 2. února 1417 s farářem ve Vlašimi.⁵⁰⁷ 22. září 1417 vystupuje z titulu vyšehradského kanovníka jako patron v Ježově.⁵⁰⁸ V roce 1417 také získal právo užívat spolu s kanovníkem Mikulášem Henslinovým a dvěma oltářníky v pražském kostele dům, který pražský kanovník Ondřej z Benešova odkázal pražské kapitule.⁵⁰⁹ 25. listopadu 1417 žádal papeže o provizi na kanovnictví s prebendou pražského kostela, kterou získal směnou s Vavřincem Sachsem, jejíž příjmy měly být menší nežli deset hřiven stříbra. Nemělo tomu překážet, že už držel kanovnictví na Vyšehradě a nařízení papeže o zákazu držet dvě kanovnická místa a prebendy uvnitř pražských zdí. Jeho žádosti bylo vyhověno.⁵¹⁰

⁵⁰⁰ LC VII, s. 16. Jako kustod už ale uváděn 20. prosince 1410 (DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 480).

⁵⁰¹ Archiv národního muzea, Sběrka pergamenů A, Pergamen A347.

⁵⁰² KOLLMANN, H.: *O kollektorech komory papežské*, s. 34.

⁵⁰³ KOLLMANN, H.: *O kollektorech komory papežské*, s. 1-4. Jako kustod potvrdil také 13. září 1412 vyšehradskému služebníkovvi Tomáši z Chocně prodej ročního platu ve výši půl kopy a další prodej mu potvrdil 27. března 1414 (KOLLMANN, H.: *O kollektorech komory papežské*, s. 37).

⁵⁰⁴ *Acta summorum pontificum I*, s. 442, č. 751.

⁵⁰⁵ *Acta summorum pontificum res gestas Bohemicas aevi praehussitici et hussitici illustrantia II*. Ed. Jaroslav Eršil. Praha 1980, s. 572-573, č. 1021.

⁵⁰⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 480.

⁵⁰⁷ LC VII, s. 216-217.

⁵⁰⁸ LC VII, s. 239.

⁵⁰⁹ TOMEK, Václav Vladivoj: *Základy starého místopisu Pražského III, IV, V*. Praha 1871, s. 129 a KOLLMANN, H.: *O kollektorech komory papežské*, s. 37.

⁵¹⁰ MVB VII, s. 14-15, č. 25.

Usiloval také o prebendu v Olomouci. 16. července 1417 je zmiňován mezi kanovníky, kteří stáli ve sporu o olomoucké biskupství na straně Aleše z Březí.⁵¹¹ 12. července 1418 pak žádal o provizi na kanovnické místo a prebendu v Olomouci, kterou získal po smrti Michala z Prostějova, který zemřel u kurie. Jeho žádosti bylo vyhověno. Příjmy prebendy měly být menší nežli patnáct hřiven stříbra a na překážku udělení provize nemělo být, že už má prebendy v pražském a vyšehradském kostele a oltář sv. Anežky v kostele sv. Jiljí v Praze a farní kostel ve Vlašimi. Tato benefícia měla mít roční příjmy menší nežli sedmdesát hřiven stříbra.⁵¹² 4. května 1422 žádal o provizi na tuto prebendu Jakub Divisoris, který se o ní s Chvalkem soudil u apoštolského stolce. Ke zmíněnému kanovnickému místu patřila prebenda v Dětrichově, jejíž příjmy jsou tentokrát ohodnoceny jako menší nežli osm hřiven.⁵¹³ 7. dubna 1424 nebyl tento spor ještě ukončen a o novou provizi na kanonikát tentokrát požádal Chvalek. Chvalkovy příjmy z beneficií, jež tehdy držel, měly být menší nežli 45 hřiven stříbra.⁵¹⁴ Teprve 12. listopadu 1426 papež nařídil, aby byl Chvalek uveden do všech práv, které Jakub Divisoris držel ke kanonikátu a prebendě v olomouckém kostele. Příjmy jeho beneficií tehdy byly menší nežli čtyřicet dva hřiven stříbra.⁵¹⁵ Příjmy olomoucké prebendy jsou v roce 1427 uváděny jako menší nežli tři hřivny stříbra.⁵¹⁶

V roce 1424 získal farní kostel ve Freiberku ve vratislavské diecézi.⁵¹⁷ Zmiňován je tam ještě 12. listopadu 1426⁵¹⁸

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Zahrádka (30 gr.)	2. 11. 1395-		Jan, probošt kostela Všech svatých na Pražském hradě a kanovník kostela sv. Petra na Vyšehradě, který drží patronátní právo skrze obedienci kostela vyšehradského
Čestlice (říčanský, 48 gr.)	7. 10. 1396-	LC V, s. 269.	Mikeš jinak Mikuláš panoš z Čestlic

⁵¹¹ *Beiträge zur Geschichte der Hussitischen Bewegung V.* Wien 1895 Ed. Loserth, s. 406. Srov.: ELBEL Petr: *Kapitoly z dějin katolické církevní správy na Moravě v době husitské.* Disertační práce. Brno 2007, s. 34, 38.

⁵¹² MVB VII, s. 153-154, č. 332.

⁵¹³ MVB VII, s. 392-393, č. 955.

⁵¹⁴ MVB VII, s. 487, č. 1189.

⁵¹⁵ MVB VII, s. 650-651, č. 1666.

⁵¹⁶ MVB VII, s. 686, č. 1777

⁵¹⁷ LC VIII-X, s. 87-88

⁵¹⁸ MVB VII, s. 650-651, č. 1666.

Vožice	zmiňován 10. 2. 1401	AICP IV, s. 84-85.	
Chotoviny (vltavský 48 gr.)	(zmiňován 2. 4. 1406)? - 3. 2. 1411	LE V, s. 680-681, č. 921. LC VII, s. 16.	
Kustodství kostela vyšehradského	3. 2. 1411 -? (zmiňován 27. 1. 1413)	LC VII, s. 16. <i>Acta summorum pontificum I</i> , s. 442, č. 751.	
Kanovnictví vyšehradské	Zmiňován 12. 11. 1426	MVB VII, s. 650-651, č. 1666.	
Kanovnictví pražské	Zmiňován: 9. 12. 1414, 12. 11. 1426	Acta summorum II, s. 572-573, č. 1021. MVB VII, s. 650-651, č. 1666.	
Pelhřimov	-6. 2. 1417	LC VII, s. 216-217.	
Vlašim (štěpánovský 72 gr.)	6. 2. 1417-20. 20. 1424	LC VII, s. 216-217. LC VIII-X, s. 87-88.	Janek [z Chotěmic], pán na Vlašimi
Oltář sv. Anežky v kostele sv. Jiljí v Praze	Zmiňován 12. 7. 1418; 12. 11. 1426	MVB VII, s. 153-154, č. 332. MVB VII, s. 650-651, č. 1666.	
Freiberg, vratislavská diecéze	20. 10. 1424- zmiňován 12. 11. 1426	LC VIII-X, s. 87-88. MVB VII, s. 650-651, č. 1666.	

Jakub Martinův z Ledče řečený Jakeš

10. září 1394 je poprvé zmiňován jako farář v Lidmani. Soudil se tehdy před apoštolským stolcem o faru v Ledči. Požádal si při té příležitosti u papeže o provizi na dvě nebo tři církevní benefícia v pražské diecézi. Jeho žádosti o exspektanci bylo vyhověno. Příjmy těchto beneficií dle desátku nesměly souhrnně překročit dvacet pět hřiven stříbra a na obtíž jejich získání nemělo být, že Jakub už drží faru v Lidmani a že se soudí o faru v Ledči. O faře v Lidmani se tehdy říká, že její příjmy nepřesahují osm florénů, zatímco příjmy fary v Ledči, o níž Jakub usiloval, nepřesahovaly osmnáct hřiven stříbra.⁵¹⁹ Spor o faru v Ledči Jakub v roce 1395 prohrál.⁵²⁰ V roce 1396 je tak stále doložen jako farář v Lidmani. Získal tehdy od papeže Bonifáce provizi na jedno z obročí v Načeradci, o němž tvrdil, že bylo uvolněno od dosavadního faráře Petra Kličky, jenž získal kanovnické místo a neměl dispens, aby mohl nadále držet i beneficium v Načeradci. Roční příjmy benefícia v Načeradci měly být menší nežli deset hřiven stříbra, zatímco příjmy benefícia v Lidmani menší nežli šest florénů. Na obtíž tomu, aby získal zmíněné beneficium, nemělo být, že Jakub držel kostel v Lidmani, jehož

⁵¹⁹ MVB V, s. 462, č. 844.

⁵²⁰ RBMV I/5, s. 1120 č. 4581.

příjmy byl menší než šest florénů, a že měl expektanci na kurátní nebo nekurátní beneficium na patronátu chotěšovského kláštera a boleslavské kapituly.⁵²¹ Zmiňovaný načeradský farář Petr Klička z Načeradce si tamní beneficium směnil už v roce 1395 s farářem ze Zahrádky Heršem.⁵²² Jakub vyšel i tentokrát na prázdno, jako lidmaňský farář už není zmiňován a v roce 1397 je doložen jako oltářník v Černovicích.⁵²³ Příjmy tohoto oltáře jsou v roce 1397 uváděny jako menší nežli dvě hřivny⁵²⁴ a v roce 1401 jako menší nežli šest florenů.⁵²⁵

26. května 1397 získal od papeže provizi na věčné vikářství farního kostela ve Vysokém Mýtě v litomyšlské diecézi, jehož předchozí držitel Jan zemřel u apoštolského stolce. Roční příjmy tohoto vikářství měly být menší nežli dvanáct hřiven stříbra. Na překážku získání vikářství nemělo být, že už držel oltář sv. Kateřiny v Černovicích a že měl listiny na jednu polovinu kostela v Načeradci, o něž se soudil, na kostel v Lukové, o něž se rovněž soudil, a expektanci na uvolněné kurátní nebo nekurátní beneficium, na kolaci chotěšovského kláštera, boleslavské kapituly, litomyšlského, pražského a vyšehradského kostela.⁵²⁶ Vikářství v Mýtě už ale mezitím bylo obsazeno knězem Václavem Mizerou, a Jakub jej získal teprve poté, co 28. března 1401 vydal papež další listinu, v níž nařizoval uvést Jakuba k zmíněnému beneficiumu a v případě, že tomu budou kněz Václav a mýtský rychtář a přísežní dále bránit, tak nad nimi vyhlásit stíženou klatbu.⁵²⁷ Potom co získal věčné vikářství v Mýtě, musel rezignovat na kapli s oltářem sv. Kateřiny v Černovicích, neboť jí už podle zakládací listiny nemohl dále držet. Své působení v Černovicích tak ukončil před 26. listopadem 1401, kdy se ujal beneficia ve Vysokém Mýtě.⁵²⁸ Neobešlo se to ale bez komplikací, neboť později se říká, že mu byla kaple zcizena⁵²⁹ a o beneficium v Černovicích se soudil, nežli nakonec svou při 7. září 1403 vzdal.⁵³⁰

Další spor Jakub vedl o kostel v Lukové (litomyšlská diecéze). Tento kostel se snažil kdysi získat na základě expektance pro chudé kleriky kněz Matěj Vavřincův z Přelouče a o beneficium usiloval také Jan Prokopův z Čankovic. Spor skončil až u kurie, kde Matěj zemřel. Papež následně udělil všechna práva, které ke kostelu Matěj měl, Jakubovi. Jeho roční příjmy měly být tehdy menší nežli dvě hřivny stříbra. Následně 17. dubna 1401 papež nařídil, aby byl

⁵²¹ MVB V, s. 519, č. 963.

⁵²² LC V, s. 212.

⁵²³ MVB V, s. 633–634, č. 1173.

⁵²⁴ MVB V, s. 633–634, č. 1173.

⁵²⁵ MVB V, s. 1003–1004, č. 1769.

⁵²⁶ MVB V, s. 633–634, č. 1173.

⁵²⁷ MVB V, s. 988–989, č. 1744.

⁵²⁸ LC VI, s. 58.

⁵²⁹ MVB V, s. 1210–1211, č. 2074.

⁵³⁰ AICP IV, s. 251.

Jakub uveden ve všechna práva, která ke kostelu držel Matěj.⁵³¹ O kostel v Lukové se Jakub soudil ještě v roce 1403.⁵³²

V roce 1403 je zmiňováno další beneficium, o něž Jakub usiloval. 1. dubna 1403 vydal papež listinu, v níž nařizoval, aby mu byl odevzdán oltář sv. Martina v pražském kostele, uvolněný smrtí Jana Háňka, který zemřel u římské kurie. Roční příjmy tohoto oltáře měly být menší nežli patnáct hřiven stříbra.⁵³³ V roce 1404 je zmiňováno, že měl také od papeže Bonifáce IX. exspektanci na kanovnické místo a prebendu v olomoucké kapitule. 11. listopadu 1404 mu tuto exspektanci potvrdil papež Inocenc VII. Příjmy této prebendy měly být menší nežli dvacet hřiven stříbra. Mimo to usiloval ještě o získání kostela v Kojetíně v olomoucké diecézi a o oltář sv. Prokopa v Pražském kostele.⁵³⁴

V roce 1406 směnil věčné vikářství ve Vysokém Mýtě za oltář sv. Trojice v kostele sv. Mikuláše na Starém Městě pražském, už po roce ale na oltář rezignoval.⁵³⁵

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Lidmaň	10. 9. 1394, 7. 1. 1396	MVB, V, s. 462, č. 844. MVB, V, s. 519, č. 963.	
Kaple čili oltář sv. Kateřiny v Černovicích	(Zmiňován 26. 5. 1397) ? -26. 11. 1401	MVB V, s. 633-634, č. 1173. LC VI, s. 58.	
Vysoké Mýto (Litomyšlská diecéze)	26. 11. 1401- 28. 4. 1406	LC VI, s. 58. LC VI, s. 180.	
Oltář sv. Trojice v kostele sv. Mikuláše a Kuřím trhu	28. 4. 1406-4. 6. 1407	LC VI, s. 180. LC VI, s. 211-212.	Jan sezením v <i>Dubczek</i> , panoš

Jakub

Snad je totožný s pražským oltářníkem Jeklinem řečeným z Nové Cerekve, který nejspíše v roce 1379 daroval některé pozemky klášteru sv. Ducha.⁵³⁶ Jako oltářník u oltáře sv. Moudrosti je zmiňován v roce 1382.⁵³⁷ Zemřel před 31. květnem 1401 u římské kurie.⁵³⁸

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Bělá (30 gr. plzeňský)	-1373		

⁵³¹ MVB V, s. 1003-1004, č. 1769.

⁵³² MVB V, s. 1210-1211, č. 2074.

⁵³³ MVB V, s. 1210-1211, č. 2074.

⁵³⁴ *Acta summorum pontificum I*, s. 9, č. 9.

⁵³⁵ LC VI, s. 180, LC VI, s. 211-212.

⁵³⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 333.

⁵³⁷ AICP II, s. 155.

⁵³⁸ MVB V, s. 1028-1029, č. 1795.

Nová Cerekev (102 gr.)	1373-18. 11. 1379	AICP I, s. 56. LC III-IV, s. 116.	
oltář sv. Moudrosti a 11 tisíc panen v kostele pražském	18. 11. 1379- 31. 5. 1401†	LC III-IV, s. 116. MVB V, s. 1028-1029, č. 1795.	

Vzdálenosti

Bělá

Nová Cerekev 143

pražský kostel 91

Jan

Jeho první známé působiště se nacházelo v Přibyslavicích v olomoucké diecézi. Odsud odešel v roce 1380 do Křešína, kde vydržel šest let. Poté si směnil kostel s farářem v Zibohlavech. 26. července 1386 je zmiňován jako přítomný v aktech generálního vikáře.⁵³⁹ Na zadním přideštní akt generálního vikáře z let 1392–1393 je zmiňován farář ze Zibohlav, který se spolu s jakýmsi Vitem snad zavázal zaplatit jednu kopu grošů kostelu ve Všerubech.⁵⁴⁰ Pro četnost jména Jan není zcela jisté, zda je totožný s farářem Janem, jež si v roce 1412 směnil zibohlavskou faru za kostel v sousedním Kbelu. Kdyby tomu tak bylo, působil by v Zibohlavech dvacet šest let.

Kostel	Léta	Prameny	Patroni
Přibyslavice, olomoucká diecéze	-11. 6. 1380	LC III-IV, s. 127.	
Křešín (36 gr.)	11. 6. 1380-16. 3. 1386	LC III-IV, s. 127. LC III-IV, s. 180.	bratři Vesel a Křeš z Křešína, bratři Jaroslav a Matěj z Chýstovic a Adam ze Skočidolovic
Zibohlav (kouřimský, 36 gr.)	16. 3. 1386-22. 11. 1412	LC III-IV, s. 180. LC VII, s. 70.	Jan, arcibiskup pražský
Kbel (kouřimský, 72 gr.)	22. 11. 1412-	LC VII, s. 70.	Janek z Kbel a Jan z Obřeství a Markéta, sestra Janka z Kbel

Vzdálenosti:

Přibyslavice

⁵³⁹ AICP II, s. 385.

⁵⁴⁰ AICP III, s. X.

Křešín	64 km
Zibohlavy	47 km
Kbely	2 km

Jan

28. března 1411 byl vysvěcen na podjáhna k titulu oltáře Maří Magdalény ve Vojslavicích.⁵⁴¹

Když se stal farářem ve Vojslavicích, byl stále ještě podjáhнем.⁵⁴² Na kněze byl vysvěcen 19. března 1412.⁵⁴³

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář Máří Magdaleny ve Vojslavicích	(Zmiňován 28. 3. 1411)-2. 10.1411	LOC, s. 168. LC VII, s. 34.	
Vojslavice (30 gr.)	2.10.1411-3.10.1418	LC VII, s. 34. LC VII, s. 273.	Oldřich z Vojslavic a Markvart z Královic
Křivsoudov (štěpánovský, 72 gr.)	3.10.1418-1419?	LC VII, s. 273. LC VII, s. 284.	Arcibiskup a bratři Jan a Petr z Paseky

Jan Bušův z Petrovic

Do Rynárce prezentován již jako kněz. V Rynárce působil šestnáct let, načež vystřídal v průběhu dvou let tři benefícia. Posledním z nich byl Vilémov, avšak ani zde dlouho nevydržel, protože už 1. září 1378 je zde doložen další farář.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Rynárec (30 gr.)	17. 8. 1358-2. 4. 1375	LC I/1, s. 64-65. LC III-IV, s. 33.	Pelhřim a Mikuláš Bohušův z Rynárce
Kněz jinak Habry (brodský 18 gr)	2. 4. 1375-28. 1. 1376	LC III-IV, s. 33. LC III-IV, s. 48. Srov.: AICP I, s. 145.	Opat a konvent vilémovského kl.
Šlapanov (brodský 90 gr.)	28. 1. 1376-2. 8. 1376	LC III-IV, s. 48. LC III-IV, s. 55. Srov.: AICP I, s. 162-163.	Maršík z Brumovic
Vilémov (čáslavský 48 gr.)	2. 8. 1376-	LC III-IV, s. 55.	Ondřej, opat kl. ve Vilémově

⁵⁴¹ LOC, s. 168.

⁵⁴² LC VII, s. 34.

⁵⁴³ LOC, s. 176.

Vzdálenosti

Petrovice	Rynárec	??
	Kněž, jinak Habry	41
	Šlapanov	23
	Vilémov	31

Jan Hainlinův z Plzně

29. října 1366 je doložen jako farář v Nové Cerekvi. Byl synem kněze. Aniž by byl dispensován, získal všechna svěcení s výjimkou kněžského, a teprve poté získal dispens, aby mohl získat kněžské svěcení a působit v duchovní správě. Na základě exspektance na benefícia na kolaci pražského arcibiskupa získal již jako kněz faru v Nové Cerekvi. Poté, co zdejší benefícium držel asi deset měsíců, byla snad právoplatnost jeho držby zpochybňována, požádal proto papeže, aby mu buď potvrdil provizi na zdejší benefícium, anebo aby mu na ně udělil provizi novou. Jeho žádosti bylo 29. října 1366 vyhověno, provize mu byla znovu udělena a byl rovněž dispensován.⁵⁴⁴ V roce 1373 se dohodl s Jakubem farářem z Bělé, že si navzájem smění benefícia.⁵⁴⁵ Ke směně skutečně došlo, ale zmínění faráři se následně dostali do sporu, který máme doložen v roce 1379. Spor byl poté, co se Jan zřekl odvolání k papežskému stolci,⁵⁴⁶ rozhodnut arbitry 4. dubna 1379 ve prospěch Jakuba a Janovi bylo nařízeno věčné mlčení.⁵⁴⁷ Mimo to se domáhal nějakých pohledávek na Janovi Michal, měšťan v Pelhřimově, ale v této záležitosti rozhodli arbitři ve prospěch Jana a Michala odkázali s jeho pohledávkami k faráři v Cerekvi.⁵⁴⁸ Rozhodčím výrokem však pře mezi Janem a Jakubem neskončila, neboť Jan v ní chtěl pokračovat u kurie, a když si chtěl Jakub směnit faru v Cerekvi, protestoval proti tomu Jan, s odůvodněním, že se s Jakubem o toto benefícium soudí u kurie.⁵⁴⁹ Jan ale nakonec úspěšný nebyl, neboť Jakub je uváděn v Nové Cerekvi ještě v roce 1384.⁵⁵⁰

19. října 1379 se Jan zavázal zaplatit Hánkovi, faráři ve Vysokém Mýtě v litomyšlské diecézi, dluh sedmi zlatých⁵⁵¹ a 15. března 1380 pak pro mýtského faráře složil u prokurátora konsistoře 119 grošů.⁵⁵² 8. října 1380 ustanovil svým prokurátorem ke všem svým sporům Václava

⁵⁴⁴ MVB III, s. 479–480, č. 768, MVB III, s. 480–481, č. 769 a MVB III, s. s. 481–482, č. 770.

⁵⁴⁵ AICP I, s. 56.

⁵⁴⁶ AICP I, s. 337, 338, 342.

⁵⁴⁷ AICP I, s. 346.

⁵⁴⁸ AICP I, s. 338, Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 338.

⁵⁴⁹ AICP I, s. 374.

⁵⁵⁰ LE VII, s. 4.

⁵⁵¹ AICP I, s. 369.

⁵⁵² AICP II, s. 12.

Myšku.⁵⁵³ V Bělé, která ležela poblíž Janovy rodné Plzně, působil až do roku 1384, kdy si směnil beneficium za faru v Křakově.⁵⁵⁴

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Nová Cerekev (102 gr.)	Zmiňován 29. 10. 1366 29. 8. 1373	MVB III, s. 479-480, č.768. AICP I, s. 56.	
Bělá (plzeňský, 30 gr.)	1373?-28. 3. 1384	AICP I, s. 56. AICP II, s. 262.	
Křakov (Horšovský 16 gr.)	28. 3. 1384-	AICP II, s. 262.	

Vzdálenosti:

Plzeň	Nová Cerekev	131 km
	Bělá	143 km
	Křakov	43 km

Jan Hluma z Lhoty

Pocházel z vladckého rodu Hlumů z Lhoty, jež držel na Řečicku několik náprav⁵⁵⁵ a patřila mu Lhotka mezi Pelhřimovem a Rynářcem.⁵⁵⁶ V roce 1384 zřídil v pelhřimovském farním kostele rychtář Bohunek oltář Panny Marie.⁵⁵⁷ Tento oltář dotoval v roce 1386 platem osmi kop grošů z Dobré Vody. Další plat ve výši dvou kop grošů z dvou lánů v Holákově daroval oltáři v zmíněném roce Ondřej řečený Hluma ze Lhoty. Jako oltářník je tehdy poprvé uváděn Jan Hluma.⁵⁵⁸ U oltáře Panny Marie působil Jan ještě 13. ledna 1414, kdy prodal společně s rychtářem Buňkem, nejspíše vnukem již zmiňovaného rychtáře Bohunka,⁵⁵⁹ rychtu v Dobré Vodě.⁵⁶⁰ Vedle oltáře Panny Marie byl v Pelhřimově ještě oltářníkem u oltáře sv. Ondřeje. U tohoto oltáře je zmiňován poprvé v roce 1405⁵⁶¹ a působil u něj až do roku 1416, kdy na oltář rezignoval.⁵⁶² Vedle příjmů z beneficí zdědil i některé rodinné statky. V roce 1405 se tak mohl podílet spolu s vojslavickým farářem a Oldřichem z Vojslavic na založení oltáře ve Vojslavicích, přičemž Jan Hluma a Oldřich z Vojslavic darovali k tomuto účelu plat dvou kop ze svých statků ve Vojslavicích.⁵⁶³ V roce 1411 je Jan Hluma také uváděn mezi patrony kostela v Košeticích.⁵⁶⁴ Patřila mu také přinejmenším zčásti rodná Lhota, dále plat tří kop z kmetských

⁵⁵³ AICP II, s. 51.

⁵⁵⁴ AICP II, s. 262.

⁵⁵⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 166.

⁵⁵⁶ Dobiáš, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 423.

⁵⁵⁷ LE II, s. 213.

⁵⁵⁸ RBMV I/2, s. 499, č. 2079.

⁵⁵⁹ Dobiáš, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 245.

⁵⁶⁰ CIM II, s. 690-691.

⁵⁶¹ LE VII, s. 6.

⁵⁶² LC VII, s. 201.

⁵⁶³ LE VII, s. 6-8.

⁵⁶⁴ LC VII, s. 29.

dvorů v Libkově Vodě, plat tří kop z kmetských dvorů v Rovném a tři selské statky v Mysletíně. Na těchto majetcích zapsal 2. října 1413 své setře Anně provdané za Václava z Rynárce a jejím dětem fingovaný dluh dvě stě padesáti kop grošů.⁵⁶⁵

Beneficium	Léta	Patroni	Prameny
Oltář Panny Marie v Pelhřimově	Zmiňován 3. 10. 1386, 13. 1. 1414		RBMV I/2, s. 499, č. 2079, CIM II, s. 690-691.
Oltář sv. Ondřeje v Pelhřimově	(zmiňován 1405)? -4. 5. 1416		LE VII, s. 6 LC VII, s. 201

Jan z Chotěboře

Do Loukova byl prezentován již jako kněz. Pocházel z Chotěboře. Během osmnácti let vystřídal osm beneficíí. Poslední známou směnou se dostal na faru v rodné Chotěboři.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Loukov (12 gr.)	12. 5. 1399-28. 9. 1401	LC VI, s. 7. LC VI, s. 55.	Naček z Loukova a Matěj z Loukova
Ježov (42 gr.)	28. 9. 1401-20. 1. 1406	LC VI, s. 55. LC VI, s. 169-170.	Jan z <i>Liczmburga</i> , kanovník kostela vyšehradského
Pohnání (chýnovský, 18 gr.)	20. 1. 1406-20. 6. 1407	LC VI, s. 169. LC VI, s. 215.	Reinhard z Pohnání
Číhošť (brodský, 24 gr.)	20. 6. 1407-22. 11. 1409	LC VI, s. 215. LC VI, s. 279-280.	Příba vdova po Janu z Číhoště
Oltář sv. Martina v Čáslavi (čáslavský)	22. 11. 1409-6. 2. 1410	LC VI, s. 279-280. LC VI, s. 282.	Jakeš Roth dříve z Čáslavi, hospodář/domáci? domu pánů z Rožmberku v Praze
Libč (brodský, 42 gr.)	6. 2. 1410-9. 8. 1415	LC VI, s. 282. LC VII, s. 168.	Mikuláš opat kl. ve Vilémově
Postupice (štěpánovský 30 gr.)	9. 8. 1415-13. 2. 1417	LC VII, s. 168. LC VII, s. 217-218.	Vilém a Zdeněk bratři z Postupic
Chotěboř (brodský 30 gr.)	13.2. 1417-	LC VII, s. 217-218.	Petr Zmrzlík, mincmistr

Vzdálenosti:

Chotěboř	Loukov	25 km
	Ježov	8 km
	Pohnání	34 km
	Číhošť	48 km
	Čáslav (oltář)	19 km

⁵⁶⁵ Dobiáš, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 424, 427.

Postupice 48 km

Chotěboř 64 km

Jan z Kladska, řečený Czetrwang

Jan je poprvé zmiňován v roce 1386, kdy mu byla vydána po prezentaci Oldřicha z *Ottendorfu cridu* ke kostelu v Dolní Stínavě (Ścinawka Dolna) ležící v sousedství Kladska⁵⁶⁶ Protože ale Konrád z *Nymanic* prezentoval ke kostelu Mikuláše, faráře v Winkeldorfu (Kały Bystrzyckie), vypukl o faru spor.⁵⁶⁷ Arcibiskup následně rozhodl, že farářem se má stát Jan, neboť ačkoliv je kněz, nenastoupil ještě žádné církevní benefícium, zatímco Mikuláš⁵⁶⁸ drží farní kostel.⁵⁶⁹ 21. června pak Jan slíbil zaplatit během dvou týdnů půl kopy grošů notáři za psaní register sporu o kostel a kopii svědectví.⁵⁷⁰ Druhá strana, která spor prohrála, se pak musela zavázat zaplatit notáři kanceláře čtyřicet pět grošů.⁵⁷¹ Jan vydržel v Stínavě devět let, načež v následujících devíti letech vystřídal pět dalších beneficií.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Dolní Stínava (kladský, 36 gr.)	18. 6. 1386-6. 6. 1395	LC III-IV, s. 178, 185-186. LC V, s. 222.	Oldřich z Ottendorffu
Chotěvice (dvorský, 30 gr.)	6. 6. 1395-23. 12. 1396	LC V, s. 222. LC V, s. 275.	Mikuláš a Wolfard bratři řečení z Kolína
Oltář sv. Filipa a Jakuba apoštolů v kostele v Chvojně, (benešovský)	23. 12. 1396-30. 8. 1397	LC V, s. 275. LC V, s. 289.	Tomáš farář ve Chvojně a paní Příba z Chvojna
Hlasivo (vltavský 18 gr.)	30. 8. 1397-28. 2. 1401	LC V, s. 289. LC VI, s. 43.	Bušek z Hlasiva sezením v Jedlině, Přibík a Jan od tamtéž, Bohuslav řečený Břekovec z Hrádku, Volfram a Bušek ze Suchdolu bratři
Vojnův Městec (brodský, 10 gr.)	28. 2. 1401-7. 11. 1404	LC VI, s. 43. LC VI, s. 131.	Jan opat kláštera Panny Marie ve Žďáru
Skála (18 gr.)	7. 11. 1404-	LC VI, s. 131.	Václav řečený Vácha ze Skály

⁵⁶⁶ LC III-IV, s. 178.

⁵⁶⁷ AICP II, s. 365, 367, 368, 374, 3475-376, 380-381, LC III-IV, s. 185-186.

⁵⁶⁸ AICP II, s. 386.

⁵⁶⁹ LC III-IV, s. 185-186.

⁵⁷⁰ AICP II, s. 384.

⁵⁷¹ AICP II, s. 386.

Vzdálenosti:

Kladsko	Dolní Stínava	10 km
	Chotěvice	54 km
	Chvojen	116 km
	Hlasivo	32 km
	Vojnův Městec	84 km
	Skála	34 km

Jan z Mezilesí

Jan pocházel ze šlechtického rodu píšíciho se po Mezilesí. První beneficium získal v Lukavci, který se nachází v sousedství Janova rodného Mezilesí. Prezentován tam byl již jako kněz. Po čtyřech letech odešel do Chovjna a za další čtyři roky do Solopysk. 16. ledna 1419, kdy byl už farářem v Solopyskách, prezentoval jakožto jeden z patronů nového klerika do Mezilesí.⁵⁷²

V roce 1424 si směnil kostel v Solopyskách za kostel v Dolním Slivně.

Beneficium	Léta	Patroni	Prameny
Lukavec	15. 3. 1409-28. 2. 1414	Zbyněk ze Žirovnice, poručník sirotek Zdeňka z Lukavce	LC VI, s. 260. LC VII, s. 107.
Chvojen (Štěpánovský, 30 gr.)	28. 2. 1414-12. 11. 1418	Beneš z Lybin sezením v Kožlí	LC VII, s. 107. LC VII, s. 276.
Solopysky (Kuřimský 36 gr.)	12. 11. 1418-27. 3. 1424	Machek, Henzlin, Heřma ze Solopysk a opat zbraslavského kláštera	LC VII, s. 276. LC VIII-X, s 73-74.
Dolní Slivno (Kamenecký)	27. 3. 1424-	Hanko, děkan kostela litoměřického	LC VIII-X, s 73-74.

Vzdálenosti

Mezilesí	Lukavec	3 km
	Chvojen	34 km
	Solopysky	22 km
	Dolejší Slivno	77 km

⁵⁷² LC VII, s. 280.

Jan z Otice

Do Košetice prezentován již jako kněz. Střídal poměrně často benefícia, ale odcházel vždy jen na některé v sousedství svého dosavadního působiště.

Beneficium	Léta	Patroni	Prameny
Košetice (12 gr.)	19. 10. 1369- 12. 4. 1372	Jan, Držek, Ješek, Ojír, Jan a Bohunek panoši z Košetice.	LC II, s. 14 LC II, s. 73
Lidmaň	12. 4. 1372-9. 4. 1375	Jan, kostela pražského arcibiskup	LC II, s. 73 LC III-IV, s. 33-34 AICP I, s. 119
oltář všech svatých v Načeradci (štěpánovský.)	9. 4. 1375-22. 2. 1380	Maršík ze Šelemberka	LC III-IV, s. 34 AICP I, s. 119 LC III-IV, s. 122 AICP II, s. 8
Smilovy Hory (vltavský, 18 gr.)	22 .2. 1380-5. 7. 1381	Reinhard a Miroslav z Hory a jejich bratři a Zdimír farář v Šebířov	AICP II, s. 8 LC III-IV, s. 122 AICP II, s. 111
Pravonín (štěpánovský, 6 gr.)	5. 7. 1381-		AICP II, s. 111

Vzdálenosti:

Otice	Košetice	?
	Lidmaň	20 km
	Načeradec	27 km
	Smilovy Hory	8 km
	Pravonín	11 km

Jan z Pelhřimova

Předtím, než se stal farářem v Buřenicích, působil již jako nájemce fary v Hořepníku. Již jako buřenický farář se zavázal 6. září 1381 zaplatit faráři v Hořepníku dlužnou částku za nájem, a sice třináct kop grošů bez jedné čtvrtiny hřivny.⁵⁷³ Do Buřenic byl prezentován již jako kněz. V Buřenicích působil necelých devět let. Poté odešel směnou do Kaliště, kde působil dalších sedmnáct let. Posledním jeho beneficium byl Bukol. Jako farář v Bukole je zmiňován 13. března 1423. Tehdy vyznal Jan, farář z Turska, že od něj přijal prostřednictvím Václava řečeného Stupa devadesát pět grošů za stříbrný vějíř (*fuso*) a Mikuláš farář z Křesína vyznal, že dostal od Jana faráře z Bukol prostřednictvím Václava Stupny černou tuniku podšitou modrým plátnem s kápí černé barvy.⁵⁷⁴ Zanedlouho na to Jan zemřel.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Hořepník (nájemce)		AICP II, s. 120	
Buřenice (12 gr.)	6. 10. 1380-3. 7. 1389	AICP II, s. 52 LC III-IV, s. 211	

⁵⁷³ AICP II, s. 120.

⁵⁷⁴ AICP VII, s. 62.

Kaliště (6 gr.)	3. 6. 1389-14. 5. 1407	LC III-IV, s. 211 LC VI, s. 211	Jan, probošt královské kaple všech svatých na Pražském hradě
Bukol (Chlumínský 18 gr.)	14. 5. 1407-19. 5. 1423†	LC VI, s. 211 LC VIII-X, s. 39-40	Anna abatyše kl. sv. Jiří na Pražském hradě a Zdeněk velmistr řádu křížovníků s hvězdou

Vzdálenosti:

Pelhřimov	Hořepník	12 km
	Buřenice	5 km
	Kaliště	18 km
	Bukol	103 km

Jiří Hynkův z Vlašimi

Pocházel z rodu pánů z Vlašimi.⁵⁷⁵ Prvním jeho známým působištěm bylo Lštění,⁵⁷⁶ odkud odešel v roce 1359 na beneficium v Horní Cerekvi, kam jej prezentoval patrně jeho bratr Matěj z Jankova.⁵⁷⁷ Již v následujícím roce 1360 odešel na uvolněné beneficium ve Vlašimi,⁵⁷⁸ kde vydržel až do konce života.⁵⁷⁹

V roce 1402 daroval kostelu roční plat jedné kopy grošů ze vsi Chmelné, aby v něm byly slouženy každý rok dvě aniversaria. Aniversaria měla být sloužena za Jiřího, jeho předky a příbuzné, a sice o výroční jeho smrti a vedle toho po sv. Jiří nebo Havlu, a sice podle toho, který z těchto dní bude blíže dni jeho smrti.⁵⁸⁰ Zemřel před 6. listopadem 1405.⁵⁸¹

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Lštění (Štěpánovský, 18 gr.)	-6. 8. 1359	LC I/1, s. 99.	
Horní Cerekev (24 gr.)	1. 7. 1359-23. 11. 1360	LC I/1, s. 97. LC I/1, s. 137.	Matěj z Jankova
Vlašim (72 gr.)	6. 11. 1360-26. 11. 1405†	LC I/1, s. 135. LC VI, s. 164.	Paní Anna a její synové a Beneš z Vlašimi

Vzdálenosti:

Vlašim	Lštění	22 km
	Horní Cerekev	75 km

⁵⁷⁵ V roce 1359 je uváděn jako Jiří Hynkův z Vlašimi (LC I/1, s. 97), prezentoval jej tehdy Matěj z Jankova (Vlašimi), jehož otec byl též Hynek. (LE I, s. 30). K tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 442.

⁵⁷⁶ LC I/1, s. 99.

⁵⁷⁷ LC I/1, s. 97.

⁵⁷⁸ LC I/1, s. 135, 137.

⁵⁷⁹ LC VI, s. 164.

⁵⁸⁰ LE V, s. 583.

⁵⁸¹ LC VI, s. 164.

Jindřich z Ústí

V roce 1380 se stal farářem ve Sloupu, kde byl tamní kostel uvolněn smrtí dosavadního faráře Jana. Do Sloupu byl Jindřich prezentován již jako kněz.⁵⁸² V roce 1394 je uváděn jako lipský děkan.⁵⁸³ V roce 1395 odešel na faru do Stvolenky, ale už po roce beneficium opět směnil a odešel do Zákup, kde vydržel necelé dva roky. V roce 1398 byl prezentován do Buřenic.⁵⁸⁴ Za dva roky už ale na beneficium v Buřenicích rezignoval jiný farář Jakub.⁵⁸⁵ Ještě v roce 1398 je v konfirmační knize zmiňováno, že ke kostelu v Petrovicích byl prezentován kněz Jindřich z Ústí řečený Gotfried, snad totožný s naším Jindřichem.⁵⁸⁶ Jindřich řečený Gotfried na beneficium v Petrovicích rezignoval hned v příštím roce.⁵⁸⁷

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Sloup	24. 9. 1380- 23. 9. 1395	LC V, s. 232	Hynek řečený Berka z Dubé
Stvolínky (lipský, 24 gr.)	23. 9. 1395-8. 5. 1396	LC V, s. 232 LC V, s. 255	Václav rytíř
Zákupy (12, jablonský)	8. 5. 1396-4. 1. 1398	LC V, s. 255 LC V, s. 298	Vilém z Vartemberka pán v Zákupěch
Buřenice (12 gr.)	4. 1. 1398-	LC V, s. 298	Zdeslav z Buřenic
Není jisté, zda jde o stejného Jindřicha			
Petrovice	18. 12. 1398-21. 3. 1399	LC V, s. 314 LC VI, s. 3	Sigmund Klementer měšťan Starého Města pražského

Vzdálenosti:

Ústí	Sloup	40 km
	Stvolínky	16 km
	Zákupy	16 km
	Buřenice	129 km
	Petrovice	158 km

Matěj z Budějovic

V roce 1405 byl kněz Matěj z Budějovic prezentován Jindřichem z Dubé odjinud z Humpolce ke kostelu ve Vranově. Další patron kostela, Albert ze Šterberka, prezentoval do Vranova Haška, faráře v Měchnově a Albert ze Šternberka sezením na Konopišti kněze Jakuba

⁵⁸² LC III-IV, s. 144. Nedostal se sem tedy směnou, jak tvrdí Michálek. (MICHÁLEK, Ivan: *Jablonský děkanát s. 32*).

⁵⁸³ LC V, s. 201.

⁵⁸⁴ LC V, s. 298.

⁵⁸⁵ LC VI, s. 21.

⁵⁸⁶ LC V, s. 314.

⁵⁸⁷ LC VI, s. 3.

z Lomnice. Poté vypukl mezi stranami spor, který vyhrál Hašek, jenž byl ustanoven 19. července 1405 farářem.⁵⁸⁸ Pře ale pokračovala, a tak Hašek zůstal i nadále farářem v Měchnově, a tamní faru si směnil teprve 24. března 1406 za oltář sv. Doroty v kostele v Štěpánově.⁵⁸⁹ Spor byl ukončen až v roce 1407 a to tak, že se Hašek, který byl tehdy též štěpánovským děkanem, vzdal 7. července 1407 oltáře v Štěpánově ve prospěch Matěje,⁵⁹⁰ který tam byl téhož dne prezentován.⁵⁹¹ Matěj působil u oltáře v Štěpánově pět let. Poté si jej směnil za faru v sousední Soutici. Ze Soutice následně odešel další směnou do Zahrádky.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Oltář sv. Doroty ve farním kostele v Štěpánově	7. 7. 1407-6. 7. 1412	LC VI, s. 218. LC VII, s. 61.	Petr řečený Pešek Albus, měšťan ve Štěpánově
Soutice (36 gr, Štěpánovský)	6. 7. 1412-30. 8. 1415	LC VII, s. 61. LC VII, s. 171.	Vilém a Matěj ze Soutic
Zahrádka (30 gr.)	30. 8. 1415-	LC VII, s. 171.	Vítek z Černčic, kanovník vyšehradský

Vzdálenosti:

České Budějovice	Štěpánov	91 km
	Soutice	3 km
	Zahrádka	18 km

Pavel

Prvním známým beneficium, u kterého Pavel působil, byla Řečice. Z Řečice odešel v roce 1390 směnou do Číhoště a v roce 1393 se stal na základě další směny větším mansionářem v pražském kostele. V roce 1394 měl spor s farářem Janem z Uhříněvsi, jemuž měl zaplatit dle rozhodčího výroku dvě kopy grošů pro uhříněvský kostel.⁵⁹² V roce 1396 je uváděn jako *coadiutor*.⁵⁹³ Mansionářem byl až do roku 1397, kdy odešel směnou do Slatinek. Ze tuto směnu učiní, se oba duchovní vzájemně dohodli 26. února 1397.⁵⁹⁴ Ve Slatinkách Jindřich zemřel v roce 1406.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Řečice (36 gr.)	-16. 6. 1390	LC V, s. 13.	
Číhošť (brodský, 24 gr.)	16. 6. 1390-5. 12. 1393	LC V, s. 12. LC V, s. 176.	Kunašek z Číhoště

⁵⁸⁸ AICP VI, s. 151.

⁵⁸⁹ LC VI, s. 177.

⁵⁹⁰ AICP VI, s. 33.

⁵⁹¹ LC VI, s. 218.

⁵⁹² AICP VII, s. 178, č. 95.

⁵⁹³ RYBA, Jan: *Mansionáři v pražském kostele*. Pražský sborník historický XXX. Praha 1998, s. 67.

⁵⁹⁴ AICP III, s. 237, č. 52.

Větší mansionář choru Panny Marie	5. 12. 1393- po 26. 2. 1397	LC V, s. 176.	
Slatinky (bydžovský, 24 gr.)	26. 2. 1397- 24. 11. 1406†	AICP III, s. 237, č. 52. LC VI, s. 194, Srov.: AICP V, s. 277.	

Vzdálenosti

Řečice	
Číhošť	16 km
pražský kostel	77 km
Slatinky	76 km.

Pavel

Prvním známým beneficiem, u kterého Pavel působil, byl kostel v Tuháni. V roce 1363 si beneficium směnil s farářem v Uhříněvsi.⁵⁹⁵ 23. února 1376 jej ustanovil Václav, farář z Kosové Hory, svým prokurátorem ve věci získání konfirmace ke kostelu v Holeticích, k němuž byl prezentován.⁵⁹⁶ V roce 1377 se s Pavlem soudili u oficiála Ondřej z Křešic⁵⁹⁷ a pražský měšťan Prokop Seidlinův.⁵⁹⁸

2. července 1379 mu nařídil generální vikář, aby nenavštěvoval dům Zbyňky své bývalé „konkubíny“ v Hostivaři a jako pokání mu nařídil navštěvovat o svátku Nanebevzetí Panny Marie pražský kostel a účastnit se všech hodinek s výjimkou matutina a toto pokání, aby vykonával bez přerušování, až dokud vikář nerozhodne jinak.⁵⁹⁹

Když ale konal arcijáhen Pavel z Janovic vizitaci pražského arcijáhenství, zmiňovala se mu řada osob z okolí Uhříněvsi o tom, že Pavel má „konkubínu“ Zbyňku, s níž má několik dětí a koupil jí dům v Hostivaři s dvěma lány.⁶⁰⁰ Když podobně o něm mluvil i vikář v Hostivaři, nechal si arcijáhen předvolat zmíněnou Zbyňku z Pálče. Ta vypověděla, že je „konkubínou“ faráře již dvacet let. Předtím byla tři roky vdána, ale poté co její muž zemřel, stala se „konkubínou“ zmíněného faráře. Faráři porodila šest dětí, z nichž tři žijí. Nejstarší byla dcera Dorota, další byl syn, kterému bylo osmnáct let a byl klerikem ve škole v Sadské, a třetí Kateřina, která přebývala s ní v Hostivaři. Také vypověděla, že o dni Svátostí byl u ní v domě Pavel s panem Jandou, který si chtěl s Pavlem směnit beneficium. O domě ale prohlásila, že jej zakoupila za své peníze, což pak potvrdil i majitel vsi Petr. Ten o Pavlovi rovněž řekl, že často

⁵⁹⁵ LC I/2, s. 8.

⁵⁹⁶ AICP I, s. 150.

⁵⁹⁷ AICP VII, s. 196.

⁵⁹⁸ AICP VII, s. 203.

⁵⁹⁹ AICP I, s. 356-357.

⁶⁰⁰ *Vizitační protokol*, s. 284-285, 286, 290, 293, 296.

chodí do Prahy a není dobrý hospodář (*hospes*)⁶⁰¹ 10. března 1382 konal arcijáhen vizitaci v Hostivaři. Pavel tehdy vypověděl, že v Uhříněvsi nesídlí, ale že tam dochází každý týden, aby sloužil mši. Příjmy kostela měl pronajaty Oldřich, který mu platil devět kop grošů, duchovní správu však vykonává on. Uhříněvský rychtář a konšelé si na faráře stěžovali, že má sedm nebo šest a půl kopy, které patří kostelu, za které má koupit plat, kalich, knihu nebo ornát, ale nemá se k tomu, nýbrž vždycky říká, že až se objeví nějaký plat, že jej koupí.⁶⁰² Arcijáhnovi následně Pavel slíbil, že zmíněný plat koupí.⁶⁰³

V příštím roce si pak směnil beneficium s farářem z Krásné Hory.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Tuhaň (litoměřický, 36 gr.)	-24. 3. 1363	LC I/2, s. 8.	
Uhříněves (říčanský 18 gr.)	24. 3. 1363-30. 6. 1383	LC I/2, s. 8. LC III, s. 153 Srov.: AICP II, s. 213.	Havel z <i>Lembergu</i> převor domu sv. Jana jeruzalémského
Krásná Hora (36 gr.)	30. 6. 1383-? (doložen 14. 12. 1383)	LC III, s. 153. AICP II, s. 232.	Herbord, děkan kostela sv. Jiljí

Vzdálenosti:

	Tuhaň	
	Uhříněves	57 km
	Krásná Hora	78 km

Petr řečený Klečka z Načeradce

Poprvé je Petr zmiňován 25. března 1394, kdy byl farářem v rodném Načeradci.⁶⁰⁴ Dne 7. ledna roku 1395 se před oficiálem zavázal zaplatit Maršíkovi z Ústí, měšťanu Starého Města pražského, dluh 4 kop grošů. V případě jeho smrti měl být dluh vyplacen Heršovi faráři v Zahrádce.⁶⁰⁵ Dále 27. února 1395 je Petr uváděn ještě jako farář v Načeradci. Zavázal se tehdy zaplatit Oldřichovi řečenému ze Skály a z Řičan, jeho ženě a jeho dědicům 10 kop grošů, a sice o nejbližším sv. Jiří 4 kopy a o sv. Jakubu také 4 kopy. Místo dvou kop slíbil dát Oldřichovi koně.⁶⁰⁶

V roce 1396 je zřejmě zmiňován v provizi pro Jakuba Martinova faráře v Lidmani. Ten chtěl získat jedno z beneficií v Načeradci, které mělo být tehdy uvolněné dosavadním farářem Petrem Kličkou. Petr Klička získal kanovnické místo a neměl dispens na to, aby mohl i nadále držet beneficium v Načeradci.⁶⁰⁷

⁶⁰¹ *Vizitační protokol*, s. 284-285.

⁶⁰² *Vizitační protokol*, s. 294.

⁶⁰³ *Vizitační protokol*, s. 295.

⁶⁰⁴ RBMV I/4, s. 1007, č. 4143.

⁶⁰⁵ RBMV I/5, s. 1092, č. 4469.

⁶⁰⁶ RBMV I/5, s. 1407, č. 4530.

⁶⁰⁷ MVB V, s. 519, č. 963.

Na beneficium v Michalovicích Petr rezignoval. Dne 6. října 1397 je uváděn jako bývalý farář v Načeradci. Slíbil tehdy společně se svým věřitelem mistrem Heřmanem řečeným Chrt, protonotářem markraběte Prokopa, zaplatit Petrovi dřívějšímu nájemci důchodů kostela ve Světlé 3 kopy a 23 grošů, které mu dlužil a to během příštího roku. Pokud by tak neučinil, propadnul by Petr opět trestu, jehož byl před tím zbaven.⁶⁰⁸

Znovu je pak zmiňován 8. prosince 1404, kdy byl prezentován ke kapli v Keblově. Tehdy byl teprve klerikem.⁶⁰⁹ Že se jedná o stejnou osobu, dokládá vedle místa původu z Načeradce i jeho přídomek Klečka, s nímž je tu znovu zmiňován.⁶¹⁰ Dne 12. 2. 1406 se zavázal zaplatit 30 grošů notáři kanceláře generálního vikáře za konfirmační listiny do Mečeříže. Zápis o tom je přeškrtnutý. Nejspíše tedy zaplatil.⁶¹¹ O tři dny později 15. února 1406 se zavázal zaplatit 4 kopy grošů Janovi z Oráčova. Jednu kopy měl zaplatit na sv. Jiří, jednu o letnicích, jednu na sv. Jakuba a jednu na sv. Haval a to pod trestem exkomunikace.⁶¹² Po směně do Bukol se zavázali 13. března 1406 zaplatit za konfirmační listiny notáři 30 grošů do svátku sv. Jiří pod trestem exkomunikace.⁶¹³ Dne 24. května 1406 vyznal, že pronajal dvůr s poli v Bukolech a to od letnic na jeden rok za 9 kop grošů.⁶¹⁴ Dále pak 14. května 1407 mu byla dána krida do Kaliště.⁶¹⁵ Ještě téhož dne vyznal před generálním vikářem, že dluží 17 grošů Štěpánovi katedrálnímu písaři abatyše od sv. Jiří na pražském hradě, které slíbil zaplatit do svátku sv. Víta.⁶¹⁶ Když se stal farářem na předměstí Žatce, byl v té době teprve podjáhнем.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Načeradec (Štěpánovský 84 gr.)	(Zmiňován 25. 3. 1394) ?-27. 2. 1395	RBMV I/4, s. 1007, č. 4143 LC V, s. 212	
Zahrádka (30 gr.)	25. 2. 1395-24. 9. 1395	LC V, s. 212 LC V, s. 232	Jan ze Smilkova, probošt kostela všech svatých na pražském Hradě a kanovník s prebendou u vyšehradského kostela
Michalovice (Čáslavský, 12 gr.)	24.9.1395-2.11.1396	LC V, s. 232	Pešek ze Zhoře

⁶⁰⁸ RBMV VI, s. 1512, č. 6037.

⁶⁰⁹ LC VI, s. 134.

⁶¹⁰ LC VI, s. 170, 174, AICP V, s. 442.

⁶¹¹ AICP V, s. 32.

⁶¹² AICP V, s. 34.

⁶¹³ AICP V, s. 66-67.

⁶¹⁴ AICP V, s. 151, 214.

⁶¹⁵ LC VI, s. 211.

⁶¹⁶ AICP V, s. 442

		LC V, s. 272 Srov.: AICP III, s. 211	
Kaple Máří Magdaleny v Keblově	8.12.1404-8.2.1406	LC VI, s. 134 LC VI, s. 170	Bartoloměj ze Sedlice
Mečeříž (Kamenecký chudý)	8.2.1406-13.3.1406	LC VI, s. 170 LC VI, s. 174 Srov.: AICP V, s. 51.	Alžběta, matka urozeného pana Jana z Michelsberku, Allex a Zachariáš ze Slivna
Bukol (Chlumínský 18 gr.)	13.3.1406-14.5.1407	LC VI, s. 174 LC VI, s. 211	Zdeněk, nejvyšší mistr špitálu křížovníků s hvězdou u paty pražského mostu a Anna, abatyše konvetu kláštera sv. Jiří na pražském hradě
Kaliště (6 gr.)	14.5.1407-23.9.1407	LC VI, s. 211 LC VI, s. 226	Jan, probošt u Všech svatých na Pražském hradě, kanovník s prebendou na Vyšehradě
Přibyslavice (Čáslavský, chudý)	23.9.1407-28.10.1409	LC VI, s. 226 LC VI, s. 277	Oldřich provinciál řádu německých rytířů pro Čechy a Moravu
Kostel sv. Václava na předměstí Žatce (žatecký, chudý)	28.10.1409-	LC VI, s. 277	Petr Tobolka, Blaha, Micze Kurtyn a Jan Czita a ostatní pistorum žateckého předměstí

Pročko

V roce 1377 přišel do Běstovic zřejmě z Náměště v olomoucké diecéze. 20. ledna 1380 mu zakázal generální vikář rok navštívit Vysoké Mýto a nařídil mu prodat dům, který koupil své „konkubíně“ Machně, a peníze za dům, tedy deset kop, připsat kostelu a složit v kanceláři

generálního vikáře, a to do tří měsíců pod trestem exkomunikace.⁶¹⁷ V témže roce pak odešel z Běstovic do Úsobí.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
<i>Namyecz</i> (Náměšť?), olomoucká diecéze	-20. 7. 1377	LC III-IV, s. 76-77. Srov.: AICP I, s. 210-211, 214.	
[Běstovice] s filiálním kostelem v Chocni (Kostelecký, 24 gr.)	20.7.1377-25.6.1380	LC III-IV, s. 76-77. LC III-IV, s. 127-128. AICP II, s. 20.	Jan starší, Jan mladší a Vaněk z Chocně
Úsobí (12 gr.)	25.6.1380-? (zmiňován 26.6.1383)	LC III-IV, s. 127-128. AICP II, s. 213-214.	arcibiskup

Vzdálenosti:

Náměšť

Běstovice 90 km

Úsobí 76 km

Přibík ze Želče

Když byl prezentován do Křešína, je označován jako klerik. Během svého života vystřídal tři benefícia, přičemž na každém působil poměrně dlouhou dobu, v Křešíně byl třináct, v Stráži osm a v Sedlci jedenáct let. Během svého působení v Sedlci je v roce 1400 je zmiňován mezi faráři, jež si stěžovali (zřejmě v roce 1399) na to, že po nich byl vymáhán papežský desátek, ač utrpěli velké škody v bojích mezi králem Václavem a šlechtou.⁶¹⁸

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Křešín (36 gr.)	10. 12. 1360-29. 5. 1374	LC I/1, s. 139. AICP I, s. 86. LC III-IV, s. 12.	bratři Vesel a Křeš, synové Adama z Křešína, a Chvalata jménem svým a jménem Jana, syna svého bratra Zubra, jehož byl poručníkem, Hynek syn Dětricha z Chýstovic a Adam syn <i>Merbithe</i> ze Skočidolovic panoši

⁶¹⁷ AICP II, s. 4.

⁶¹⁸ MVB V, s. 851-852, č. 1541. Srov. KAMIL, Krofta: *Kurie a církevní správa* VI. Český časopis historický 14. 1908, s. 273.

Stráž nad Nežárkou (chýnovský, 60 gr.)	29. 5. 1374-18. 4. 1393	LC III-IV, s. 12. LC V, s. 160.	Jindřich ze Straže
Sedlec (vltavský, 60 gr.)	18. 4. 1393-30. 8. 1404†	LC V, s. 160. LC VI, s. 126.	Burgard z Janovic

Vzdálenosti:

Želeč	Křešín	41 km
	Stráž na Nežárkou	58 km
	Sedlec	62 km

Šimon

V roce 1411 se stal na základě trojsměny větším mansionářem v Pražském kostele. Směny se tehdy účastnil vedle něj Prokop, farář ze Stražiště, a dosavadní mansionář Klement.⁶¹⁹

V konfirmačním záznamu je jednou uveden omylem jako vyskytenský farář Prokop, což zmátlo Jana Rybu, takže uvádí chybně, že mansionářem se stal vyskytenský farář Prokop, nikoliv Šimon.⁶²⁰ Mezi mansionáři je pak zmiňován 22. prosince 1411.⁶²¹ Znovu je mezi mansionáři uváděn 21. května 1412 jako Šimon *Dyebel*.⁶²²

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Č. Vyskytná (44 gr.)	(zmiňován 1406)-4. 5. 1411	AICP V, s. 109-110. LC VII, s. 23.	
Větší mansionář v choru Panny Marie v pražském kostele	4. 5. 1411-	LC VII, s. 23.	Václav, král římský a český

Šimon

V roce 1376 je poprvé zmiňován jako kanovník u sv. Jiljí. Zajal tehdy panoše Hánka. 27. července 1376 se pak o této věci konalo jednání u generálního vikáře, kde Ješek Bušův, panoš z Krásné Hory, slíbil, že se dostaví se zmíněným Hánkem do pátku před svátkem sv. Máří Magdalény do arcibiskupova dvora ke generálnímu vikáři pod trestem opětovného uvěznění a Šimon slíbil uvězněného Hanka propustit. Také zaručil Ješek za sebe a Hanka Šimonovi bezpečnost.⁶²³ Ve stejném roce si Šimon směnil kanovnictví za kostel v Řevnici.⁶²⁴ V Řevnici působil pouze rok, načež odešel další směnou do Zahrádky.⁶²⁵ Když konal arcijáhen Pavel z Janovic vizitaci 8. května 1380 v Řevnici, vypověděl řevnický rychtář a další farníci,

⁶¹⁹ LC VII, s. 23.

⁶²⁰ RYBA, J.: *Mansionáři v pražském kostele*, s. 74.

⁶²¹ V Dobnerově edici datum 22. prosince 1411. (*Monumenta Historica Boemiae III*, s. 459-461, č. LXXV) Jan Ryba udává chybně? datum 22. září 1411.

⁶²² *Monumenta Historica Boemiae III*, s. 458-459, č. LXXIV.

⁶²³ AICP I, s. 157.

⁶²⁴ LC III-IV, s. 56.

⁶²⁵ LC III-IV, s. 79.

že tam Šimon během svého působení zcizil závěs (*cortinam*) v ceně třiceti grošů, který darovala kostelu abatyše od sv. Ducha v Praze.⁶²⁶ Šimon v Zahrádce před 9. listopadu 1380 zemřel.⁶²⁷

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Kanonikát a prebenda v kostele sv. Jiljí v Praze	Zmiňován 27. 7. 1376-27. 8. 1376	AICP I, s. 157. LC III-IV, s. 56. Srov.: AICP I, s. 165.	
Řevnice (Podbrdský 30 gr.)	27. 8. 1376-13. 10. 1377	LC III-IV, s. 56. LC III-IV, s. 79.	Bedřich, nejvyšší mistr řádu křížovníků s hvězdou
Zahrádka (30 gr.)	13. 10. 1377- 9. 11. 1380†	LC III-IV, s. 79. AICP II, s. 62-63.	Konrád, děkan kostela sv. Petra na Vyšehradě

Vzdálenosti:

Kostel sv. Jiljí na Starém

Městě

Řevnice

23 km

Zahrádka

79 km

Štěpán

U Štěpána je doloženo působení na sedmi beneficiích, nejdéle působil v Počaplech, kde byl farářem patnáct let, u ostatních beneficií působil většinou jen krátce.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Krásná Hora (36 gr.)	-30. 6. 1383	LC III-IV, s. 153.	
Uhříněves (říčanský 18 gr.)	30. 6. 1383-28. 5. 1384	LC III-IV, s. 153. AICP II, s. 273-274.	Semovít, kníže těšínský
Počaply (podbrdský, 24 gr.)	28. 5. 1384-18. 4. 1399	AICP II, s. 273-274. LC VI, s. 4-5.	
Bořislav (ústecký, 12 gr.)	18. 4. 1399-16. 10. 1402	LC VI, s. 5. LC VI, s. 79.	Markéta, abatyše v Teplících
Modlany (ústecký, 18 gr.)	21. 10. 1402-7. 3. 1410	LC VI, s. 79. LC VI, s. 283.	Jan probošt, kostela Všech Svatých na Pražském hradě, Václav, děkan u sv. Apolináře a Václav, probošt míšeňský.
Kopisty (bílinský, 18 gr.)	7. 3. 1410-6. 5. 1412	LC VI, s. 283. LC VII, s. 54.	Václav z Mrzlic, panoš

⁶²⁶ Vizitační protokol, s. 161.

⁶²⁷ AICP II, s. 62-63.

Jeníkov (bílinský, 12 gr.)	6. 5. 1412-26. 11. 1412†	LC VII, s. 54. LC VII, s. 70.	<i>Comitis</i> jinak hrabě z Ryzmburku
----------------------------	--------------------------	----------------------------------	--

Vzdálenosti

Krásná Hora	
Uhřetěves	78 km
Počaply	43 km
Bořislav	71 km
Modlany	8 km
Kopisty	22 km
Jeníkov	12 km

Tomáš Václavův z Radnice

Před 15. únorem 1370 byl prezentován jako jáhen vyšehradskou kapitulou ke kostelu v Zahrádce. O beneficium usilovali ale ještě další dva zájemci.⁶²⁸ Spor definitivně vyhrál teprve v roce 1375, kdy byl v jeho prospěch rozhodnut u papežského stolce, přičemž do té doby byl ve faktickém držení kostela v Zahrádce Vavřinec, s kterým se o něj soudil.⁶²⁹ Tomáš také již během sporu o beneficium v Zahrádce získal v roce 1371 exspektanci na kurátní beneficium do výše dvaceti pěti hřiven stříbra, nebo nekurátní do výše osmnáct hřiven stříbra na kolaci pražského arcibiskupa a kapituly.⁶³⁰ V roce 1403 je uváděn jako farář kostela sv. Pankráce za pražskými hradbami. Získal tehdy provizi na věčné vikářství na Vyšehradě (vikářství probošta). Musel dosvědčit, že umí dobře číst, psát a zpívat, a kdyby neuměl zpívat, měl slíbit, že se to do roka naučí. Mimo to už měl nějaké nekurátní beneficium v pražském kostele a vyšehradské kanovníctví bez prebendy.⁶³¹

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Zahrádka (30 gr.)	(15. 2. 1370) 11. 4. 1375 - 13. 10. 1377	NA, Archiv kolegiátní kapituly vyšehradské, listiny, sign. 237. MVB IV, s. 717-720. LC III-IV, s. 79.	
Řevnice (Podbrdský 30 gr.)	13. 10. 1377-	LC III-IV, s. 79	Bedřich, nejvyšší mistr, a konvent kl. čili domu

⁶²⁸ NA Praha, Archiv kolegiátní kapituly vyšehradské, listiny, sign. 237.

⁶²⁹ MVB IV, s. 717-720.

⁶³⁰ MVB IV, s. 196-197, č. 351.

⁶³¹ MVB V, s. 1223-1224, č. 2098.

			křížovníků s hvězdou u paty mostu pražského
Kostel sv. Pankráce za pražskými hradbami	Zmiňován 3. 6. 1403	MVB V, s. 1223- 1224, č. 2098.	

Vzdálenosti:

Radnice	Zahrádka	??
	Řevnice	79 km

Vavřinec z Polné

Když byl prezentován do Nížkova, je uváděn jako klerik.⁶³² Absence kněžského svěcení mu následně přivodila problémy, neboť u generálního vikáře 16. března 1375 prohlásil, že je připraven přijmout podjáhenské svěcení a že je dosud nepřijal jen proto, že se svěcení nekonalo.⁶³³ 15. července 1375 pak prohlásil, že byl připraven přijmout jáhenské svěcení, ale že se svěcení nekonalo⁶³⁴ a 21. prosince 1375 pak učinil obdobné prohlášení ohledně své připravenosti přijmout kněžské svěcení⁶³⁵ a znovu pak i 8. března 1376.⁶³⁶ V Nížkově působil třicet tři let. Poté byl pět let farářem v Krásné Hoře, načež odešel na beneficium v olomoucké diecézi.

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Nížkov (brodský 72 gr.)	5. 3. 1375-18. 6. 1408	LC III-IV, s. 31. LC VI, s. 246.	Jan z Pirkštejna, řečený z Ratají
Krásná Hora (36 gr.)	18. 6. 1408-14. 6. 1413	LC VI, s. 246. LC VII, s. 89.	Václav, děkan kostela sv. Jiljí na Starém Městě pražském
<i>Kalicz</i> , olomoucká diecéze	14. 6. 1413-	LC VII, s. 89.	

Záviš

Byl želivským kanovníkem a působil na farách kláštera. Když působil poprvé v letech 1388 až 1396 u kostela sv. Petra u Želiva je uváděn v roce 1390 jako kustod kláštera.⁶³⁷ Znovu působil u sv. Petra od roku 1408 až do své smrti v roce 1419, je tehdy opět v letech 1408 a 1419 uváděn

⁶³² LC III-IV, s. 31.

⁶³³ AICP I, s. 117.

⁶³⁴ AICP I, s. 127.

⁶³⁵ AICP I, s. 142.

⁶³⁶ AICP I, s. 151.

⁶³⁷ RBMV III, s. 106, č. 237.

jako kustod kláštera.⁶³⁸ 30. listopadu 1413 daroval Závíš ke spáse své a svých předků patnáct kop grošů na přilepšení kounického konventu. Za ně měl být pořízen plat jedné a půl kopy grošů a dvakrát do roka o svátcích sv. Jiří a Havla pak sloužena zádušní mše a s vigilií s devíti lekceci.⁶³⁹

Beneficium	Léta	Prameny	Patroni
Mladé Bříště (30 gr.)	-3. 4. 1388	LC III-IV, s. 198.	
Kostel sv. Petra u Želiva (48 gr.)	3. 4. 1388 – 14. 12. 1396	LC III-IV, s. 198. LC V, s. 274.	Jindřich opat želivský
Senožaty (36 gr.)	14. 12. 1396 – 10. 5. 1408	LC V, s. 274. LC VI, s. 243.	Jindřich opat kláštera v Želivě
Kostel sv. Petra u Želiva (48 gr.)	10. 5. 1408 - 18. 5. 1419†	LC VI, s. 243. LC VII, s. 291.	Petr opat kláštera v Želivě

Hospodaření farářů

O způsobu finančního zabezpečení jednotlivých beneficí se dozvídáme jen z náhodných zmínek. Faráři v Pelhřimově tak patřilo v Mysletíně sedm a půl podsedků, čtyři lány a mlýn.⁶⁴⁰ Faráři z Nové Cerekve patřila ves Čížkov o šesti lánech.⁶⁴¹ Faráři v České Vyskytné patřila ves Častonín o šesti lánech a jedné čtvrti⁶⁴² a v samotné Vyskytné měl ještě další dva lány.⁶⁴³ V Chvojnově patřil faráři jeden lán ve Farní Lhotě (dnešní Posvátnice).⁶⁴⁴ Josef Dobiáš uvádí možnost, že vzhledem k názvu vsi a značným důchodům chvojnovského kostela snad patřil faráři nejen onen jeden lán, ale i další tři čtvrtlány, jež jsou ve Lhotě jmenovány a jejichž držitelé by v takovém případě odváděli své povinnosti nikoliv arcibiskupovi, ale faráři.⁶⁴⁵ Vikáři kostela v Červené Řečici tak patřily v roce 1300 čtyři lány v Brtné, v roce 1379 je pak uváděno, že má řečický plebán v Brtné jen dva a čtvrt lán.⁶⁴⁶ U dalších far máme doloženo vlastnictví polností v menším rozsahu. V listině želivského opata z roku 1303 se tak říká, že až bude ve Smrčné farář, bude mu dán jeden svobodný lán.⁶⁴⁷ V Rynárci patřily faráři dva lány.⁶⁴⁸

⁶³⁸ RBMV V/1 – 2, s. 139, č. 941, *Zapomenuté listiny kláštera Želiv*, s. 37-37, č. 16.

⁶³⁹ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign.. 46. Srov.: RBMV III, s. 287, č. 727.

⁶⁴⁰ DRC s. 362 a 287; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 179.

⁶⁴¹ DRC, s. 379.

⁶⁴² DRC, s. 367 a 381.

⁶⁴³ DRC, s. 127 K datování urbáře: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 458-461.

⁶⁴⁴ DRC, s. 372–373.

⁶⁴⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 341–342.

⁶⁴⁶ DRC, s. 362.

⁶⁴⁷ CDM V, s. 149-150, č. 145.

⁶⁴⁸ CDB II, s. 30–31, č. 33.

Zatímco z lánů v sousedních vsích plynuly farářům zřejmě jen stálé roční platy od poddaných, tak polnosti v samotné farní vsi obdělávali často, přinejmenším z části ve vlastní režii. U Nové Cerekve a Chvojnova se tak dozvídáme, že když nově přišli faráři, nenalezli u fary žádné hospodářství, půjčili si v obou případech deset kop grošů na jeho zvelebení a koupi dobytka.⁶⁴⁹ Jistou představu o farním hospodářství a příjmech kostela přináší pronájmy far. Někdy je uváděna pouze částka, za kterou byla fara pronajata,⁶⁵⁰ jindy ale následuje i podrobný výčet příslušenství. V roce 1385 pronajal tak farář na tři roky faru v Kališti. Nájemce měl během prvního roku působení platit Šimonovi z fary osm kop, druhý rok devět kop a třetí rok deset kop grošů. Farář zanechal nájemci mimo obilí tři krávy, osm sviní a třicet slepic.⁶⁵¹ Obdobný výčet nacházíme rovněž při pronájmu fary v Zahrádce, jež byla pronajata na tři roky za dvanáct kop grošů ročně. Farář nájemci zanechal u kostela vedle obilí dvě krávy v ceně osmdesáti grošů, koně v ceně jedné kopy grošů, tři svině, každou v ceně deseti grošů, devět vepřů, každého v ceně šesti grošů, jeden vůz v ceně jedné kopy grošů, pluh s příslušenstvím a kohouta s jedenácti slepicemi.⁶⁵² Dochval se rovněž zpráva o farní hospodářství faráře v Košticích. V roce 1384 se zavázal purkrabí ze Zahrádky vrátit košetickému faráři koně, krávy a svině, které mu odebral, a farář slíbil zmíněné věci nezczizovat od kostela pod trestem žaláře a zbavení benefícia.⁶⁵³

Pronájmy far

Fara	Fara pronajata na:	Roční nájem	Papežský desátek
Rovná	1 rok	4 kopy	12 gr.
Kaliště	3 roky	9 kop	6 gr.
Zahrádka	3 roky	12 kop	30 gr.
Hořepník	1 rok	28 kop	132 gr.

Rybníky

Větší samostatnou hospodářskou aktivitou farářů, k níž se dochovalo více zpráv, bylo budování rybníků. 8. února 1412 tak uzavřel pelhřimovský farář Ondřej smlouvu s Mikulášem z Borku, oltářníkem sv. Gotharda v Pražském kostele, o vybudování rybníka. Mikuláš se zavázal, že jej

⁶⁴⁹ AICP VI, s. 45, 301.

⁶⁵⁰ AICP II, s. 290–291, AICP IV, s. 61.

⁶⁵¹ AICP II, s. 336–337.

⁶⁵² AICP III, s. 258–259.

⁶⁵³ AICP II, s. 283–284.

postaví na zádušních pozemcích pelhřimovského kostela u dnes zaniklé vsi Křepelova⁶⁵⁴. Mohl jej pak po šest let užívat, poté měl rybník připadnout pelhřimovskému faráři a případná škoda na rybách mu měla být uhrazena do výše pěti kop. Ondřejovi nástupci směli žádat vydání rybníka ještě před uplynutím lhůty, ale v takovém případě by museli uhradit Mikuláši všechny náklady, jež měl s vybudováním rybníka, a ztráty způsobené dřívějším předáním. Výše náhrady pak měla být stanovena generálním vikářem.⁶⁵⁵

Několik želivských farářů se pak přímo podílelo na budování nebo obnově rybníků. Šlo o tyto případy:

Maršovský rybník

9. srpna 1390 dostali probošt Václav, farář z Humpolce Jan, jeho bratr Václav a farář z Mladých Bříští Beneš místo vhodné k postavení rybníka mezi Ježenou a Zbilidy. Po jejich smrti měl rybník připadnout klášteru. Opat také slíbil dát lidem, kteří měli na místě budoucího rybníka pole a louky, náhradu na jiném místě. Na oplátku byli zmínění kanovníci povinni v čase výlovů dodávat konventu dvě kádě (*tina*) ryb nebo osmdesát grošů s výjimkou případů, kdy by byl rybník prázdný buď pro protržení, nebo kvůli nutným opravám.⁶⁵⁶ Zmíněný rybník je možné ztotožnit s dnešním Maršovským rybníkem mezi Zbilidami a Ježenou. Nepochybně na Maršovský rybník pomatoval v roce 1436 i Petr z Bydliny, když si nechal od císaře Zikmunda zastavit některé želivské majetky, mezi nimi i Zbilidy s rybníkem.⁶⁵⁷

Rybník Tuksa

9. srpna 1400 dostal tehdejší farář od sv. Petra u Želiva Jan spolu se svým bratrancem (*fratruelis*) Markvartem, synem Viléma z Lhotice, rybník u Krasoňova. Rybník byl tehdy pustý a vypuštěný a zmínění jej měli na vlastní náklady opravit, za což jim za to náležet po dobu jejich života. Zmíněným rybníkem je dnešní rybník Tuksa, neboť v listině se uvádí, že jej postavil blahé paměti bratr Buzek řečený Tluksa⁶⁵⁸ a jako Tluksův rybník (*piscinam Thuxonis*) je označován i v roce 1408.⁶⁵⁹

Vilímek

Zmíněný farář Jan a jeho bratranec Markvart dostali od opata 23. prosince 1400 ještě právě budovaný rybník u vsi Vilémkova. Po jejich smrti měl pak rybník připadnout sakristii v Želivě a jeho užitky měly být používány pouze pro zmíněnou sakristii a kostel a jeho zvelebování.⁶⁶⁰

⁶⁵⁴ Křepelov se nacházel poblíž Dobré vody, k jeho poloze viz: DOBIÁŠ, J.: *Zaniklé osady*, s. 65-67.

⁶⁵⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 358.

⁶⁵⁶ RBMV III, s. 106, č. 237.

⁶⁵⁷ AČ I, s. 514-515, č. 119.

⁶⁵⁸ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 42 (Regest, který ale nenahrazuje zcela listinu RBMV III, s. 182, č. 443)

⁶⁵⁹ RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941.

SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign.

Ves Vilémkov je zmiňována v roce 1437 ve výčtu vsí, jejichž vlastnictví potvrdil klášteru císař Zikmund. Tento výčet zachovává zeměpisnou polohu vsí a Vilémkov je zde jmenován mezi Starými Bříšti a Mysletínem.⁶⁶¹ V roce 1448 je zmiňována povinnost rychtáře ze Starých Bříští vybírat úrok také ve Vilémkově, přičemž je zmiňováno, že rybník ve Vilémkově patří sakristii. Znovu je pak ves uváděna ještě v roce 1458.⁶⁶² Pak zanikla a dnes jí připomíná pouze zmíněný rybník mezi Starými Bříšti a Mysletínem, který dle ní nese jméno Vilímek.

„Podewský neb Welký Teich“ u Ústí

15. června 1408 si koupili tři želivští kanovníci a sice Václav, farář z Branišova, Václav, farář z Jihlavy, a Beneš, farář z Mladých Bříští, od želivského opata louku pod Kalhovem k vybudování rybníka. Tato louka se nalézala na hranicích s Ústím, poblíž cesty vedoucí do Německého Brodu, na potoce, který teče od vsi Kalhova do rybníku Tuksa (*piscinam Tluxonis*), a zároveň na potoce tekoucím od louky patřící ke vsi Krasoňov až k rybníku (Tuksa) mezi Ústím a Krasoňovem.⁶⁶³ Dnes už tento rybník neexistuje, je ale zachycen ještě na mapách stabilního katastru, kde je nazýván „Podewský neb Welký Teich.“⁶⁶⁴ Nacházel se hned nad rybníkem Tuksa v místech, kde dnes ústí Hejšťský potok do potoka tekoucího od Krasoňova. Za louku opatovi zaplatili dvě kopy grošů a ročně z ní měli odvádět čtyři groše, po jejich smrti pak ale louka měla zase připadnout klášteru. Opat si dále z budoucího rybníka vyhradil ryby pro svůj stůl a pro kanovníky působící jako faráři v Bříštích a Branišově (myšleno pro dobu, až už tam budou působit nástupci současných).⁶⁶⁵

*

Zmíněné případy ukazují, že rybníkářství bylo na počátku 15. století poměrně výnosnou činností. Ukazuje to případ rybníka u Křepelova, kdy se vyplatilo oltářníkovi vystavět rybník s tím, že jej bude držet pouze šest let. Snahou zlepšit do budoucna příjmy kláštera je v naracích listin zdůvodňováno i svěřování pozemků k budování rybníků v listinách pro želivské kanovníky.⁶⁶⁶ Přitom se v listině z 9. srpna 1400 mluví i o zpustošení majetků kláštera v Čechách a na Moravě skrze válku a vybírání dávek⁶⁶⁷ a rovněž v listině 15. června 1408 je zmíněn neblahý vliv války a vybírání dávek na klášterní statky.⁶⁶⁸ U listiny týkající se rybníka, který měl v budoucnu připadnout sakristii v Želivě, se mluví o její chudobě. Vybudování

⁶⁶¹ RI XI NB III, s. 281-881, č. 201.

⁶⁶² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 490.

⁶⁶³ RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941.

⁶⁶⁴ NA Praha, Stabilní katastr, Praha, Indikační skica CAS010018380 (Kalhov).

⁶⁶⁵ RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941

⁶⁶⁶ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 38.

⁶⁶⁷ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 42.

⁶⁶⁸ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 92.

rybníka je také v listině zdůvodňováno tím, že neobdělávaná půda na jeho místě nenese žádný užitek.⁶⁶⁹

Husitské války

Reformní myšlenky se mohly šířit na území děkanátu už před vypuknutím husitských válek. Z reformních kruhů pocházel chvojnovský farář Jan Žídek, jehož snahy působit na farníky, jak naznačuje jeho vlastní list arcibiskupovi, se však nesetkávalo s přílišnou odezvou.⁶⁷⁰ Z Humpolce také pocházel pražský radikální kazatel Jan Želivský, který předtím než odešel do Prahy, byl řeholníkem želivského kláštera.⁶⁷¹

Větší vliv ale mohl mít na šíření husitských myšlenek Čeněk z Vartemberka, kterému patřil hrad Lipnice.⁶⁷² Když došlo k upálení Jana Husa, zpečetilo, zřejmě právě pod vlivem Čenka z Vartemberka, vícero zdejších šlechticů stížný list proti jeho upálení.⁶⁷³ Vedle samotného Čenka se tak mezi signatáři listu objevuje panoš Lev z Loukova, patron jednoho z kostelů pod hradem Lipnicí,⁶⁷⁴ Václav ze Sudislavic, jež byl patronem kostela v Křešíně,⁶⁷⁵ Jan z Proseče, patron kostela v Ústrašíně,⁶⁷⁶ Chýna z Košetic, patron kostela v Košeticích⁶⁷⁷ a zřejmě též pozdější hlavní odpůrce husitů v kraji majitel Humpolce a patron kostela v Horní Cerekvi Jan z Leskovce.⁶⁷⁸ Rovněž mezi signatáři nalézáme jednoho z patronů onšovského kostela Jana z Onšova a též Dětrich ze Studeného, který se svého času též přel o část patronátního práva v Onšově.⁶⁷⁹ Mezi signatáři se ale objevuje též panoš Mikuláš z Jiřic, který byl želivským rychtářem v Jiřicích⁶⁸⁰ a rovněž Jan z Bystrého a Slávek z Komorovic, píšíci se podle dalších želivských vsí, které byly zřejmě též v nějakém služebném vztahu ke klášteru.⁶⁸¹ List zpečetil též Markvart z Lhotice, který dostal v dřívějších letech spolu se svým bratrancem Janem, nyní

⁶⁶⁹ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 43.

⁶⁷⁰ M. Jana Husi: *Korespondence a dokumenty*. Ed. Václav Novotný Praha 1920. s. 346-350, č. 167. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 22-23. K Janu Žídkovi viz níže Chvojnov.

⁶⁷¹ FRB V, s. 360 a ŠMAHEL, František. *Husitská revoluce II*. Praha 1993 s. 90.

⁶⁷² APH, AMKV, Cod II-9, s. 17-19.

⁶⁷³ ČORNEJ, Petr: „Prozatím poroučíme zmíněné křivdy Pánu Bohu, jehož je pomsta...“. In: Čornej, Petr – Knápek Aleš – Macek, Ladislav – Rous, Pavel: *Stížný list*. 2015, 28-31.

⁶⁷⁴ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti při stížném listě ze dne 2. září 1415 českých pánů proti upálení M. Jana Husi*. In: NOVOTNÝ, Václav: *Hus v Kostnici a česká šlechta*. Praha 1915, s. 90. MACEK, Ladislav – ROUS, Pavel: *Signatáři stížného listu z regionu dnešního Havlíčkobrodsko*. In: Čornej, Petr – Knápek, Aleš – Macek Ladislav – Rous Pavel: *Stížný list: české a moravské šlechty proti upálení mistra Jana Husa*, s. 82-83.

⁶⁷⁵ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 84-85.

⁶⁷⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 419; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 37-38.

⁶⁷⁷ MASÁK, A.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 93.

⁶⁷⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova*, s. 441.

⁶⁷⁹ MASÁK, A.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 83.

⁶⁸⁰ MASÁK, A.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 93. Jako rychtář uváděn v roce 1410 (*Zapomenuté listiny kláštera Želiv*, s. 36-37, č. 15) a znovu zmiňován v roce 1452 (SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 53).

⁶⁸¹ MASÁK, A.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 93-94.

farářem v Senožatech, dva rybníky od želivského opata.⁶⁸² Dále na listu nalézáme i další signatáře, kteří zřejmě pocházeli z řečického děkanátu či jeho bezprostředního okolí (Předbor z Spěřic,⁶⁸³ Albert z Nelechova⁶⁸⁴, Oneš z Kamenice⁶⁸⁵, Maršík ze Skály,⁶⁸⁶ Ruprecht z Okrouhlice,⁶⁸⁷ Markvard z Kojkovic⁶⁸⁸).

S Čeněkem z Vartemberka je spojeno také svěcení utrakvistických kněží na hradě Lipnici.⁶⁸⁹ K takzvanému boji o fary se mi nepodařilo v řečickém děkanátu najít žádný přímý doklad. František Šmahel uvádí, že své působení musel opustit též vikleřista v Červené Řečici.⁶⁹⁰ Z doby po roce 1415 se dochovaly pro Červenou Řečici dvě zmínky o změnách na tamních beneficiích. V roce 1417 si směnil řečický plebán Blažek beneficium s oltářníkem a vikářem na Vyšehradě Ondřejem.⁶⁹¹ Druhý případ se týká oltářníka v kapli Božího Těla, Adama. Ten na beneficium v roce 1418 rezignoval. Nejednalo se ale o vynucenou rezignaci, neboť Adam získal nedlouho předtím poměrně bohatou faru ve Zdislavicích, přičemž jak ve Zdislavicích, tak u oltáře v kapli Božího Těla v Řečici byl patronem Janek z Chotěmic.⁶⁹² Ani v jednom případě nenasvědčuje nic tomu, že by zmínění klerici byli vikleřisti.

Vypuknutí husitských válek znamenalo konec katolické církevní správy v řečickém děkanátu. Už k roku 1420 zmiňuje Vavřinec z Březové rozšíření husitských myšlenek v severní části děkanátu, tedy právě tam, kde měl své majetky Čeněk z Vartemberka. Na kopci mezi Ledčí a Lipnicí, snad na Melechově, se v čase, kdy pobýval král Zikmund v Kutné Hoře, shromáždili sedláci a uhlíři, aby bránili pravdu přijímání z kalicha. Část jich nejprve přemluvili a uplatili Kutnohorští, aby se zase vrátili domů, a dodávali jim nadále uhlí. Část ale zůstala a vyrazila následně na Tábor. Cestou je překvapili v polích královští jezdci z Kutné Hory. Sedláci se ale obklopili vozy a začali na ně házet kamení a střilet, a jezdci se neodhodlali udeřit a zase se otočili. Jen jeden z jezdců na ně vystřelil samostřilem a trefil do hlavy faráře z Ledče. Houfec

⁶⁸² MASÁK, A.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 92; RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941; SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 43.

⁶⁸³ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 89.

⁶⁸⁴ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 88 a MACEK, L., – ROUS, P.: *Signatáři stížného listu*, s. 80.

⁶⁸⁵ MACEK, L., – ROUS, P.: *Signatáři stížného listu*, s. 80.

⁶⁸⁶ Tamtéž, s. 82.

⁶⁸⁷ T MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 90; MACEK, L., – ROUS, P.: *Signatáři stížného listu*, s. 82.

⁶⁸⁸ T MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 91; MACEK, L., – ROUS, P.: *Signatáři stížného listu*, s. 83.

⁶⁸⁹ K zprávám o této události: ROUS, Pavel: *Čeněk z Vartemberka a reflexe lipnického svěcení v protihusitských veršovaných skladbách a ostatních písemných pramenech*. In: *Z počátků husitské revoluce*. Brno 2019, s. 129–137.

⁶⁹⁰ Šmahel, F.: *Husitská revoluce I*, s. 412 Opakuje v: ŠMAHEL, František: *Die Hussitische Revolution I*, s. 425.

⁶⁹¹ LC VII, s. 223.

⁶⁹² LC VII, s. 249 a 259.

zbavený tak svého vůdce se následně zase rozešel domů.⁶⁹³ Další vývoj už ale probíhal ve prospěch husitů.

Patronátní právo k nejvíce kostelům na území děkanátu náleželo Jankovi z Chotěmic. Ten již od roku 1420 bojoval proti husitům na straně Zikmunda.⁶⁹⁴ Avšak své majetky na Pelhřimovsku neudržel a v květnu 1422 je doložen Pelhřimov v držení táboritů, přičemž není jasné, odkdy byl v jejich moci. Nezískali jej násilím, neboť nebyla narušena kontinuita městské zprávy.⁶⁹⁵ Taktéž Červenou Řečici získali neznámo kdy táboři, jejichž hejtman je zde doložen v roce 1428.⁶⁹⁶ O působení kněze podobojí v Pelhřimově, se dochoval doklad z roku 1434, kdy obec vydala jednu kopu za kožich knězi.⁶⁹⁷

Vedle Janka z Chotěmic nalézáme i další zdejší šlechtice v protihusitském táboře. Zdeslav Tluksa z Buřenic, který se objevuje před vypuknutím válek jako patron v Buřenicích, byl purkrabím na Karlštejně.⁶⁹⁸ Na straně Zikmundově stál jeden z vladyků onšovských, kterého před 26. květnem 1423 oběsili táboři v Hořepníku.⁶⁹⁹ Proti husitům bojoval také majitel Humpolce Jan z Leskovce. Díky jeho ochraně se mohla zřejmě udržet katolická správa v Humpolci. Na začátku roku 1424 ale pod Janem padl ve střetnutí u Želiva kůň a při pádu mu spadla přilba, a nežli jej stačil Jan z Železnice vzít do zajetí, roztal mu nějaký Vaněk Šrám hlavu. Janův syn Arnošt z Leskovce se na rozdíl od otce přidal na stranu husitů.⁷⁰⁰ V Mezilesí byl jedním z patronů kněz Jan z Mezilesí, který se též nepřidal na stranu husitů.⁷⁰¹

Mezi Tábority nalézáme také někdejšího řečického purkrabího a patrona kostela v Božejově Soběna z Jenišovic a další okolní šlechtice.⁷⁰² V roce 1430 je zmiňován na straně táboritů také Zdeněk z Lukavce.⁷⁰³

⁶⁹³ FRB V, s. 370. K střetnutí též: Čornej, Petr.: Jan Žižka, s. 254-255.

⁶⁹⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 15.

⁶⁹⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 18, 27, 31-32.

⁶⁹⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 51. Srov. Tamtéž s. 36 a ŠMAHEL, František: *Organizace a skladba tábořské strany v letech 1420-1434*. Husitský Tábor 9, s. 63-64. 10. října 1420 vydal papežský nuncijs Ferdinand v Čáslavi list, jímž rušil exkomunikaci faráře z Těmic ležících v sousedství řečického děkanátu. Farář byl předtím exkomunikován, neboť sloužil mše husitským kacířům a podával jim ze strachu ze smrti pod obojí způsobou. Absoluci měl vyhlásit řečický farář, přičemž Josef Dobiáš soudí, že je míněn farář z Červené Řečice, což by naznačovalo, že ta byla tehdy ještě v katolických rukou. S jistotou to ale říci nelze, protože mohlo jít též o Kardašovu Řečici. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 18).

⁶⁹⁷ Dobiáš: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 87.

⁶⁹⁸ O něm: GARKISCH, Miloš: *Zdeslav Tluksa z Buřenic, karlštejnský purkrabí v době husitských válek*. Středočeský sborník historický 36. 2010, s. 22-40.

⁶⁹⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 40.

⁷⁰⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 37-42. Srov.: ŠMAHEL, František: *Organizace a skladba tábořské strany v letech 1420-1434*. Husitský Tábor 9, s. 77.

⁷⁰¹ LC VII, s. 280.

⁷⁰² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 42-47. K Janu Soběnovi též DOBIÁŠ: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 406.

⁷⁰³ LISTINÁŘ A LISTÁŘ *Oldřicha z Rožmberka. I*. Ed. Blažena Ryněšová. Praha 1929, s. 120-122. Srov.: Šmahel, František: *Organizace a skladba tábořské strany v letech 1420-1434*. Husitský Tábor 9, s. 25 a 78.

Smrtí Jan z Leskovce zmizela asi poslední katolická opora na území děkanátu. O přetrvání katolické církevní správy pak už lze uvažovat jen v bezprostřední blízkosti Jihlavy. Lze tak pomýšlet především na Německou Vyskytnou a Smrčnou. Nejspíše už v roce 1420 byl zpuštěn také želivský klášter, který jmenuje mezi kláštery zničenými husity Vavřinec z Březové.⁷⁰⁴ Zdejší řeholníci zřejmě včas přehli, jak o tom svědčí dochování bohatého listinného archivu uloženého dnes zčásti v Třeboni a zčásti v Národním archivu.⁷⁰⁵ V roce 1425 píše také kounický převor, že želivský klášter je nyní rozptýlen heretiky a opat a konvent se vyhýbají tomu, aby cestovali (míněno do Kounic).⁷⁰⁶ Želivští kanovníci našli zřejmě útočiště v Jihlavě či na dalších premonstrátských farách nebo kláštřech. Už v roce 1420 tak dosavadní hořepnický farář a želivský premonstrát Jan z Řečice získal beneficium u sv. Jakuba (v Kněžicích) v olomoucké diecézi, který byl inkorporován želivskému klášteru. Že k odchodu do Kněžic nedošlo již za obvyklých okolností, naznačuje to, že zároveň s farou v Kněžicích ještě šest měsíců držel i kostel v Hořepníku, což bylo v rozporu s církevními předpisy. Proto si Jan nechal 8. března 1421 udělit pro jistotu na kostel sv. Jakuba v Kněžicích provizi od papeže.⁷⁰⁷

Ještě v roce 1443 pak povoluje papežský legát kardinál Julianus Cesarini želivskému opatovi Markovi a kněžím kláštera konat bohoslužby na místech znesvěcených husitskými heretiky.⁷⁰⁸ Z farářů působících před vypuknutím válek v řečickém děkanátu je v letech 1424 a 1426 zmiňován farář z Nové Cerekve Alexius. Pomocí papežských provizí a expektancí si snažil zabezpečit pro budoucí časy různá beneficia v pražské diecézi.⁷⁰⁹ Při tom je v roce 1426 zmiňováno, že kostel v Nové Cerekvi mu byl uloupen viklefy. Snažil se tehdy získat i beneficium mimo pražskou diecézi, neboť se soudil o proboštství sv. Jiljí ve Vratislavi.⁷¹⁰

V roce 1424 si směnil farář z Kaliště Prokop Svachův u papežského stolce beneficium s Bartolomějem Bartošem z Jílového za kostel v Úsobí, přičemž měl kostel v Kališti předtím držet až do „vyhnání kléru viklefskými a husitskými heretiky.“⁷¹¹ Beneficia v Úsobí se ale nikdy fakticky neujal, neboť zemřel u papežského stolce před 25. července 1426.⁷¹² Zmíněný Bartoloměj Bartoš z Jílového měl na kostel v Úsobí již někdy z let 1417–1418 papežskou listinu, ale získal jej (nominálně) teprve v roce 1424 po smrti Jana Úsobce, který byl posledním

⁷⁰⁴ FRB V, s. 409. K tomu: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 24.

⁷⁰⁵ Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 24, pozn. 74.

⁷⁰⁶ MVB VII, s. 527-528, č. 1305.

⁷⁰⁷ MVB VII, s. 304, č. 707.

⁷⁰⁸ SOA Třeboň, premonstráti Želiv, listina sign. 50.

⁷⁰⁹ MVB VII/2, s. 503, č. 1237.; MVB VII/2, s. 657-658, č. 1688.

⁷¹⁰ MVB VII/2, s. 657-658, č. 1688.

⁷¹¹ MVB VII, s. 493, č. 1205.

⁷¹² MVB VII/2, s. 634, č. 1617.

farářem v Úsobí předtím, než byl odsud vyhnán husity. Bartoloměj beneficium v Úsobí obratem směnil se Svachem za Kaliště.⁷¹³

Husitské učení se zřejmě šířilo už před vypuknutím husitských válek na území děkanátu. Podíl na to měl Čeněk z Vartemberka. Již v roce 1415 zpečetilo stížný list proti upálení Jana Husa vícero zdejších šlechticů. Nelze však rozhodnout, zda to bylo způsobeno horlivostí pro reformní myšlenky či spíše vlivem Čenka z Vartemberka. Zajímavé je, že se mezi signatáři objevuje několik osob, které měly nějaké vazby spíše k želivskému klášteru. Po vypuknutí husitských válek zanikla poměrně rychle na území děkanátu katolická správa. Největší město na území děkanátu Pelhřimov přešlo bez boje na stranu husitů. Jedinou význačnější osobou na katolické straně, která se udržela jistý čas na území děkanátu, byl Jan z Leskovce. Poté, co byl zabit v bitvě u Želiva, zmizel poslední význačný zastánce katolické strany a nejbližší katolickou výspou bylo až město Jihlava.

Kostely na území děkanátu

Božejov

Božejov byl v roce 1386 nazýván městečko (*oppidum*). Má dosud dosti rozsáhlé náměstí, na němž stojí kostel. Podle Josefa Dobiáše mělo být toto městečko pravidelného půdorysu nově založeno k starší osadě s méně pravidelným půdorysem ležícím na jih od nově založené části.⁷¹⁴ Původní gotický kostel byl v Božejově v 17. století barokně přestavován, z původní gotické stavby se podle Pocheho zachoval presbytář.⁷¹⁵ Dobiáš se ke kostelu vyjadřuje opatrněji. Soudí, že se v něm nedochovala žádná patrná známka, která by mohla svědčit původu kostela z doby předhusitské. Svým půdorysem pak sice vzbuzuje dojem velké starobylosti, ale muselo by být nejprve ohledáno jeho zdivo, aby se o něm mohl pronést jistější úsudek.⁷¹⁶

První písemný doklad Božejova i zdejšího kostela pochází z roku 1352, kdy je kostel zmiňován v rejstříku papežský desátků.⁷¹⁷ V roce 1359 sem po smrti faráře Jana prezentovali bratři Hugo, Dětoch, Přibík, Oldřich a Oneš řečení z Božejova za faráře Jana z Landštejna, klerika pasovské diecéze.⁷¹⁸ Zmínění bratři a jejich rod byli zvaní Tluksové, v Božejově měli tvrz a patřily jim i další majetky v okolí a jako patrony je nalézáme i v sousední Libkově Vodě.⁷¹⁹ Znovu sem prezentovali kandidáta na faráře již za dva roky. Jan z Landštejna totiž

⁷¹³ MVB VII, s. 493, č. 1205.

⁷¹⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 407.

⁷¹⁵ POCHE, E: *Umělecké památky I*, s. 113.

⁷¹⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 407.

⁷¹⁷ RDP, s. 54.

⁷¹⁸ LC I/1, s. 107.

⁷¹⁹ Podrobněji k nim: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 401-406. Bratřím Tlukšům patřil také jeden čas Hrad Kámen, před 2. červnem 1356 jej ale prodali Karlu IV., který jej následně udělil v léno svému mistru

nezískal v předepsané době kněžské svěcení a byl proto beneficia zbaven. Novým zdejším farářem se stal kněz Michal z Ústí.⁷²⁰ Po jeho smrti v roce 1370 sem prezentovali Hugo, Přibík, Protiva a Oldřich z Božejova kněze Šimona z Týna.⁷²¹ Ten už ale po dvou letech rezignoval a na jeho místo prezentovali Hugo, Přibík a Oldřich bratři z Božejova kněze Václava z Libkovy Vody.⁷²² Václav zde působil až do své smrti v roce 1388. Při prezentaci nového faráře Pavla Matějova ze Stříteže (Tříteže) se poprvé objevuje jako zdejší patron Přibík z Božejova.⁷²³ Tento Přibík z Božejova je zřejmě synem již zmíněného Onše a patřila mu mimo jiné i nedaleká Střítež,⁷²⁴ z které nejspíše pocházel nově ustanovený farář Pavel. Pavla nacházím během jeho dlouholetého působení v roce 1402 jako svědka v notářském instrumentu obsahujícím rozhodnutí sporu mezi farářem v Lidmani a tamním rychtářem o krčmu.⁷²⁵ Působil zde téměř 22 let, až do své smrti v roce 1410. Poté byl na zdejší beneficium prezentován Soběnem z Jenišovic sezením na Božejově klerik Přibík, syn Venera z Pacova.⁷²⁶ Přibík se rok nato 28. března 1411 nechal vysvětit na podjáhna, 19. prosince 1411 na jáhna a 19. března 1412 na kněze.⁷²⁷ Jakým způsobem získal Soběn z Jenišovic Božejov není známo. Poprvé je zde uváděn v roce 1409. Předtím byl v roce 1402 zmiňován jako řečický purkrabí. Jeho syn Václav se stal farářem v Křešíně. Za husitských válek stál Soběn na straně táboritů.⁷²⁸

Papežský desátek byl z Božejova placen zpravidla v roční výši 18 grošů.⁷²⁹ Zasvěcení kostela sv. Jiří je doloženo v roce 1677.⁷³⁰

kuchyně (magister coquine) Jindřichovi z Zigelheimu. (CDM IX, s. 15-16, č. 17). Lenka Martínková, informovaná o listině prostřednictvím práce A. Profouse Místní jména v Čechách, uvádí o zmíněné transakci, že se neshoduje „s nespornými údaji“ z literatury a Profouse citát z listiny z roku 1356 „*castrum Steyn emit a fratribus dictis Thluksa*“ nesprávně překládá ve smyslu, že již v roce 1356 byl hrad prodán Tluksům a následně ohledně listiny dokládající prodej, prohlašuje: že „jde pravděpodobně o zmatenou dataci, neboť Tluksové z Kamene jsou zde doloženi až v roce 1365.“ (MARTÍNKOVÁ, L.: *K osidlování severních oblastí*, s. 63-64.) Při pohledu na datační formulí zmíněné listiny je nutno každou zmatečnou dataci odmítnout, neboť vedle roku vydání se zde nalézají i další chronologické údaje jako léta vlády a indikce, které spadají právě do zmíněného roku 1356 (CDM IX, s. 15–16, č. 17). K vlastnictví hradu Kámen Tluksy viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, 401–402.

⁷²⁰ LC I/1, s. 163 K tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, 407–408.

⁷²¹ LC II, s. 24.

⁷²² LC II, s. 69.

⁷²³ LC III–IV, s. 201. Jen rok předtím si Přibík vyprosil na králi odúmrt' po Hukovi z Božejova, zemřelém v roce 1386. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 403–404.

⁷²⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 404.

⁷²⁵ LE VII, s. 6.

⁷²⁶ LC VI, s. 283.

⁷²⁷ LOC, s. 168, 171, 176.

⁷²⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 406.

⁷²⁹ RDP, s. 54.

⁷³⁰ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 132.

Branišov

Branišov je poprvé zmiňován v listině Honoria III. z roku 1226, která potvrzovala majetky želivského kláštera.⁷³¹ Dnešní kostel v Branišově byl nově postaven v letech 1749–51 a dále stavebně upravován v 19. století.⁷³² V pramenech je poprvé doložen v roce 1352 v rejstříku papežských desátků.⁷³³ Zdejší fara patřila pod patronát želivského kláštera a v druhé polovině 14. století máme jako zdejší faráře doloženy želivské premonstráty, které sem prezentoval želivský opat.⁷³⁴ Posledním zdejším farářem před vypuknutím husitských válek byl Václav. O jeho aktivitách se nám zachovala zajímavá zpráva. 15. června 1408 koupil spolu s faráři z Jihlavy a Mladých Bříšť od želivského opata louku pod Kalhovem k vybudování rybníka. Za louku opatovi zaplatili dvě kopy grošů a ročně z ní měli odvádět čtyři groše, po jejich smrti měla louka zase připadnout klášteru. Opat si dále z budoucího rybníka vyhradil ryby pro svůj stůl a pro kanovníky z Bříští a z Branišova, nejspíše pro dobu, až už budou na farách nástupci těchto farářů.⁷³⁵

Václav zde působil až do husitských válek. V roce 1436 se dozvídáme, že už není na živu a na jeho místo byl ustanoven legát basilejského koncilu v Praze dne 29. září 1436 premonstrát Matěj. Jako patron je zmiňován želivský opat, ale klerika neprezentoval, nýbrž je v tomto případě uvedeno, že pro (dlouhé) uprázdnění benefícia v Branišově spadlo toto právo na apoštolský stolec.⁷³⁶

Papežský desátek kostel platil v roční výši dvacet čtyři grošů.⁷³⁷ Zasvěcení kostela sv. Václavu je doloženo v roce 1607.⁷³⁸

Buřenice

Na datování stavby kostela v Buřenicích nepanuje v literatuře jasný názor. Podle Pocheho pochází dnešní podoba kostela ze 16. století. Gotický hrotitý portál na jižní straně lodi řadí Poche asi do 2. poloviny 15 až 1. poloviny 16. století. V severní zdi presbytáře se nachází zazděný gotický lomený portál, který ústil do již neexistující sakristie.⁷³⁹ Naopak podle Jiřího Kuthana byl kostel zbudován snad už v polovině nebo ve třetí čtvrtině 13. století.⁷⁴⁰

⁷³¹ CDB II, s. 274–277, č. 281.

⁷³² POCHÉ, E: *Umělecké památky I*, s. 119–120.

⁷³³ RDP, s. 53.

⁷³⁴ LC I/1, s. 4, 74–75, 105, LC V, s. 166.

⁷³⁵ RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941.

⁷³⁶ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign.106.

⁷³⁷ RDP, s. 53.

⁷³⁸ NA Praha, Desky zemské vetší, inv. č. 180, Kvatern památný nový bílý od 1606 do 1607, fol. E 26r. (Za upozornění na tento doklad patrocinia děkuji paní Jaroslavě Paulusové).

⁷³⁹ Poche, E: *Umělecké památky I*, s. 151.

⁷⁴⁰ KUTHAN, J.: *Středověká architektura*, s. 189–190.

V roce 1280 vydává římský král Rudolf listinu v hradě u *Burdenitz* (*in castris apud Burdenitz*).⁷⁴¹ Josef Dobiáš spojuje tuto zmínku s Buřenicemi,⁷⁴² stejně tak editoři VI. svazku českého diplomatáře.⁷⁴³ Za pravděpodobnější ale považuji určení Richterovo, že jde o Brtnici.⁷⁴⁴ Jistější zmínka pak pochází z roku 1292, kdy je zmiňován Vok z Buřenic jinak z Křížence, který prodal před 1. lednem 1292 část vsi Bělavá⁷⁴⁵ pražskému biskupství. Vok tuto ves dříve koupil se souhlasem krále Václava od Zdislava syna Blehova.⁷⁴⁶ V roce 1295 je pak zmiňován v jedné listině jako svědek Beneš z Buřenic.⁷⁴⁷

Zdejší kostel je poprvé zmiňován v rejstříku papežského desátku z roku 1352.⁷⁴⁸ Po smrti dosavadního faráře Mikuláše sem prezentovali v roce 1359 bratři Oldřich, Sezema a Přibík z Buřenic na faráře Konráda řečeného Rubín z Řečice.⁷⁴⁹ Ten je zde doložen ještě při placení papežského desátku v roce 1367.⁷⁵⁰ Působil zde zřejmě až do své smrti v roce 1369, kdy na zdejší faru po smrti nejmenovaného faráře, prezentovali bratři Oldřich, Sezema a Přibík z Buřenic kněze Duchka.⁷⁵¹ Duchek ale ještě v témže roce zemřel a na jeho místo prezentovali opět zmínění bratři kněze Martina z Ledenic.⁷⁵² V roce 1380 je zde doložen farář Přibík. Ten si chtěl směnit beneficium s farářem Radslavem z Loukova. 6. července už byli ustanoveni v této věci prokurátoři.⁷⁵³ Nežli však mohlo dojít na uskutečnění směny, tak Přibík před 8. srpnem 1380 zemřel.⁷⁵⁴

Po Přibíkově smrti sem byl nejprve prezentován panoši Oldřichem z Buřenic, Přibíkem z Opatovic, Albertem z Buřenic a Drzkem farářem v Kněžicích Bušek klerik ze Zruče,⁷⁵⁵ který se ale zřejmě beneficia neujal, neboť ještě v témže roce 1380, byl ke zdejšímu kostelu prezentován Jan kněz z Pelhřimova.⁷⁵⁶ Jan z Pelhřimova působil předtím jako nájemce fary v Hořeptníku a 6. září 1381 vyznal, že dluží 13 kop grošů bez jedné čtvrtiny tamnímu faráři

⁷⁴¹ CDB VI/1, s. 161, č. 111.

⁷⁴² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 102-103.

⁷⁴³ CDB VI/1, s. 161, č. 111.

⁷⁴⁴ RICHTER, Václav: *K nejstarším dějinám Třeště*, s. 18.

⁷⁴⁵ Ves je dnes zaniklá, nacházela se zřejmě východně od Keblova, někde v místech, kde na indikačních skicách stabilního katastru pro Keblov nacházíme jméno V Bělavách a kde se dodnes nachází pojmenování Bělavy.

Srov.: PROFOUS, A.: *Místní jména v Čechách I*, s. 43.

⁷⁴⁶ RBM II, s. 670, č. 1561. Srov.: HAVEL, Dalibor: *Katalog listin a listů k VII. Dílu českého diplomatáře I*. Brno 2011, s. 241–242, č. 623.

⁷⁴⁷ RBM II, s. 725, č. 1687.

⁷⁴⁸ RDP, s. 54.

⁷⁴⁹ LC I/1 s. 107.

⁷⁵⁰ RDP, s. 54.

⁷⁵¹ LC II, s. 12.

⁷⁵² LC II, s. 19.

⁷⁵³ AICP II, s. 23.

⁷⁵⁴ LC III–IV, s. 131.

⁷⁵⁵ LC III–IV, s. 131.

⁷⁵⁶ AICP II, s. 52.

Mikuláši a zavázal se částku pod trestem exkomunikace ve stanovených termínech splatit.⁷⁵⁷ Jan zde působil až do roku 1389, kdy si faru směnil s farářem Mikulášem z Kaliště.⁷⁵⁸ Mikuláš už po roce zemřel a na jeho místo prezentoval Oldřich z Buřenic kněze Jakuba z Buřenic.⁷⁵⁹ Jakub zde vydržel jen rok a v roce 1391 si směnil beneficium s farářem v Psářích. Se směnou dával souhlas jako patron opět už jen Oldřich z Buřenic.⁷⁶⁰

V roce 1398 je poprvé zmiňován jako zdejší patron při prezentaci nového faráře Zdeslav z Buřenic. Zdeslav jako patron kostela vystupuje ještě v letech 1400 a 1401.⁷⁶¹ Zdeslav Tluksa z Buřenic se později účastnil na straně řádu německých rytířů Velké války s Polskem ukončené v roce 1411 Toruňským mírem, při níž byl zajat v bitvě u Koronowa.⁷⁶² Za husitských válek působil jako purkrabí na Karlštejně.⁷⁶³

V roce 1406 je uváděn další zdejší patron Přibík z Buřenic, který sem prezentoval na faráře kněze Václava z Hořepníku.⁷⁶⁴ Farář Václav od něj koupil v roce 1406 pro kostel za 10 kop grošů roční plat 1 kopy grošů na poddaném Tatkovi ze vsi Babice. Za tento plat měli mít jeho nástupci povinnost sloužit vždy ve výroční den jeho smrti za Václava aniversarium. Přibík z Buřenic pak daroval kostelu pro spásu své duše a svých předků, na podporu faráře, kostela, a aby farář mohl lépe držet vikáře, jednu kopy grošů na Věckovi ze vsi Babice a na domku, který měl vikář, ještě dalších 16 grošů a čtvrtku pole u fary v Buřenicích.⁷⁶⁵ Farář Václav zde působil ještě v roce 1411. Přibík z Buřenic tehdy přenesl 1 kopy grošů placenou Tatkem ze vsi Babice na Řehmka (*Rzehmcone*) a Svacha z Dobřeměřic a kopy placenou Věckem na Váchu ze vsi Smrdov. Nad to daroval Přibík ke spáse své a svých předků k dřívějšímu platu ještě dalších 20 grošů.⁷⁶⁶

Patronátní právo ke zdejšímu kostelu patřilo šlechtickému rodu Tluksů z Buřenic. V letech 1359 až 1369 vystupují jako patroni bratři Oldřich, Sezema, Přibík bratři z Buřenic.⁷⁶⁷ Ti měli zřejmě ještě další tři bratry Alberta, Ryneše a snad Drzka. Albert se společně s nimi objevuje při prezentaci v roce 1380⁷⁶⁸ a když před 24. srpnem 1381 zemřel Přibík z Buřenic a jeho majetek byl provoláván, bránil se proti tomu Albert společně s Oldřichem z Buřenic a Přibíkem

⁷⁵⁷ AICP II, s. 120.

⁷⁵⁸ LC III–IV, s. 211.

⁷⁵⁹ LC V, s. 5.

⁷⁶⁰ LC V, s. 87.

⁷⁶¹ LC V, s. 298, LC VI, s. 21, 49–50.

⁷⁶² ČORNEJ, Petr: *Jan Žižka: život a doba husitského válečníka*. Praha 2019, s. 77, 192.

⁷⁶³ GARKISCH, M.: *Zdeslav Tluksa z Buřenic*, s. 22–40.

⁷⁶⁴ LC VI, s. 188.

⁷⁶⁵ LE V, s. 708.

⁷⁶⁶ APH, AMKV, Cod II–8, s. 266–267.

⁷⁶⁷ LC I/1 s. 107, LC II, s. 12, 19.

⁷⁶⁸ LC III–IV, s. 131.

z Božejova.⁷⁶⁹ V roce 1386 je pak Albrecht (Albert) z Buřenic výslovně zmiňován jako Oldřichův bratr.⁷⁷⁰

Ryneš byl nápravníkem v Dolní Cerekvi a v pramenech se objevuje jako Ryneš z Cerekve. Poprvé je tak zmiňován v roce 1361. V roce 1365 je uveden jako bratr tohoto Ryneše Albert, přičemž o tom, že se jednalo o Alberta z Buřenic, svědčí jeho pečeť. Znovu je Albert z Buřenic uváděn jako bratr Ryneše v roce 1369. Ryneš z Cerekve je naposledy zmiňován v roce 1372. Albert je ale zmiňován výslovně jako jeho bratr ještě v roce 1376. Spolu s Albertem je tehdy zmiňován i kněžický farář a ještě nějaký další Albert (*Alberto et plebano de Knyeschicz et Alberto fratri Rinczonis*). Jednalo se tehdy o dluh 11 kop grošů, který jim dlužil Mikuláš Glacz. V roce 1377 si pak tento dluh vybral Albert z Cerekve spolu s farářem z Kněžic u Židů.⁷⁷¹

Zmíněný kněžický farář se jmenoval Drzek a zřejmě pocházel též z rodu Tluksů, neboť v roce 1380 je uváděn mezi patrony buřenického kostela.⁷⁷² V Kněžicích působil od roku 1357⁷⁷³ až do roku 1383, kdy se směnou stal farářem v Jihlavě,⁷⁷⁴ kde působil až do své smrti. Zemřel před 13. listopadem 1392.⁷⁷⁵

K dalším dvěma z bratrů, Oldřichovi a Přibíkovi, je možné ještě zmínit, že v roce 1379 drželi arcibiskupskou nápravu v Moravci. Poté co Přibík v roce 1381 zemřel, je tam Oldřich uváděn ještě samostatně.⁷⁷⁶

Kostel v Buřenicích platil papežský desátek v roční výši 12 grošů.⁷⁷⁷ Zasvěcení kostela sv. Šimonu a Judovi je doložené v roce 1713.⁷⁷⁸

Červená Řečice

V Červené Řečici lze očekávat vznik kostela zřejmě už v 12. století vzhledem k tomu, že se Řečice stala správním centrem zdejšího biskupského panství. Tento původní kostel zřejmě stával v Řečici na místě dnešního zámku, jak to naznačuje nález rozsáhlého pohřebiště na jeho nádvořích. U tohoto kostela zřejmě stával menší dvorec, který se časem rozrostl v hrad⁷⁷⁹ a u městečka byl později vybudován kostel nový.

⁷⁶⁹ AČ XXXI, s. 106, č. 23.

⁷⁷⁰ RTT I, s. 506.

⁷⁷¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 164–165.

⁷⁷² LC III–IV, s. 131.

⁷⁷³ SOA Třeboň, premonstráti Želiv, listina sign. 16.

⁷⁷⁴ RBMV V/1-1, č. 155, s. 89.

⁷⁷⁵ RBMV V/1-1, s. 199-200, č. 440.

⁷⁷⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 459.

⁷⁷⁷ RDP, s. 54.

⁷⁷⁸ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 16. 2005, s. 70.

⁷⁷⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 180-181; BERÁNEK, Jan: *Zámek v Červené Řečici*, s.12–26.

Kdy byl tento kostel vystavěn není zcela jasné. Ze staré stavby kostela z doby před husitskými válkami pochází podle Dobiáše snad presbytář. V lodi se dochovalo jedno gotické okno, které bylo v době baroka zazděno.⁷⁸⁰ Podle Pocheho byl presbytář sklenut pozdně goticky snad v 15. století. O sanktuáři s původní mříží soudí, že by mohl být snad z doby před rokem 1300.⁷⁸¹ Jan Beránek pak nově datuje klenby presbytáře už na sklonek 13. století.⁷⁸²

Za biskupa Tobiáše měl být zdejší kostel opevněn, ale zmínka o tom pochází až z pozdějšího pramene.⁷⁸³ Spolehlivým dokladem existence řečického kostela je až konfirmace pražského kanovníka Vojslava k řečickému kostelu v roce 1300. Patronátní právo tehdy patřilo zcela biskupovi. V listině jsou uvedeny i majetky patřící zdejšímu faráři. Šlo o Útěšovice,⁷⁸⁴ Mašovice, Milotice⁷⁸⁵ a Vadčice, dále o čtyři lány v Brtné patřící k vikářství řečického kostela. Mezi práva kostela náleželo, aby byl farář notářem při vybírání platů (*colleccione census quam in exaccione necessaria susidiorum*), z čehož mu šlo výmazné (*delencialium*). Písařem měl být též při soudech na panství a také mu náležel plný desátek z různých jak peněžních, tak naturálních platů, jež plynuly biskupovi z Řečicka a též z trhů, mýta a pokut.⁷⁸⁶

Řečický farář Vojslav je v roce 1301 uváděn i jako kustod pražského kostela. Arcibiskup Řehoř tehdy na jeho žádost inkorporoval řečický kostel ke kustodství pražské kapituly, tak aby se do budoucna jednalo o jedno beneficium.⁷⁸⁷ Kustodové nevykonávali sami duchovní správu v Řečici, nýbrž sem prezentovali věčné vikáře,⁷⁸⁸ kteří jsou většinou označováni jako plebáni.⁷⁸⁹ Z výše zmíněných příjmů jim náležely asi jen lány ve vsi Brtná, o nichž se už v roce 1300 říká, že patří k vikářství řečického kostela. Zbytek příjmů náležel nejspíše kustodům.⁷⁹⁰ V roce 1379 je doloženo, že měl řečický plebán v Brtné jen dva a čtvrt lánů.⁷⁹¹

V roce 1361 po smrti vikáře Oldřicha byl ustanoven ke zdejšímu věčnému vikářství Havel z Borku. Pražského kustoda jakožto patrona v této věci ale zastoupil sám arcibiskup, který měl mít k tomu pověření.⁷⁹² Ke zdejšímu kostelu měl být ale prezentován také Janem, kustodem

⁷⁸⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 381.

⁷⁸¹ POCHE, E: *Umělecké památky I*, s. 190-191.

⁷⁸² BERÁNEK, J.: *Zámek v Červené Řečici*, s. 16.

⁷⁸³ *Monumenta Historica Boemiae III*, s. 38.

⁷⁸⁴ Podle Dobiáše jde pravděpodobně o Velké Útěchovice, dnes Útěchovice, okres Pelhřimov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 382.

⁷⁸⁵ Podle Dobiáše jde pravděpodobně o Milotice u Vadčic. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 178–179, 382.

⁷⁸⁶ RBM IV, s. 753, č. 1915. K tomu podrobně: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 382.

⁷⁸⁷ RBM IV, s. 759, č. 1928. Přehled jednotlivých kustodů: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 383–384.

⁷⁸⁸ LC I/1, s. 161–162.

⁷⁸⁹ Např. LC VII, s. 182. Jednou se objevuje také pro věčného vikáře netypické označení *rector* (LC VII, s. 223).

⁷⁹⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 386–387 a RBM IV, s. 753, č. 1915.

⁷⁹¹ DRC, s. 362.

⁷⁹² LC I/1, s. 161–162.

vyšehradským, prokurátorem pražského kustoda Mikuláše, kněz Václav pocházejí nejspíše z Chýnova, který měl proti ustanovení Havla protestovat a hrozit apelací.⁷⁹³ Václav však neuspěl a Havel je zde doložen ještě v roce 1367, kdy platil papežský desátek.⁷⁹⁴ V roce 1379 je zde zmiňován farář Mikuláš. Uvádí se o něm, že zaplatil z dvou a čtvrt lánů v Brtné královskou berni ve výši 55 grošů a 22 malých peněz (*parvus*).⁷⁹⁵ 3. prosince 1384 je zmiňován další farář Pavel a to při příležitosti sporu mezi lidmaňským farářem a rychtářem o tamní hospodu, který měl rozhodnout v Řečici pražský arcibiskup Jan.⁷⁹⁶

30. března 1392 uzavřel řečický farář Bohunek dohodu s Jakubem, farářem ve Strážišti, že si s ním smění do svátku Nanebevstoupení Páně faru.⁷⁹⁷ Josef Dobiáš k této zprávě uvádí, že není jisté, běží-li tu o Řečici naši či snad Kardašovu.⁷⁹⁸ Pravděpodobněji se ale zdá, že jde skutečně o Červenou Řečici. Neboť do Kardašovy Řečice byl v roce 1381 potvrzen za faráře Václav a v roce 1395 v ní zemřel farář Václav.⁷⁹⁹ Zda k směně skutečně došlo, není možno říci.

V roce 1407 byl řečický farář i řečickým děkanem, generální vikář jej tehdy pověřil, aby přijal rezignaci oltářníka u oltáře sv. Zikmunda v Pelhřimově.⁸⁰⁰ 3. června 1409 je v aktech korektora kléru zmiňován farář Hartmann, který byl rovněž řečickým děkanem. Korektor jej vyslyšel, zda vymáhal od věřících něco za zpověď. Hartmann vyznal, že přikázal ohlásit při kázání, aby dal každý za zpověď peníz. To mu bylo korektorem zakázáno pod trestem 10 kop a žalářem. V Praze byl přítomný ještě 10. června, kdy je v aktech korektora kléru uváděna jeho přítomnost při projednávání záležitosti faráře z Lidmaně, přičemž naopak farář z Lidmaně byl už před týdnem přítomen při projednávání Hartmanova případu.⁸⁰¹ V Řečici zůstal Hartman až do roku 1415, kdy si beneficium směnil se souhlasem pražského kustoda Václava z Radče s Blažkem, farářem z Chýnova.⁸⁰² Blažek si po dvou letech směnil beneficium s Ondřejem, oltářníkem a vikářem kostela vyšehradského. Souhlas se směnou udělil opět Václav z Radče.⁸⁰³

⁷⁹³ *Listář veřejného notáře ve XIV. století*. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1893, s. 10–11 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 384.

⁷⁹⁴ RDP, s. 52.

⁷⁹⁵ DRC, s. 362.

⁷⁹⁶ LE VII, s. 4.

⁷⁹⁷ AICP III, s. 25–26.

⁷⁹⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 384–385.

⁷⁹⁹ AICP II, s. 80 a LC V, s. 234.

⁸⁰⁰ AICP V, s. 428.

⁸⁰¹ AČ XLIII, s. 198, č. 417 a s. 199, č. 420. O neuposlechnutí příkazu a pokračování ve vymáhání poplatků za zpověď by mohlo svědčit, jak upozornil J. Dobiáš, že při zřízení místa oltářníka v kapli Božího Těla je mezi podmínkami, že oltářník nesmí zpovídat. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 385).

⁸⁰² LC VII, s. 182.

⁸⁰³ LC VII, s. 223.

V Čechách se nachází vícero Řečic a proto je někdy obtížné rozhodnout, které se konkrétní zmínka týká. V roce 1378 je zmiňován farář z Řečice Mařík.⁸⁰⁴ Kurka tuto Řečici ztotožňuje s Červenou.⁸⁰⁵ Josef Dobiáš ale našel ve vizitačním protokolu, že Mařík byl farářem v Řečici ještě 30. května 1380, avšak v Červené Řečici je doložen už v roce 1379 farář Mikuláš.⁸⁰⁶ Tato zmínka se tedy netýká Červené Řečice.

Karel Beránek a Věra Beránková ztotožňují Červenou Řečici s Řečicí jmenovanou v listině z 18. března 1379. V listině se nařizuje vyhlášení exkomunikace nad Janem Parcifalem, které mělo být provedeno také v kostele v Řečici, míněna je zde ale nepochybně Řečice Kardašova, neboť další zmiňované kostely se nacházejí v její blízkosti (Soběslav, Veselí nad Lužnicí, Lomnice nad Lužnicí).⁸⁰⁷

Papežský desátek byl placen z řečické fary ve výši jedné kopy grošů.⁸⁰⁸ Zasvěcení kostela sv. Máří Magdaleny je doloženo už v roce 1415.⁸⁰⁹

Kaple Božího Těla

Kaple Božího Těla v Řečici je uváděna poprvé v roce 1390. Papež Bonifác tehdy udělil kajícníkům, kteří by v příštích deseti letech navštívili kapli o stanovených svátcích a přispěli na její stavbu (*ad eius fabricam*), odpustky.⁸¹⁰ K zřízení benefícia v kapli došlo ale až 3. září 1415, kdy se ke generálnímu vikáři dostavil kněz Matěj z Bojanova s donační listinou vydanou rychtářem Vávrou a řečickými přísežnými 15. srpna 1415. Ke zřízení benefícia darovala rada roční plat šest kop a dvacet grošů, tato suma se skládala z tří a půl kopy grošů z Řečice od Janka ze Svídnice, odjinud z Chotěmic, dále pak z jedné kopy a třicet čtyři grošů z Mohelnice od Buška z Paběnic, od bratří Vilomce a Hánka, měšťanů řečických z Křelovic, bylo získáno třicet šest grošů ze vsi Košetice a Mareš z Křelovic dal čtyřicet grošů ze vsi Mohelnice. Kaplan měl sloužit každý čtvrtek mši k Božím Tělu, v sobotu mši k Panně Marii a v pondělí mši za zemřelé a za dobrodince kaple. V adventu a o žních měl tyto mše konat za svítání, přičemž o žních proto, aby se mohli zúčastnit i ženci. Za bezdůvodně nekonané mše měl zaplatit půl groše, za nějž měli kostelníci kupovat vosk pro kapli. Oltářník se měl také účastnit o největších svátcích Páně a Panny Marie prvních nešpor, jitřní mše a druhých nešpor v řečickém kostele.

⁸⁰⁴ AICP I, s. 310.

⁸⁰⁵ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 101.

⁸⁰⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 384–385. *Vizitační protokol pražského arcijáhna Pavla z Janovic z let 1379–1382*. Ed. Ivan Hlaváček – Zdeňka Hledíková. Praha 1973, s. 392.

⁸⁰⁷ RBMV V/1-1, s. 33, č. 7.

⁸⁰⁸ RDP, s. 52.

⁸⁰⁹ APH, AMKV, Cod II-10, s. 162.

⁸¹⁰ MVB V, s. 206, č. 366. Podrobně o tom Dobiáš, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 387–388.

Dále oltářník nesměl zpovídat a vybírat ofěru.⁸¹¹ První oltářník Matěj si beneficium směnil téměř okamžitě po zřízení benefícia s Adamem, farářem v Stusyni. Se směnou dávali souhlas společně arcibiskup Konrád a řečický rychtář a přísežní.⁸¹² Adam odsud odešel v roce 1418 na beneficium do Zdislavic a na jeho místo byl prezentován Jankem z Chotěmic a řečickým rychtářem a obcí kněz Filip.⁸¹³

Která část kaple pochází ještě z doby předhusitské, není možné dle Dobiáše říci bez ohledání zdiva. Po starším gotickém klenutí zůstalo v kapli pět ozdobných konzol. V 16. nebo na začátku 17. století byly konány v kapli úpravy a přístavby (kūr).⁸¹⁴

Česká Vyskytná

Biskup Tobiaš měl nechat opevnit vedle dalších kostelů i kostel ve Vyskytné. Zmínka ale pochází až z pozdějšího pramene.⁸¹⁵ Na pravém opěrném pilíři průčelí kostela se dochoval letopočet, který Dobiáš četl jako 1290.⁸¹⁶ Psaní arabských číslic, ale není před polovinou 15. století obvyklé a ve 13. století se takovéto letopočty u nás ještě neobjevují (psané arabskými číslicemi). Stejně jako je psána v letopočtu dvojka, byla psány i pětka. Letopočet je tak nutno číst, jako 1590.⁸¹⁷

O zdejším kostele soudil, zřejmě i v souvislosti se zmíněným letopočtem, že byl postaven na konci 13. století. Přičemž uvažuje, že zde před ním stávala drobná zděná stavba, dnešní sakristie. Usuzoval na to pro polorománské okénko v její východní straně a dále proto, že obdélníková stavba má v polokruhové apsidě pevnou kamennou oltářní mensu.⁸¹⁸ Poche pak datuje kostel až do 70-80. let 14. století.⁸¹⁹ Zbarokizované průčelí, vikýře ve střeše a sanktusová vížka byly „regotisovány“ v roce 1905.⁸²⁰

V roce 1352 je Vyskytná zmíněna v rejstříku papežského desátku. Aby byla odlišena od nedaleké Německé Vyskytné, je v pramenech uváděna jako Vyskytná Biskupská.⁸²¹ Mimo to se objevuje už před husitskými válkami i označení Česká Vyskytná (*Boemicali Wiskdna*).⁸²²

⁸¹¹ APH, AMKV, Cod II-10, s. 162–163. K založení kaple podrobně: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 388–389.

⁸¹² VII. Konfirmační kniha je vydána dle opisu, v kterém je uvedeno jako datum směny 13. prosinec 1415 (LC VII, s. 173), v originále konfirmační knihy, jak zjistil J. Dobiáš, je ale datum 13. září 1415. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 389).

⁸¹³ LC VII, s. 249 a 259.

⁸¹⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 388–389.

⁸¹⁵ *Monumenta Historica Boemiae III*, s. 38.

⁸¹⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 394.

⁸¹⁷ Za upozornění na tyto skutečnosti děkuji dr. Petru Elbelovi.

⁸¹⁸ DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 394 a Dobiáš, J.: K tradici o nejstarších dějinách vyskytenských, s. 147.

⁸¹⁹ POCHE, E: *Umělecké památky IV*, s. 291-292.

⁸²⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 393. Úpravy v roce 1905 označuje Dobiáš za barbarské.

⁸²¹ RDP, s. 54.

⁸²² LOC, s. 121.

Prvním známým farářem byl Ondřej zmiňovaný v roce 1367 při placení papežských desátků.⁸²³ Později zde působil farář Jindřich, jenž si beneficium se svolením arcibiskupa směnil v roce 1374 s Janem, farářem v Blšanech.⁸²⁴ Jan vyznal 3. ledna 1377 před generálním vikářem, že dluží kostelu sv. Apolináře padesát grošů, které slíbil zaplatit do 10. dubna pod pokutou třicet grošů. Zaplatil pak 24. července dvanáct grošů a zbytek měl doplatit do sv. Václava pod předchozím trestem.⁸²⁵ Jan si zdejší beneficium směnil v roce 1378 se souhlasem arcibiskupa s Petrem, farářem v Dolním Městě.⁸²⁶

Podle berního rejstříku pražského arcibiskupství patřila v roce 1379 vyskytenskému faráři ves Častonín o šesti láněch a jedné čtvrti. Farář Petr z ní tehdy zaplatil na berni dvě kopy a šestnáct grošů. Ve stejném berním rejstříku je samotná Vyskytná označena jako městečko (*oppidum*).⁸²⁷ V roce 1406 je poprvé zmiňován zdejší farář Šimon. Dostal se tehdy do sporu s rychtářem, přísežnými a celou obcí. Za obec žalovali na faráře u generálního vikáře farníci Jan jinak Jeniš a Václav Střelec.⁸²⁸ Jan Jeniš se při příležitosti svého pobytu v Praze objevuje jako svědek i ve zcela jiné záležitosti.⁸²⁹ Příčinou sporu byly, jak se dozvídáme ze zápisu z roku 1407, prostředky na stavbu kostelní zvonice, které farář zřejmě nechtěl poskytnout. Spor skončil tak, že farář Šimon slíbil dát, až započne práce na zvonici, devadesát grošů a dalších devadesát grošů, až bude kostelní zvonice dokončena, a to pod pokutou deseti kop grošů a trestem exkomunikace. Rovněž farář vyznal, že by měl mít u kostela jednoho kněze jako vikáře a zavázal se, že jej bude v budoucnu držet.⁸³⁰

V roce 1408 je Petr zmiňován jako svědek ve sporu oltářníků s vikáři pražského kostela.⁸³¹ V roce 1408 se přel s Kateřinou, vdovou po Mikuláši řečeném Podstavek z Kostelce nad Labem. 27. června přenesly strany rozhodnutí pře na arbitry. Za Šimona byl arbitrem Ondřej, farář v Pelhřimově, a za Kateřinu Jan, nájemce fary v Kostelci nad Labem. K dohodě nakonec došlo až 5. října 1408, Šimona zastupoval veřejný notář Jan Zul z Pelhřimova a Kateřinu kněz Hana. Tito arbitři rozhodli, že po smrti zmíněné Kateřiny připadne všechn movitý a nemovitý majetek panně Barboře a Mikuláši, kleriku z Vyskytné.⁸³² Kateřina měla nechat ujednání zapsat

⁸²³ RDP, s. 54.

⁸²⁴ LC III-IV, s. 4.

⁸²⁵ AICP I, s. 180.

⁸²⁶ LC III-IV, s. 98.

⁸²⁷ DRC, s. 367 a 381.

⁸²⁸ AICP V, s. 109-110, 131.

⁸²⁹ AICP V, s. 111.

⁸³⁰ AICP VI, s. 17-18. Srov. DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 396.

⁸³¹ AICP VI, s. 343.

⁸³² Tento Mikuláš je snad totožný s Mikulášem Šimonovým z Vyskytné, jenž přijal v roce 1398 nejnižší svěcení a klerikem Mikulášem z Vyskytné, jenž se vykázal v roce 1408 s expektancí na některé beneficium. (DOBIÁŠ, J. *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 397).

do kosteleckých městských knih až do Kostelce přijde buď Šimon nebo Mikuláš. Kateřina také měla zaplatit Šimonovi deset grošů za dosažení absoluce.⁸³³

V aktech korektora kléru byl zmiňován na dnes ztraceném foliu nájemce fary ve Vyskytné Jakub, syn Noska z Vrchotových Janovic. Není ale zcela jisté, zda se tato zmínka týká právě České Vyskytné. Časově dle pořadí folia spadá zmínka mezi 7. březen 1409 až koncem května 1409.⁸³⁴ Že kostel pronajal zdejší farář Šimon ale naznačují jeho dřívější aktivity mimo Vyskytnou. V roce 1411 si směnil zdejší kostel za větší mansionářství v chóru Panny Marie v pražském kostele. Jednalo se tehdy o směnu mezi třemi kleriky. Takže do Vyskytné přišel farář Prokop ze Strážiště, zatímco dosavadní větší mansionář Kliment se stal farářem ve Strážišti. Souhlas se směnou Šimonovi udělil pražský arcibiskup.⁸³⁵ V roce 1418 zde ale už zemřel další farář Mikuláš. Na jeho místo prezentoval Janek z Chotěmic klerika Mikuláše z Hořepníku.⁸³⁶

V roce 1379 patřila vyskytenskému faráři ves Častonín o šesti lánech a jedné čtvrti, z níž platil berni ve výš dvou kop a šestnácti grošů.⁸³⁷ Podle arcibiskupské urbáře z roku 1390 patřily faráři ještě další dva lány ve Vyskytné.⁸³⁸ Papežský desátek byl z Vyskytné placen v roční výši čtyřicet čtyři grošů.⁸³⁹ Dnes je kostel zasvěcen Jménu Panny Marie. Dříve byl ale zasvěcen svatému Mikuláši. Už nejstarší vyskytenský zvon z roku 1484 nesl reliéf svatého Mikuláše a i nápis na něm hlásal, že je „*udělán tento zvon k svatému Mikuláši.*“ Reliéf svatého Mikuláše se objevuje i na druhých dvou mladších zvonech.⁸⁴⁰ Zasvěcení svatému Mikuláši je uváděno ještě v roce 1677.⁸⁴¹ V roce 1713 už měl kostel patrocinium Jména Panny Marie.⁸⁴²

Dolní Cerekev

Slovo Cerekev označovala v staré češtině dřevěný kostel, podle takového kostela měla dostat své jméno i Cerekev. Kdy byl nahrazen dřevěný kostel kamenným, nelze říci. Nejstarší částí dnešního kostela je jeho věž, která pochází až z 15. století.⁸⁴³

⁸³³ AČ XLIII, s. 109, č. 227 a s. 131, č. 288.

⁸³⁴ AČ XLIII, s. 7.

⁸³⁵ LC VII, s. 23.

⁸³⁶ LC VII, s. 258.

⁸³⁷ DRC, s. 367 a 381.

⁸³⁸ DRC, s. 127 K datování urbáře: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 458-461.

⁸³⁹ RDP, s. 54.

⁸⁴⁰ DOBIÁŠ, J.: *K tradici o nejstarších dějinách*, s. 85.

⁸⁴¹ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

⁸⁴² KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*, s. 68.

⁸⁴³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 330. Srov.: POCHE, E.: *Umělecké památky IV*, s. 470.

Vedle jména Cerekev se v pramenech objevuje také pojmenování *Nova plantatio sive Neustyft*,⁸⁴⁴ a zřejmě podle zdejšího nápravníka Ryněše, který je zde zmiňován v letech 1361 až 1372 se objevuje též označení Rynšova Cerekev.⁸⁴⁵

Písemnými prameny je zdejší kostel poprvé doložen v rejstříku papežských desátků z roku 1352.⁸⁴⁶ V roce 1358, po smrti dosavadního faráře Petra, sem pražský arcibiskup ustanovil za faráře Filipa Oldřichova ze Želetavy v olomoucké diecézi.⁸⁴⁷ Filip je zmiňován ještě 5. listopadu 1359, kdy byl exekutorem při ustanovování faráře v Počátkách.⁸⁴⁸ Další farář Václav sem byl ustanoven pražským arcibiskupem 9. března 1366. Předtím působil jako farář v Předíně v olomoucké diecézi.⁸⁴⁹ Farář Václav je znovu zmiňován až 22. června 1375. Vyznal tehdy, že dluží dvě kopy a 40 grošů Janovi, děkanu u sv. Apolináře a Janovi, faráři ve Sluštici.⁸⁵⁰ V souvislosti s dluhem faráři ze Sluštice je zmiňován opět 28. ledna 1376. Tehdy vyznal společně s Petrem, farářem z (Nového) Rychnova, že dluží 70 grošů a oba se zavázali zaplatit částku do dne Svátostí (25. dubna).⁸⁵¹ Snad tentýž Václav je zmiňován jako zdejší farář ještě 30. května 1393, kdy zde vyhlášoval exkomunikaci nad jihlavskými měšťany.⁸⁵² Jestliže se jedná stále o téhož Václava, týkají se ho zřejmě i zprávy, které našel k cerekevickým farářům v první jihlavské městské knize Josef Dobiáš. Někdy v letech 1369 až 1372 vysoudil Fenczel Herczoge na cerekevském faráři a na jistém Vaňkovi 45 grošů. Zhruba v téže době se zaručil zdejší farář vdově po Mikuláši Kernovi za 65 grošů, neboť ta vyplatila jeho zástavu u židů a téže vdově se zaručil v roce 1376 jihlavský měšťan Kunz ve Věži (Cuncz in Turi) za ornát faráře z Cerekve. Další zmínka o tom, že byl farář z Cerekve buď v roce 1376 nebo 1377 jedním rozhodčím ve sporu mezi vdovou po Ditlinovi Melzerovi a Ditlinovým synovcem, by se dle Dobiáše mohla týkat i Horní Cerekve. V jihlavské městské knize objevil Josef Dobiáš také zajímavý zápis o donaci pro zdejší záduší. V roce 1373 nebo 1374 měl Schelich Glacz, který

⁸⁴⁴ RDP, s. 53.

⁸⁴⁵ DOBIÁŠ, J: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 165.

⁸⁴⁶ RDP, s. 53.

⁸⁴⁷ LC I/1, s. 81.

⁸⁴⁸ LC I/1, s. 106.

⁸⁴⁹ LC I/2, s. 73.

⁸⁵⁰ AICP I, s. 129.

⁸⁵¹ AICP I, s. 147.

⁸⁵² RBMV V/1-1, s. 205-206, č. 451. Editoři RBMV ztotožňují Cerekev, v níž se vyhlášovala exkomunikace, s otazníkem s Horní Cerkví. Josef Dobiáš považuje variantu, že by byla míněna Dolní Cerekev, za méně pravděpodobnou. V originálu listiny je zapsáno slovo *plebanus* s dvěma p (Srov.: NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 78). V RBMV je přepsáno jako *plebanus*, zatímco Dobiáš jej čte jako *proplebanus* - náměstek farářův, čímž by v případě, že má pravdu, padal výklad, že se jedná o dříve zmiňovaného dolnocerekevického faráře Václava. (DOBIÁŠ, J: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 442-443). Pro ztotožnění s Dolní Cerkví ale svědčí ještě to, že ve stejný den byla vyhlášována exkomunikace nad Jihlavskými i v Petrovicích, Vílanci a České Vyskytné, přičemž o tom učinil po vyhlášení exkomunikace vždy farář zmíněných kostelů přípisek na exkomunikační listinu. Ten, kdo exkomunikační listinu vzeš, mohl při cestě z Vílance do České Vyskytné jet přes Dolní Cerekev, zatímco Horní Cerekev by už představovala zajížděku.

zabil bratra Petra Hoemuta, vykonat za trest pouť do Cách a darovat jednu kopu grošů záduší v Cerekvi. Mimo toho již Glacz vykonal cestu do Říma.⁸⁵³

Posledním známým farářem v Cerekvi před vypuknutím husitských válek byl Mikuláš z Pelhřimova, který sem byl prezentován v roce 1403.⁸⁵⁴ Snad je totožný s Mikulášem Jakubovým z Pelhřimova, jenž byl vysvěcen 9. června 1403 na podjáhna, 22. září 1403 na jáhna a 22. prosince 1403 na kněze.⁸⁵⁵

Zdejší kostel platil papežské desátky ve výši 6 grošů, ale v roce 1384 je doloženo, že za desátek dlužil.⁸⁵⁶ Zasvěcení kostela sv. Maří Magdaléně je doloženo v roce 1677.⁸⁵⁷

Dolní Město a Lipnice

Dolní Město bylo ve středověku zváno Dolní Lipnice. Nacházel se zde mateřský kostel, zatímco v dnešní Lipnici se pod hradem nacházel jeho filiální kostel.⁸⁵⁸ Na hradě samotném se pak nalézá kaple sv. Vavřince,⁸⁵⁹ u níž byla zřízena kolegiátní kapitula.⁸⁶⁰ V roce 1452 bylo Dolní Město nazýváno též Stará Lipnice,⁸⁶¹ což vedle toho, že zde byl mateřský kostel pro lipnický kostel, svědčí, že je starší nežli dnešní Lipnice nad Sázavou.

Kostel v Dolním Městě (Dolní Lipnici)

Podle map stabilního katastru se Dolní Město skládalo ze dvou částí, dosti neuspořádaného shluku domů bezprostředně pod kostelem a pravidelného sídliště s návší na druhé straně Pstružného potoka. Zatímco neuspořádaná osada pod kostelem bude zřejmě starší, tak část s ulicovou návší za potokem je považována za mladší a její vznik je kladen přibližně na začátek 14. století.⁸⁶²

Dnešní kostel v Dolním Městě byl vystavěn asi po roce 1300.⁸⁶³ Kostel spojují některé podobnosti s kostely v Řečici a Loukově. Stavby mají mimo jiné téměř identickou formu vítězných oblouků.⁸⁶⁴ Dispozici má pak kostel podobnou jako kostel v Řečici, má ale oproti

⁸⁵³ DOBIÁŠ, J: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 330–331.

⁸⁵⁴ AICP IV, s. 229–230.

⁸⁵⁵ LOC, 92, 95, 99 Srov.: DOBIÁŠ, J: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 376–377.

⁸⁵⁶ RDP, s. 53.

⁸⁵⁷ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

⁸⁵⁸ LE VI, s. 11.

⁸⁵⁹ LC III-IV, s. 186.

⁸⁶⁰ LE VI, s. 10–13.

⁸⁶¹ ZAHRADNÍK, Pavel: *Dějiny kostelů v Dolním Městě, Lipnici, Řečici a Loukově*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 10.

⁸⁶² SOMMER, J., et kol.: *Tři Gotické kostely*, s. 5. Srov.: Mapa stabilního katastru.

⁸⁶³ SOMMER, J.: *Katalog památek*, s. 81

⁸⁶⁴ SOMMER, Jan: *Stavbní podoba kostelů*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 32.

němu výrazně tlustší zdi. Shoduje se s ním též formou okének.⁸⁶⁵ Na možnou obranu funkci kostela ukazují hluboké kapsy po odsunovacích závorách, jimiž bylo možné zabezpečit dveře zevnitř.⁸⁶⁶ V kostele v Dolním Městě se dochovaly také nástěnné malby odkryté v roce 1938. Ty jsou datovány Jakubem Vítovským do let 1310 až 1320. Nachází se zde i výjev se sv. Václavem, před nímž stojí v arkádách dvě postavy. Jedna zobrazuje muže, jehož hlavu snad zdobila koruna, a druhá ženu s korunkou na hlavě a jablkem v ruce, která nemá kolem hlavy svatozář. Podle Vítovského se jedná o postavy donátorů a muže a ženu ztotožňuje s Janem Lucemburským a Eliškou Přemyslovnou. Dobu vzniku tohoto výjevu pak klade do doby před rokem 1319, kdy král Jan krátce vlastnil Lipnici a tedy i patronát zdejšího kostela.⁸⁶⁷ Proti tomuto výkladu ale mluví jen epizodické vlastnění Lipnice králem Janem. Pokud bychom ale chtěli skutečně hledat za výjevem královský pár, zdá se mi jako pravděpodobnější spojit jej až s Janovým synem Karlem, který vlastnil Lipnici přece jen delší čas, nežli ji v roce 1376 zastavil Bočkovi z Kunštátu.⁸⁶⁸

Zřejmě prvním písemným dokladem existence kostela v Dolním Městě je listina krále Jana z roku 1319 v níž směnuje s Jindřichem z Lipé hrad Lipnici za jiné majetky. Součástí směny bylo i patronátní právo ke kostelům. Lze pomýšlet v prvé řadě právě na kostel v Dolní Městě.⁸⁶⁹ Prvním zdejším známým farářem byl Jan, syn Heřmana z Kynšperku, který je zmiňován 16. srpna 1342, kdy byl i kaplanem moravského markraběte Karla. Karel pro něj tehdy získal u papeže exspektanci na beneficium na kolaci pražského biskupa. Beneficium, jež mohl na jejím základě získat, nesmělo mít větší roční příjem nežli 40 hřiven stříbra.⁸⁷⁰

10. prosince 1346 nařídil ve svém testamentu Pertold z Lipé, že se má znovu vystavět kostel v Lipnici zničený předtím požárem. U této zmínky ale nemáme naprostou jistotu, zda se týká kostela v Dolním Městě nebo jeho filiálního kostela pod hradem Lipnicí.⁸⁷¹

V roce 1378 je zde uváděn farář Petr, který si směnil zdejší beneficium s farářem Janem z České Vyskytné. Jako patron tehdy vystupuje Boček z Kunštátu odjinud z Poděbrad.⁸⁷² O faráři Janovi se dozvídáme, že se zavázal 28. února 1379 zprostit Bernarda ze Zachotína a Mikuláše Budislavova z Častonína věřitelské kauce 4 kop grošů a to do svátku sv. Jiří pod trestem

⁸⁶⁵ Tamtéž, s. 17–19. K stavební podobě kostela viz též: SOMMER, Jan: *K původní podobě gotických kostelů v Řečici a Dolním Městě*. Průzkumy památek II. 1996, s. 122–125.

⁸⁶⁶ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 34.

⁸⁶⁷ VÍTOVSKÝ, Jakub: *Gotické nástěnné malby v Dolním Městě, Lipnici Řečici a Loukově*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 48, 50.

⁸⁶⁸ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 70. Co se týče malby, nejsem ale schopen posoudit, jak dalece je její datování průkazné a zda zcela nevylučuje mnou navržené řešení.

⁸⁶⁹ RBM III, s. 227–228, č. 546.

⁸⁷⁰ MVB I, s. 48–49, č. 86 a s. 50, č. 88.

⁸⁷¹ RBM V/1, s. 36–37, č. 75.

⁸⁷² LC III–IV, s. 98.

exkomunikace.⁸⁷³ Zdejší beneficium si pak v roce 1380 směnil s Václavem Durassem, oltárníkem v Českých Budějovicích.⁸⁷⁴ Toho se týká nedatovaný zápis v aktech generálních vikářů, dle něž se zavázal zaplatit do velikonoce 18 grošů za konfirmaci.⁸⁷⁵ Václav si v roce 1386 směnil zdejší beneficium se souhlasem Jindřicha z Dubé s Bodrikem z Jinošova (*Gynessicz*) v olomoucké diecézi. Byl tehdy zřejmě už i děkanem lipnické kapituly, neboť Bodrik se směnou nestává pouze farářem v Dolním Městě, ale i lipnickým děkanem.⁸⁷⁶ Podle nedatované listiny inzerované do listiny o zřízení lipnické kapituly z roku 1397 měl mít lipnický děkan farní kostel v Dolní Lipnici (*inferiori Lipnic*) za prebendu se všemi právy a příjmy.⁸⁷⁷ I Bodrikovi nástupci pak bývali zároveň lipnickými děkany. V roce 1392 je zde zmiňován poprvé farář a děkan Peregrin.⁸⁷⁸ Ten odsud v roce 1396 odešel na beneficium do Veselí nad Lužnicí, kam jej prezentoval Vilém z Landštejna. Na Peregrinovo místo Vilém z Landštejna prezentoval lipnického kanovníka Svatoslava.⁸⁷⁹ Svatoslav zde působil až do roku 1410, kdy rezignoval. Na uvolněné místo byl následně prezentován Čěnkem z Vartemberka lipnický kazatel Petr.⁸⁸⁰ V roce 1414 je zmiňován další farář Jan. Byl tehdy pověřen generálním vikářem, aby prověřil, zda je možné schválit přenesení platu kostela v Loukově.⁸⁸¹

Roční papežský desátek platil zdejší kostel v poměrně vysoké výši 96 grošů. V roce 1384 je uváděn navíc zvlášť desátek i u jeho filiálního kostela pod hradem Lipnicí, přičemž výše tohoto pololetního desátku činila 16 grošů.⁸⁸² V roce 1386 je zmiňováno patrocinium zdejšího kostela, ten byl tehdy zasvěcený sv. Janu.⁸⁸³ V roce 1651 se o kostele už píše, že je „*posvěcení svatého Martina*“,“⁸⁸⁴ svatomartinské patrocinium kostela bylo uvedeno i na zvonu z roku 1653⁸⁸⁵ a svatému Martinovi je kostel zasvěcen i dnes.

V roce 1407 je jmenován v sedmé erekční knize jako svědek Mikuláš plebán z Lipnice. V té době ale byl v Dolním Městě farářem Svatoslav, který byl i lipnickým děkanem. Snad se

⁸⁷³ AICP I, s. 335.

⁸⁷⁴ AICP II, s. 20. V záznamu je zmiňován také Mikuláš *Rziszczwie*, nejde ale o lipnického faráře, jak se domnívá Pavel Zahradník nýbrž prokurátora, kterého Jan a Václav ustanovili ve věci vyřízení směny. (ZAHRADNÍK, Pavel: *Dějiny kostelů*, s. 9).

⁸⁷⁵ AICP II, s. 237.

⁸⁷⁶ LC III–IV, s. 186–187.

⁸⁷⁷ LE VI, s. 10–13.

⁸⁷⁸ AICP III, s. 63.

⁸⁷⁹ LC V, s. 260, srov.: AICP III, s. 179.

⁸⁸⁰ LC VI, s. 282.

⁸⁸¹ APH, AMKV, Cod II–10, s. 39–40.

⁸⁸² RDP, s. 53.

⁸⁸³ LC III–IV, s. 186.

⁸⁸⁴ *Soupis poddaných podle viry 1651: Čáslavsko I*. Ed. Magda Zahradníková, Eva Štrejnová. Praha 1999, s. 309.

⁸⁸⁵ ZAHRADNÍK, Pavel: *Dějiny kostelů*, s. 13.

jedná o chybné označení, neboť v listině je takto souhrnně označeno vícero osob, případně by se ještě mohlo jednat o Svatoslavova vikáře.⁸⁸⁶

Filiální kostel sv. Víta v Lipnici

V podhradí hradu Lipnice bylo někdy v průběhu 14. století založeno pravidelné ulicovité sídliště s větší podélnou návší (náměstím).⁸⁸⁷ V roce 1370 je Lipnice uváděna jako město a císař Karel IV. mu tehdy dovolil užívat městské právo Německého Brodu a vařit pivo.⁸⁸⁸ K náměstí v Lipnici přiléhá kostel sv. Víta, který byl ve středověku filiálním kostelem kostela v Dolním Městě. Poprvé je zmiňován v rejstříku papežských desátků v roce 1384. Pololetní desátek tehdy zaplatil ve výši 16 grošů. V roce 1385 pak za desátek dlužil 16 grošů, které mu ale byly prominuty.⁸⁸⁹ Další zmínka o zdejším kostele se objevuje v listině Viléma z Landštejna sepsané před 14. listopadem 1397. Podle ní měly nyní náležet příjmy filiálního kostela pod hradem Lipnicí kanovníkům a děkanovi nově zřizované lipnické kapituly.⁸⁹⁰

Za třicetileté války byl kostel i s farou spálen od Švédů, v roce 1651 máme doloženo zasvěcení kostela sv. Vítu a výročí posvěcení kostela bylo slaveno na sv. Havla.⁸⁹¹ Svatému Vítu je kostel zasvěcen i dnes.

Kaple sv. Vavřince na Lipnici a lipnická kapitula

Prvním známým majitelem hradu Lipnice byl Rajmund z Lichtenburka. Ve vlastnictví Lichtenburků je hrad doložen v roce 1316, a v jejich vlastnictví byl pak nejspíše ještě v roce 1319, kdy je v listině vydané Lichtenburky pro Německý Brod zmiňován jako svědek lipnický purkrabí Bernard. Poté se dostal do držení Řehníka z Dražic. Po smrti zmíněného Řehníka měl na základě nálezů zemského soudu ve věci blíže neznámého Řehníkova provinění propadnout všechen majetek jeho sirotků. Aby zachránil alespoň část jejich majetku, předal jejich poručník Bedřich z Čachovic hrad králi Janovi s tím, že jim zbytek jmění ponechá.⁸⁹² Král záhy v roce 1319 směnil hrad Lipnici za jiné majetky s Jindřichem z Lipé. Zmiňováno je tehdy, že Lipnici směňuje i s patronátním právem ke kostelům.⁸⁹³ V držení pánů z Lipé byla Lipnice ještě v roce 1365, pak ji ale získal císař Karel. Ten ji v roce 1376 zastavil bratřím Bočkovi, Hynkovi a Ješkovi z Kunštátu a Poděbrad. Král Václav následně dal Lipnici v roce 1379 Vítkovi

⁸⁸⁶ LE VII, s. 319.

⁸⁸⁷ Mapy stabilního katastru a SOMMER, J., et kol.: *Tři Gotické kostely*, s. 5–6.

⁸⁸⁸ CIM IV/1, s. 152–153, č. 104.

⁸⁸⁹ RDP, s. 54.

⁸⁹⁰ LE VI, s. 10–13.

⁸⁹¹ *Soupis poddaných podle viny 1651: Čáslavsko I*, s. 306.

⁸⁹² SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 68–69.

⁸⁹³ RBM III, s. 227–228, č. 546.

z Landštejna do dědičného vlastnictví a dovolil mu hrad vyplatit od Bočka z Kunštátu. Po Vítkově smrti jej následně zdědil jeho syn Vilém.⁸⁹⁴

Na hradě Lipnici se nachází kaple vystavěná někdy před polovinou 14. století. Ta vykazuje některé podobnosti s okolními kostely v Dolním Městě, Loukově a Řečici a příslušníci stavební hutě, kteří stavěli tuto kapli, se nejspíše podíleli i na budování těchto kostelů. Se zmíněnými kostely ji pojí především provedení vítězného oblouku. Také okénka kaple jsou shodná s okny kostelů v Dolním Městě a Řečici a portál v zadní stěně presbyteria je podobný vstupním portálům do lodi v Loukově a v Dolním Městě. Oproti nim se ale ve výzdobě kaple objevují i některá specifika.⁸⁹⁵

V roce 1377 je v aktech oficiála zmiňován poprvé zdejší kaplan Petr. Vedl tehdy spor s Angelim, lékárníkem na Starém Městě pražském.⁸⁹⁶ Znovu je zmiňován v roce 1378, kdy prodal poddaným do dědičného nájmu dvůr v Nové Vsi, který patřil ke kapli.⁸⁹⁷ Po smrti kaplana Petra se rozhodl Vilém z Landštejna tuto kapli proměnit v kolegiální kapitulou o šesti kanovnících a děkanovi. Každý z kanovníků měl dostávat ročně osm kop grošů, které měly pocházet z Nové Vsi, Lipnice, Kejžlic (*Kozliczie*), Vilémovce a Bystré, přičemž v Bystré se na těchto platech neměl podílet nápravník (*feodali alias naprawnikone*). Děkanovi dále udělil ve zmíněných vsích právo spravovat a soudit podané a pokuty (*emendas seu culpas*), které by získal, měl užít na světlo v kolegiálním kostele. Měl se také starat o to, aby světlo o slavnostních mších a ostatních hodinkách náležitě zkrášlovalo oltáře. Děkan měl mít dále za prebendu farní kostel v Dolním Městě se všemi jeho právy a příjmy, zatímco o příjmy filiálního kostela pod hradem se měl dělit s kanovníky, přičemž děkanovi měl odsud příslušet roční plat jedné kopy a navíc byl osvobozen z odvádění sedmi věder (*tina*) pšenice (*siliginis*), sedmi ovsa, sedmi slepic a sedmi sýrů, které byly odsud dříve placeny. Kanovníci a děkan dostali v Lipnici vlastní dům a Vilém se zavázal do něj dodávat dostatek dřeva na vaření a topení. Také slíbil platit rektoru školy každý rok dvě kopy grošů.⁸⁹⁸

Kdy přesně k založení kapituly došlo, není možné říct. Samotná fundační listina Viléma z Landštejna, inserovaná v listině arcibiskupa Olbrama z 14. listopadu 1397, neobsahuje datum. Tehdy arcibiskup potvrdil fundaci a oficiálně zřídil kapitulou.⁸⁹⁹ Fakticky ale zdejší kapitula existovala již dříve. První doklad o její existenci pochází z 12. dubna 1380, kdy byl prezentován

⁸⁹⁴ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 68–69.

⁸⁹⁵ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 40–41, 46.

⁸⁹⁶ AICP VII, s. 209.

⁸⁹⁷ LE II, s. 154.

⁸⁹⁸ LE VI, s. 10–13.

⁸⁹⁹ LE VI, s. 10–13.

za jejího děkana Mikuláš.⁹⁰⁰ Zda byl jejím děkanem Václav Duras, který působil do roku 1386 jako farář v Dolním Městě, není jisté, ale když si Václav směnil kostel v Dolním Městě s dosavadním oltářníkem v Budějovicích, Bodrikem, je uváděno, že se Bodrik stává zároveň farářem v Dolním Městě a děkanem kolegiální kapituly. Ke směně tehdy dával svolení Jindřich z Dubé,⁹⁰¹ jenž byl snad poručníkem Viléma z Landštejna.⁹⁰²

V roce 1392 máme doloženého dalšího děkana Peregrina. S řádným zřízením kapituly byly ale nejspíše nějaké potíže, neboť v aktech generálních vikářů se objevuje zmínka, že Peregrin, který byl zároveň farářem v Dolním Městě, ustanovil 12. července 1392 prokurátory ve všech soudních záležitostech, které vede nebo bude vést, přičemž je zde výslovně zmiňováno, že jsou oprávněni i ve věci překážek ke zřízení kolegiální kapituly na Lipnici.⁹⁰³ První kanovník je zmiňován v roce 1392, kdy se dosavadní lipnický kanovník Jan stal farářem v Řečici.⁹⁰⁴ Děkan Peregrin zde působil až do roku 1396, kdy odešel na faru do Veselí nad Lužnicí. Peregrinovým nástupcem se stal Svatoslav.⁹⁰⁵

Teprve za děkana Svatoslava došlo k řádnému zřízení kapituly arcibiskupem Olbramem. V erekční listině z 14. listopadu 1397 jsou uvedeny další podrobnosti o lipnické kapitule a povinnostech děkana a kanovníků. Konfirmace děkana náležela arcibiskupovi nebo generálnímu vikáři. Kanovníci směli odkazovat své věci komu chtěli, ale když by zemřeli bez testamentu, tak měly připadnout jejich věci pro společný užitek. Zdejší kanovníci a děkan neměli držet žádné další církevní beneficium, a když by nějaké získali, měli přijít o svou prebendu nebo děkanství. O ty měli přijít také v případě, že by do roka od získání prebendy nedosáhli kněžského svěcení. Z Lipnice se směli kanovníci vzdát jen se svolením děkana a za podmínky, že na dobu nepřítomnosti obstarají jiného kněze, který je zastoupí v jejich povinnostech. Pokud by se ale do 14 dní nevrátili, měli o beneficium přijít. Bydlet měli v jednom domě se společnou kuchyní a stravovat se u jednoho stolu. V domě měli být o jedné hodině (*primum pulsum horologi*) a o třetí hodině (*terciam horam*) ve své světnici a za každou hodinu co se opozdí zaplatit za trest 1 groš, který bude užit ke společnému prospěchu, a opozdilec za trest rovněž nesmí ke stolu (*sit suspensus a mensa minorum*). Také je pamatováno na situaci, kdy by se některý z kanovníků dopouštěl nepravostí. O beneficium má tak přijít kanovník, který by byl usvědčen před děkanem z krádeže, z toho, že si drží

⁹⁰⁰ AICP II, s. 14.

⁹⁰¹ LC III–IV, s. 186–187.

⁹⁰² SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 70.

⁹⁰³ AICP III, s. 63.

⁹⁰⁴ LC V, s. 125.

⁹⁰⁵ LC V, s. 260.

„konkubínu“ a rovněž ten, kdo by ani po třetím napomenutí nezanechal častého navštěvování krčmy a hraní kostek nebo by byl přistižen v domě děkana a kanovníků s podezřelou ženou. Kanovníci a klerici nesměli také držet ve společném domě lovecké psi nebo ptáky, věnovat se lovu, hrát ve společném domě kostky a jiné hry a nosit zbraně, za což jim v případě porušení hrozil trest od děkana. Rovněž měli mít tonzuru a na veřejnosti nesměli tančit, za což je mohl děkan potrestat odepřením přístupu do kostela.

Mezi liturgické povinnosti kanovníků patřilo zpívat za zapáleného světla o největších svátcích roku úplné kanonické hodinky⁹⁰⁶ a o ostatních svátečních dnech a o sv. Dorotě matutinum a každý den během roku zpívat mši (*misam*), nešpory a kompletorium s antifonou *Salve regina*, případně zpívat i o jiných vhodných příležitostech. Za bezdůvodnou neúčast na hodinkách museli kanovníci zaplatit za trest jeden groš a byl jim odepřen přístup ke stolu. Rektorovi školy, který se zřejmě podobě jako jinde, podílel na slavení liturgie, měli hradit jeho náklady. Děkanovi také náležela duchovní správa v dolním kostele v Lipnici a v kapli na hradě.⁹⁰⁷

V roce 1399 je uváděno všech šest zdejších kanovníků v rejstříku papežského desátku, každý z nich zaplatil desátek ve výši dvanácti grošů.⁹⁰⁸

Vilém z Landštejna pamatoval na kapitolu i ve svém testamentu a odkázal plat deseti kop ke zřízení prebendy pro kazatele, který by kázal každou neděli a svátek v hradní kapli. K naplnění tohoto testamentu přikročila Vilémova dcera Kateřina spolu s manželem Čňkem z Vartemberka a ke zřízení kazatelské prebendy došlo 20. prosince 1408. Zmíněná částka deseti kop ročního platu byla zabezpečena na poddaných v Dolním Městě, Velkých Křepinách (*Chrzepniec maior*), Malé Lhotě (*Parva Lhotka*), v Lhotě *Vigillum* a v Kochanově.⁹⁰⁹ Jako tehdejší kazatel je uváděn Petr, který měl kázat v lidové řeči,⁹¹⁰ a když se stal v roce 1410 farářem v Dolním Městě a lipnickým děkanem, je výslovně uváděn jako český kazatel.⁹¹¹

Dějištěm nezvyklé události se stala lipnická kaple v roce 1417. Majitel Lipnice Čňek z Vartemberka byl v době před vypuknutím husitských válek význačnou postavou mezi Husovými přívrženci. Odmítání církve udělovat kněžské svěcení klerikům, kteří byli ochotni udělovat eucharistii pod obojí způsobou, jej vedlo k tomu, že nechal v roce 1417 zajmout

⁹⁰⁶ Uvedeny jsou jmenovitě tyto svátky: Narození, Obřezání, Zjevení, Vzkříšení a Nanebevstoupení Páně, Letnice a Boží Tělo a svátky Nanebevzetí, Narození, Očišťování, Zvěstování a Navštívení Panny Marie.

⁹⁰⁷ LE VI, s. 10–13.

⁹⁰⁸ RDP, s. 54.

⁹⁰⁹ V Dolním Městě měl platit Štěpán bydlícího u lázně (*residentis circa balneum*) 63 grošů, ve Velkých Křepinách (*Chrzepniec maior*) Kolarione 2 kopy a 23 grošů a Mikuláš 1 kopy a jeden groš, ve vsi Malá Lhotka (*Parva Lhotka*) Benek 48 grošů, Šesták 48 grošů, Hubenek 4 groše a mlynář Michal 21 grošů. Z Lhotě *Vigillum* Čakuta 53 grošů, Jiřík 71 grošů, Kaifáš 27 grošů a 6 haléřů a z Kochanova se platilo 63 grošů. Součet těchto částek sumu 10 kop přesahoval o dva groše a 6 haléřů.

⁹¹⁰ APH, AMKV, Cod-9, s. 17–19.

⁹¹¹ LC VI, s. 282.

v Německém Brodě Heřmana, biskupa nikopolského a světícího biskupa pražského. Ten byl odvezen na Lipnici a tam 16. března donucen vysvětit na kněze shromážděné kleriky, kteří pro svou příslušnost k reformní straně nemohli získat řádné svěcení.⁹¹²

Dušejov

Při sběru keramiky na území Dušejova byly nejstarší nálezy datovány do konce 13. století.⁹¹³ Kostel je zde doložen poprvé rejstříkem papežských desátků z roku 1352.⁹¹⁴ Z dnešní podoby kostela nelze nic usuzovat na jeho stáří, neboť v roce 1780 byl zbořen a místo zplanýrováno pro nový, který byl dokončen v roce 1787. Starý kostel je ve farní kronice popisován ještě dle vypravování pamětníků jako menší rozlohou než ten současný, nižší s vysokou věží, více „obrácenou“ k východu, než je ta současná. Už tento starý kostel byl kamenný, jen kůr byl ze dřeva.⁹¹⁵

Samotný Dušejov je poprvé zmiňován v roce 1346 v testamentu Pertolda z Lipé. Dušejov je tehdy uváděn jako majetek želivského kláštera, ale nějaké majetky zde zřejmě měl i Pertold.⁹¹⁶ V roce 1351 se soudil želivský klášter s Ješkem z Podolí o majetky v Dušejově a okolí, u Dvorů (snad dnešní Dvorce), v Nové Vsi,⁹¹⁷ Zahrádce⁹¹⁸ a Maršově a o patronátní právo zdejšího kostela. Spor byl rozhodnut ve prospěch Ješka z Podolí a listina, kterou předložil klášter, byla označena za neplatnou.⁹¹⁹ Přesto již v roce 1358 sem po smrti faráře Martina prezentoval nového klerika převor a konvent želivského kláštera.⁹²⁰ Snahu kláštera pojistit si vlastnictví Dušejova pak ukazuje to, že si nechal klášter v roce 1366 konfirmovat Karlem IV. listinu Václava I., v níž byly vytyčeny hranice Borku. V konfirmaci se ale objevuje zpadělané znění doplněné o zmínku, že se klášteru potvrzuje i Dušejov.⁹²¹ Želivští opati pak vystupují pravidelně jako patroni zdejšího kostela a prezentují sem želivské řeholníky, naposledy je tak

⁹¹² K zprávám o této události: ROUS, Pavel: *Čeněk z Vartemberka a reflexe lipnického svěcení v protihusitských veršovaných skladbách a ostatních písemných pramenech*. In: *Z počátků husitské revoluce*. Brno 2019, s. 129–137.

⁹¹³ PAULUSOVÁ, Jaroslava: *Dušejov a okolí*. Dušejov 1993, s. 7–8.

⁹¹⁴ RDP, s. 53.

⁹¹⁵ Gedenkbuch der wichtigeren Ergäbniße und Vorfalheiten den St. Bartholomäus Lokalkirche zu Duschau und bei derselben erruhteten Lokalie und dessen Rechten von des Jahre 1839, s. 27. (Dosud nepředané do archivu.)

⁹¹⁶ RBM V/1, s. 36.

⁹¹⁷ Nelokalizováno.

⁹¹⁸ Nelokalizováno. V rejstříku RBM V, ztotožněno s (Trhovou) Zahrádkou v okrese Havlíčkův Brod. (RBM V/5, s. 1057) Toto ztotožnění je velmi nepravděpodobné pro velkou vzdálenost od Dušejova. Zmíněná Zahrádka patřila navíc vyšehradské kapitule a nemáme v souvislosti s ní doloženu ani jednu ze stran sporu.

⁹¹⁹ RTT I, s. 67–68.

⁹²⁰ LC I/1, s. 58.

⁹²¹ CDB III/1, s. 43–44, č. 43, též: RBM VIII/1, s. 199–201, č. 350. K tomu: POKORNÝ, Pavel R.: *K nejstaršímu dokladu obce Dušejova*, s. 379–384.

máme doloženy v roce 1405.⁹²² Ještě 31. ledna 1437 potvrdil pak císař Zikmund želivskému klášteru vlastnictví vsi.⁹²³

U želivských premonstrátů míváme nejčastěji doloženy jako konce jejich působení rezignace nebo smrt, směny pak nejsou v pramenech zmiňovány příliš často. V Dušejově takto máme doloženu směnu faráře Jana, který zde působil od roku 1379⁹²⁴ a zdejší beneficium si někdy mezi lety 1379–1385 směnil s farářem Otou z Jiřic.⁹²⁵ Ota pak směnil v roce 1392 zdejší beneficium za kostel v Boleradicích v olomoucké diecézi.⁹²⁶ U dalšího ze zdejších farářů máme doloženo pouze, že odsud odešel na jiné beneficium, které ale není jmenováno.⁹²⁷

Roční papežský desátek byl placen z Dušejova nejprve ve výši 6 grošů, od roku 1369 jej máme doložený ve výši 8 grošů.⁹²⁸ Zasvěcení kostela sv. Bartoloměje je poprvé zmiňováno až v roce 1674.⁹²⁹

Herálec

Pravděpodobně nejstarší zmínka o Herálci pochází z roku 1226, kdy je ve výčtu vsí, jejichž vlastnictví potvrzoval papež Honorius III. želivskému klášteru uvedena ves *Heralice*.⁹³⁰ Podle další zmínky o Herálci nechal biskup Tobiáš opevnit mimo jiné kostel v Herálci a Křivsoudově.⁹³¹ J. Dobiáš označuje zmínku za patrně nesprávnou, neboť Křivsoudov a Herálec získalo biskupství teprve v roce 1307 výměnou za Sepekov.⁹³² Ze stejných důvodů o zprávě pochyboval i Josef Kurka.⁹³³ Herálec poté patřil pražskému biskupství až do husitských válek, kdy jej získali Trčkové z Lípy.⁹³⁴ V berním rejstříku pražského arcibiskupství z roku 1379 je dle Herálce pojmenován celý obvod. Patřilo do něj dvacet dva vsí, včetně farní vsi Krásná Hora. Dle počtu lánů byl z nich největší Herálec.⁹³⁵

Existence kostela v Herálci již za časů biskupa Tobiáše, jak naznačuje výše zmíněná zmínka o opevnění kostela, je sporná. Lze ale očekávat, že kostel už stál v druhé polovině 14. století, kdy *Series episcoporum*, v níž je Herálec zmiňován, nejspíše vznikla.⁹³⁶ Herálecký kostel také

⁹²² LC II, s. 68, 71, LC III–IV, s. 104–105, 137, LC VI, s. 57, 151.

⁹²³ RI XI, NB III, s. 281–282, č. 201.

⁹²⁴ LC III–IV, s. 104–105.

⁹²⁵ AICP II, s. 236.

⁹²⁶ LC V, s. 137.

⁹²⁷ LC VI, s. 151.

⁹²⁸ RDP, s. 53.

⁹²⁹ VÁCL, Václav: *Humpolecko po válce třicetileté*. Zálesí I. Humpolec 1919–1920, s. 106.

⁹³⁰ CDB II, s. 274–277, č. 281.

⁹³¹ *Monumenta Historica Boemiae III*, s. 38.

⁹³² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 107.

⁹³³ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 123.

⁹³⁴ AČ 18, s. 177.

⁹³⁵ DRC, s. 388–392.

⁹³⁶ Poslední zápis se týká jmenování Jana Jenštejna arcibiskupem v roce 1379. *Monumenta Historica Boemiae III*, s. 42.

dokládají dvě zmínky o exekutorech v sousední Skále. V roce 1401 uváděl do Skály nového faráře plebán z *Erharcz*⁹³⁷ a v roce 1404 plabán z *Erharticz*.⁹³⁸ Nedochování dalších zmínek o kostele v pramenech lze snad vysvětlit tím, že patronem kostela bylo pravděpodobně pražské arcibiskupství, neboť i u některých dalších kostelů s patronátem pražského arcibiskupa nenacházíme v konfirmačních knihách žádné (Chvojnov), nebo téměř žádné (Rovná) konfirmační zápisy.

Zasvěcení kostela sv. Bartoloměji je doloženo v roce 1651.⁹³⁹ Kostel v roce 1674 vyhořel a nový byl vystavěn v letech 1678-1679. Znovu kostel vyhořel 18. září 1780 a pak nakonec 25. července 1873. Po požáru v roce 1873 byl vystavěn na jeho místě nový pseudogotický.⁹⁴⁰

Horní Cerekev

Horní Cerekev se v pramenech objevuje i pod jménem Cerekev Tobiášova. August Sedláček i Josef Dobiáš proto soudí, že jejím zakladatelem byl nejvyšší maršálek Dobeš z Bechyně (1307†), kterému patřila Kamenice nad Lipou a nepříliš vzdálený Častrov.⁹⁴¹ Jméno Cerekev, měla dostat podle zdejšího kostela, jehož existence se projevuje i v německém jméně vsi, kdy je psána v jihlavských městských knihách jako *Loboczkirchen* nebo *Lowackkirchen*.⁹⁴² První část německého jména je pak podle Václava Richtera odvozeno od osobního jména Lovaty a dává jej do souvislosti s Lovětínským újezdem, zmiňovaným v první polovině 13. století.⁹⁴³ Za starší jméno Cerekve je možno považovat spíše Líčkovice, které je vedle Cerekve pro lokalitu doloženo v roce 1399 (*Czierkuicz Thobiae alias Lyczkovicz*).⁹⁴⁴ Německé jméno vsi pak mohlo vzniknout buď zkomolením staršího jména Líčkovice nebo z jména Dobešova (Cerekev).⁹⁴⁵ Půdorys naznačuje, že se zde dříve nacházela starší ulicová osada, u níž bylo později založeno větší pravidelné sídliště kolem velkého náměstí.⁹⁴⁶

Dnešní cerekevský kostel je stavěn ještě v gotickém slohu, časově však spadá dnešní budova podle Dobiáše až do posledního desetiletí 15. století, a zda je v ní zachováno něco ze staršího

⁹³⁷ LC VI, s. 44.

⁹³⁸ LC VI, s. 131.

⁹³⁹ Soupis poddaných podle víry Časlavsko, s. 123.

⁹⁴⁰ TOMÍČEK, Antonín: Z heráleckých pamětí: O kostele. Zálesí XXIII, s. 55-56. POCHE, E: *Umělecké památky I*, s. 373.

⁹⁴¹ Sedláček, A.: Místopisný slovník, s. 96 a Dobiáš, J.: Dějiny města Pelhřimova, s. 436.

⁹⁴² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 437.

⁹⁴³ Richter, V: Nejstarší dějiny Třeště, s. 13.

⁹⁴⁴ RDP, s. 54 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 41-42.

⁹⁴⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 437. Stov.: PROFOUS, A.: *Místní jména v Čechách I*, s. 242.

⁹⁴⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 436.

kostela, není možné říci.⁹⁴⁷ Poche uvádí, že byl kostel rozšířen v 16. století v trojlodí a později přestavován barokně.⁹⁴⁸

Písemnými prameny je zdejší kostel doložen v roce 1352 v rejstříku papežských desátků.⁹⁴⁹ V roce 1359 sem prezentoval Matěj z Jankova za faráře zřejmě svého bratra Jiřího Hynkova z Vlašimi,⁹⁵⁰ dosud faráře v Lštění.⁹⁵¹ Již v následujícím roce ale Jiří na beneficium rezignoval a odešel na faru do Vlašimi⁹⁵². Matěj pišící se tentokrát z Vlašimi sem na jeho místo prezentoval Zdeňka, dosavadního faráře z Veliše, kde byl též patronem.⁹⁵³ V roce 1361 daroval Matěj spolu s bratry Petrem a Linhartem kapli sv. Linharta, Markéty a desetitisíce mučedníků, kterou postavili před Cerekví, jeden lán pod podmínkou, že farář Zdeněk nebo jeho vikář zde budou sloužit v úterý a v pátek bohoslužby za donátory a jejich předky. Cerekev je tehdy označována jako městečko.⁹⁵⁴ Zajímavou zprávu k této kapli uvádí ve své kronice psané v roce 1531 Bohuslav Bílejovský. Podle ní měla být kaple jedním z míst, kde se konalo v roce 1419 setkání příznivců husitského učení v rámci poutí na hory.⁹⁵⁵ Kaple byla později uváděna pouze s patrociniem sv. Markéty. Ještě v 18. století měla být hojně navštěvována o poutích, ale později byla za vlády Josefa II. zrušena a zbořena. Stávala pod vrchy Čížkovým a Pustým a na jejím místě měl stávat v roce 1927 kříž. Ještě dnes ji připomíná na některých mapách pojmenování U Markéty.

Po pánech z Vlašimi drželi Cerekev v 70. až 90. letech Krušinové z Lichtenburka a v roce 1411 je zde doložen poprvé Jan z Leskovce. V roce 1420 byla v kostele pohřbena Kateřina, manželka Janova syna Arnošta, jejíž náhrobek je dodnes v kostele dochován.⁹⁵⁶

Josef Dobiáš našel na zadní desce jednoho rukopisu pražské metropolitní kapituly zlomek urbáře záduší zdejší fary. Datuje jej do doby kolem roku 1400, neboť jednu osobu v něm zmiňovanou našel v jihlavské městské knize k roku 1397 nebo 1398 a další je tam uváděna v roce 1403.⁹⁵⁷ Podle tohoto urbáře měla cerekvická fara šestnáct až devatenáct zádušních krav v Cerekvi, sedm nebo osm v Bezděčíně a jednu v Horní Vsi. Podle tohoto urbáře chtěli také

⁹⁴⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 443.

⁹⁴⁸ POCHE, E: *Umělecké památky I*, s. 404.

⁹⁴⁹ RDP, s. 54.

⁹⁵⁰ LC I/1, s. 97. Matějův otec byl totiž Hynek z Vlašimi. (LE I, s. 30). K tomu srov.: Dobiáše, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 442.

⁹⁵¹ LC I/1, s. 99.

⁹⁵² LC I/1, s. 135, 137.

⁹⁵³ LC I/1, s. 137, 139.

⁹⁵⁴ LE I, s. 30.

⁹⁵⁵ Bartoš, František Michálek: Zaniklá památka z doby husitských táborů r. 1419. Jihočeský sborník historický 23. 1954, s. 27. V literatuře je Bílejovského zmínce příkládána důvěra. ČORNEJ, P.: Žižka, s. 146-147.

⁹⁵⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 438-442.

⁹⁵⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 436-437.

farníci pořídit pro kostel zvon a jsou zde zaznamenány částky ve výši od jedenácti grošů po dvě kopy a čtyřicet čtyři grošů, jimiž slíbili jednotliví farníci na zvon přispět.⁹⁵⁸

Papežský desátek byl odsud placen v roční výši dvacet čtyři grošů.⁹⁵⁹ Zsvěcení kostela Zvěstování Panny Marie je doloženo v roce 1677.⁹⁶⁰

Hořepník

Kostel v Hořepníku je datován Jiřím Kuthanem již do první, případně druhé čtvrtiny 13. století. Z původní stavby se mělo dochovat zdivo lodi, chórů, východní apsidy a snad i věže.⁹⁶¹ Do dnešní podoby byl kostel přestavěn v 17. století a některé úpravy byly prováděny ještě v 19. století.⁹⁶²

Písemnými prameny je Hořepník doložen v roce 1252, kdy je zmiňován Bedřich z Hořepníku.⁹⁶³ V druhé polovině 13. století patřila půlka Hořepníku Sezemovi z Hořepníku. Ten měl darovat své majetky svému synovci Dětochovi z Třebelovic. Po Dětochově smrti ale o tomto darování vyvstaly pochybnosti a král Václav považoval majetek za odúmrt'. Proti tomu se Dětoch ohrazoval a nakonec došlo 1. srpna 1299 k dohodě, že majetky připadnou Dětochovi, ale ten králi zaplatí 70 hřiven stříbra. Hořepník je tehdy označován jako město (*civitatem*).⁹⁶⁴ Po Dětochovi získal jeho polovinu Hořepníku Oldřich z Hradce, který ji vlastnil v roce 1334. Po něm ji obdržel v roce 1354 jeho syn Oldřich (IV.) z Hradce. Do kdy vlastnil Oldřich Hořepník není známo, ale když se dělilo v roce 1384 jeho dědictví, není Hořepník už zmiňován. Druhou polovinu Hořepníku vlastnil za vlády krále Jana Bušek Tluksa a v roce 1388 je na ní doložen Hynek Tluksa z Hořepníku.⁹⁶⁵

Hořepnický kostel je poprvé zmiňován v roce 1351. Před 9. květnem 1351 vypukl o zdejší beneficium spor mezi knězi Janem Litoldovým a Mikulášem z Chotěboře. Po smrti hořepnického faráře sem měl být totiž ustanoven pražským arcibiskupem Jan Litoldův a o kostel usiloval i Mikuláš z Chotěboře, který měl být prezentován „falešnými“ patrony. Před pražským oficiálem Mikuláš spor vyhrál, ale Jan se odvolal k apoštolskému stolci. K němu se druhá strana nedostavila, takže spor byl kontumačně rozhodnut v Janův prospěch a zmíněného 9. května 1351 byl vynesena definitivní rozsudek. Mikuláš byl navíc povinen zaplatit Janovi příjmy kostela, které už přijal, a uhradit mu náklady ve výši 30 florénů. Listinu s rozhodnutím

⁹⁵⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 443–444. K urbáři srov. NOVÝ, Rostislav: *Postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské*. Sborník historický 9. 1962, s. 139.

⁹⁵⁹ RDP, s. 54.

⁹⁶⁰ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 132.

⁹⁶¹ KUTHAN, J.: *Sředověká architektura*, s. 97, 197.

⁹⁶² POCHE, E.: *Umělecké památky I*, s. 431–432.

⁹⁶³ CDB IV/1, s. 412–412, č. 240.

⁹⁶⁴ RBM II, s. 789–790, č. 1841. Srov.: SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze IV*, s. 342–343.

⁹⁶⁵ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze IV*, s. 342–343.

sporu si nechal Jan 6. června 1353 inzerovat v přítomnosti oficiála do notářského instrumentu. Tento pak byl následně zapsán v roce 1366 do erekční knihy pražského arcibiskupství.⁹⁶⁶ Oněmi „falešnými“ patrony byli nejspíše výše zmínění šlechtičtí majitelé Hořepníku.

Farář Jan působil u zdejšího kostela dlouhou dobu. V roce 1367 je uváděn v rejstříku papežského desátku.⁹⁶⁷ Znovu je zmiňován v roce 1376, kdy společně s doktorem dekretů Janem z Pelhřimova dotoval kapli Panny Marie na předměstí Pelhřimova majetky, aby v ní byly slouženy bohoslužby za jejich předky.⁹⁶⁸ U kaple je pak Jan zmiňován v následujících letech jako její správce (rektor).⁹⁶⁹ 27. srpna 1378 se zavázal před generálním vikářem Jaroš z Pasek zaplatit do sv. Havla 80 grošů, které dlužil kostelu a faráři v Hořepníku na platu.⁹⁷⁰ 4. března 1379 je zmiňován v aktech generálních vikářů. Nejspíše učinil pořizování, nebo chtěl nějaké učinit, ale záznam se nedochoval úplný.⁹⁷¹ 23. dubna 1379 je Jan zmiňován naposledy. Daroval tehdy všechna práva, která vlastnil ke kapli Panny Marie v Pelhřimově pelhřimovskému faráři. Při této příležitosti je zmiňován také Janův synovec Čeněk z Hořepníku.⁹⁷²

Za dva roky na to je uváděn nový farář Mikuláš Rochův z Hořiněvsi. Jeho otec Hroch byl arcibiskupským purkrabím v Řečici.⁹⁷³ Je uváděn také jako Mikuláš z Borndorfu. V roce 1385 žádal jeho bratr Martin z Borndorfu u papeže Klementa VI o exspektanci pro Mikuláše na kanovníctví s prebendou v pražském kostele. Žádosti bylo vyhověno.⁹⁷⁴ Prebendu v pražském kostele ale pak pravděpodobně nezískal.⁹⁷⁵ Neznámo kdy obdržel také Mikuláš od svého bratra Martina, který je tentokrát uváděn jako Martin z Hořiněvsi, nějaký plat v Želkovicích.⁹⁷⁶

Mikuláš studoval již jako zdejší farář práva na univerzitě v Praze, v jejíž matrice je v roce 1381 zmíněno, že uhradil poplatek 1 zlatý a 21 grošů.⁹⁷⁷ 6. září téhož roku se mu zavázal bývalý nájemce fary Jan, nyní farář v Buřenicích, že mu zaplatí dluh 13 kop grošů bez jedné čtvrtiny hřivny, a sice polovinu o sv. Martinu a druhou o Zjevení Páně.⁹⁷⁸

⁹⁶⁶ LE I, s. 56–57.

⁹⁶⁷ RDP, s. 54.

⁹⁶⁸ LE II, s. 132.

⁹⁶⁹ AICP I, s. 336 a 348.

⁹⁷⁰ AICP I, s. 298.

⁹⁷¹ AICP I, s. 336.

⁹⁷² AICP I, s. 348.

⁹⁷³ O něm viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 150–151.

⁹⁷⁴ *Acta summorum pontificum II*, s. 689, č. 1208.

⁹⁷⁵ Nenašel jsem jej v: TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy V*.

⁹⁷⁶ AICP III, s. 237.

⁹⁷⁷ MHUP II., s. 35–36.

⁹⁷⁸ AICP II, s. 120.

17. července 1383 se dostavil farář Mikuláš do kanceláře generálního vikáře, kde vyznal, že přijal od Jeníka z Mezimostí deset kop grošů odkázaných kostelu a určených ke spáse duše otce řečeného Jeníka. Mikuláš tyto peníze obrátil pro potřeby kostela a nyní se zavázal zakoupit do dvou let od svátku sv. Havla namísto nich kostelu plat jedné kopy grošů, a kdyby nemohl onen plat zakoupit, tak složí oněch 10 kop pro kostel a své nástupce u konšelů.⁹⁷⁹ Další donaci učinil ve prospěch kostela v roce 1399 Jeníkův syn Petr z Mezimostí a na Konipasech. Kostelu a farářům daroval roční plat dvou kop grošů ze čtyř poplatných lidí ve vsi Smrdov pro spásu svého otce Jeníka. Farář se za to musel zavázat, že bude sloužit každý rok jedno aniversarium skládající se z vigilie s devíti lekceci a tří zádušních mší.⁹⁸⁰

22. prosince 1385 byl farář Mikuláš přítomen v Praze jednání mezi mistry teologie a arcibiskupem.⁹⁸¹ 17. listopadu 1401 pronajal farář Mikuláš faru se všemi příjmy a příslušenstvím od svátku sv. Kateřiny na jeden rok knězi Hanuši z Pelhřimova za 28 kop grošů, přičemž prvních deset kop měl zaplatit o sv. Jiří a druhých deset o sv. Havlu a zbytek o svátku sv. Kateřiny. Také měl povinnost hradit během doby svého nájmu všechny poplatky s výjimkou papežského desátku.⁹⁸² V roce 1403 si Mikuláš směnil zdejší beneficium s Mikulášem Karafem za kanovnictví v Mělníku a oltář sv. Erasma v kostele sv. Havla na Starém Městě pražském. Patrony kostela tehdy byli Přibík Tluksa z Božejova a Petr z Konipasů (*Lunonyepass*).⁹⁸³ Nový farář Mikuláš Karaf zde působil až do své smrti v roce 1419. Poté sem prezentovali patroni Jan z Chotěmic a Jan z Loutkova želivského premonstráta Jana z Řečice.⁹⁸⁴ O Janu z Loutkova uvažuje Sedláček, zda není totožný s Janem Sádlem ze Smilkova.⁹⁸⁵

Za husitský válek získal Jan z Řečice farní kostel sv. Jakuba (v Kněžicích) v olomoucké diecézi, který byl inkorporován želivskému klášteru, šest měsíců pak zároveň s ním držel i kostel v Hořepníku, což bylo v rozporu s církevními předpisy, a proto si nechal 8. března 1421 udělit pro jistotu na kostel sv. Jakuba provizi od papeže.⁹⁸⁶

⁹⁷⁹ AICP II, s. 213.

⁹⁸⁰ RBMV I/7, s. 1716–1717, č. 6806.

⁹⁸¹ AICP II, s. 353–354.

⁹⁸² AICP IV, s. 61.

⁹⁸³ LC VI, s. 87.

⁹⁸⁴ LC VII, s. 289.

⁹⁸⁵ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze IV*, s. 347. Stejný názor jako Sedláček zastává i VANČUROVÁ, S.: *Osobnost Jana Sádla*, s. 54.

⁹⁸⁶ MVB VII, s. 304, č. 707.

Papežský desátek byl placen z Hořepníku v roční výši 132 grošů, což byla největší částka v rámci řečického děkanátu.⁹⁸⁷ V roce 1677 je doloženo zasvěcení kostela patrociniu Nanebevzetí Panny Marie. V roce 1700 už je ale uváděno dnešní zasvěcení sv. Trojici.⁹⁸⁸

Humpolec

V Humpolci měla být vydána 26. července 1219 listina krále Přemysla Otakara, kterou je darována vyšehradské kapitule ves Zahrádka s okolním újezdem. Podle listiny měl Přemysl právě jet přes Humpolec na Moravu naproti kardinálovi Gregoriovovi de Crescencio. Listina se ale dochovala pouze v opise z 14. století a Gustav Fridrich ji považuje za falzum pro neshodu mezi datem listiny a pobytem zmíněného kardinála v českých zemích. Vzniknout musela listina nejspíše ještě před 21. prosincem 1245, kdy darování Zahrádky vyšehradské kapitule potvrdil papež Inocenc IV.⁹⁸⁹ V době, do které se listina hlásí, už však Humpolec nejspíše existoval. Zdejší kostel máme doložen poprvé nedlouho poté v roce 1233. Patřil řádu německých rytířů, který jej ve zmíněném roce prodal spolu s dalšími majetky želivskému klášteru.⁹⁹⁰ V roce 1243 si nechali želivští premonstráti potvrdit tuto koupi od krále Václava. V potvrzovací listině se uvádí, že ke kapli v Humpolci náležel i desátek z mýta ze zdejšího trhu.⁹⁹¹ Ani v jedné z těchto dvou listin se nepíše, že by ale klášteru patřil celý Humpolec, jde vždy jen o zdejší kostel s příslušenstvím. Humpolec samotný měl své vlastní majitele. V roce 1253 je doložen jako vlastnictví špitálu sv. Františka v Praze u paty mostu. Tomu tehdy potvrdil král Václav majetky, které získal buď od něj, nebo jeho matky Konstancie, sestry Anežky, bratra Přemysla a syna Přemysla. Přičemž u Humpolce, který je jmenován v listině mezi potvrzovaným majetky jako trhová ves s mýtem (*villam forenses Gumpolcs*) lze nejspíše čekat, že byl darován špitálu právě králem.⁹⁹² Křížovníci s červenou hvězdou, jimž zmíněný špitál patřil, prodali později Humpolec Jindřichu z Lipé a tento prodej následně potvrdil 19. března 1325 král Jan. Humpolec je tehdy uváděn už jako město.⁹⁹³

⁹⁸⁷ RDP, s. 54.

⁹⁸⁸ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

⁹⁸⁹ CDB II, s. 409–410, č. 374.

⁹⁹⁰ CDB III/1, s. 48–49, č. 48. Často se objevuje mínění, že želivští kupovali celý Humpolec, nikoliv jen práva ke zdejšímu kostelu. Sedláček, tak soudí, že želivští premonstráti koupili celý Humpolec, který pak prodali a ponechali si jen patronátní právo ke kostelu (SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 178), že ale takovýto výklad, který nemá přímou oporu v pramenech, není nutný, ukazuje případ Jihlavy společně prodávané s Humpolcem, kde šlo rovněž jen o práva ke kostelu.

⁹⁹¹ CDB IV/1, s. 89–92., č. 19.

⁹⁹² CDB IV/1, s. 452–458, č. 466. Tato a listiny předchozí jsou nesprávně vykládány tak, že Humpolec Želiv vlastnil a pak jej prodal křížovníkům, což je nutno odmítnout, případně je listina vykládána dokonce tak, že křížovníci Humpolec od Želiva koupili v roce 1253, což se ale v listině neříká. (KUČA, Karel: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II*. Praha 1997, s. 348; HEJHAL, P: *Počátky středověké kolonizace*, s. 40).

⁹⁹³ RBM III, s. 405, č. 1052.

Zdejší kostel ale stále náležel želivským premonstrátům a želivští opati sem prezentovali kanovníky svého kláštera. V roce 1330 je doložen jako zdejší farář želivský premonstrát Jakub Peregrinův. Želivský opat se jej tehdy snažil prosadit za opata jeruškého kláštera a to proti vůli většiny tamního konventu, která si zvolila opatem Jana. Jan si stěžoval na želivského opata papeži, který nařídil pasovskému biskupovi, aby celou věc vyšetřil.⁹⁹⁴ Jakub se tak opatem nakonec nestal a působil v Humpolci až do své smrti v roce 1357.⁹⁹⁵ V průběhu šesti let se zde pak vystříдалo 5 farářů prezentovaných želivským opatem.⁹⁹⁶ Z nichž Persik odsud odešel v roce 1361 do Mikulova.⁹⁹⁷ O jeho nástupci Mikulášovi, že byl 21. července 1361 přítomný v Dolních Kounicích ve spojitosti s volbou nového kounického probošta.⁹⁹⁸ Další zdejší farář Vikard odešel odsud po půlročním působení v roce 1363 na faru do Jihlavy.⁹⁹⁹ Teprve farář Mikuláš, kterého sem želivský opat prezentoval, v roce 1363 vydržel v Humpolci déle¹⁰⁰⁰ a až v roce 1368 si směnil beneficium s Janem, farářem v Želivě.¹⁰⁰¹ Za faráře Jana dal v roce 1371 želivský klášter humpoleckému rychtáři Jakubovi a jeho synům Václavovi a Martinovi vše, co vlastnil ve vsi Dobrá. Ves měla náležet zmíněným po dobu jejich života a poté měla připadnout celá humpoleckému kostelu. Pouze v případě, že by byla vypsána královská berně, měli ji opatovi zaplatit i poddaní ze zmíněné vsi. Zároveň daroval Vaněk z Dubé, jemuž patřil Humpolec, vše, co vlastnil v Dobré, humpoleckému kostelu.¹⁰⁰²

Po smrti faráře Jana sem byl v roce 1380 prezentován želivským opatem další Jan.¹⁰⁰³ Za jeho působení darovali 15. května 1385 kostelu humpolecký purkrabí s rychtářem a přísežnými za souhlasu celé obce roční plat devíti kop grošů ke spáse své a svých předchůdců. V kostele měla být za to sloužena každý den zpívaná mše a ze zmíněných devíti kop měly být dávány tři a půl kopy faráři, aby vydržoval třetího vikáře a obstaral mu světlo na dobu zmíněných mší, tak jak jej obstarává také zbývajícím dvěma vikářům. Čtyři kopy měly být placeny vikáři a zbývající částka jedné a půl kopy grošů měla připadnout rektoru školy, aby o mších zpíval se čtyřmi žáky. Když by faráři nebyl zaplacen zmíněný plat, má jej opatřit u křesťanů nebo u židů. Za každou neodslouženou mši má naopak zaplatit pokutu dva groše.¹⁰⁰⁴ Farář Jan je opět zmiňován až 9. srpna 1390. Dostal tehdy společně se svým bratrem Václavem, Benešem,

⁹⁹⁴ MVB prodromus, s. 500–501, č. 908.

⁹⁹⁵ LC I/1, s. 35.

⁹⁹⁶ LC I/1, s. 35, 59, 114, 154–155, LC I/2, s. 7.

⁹⁹⁷ LC I/1, s. 154–155.

⁹⁹⁸ MVB II, s. 510–513, č. 1284. Jako přítomný je uváděn i jeho předchůdce nyní mikulovský farář Persiko.

⁹⁹⁹ LC I/2, s. 7.

¹⁰⁰⁰ LC I/2, s. 21.

¹⁰⁰¹ LC I/2, s. 101.

¹⁰⁰² SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 29.

¹⁰⁰³ RBMV V/1–1, s. 56–57, č. 65 Srov.: AICP II, s. 52.

¹⁰⁰⁴ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 34. Srov.: RBMV III, s. 63, č. 122.

farářem z Mladých Bříští a s proboštem Václavem místo vhodné k postavení rybníka mezi Ježenou a Zbilidy.¹⁰⁰⁵ Do kdy Jan působil v Humpolci, není možné říci. Později zde působil zřejmě farář Albert. Ten byl kolem roku 1436 už mrtev a novým farářem se po něm měl stát Pavel.¹⁰⁰⁶

Majiteli Humpolce byli v druhé polovině 14. století páni z Dubé. Nejprve Vaněk a později jeho syn Jindřich.¹⁰⁰⁷ Jindřich byl před 29. dubnem 1408 spolu se svými společníky exkomunikován z podnětu želivského opata. Nyní slíbil Petr Kartus, posel řečického děkana, zaplatit za listiny s jejich absolucí 10 grošů notáři generálního vikáře.¹⁰⁰⁸ Snad se tak stalo v rámci sporu, o kterém se zmiňuje Jindřich v roce 1413. Jindřichův poddaný Vacek měl mít při s opatovým nápravníkem. Když se Vacek nemohl dovolat práva, zmocnil se Jindřich sporných osob a dobytka, aby ty nepříslušely nikomu a poddaní neodváděli platy, dokud spor nebude rozhodnut.¹⁰⁰⁹

Ve stejné době ale vedl Jindřich i další spory, v nichž upadl do exkomunikace. Již od roku 1406 se soudil před soudem generálního vikáře s Johánkem (Hánkem) z Vlašimi, tehdy farářem ve Všestarech a brněnským kanovníkem.¹⁰¹⁰ Hanek byl zároveň oltářníkem v Benešově¹⁰¹¹ a příjmy tohoto oltáře, jež si chtěl Jindřich zřejmě uzurpovat, se staly příčinou sporu. V průběhu pře upadl Jindřich do exkomunikace.¹⁰¹² Spor se táhl až do 12. dubna 1407, kdy byli ustanoveni arbitři, kteří jej měli rozhodnout, a kdy byla z Jindřicha exkomunikace sňata.¹⁰¹³ K vynesení rozhodčího výroku pak došlo až 29. dubna 1408, kdy bylo stanoveno, jak má být plat oltářníkovi odváděn.¹⁰¹⁴ Další spor, jehož se účastnil, je zmiňován na konci roku 1406 a na začátku roku 1407. Zde byli ale hlavními aktéry spíše humpolečtí měšťané, i když je Jindřich z Dubé uváděn spolu s nimi. Tento spor vedla s rychtářem a přísežnými města Humpolce Anna, žena Beneše řečeného Brada z Čáslavic. Příčinou sporu bylo nejspíše zadržení Annina manžela (*maritum*

¹⁰⁰⁵ RBMV III, s. 106, č. 237.

¹⁰⁰⁶ Tyto faráře není možné přesně časově zařadit. Jsou zmiňováni až v análech želivského kláštera ze 17. století. Tyto anály ale byly psány na základě listinného materiálu kláštera a zmíněné nastoupení otce Pavla na místo po zemřelém faráři Albertovi, je uváděno zároveň s informací o ustanovení faráře v Branišově, jež máme doloženo i listinou z roku 1436. PETROVÁ, Kateřina: *Anály želivského kláštera ze 17. století*. Diplomová práce. Brno 2015 s. 59.

¹⁰⁰⁷ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s., s. 178.

¹⁰⁰⁸ AICP VI, s. 50.

¹⁰⁰⁹ AČ II, s. 518–520, č. 1. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 329.

¹⁰¹⁰ Jako kanovník uváděn v rámci sporu poprvé 11. dubna 1407 (AICP V, s. 405).

¹⁰¹¹ V jednom záznamu je omylem uveden jako farář v Benešově. (AICP V, s. 380). Přehled beneficií, na nichž působil v pražské diecézi, uvádí MAZANCOVÁ, L.: *Děkanát Hradec Králové*, s. 146, tento přehled je nyní možno zpřesnit o informaci, že Johánek (Hánek) zůstával oltářníkem v Benešově i po získání farního benefícia ve Všestarech.

¹⁰¹² AICP V, s. 135, 149, 150, 204–205, 377, 380–381.

¹⁰¹³ AICP V, s. 407.

¹⁰¹⁴ AICP VI, s. 252, 255–256.

suum esse in captivitate). Došlo přitom i na exkomunikaci humpoleckých měšťanů louckým opatem před 28. únorem 1407, kdy byla nařízena jejich absoluce.¹⁰¹⁵

Po smrti Jindřicha z Dubé se Humpolec dostal prostřednictvím Jindřichovy dcery Anežky do držení jejího manžela Jana z Jenštejna, který jej prodal Janovi z Leskovce.¹⁰¹⁶ Za husitských válek stál Jan z Leskovce na straně katolické, takže se v Humpolci zřejmě načas udržela katolická církevní správa. Avšak poté co Jan z Leskovce na začátku roku 1424 ve střetnutí s husity u Želiva padl, stal se pánem v Humpolci Janův syn Arnošt, který se na rozdíl od otce přidal na stranu husitů.¹⁰¹⁷

Dnešní kostel v Humpolci byl vystavěn asi ve třetí čtvrtině 13. století a v letech 1721–1722 byl barokně přestavěn.¹⁰¹⁸ Jeho zasvěcení sv. Mikuláši je doloženo již v podezřelé listině hlásící se do roku 1243, která i v případě, že by byla skutečně falzem, vznikla nejspíše ještě před rokem 1257.¹⁰¹⁹ Papežský desátek byl ze zdejšího kostela placen v roční výši 72 grošů. V roce 1384 je ale zaznamenán dluh 36 grošů a naopak v roce 1399 byl zaplacen desátek ve výši 1 kopy a 12 grošů.¹⁰²⁰

Chvojnov

Přes některé úpravy provedené především v baroku se dochoval chvojnovský kostel v gotické podobě z doby před husitskými válkami.¹⁰²¹ Podle Pocheho pochází věž snad již z první poloviny 14. století. Presbytář a loď jsou z doby po polovině 14. století.¹⁰²²

Chvojnov a zdejší kostel jsou poprvé uváděny v rejstříku papežských desátků z roku 1352.¹⁰²³ V roce 1367 je zde zmiňován farář Oldřich.¹⁰²⁴ V roce 1379 je uváděn Chvojnov v berním rejstříku mezi dalšími arcibiskupskými řečickými statky. Zdejšímu faráři tehdy patřil jeden lán ve Lhotě, která je zároveň označena jako farní (*Lhota dotis*).¹⁰²⁵ Touto Lhotou by snad mohla být dnešní ves Posvátnice,¹⁰²⁶ neboť v roce 1415 je uváděna jako Posvátná Lhota.¹⁰²⁷ Josef

¹⁰¹⁵ AICP V, s. 287, 289, 370.

¹⁰¹⁶ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 178.

¹⁰¹⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova II*, s. 37–42.

¹⁰¹⁸ POCHE, E.: *Umělecké památky I*, s. 481.

¹⁰¹⁹ CDB IV/1, s. 89–92, č. 19 B. Listina je inzerovaná ve vidimusu třebíčského opata Arnolda, který Mezník datoval do doby nedlouho před 31. květnem 1257 (MEZNÍK, Jaroslav: *Falza želivská*. *Folia diplomatica I/1*. 1952, s. 7–8.)

¹⁰²⁰ RDP, s. 53.

¹⁰²¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 335–336.

¹⁰²² POCHE, E.: *Umělecké památky I*, s. 556.

¹⁰²³ RDP, s. 53. Zmínka uváděna i Pochem, že byl kostel založen v roce 1296 biskupem Tobiášem (POCHE, E.: *Umělecké památky I*, s. 556), nemá opory v pramenech. K tomu viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 335–336, pozn. 44).

¹⁰²⁴ RDP, s. 53.

¹⁰²⁵ DRC, s. 372–373.

¹⁰²⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 58–59.

¹⁰²⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 470 a 476.

Dobiáš uvádí možnost, že vzhledem k názvu vsi a značným důchodům chvojnovského kostela snad patřil faráři nejen onen jeden lán, ale i další tři čtvrtlány, jež jsou ve Lhotě jmenovány a jejichž držitelé by v takovém případě odváděli své povinnosti nikoliv arcibiskupovi, ale faráři.¹⁰²⁸

Další farář je v Chvojnově doložen až v roce 1402, kdy je zmiňován v notářském instrumentu s rozhodnutím sporu o krčmu v Lidmani jako svědek zdejší farář Martin.¹⁰²⁹

Řada zpráv se dochovala k faráři Janu Žídkovi. Jako zdejší farář je uváděn poprvé v roce 1407. Zachovaly se o něm ale i některé starší zprávy. Jak naznačuje přídomek Žídek, jednalo se zřejmě o pokřtěného Žida. Jeho adoptivním otcem byl arcibiskupský krejčí Kuneš. Ten již v roce 1400 vedl spor i jménem svého syna Jana o masné krámy na náměstí na Menším Městě pražském. Této pře se později účastnil i Jan a skončila se teprve v roce 1408, kdy se za finanční náhradu vzdal malostranský rychtář práv k těmto krámům a ty připadly Janovi a jeho nevlastnímu otci. Jan se také osobně znal s mistrem Janem Husem, neboť v roce 1402 se zavázal Habart z Chrastu a jeho nevlastní syn Jan, že Janovi Husovi a Janu Žídkovi splatí dluh 10 kop grošů.¹⁰³⁰ Studoval na pražské univerzitě a před 6. únorem 1406 se stal bakalářem. V roce 1406 také dokončil dodnes dochovaný opis Viklefova spisu *De universalibus*.¹⁰³¹

20. července 1407 je uváděn poprvé jako farář, když je zmiňován v aktech generálních vikářů.¹⁰³² Byl již tehdy jistě farářem v Chvojnově, kde je poprvé výslovně zmiňován

25. července 1407. Vyznal tehdy, že dluží svému adoptivnímu otci krejčímu Kunšovi deset kop grošů, které si půjčil na zvelebení farního hospodářství. Pět kop slíbil splatit o Vánocích a pět v příštím roce o sv. Jiří.¹⁰³³ 24. září 1407 je uváděn mezi svěcenci, jež měli přijmout

podjáhenské svěcení,¹⁰³⁴ zda ale toto svěcení skutečně tehdy získal, není jasné, neboť

10. března 1408 je opět jmenován mezi kleriky, jimž mělo být uděleno podjáhenské svěcení.¹⁰³⁵ 18. listopadu 1408 se pak dostavil do kanceláře generálního vikáře s nájemcem chvojnovské fary, knězem Janem ze Mšena, nájemce se tehdy zavázal zaplatit Janu Žídkovi dluh za nájem, a sice o Vánocích dvě kopy a o svatém Jiří čtyři kopy, o sv. Trojici tři kopy, o

¹⁰²⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 341–342.

¹⁰²⁹ LE VII, s. 5–6.

¹⁰³⁰ AICP IV, s. 132–133. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 337.

¹⁰³¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 337–339. TRUHLÁŘ, Josef: *Catalogus codicum manu scriptorum I*. Praha 1905, s. 993, č. 993.

¹⁰³² AICP VI, s. 42.

¹⁰³³ AICP VI, s. 45.

¹⁰³⁴ LOC, s. 142.

¹⁰³⁵ LOC, s. 147. Podle Dobiáše je zapsán mezi podjáhný podruhé omylem, namísto toho aby byl zapsán mezi jáhny. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 139). Možnost, že poprvé nakonec nebyl vysvěcen, nelze vyloučit, neboť seznamy byly sestavovány zřejmě ještě před svěcením a snad se jednalo o podklad ke zkoušce kandidátů. (DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze* 50.)

sv. Jakubu další tři kopy a o sv. Havlu čtyři kopy. Peníze měly být placeny v kanceláři generálního vikáře a po přijetí jimi měl být splácen dluh Janovu nevlastnímu otci Kunšovi a v případě jeho smrti mistru Pavlovi z Prahy.¹⁰³⁶ 25. července 1408 se zavázal zaplatit Janu Žídkovi šlechtic Jan Horyna z Radovesic dvě kopy grošů, jednu o Narození Panny Marie a druhou o sv. Václavu.¹⁰³⁷

Jan Žídek je také autorem zajímavého dopisu adresovaného arcibiskupovi Zbyňkovi Zajíci z Hazmburka. Psal jej ještě jako farář v Chvojnově někdy na přelomu let 1410 a 1411. List byl psán zřejmě pod vlivem Husa a Jan v něm velmi směle varuje arcibiskupa, aby nepostupoval příkře proti horlivým kazatelům. Stěžuje si, že bezbožníci, jež kazí věřící, nejsou generálními vikáři a biskupovými úředníky trestáni, zato když se objeví nějaký řádný kněz, jenž zdárně působí slovem i příkladem, je hned prohlášen za viklefistu, pohnán na soud, a nakonec uvržen v pouta. Ve svém listu uvádí zajímavé informace i k Chvojnovu. Josef Dobiáš část listu parafrázoval takto: *mezi úročnými lidmi arcibiskupskými na jeho farnosti vznikl d'ábelský zvyk; jeho farníci prý konají noční besedy a scházejí se k nočním tancům, které trvají často až do půlnoci a ještě déle, k veliké prý škodě lidí samých i arcibiskupově a ke zkáze mnohých panen, manželek i vdov. Při těchto nočních zábavách prý se dopouštějí arcibiskupovi poddaní mnohých těžkých hříchů, které Žídek nechce vypočítávati a marné jsou prý všechny domluvy při zpovědi i na veřejných kázáních, aby jich zanechali. Žídek, nevěda si se svými farníky rady, žádal arcibiskupa, aby pro odplatu od Boha, k jehož urážce prý Chvojnovští trvají na svých nestoudnostech, sám zakročil proti oněm „strašlivým neřestem“.*¹⁰³⁸

Arcibiskup však nejspíše zakročil především proti samotnému Mistru Korvíkovi, jak byl Jan Žídek též zván, neboť 6. března 1411 byl už v arcibiskupském vězení a univerzita tehdy konala kroky v jeho prospěch.¹⁰³⁹

V roce 1414 je uváděn Jan, kaplan z Chvojnova.¹⁰⁴⁰

Ivan Michálek uvádí, že farář Bohuslav, který působil do roku 1407 u kostela v Nakléřově, odešel v roce 1407 k farnímu kostelu v Chvojnově u Pelhřimova.¹⁰⁴¹ V odkazovaném zápisu v konfirmační knihy se ale pouze píše, že Bohuslav rezignoval k rukám faráře kostela

¹⁰³⁶ AICP VI, s. 127–128.

¹⁰³⁷ AICP VI, s. 322.

¹⁰³⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 339–341. Srov.: ŠMAHEL, František: *Die Hussitische Revolution I*. Hannover 2002, s. 507.

¹⁰³⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 341.

¹⁰⁴⁰ LC VII, s. 141.

¹⁰⁴¹ MICHÁLEK, Ivan: *Farní klérus ústeckého děkanátu v době předhusitské*. Ústecký sborník historický. 2005, s. 13.

v Chvojnově. Tímto Chvojnovem pak bude nepochybně Velké Chvojno ležící v sousedství Nakléřova.¹⁰⁴²

Zdejší kostel platil papežský desátek v roční výši 54 grošů.¹⁰⁴³ Zsvěcení kostela Nanebevzetí Panny Marie je zmiňováno v roce 1677.¹⁰⁴⁴

Ježov

V Ježově se dochoval původní gotický kostel, který byl v 18. století pouze zbarokizován.¹⁰⁴⁵

Písemně je poprvé doložen v rejstříku papežského desátku z roku 1352.¹⁰⁴⁶ Patronátní právo vykonávali vyšehradští kanovníci, k jejichž prebendě Ježov náležel. Prvním známým držitelem zdejší prebendy byl Herbort. Po něm je na ní doložen v roce 1352 Albert ze Žlutic, jenž prezentoval v letech 1354 až 1367 do Ježova faráře a jako držitel zmíněné prebendy je doložen ještě v roce 1369.¹⁰⁴⁷ V roce 1385 dával faráři souhlas se směnou Václav Ústecký,¹⁰⁴⁸ následně vystupuje jako zdejší patron v roce 1401 Jan z *Liczmburga*,¹⁰⁴⁹ v roce 1406 Jan z Moravy¹⁰⁵⁰ a v roce 1417 je pak uváděn jako patron kanovník Chvalek.¹⁰⁵¹

Nejasnou situaci nacházíme ohledně obsazení zdejšího benefícia v roce 1380. 7. listopadu 1380 sem byl prezentován Petr z Prahy, jehož prokurátorem byl vyšehradský kantor Tomáš.¹⁰⁵² Již dva dny nato 9. listopadu byl ale zapsán do akt generálního vikáře zápis, že sem byl prezentován Václav, kanovník kostela vyšehradského.¹⁰⁵³ V roce 1385 zde Václav vystupuje jako patron a zdejší benefícium si tehdy směnil Petr.¹⁰⁵⁴ Došlo snad tedy k nějaké chybě a Václav snad byl omylem zapsán jako prezentovaný, namísto toho, aby byl uveden jako patron. Je ale také možné, že z prezentace sešlo a zdejším farářem skutečně byl nějaký čas Václav, načež sem byl prezentován jiný Petr. Pro variantu, že z prezentace sešlo, by mohlo svědčit to, že 9. listopadu 1385 byl prezentován na další vyšehradskou faru v Zahrádce kněz Petr, služebník (*ministerum*) vyšehradského kostela.¹⁰⁵⁵

¹⁰⁴² LC VII, s. 210.

¹⁰⁴³ RDP, s. 53.

¹⁰⁴⁴ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

¹⁰⁴⁵ Poche, E: *Umělecké památky I*, s. 590.

¹⁰⁴⁶ RDP, s. 53.

¹⁰⁴⁷ RDP, s. 13–14; LC I/1, s. 53–54, LC I/2, s. 61, LC I/2, s. 90.

¹⁰⁴⁸ LC III–IV, s. 170.

¹⁰⁴⁹ LC VI, s. 55.

¹⁰⁵⁰ LC VI, s. 169–170. Jan z Moravy se stal vyšehradským kanovníkem před rokem 1403, byl synem Buška z Trpína a někdy je psán také podle Uničova. Viz o něm: KOLLMANN, Hynek: *O kollektorech komory papežské*, s. 31–36; TRÍSKA, J.: *Životopisný slovník*, s. 280.

¹⁰⁵¹ LC VII, s. 239.

¹⁰⁵² AICP II, s. 61.

¹⁰⁵³ AICP II, s. 62–63.

¹⁰⁵⁴ LC III–IV, s. 170

¹⁰⁵⁵ AICP II, s. 62–63.

V roce 1392 vedli o kostel spor Václav Albertův ze Stříbra, který sem byl prezentován a žádal, aby byl konfirmován, a kněz Václav z Mělníka, který tvrdil, že na kostel má právo na základě milosti (exspektance?). Kdo, ale spor vyhrál, není jasné.¹⁰⁵⁶

Papežské desátky se platily z Ježova v roční výši 42 grošů.¹⁰⁵⁷ a jeho zasvěcení sv. Lucii máme doloženo v roce 1651.¹⁰⁵⁸

Jiřice

Ves Jiřice je jmenována ve vlastnictví želivského kláštera již v listině Honoria III. z roku 1226.¹⁰⁵⁹ Gotický kostel v Jiřicích je datován do 1. poloviny 14. století, z kteréžto doby mají pocházet obvodové zdi presbytáře s okny. Klenutí presbytáře pochází asi až z druhé poloviny 14. století.¹⁰⁶⁰ Písemnými prameny je kostel doložen poprvé v roce 1352.¹⁰⁶¹ Po celé sledované období pak patřily Jiřice i patronátní právo ke zdejšímu kostelu želivskému klášteru. Řada zdejších farářů se nám zachovala od roku 1358 až do vypuknutí husitských válek v úplnosti.¹⁰⁶² Nejasnosti panují pouze o době působení farářů Oty a Jana. Víme totiž, že zdejší farář Ota si směnil beneficium s Janem, farářem z Dušejova, ale tuto směnu je možné zařadit pouze rámcově do let 1379–1385.¹⁰⁶³ Ze zdejších farářů se nám dochovala zajímavější zmínka pouze k Mikuláši, který zde působil 28 let, načež rezignoval pro zchátralost a slabost těla.¹⁰⁶⁴ Papežský desátek byl placen z Jiřic v roční výši 30 grošů.¹⁰⁶⁵ V roce 1437 potvrdil vlastnictví Jiřic klášteru císař Zikmund.¹⁰⁶⁶

Zasvěcení kostela svatému Jakubu je doloženo v roce 1611.¹⁰⁶⁷

Kaliště

Poprvé je Kaliště uváděno v roce 1318. Patřilo tehdy vyšehradské kapitule a je zmiňováno jménem *Senfeld*.¹⁰⁶⁸ Znovu je Kaliště (*Schoenvelt*) jmenováno v roce 1339, kdy patřilo k obedienci kanovníka mistra Petra z Miličina.¹⁰⁶⁹ Německé jméno Kaliště, Schönfeld, se pak objevuje pravidelně vedle českého jména v rejstřících papežských desátek (*Sonweld sive*

¹⁰⁵⁶ AICP III, s. 85.

¹⁰⁵⁷ RDP, s. 53.

¹⁰⁵⁸ *Soupis poddaných podle víry 1651: Čáslavsko II.*, s. 341.

¹⁰⁵⁹ CDB II, s. 274–277, č. 281.

¹⁰⁶⁰ POCHÉ, E: *Umělecké památky I*, s. 626.

¹⁰⁶¹ RDP, s. 53.

¹⁰⁶² LC I/1, s. 68, 121 LC I/2, s. 7, 62, LC II, s. 76, LC III–IV, s. 67; AICP II, s. 236; LC III–IV, s. 172, 179; LC VII, s. 107, 192.

¹⁰⁶³ AICP II, s. 236.

¹⁰⁶⁴ LC III–IV, s. 179 ; LC VII, s. 107.

¹⁰⁶⁵ RDP, s. 53.

¹⁰⁶⁶ RI XI, NB III, s. 281–282, č. 201.

¹⁰⁶⁷ BEZDĚKA, Viktor: *Památky na Želivsku v kraji Čáslavském*. Památky archeologické a místopisné III, s.159.

¹⁰⁶⁸ RBM III, s. 181–182, č. 442.

¹⁰⁶⁹ RBM IV, s. 253, č. 653–654.

Kalist). V rejstříku papežských desátků z roku 1384 je ale uvedeno, že Schönfeld dluží tři groše, a pak zvláště, že Kaliště zaplatilo dva groše.¹⁰⁷⁰ Tato situace byla vysvětlován Rojkem, že Schönfeld není Kaliště, nýbrž Lhotice.¹⁰⁷¹ Rovněž Kurka uvádí, že v roce 1384 zaplatila plebánie „Schönfeld“ tři groše a téhož roku „Kaliss“ dva groše, a že tady byly dva kostely, z nichž jeden ukazuje na Lhotici.¹⁰⁷² V Lhotici sice stojí kostel doložený už v 16. století.¹⁰⁷³ Pro dobu 14. století ale pro něj schází doklady a ves je tehdy v pramenech uváděna českým jménem Lhotice. Dále zatímco Kaliště patřilo vyšehradské kapitule, byla Lhotice zřejmě v šlechtických rukách.¹⁰⁷⁴ Celou situaci je nutno vysvětlovat spíše tak, že kostel v Kališti dlužil za desátek tři groše, z dlužné částky později zaplatil dva groše. Tato dodatečná platba byla zapsána do rejstříku zvláště, takže se v něm Kaliště objevuje dvakrát.¹⁰⁷⁵

Dnes stojí v Kališti pozdně barokní kostel ze začátku 19. století.¹⁰⁷⁶ Poprvé je zdejší kostel doložen v rejstříku papežských desátků z roku 1352.¹⁰⁷⁷ Faráře, kteří se zde poměrně často střídali, sem prezentovali vyšehradští kanovníci.¹⁰⁷⁸ V roce 1381 se soudili o zdejší kostel vyšehradský kanovník Vít s knězem Václavem z Janovic a s mistrem Pavlem z Janovic.¹⁰⁷⁹ Jednalo se zřejmě o patronátní práva ke kostelu, neboť v roce 1376 vystupuje jako zdejší patron vyšehradský kanovník a doktor dekretů Pavel¹⁰⁸⁰ a v roce 1383 druhá strana sporu, Vítek z Černčic.¹⁰⁸¹

V roce 1385 je zmiňován zdejší farář Šimon. Ten pronajal od svátku sv. Havla zdejší faru knězi Jiřímu ze Zbraslavic na dobu tří let, přičemž nájemce měl během prvního roku působení platit Šimonovi z fary osm kop, druhý rok devět kop a třetí rok deset kop grošů, a sice ve splátkách o sv. Havlu, první neděli po Velikonocích, o Letnicích a o Narození Panny Marie. Šimon nájemci u fary zanechal mimo obilí tři krávy, osm sviní a třicet slepic. Ve stejném stavu mu pak mělo být po třech letech farní hospodářství navraceno.¹⁰⁸²

¹⁰⁷⁰ RDP, s. 53.

¹⁰⁷¹ R[oжек], J. K.: *Schönfeld a Lichtenfeld v Újezdu Svatavině*. Památky archeologické VI, s. 308; R[oжек], J. K.: *Příspěvky k starší topografii České*. Památky archeologické VII, s. 228-229.

¹⁰⁷² KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 107. Názor přebírá i Josef Dobiáš (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 329).

¹⁰⁷³ R[oжек], J. K.: *Schönfeld a Lichtenfeld v Újezdu Svatavině*. Památky archeologické VI, s. 308.

¹⁰⁷⁴ RBMV III, s. 182, č. 443.

¹⁰⁷⁵ RDP, s. 53.

¹⁰⁷⁶ POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 23.

¹⁰⁷⁷ RDP, s. 53.

¹⁰⁷⁸ LC I/1, s. 123, 162, LC I/2, s. 38, AICP I, s. 153, LC III–IV, s. 154, 211, LC VI, s. 211, 226, AICP VI, s. 229, LC VII, s. 12, 153.

¹⁰⁷⁹ AICP II, s. 82, 83 a 88.

¹⁰⁸⁰ AICP I, s. 153.

¹⁰⁸¹ LC III-IV, s. 154.

¹⁰⁸² AICP II, s. 336-337.

Z farářů zde působil delší dobu pouze farář Jan, který sem přišel v roce 1389 směnou z Buřenic a vydržel zde snad až do roku 1407, ale není to zcela jisté,¹⁰⁸³ neboť za jeho působení byl 27. května 1396 vysvěcen k titulu zdejšího kostela na podjáhna nějaký Jan¹⁰⁸⁴, který ale není shodný s tímto farářem, neboť ten je už v roce 1380 označován jako kněz.¹⁰⁸⁵ Následně byl tento Jan vysvěcen opět k titulu zdejšího kostela dne 23. prosince 1396 na jáhna.¹⁰⁸⁶ V roce 1407 koupil farář Jan kostelu plat půl kopy grošů od Jaroslava z Čejova za pět kop grošů.¹⁰⁸⁷ Ještě v témže roce ale zdejší beneficium směnil za jiné s Petrem řečeným Klečka. Petr byl na zdejší faru konfirmován 14. května 1407¹⁰⁸⁸ a téhož dne vyznal před generálním vikářem, že dluží Štěpánovi, katedrálnímu písaři abatyše od sv. Jirí na Pražském hradě, sedmnáct grošů, které slíbil zaplatit do svátku sv. Víta.¹⁰⁸⁹ Petr si zdejší beneficium směnil ještě v témže roce 23. září s farářem z Přibyslavic Mikulášem.¹⁰⁹⁰ Mikuláš hned v následujícím roce 1408 zemřel a na jeho místo byl prezentován vyšehradským a pražským kanovníkem Ondřejem vikář vyšehradského kostela Matěj. Ten se tehdy také zavázal zaplatit deset grošů za listiny.¹⁰⁹¹ Ani Matěj zde nepůsobil dlouho a už v roce 1410 je zde doložen další farář.¹⁰⁹²

Posledním zdejším farářem před vypuknutím husitských válek byl Prokop Svachův, který se na zdejší beneficium dostal směnou v roce 1417.¹⁰⁹³ Po „vyhnání kléru viklefskými a husitskými heretiky“ zamířil Prokop do Říma, kde si v roce 1424 směnil zdejší beneficium za kostel v Úsobí.¹⁰⁹⁴ V roce 1436 zastavil císař Zikmund Kaliště Mikuláši Trčkovci z Lípy¹⁰⁹⁵ a to už se nikdy nevrátilo do rukou vyšehradské kapituly.¹⁰⁹⁶

Papežské desátky byly placeny ze zdejšího kostela v roční výši šest grošů, což bylo výrazně méně, než platily ostatní kostely patřící v řečickém děkanátu pod patronát vyšehradské kapituly.¹⁰⁹⁷ Zasvěcení kostela sv. Janu Křtiteli je doloženo už v roce 1424.¹⁰⁹⁸

¹⁰⁸³ LC III–IV, s. 211.

¹⁰⁸⁴ LOC, s. 18.

¹⁰⁸⁵ AICP II, s. 52.

¹⁰⁸⁶ LOC, s. 23.

¹⁰⁸⁷ LE V, s. 737. Kurka uvádí omylem k roku 1401 a rovněž nesprávně píše, že plat byl darován (KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 107).

¹⁰⁸⁸ LC VI, s. 211.

¹⁰⁸⁹ AICP V, s. 442.

¹⁰⁹⁰ LC VI, s. 226.

¹⁰⁹¹ AICP VI, s. 229.

¹⁰⁹² LC VII, s. 12.

¹⁰⁹³ LC VII, s. 246.

¹⁰⁹⁴ MVB VII, s. 493, č. 1205.

¹⁰⁹⁵ AČ I, s. 530–531, č. 198. BARTA, S.: *Zástavní listiny*, s. 209, č. 265.

¹⁰⁹⁶ SEDLÁČEK, A. *Místopisný slovník*, s. 392.

¹⁰⁹⁷ RDP, s. 53–54.

¹⁰⁹⁸ MVB VII, s. 493, č. 1205.

Košetice

Podle Pocheho se z původní gotické stavby dochovala loď, presbyterium a věž nad ním. Na konci 16. století byl kostel obnoven a v roce 1758 byly na něm prováděny barokní úpravy.¹⁰⁹⁹

Košetice a zdejší kostel jsou poprvé doloženy v roce 1352 v rejstříku papežských desátků.¹¹⁰⁰

Prvním zdejším známým farářem byl Heřman. Po jeho smrti v roce 1360 sem prezentovali Jan a Bohunek z Košetic, Držek ze Svěpravic a Jan řečený Mlečen z Milhostic kněze Děpolta z Litoměřic.¹¹⁰¹ Děpolt už po roce rezignoval a na jeho místo prezentovali Jana jinak *Joconis*

starší a Jan řečený Kršice z Košetic kněze Petra z Kunova.¹¹⁰² Farář Petr odsud odešel v roce 1368 do Častrova a na jeho místo prezentovali Ješek, Ojír, Jan a Bohunek z Košetic a Držek ze Svěpravic Velka. O Velkovi se v zápisu konfirmační knihy píše, že byl dříve farářem v Křešíně,¹¹⁰³ tam ale není doložen a v letech 1360 až 1374 působil v Křešíně farář Přibík.¹¹⁰⁴ Velek tedy nemohl v Křešíně působit, nýbrž z něj pravděpodobně jen pocházel.

Velek po roce zemřel a na jeho místo prezentovali titíž kněze Jana z Otic. Držek není tentokrát psán ze Svěpravic, ale též z Košetic.¹¹⁰⁵ Stejní patroni poté dávali faráři Janovi souhlas v roce 1372 s tím, aby si směnil beneficium s Rudolfem, farářem v Lidmani. Jan z Koštic je zde tentokrát uváděn jako Jan řečený Košitka¹¹⁰⁶ Rudolf na zdejší beneficium rezignoval v roce 1377 a na jeho místo byl prezentován Janem Košitou, Heřmanem a Ojířem z Košetic, Přibyslavem z Opatovic a Vilémem z Lhotice kněz Jakub ze Žlutic.¹¹⁰⁷

Z doby působení faráře Jakuba se dochovalo více zpráv týkajících ze zdejšího benefícia. V roce 1384 uzavřel Jakub smír s Urbanem, purkrabím ze Zahrádky. Urban slíbil navrátit faráři koně, krávy a svině, které mu odebral a farář slíbil zmíněné věci nezczizovat od kostela pod trestem žaláře a zbavení benefícia. Také byla nařízena absoluce Urbana a jeho pomocníků.¹¹⁰⁸ Někam do let 1383 až 1394 spadá zlomek protokolu oficiála, podle nějž se dostal někdy v těchto letech farář Jakub do sporu se Zbyňkou, vdovou po Sperovi z Košetic. Příčinou byla nějaká donace, kterou učinil zemřelý Spera ve prospěch kostela.¹¹⁰⁹ Další spor mezi Jakubem a patrony kostela je doložen v roce 1398. 17. června 1398 se Jakub dostavil společně s Petrem z Košetic před

¹⁰⁹⁹ POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 117-118.

¹¹⁰⁰ RDP, s. 53-54.

¹¹⁰¹ LC I/1, s. 116-117.

¹¹⁰² LC I/1, s. 151.

¹¹⁰³ LC I/2, s. 102 a 110.

¹¹⁰⁴ LC I/1, s. 139 a LC III-IV, s. 12.

¹¹⁰⁵ LC II, s. 14.

¹¹⁰⁶ LC II, s. 73.

¹¹⁰⁷ LC III-IV, s. 71.

¹¹⁰⁸ AICP II, s. 283-284.

¹¹⁰⁹ AICP VII, s. 228-229. Zlomek je možno datovat do zmíněných let na základě toho, že jako oficiál je uveden Mikuláš Puchník, který tento úřad zastával v letech 1383-1394. (Hledíková, Zdeňka: Úřad generálních vikářů, s. 127).

generálního vikáře a vyznal, že bylo mezi ním a Petrem dosaženo smíru a byl odškodněn za bezpráví, které mu Petr učinil. Petr pak, aby zmíněné nepravosti vynahradil a také pro spásu svou a svých předků a všech věrných zemřelých daroval Jakubovi a jeho nástupcům jeden svobodný lán polí v Košetících.¹¹¹⁰

Jakub zde vydržel čtyřicet čtyři let a jeho působení ukončila až smrt v roce 1411. Mezi patrony následně vypukl spor o prezentaci nového faráře. Kněz Jan Hluma z Pelhřimova, Mikšík z Horky a Jan z Křelovic prezentovali Petra z Hořepníku, zatímco Chýna (*Wchina*) z Košetic, Domaslov a Mikuláš z Košetic, Jan řečený Rubáš a Přibík z Buřenic prezentovali kněze Jeronýma. Spor byl 6. července rozhodnut generálním vikářem tak, že farářem byl ustanoven Petr.¹¹¹¹ V roce 1412, ani ne po ročním působení, Petr na beneficium rezignoval, načež na zdejší faru prezentovali Mikšík řečený Lovček a Jan řečený Křelovec z Křelovic za faráře Jana z Jihlavy.¹¹¹² Jan z Jihlavy v roce 1417 rezignoval a na jeho místo prezentovali Mikšík z Buřenic a Domaslav z Košetic kněze Kříže z Křešina.¹¹¹³

K zdejším patronům je možné ještě zmínit, že Chýna z Košetic spolučetil stížný list proti upálení Husa.¹¹¹⁴ Kostel platil papežský desátek ve výši dvanácti grošů.¹¹¹⁵ Zasvěcení kostela (Narození) sv. Janu Křtiteli je doloženo v roce 1700.¹¹¹⁶

Krásná Hora

Poche soudí o kostele v Krásné Hoře, že je snad původně pozdně gotickým. Gotického původu má být dle něj sanktuář v presbytáři.¹¹¹⁷ Kostel v Krásné Hoře je poprvé zmiňována v roce 1316. Pražský biskup Jan tehdy inkorporoval zdejší kostel, ke kterému patřilo patronátní právo pražským biskupům, kapitule u sv. Jiljí. V roce 1375 si nechal tuto inkorporaci potvrdit od papeže děkan Albert ze Žlutic. V inkorporační listině biskupa Jana se sice píše, že nyní děkanství u sv. Jiljí a kostel v Krásné Hoře nejsou dvě beneficia, ale jedno, zároveň je však nařízeno, že nemá být umenšena duchovní správa a mají být i nadále zachovány povinnosti a břemena vůči arcijáhenství a biskupství, které má i nadále kostel platit.¹¹¹⁸ Děkani od svatého Jiljí sem prezentovali plebány,¹¹¹⁹ kteří jim byli povinni odvádět každoroční plat šest kop

¹¹¹⁰ AICP III, s. 352-353.

¹¹¹¹ LC VII, s. 29.

¹¹¹² LC VII, s. 43.

¹¹¹³ LC VII, s. 238.

¹¹¹⁴ Novotný, Václav: Hus v Kostnici a česká šlechta, s. 93.

¹¹¹⁵ RDP, s. 53-54.

¹¹¹⁶ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 133.

¹¹¹⁷ POCHÉ, E: *Umělecké památky II*, s. 139.

¹¹¹⁸ MVB IV, s. 552-554, č. 959. Listina se také nachází ve formulářové sbírce pražského arcibiskupství z druhé poloviny 14 století. *Cancellaria Arnesti. Formelbuch des ersten prager Erzbischofs Arnest von Pardubic*. Ed. Ferdinand Tadra. Wien 1880, s. 432-433.

¹¹¹⁹ LC I/1, s. 93, LC III, s. 153, LC III, s. 169, LC V, s. 154, LC VI, s. 246, LC VII, s. 89.

grošů.¹¹²⁰ Samotná ves je ale řazena v berním rejstříku pražského arcibiskupství z roku 1379 do arcibiskupského okrsku heráleckého, zůstávala tedy i nadále vlastnictvím arcibiskupství.¹¹²¹

O zdejších plebánech máme doklady především v souvislosti s jejich spory s děkany od sv. Jiljí. V roce 1377 se tak soudil Benedikt z Hošťky s děkanem od sv. Jiljí před soudem oficiála.¹¹²² Snad už tehdy byla příčinou sporu povinnost zdejších plebánů platit děkanovi ročně šest kop grošů. Výslovně máme tuto povinnost poprvé doloženu v roce 1383. Plebán Štěpán, když si chtěl směnit kostel, se 25. května zavázal, že zaplatí děkanu Herbertovi tři dlužné kopy z tohoto ročního platu a Prokop, farář ze Strážiště, který si chtěl s ním beneficium směnit, se musel rovněž zavázat, že bude tento plat šest kop z kostela bez překážky odvádět.¹¹²³ Z této směny ale sešlo a Štěpán si následně v červnu směnil beneficium s Pavlem, farářem z Uhříněvsi. I ten se musel nejprve zavázat, že bude děkanovi platit stejně jako jeho předchůdci zmíněných šest kop grošů ročně.¹¹²⁴ Již v prosinci se ale plebán Pavel dostal do soudního sporu ohledně tohoto důchodu s děkanem od sv. Jiljí a měl být v této věci vyslechnut i předchozí plebán Štěpán.¹¹²⁵ Štěpán se následně 27. ledna 1384 zavázal, že zaplatí děkanovi Herbertovi dlužné dvě kopy grošů.¹¹²⁶

Ze zdejšího kostela byl placen roční desátek ve výši třicet šest grošů, v letech 1384 a 1385, ale jen třicet grošů.¹¹²⁷ Z rejstříků papežských desátků se také dozvídáme, že řada okolních vsí byla prebendami kanovníků od sv. Jiljí. V rejstříku papežských desátků jsou tak uváděny od roku 1352 desátky placené kanovníky z prebend z Bezděkova, Michalovic, a od roku 1369 z Květinova, Radňova¹¹²⁸ a do roku 1384 z (Hurtovy) Lhoty.¹¹²⁹

V roce 1651 je u zdejšího kostela doloženo zasvěcení sv. Janu Křtiteli.¹¹³⁰

Křešín

V roce 1319 je zmiňován Hroznata z Křešína.¹¹³¹ Zdejší kostel je poprvé doložen papežským desátkem z roku 1352.¹¹³² Původní stavba se ale nedochovala a kostel byl roku 1875 zbořen

¹¹²⁰ AICP II, s. 247-248.

¹¹²¹ DRC, s. 388.

¹¹²² AICP VII, s. 185, 186 a 193.

¹¹²³ AICP II, s. 211-212.

¹¹²⁴ AICP II, s. 213.

¹¹²⁵ AICP II, s. 231, 232.

¹¹²⁶ AICP II, s. 247-248.

¹¹²⁷ RDP, s. 53.

¹¹²⁸ K Radňovu se v roce 1375 dovídáme, že Ješek Mléko, panoš (*cliens*) z Konic, postoupil ves Radňov, dvůr, nemovitosti a lesy a všechno právo kostelu sv. Jiljí a prebendě kanovníka Mikuláše (AICP I, s. 111-112).

¹¹²⁹ RDP, s. 21-23.

¹¹³⁰ *Soupis poddaných podle víry 1651: Čáslavsko II.*, s. 368.

¹¹³¹ RTV, s. 48, č. 242.

¹¹³² RDP, s. 53.

a na jeho místě vystavěn nový pseudogotický.¹¹³³ O jeho patronát se dělilo několik šlechticů z Křešina a okolních vsí. Když v roce 1360 zemřel zdejší farář Dětrich, jsou uváděni jako patronové Vesel a Křeš, synové Adama z Křešina, a Chvalata, který prezentoval jménem svým a jménem Jana, syna svého bratra Zubra, jehož byl poručníkem, potom Hynek, syn Dětricha z Chýstovic a Adam syn *Merbithe* ze Skočidolovic. Tito sem prezentovali klerika Přibíka ze Želeče.¹¹³⁴ Přibík byl v roce 1366 pověřen spolu s dalšími duchovními ověřit směnu polí kostela v Borovnici, aby ji mohl generální vikář schválit.¹¹³⁵ V roce 1374 si směnil beneficium s Janem, farářem ve Stráži. Se směnou tehdy vyjádřili souhlas bratři Vesel a Křeš z Křešina a Jaroslav a Matěj, bratři z Chýstovic.¹¹³⁶ Faráře Jana potrestal 19. října 1375 generální vikář pokutou 50 liber vosku pražskému kostelu, neboť hrál kostky.¹¹³⁷ V roce 1377 se dostal Jan do sporu s Vilémem z Onšova a jeho synem Benešem. Ti se 8. dubna zavázali před oficiálem, že neučiní nic proti životu a osobě faráře Jana až do rozhodnutí sporu před oficiálem a potom ještě další měsíc pod trestem 50 kop grošů.¹¹³⁸ V roce 1380 si Jan směnil beneficium s přibyslavickým farářem Janem. Souhlas ke směně dávali opět bratři Vesel a Křeš z Křešina, bratři Jaroslav a Matěj z Chýstovic a Adam ze Skočidolovic.¹¹³⁹ Farář Jan je zmiňován v roce 1383 jako přítomný v Praze v kanceláři generálního vikáře.¹¹⁴⁰ V roce 1386 si směnil beneficium s Haškem, farářem v Zibohlavech, patrony kostela tehdy byli Vesel z Křešina a zřejmě jeho bratr Křeš, který se nyní píše podle sousedních Sudislavic, a Jaroslav z Chýstovic.¹¹⁴¹ Farář Hašek po dvou letech zemřel a novým farářem se stal zřejmě syn Vesela z Křešina Aldík. Prezentoval jej sem Vesel z Křešina, Křeš ze Sudislavic, Jaroslav a Matěj z Chýstovic, Sezema ze Štědrovic a Petr ze Skočidolovic, který vystupoval jako patron z toho titulu, že vlastnil věnné statky paní Vychny. Tyto statky ale směli v budoucnu vykoupit zpět Jan a Pelhřim, sirotci po Petrovi ze Skočidolovic.¹¹⁴²

Jeden z patronů kostela, Vesel z Křešina, zemřel před rokem 1400. V roce 1400 zemřela jeho žena Markéta, která je už uváděna jako vdova. Proti tomu, aby její majetek v Křešině, Velké Vsi a Štědrovicích spadl na krále, se tehdy bránil její syn Petr z Křešina.¹¹⁴³ V roce 1409 je zde poprvé zmiňován farář Jan. V zmíněném roce založili ve zdejším kostele Sezema ze Štědrovic,

¹¹³³ POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 161.

¹¹³⁴ LC I/1, s. 139.

¹¹³⁵ LE I, s. 57.

¹¹³⁶ LC III–IV, s. 12.

¹¹³⁷ AICP I, s. 138.

¹¹³⁸ AICP I, s. 189.

¹¹³⁹ LC III–IV, s. 127.

¹¹⁴⁰ AICP II, s. 194.

¹¹⁴¹ LC III–IV, s. 180.

¹¹⁴² LC III–IV, s. 201.

¹¹⁴³ AČ XXXV, s. 387.

Václav řečený Kal z Chýstovic, Václav řečený *Vajas* ze Sudislavic, Křeš ze Sudislavic a Soběn z Jenišovic sezením v Božejově oltář sv. Bartoloměje. Zmínění nadali oltář platem šest kop a tři groše a také čtrnácti slepicemi ze Štědrovic, Mohelnice, Sudislavic, Chýstovic a Velké Vsi. Oltářník Vavřinec a jeho nástupci měli povinnost sloužit u oltáře každý týden tři mše. Také se měl účastnit nešpor, mší a procesí v kostele a v nepřítomnosti vikáře zpovídat, navštěvovat nemocné a plnit další úkoly dle příkazu faráře.¹¹⁴⁴ Oltářník Vavřinec zemřel v roce 1415 a na jeho místo byl prezentován Sezemou ze Štědrovic a Václavem ze Sudislavic klerik Kříž, syn Zdenka z Chmelné. Beneficium je tehdy označeno jako věčné kaplanství.¹¹⁴⁵ Po rezignaci kaplana Kříže sem byl v roce 1417 prezentován Sezemou ze Štědrovic a Václavem ze Sudislavic kněz Heřman.¹¹⁴⁶

Farář Jan zemřel v roce 1413 a na jeho místo byl prezentován Vychnou z Křešina, Václavem ze Sudislavic, Jakubem z Chýstovic a Sezemou ze Štědrovic (*Stydranic*) klerik Václav, syn Soběna z Božejova.¹¹⁴⁷ Lenka Martínková uvádí, že Soběn z Jenišovic držel v Křešině část patronátního práva.¹¹⁴⁸ Z toho, že se podílel (jen jako jeden z několika) na založení zdejšího oltáře a z toho, že sem byl prezentován jeho syn za faráře, není možno ještě s jistotou usuzovat na držení patronátního práva, ale spíše na blízké vztahy se zdejšími patrony.

Papežský desátek byl z tohoto benefícia placen v roční výši 36 grošů.¹¹⁴⁹ Zasvěcení kostela sv. Bartoloměji je doložené v roce 1677.¹¹⁵⁰

Libkova Voda

Kostel v Libkově Vodě byl v druhé polovině 17. století a i později přestavován. V presbytáři se nacházejí stopy původních gotických žeber a z presbytáře vede do sakristie lomený gotický portál. Na základě těchto pozůstatků se Poche nevyjadřuje k stáří kostela.¹¹⁵¹ Josef Dobiáš pak říká, že protože byl kostel úplně přestavěn, nelze o jeho skutečném stáří nic říci bez ohledání zdiva.¹¹⁵² Lze se tak zatím omezit jen na to, že kostel v Libkově Vodě musel být postaven před rokem 1352, kdy je poprvé zmiňován v rejstříku papežského desátku.¹¹⁵³ V roce 1355 sem prezentovali po smrti faráře Petra bratři Hugo, Dětoch, Oneš, Přibík a Oldřich z Božejova kněze

¹¹⁴⁴ APH, AMKV, Cod II–9, s. 95–96.

¹¹⁴⁵ LC VII, s. 165.

¹¹⁴⁶ LC VII, s. 245.

¹¹⁴⁷ LC VII, s. 94.

¹¹⁴⁸ MARTÍNKOVÁ, L.: *Pelhřimov v pozdním středověku II*, s. 21.

¹¹⁴⁹ RDP, s. 53.

¹¹⁵⁰ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 133.

¹¹⁵¹ Poche II, s. 248.

¹¹⁵² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 411.

¹¹⁵³ RDP, s. 53.

Bohuslava.¹¹⁵⁴ Bohuslav se ale nakonec fary neujal a tak sem Dětoch, Přibík a Oneš, bratři z Božejova, Hynek z Libkovy Vody a Oldřich z Vokova prezentovali ještě v témže roce kněze Václava, syna Arnolda z Hořepníku.¹¹⁵⁵ Po Václavově smrti v roce 1359 sem prezentovali Hugo z Libkovy Vody, Dětoch, Oneš a Přibík, bratři z Božejova a Oldřich z Vokova za faráře Pavla z Jeníkova, který předtím působil jako farář v Třebětíně.¹¹⁵⁶ V Libkově Vodě následně působil Pavel téměř padesát let.¹¹⁵⁷

V roce 1394 zapsal Přibík z Božejova své ženě Elišce jako věno 60 kop grošů na svých majetcích v Libkově Vodě včetně Libkovského lesa a patronátního práva ke kostelu, dále na vsi Vratašově a na majetcích, které měl ve Vlášenicí.¹¹⁵⁸ V roce 1406 prodala vdova Eliška své výše zmíněné majetky včetně patronátního práva v Libkově Vodě svému současnému manželu Bohunkovi ze Záhoří.¹¹⁵⁹ Bohunek poté prezentoval v roce 1408 po smrti faráře Pavla ke zdejšímu kostelu Kříže původem zřejmě z Boleslavi.¹¹⁶⁰ Kříž si faru směnil v roce 1415 za oltář v Černovicích a na jeho místo přišel Vít, dosud farář v Těmicích. Jako patron dával souhlas opět Bohunek.¹¹⁶¹ V roce 1416 se ujal Libkovy Vody sirotek po Přibíkovi Tluksovi Jan Tluksa z Božejova a Bohunek se s ním tehdy domluvil na splácení věna jeho matky.¹¹⁶²

Papežský desátek byl placen z Libkovy Vody v roční výši dvanácti grošů.¹¹⁶³ Zasvěcení kostela sv. Petru a Pavlu je doloženo v roce 1713.¹¹⁶⁴

Lidmaň

Z dnešní podoby kostela v Lidmani nelze nic usuzovat na dobu, kdy byl kostel vybudován, neboť starý kostel v Lidmani byl v 18. století zbořen a následně v roce 1738 postaven zcela nový. Z původní stavby byla zachována jen část severní zdi lodě, aby sloužila jako zeď hřbitova. Základy původní stavby a místo, kde stávala věž, byly na hřbitově patrné ještě v roce 1855. Pozůstatky severní zdi byly následně zničeny při stavbě silnice z Černovic do Nové Cerekve.¹¹⁶⁵

¹¹⁵⁴ LC I/1, s. 55.

¹¹⁵⁵ LC I/1, s. 56.

¹¹⁵⁶ LC I/1, s. 87, 89.

¹¹⁵⁷ LC VI, s. 243.

¹¹⁵⁸ RTT I, s. 553–554. Není zcela jisté, o kterou Vlášenicí se jedná, protože v okolí se nacházejí dvě, ale spíše lze soudit na bližší Vlášenicí u Božejova (Vlášenice-Drbohlavy).

¹¹⁵⁹ RTT II, s. 24.

¹¹⁶⁰ LC VI, s. 243.

¹¹⁶¹ LC VII, s. 174.

¹¹⁶² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 410.

¹¹⁶³ RDP, s. 53.

¹¹⁶⁴ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*, s. 70.

¹¹⁶⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 342.

První zmínka o Lidmani pochází z roku 1359, kdy je zdejší farář zmiňován jako exekutor v Těmicích.¹¹⁶⁶ Prvním známým farářem byl Jakub.¹¹⁶⁷ Po něm zde působil Rudolf, jenž si směnil zdejší beneficium se svolením arcibiskupa v roce 1372 s Janem, farářem v Košetících.¹¹⁶⁸ Jan zde působil do roku 1375, kdy si beneficium vyměnil s Bartolomějem, oltářníkem v Načeradci.¹¹⁶⁹ Jak dlouho zde Bartoloměj řečený Barták působil, není známo, ale později byl oltářníkem u oltáře sv. Kateřiny ve Světlé.¹¹⁷⁰

V roce 1384 máme v Lidmani doloženého faráře Štěpána. Ten se měl dostat do sporu se zdejším rychtářem Heršem řečeným Jelen (*Cervus*) o lidmaňskou krčmu. K rozhodnutí sporu došlo 3. prosince 1384 na řečickém hradě, kde byli vedle arcibiskupa Jana přítomni i řečický děkan a farář v Nové Cerekvi Mořic a řečický farář Pavel. Svědci vypověděli, že po 60, 70 let, co paměť sahá, lidmanští faráři Jakub, Rudlin (Rudolf) a Jan drželi krčmu postavenou na pozemcích kostela, v níž hostinští vařili pro svou potřebu i na prodej pivo a připravovali slad. Z krčmy byl placen farářům každoročně plat osmi grošů. Arcibiskup Jan rozhodl spor ve prospěch faráře, a rychtáři nařídil věčné mlčení. Dále přikázal řečickému purkrabímu Jindřichovi a hradnímu notáři, aby rozhodnutí zapsali do knihy čili akt řečického hradu. Listina s rozhodnutím se nedochovala v originále, nýbrž byla inserována v roce 1402 do notářského instrumentu, jehož opis z 8. května 1405 se dochoval v sedmé erekční knize. Pochybnosti u listiny z roku 1384 ale vzbuzuje skutečnost, že mezi dalšími svědky je zde zmiňován Jan z Pomuku, doktor dekretů a arcijáhen žatecký, který tehdy dlel na studiích v Padově a doktorem dekretů se stal až v roce 1387 a arcijáhнем žateckým teprve v roce 1390. V edici erekční knihy je jeho přítomnost vysvětlována tak, že jej do textu pravděpodobně dopsal až písař při opisování listiny v roce 1405.¹¹⁷¹ Vysvětlení, že byl Jan z Pomuku do listiny dodatečně napsán, není příliš přesvědčivé, neboť uvedení Jan z Pomuku v listině nemá žádný význam. Spíše lze pomýšlet, zda listina není padělaná. Další dohledatelné osoby uváděné v svědečné řadě ale už nevzbuzují pochybnosti. Je zde tak jmenován arcibiskupův bratr Václav z Jenštejna, jako týnský

¹¹⁶⁶ LC I/1, s. 99.

¹¹⁶⁷ LE VII, s. 4–5.

¹¹⁶⁸ LC II, s. 73.

¹¹⁶⁹ LC II–IV, s. 34.

¹¹⁷⁰ LE VII, s. 5.

¹¹⁷¹ LE VII, s. 4–5.

probošt,¹¹⁷² míšeňský probošt Václav,¹¹⁷³ arcibiskupův notář Boreš¹¹⁷⁴ a Pavel tehdy pán v Řečici.¹¹⁷⁵

Jestliže je listina falzem, lze usuzovat, že jejím podkladem bylo skutečné jednání na řečickém hradě v roce 1384, o němž byla sepsána listina teprve dodatečně, nejspíše v souvislosti s novým sporem o krčmu na začátku 15. století. Zřejmě za využití nějaké už existující písemnosti, například v listině zmiňované „knihy, čili akt řečického hradu.“

10. září 1394 je zmiňován poprvé zdejší farář Jakub Martinův z Ledče. Soudil se tehdy před apoštolským stolcem o faru v Ledči. Požádal si při té příležitosti u papeže o provizi na dvě nebo tři církevní benefícia v pražské diecézi. Jeho žádosti o expektanci bylo vyhověno. Příjmy těchto beneficií dle desátku nesměly souhrnně překročit 25 hřiven stříbra a na obtíž jejich získání nemělo být, že Jakub už drží faru v Lidmani a že se soudí o faru v Ledči. O faře v Lidmani se tehdy říká, že její příjmy nepřesahují osm florénů, zatímco příjmy fary v Ledči, o níž Jakub usiloval, nepřesahovaly 18 hřiven stříbra.¹¹⁷⁶ Krátce nato si zažádal o provizi na zdejší faru Jakub Blažejů ze Zbraslavic, aby ji získal, až dosavadní farář dosáhne fary v Ledči. Přičemž tentokrát je zmiňováno, že lidmaňská fara má menší roční příjmy nežli šest florénů.¹¹⁷⁷ Spor o faru v Ledči ale Jakub v roce 1395 prohrál.¹¹⁷⁸ V roce 1396 je tak stále doložen jako farář v Lidmani. Získal tehdy od papeže Bonifáce provizi na jedno z obročí v Načeradci, o němž tvrdil, že bylo uvolněno od dosavadního faráře Petra Kličky tím, že získal kanovnické místo a neměl dispenz, aby mohl nadále držet i beneficium v Načeradci. Roční příjmy benefícia v Načeradci měly být menší nežli deset hřiven stříbra, zatímco příjmy benefícia v Lidmani menší nežli 6 florénů. Na obtíž tomu, aby získal zmíněné beneficium, nemělo být, že drží kostel v Lidmani, jehož příjmy jsou menší než 6 florénů, a že má expektanci na kurátní nebo nekurátní beneficium na patronátu chotěšovského kláštera a boleslavské kapituly.¹¹⁷⁹ Zmiňovaný načeradský farář Petr Klička z Načeradce si tamní beneficium směnil už v roce 1395 s farářem ze Zahrádky Heršem.¹¹⁸⁰ Jakub vyšel i tentokrát

¹¹⁷² Tím ve zmíněném roce skutečně byl. (LC III–IV, s. 152, LC III–IV, s. 209).

¹¹⁷³ Václav Knobloch byl míšeňským proboštem v letech 1382–1411† (TOMEK, V. V.: *Dějepis města Prahy V.*, s. 128).

¹¹⁷⁴ Je zmiňován ve stejném roce, když jej chtěl arcibiskup dosadit za faráře do Nového Rychnova, zda se jím ale skutečně stal, není jisté (AICP II, s. 282–283.) Jestli se jím stal, působil v Rychnově jen krátce, neboť už v roce 1386 v tam skončil své působení již další farář. (LC III–IV, s. 176).

¹¹⁷⁵ Zmiňován v roce 1379 a 1382 O něm: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I.*, s. 128.

¹¹⁷⁶ MVB V, s. 462, č. 844.

¹¹⁷⁷ MVB V, s. 468, č. 856.

¹¹⁷⁸ RBMV 1/5, s. 1120 č. 4581.

¹¹⁷⁹ MVB V, s. 519, č. 963.

¹¹⁸⁰ LC V, s. 212.

na prázdno, jako lidmaňský farář už ale není zmiňován a v roce 1397 je doložen jako oltářník v Černovicích.¹¹⁸¹

V roce 1402 je zde zmiňován další farář Matěj.¹¹⁸² Snad tento Matěj je totožný s nejmenovaným farářem z Lidmaně, kterého v roce 1401 zmiňoval podle Rožberské popravší knihy na mučidlech Ujček. Ten vypověděl, že jeho přítelem měl být Blažek, který byl vůdcem při loupení v Poříně a Cetorazi.¹¹⁸³

V roce 1402 opět vypukl spor mezi farářem a rychtářem o zdejší krčmu. K rozhodnutí pře došlo 12. března 1402 v domě pelhřimovského měšťana Martina. Přítomni byli lidmaňský farář Matěj, řečický purkrabí Soběn z Jenišovic a lidmaňský rychtář Mikuláš řečený Studleř. Rychtář Mikuláš měl údajně omezovat farářovo vlastnictví krčmy, proti čemuž se bránil tvrzením, že krčma nepatří k lidmaňskému kostelu. Martin tomu odporoval a dokazoval své právo pomocí svědků, a sice Martina, faráře z Těmice, Jana, faráře z Věžné a dalších hodnověrných svědků z Lidmaně, Těmic i dalších přilehlých vsí. Ti vypověděli, že krčma přísluší ke kostelu po 40 nebo více let, co jejich paměť sahá. Dále farář Martin předložil notářský instrument s dřívějším rozhodnutím o sporu z 3. prosince 1384, dále instrument bývalého lidmaňského faráře Bartoloměje a listinu bývalého faráře Jakuba, v nichž dosvědčovali, že krčmu drželi a dostávali z ní plat bez překážek. Poté byl spor opět rozhodnut ve prospěch lidmaňského faráře a rychtář slíbil věčné mlčení. Jednání byli přítomni také faráři Ondřej z Batelova, Martin z Chvojnova, Pavel z Bozejova a Petr z Ústrašína. Notářský instrument s rozhodnutím sporu si pak nechal farář Matěj 8. května 1405 zapsat do erekční knihy a potvrdit od generálního vikáře.¹¹⁸⁴ 3. června 1409 je farář Matěj zmiňován v aktech korektora kléru jako přítomný jednání ve věci řečického faráře¹¹⁸⁵ a 20. června pak konal jednání korektor s ním. Nařídil mu, aby odstranil z fary Květu, s kterou zplodil syna a dceru, a vícekrát ji na faru nepřijímal a vyhnul se dalším stykům s ní pod trestem tří kop a žaláře.¹¹⁸⁶

V rejstříku papežských desátků z roku 1369 je kostel uváděn jako chudý. V roce 1399 je pak doložena platba desátků ve výši 8 grošů a příspěvek na pallium vybíraný v letech 1413/1414 byl zaplacen ve výši 3 grošů.¹¹⁸⁷ Zasvěcení kostela patrocinium Narození Panny Marie je zmiňováno v roce 1677.¹¹⁸⁸

¹¹⁸¹ MVB V, s. 633–634, č. 1173.

¹¹⁸² LE VII, s. 3–6.

¹¹⁸³ *Popravší kniha pánův z Rožberka*. Ed. František Mareš. Praha 1878, s. 19. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 131–132.

¹¹⁸⁴ LE VII, s. 3–6.

¹¹⁸⁵ AČ 43, s. 198, č. 417.

¹¹⁸⁶ AČ 43, s. 199, č. 420.

¹¹⁸⁷ RDP, s. 54.

¹¹⁸⁸ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

Loukov

Výstavba kostela v Loukově je kladena před polovinu 14. století.¹¹⁸⁹ Stavbu spojují některé podobnosti s kostely v Dolním Městě a Řečici, zároveň se na něm z této trojice projevuje nejvíce odlišností. Jedná se o výtvarně nejnáročněji provedenou stavbu a oproti jednoduchým stavbám v Řečici a Dolním Městě je stavba charakterizována výrazně gotickými elementy.¹¹⁹⁰ V roce 1941 začaly být v kostele odkrývány fresky humpoleckým malířem B. Šubrtem.¹¹⁹¹ Jakub Vítovský vznik těchto maleb datuje až do závěru 14. století a postavu klečící před sv. Matějem ztotožňuje s Matějem z Loukova, který vystupuje jako jeden z patronů kostela v roce 1399.¹¹⁹²

Poprvé je kostel v Loukově písemně doložen v roce 1352 v rejstříku papežských desátků. Ve středověku se ale nejmenoval Loukov, ale Lúky (Lukov).¹¹⁹³ Patronát zdejšího kostela patřil místní drobné šlechtě píšící se z Loukova. V roce 1355 po smrti zdejšího faráře Petra je uváděna jako patronka kostela Dobroslava, vdova po Náčkovi z Loukova.¹¹⁹⁴ Nový farář Petr řečený *Czorczna* si beneficium už příští rok směnil s Vojslavem, farářem z Třebětína. Souhlas se směnou dávala opět vdova po Náčkovi, tentokrát ale uváděná jako Vratna.¹¹⁹⁵ Když odsud Vojslav odešel v roce 1371 do Schořova, prezentovala sem Vratna nového faráře už společně se syny Mikulášem, Náčkem a Lvem.¹¹⁹⁶

V roce 1380 je zmiňován zdejší farář Radslav, chtěl si tehdy směnit beneficium s Přibíkem, farářem v Buřenicích. 6. července už byli ustanoveni prokurátoři, aby provedli rezignaci.¹¹⁹⁷ Nežli však mohlo dojít na uskutečnění směny, tak farář Přibík před 8. srpnem zemřel a před 13. srpnem zemřel rovněž i Radslav.¹¹⁹⁸ Mikuláš z Loukova pak prezentoval na zdejší faru kněze Jana ze Světlé.¹¹⁹⁹ Jan zde působil až do roku 1396, kdy si směnil se svolením Mikuláše, panaše z Loukova, kostel s Petrem, farářem v Malejovicích.¹²⁰⁰

Za působení faráře Petra zemřel v roce 1397 na Lipnici jáhen Mikuláš. Ten ve svém testamentu odkázal ke spáse své duše dvůr s polnostmi a pěti poplatnými lidmi v Blikově Lhotě (*Blykonishota*). Ti měli každý rok zaplatit celkem dvě a půl kopy grošů. Farář Petr se měl na

¹¹⁸⁹ SOMMER, J.: *Katalog památek*, s. 79.

¹¹⁹⁰ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 24–25. K podobnostem mezi těmito kostely též s. 27, 32.

¹¹⁹¹ ZAHRADNÍK, P.: *Dějiny kostelů*, s. 15.

¹¹⁹² VÍTOVSKÝ, J.: *Gotické nástěnné malby*, s. 60–61. K výmalbě též: BERÁNEK, Jan: *Nástěnné malby*, s. 62–65.

¹¹⁹³ RDP, s. 54. Srov.: PROFOUS, A.: *Místní jména v Čechách II*, s. 674.

¹¹⁹⁴ LC I/1, s. 55.

¹¹⁹⁵ LC I/1, s. 4.

¹¹⁹⁶ LC II, s. 53–54.

¹¹⁹⁷ AICP II, s. 23.

¹¹⁹⁸ LC III–IV, s. 131.

¹¹⁹⁹ LC III–IV, s. 131.

¹²⁰⁰ LC V, s. 254.

oplátku zavázat, že bude držet u kostela manuálního vikáře. Celá věc byla zřejmě předjednaná již za života Mikuláše, neboť mezi vykonavateli (nepřítomnými) závěti je zmiňován i bývalý loukovský farář Jan. 4. října 1397 se dostavil Náček z Loukova i jako zástupce svého synovce Václava jakožto patron kostela a lipnický kanovník Šimon a bývalý lipnický kanovník Aleš jakožto zástupci vykonavatelů Mikulášova testamentu a nechali potvrdit zbožný odkaz od generálního vikáře. Kanovník Šimon pak v této věci zamířil do Prahy ještě jednou a předložil dne 22. prosince 1397 generálnímu vikáři dvě listiny, dle nichž se farář z Loukova zavázal pod trestem exkomunikace obstarat manuálního vikáře od svátku Narození Páně do jednoho roku.¹²⁰¹ Tento plat byl později v roce 1408 vyměněn Žofkou, vdovou po Václavovi z Ledče, která se znovu provdala za Lva z Loukova za jiný plat, který vlastnila jako věno od Václava z Ledče. Odvádět jej měli nově poddaní z Veliké a Ostrova ležících u Ledče.¹²⁰² Znovu byl tento plat přenesen Lvem z Loukova (*de Luky*) v roce 1414 z Veliké (*Magna Vila*) a Ostrova do Mezilesí¹²⁰³ na Jana Kovářova a Macka. Předtím, než toto přenesení schválil generální vikář, nechal celou věc nejprve posoudit od faráře Jana z Dolního Města.¹²⁰⁴

26. dubna se 1398 se farář Petr zavázal zaplatit pod trestem exkomunikace do svátku sv. Jakuba tři kopy grošů, které si půjčil od Prokopa, měšťana Menšího Města pražského. Do zástavy Prokopovi dal stříbrný kalich a ornát.¹²⁰⁵ Farář Petr zemřel v roce 1399 a na jeho místo byl prezentován Náčkem a Matějem z Loukova kněz Jan z Chotěboře.¹²⁰⁶ Jan si beneficium v roce 1401 směnil se souhlasem Náčka z Loukova s Václavem, farářem v Ježově.¹²⁰⁷ Václav zde působil pouze tři roky a v roce 1404 si vyměnil beneficium s Mikulášem, dříve farářem v Hovorčovicích. Jako patroni dávali se směnou souhlas Náček a Lev z Loukova.¹²⁰⁸ Za Mikulášova působení se 2. června 1406 dostavil do kanceláře generálního vikáře šlechtic Lev, syn zemřelého Mikuláše z Loukova a sdělil, že několik farníků z Loukova darovalo dvacet tři kop grošů pro zakoupení platu kostelu v Loukově, což se rozhodli již před vícero roky, a platili plat dvě kopy a osmnáct grošů. Z tohoto platu měla být dávana polovina kostelníkům na opravy kostela a druhá faráři, aby sloužil každý rok dvě aniversaria a sice vždy čtrnáct dní po svátcích sv. Jiří a sv. Havla za duše zmíněných farníků. Nyní chtěl Lev zaručit platu větší jistotu a proto za zmíněných dvacet tři kop shromážděných farníky obstaral roční plat dvou kop a osmnácti

¹²⁰¹ AICP III, s. 286–287.

¹²⁰² APH, AMKV, Cod II–8, s. 3.

¹²⁰³ Kurka zvažuje, zda je míněno Mezilesí a ne Meziklasí, které se nalézá hned vedle Loukova. (KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 120).

¹²⁰⁴ APH, AMKV, Cod II–10, s. 39–40.

¹²⁰⁵ RBMV I/6, s. 1604, č. 6376.

¹²⁰⁶ LC VI, s. 7.

¹²⁰⁷ LC VI, s. 55.

¹²⁰⁸ LC VI, s. 126.

grošů na krčmářovi Mikuláši z Loukova a Vaňkovi z mlýna pod Loukovem. Účel platu měl zůstat stále stejný. O aniversariích měl sloužit farář zpívanou zádušní mši a tři další měly být slouženy vikářem zdejšího kostela a dvěma dalšími knězi.¹²⁰⁹

Mikuláš v roce 1407 na beneficium rezignoval a Náček a Lev z Luk sem poté prezentovali za faráře mistra Mořice ze Slaného.¹²¹⁰ Mořic v roce 1410 koupil od Václava, rychtáře z Lipnice, plat tří kop grošů z dvoru s jedním poplužím v Norovicích¹²¹¹ pod hradem Lipnicí k podpoře vikáře čili kaplana za dvacet pět kop grošů. Plat měl odvádět Mořicovi zmíněný rychtář.¹²¹² Naposledy je Mořic zmiňován v roce 1414, kdy dával souhlas patronovi kostela s přenesením platu, který náležel kostelu z Ostrova a Velké do Mezilesí.¹²¹³

Patron kostela Lev z Loukova je uveden na stížném listu proti upálení Jana Husa.¹²¹⁴ V roce 1415 po smrti Jana řečeného Pytel z Damírova vypukl spor o jeho dědictví. Jan měl syna Mikuláše, o dědictví ale usiloval také královský kuchař Blažek řečený Voldán. Léva z Loukova, tehdy dosvědčoval, že Mikuláš je skutečně synem Jana z Damírova a že to dobře ví, neboť je jeho kmotr a „křtil“ jej ve svém kostele.¹²¹⁵

Papežský desátek byl odváděn z Loukova v roční výši dvanáct grošů.¹²¹⁶ Zasvěcení kostela sv. Markétě je zmiňováno již v roce 1414.¹²¹⁷

Lukavec

Lukavec a zdejší kostel jsou poprvé doloženy v rejstříku papežského desátku z roku 1352. V rejstříku je tehdy uváděno vedle Lukavce i jméno Brankovice (*Lucawec siwe Brancovicz*).¹²¹⁸ Jméno Brankovice je uváděno zároveň s Lukavcem ještě v roce 1412.¹²¹⁹ Zdejší kostel v roce 1765 zcela vyhořel.¹²²⁰ Stával původně mimo ves na místě, kde je dnes hřbitov, a kolem roku 1787 z něj již existovaly jen nepatrné pozůstatky.¹²²¹ Z této jeho polohy lze usuzovat, že v jeho blízkosti byla mimo Lukavce ještě další ves Brankovice, která zanikla nebo splynula s Lukavcem. Tyto Brankovice byly snad starší nežli Lukavec. Lukavec je již pravidelné sídliště

¹²⁰⁹ LE V, s. 693–694.

¹²¹⁰ LC VI, s. 215.

¹²¹¹ Nelokalizováno.

¹²¹² APH, AMKV, Cod II–8, s. 235.

¹²¹³ APH, AMKV, Cod II–10, s. 39–40.

¹²¹⁴ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 90.

¹²¹⁵ AČ I, s. 400, č. 16.

¹²¹⁶ RDP, s. 54.

¹²¹⁷ APH, AMKV, Cod II–10, s. 39–40.

¹²¹⁸ RDP, s. 53.

¹²¹⁹ APH, AMKV, Cod II–8, s. 310.

¹²²⁰ MARTÍNEK, Zdeněk: *Lukavec v proměnách století*. Pelhřimov 2002, s. 9, pozn. 1.

¹²²¹ SCHALLER, Jaroslav: *Topografie des Königreichs Böhmen* 6. Prag – Wien, 1787, s. 198–199 a MARTÍNEK, Z.: *Lukavec v proměnách století*, s. 14.

s domy seskupenými kolem okrouhlé návsi. Střed Lukavce se navíc nachází již téměř kilometr daleko od místa původního kostela.¹²²²

Patronátní právo ke zdejšímu kostelu patřilo místním šlechticům píšícím se z Lukavce. V roce 1360 a 1365 sem prezentoval faráře Dluhomil z Lukavce.¹²²³ V roce 1365 se stal zdejším farářem Šimon z Kocelovic, který zde vydržel až do své smrti 1409. Na jeho místo prezentoval následně Zbyněk ze Žirovnice, poručník sirotků Zdeňka z Lukavce, Jana z Mezilesí.¹²²⁴ Zbyněk ze Žirovnice pak nejspíše vystupoval jako patron ještě v roce 1414, kdy dává svolení faráři Janovi se směnou benefícia s Tomášem, farářem v Chvojnu.¹²²⁵

18. dubna 1412 daroval zdejšímu kostelu a jeho faráři Hájek z Hodětína, mistr kuchyně krále Václava, ke spáse své a svých předků a zvláště své sestry Jitky roční plat jedné kopy grošů placený Petrem, poddaným ze vsi Daměnice. Farář Jan se za to zavázal, že bude každý rok sloužit dvě aniversaria a sice okolo svátků svatého Jiří a svatého Havla. Při slavení aniverasaria se měla o vigilií a ráno sloužit zpívaná zádušní mše a farář měl po něm pohostit tři faráře, vikáře, nebo jiné kněze a čtyři chudé. Kněze měl obdarovat jedním grošem a chudé dvěma haléři.¹²²⁶

Za husitských válek je v roce 1430 zmiňován na straně táboritů Zdeněk z Lukavce.¹²²⁷ Papežský desátek byl placen z kostela ve výši 30 grošů.¹²²⁸ Původní kostel byl zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. Toto patrocinium je doloženo v roce 1677.¹²²⁹

Mezilesí

Mezilesí a zdejší kostel jsou doloženy poprvé v roce 1352 v rejstříku papežského desátku.¹²³⁰ Gotický kostel v Mezilesí byl přestavěn v druhé polovině 16. století a v 19. století. Doba jeho výstavby není na základě stavební podoby blíže datována.¹²³¹ Poté, co zdejší farář Mikuláš odešel někdy v druhé polovině roku 1379 na jiné kurátní benefícium,¹²³² došlo zřejmě ke sporu o osobu nového faráře. Tento spor je zmiňován 8. listopadu 1379 v aktech generálních vikářů s tím, že byla stanovena lhůta, během níž mělo být zjištěno, zda není naděje na smírné řešení.¹²³³ K dohodě pak nejspíše skutečně došlo, neboť spor není více zmiňován a 27. ledna 1380 byl

¹²²² K tomu srov. MARTÍNEK, Z.: *Lukavec v proměnách století*, s. 12, 14–16.

¹²²³ LC I/1, s. 117 a LC I/2, s. 70.

¹²²⁴ LC VI, s. 260. Jan z Mezilesí pouze pocházel, nebyl tam farářem, jak uvádí Martínek (MARTÍNEK, Z.: *Lukavec v proměnách století*, s. 33).

¹²²⁵ LC VII, s. 107.

¹²²⁶ APH, AMKV, Cod II–8, s. 310.

¹²²⁷ AČ III, s. 502, č. 268.

¹²²⁸ RDP, s. 53.

¹²²⁹ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 133.

¹²³⁰ RDP, s. 53.

¹²³¹ POCHE, E.: *Umělecké památky II*, s. 377.

¹²³² LC III–IV, s. 121.

¹²³³ AICP I, s. 373.

konfirmován na zdejším beneficiu nový farář Jan z Lhoty, jehož sem prezentovali Bohunek z Mezilesí a Sulek z Holýšova.¹²³⁴ Farář Jan koupil v roce 1401 zdejšímu kostelu od faráře Martina z Oldřichova roční plat třicet grošů ze vsi Malý Ježov odváděný Mackem.¹²³⁵ 17. ledna 1407 se dostavil farář Jan společně Václavem řečeným Vacek z Načeradce a Václavem řečeným Zdebor ze Salačovy Lhoty a Kubíkem z Ježova do kanceláře generálního vikáře. Václav z Načeradce zde vyznal, že prodal půl lánu, který drží Kubík v Ježové zmíněnému Václavu a Kubíkovi. Ti pak tuto polovinu lánu darovali faráři a kostelu v Mezilesí. Václav z Načeradce se pak zavázal, že po jeho smrti připadne kostelu i druhá polovina řečeného lánu.¹²³⁶ Další donaci ve prospěch kostela učinil 27. listopadu 1410 Jan řečený Karkule z Mezilesí spolu se svou ženou Kateřinou. Daroval ke spáse své, svých předků a zvláště své zemřelé ženy Příby půl lánu polí v Mezilesí, které byly osvobozeny od všech berní a jiných poplatků. Farář se za to zavázal, že bude sloužit jednou ročně anivarsarium, a sice o některém vhodném dni mezi svátkem Narození Páně a Popeleční středou. Aniversarium se mělo skládat z tří lekcí o vigílii, ráno pak měl konat zpívanou zádušní mši se dvěma lekcemi.¹²³⁷ Farář Jan zde působil až do své smrti a poté se zde novým farářem stal 16. ledna 1419 Jan z Mezilesí. Toho sem prezentovali Jan z Mezilesí, farář v Solopyskách, Ctíbor z Mezilesí a Václav z Holýšova,¹²³⁸ přičemž patron Jan z Mezilesí není totožný s prezentovaným klerikem, neboť Jan z Mezilesí držel faru v Solopyskách až do roku 1424.¹²³⁹

Papežský desátek byl placen z Mezilesí v roční výši 18 grošů.¹²⁴⁰ Zasvěcení kostela sv. Jakubu doloženo v roce 1677.¹²⁴¹

Mladé Bříšťě

V listině papeže Honoria III. z roku 1226 je jmenováno i Bříšťě.¹²⁴² Nejedná se ale nejspíše o dnešní Mladé Bříšťě, ale o sousední ves Staré Bříšťě, která je, alespoň jak to naznačuje název, zřejmě starší. S přídomkem Staré se objevuje v roce 1437,¹²⁴³ zatímco dnešní Mladé Bříšťě je

¹²³⁴ LC III–IV, s. 121.

¹²³⁵ LE V, s. 535.

¹²³⁶ AICP V, s. 317–318.

¹²³⁷ APH, AMKV, Cod II-8, s. 234.

¹²³⁸ LC VII, s. 280.

¹²³⁹ LC VIII–X, s. 73–74.

¹²⁴⁰ RDP, s. 53.

¹²⁴¹ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 133.

¹²⁴² CDB II, s. 274–277, č. 281.

¹²⁴³ RI XI, NB III, s. 281–282. č. 201.

tehdy jmenováno jako Bříšřtř Mešně,¹²⁴⁴ přídomek Mešně měl znařit to, že zde stojí kostel.¹²⁴⁵ Ve zmíněném roce 1437 patřila obě Bříšřtř želivskému klášteru.¹²⁴⁶

Kostel v Mladých Bříšřtřích je gotická stavba zbarokizovaná v 18. století. V západním průřelí se nachází gotický hrotitý portál z doby kolem roku 1380. Ze severní předsíně do lodi a z presbytáře do jižní kaple vedou gotické portály z druhé poloviny 14. století.¹²⁴⁷ Prameny je kostel doložen v roce 1313. Patronátní právo tehdy patřilo želivskému opatovi, ale faráře sem dosadil bez opatova souhlasu biskup Jan, z čehož vznikl spor, jehož rozhodnutí bylo svěřeno biskupovu oficiálovi, mistru Oldřichovi.¹²⁴⁸

Další spor o zdejší benefícium se udál v 40. letech 14. století. Jeho počátek sahá před 5. leden 1343. Někdy tehdy se zdejší benefícium uvolnilo a jako nového faráře sem prezentoval želivský opat želivského řeholníka, kněze Litvína. Uvolněné místo chtěl ale získat také kněz Blažej z Chotěšova. Blažej usiloval o zdejší benefícium na základě papežské exspektance pro chudé kleriky a to sice do měsíce od chvíle, kdy se dozvěděl o jeho uvolnění. Následně se domáhal ustanovení ke zdejšímu benefícium, které už mezitím držel Litvín. Po delším sporu byl nakonec 6. června 1344 vynesena rozsudek oficiálem Janem Paduánským ve prospěch Litvína, se zdůvodněním, že Litvín byl konfirmován na benefícium biskupem Janem ještě předtím, nežli jej získal prostřednictvím provize Blažej a ten jej tak nemohl získat, neboť nebylo uprázdňené.¹²⁴⁹

V druhé polovině 14. století zde máme doloženu řadu farářů, jež sem prezentovali želivští opati.¹²⁵⁰ Více ale víme až o faráři Benešovi, který zde působil od roku 1390.¹²⁵¹ Již krátce po svém nastoupení na zdejší benefícium dostal 9. srpna 1390 spolu s proboštem Václavem, Janem, farářem z Humpolce a jeho bratrem Václavem místo vhodné k postavení rybníka mezi Ježenou a Zbilidy, kde zřejmě vybudovali dnešní Maršovský rybník.¹²⁵² Na budování dalšího rybníka se podílel v roce 1408. Tehdy koupil 15. června 1408 spolu s faráři z Jihlavy a Branišova od želivského opata za tímto účelem louku pod Kalhovem. Z budoucího rybníka měly být dodávány ryby pro opatův stůl a pro kanovníky z Bříšřtř a z Branišova, tedy pro nástupce současných farářů.¹²⁵³

¹²⁴⁴ RI XI, NB III, s. 281–282, ř. 201.

¹²⁴⁵ SEDLÁČEK, A.: *Místopisný slovník*, s. 65.

¹²⁴⁶ RI XI, NB III, s. 281–282, ř. 201.

¹²⁴⁷ POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 404.

¹²⁴⁸ RBM III, s. 63, ř. 152.

¹²⁴⁹ RBM IV, s. 571–573, ř. 1409.

¹²⁵⁰ LC I/1, s. 4, LC I/2, s. 93, LC II, s. 35, LC III–IV, s. 102, 198, LC V, s. 17.

¹²⁵¹ LC V, s. 17.

¹²⁵² RBMV III, s. 106, ř. 237.

¹²⁵³ RBMV V/1 - 2, s. 139, ř. 941.

Papežský desátek byl placen z kostela v roční výši třicet grošů.¹²⁵⁴ Mezi majetky zdejšího faráře náležela také část Jankovského potoka, což je doloženo v roce 1373.¹²⁵⁵ Kostel je zasvěcený sv. Janu Křtiteli a patrocinium sv. Jana je zmiňováno už v roce 1378.¹²⁵⁶

Lenka Martínková uvádí, že vsi Bříště (Staré a Mladé) patřily v roce 1410 strahovské kanonii, neboť se dle ní nacházejí v strahovském urbáři.¹²⁵⁷ Zde zmiňované *Brzyesye* ale není rozhodně možno ztotožňovat z Mladými Bříštemi, u nichž nemáme nejmenší zmínku o vlastnictví Strahovem. Jméno vsi je nutno číst jako Březí, dnes tato lokalita patří k obci Svéráz¹²⁵⁸ v okrese Český Krumlov.¹²⁵⁹ Rovněž tak ves Záhoří zmiňovaná v urbáři není Zahořím na Želivsku, jak se domnívá Martínková,¹²⁶⁰ nýbrž zaniklou vsí Záhoří poblíž již zmiňované Svéráze.¹²⁶¹

Německá Vyskytná

Německá Vyskytná je jmenována poprvé v listině Honoria III. z roku 1226.¹²⁶² Zdejší kostel byl vystavěn již ve 13. století. Při provádění výkopů k odvodnění kostela byla nalezena na jihozápadní straně kostela kuchyňská keramika datovaná do 13. století. V samotném interiéru kostela byla nalezena přezka, jež má obdobu v nálezu ve Starých Horách u Jihlavy v objektu z druhé poloviny 13. století; dále zde byla nalezena rovněž keramika ze 13. století. V průběhu 15. století postihl kostel požár, v presbytáři byl při archeologickém výzkumu nalezen výrazný propálený objekt, připomínající svým tvarem obdélník snad místo někdejšího oltáře. V presbytáři byly také nalezeny jámy po kůlech, snad pozůstatky lešení použitého při opravách kostela. Ty jsou datovány také nejpozději do konce 15. století. Poté došlo k rozšíření kostela západním směrem. Pod podlahou kostela byly objeveny základy zdi, která přetíná dnešní loď kostela a která původně tvořila jeho západní štítovou stěnu. V prostoru vně této původní zdi kostela byly objeveny základy neznámé stavby; jednalo se zřejmě buď o předsíní kostela, anebo o základy věže. Tato budova byla nejpozději v druhé polovině 15. století zřejmě s rozšiřováním kostela zbořena. V druhé polovině 15. století snad začala být budována nová mohutná věž, jejíž

¹²⁵⁴ RDP, s. 53.

¹²⁵⁵ *Zapomenuté listiny kláštera Želiv*, s. 32, č. 9. Ještě v roce 1611 byl nazýván tento potok u Mladých Bříští „Kněžská řeka“ (BEZDĚKA, V.: *Památky na Želivsku* s. 131).

¹²⁵⁶ LC III–IV, s. 102.

¹²⁵⁷ MARTÍNKOVÁ, L.: *K osidlování severních oblastí*, s. 61–62, 64.

¹²⁵⁸ Svéráz je i v urbáři zmiňována jen několik záznamů po Březí. (DRC, s. 224).

¹²⁵⁹ DRC, s. 225. Srov. ČERMÁK, D. K.: *Premonstráti v Čechách a na Moravě*, s.44. PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách I*, s. 160, Březí č. 8.

¹²⁶⁰ MARTÍNKOVÁ, L.: *K osidlování severních oblastí* s. 61–62.

¹²⁶¹ Je nutno proto odmítnout i teorie uváděné Martínkovou na základě špatné lokalizace vsí. Například, že tyto majetky mohli Strahovští vlastnit už před příchodem premonstrátů do Želiva a že právě toto mohlo souviset s povoláním premonstrátů na místo benediktinů. (MARTÍNKOVÁ, L.: *K osidlování severních oblastí*, s.60).

¹²⁶² CDB II, s. 274-277, č. 281.

výstavba je kladena do 15. nebo 16 století.¹²⁶³ Do 15. století je také datováno prolomení vchodu do dnešní sakristie a zazděný vchod na protější straně presbytáře naopak naznačuje, že dříve se mohla nacházet sakristie tam.¹²⁶⁴ Existenci sakristie v první polovině 16. století dokládají i nápisy, které byly objeveny v roce 1923 na stěně sakristie.¹²⁶⁵

Písemnými prameny je zdejší kostel zmiňován poprvé v roce 1352, kdy zaplatil papežský desátek. Ves i patronátní právo kostela patřilo želivskému klášteru, v pramenech je proto někdy uváděna také jako Vyskytná Opatská (*abbatis*).¹²⁶⁶ Aby byla odlišena od nedaleké Vyskytné patřící biskupovi, objevuje se už ve 14. století přídomek Německá (*Wyskythna Thewtencali*).¹²⁶⁷ V roce 1358 se stal zdejším farářem po smrti faráře Petra Mikuláš.¹²⁶⁸ Působil zde až do roku 1369, kdy odešel na jiné beneficium. Novým farářem se stal Erasmus,¹²⁶⁹ který zde působil do roku 1374, kdy na beneficium rezignoval. Na uvolněné místo faráře následně opat prezentoval Radmira.¹²⁷⁰ Radmir je v následujících letech zmiňován v jihlavských městských knihách. V roce 1377 se tak objevuje jako arbitr sporu.¹²⁷¹ Znovu je zmiňován 6. června 1383 jako svědek v záležitosti nájemce jihlavské fary Děpolda a želivského opata. Děpold zastavil plat z Vyskytné a další majetky patřící jihlavské faře židům a nyní se zavázal opatovi, že získá tyto majetky do sv. Martina zase zpátky.¹²⁷²

13. listopadu 1406 je jmenován v aktech generálních vikářů další farář Bartoloměj, kterému bylo nařízeno, aby zaplatil pod trestem exkomunikace během osmi dnů jistému Dominikovi čtyřicet grošů.¹²⁷³

Papežské desátky byly placeny z vyskytné fary ve výši třicet grošů.¹²⁷⁴ Zasvěcení kostela sv. Vavřinci je doloženo v roce 1502.¹²⁷⁵

¹²⁶³ ZIMOLA, D. – VOKAČ, M.: *Archeologické výzkumy*, s. 432-435.

¹²⁶⁴ ZIMOLA, D. – VOKAČ, M.: *Archeologické výzkumy*, s. 437.

¹²⁶⁵ SIEGL, Augustin. Die Pfarrkirche zu Deutsch-Gießhübl. *Auskunfts-kalender für die Iglauer Sprachinsel*. 1930, s. 56. Nápis dnes není k vidění a v lepším případě byl jen zabílen a ne otlučen. Fotografie nápisu viz příloha s fotografiemi kostelů.

¹²⁶⁶ RDP, s. 53.

¹²⁶⁷ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 33.

¹²⁶⁸ LC I/1, s. 72.

¹²⁶⁹ LC II, s. 15.

¹²⁷⁰ LC III-IV, s. 19.

¹²⁷¹ SOKA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 1, městská kniha I, fol.157r.

¹²⁷² SOKA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 1, městská kniha I, fol. fol. 187. Závazek Děpold evidentně nevyplnil, neboť v následujícím roce slyšíme o jeho sporu s opatem. Mikuláš Puchník vyzval 23. listopadem 1384 želivského opata, aby z Děpolda sňal exkomunikaci. Naproti tomu měl Děpold vrátit opatovi listinu na plat 10 kop grošů z Německé Vyskytné. (SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 33).

¹²⁷³ AICP V, s. 264.

¹²⁷⁴ RDP, s. 53.

¹²⁷⁵ PETRIDES, Josef: Zur innerer Geschichte von Deutsch-Gießhübel. Igel -Land. Mitteilungen für Volkskunde in der Iglauer Sprachinsel. 2. Band. Jänner 1931 bis Dezember 1935. Iglau 1935, s.62.

Nová Cerekev

Původní kostel byl, jak naznačuje jméno Cerekev, dřevěný. Ze starší kamenné stavby kostela se zachovala jen spodní část věže, kterou ale není možné datovat.¹²⁷⁶ Zbytek kostela je barokní.¹²⁷⁷

Kostel v Nové Cerekvi je doložen v pramenech poprvé 24. července 1330, kdy papež udělil na přímluvu krále Jana zdejšímu faráři Heřmanovi, synu Heřmana z Kynšperku, doktoru obojího práva a kaplanu a dvořanu krále Jana exspektanci na kanovníctví vyšehradské s prebendou.¹²⁷⁸ Znovu je zmiňován jako cerekevský farář 4. ledna 1333, kdy obdržel na přímluvu krále Jana exspektanci na prebendu v olomoucké kapitule.¹²⁷⁹ V dalších letech už není jako cerekevský farář zmiňován. V roce 1342, když získal na žádost markraběte Karla exspektanci na kanonikát a prebendu v pražském kostele, je uváděn jako farář v Lounech.¹²⁸⁰

Další zdejší známý farář Vojek si zdejší beneficium směnil v roce 1359 se souhlasem arcibiskupa s kantorem pražského kostela Jindřichem řečeným Prase (*Scroffa*).¹²⁸¹ Jindřich držel faru v Cerekvi až do své smrti.¹²⁸² 29. října 1366 je zde pak doložen jeho nástupce Jan Hainlinův z Plzně. Jan byl synem kněze. Aniž by byl dispensován, získal všechna svěcení s výjimkou kněžského, a teprve poté získal dispens, aby mohl získat kněžské svěcení a působit v duchovní správě. Na základě exspektance na beneficia na kolaci pražského arcibiskupa získal již jako kněz faru v Nové Cerekvi. Poté, co zdejší beneficium držel asi deset měsíců, byla snad právoplatnost jeho držby zpochybňována, požádal proto papeže, aby mu buď potvrdil provizi na zdejší beneficium, anebo aby mu na ně udělil provizi novou. Jeho žádosti bylo 29. října 1366 vyhověno, provize mu byla znovu udělena a byl rovněž dispensován.¹²⁸³

29. srpna 1373 slíbil zdejší farář Jan spolu s Jakubem (Jaklinem), farářem v Bělé, že si smění svá beneficia.¹²⁸⁴ Ke směně skutečně došlo, ale zmínění faráři se následně dostali do sporu, který máme doložen v roce 1379. Spor byl poté, co se Jan zřekl odvolání k papežskému stolci,¹²⁸⁵ rozhodnut arbitry 4. dubna 1379 ve prospěch Jaklina a Janovi bylo nařízeno věčné mlčení.¹²⁸⁶ Mimo to se domáhal nějakých pohledávek na Janovi Michal, měšťan v Pelhřimově,

¹²⁷⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 331. Srov.: POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 480.

¹²⁷⁷ POCHE, E: *Umělecké památky II*, s. 480.

¹²⁷⁸ MVB prodromus, s. 481, č. 878 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 332.

¹²⁷⁹ MBV prodromus, s. 559, č. 1027.

¹²⁸⁰ MVB I, s. 48–49, č. 86 a MVB I, s. 50, č. 88 a s. 49, č. 87.

¹²⁸¹ LC I/1, s. 97.

¹²⁸² MVB III, s. 479–481, č. 769.

¹²⁸³ MVB III, s. 479–480, č. 768, MVB III, s. 480–481, č. 769 a MVB III, s. s. 481–482, č. 770.

¹²⁸⁴ AICP I, s. 56.

¹²⁸⁵ AICP I, s. 337, 338, 342.

¹²⁸⁶ AICP I, s. 346.

ale v této záležitosti rozhodli arbitři ve prospěch Jana a Michala odkázali s jeho pohledávkami k faráři v Cerekvi.¹²⁸⁷ Rozhodčím výrokem však pře mezi Janem a Jakubem neskončila, neboť Jan v ní pokračoval u kurie, a když si chtěl Jaklin v listopadu směnit faru v Cerekvi s Mořicem, oltárníkem oltáře Boží Moudrosti na Pražském hradě, protestoval proti tomu Jan, s odůvodněním, že se s Jaklinem o toto beneficium soudí u kurie.¹²⁸⁸ Mořic byl k beneficium confirmován,¹²⁸⁹ ale vymínil si, že se v případě, kdyby o kostel v Cerekvi přišel, může vrátit zase k oltáři v pražském kostele.¹²⁹⁰ Nakonec zde ale zůstal a znovu je zmiňován v roce 1384, kdy byl zároveň i řečickým děkanem.¹²⁹¹ Farář z Cerekve je zmiňován jako děkan opět v roce 1390.¹²⁹²

V roce 1398 je uváděn v Nové Cerekvi již další farář Bartoloměj. Byl tehdy ustanoven komisařem ve sporu pražského studenta Jana, kněze z Pelhřimova, s jihlavským měšťanem Mikulášem řečeným Holgast. Pavel tehdy předvolával na faru do Nové Cerekve jihlavského měšťana Michala řečeného Tropp, aby podal ve věci svědectví, ten se však odmítl dostavit ze strachu o život při cestě do Cerekve, a prohlásil, že je připraven se dostavit na jiné místo, do kterého vede bezpečnější cesta.¹²⁹³

17. ledna 1407 je doložen vikář zdejšího faráře Jan řečený Salše, který byl prokurátorem při směně u oltáře sv. Zikmunda v Pelhřimově.¹²⁹⁴ V roce 1408 je zde zmiňován nový farář Alexius. Podle J. Dobiáše je zřejmě totožný s Alexiem Petrovým z Žatce, jenž přijal v roce 1396 svěcení na akolytu.¹²⁹⁵ V Cerekvi je připomínán poprvé 18. června 1408, kdy vyznal, že poté co byl ustanoven na zdejší faru, nenašel zde žádné hospodářství, a proto si půjčil od klerika Jana řečeného Rozemberger z Předboře deset kop grošů, aby za ně koupil dobytek. Z tohoto dluhu slíbil splatit pět kop do jednoho roku a zbylých pět kop v následujícím roce.¹²⁹⁶ 22. září 1408 byl Alexius vysvěcen k titulu zdejšího kostela na podjáhna, přičemž je uvedeno, že pocházel ze Žatce. Následně byl 2. března 1409 vysvěcen na jáhna a 23. března 1409 na kněze.¹²⁹⁷ Alexiovi a jeho bratru Mikuláši patřil také dům v Praze na Starém městě, jenž společně prodali v roce 1413 advokátovi pražské konsistoře, mistru Jakubu z Krnova¹²⁹⁸

¹²⁸⁷ AICP I, s. 338, Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 338.

¹²⁸⁸ AICP I, s. 374.

¹²⁸⁹ LC III–IV, s. 116.

¹²⁹⁰ AICP I, s. 374.

¹²⁹¹ LE VII, s. 4.

¹²⁹² LC V, s. 18.

¹²⁹³ AICP VII, s. 236–237. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 130, 334.

¹²⁹⁴ LC VI, s. 197.

¹²⁹⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 334. Srov. LOC, s. 24.

¹²⁹⁶ AICP VI, s. 301.

¹²⁹⁷ LOC, s. 155, 156, 158.

¹²⁹⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 334.

V roce 1415 pak získal od kostnického koncilu provizi na pražské arcijáhensství. Příjmy kostela v Nové Cerekvi jsou tehdy označeny jako menší než čtrnáct hřiven stříbra. Příjmy arcijáhensství pak měly být menší než dvacet čtyři hřiven.¹²⁹⁹ Další provizi získal Alexius Petrův ze Žatce v roce 1424 na kanonikát a prebendu u pražského kostela uvolněnou smrtí Jana Crista. Už tehdy měl provize na oltář Máří Magdalény v pražském kostele a na probošství u sv. Jiljí v Praze. Příjmy kostela v Cerekvi jsou tehdy ohodnoceny jako menší než patnáct hřiven stříbra.¹³⁰⁰ V roce 1426 pak žádal, aby mu byla udělena provize na všechna práva, co měl před svou smrtí v pražském arcijáhensství Mikuláš Jindřichův, s nímž se dříve o ně neúspěšně soudil. Na překážku tomu nemělo být, že mu náleží kostel v Nové Cerekvi s příjmy menšími než patnáct hřiven stříbra, který mu ale byl uloupen vikleřisty, a že se soudí o probošství sv. Jiljí ve Vratislavi, jehož příjmy jsou menší než osmnáct hřiven stříbra. Jeho žádosti bylo vyhověno.¹³⁰¹ Zemřel před 7. květnem 1436, kdy byl do Cerekve prezentován Jankem ze Svídnice (Chotěmic) za nového faráře Václav z Biskupic, kanovník vyšehradský.¹³⁰²

Podle berního rejstříku pražského arcibiskupství z roku 1379 patřila faráři z Cerekve ves Čížkov o šesti lánech. Farář Jakub z ní tehdy zaplatil dvě kopy a čtyři groše.¹³⁰³ Papežský desátek byl ze zdejšího kostela placen v roční výši sto dva grošů.¹³⁰⁴ Zasvěcení kostela sv. Tomáši Becketovi je doloženo v roce 1677.¹³⁰⁵

Nový Rychnov

Rychnov je zmiňován poprvé v rejstříku papežského desátku z roku 1352.¹³⁰⁶ Z původní gotické stavby se dodnes dochoval presbytář, který ale není v literatuře konkrétně datován.¹³⁰⁷ V roce 1367 je uváděn při placení papežského desátku první zdejší známý farář Hrdoň.¹³⁰⁸ V roce 1375 už zde působil další farář Jan, ten si tehdy směnil zdejší benefícium se svolením arcibiskupa s Petrem, farářem v Úsobí.¹³⁰⁹ Farář Petr je následně zmiňován 28. ledna 1376. Vyznal tehdy společně s Václavem, farářem v Dolní Cerekvi, že dluží sedmdesát grošů Janovi, faráři v Sluštici, a částku se zavázali zaplatit do dne Svátostí (25. dubna).¹³¹⁰ Petr zde působil do roku 1379, kdy si se souhlasem arcibiskupa směnil benefícium se Štědroněm, farářem

¹²⁹⁹ Acta summorum pontificum II, s. 606–606, č. 1080.

¹³⁰⁰ MVB VII/2, s. 503, č. 1237.

¹³⁰¹ MVB VII/2, s. 657–658, č. 1688.

¹³⁰² LC VIII–X, s. 259.

¹³⁰³ DRC, s. 379.

¹³⁰⁴ RDP, s. 53.

¹³⁰⁵ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 132.

¹³⁰⁶ RDP, s. 53.

¹³⁰⁷ POCHÉ, E: *Umělecké památky II*, s. 509. K tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 391–392.

¹³⁰⁸ RDP, s. 53.

¹³⁰⁹ LC III–IV, s. 41.

¹³¹⁰ AICP I, s. 147.

v Starém Sedle.¹³¹¹ Po smrti faráře Štědrone v roce 1384 chtěl arcibiskup ustanovit za faráře Borše, svého notáře, ale zároveň usiloval o získání tohoto benefícia kněz Jakub Johlinův z Vožice, který dosud neměl žádné benefícium a dostal od papeže už před 29. únorem 1382 exspektanci na benefícium, které se jako první uvolní na kolaci pražského arcibiskupa.¹³¹² Kdo benefícium získal, není jasné. V roce 1386 zde už působil farář Řehoř, který si směnil 10. ledna zdejší benefícium s Jakubem, oltářníkem u sv. Felixe a Adaukta v kostele sv. Linharta na Starém Městě pražském. Souhlas se směnou vyjádřil arcibiskup Jan.¹³¹³

V Rychnově nepatřilo arcibiskupovi jen patronátní právo, ale celý Rychnov a sídlil zde i purkrabí, jenž spravoval okolní biskupské statky.¹³¹⁴ Zdejší kostel platil desátky ve výši třicet grošů.¹³¹⁵ Zsvěcení kostela Nanebevzetí Panny Marie je doloženo v roce 1713.¹³¹⁶

Onšov

V pramenech je Onšov poprvé zmiňován v roce 1252, kdy je jmenován Markvart z Onšova.¹³¹⁷ Zdejší kostel je stavebně-historicky datován do 1. poloviny 13. století.¹³¹⁸ První písemný doklad o něm přináší ale až rejstřík papežského desátku z roku 1352. Tehdy zde nacházíme poměrně ojedinělou situaci, že u zdejšího kostela působili zároveň dva faráři.¹³¹⁹ Poblíž Onšova na kopci Hůrka stávala v minulosti ještě kaple Proměnění Páně, která byla v roce 1785 zrušena a v roce 1818 zbourána. O této kapli se objevují v literatuře názory, že byla údajně starší než kostel sv. Martina.¹³²⁰ O kapli Proměnění Páně jsem ale v pramenech z doby před rokem 1420 nenašel zmínky. Vybudována byla totiž až v 16. století Hraběšínskými. Dokládá to náhrobek Šimona staršího Hraběšínského, který kryl kryptu pod kaplí a nesl tento nápis: „*Léta Panie 1582 to gest tu strzedu po swatej Pannie Katerzinie usnul v Pánu Simeon Starssy Habiessynsky Pan na Wonsowie w kostele kteryz wystawiel na swug gross, gest pochovan.*“¹³²¹

To, že působili v Onšově ve 14. století dva faráři u jednoho kostela, dokládá i to, že zřejmě v roce 1400 darovala Dobroslava, vdova po Jakobovi z Těškovic, kostelu, a nikoliv kostelům,

¹³¹¹ LC III–IV, s. 108. Když ustanovoval prokurátory k provedení směny, je při této příležitosti uveden i jako přítomný soudnímu jednání ve sporu mezi farářem z Nové Cerekve a farářem z Bělé. (AICP I, s. 338).

¹³¹² AICP II, s. 134–135, 281–282.

¹³¹³ LC III–IV, s. 176.

¹³¹⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 151–152.

¹³¹⁵ RDP, s. 53.

¹³¹⁶ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*, s. 68.

¹³¹⁷ CDB IV/1, s. 413, č. 240.

¹³¹⁸ KUTHAN, J.: *Středověká architektura*, s. 226–227; HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 76–77.

¹³¹⁹ RDP, s. 53. V pražské diecézi jsou mi známi ještě další čtyři případy, kdy u jednoho kostela působili zároveň dva faráři. Jde o kostely v České Skalici, Cítově, Nesvačilech a Načeradci.

¹³²⁰ Poche, E.: *Umělecké památky II*, s. 531; HEJHAL, P.: *Počátky středověké kolonizace*, s. 76–77.

¹³²¹ HILLE, J.: FARNÍ OSADA ONŠOVSKÁ. *Method XII*. 30.10.1886, č. 10, s. 112. Na vrchu Hůra leží dnes na místě kostela náhrobní kámen nesoucí erb s pávem. Podle Augusta Sedláčka jde o náhrobek Simeona Hraběšínského, zemřelého v roce 1582. Na náhrobku ale není dnes žádný nápis ani letopočet a ani Sedláček žádný takový na kresbě náhrobku nemá (SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 208.).

v Onšově a zároveň oběma zdejšími faráři osm kop grošů na půl lánu v Těškovicích. Ty jim měly připadnout až po její smrti.¹³²² V roce 1407 pak daroval Dětrich ze Studené část lesa faráři Jiřímu, přičemž je zmíněno, že je to farář jen jedné části kostela v Onšově (*plebani partis unius Ecclesiae in Onssow*).¹³²³ Oba faráři měli každý své vlastní beneficium, vlastní patrony a zřejmě i svůj vlastní vymezený farní obvod. Záznamy v konfirmačních knihách nejsou ale pro zdejší kostel zcela úplné, takže nevíme, na kterém ze zdejších beneficií působil farář Bernard jmenovaný v roce 1367 v rejstříku papežských desátků.¹³²⁴ V roce 1388 Bětka, vdova po Vilému z Onšova, a její syn Zikmund vyznali před generálním vikářem, že darovali plat jedné kopy grošů ze vsi Chýšná faráři v Onšově Klementovi a plat jedné kopy grošů ze vsi Čeněnice Petrovi, faráři téhož kostela.¹³²⁵

Podací okolních šlechticů

U prvního ze zdejších beneficií nacházíme jako patrony okolní šlechtice. Poprvé tak jsou zmiňováni v roce 1361 Rupert a Jan řečení *Kadalice*. Ti tehdy udělili zdejšímu faráři Vilémovi svolení, aby si směnil zdejší beneficium s Řehořem, farářem z Kaliště.¹³²⁶ V roce 1384 je v rejstříku papežského desátku zmiňován další zdejší farář Klement.¹³²⁷ Klement je uváděn znovu v roce 1388.¹³²⁸ Na tomto beneficium je poté v roce 1397 doložen farář Jiří. Ten 19. března zmíněného roku vyznal, že dluží Janu Orbenovi jednu kopy, kterou se zavázal zaplatit do Letnic.¹³²⁹ V roce 1407 daroval Dětrich ze Studené té části kostela, jejímž farářem byl Jiří, část lesa u vsi Studená. Farář měl za to povinnost sloužit každý rok v neděli po svatém Havlu aniversarium za spásu jeho duše.¹³³⁰ Dětrich ze Studené pak měl v roce 1410 spor o patronátní právo kostela se Zdeňkem a Zbyňkem z Žirovnic. Zdeňk a Zbyněk prodali Dětrichovi dvůr s pozemky, přičemž ten chtěl následně zřejmě i podíl na patronátním právu. Spor dopadl ve prospěch Zdeňka a Zbyňka z Žirovnice, neboť ti si měli patronátní právo při prodeji zmíněných statků vymínit, a proto mělo náležet jim a Dětrich o ně neměl dále usilovat.¹³³¹ V roce 1414

¹³²² LE V, s. 519.

¹³²³ LE V, s. 753–754.

¹³²⁴ RDP, s. 53.

¹³²⁵ RBMV I/3, s. 574, č. 2357.

¹³²⁶ LC I/1, s. 162.

¹³²⁷ RDP, s. 53.

¹³²⁸ RBMV I/3, s. 574, č. 2357.

¹³²⁹ AICP III, s. 242.

¹³³⁰ LE V, s. 753–754.

¹³³¹ APH, AMKV, cod. II–8, s. 198.

byli patrony této části Aleš z Martinic, Zbyněk ze Žirovnice a Beneš z *Kamamil*¹³³² a Mikuláš z Horky.¹³³³

Onšovské podací

Patrony druhého zdejšího benefícia byli šlechtici píšící se z Onšova. První farářem doloženým na beneficiu s jejich patronátem byl Zachariáš. 29. října 1373 se objevuje jako svědek v aktech generálních vikářů.¹³³⁴ Znovu je zmiňován v roce 1384 v rejstříku papežských desátků.¹³³⁵ Poté je zde v roce 1388 zmiňován farář Petr.¹³³⁶ Petr si v roce 1392 směnil zdejší benefícium s Heřmanem, farářem v Ústrašíně. Souhlas se směnou jakožto patroni tehdy dávali Zikmund a Sezema z Onšova.¹³³⁷ V roce 1414 zemřel farář Heřman, jako patroni této části jsou tehdy uvedeni Jan, Beneš a Bracháček z Onšova.¹³³⁸ Ti se tehdy usnesli s patrony druhého obrocí, že nadále bude u kostela už jen jeden farář. Společně pak prezentovali na uvolněné benefícium faráře druhého benefícia Jiřího a žádali, aby byl ustanoven u tohoto kostela jako jediný farář, čemuž bylo vyhověno. Zároveň se farář Jiří musel zavázat patronům, že bude u kostela držet dva kněze (vikáře). Poté, co zemřel, měla nového faráře prezentovat strana Onšovských.¹³³⁹ Když se tak v roce 1417 stalo a Jiří zemřel, jsou uvedeni jako hlavní patroni (*principalium*) Jan a Beneš z Onšova, vedle nich jsou ale uvedeni rovněž Bracháček z Onšova, Aleš z Martinic, Mikšík z Buřenic, Zdeněk z Lukavce a Boleš z *Kmymyl*.¹³⁴⁰

Jan z Onšova a též Dětrich ze Studeného, který se svého času přel o část patronátního práva zdejšího kostela, jsou spolučetili stížný list proti upálení Jana Husa.¹³⁴¹

Papežský desátek platilo každé benefícium v roční výši dvacet jedna grošů, obě dohromady tedy odváděly desátek ve výši čtyřicet dva grošů.¹³⁴² Zsvěcení kostela sv. Martinu je uváděno v roce 1651.¹³⁴³

¹³³² Snad Heřmanec, v případě, že se jedná o překlad do latiny a písař usoudil, že se ves jmenuje dle heřmánku a ne dle Heřmana (na možnost takového vysvětlení mě upozornil Petr Elbel).

¹³³³ LC VII, s. 128-129 a KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 113.

¹³³⁴ AICP I, s. 64.

¹³³⁵ RDP, s. 53.

¹³³⁶ RBMV I/3, s. 574, č. 2357.

¹³³⁷ LC V, s. 123 a AICP III, s. 33.

¹³³⁸ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 113.

¹³³⁹ LC VII, s. 128-129 a KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 113.

¹³⁴⁰ LC VII, s. 226.

¹³⁴¹ MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti*, s. 83.

¹³⁴² RDP, s. 53.

¹³⁴³ *Soupis poddaných podle víry 1651: Čáslavsko II*, s. 376.

Pelhřimov

Farní kostel sv. Víta

Zda byl kostel sv. Víta postaven již ve 12. století nebo až v 13. nelze s jistotou rozhodnout, určitě však musel stát už před rokem 1289. V roce 1289 došlo k zničení městečka kolem kostela sv. Víta a následně došlo k založení nového města v jiné poloze, takže kostel sv. Víta zůstal za hradbami, přesto ale zůstal i nadále kostelem farním, což jasně ukazuje, že byl starší nežli kostel ve městě.¹³⁴⁴

Prvním známým pelhřimovským farářem byl Šalamoun z Walistorfu v míšeňské diecézi, který získal zdejší beneficium zřejmě na základě papežské exspektance, kterou obdržel 20. května 1323.¹³⁴⁵ Výslovně je jako zdejší farář zmiňován poprvé 14. října 1325, kdy dostal další exspektanci, tentokrát na beneficium na kolaci vratislavského biskupa a kapituly, přičemž se zavázal, že se v případě nabytí nového benefícia fary vzdá.¹³⁴⁶ 29. července 1326 byl ještě stále pelhřimovským farářem, obdržel tehdy od papeže vratislavské kanovníctví, ale prozatím bez prebendy, na kterou dostal exspektanci.¹³⁴⁷

V roce 1359 je zmiňován farář Jan, jenž 11. října předložil arcibiskupovi v Roudnici donační listinu k zřízení jitřní mše v kostele Panny Marie v Pelhřimově, aby ji potvrdil.¹³⁴⁸ V lednu 1368 měl podle kroniky Beneše z Veitmile zemřít nejmenovaný pelhřimovský farář při tanci.¹³⁴⁹ Novým farářem se pak stal ještě před 28. únorem 1368 Mikuláš, dosavadní farář u sv. Michala na Malé Straně.¹³⁵⁰ Dalším známým pelhřimovským farářem byl Václav zmiňovaný poprvé v roce 1375.¹³⁵¹ Josef Dobiáš usuzuje, že snad pocházel z Pelhřimova, neboť v berních registrech z roku 1379 je zmiňována mezi držiteli krčem v Pelhřimově sestra faráře provdaná za Heřmana a bratr faráře Pešel, jenž měl rovněž krčmu.¹³⁵² Není jisté, zda se faráře Václava nebo ještě jeho předchůdce týká záznam jihlavské městské knihy z let 1372/1373, dle něž dlužili jemnický písař Jan a jeho sestřenec Václav pelhřimovskému faráři šest kop a šest grošů,

¹³⁴⁴ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 98-100, 107, 254-255, 345; LE IV, s. 374. V roce 1378 je označován jako starý kostel na předměstí Pelhřimova (AICP I, s. 348).

¹³⁴⁵ MVB prodromus, s. 204, č. 265. Exspektance se týkala beneficí na kolaci pražského biskupa. Viz též DOBIÁŠ, J.: *Dějiny Pelhřimova*, s. 346.

¹³⁴⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 346 a MVB prodromus, s. 303, č. 487. V Monumentech Vaticana, je listina otištěna se špatným datem 12. října 1325.

¹³⁴⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 346 a MVB prodromus, s. 334, č. 570.

¹³⁴⁸ LE I, s. 13.

¹³⁴⁹ FRB IV, s. 536. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 347-348.

¹³⁵⁰ LC I/2, s. 100.

¹³⁵¹ AICP I, s. 109.

¹³⁵² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 349. Jak Heřman, tak Pešl jsou označeni v berním registru jako chudí. Heřman nezapltil z Krčmy nic a Pešl pouze deset grošů, zatímco většina ostatních krčmářů platila dvojnásobně, nebo i trojnásobně větší částky (DRC, s. 386).

z nichž měli vrátit tři kopy o posvícení a zbytek o sv. Michalu 1374.¹³⁵³ V roce 1375 nařídil generální vikář Václavovi, aby dal za trest dvacet liber vosku pražskému kostelu a to do jednoho měsíce. Jakého se farář dopustil provinění, není ale uvedeno.¹³⁵⁴ V roce 1376 je Václav opět zmiňován v aktech generálních vikářů, tentokrát ale jen jako svědek při donaci ve prospěch kostela sv. Linharta v Praze.¹³⁵⁵ V říjnu 1379 se dostal do sporu s Janem, kustodem vyšehradským.¹³⁵⁶ Opakovaně je také zmiňován v souvislosti s kaplí Panny Marie u kostela sv. Víta, jejíž patronátní právo získal v roce 1379 od hořepnického faráře Jana.¹³⁵⁷ Václav se sice patronátního práva již 16. června 1380 vzdal ve prospěch Hánka, faráře v Mýtě, jeho setry Anny a jejich dětí, ale několikrát pak u generálního vikáře žádal, aby byla kaple zřízena jako beneficium, čemuž generální vikář odporoval s námitkou, že jednou zřízené beneficium nemůže být zřízeno podruhé.¹³⁵⁸ Své zdejší působení farář Václav skončil v roce 1381, kdy si směnil pelhřimovskou faru s Petrem, farářem v Louce v olomoucké diecézi.¹³⁵⁹ Ale ještě do listopadu 1382 se soudil s rynářským vikářem Konrádem.¹³⁶⁰

O faráři Petrovi se nedochovaly žádné zprávy, zato řada zmínek se zachovala o dalším pelhřimovském faráři Ondřejovi. Poprvé je zmiňován 18. prosince 1391, kdy dával souhlas se zřízením oltáře sv. Zikmunda v kapli Panny Marie u farního kostela.¹³⁶¹ Josef Dobiáš uvažoval, že Ondřej možná pocházel z Pelhřimova a že je snad totožným s Ondřejem z Pelhřimova, jenž si v roce 1384 pronajal faru v Novém Kolíně. Byl snad z některé zámožnější rodiny, neboť faru v Kolíně si pronajímal za roční plat třicet dva kop grošů, přičemž dvacet kop složil ihned hotově. Faru měl pronajatu na tři roky, a ještě v roce 1386 je uváděn v Novém Kolíně. Poté se nejspíše, je-li ztotožnění správné, stal farářem v Pelhřimově.¹³⁶²

V roce 1393 byl Ondřej předvolán před generálního vikáře Jana z Pomuku ve věci dvou kalichů a misálu, jež darovali pelhřimovskému kostelu věřící. Ondřej 29. ledna 1393 vyznal, že tyto předměty přijal, když mu ale vikář nařídil, aby je vrátil kostelu a uložil je v něm (*in Archivis eisudem ecclesie*), nechtěl to udělat. Prohlašoval, že beneficium řádně získal a již dlouho je

¹³⁵³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 349.

¹³⁵⁴ AICP I, s. 109.

¹³⁵⁵ AICP I, s. 157.

¹³⁵⁶ AICP I, s. 370.

¹³⁵⁷ AICP I, s. 348.

¹³⁵⁸ AICP II, s. 20-21, 56, 76.

¹³⁵⁹ AICP II, s. 116. Že ke směně došlo, vyplývá z toho, že je Václav v témže roce doložen už jako farář v Louce. AICP II, s. 125.

¹³⁶⁰ AICP II, s. 123-124, 125, 133, 135, 166, 170, 178. Dobiáš označuje Konráda jako střídníka, ale v pramenech je označen jako vikář. Nešlo tak zřejmě o nájemce fary, nýbrž o vikáře, kterého si farář držel. Takovýchto vikářů mohlo působit u jednoho kostela vedle faráře i vícero.

¹³⁶¹ LE IV, s. 374.

¹³⁶² DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 351-352.

drží, tak věří, že nikdo nemůže tyto věci spravovat lépe nežli on. Dále vyjádřil obavu, aby arcibiskup kvůli při, kterou s ním vede, nedal kostel někomu jinému, kdo by tyto předměty zcizil. Také prohlásil, že má věci na bezpečném místě, kde se o ně není třeba bát, a kdyby zemřel při cestě do Říma, na kterou se chytá kvůli apelaci proti arcibiskupovi, učinil již nutná opatření, aby se v takovém případě věci navrátily kostelu. Vikář poté stanovil lhůtu dalšího jednání na 31. leden, aby mohl farář do té doby změnit svůj postoj. 31 ledna jej znovu napomenul, aby poslechl a do 15 dnů navrátil zmíněné věci, jinak propadne exkomunikaci.¹³⁶³ Ondřej se ale vikářovi nepodvolil, takže byl exkomunikován a zbaven i místa faráře. Tím byl konečně donucen k tomu, aby ustoupil, a 17. prosince se dostavil do kanceláře generálního vikáře Šimon, měšťan Starého Města pražského, a složil zde dva stříbrné kalichy, z nichž jeden byl pozlacený, a misál, který si u něj uložil farář Ondřej. Generální vikář nato nařídil knězi Dětrichovi, který byl pověřen spravováním pelhřimovského kostela, aby během tří dní navrátil kostel zase Ondřejovi a během osmi dní, aby složil účty o svých příjmech a vydáních při správě pelhřimovského kostela.¹³⁶⁴

Od roku 1394 bývá Ondřej často zmiňován v Praze při různých jednáních nemajících souvislost s pelhřimovskou farou.¹³⁶⁵ V roce 1397 byl pověřen, aby zaplatil spolu s Mikulášem z Boru část biskupských servicií arcibiskupa Olbrama, a při jejich platbě v Římě je uváděn jako arcibiskupův familiář.¹³⁶⁶ 8. října 1401 je zmiňován v aktech generálních vikářů poprvé i jako pražský kanovník. Švec Mařík ze Starého Města pražského se tehdy zavázal mu zaplatit dluh čtyř kop a šesti grošů do oktávu Narození Páně.¹³⁶⁷ V roce 1403 jej ustanovil farář v Ředhošti pro případ své smrti za dědice peněz z nájmu fary v Ředhošti, kterou tehdy pronajal. Mimo Ondřeje měly být peníze v takovém případě dány i Mikuláši, faráři u sv. Mikuláše na Kurném trhu.¹³⁶⁸

Za působení faráře Ondřeje obdržel farní kostel sv. Víta 26. června 1399 od papeže odpustky pro ty, kdo jej navštíví o svátku sv. Víta a dalších svátcích¹³⁶⁹ a splní předepsané podmínky.¹³⁷⁰

¹³⁶³ AICP III, s. 117. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 352-353.

¹³⁶⁴ AICP III, s. 154. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 353-354.

¹³⁶⁵ AICP VII, s. 166, 177, AICP III, s. 201, 292, AICP VI, s. 269. RBMV I/6, s. 1629, č. 6467, Další doklady jeho pobytů v Praze: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 354.

¹³⁶⁶ RBMV VI, s. 1464-1465, č. 5868. a s. 1465, č. 5869. MVB V, s. 630, č. 1164.

¹³⁶⁷ AICP IV, s. 46. Zmiňován: 10.10.1401, (AICP IV, s. 49), 25. 4. 1406 (AICP V, s. 107), 10.5.1407 (AICP V, s. 439), snad 10.7.1407 (AICP VI, s. 75), 5.10.1407 (AICP VI, s. 96), 23.11. 1407 (AICP VI, s. 135) Z roku 1403 pochází také jedna správa označující jej jako kanovníka s prebendou u kostela sv. Jiljí. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 354-355).

¹³⁶⁸ AICP IV, s. 272-274.

¹³⁶⁹ Narození, Obřezání, Zjevení, Vzkříšení a Nanebevstoupení Páně, o Božím Těle, Letnicích, o Narození, Zvěstování, Očišťování a Nanebevzetí Panny Marie, sv. Jana Křtitele a apoštolů Petra a Pavla, o posvěcení kostela, Všech Svatých.

¹³⁷⁰ MVB V, s. 803, s. 1475. K odpustkové listině viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 357-359

Zřejmě v roce 1400 nebo 1399 zemřel Václav z Pelhřimova, který odkázal nějaké prostředky k zřízení kaplanství v Pelhřimově. Patronátní právo ke kaplanství měli získat pelhřimovský farář a Mořic Machuta, prokurátor pražské konsistoře, a jeho dědici. K zřízení kaplanství nejspíše nedošlo, neboť se o něm nedochovaly žádné zprávy.¹³⁷¹ Zmíněný Václav z Pelhřimova se ještě za svého života v roce 1398 soudil o dvůr ve Vokově u Pelhřimova.¹³⁷²

14. listopadu 1407 se zavázal Jan, syn Petra z Hořepníku, tehdy kaplan v Zaječicích, v přítomnosti kanovníka Ondřeje, že vrátí Ondřejovi a jeho kostelu do svátku Narození Páně pod trestem exkomunikace relikvii sv. Anežky, kterou přijal z farního kostela v Pelhřimově, a zaplatí Ondřejovi třicet grošů.¹³⁷³ 15. prosince 1407 pak slíbil pelhřimovský měšťan Hanzal Hampal zaplatit ve stanovené lhůtě pod trestem exkomunikace faráři Ondřejovi čtyři kopy grošů, které odkázala kostelu vdova po Geczlinovi.¹³⁷⁴ V roce 1408 je farář Ondřej 27. června zmiňován jako rozhodce ve sporu mezi farářem z České Vyskytné a vdovou Kateřinou z Kostelce nad Labem.¹³⁷⁵

8. února 1412 uzavřel Ondřej smlouvu s Mikulášem z Borku, oltářníkem sv. Gotharda v Pražském kostele, o vybudování rybníka. Mikuláš se zavázal, že jej postaví na zádušních pozemcích pelhřimovského kostela u dnes zaniklé vsi Křepelova. Mohl jej pak po šest let užívat, poté měl rybník připadnout pelhřimovskému faráři a případná škoda na rybách mu měla být uhrazena do výše pěti kop. Ondřejovi nástupci směli žádat vydání rybníka ještě před uplynutím lhůty, ale v takovém případě by museli uhradit Mikuláši všechny náklady, jež měl s vybudováním rybníka, a ztráty způsobené dřívějším předáním. Výše náhrady pak měla být stanovena generálním vikářem. Poslední zmínka o faráři Ondřejovi pochází z 28. října 1412.¹³⁷⁶ V roce 1413 je zmiňován poprvé další pelhřimovský farář Mikuláš, který byl 23. prosince vysvěcen k titulu zdejšího kostela na podjáhna.¹³⁷⁷ Zdejší benefícium získal zřejmě na základě papežské exspektance na benefícia na kolaci pražského arcibiskupa.¹³⁷⁸ K Mikulášovi se dochovala v pramenech řada zpráv, byl synem Jindřicha, pláteníka ze Starého Města pražského, a už předtím, nežli se stal farářem v Pelhřimově, působil jako oltářník v kostele sv. Jiljí u oltáře Maří Magdaleny, jenž založil jeho otec. Zmíněný oltář si ponechal i poté, co se stal

¹³⁷¹ J. Dobiáš interpretuje Václavovu závěť, tak že už kaplanství bylo založeno, a Václav jej nechává pouze v platnosti a činí pořízení o právech k němu. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova* I, s. 371).

¹³⁷² LE VI, s. 159-161. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova* I, s. 412.

¹³⁷³ AICP VI, s. 125.

¹³⁷⁴ AICP VI, s. 148.

¹³⁷⁵ AČ XLIII, s. 109, č. 227.

¹³⁷⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova* I, s. 358.

¹³⁷⁷ LOC, s. 201.

¹³⁷⁸ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova* I, s. 359.

pelhřimovským farářem a usiloval také o další benefícia. Jako pelhřimovský farář je zmiňován naposledy 19. března 1415. Působil později mimo jiné jako rektor právnické univerzity.¹³⁷⁹

Po Mikulášovi byl zdejším farářem krátce další mnohoobročník Chvalek ze Smilkova,¹³⁸⁰ ale už 6. února 1417 si zdejší benefícium směnil s Mikulášem, farářem ve Vlašimi, kde byl tehdy stejně jako v Pelhřimově patronem Janek z Chotěmic.¹³⁸¹ Mikuláš působil v Pelhřimově též jen velice krátce a už 21. listopadu 1417 je uváděn další farář Tomáš Mas, kanovník vratislavský. Dostal tehdy od papeže provizi na děkanství kostela Panny Maria v Hlohově. Toto děkanství získal sice směnou za vratislavské probošství, ale vyvstaly ohledně právoplatnosti této směny nějaké pochybnosti a tak si požádal pro jistotou ještě o provizi. Jeho příjmy z děkanství neměly dosahovat třiceti hřiven stříbra, příjmy z kanovnické prebendy ve Vratislavi a varmijské diecézi dvaceti hřiven a z pelhřimovské fary dvaceti pěti hřiven stříbra.¹³⁸² Tomáš je posledním známým pelhřimovským farářem z doby před husitskými válkami.

Z původního kostela se dochovalo pouze zdivo presbytáře, v němž se dochovalo také jedno okno hlásící se svou formou do 14. století, které bylo později asi na konci 17. století zazděno.¹³⁸³ Zasvěcení kostela sv. Vítu je poprvé doloženo v roce 1391.¹³⁸⁴ Papežský desátek byl placen z kostela v roční výši dvou kop grošů.¹³⁸⁵ Pelhřimovskému faráři patřilo v roce 1379 zřejmě v Mysletíně sedm a půl podsedků, 4 lány a mlýn.¹³⁸⁶

Kostel Panny Marie

Vedle farního kostela stojícího na předměstí stál v Pelhřimově už ve středověku i dnešní farní kostel sv. Bartoloměje, tehdy ale zasvěcený Panně Marii. S kostelem se zřejmě počítalo už při založení města v 90. letech 13. století. Podle Josefa Dobiáše jeho výstavba spadá asi do první čtvrtiny 14. století a jeho nejstarší části datoval do doby nedlouho před rokem 1330.¹³⁸⁷ Sakristii kostela datoval Dobroslav Líbal už do konce 13. století.¹³⁸⁸ Poprvé je kostel Panny Marie prameny doložen v roce 1359, kdy zde byla zřízena městskou obcí věčná mše k Panně Marii, kterou měl sloužit farář (od sv. Víta) nebo jiný kněz, kterého by tím pověřil. Obec se za to zavázala platit faráři každý rok pět kop grošů. Biskup pak při schvalování této fundace udělil

¹³⁷⁹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 358-361.

¹³⁸⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 361-362.

¹³⁸¹ LC VII, s. 216-217.

¹³⁸² MVB VII/1, s. 5, č. 2.

¹³⁸³ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 345. K stavebnímu vývoji viz PELTÁN, Václav: *Posvátná místa královského města Pelhřimova*. Pelhřimov 2017, s. 122-125.

¹³⁸⁴ LE IV, s. 374.

¹³⁸⁵ RDP, s. 53.

¹³⁸⁶ DRC s. 362 a 287; DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 179.

¹³⁸⁷ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 113, 346; POCHE, E: *Umělecké památky III*, s. 36.

¹³⁸⁸ PELTÁN, Václav: *Posvátná místa královského města Pelhřimova*. Pelhřimov 2017, s. 7.

kostelu ještě čtyřicetidenní odpustky pro kajícíky, kteří navštíví v sobotu zmíněnou mši.¹³⁸⁹ O kapitálu padesáti kop grošů, z něž vycházel uvedený plat, se činí zmínka ještě v roce 1441. Rychtář Bohunek byl tehdy obci dlužen dvacet kop ze zmíněných padesáti kop určených na zpívané ranní mše u Matky Boží.¹³⁹⁰

Kaple Panny Marie

Kamennou kapli ke cti Panny Marie u farního kostela sv. Víta vystavěl doktor dekretů Mikuláš z Pelhřimova¹³⁹¹. Společně s Janem, farářem z Hořepníku, ji pak dotovali vsí Křepelov se dvěma rybníky a půl lánem lesa, dále roční plat tři a půl kopy grošů a 14 slepic ze tří a půl zčásti pustých lánů ve Vlásenici, jež kdysi obdělávali poddaní pánů z Proseče. V kapli měly být konány bohoslužby za předky zmíněných donátorů. Platy byly odváděny pelhřimovskému faráři, který měl povinnost obstarat odsloužení tří mší v kapli týdně. Donace a s ní spojené podmínky byly následně potvrzeny 20. října 1376 pražským arcibiskupem.¹³⁹² Hořepnický farář Jan je pak uváděn v letech 1378 a 1379 jako správce (rektor) kaple.¹³⁹³ V roce 1379 přenesl všechna práva, která ke kapli měl, na Václava, faráře v Pelhřimově, a jeho nástupce, přičemž po dobu Janova života měl práva ke kapli držet Václav i v případě, že by si pelhřimovský kostel směnil za jiný. Po smrti Jana ale měla všechna práva ke kapli připadnout pelhřimovskému faráři.¹³⁹⁴ Farář Václav se následně dostavil 16. června 1380 do kanceláře generálního vikáře, kde vyznal, že souhlasí, aby patronátní právo ke kapli drželi Hanek, farář v Mýtě,¹³⁹⁵ jeho sestra Anna a její děti, a aby byla kaple nově zřízena jako beneficium.¹³⁹⁶ Do kanceláře generálního vikáře se následně Václav znovu dostavil 20. října 1380 a předložil zřizovací listinu kaple Panny Marie a žádal, aby byla nově zřízena. Generální vikář Kuneš to odmítl s tím, že když už kaple byla jednou zřízena, není možné to udělat podruhé.¹³⁹⁷ To ale Václava neodradilo a 19. prosince 1380 žádal generálního vikáře opět o totéž. Kuneš jej ale opět ze stejného důvodu odmítl. Václav si proto nechal vyhotovit písemnost potvrzující, že v této věci učinil, co mohl, a že beneficium nebylo zřízeno kvůli generálnímu vikáři.¹³⁹⁸ Kaple ale skutečně nebyla zřízena jako samostatné kaplanské beneficium, nýbrž podléhala se svými příjmy bezprostředně faráři,

¹³⁸⁹ LE I, s. 13.

¹³⁹⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 347.

¹³⁹¹ Pravděpodobně mistr Mikuláš Děpoldův z Pelhřimova, svého času oficiál litomyšlského biskupa a pak i jistý čas administrátor biskupství. Naposledy zmiňován jako živý 11. dubna 1367. O něm viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 367-368.

¹³⁹² LE II, s. 131-132 a AICP I, s. 348. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 348-349.

¹³⁹³ AICP I, s. 336 a 348.

¹³⁹⁴ AICP I, s. 348.

¹³⁹⁵ K Hánkovi: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 273, 349-350.

¹³⁹⁶ AICP II, s. 20-21.

¹³⁹⁷ AICP II, s. 56.

¹³⁹⁸ AICP II, s. 76. k tomu srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 349-350.

jenž nejspíše vydržoval vikáře, který v kapli konal liturgické povinnosti s ní spojené. Zmíněné Václavovy snahy nejspíš směřovaly k tomu, proměnit ji v samostatné beneficium.

Oltář sv. Zikmunda v kapli panny Marie u farního kostela

18. prosince 1391 byl uprostřed kaple Panny Marie u farního kostela sv. Víta zřízen oltář sv. Zikmunda.¹³⁹⁹ Oltář nechali zřídit rychtář Bohunek a přísežní města Pelhřimova pro spásu svou a svých předchůdců i nástupců a Mikuláše řečeného *Drylink*, jeho manželky a předků. Oltář byl dotován částkou devíti kop grošů ročního platu, přičemž sedm kop grošů mělo být placeno z masných krámů, dále jedna kopa grošů z Bambazerova domu a jedna kopa grošů z domků na Novém trhu postavených na obecních parcelách, které tam jsou nebo budou. Oltářník ustanovený u tohoto oltáře měl za povinnost sloužit každý týden čtyři mše. O patronátní právo oltáře se měl dělit pražský arcibiskup a pelhřimovský rychtář a přísežní.¹⁴⁰⁰ Ti sem pak 22. prosince 1391 prezentovali kněze Petra z Malovar.¹⁴⁰¹ Na začátku roku 1407 je zmiňován další oltářník mistr Havel, který si zdejší oltář směnil 17. ledna se souhlasem arcibiskupa a pelhřimovského rychtáře a rady s Bartolomějem, oltářníkem v kostele sv. Štěpána na Rybníčku na Novém Městě pražském.¹⁴⁰² Bartoloměj ještě v témže roce na oltář rezignoval. Arcibiskup sem prezentoval na jeho místo Jana, klerika z Řečice.¹⁴⁰³ Jan Petruv z Řečice byl už v roce 1397 vysvěcen na akolytu.¹⁴⁰⁴ Teprve poté, co získal 14. května 1407 zdejší oltář,¹⁴⁰⁵ se nechal 24. září 1407 vysvětit na podjáhna, 17. prosince 1407 na jáhna a nakonec 10. března 1408 na kněze.¹⁴⁰⁶

Oltář Panny Marie ve farním kostele

23. září 1384 daroval Bohunek, pelhřimovský rychtář, k oltáři Panny Marie ve farním kostele v Pelhřimově plat osm kop grošů z rychty a ostatních svých majetků, aby zde bylo zřízeno oltářnické beneficium, ke kterému si vyhradil patronátní právo.¹⁴⁰⁷ Za dva roky, v roce 1386, dal rychtář Bohunek oltáři namísto platu z rychty ves Dobrou Vodu s platem osm kop grošů a vším příslušenstvím a vymínil si pouze lesy. Další plat dvou kop grošů z dvou lánů v Holákově tehdy přidal panoš Ondřej řečený Hluma ze Lhoty ke spásě duší svých předků. O patronátní právo se měli nyní dělit oba donátoři, přičemž čtyřikrát měl prezentovat Bohunek

¹³⁹⁹ K jeho umístění srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 356.

¹⁴⁰⁰ LE IV, s. 374, Srov.: AICP V, s. 456. Podrobněji: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 355-357.

¹⁴⁰¹ LC V, s. 106. V konfirmačním zápisu je omylem kaple P. Marie označena jako farní kostel.

¹⁴⁰² LC VI, s. 197.

¹⁴⁰³ LC VI, s. 211, Srov. AICP V, s. 428.

¹⁴⁰⁴ LOC, s. 26.

¹⁴⁰⁵ LC VI, s. 211.

¹⁴⁰⁶ LOC, s. 142, 146, 147.

¹⁴⁰⁷ LE II, s. 213. Podrobněji DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 350.

a po páté pak Ondřej. Oltářníkem tehdy byl Ondřejův příbuzný Jan Hluma. Povinností oltářníka bylo sloužit čtyřikrát týdně mši a za každou, kterou neodsloužil, měl zaplatit dva groše, z nichž jeden připadl na vosk pro oltář a druhý měl být dán chudým před chrámovými dveřmi.¹⁴⁰⁸ 22. října 1387 pak potvrdil král Václav darování (přivtělení) zmíněných platů k oltáři.¹⁴⁰⁹ Zdejší oltářníkem byl Jan Hluma snad ještě v roce 1414, kdy 13. ledna prodal společně s rychtářem Buňkem, nejspíše vnukem již zmiňovaného rychtáře Bohunka (Buňka),¹⁴¹⁰ rychtu v Dobré Vodě Matějovi.¹⁴¹¹ Mimo tohoto oltáře získal Jan Hluma ještě před 11. dubnem 1405 oltář sv. Ondřeje, u nějž působil až do roku 1416.¹⁴¹²

Oltář sv. Ondřeje

Oltář je poprvé zmiňován 11. dubna 1405, kdy se jeho oltářník Jan Hluma z Lhoty podílel na založení oltáře ve Vojslavicích.¹⁴¹³ Jan na oltář 4. května 1416 rezignoval, načež sem prezentoval pelhřimovský rychtář Mikuláše řečeného Fogel.¹⁴¹⁴ Jiné zmínky se o oltáři nedochovaly.

Rovná

Zdivo kostela v Rovné se zdá být dle Dobiáše původní, ale gotické stylové znaky se dochovaly jen v presbytáři.¹⁴¹⁵ Poche pak řadí dnešní stavbu do 1. poloviny 14 století.¹⁴¹⁶ Písemnými prameny jsou pak Rovná a zdejší kostel poprvé doloženy v rejstříku papežských desátků z roku 1352.¹⁴¹⁷ Ke kostelu se nezachovalo z doby předhusitské příliš zpráv. V roce 1384 je zmiňován farář Hynek. Pronajal tehdy za 4 kopy grošů kostel od sv. Havla na jeden rok Václavu knězi z Prahy.¹⁴¹⁸ Hynek zde působil až do své smrti v roce 1410, tedy přinejmenším 26 let. Poté sem arcibiskup ustanovil nejmenovaného kněze z Řečice.¹⁴¹⁹

Papežský desátek byl z tohoto kostela placen v roční výši 12 grošů.¹⁴²⁰ Zasvěcení kostela sv. Martinu je doloženo v roce 1677.¹⁴²¹

¹⁴⁰⁸ RBMV I/2, s. 499, č. 2079 a DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 350-351.

¹⁴⁰⁹ CIM II, s. 784-786, č. 616.

¹⁴¹⁰ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 245.

¹⁴¹¹ CIM II, s. 690-691.

¹⁴¹² LE VII, s. 6 a LC VII, s. 201.

¹⁴¹³ LE VII, s. 6.

¹⁴¹⁴ LC VII, s. 201.

¹⁴¹⁵ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 390-391.

¹⁴¹⁶ Poche, E: *Umělecké památky III*, s. 251.

¹⁴¹⁷ RDP, s. 54.

¹⁴¹⁸ AICP II, s. 290-291.

¹⁴¹⁹ LC VII, s. 5.

¹⁴²⁰ RDP, s. 54.

¹⁴²¹ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 131.

V rejstříku čtvrtého svazku *Monumenta Vaticana* je přiřazována k Rovné listina týkající se faráře Kolomana z Rovné. Toto ztotožnění je chybné, zmíněná Rovná z listiny není naše Rovná, nýbrž zaniklá ves Rovná u Stříbrné Skalice, kde je Koloman doložen jako farář.¹⁴²²

Rynárec

Kostel v Rynárci byl vysvěcen 20. května 1203 pražským biskupem Danielem II. Biskup udělil kostelu také čtyřicetidenní odpustky pro kajícíky, kteří kostel navštíví o svátku jeho patrona sv. Vavřince, nebo ve výročním dni posvěcení kostela. Do oltáře kostela pak byly vloženy ostatky řady světců. Beneficium bylo zabezpečeno dvěma lány a do farnosti patřilo mimo Rynárce ještě dalších dvacet jedna vsí. Listina byla potvrzena v roce 1305 biskupem Janem.¹⁴²³ Komu tehdy Rynárec patřil, není možno říci; jako jeho první vlastníci jsou doloženi teprve v druhé polovině 14. století místní šlechtici.¹⁴²⁴

Rynárecký kostel se se dochoval v barokní podobě, která mu byla vtisknuta v 18. století¹⁴²⁵ a dnešní kostel neobsahuje podle Josefa Dobiáše ani jeden detail starší 18. století.¹⁴²⁶

Prvním zdejší známým farářem byl Vlček. Po jeho smrti sem prezentovali v roce 1358 Pelhřim a Mikuláš Bohušův z Rynárce za faráře Jan Bušova z Petrovic.¹⁴²⁷ V roce 1367 je doložen farář Jan jako plátce desátku.¹⁴²⁸ Beneficium si v roce 1375 směnil se souhlasem Pelhřima a Viléma z Rynárce s Velišem, farářem v Kněži a Habrech.¹⁴²⁹ V roce 1381 je u zdejšího kostela doložen vikář Konrád (označován také jako viceplebán). Přinejmenším od října 1381 se s ním soudil bývalý pelhřimovský farář Václav, nyní farář v Louce. Spor byl ukončen 17. listopadu 1382 nedostavením se Václavova prokurátora Machuty, čímž Václav

¹⁴²² MVB IV, s. 689, 857 a RDP, s. 51.

¹⁴²³ CDB II, s. 30–31, č. 33. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 31–32, 425, 428. Že by byl rynárecký kostel někdy zasvěcen sv. Bartoloměji, jak uvádějí HRUBÝ, P. – HEJHAL, P. – MALÝ, K. – KOČÁR, P. – PETR, L.: *Centrální Českomoravská vrchovina*, s. 22 je omyl.

¹⁴²⁴ Tvzení Martínkové, že kostel v Rynárci patřil do poloviny 14. století pražskému arcibiskupství, je pouhou domněnkou (MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Pelhřimov v pozdním středověku II*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 16. 2005, s. 18, pozn. 16, 45.). K možnosti, že by mohl Rynárec původně patřit biskupství, srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 30. Dobiáš zde zmiňuje také dvořana krále Přemysla Reinarta, o němž říká, že by bylo lákavé jej ztotožnit se zakladatelem Rynárce, ale dodává, že jde jen o pouhou kombinaci, jejíž správnost ani nesprávnost nelze dokázat. Lenka Martínková tento Dobiášův postoj ve své kritice jeho díla uvádí jako příklad Dobiášovy jisté „hyperkritičnosti“, která měla omezovat a podvazovat jeho interpretační možnosti. (MARTÍNKOVÁ, L.: *Regionální historiografie*, s. 105). Za pravdu je ale nutno dát Dobiášovu přístup. Naopak je třeba odmítnout některé nepodložené tvrzení novější literatury (například, že konfirmace rynárecké listiny v roce 1305 by se mohla jevit „jako určité odškodnění, náhrada či dokonce „úplata“ za převedení pod jiný patronát“ MARTÍNKOVÁ, L.: *K tzv. rynárecké listině*, s. 21).

¹⁴²⁵ POCHE, E: *Umělecké památky III*, s. 277.

¹⁴²⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 428.

¹⁴²⁷ LC I/1, s. 64–65.

¹⁴²⁸ RDP, s. 53. Martínková zmínku vykládá tak, že teprve od tohoto roku zde působil farář Jan, který byl nástupcem Jana Bušova z Petrovic. (MARTÍNKOVÁ, L.: *K tzv. rynárecké listině*, s. 22) Spíše však lze soudit, že onen Jan je totožný s Janem Bušovým z Petrovic.

¹⁴²⁹ LC III–IV, s. 33.

spor ztratil.¹⁴³⁰ V roce 1404 zde zemřel farář Zdebor a na jeho místo byl bratry Mikulášem a Václavem z Rynárce prezentován klerik a bakalář svobodných umění Jan z Broumovic.¹⁴³¹ V témže roce byl Jan vysvěcen k titulu zdejšího kostela na podjáhna.¹⁴³²

U dalších dvou zmínek není zcela jisté, zda se týkají tohoto Rynárce. Někdy v 90. letech 14. století je zmiňován dluh Otíka, syna Jana z Kamenice, vikáře v Rynárci (*Reynharcz*),¹⁴³³ a v roce 1409 je zmiňován v aktech korektora kléru jako svědek Petr, farář z Rynárce.¹⁴³⁴

Papežský desátek byl placen ze zdejší farnosti ve výši třicet grošů.¹⁴³⁵ Kostel v Rynárci je dodnes zasvěcen sv. Vavřinci.

Řečice (Řečička)

Gotický kostel v Řečici má podobnou kompozici jako kostel v nedalekém Dolním Městě, od něž se odlišuje především slabší zdí presbyteria. Všemi základními architektonickými články se ale prakticky s kostelem v Dolním Městě shoduje. Ve zdi stavby jsou druhotně použity starší architektonické články neznámého původu.¹⁴³⁶ Tyto články vykazují jednak znaky pozdně románského stylu, dále období přechodu z románského stylu v gotický a rané gotiky. Tento slohově a dobou svého vzniku pestrý soubor musel pocházet nejspíše z nějaké rozsáhlejší postupně upravované stavby, což je vysvětlováno buď možnou existencí takovéto stavby na místě kostela, nebo v jeho blízkosti, anebo tím, že sem byly při stavbě kostela přivezeny z nějaké právě likvidované budovy. Druhé možnosti by napovídalo to, že na hradě Lipnici je do zdiva hradby vložen fragment ostění, který se liší od tvarosloví použitým na hradě, zato je ale shodný s některými fragmenty ve zdivu řečického kostela.¹⁴³⁷ Také právě poměrná pestrost tohoto souboru naznačuje spíše dovezení.¹⁴³⁸ Časově jsou tyto fragmenty datovány do 13. století, zčásti už do jeho první poloviny.¹⁴³⁹

Vedle shod a podobností s kostelem v Dolním Městě vykazuje kostel shody i s kostelem v Loukově a s kaplí na hradě Lipnici.¹⁴⁴⁰ Vznik současné stavby je tak možné datovat do

¹⁴³⁰ AICP II, s. 123-124, 125, 133, 135, 166, 170, 178. Dobiáš označuje Konráda jako střídníka, ale v pramenech je označen jako vikář. Nešlo tak zřejmě o nájemce fary, nýbrž o vikáře, kterého si farář držel, takovýchto vikářů mohlo působit u jednoho kostela vedle faráře i vícero.

¹⁴³¹ LC VI, s. 122.

¹⁴³² LOC, s. 109.

¹⁴³³ AICP III, s. 157. Srov. DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 429.

¹⁴³⁴ AČ XLIII, s. 152, č. 339. Jan Adámek ztotožňuje tento Rynárec s Rynárcem v okrese Pelhřimov (AČ XLIII, s. 339), Dobiáš si nebyl s určením jist. (DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 429)

¹⁴³⁵ RDP, s. 53.

¹⁴³⁶ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 19–20; SOMMER, Jan: *Pozůstatky neznámé stavby ve zdech kostela v Řečici u Humpolce*. Sborník společnosti přátel Starožitností 4, s. 105–110.

¹⁴³⁷ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 26–27.

¹⁴³⁸ SOMMER, J.: *Pozůstatky neznámé stavby*, s. 110.

¹⁴³⁹ SOMMER, J.: *Katalog památek*, s. 84.

¹⁴⁴⁰ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 40–47.

první poloviny 14. století, snad již do jeho druhého desetiletí.¹⁴⁴¹ Kostel byl ve středověku opevněn, což dokládají pozůstatky mohutného příkopu, jímž je obkroužen, a velké kapsy po odsunovacích závorách, jimiž bylo možno zevnitř zajistit dveře.¹⁴⁴² Sakristie byla přistavěna k presbytáři kolem roku 1400.¹⁴⁴³ V kostele se nacházejí také dva gotické náhrobní kameny.¹⁴⁴⁴

Prvním známým majitelem Řečice byl Vilémovský klášter, který ji vlastnil do roku 1307. Tehdy ji od něj získal směnou spolu s dalšími statky Rajmund z Lichtenburka.¹⁴⁴⁵ Rajmund z Lichtenburka je také prvním známým majitelem nedalekého hradu Lipnice¹⁴⁴⁶ a Řečice následně patřila po celé sledované období do lipnického panství a jeho majitelé vystupují jako patroni zdejšího kostela.

Řečický kostel je prameny poprvé doložen v roce 1352 v rejstříku papežský desátků. V rejstříku papežských desátků z roku 1367 je také doložen první známý zdejší farář Jakub.¹⁴⁴⁷ Po smrti Jakuba v roce 1377 sem prezentoval Jan z Kunštátu odjinud z Poděbrad za faráře Matěje z Jičina.¹⁴⁴⁸ Josef Kurka uvádí, že v roce 1381 sem byl potvrzen za faráře Václav.¹⁴⁴⁹ V záznamu akt generálních vikářů je ale uváděno jméno lokality v podobě *Reczicz*,¹⁴⁵⁰ zatímco zdejší Řečice je uváděna v pramenech častěji jako Řečička (*Rzecziczka*) nebo menší Řečice, aby byla odlišena od nedaleké Červené Řečice. Zmíněný záznam se navíc hodí mnohem lépe ke Kardašově Řečici, kde v roce 1395 zemřel farář Václav.¹⁴⁵¹ V letech 1390 až 1395 máme třikrát doloženého jako zdejšího patrona Viléma z Landštejna: dvakrát dával souhlas s permutací zdejších farářů a jednou sem prezentoval za faráře lipnického kanovníka Jana.¹⁴⁵² Papežský desátek platil kostel v roční výši 36 grošů.¹⁴⁵³

Zasvěcení kostela sv. Jiří je doloženo v roce 1677.¹⁴⁵⁴ To, že patrocinium sv. Jiří mohl nést kostel už ve středověku, naznačuje, že v lodi kostela je na nástěnné malbě zobrazen vedle

¹⁴⁴¹ VÍTOVSKÝ, J.: *Gotické nástěnné malby*, s. 57 ; SOMMER, J.: *Katalog památek*, s. 84.

¹⁴⁴² SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 34.

¹⁴⁴³ SOMMER, J.: *K původní podobě*, s. 124.

¹⁴⁴⁴ SOMMER, J.: *Stavební podoba kostelů*, s. 33–34, 37.

¹⁴⁴⁵ RBM II, s. 929, č. 2152.

¹⁴⁴⁶ SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 68–69.

¹⁴⁴⁷ RDP, s. 53.

¹⁴⁴⁸ LC III–IV, s. 82.

¹⁴⁴⁹ KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 102.

¹⁴⁵⁰ AICP II, s. 80.

¹⁴⁵¹ LC V, s. 234.

¹⁴⁵² LC V, s. 13, 125, 214.

¹⁴⁵³ RDP, s. 53.

¹⁴⁵⁴ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700*, s. 133.

dalších světců i výjev znázorňující boj sv. Jiřího s drakem, přičemž zajímavé gotické malby v řečickém kostele jsou datovány do druhé poloviny 14. století.¹⁴⁵⁵

Senožaty

První písemná zmínka o Senožatech spadá to období želivského opata Ctibora. Je tehdy zmiňován rychtář ze Senožat Pertold (*Britold*). Zmínku ale není možno přesně datovat, neboť listina se dochovala pouze v opise, který obsahuje nemožné datum. Pokud jsou aspoň některá čísla správná, mohla by tato listina pocházet z roku 1332 nebo 1342.¹⁴⁵⁶ Určitě pak byla sepsána před 18. březnem 1350, kdy už nebyl opat Ctibor na živu.¹⁴⁵⁷ Zdejší kostel je poprvé doložen v rejstříku papežských desátků z roku 1352 a jeho patronát vlastnil po celé sledované období želivský klášter, jehož opati sem prezentovali želivské kanovníky. Ty známe od poloviny 14. století až do husitských válek v poměrně ucelené řadě.¹⁴⁵⁸ Dnešní podoba kostela pochází z 18. a 19. století.¹⁴⁵⁹

Senožaty jsou už v roce 1372 uváděny jako městečko¹⁴⁶⁰ a v středověkých pramenech je nalzáme také pod jménem Ensaty (*Syenozatny sive Enzat*). Papežský desátek byl ze zdejší fary placen v roční výši třiceti šesti grošů.¹⁴⁶¹ Původně byl kostel zasvěcen sv. Jakubu. Toto patrocinium je doloženo v roce 1611¹⁴⁶² a potom ještě v roce 1713.¹⁴⁶³ Dnes je kostel zasvěcen sv. Janu Nepomuckému.

Skála

Dnešní podoba kostela ve Skále pochází až z 18. století.¹⁴⁶⁴ Poprvé je v pramenech uváděn v roce 1352, kdy byl ze zdejší fary zaplacen papežský desátek.¹⁴⁶⁵ Když si zdejší farář směnil v roce 1358 beneficium, je uváděn jako patron kostela Dyk ze Skály.¹⁴⁶⁶ Za dva roky na to sem prezentoval faráře Přibík z Kamenice. Farářem se tehdy stal Jan Závěšův ze Lhoty.¹⁴⁶⁷ V roce 1375 vystupuje zdejší farář Jan jako svědek v aktech generálních vikářů.¹⁴⁶⁸ V roce 1394 je poprvé zmiňován nový patron zdejšího kostela Václav řečený Vata ze Skály. Zavázal se dávat

¹⁴⁵⁵ VÍTOVSKÝ, J.: *Gotické nástěnné malby*, s. 58 a 59. Popis maleb a jejich námětů: HAMRLOVÁ, Anna:

K ikonografii středověkých nástěnných maleb v Řečici u Humpolce. Památky Vysočiny V. 2013, s. 45–63.

¹⁴⁵⁶ *Zapomenuté listiny kláštera Želiv.*, s. 28-29, č. 3. K datování: DOBIÁŠ, J.: *Německé osídlení*, s. 32, pozn. 49.

¹⁴⁵⁷ RBM V/3, s. 437, č. 839.

¹⁴⁵⁸ LC I/1, s. 53, 4, 175, LC I/2, s. 78, 93, LC V, s. 79, 274 LC VI, s. 243, LC VII, s. 277.

¹⁴⁵⁹ POCHÉ, E.: *Umělecké památky Čech III*, s. 310.

¹⁴⁶⁰ *Zapomenuté listiny kláštera Želiv.*, s. 31-32, č. 8.

¹⁴⁶¹ RDP, s. 53.

¹⁴⁶² BEZDĚKA, V.: *Památky na Želivsku*, s. 159.

¹⁴⁶³ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fází z roku 1713*, s. 71.

¹⁴⁶⁴ POCHÉ, E.: *Umělecké památky III*, s. 317–318.

¹⁴⁶⁵ RDP, s. 54.

¹⁴⁶⁶ LC I/1, s. 71.

¹⁴⁶⁷ LC I/1, s. 140.

¹⁴⁶⁸ AICP I, s. 137.

na vydržování vikáře u zdejšího kostela roční plat dvou kop grošů z majetků ve Skále a farář Jan se zavázal, že bude tohoto vikáře držet.¹⁴⁶⁹ Zdejší farář Jan zemřel po čtyřicetiletém působení v roce 1401 a na jeho místo prezentoval panoš Václav Vata Jakuba z Ledče.¹⁴⁷⁰ Jakub si zdejší beneficium směnil v roce 1404 s Janem, farářem ve Vojnově Městci. Patron Václav je tentokrát uveden s přídomkem Vácha.¹⁴⁷¹

Zdejší kostel platil papežský desátek ve výši osmnáct grošů.¹⁴⁷² Patrocinium kostela Nanebevzetí Panny Marie je doloženo v roce 1651.¹⁴⁷³

Smrčná

Jméno Smrčná se v pramenech poprvé objevuje v roce 1233, kdy je tak označen dnešní Smrčenský potok. Jeho část tehdy tvořila hranici majetků želivského kláštera.¹⁴⁷⁴ První bezpečná zmínka o Smrčné pochází z listiny biskupa Bruna o svěcení kostela sv. Jakuba v Jihlavě z roku 1257. Smrčná je tehdy uváděna jako desátková ves jihlavského kostela.¹⁴⁷⁵ Mezi desátkovými vesnicemi jihlavského kostela je uváděna ještě v roce 1304.¹⁴⁷⁶ O tom, že v této době nestál ve Smrčné ještě kostel, svědčí listina želivského opata z roku 1303, v které uzavírá smlouvu s Everhardem o rozšíření Smrčné, kdy se Everhard zavázal zde založit šestnáct nových lánů a želivský opat přitom slibil, že až bude ve vsi farář, tak mu dá jeden svobodný lán. S kostelem se tehdy tedy už počítalo.¹⁴⁷⁷ První doklad kostela ve Smrčné máme z roku 1352, kdy je uveden v rejstříku papežských desátků.¹⁴⁷⁸ Patronem kostela byl želivský klášter a prezentace želivských premonstrátů opatem ke zdejšímu beneficiu máme doloženy z let 1358 až 1397.¹⁴⁷⁹ V roce 1397 sem byl opatem prezentován farář Štěpán.¹⁴⁸⁰ Štěpán byl synem Lipharda z Humpolce. Liphard byl snad již jihlavským měšťanem, a z Humpolce do Jihlavy pouze on nebo jeho předci přišli. V roce 1403 prodal Štěpánův strýc Mareš Liphardův dvůr za sedmdesát kop grošů a z této částky připadla část i Štěpánovi.¹⁴⁸¹ V roce 1408 odkázal Mareš

¹⁴⁶⁹ RBMV I/4, s. 1034, č. 4243.

¹⁴⁷⁰ LC VI, s. 44.

¹⁴⁷¹ LC VI, s. 131.

¹⁴⁷² RDP, s. 54.

¹⁴⁷³ *Soupis poddaných: Čáslavsko II.*, s. 368.

¹⁴⁷⁴ CDB III/1, s. 43-44, č. 43.

¹⁴⁷⁵ CDB V/1, s. 209-210, č. 130.

¹⁴⁷⁶ CDM VII, s. 784-785, č. 160. Zatímco v předchozí listině byly uvedeny Smrčné dvě, v této je uváděna jen jedna, není tak zcela jisté, zda je míněna právě naše Smrčná.

¹⁴⁷⁷ CDM V, s. 149-150, č. 145. Též RBM II, s. 837, č. 1945.

¹⁴⁷⁸ RDP, s. 53.

¹⁴⁷⁹ LC I/1, s. 70, LC I/2, s. 37, 81; LC II, s. 55, LC III-IV, s. 67; LC V, s. 276.

¹⁴⁸⁰ LC V, s. 276.

¹⁴⁸¹ SOKA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 2, městská kniha II, fol. 135r

z Humpolce Štěpánovi v Jihlavě dvě kopy grošů v hotovosti, Štěpána přitom označuje jako svého příbuzného.¹⁴⁸²

Papežský desátek byl placen ze Smrčné ve výši šesti grošů. V roce 1369 zaplatil farář jen tři groše a zbývající dlužil a taktéž v roce 1384 dlužil tři groše.¹⁴⁸³

20. května 1916 vypukl ve stodole u domu čp. 14 požár a panující vichřicí byl přenesen i na střechu kostela, který mu padl za obět'.¹⁴⁸⁴ Na místě kostela pak stála roky ruina, než zde byl vystavěn zcela nový kostel dokončený a vysvěcený v roce 1931.¹⁴⁸⁵ Kostel je zasvěcen sv. Mikuláši.

Snět

8. května 1352 potvrdil král Karel vyšehradské kapitule vlastnictví vsi Snět.¹⁴⁸⁶ Ve stejném roce je doložen poprvé rejstříkem papežského desátku i zdejší kostel,¹⁴⁸⁷ jeho dnešní podoba ale pochází až z 18. století.¹⁴⁸⁸ Patronátní právo ke kostelu patřilo vyšehradským kanovníkům. V letech 1360 až 1380 sem prezentoval faráře Petr z Haimbachu,¹⁴⁸⁹ k jehož prebendě Snět náležela. Papežský desátek musel Petr platit z prebendy ve Sněti ve výši dvě a půl kopy grošů.¹⁴⁹⁰ V letech 1410 až 1418 je zde doložen jako patron další vyšehradský kanovník Mikuláš Ubaldinův.¹⁴⁹¹ Řadu zdejších farářů máme dochovanou z druhé poloviny 14. století v úplnosti. Dva zdejší faráři předtím, než získali zdejší beneficium, působili na Vyšehradě.¹⁴⁹² Blažej, který byl zdejším farářem v letech 1372 až 1380¹⁴⁹³, vystupuje v roce 1373 jako svědek v aktech generálních vikářů.¹⁴⁹⁴ V roce 1410 sem byl prezentována kněz Jiří. Záznam v konfirmační knize ale zřejmě obsahuje chybu, neboť je v něm uveden jako Jiří z Telce, farář.¹⁴⁹⁵ V Telci sice nedlouho předtím působil farář Jiří, ten si ale směnil už 14. září 1409 beneficium s Janem, farářem v Malovarech,¹⁴⁹⁶ a působil pak v Malovarech až do roku

¹⁴⁸² SOkA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 2, městská kniha II, fol. 168v.

¹⁴⁸³ RDP, s. 53.

¹⁴⁸⁴ Iglauer Sprachinsel, s. 94 (doplňující přípisek k článku PECHHOLD, Rudolf Karl: *Die Kirche in Simmersdorf. Iglauer Sprachinsel*, č. 23, 24, s. 89-90, 93-94.)

¹⁴⁸⁵ SOkA Jihlava, Archiv obce Vyskytná nad Jihlavou, Gemeindegedenkbuch der Gemeinde Deutsch=Gießhübl, 1928-1940, s. 216.

¹⁴⁸⁶ RBM V/3, s. 617-619, č. 1307.

¹⁴⁸⁷ RDP, s. 53.

¹⁴⁸⁸ POCHE, E: *Umělecké památky III*, s. 378.

¹⁴⁸⁹ LC I/1, s. 138, LC II, s. 71-72, LC III-IV, s. 135.

¹⁴⁹⁰ RDP, s. 14-15.

¹⁴⁹¹ LC VII, s. 6, 222, 248.

¹⁴⁹² LC I/1, s. 138 a LC VII, s. 222.

¹⁴⁹³ LC II, s. 71-72 a LC III-IV, s. 135.

¹⁴⁹⁴ AICP I, s. 27.

¹⁴⁹⁵ LC VII, s. 6.

¹⁴⁹⁶ LC VI, s. 272.

1412,¹⁴⁹⁷ zatímco v Telci působil farář Jan až do roku 1417.¹⁴⁹⁸ Jiří z Telce prezentovaný do Sněti, tedy nebyl telckým farářem a správně by mělo zřejmě stát v konfirmačním zápisu Jiří, kněz z Telce. Tohoto Jiřího z Telce nacházíme nedlouho předtím i v knize svěcenců pražské arcidiecéze. 12. března 1407 byl vysvěcen na podjáhna a 23. března 1409 na kněze. Jeho otec se jmenoval Jan.¹⁴⁹⁹ V Sněti působil až do roku 1417.¹⁵⁰⁰

Zdejší kostel platil papežský desátek v roční výši čtyřiceti dvou grošů.¹⁵⁰¹ Zasvěcení kostela sv. Petru a Pavlovi je doloženo v roce 1651.¹⁵⁰²

Úsobí

Německé jméno Úsobí Pollerskirchen, v sobě obsahuje slovo Kirche - kostel, což naznačuje, že zde stával kostel již v první polovině 13. století, kdy přišli do zdejšího kraje německí kolonisté.¹⁵⁰³ Nejstarší částí dnešního kostela je presbytář s opěráky uzavřený zrcadlovou klenbou datovaný do 14. století. V 18. století byl kostel barokně přestavěn.¹⁵⁰⁴

V písemných pramenech je Úsobí poprvé zmiňováno v roce 1307. Úsobský farář Salz... tehdy společně s farářem Th. ze Svatého Mikuláše násilně uvedli ke kapli sv. Jana Křtitele ve Staré Jihlavě jistého Rutlina.¹⁵⁰⁵ Motivem zmíněného jednání byla snaha pražského biskupa odtrhnout kapli sv. Jana Křtitele od olomoucké diecéze. Po delším sporu, ale nakonec pražský biskup tyto snahy v roce 1313 vzdal.¹⁵⁰⁶

Úsobí patřilo k heráleckému biskupskému panství¹⁵⁰⁷ a patronátní právo ke zdejšímu kostelu, vlastnil celé předhusitské období pražský biskup. V roce 1372 je zmiňován farář Oldřich, který si tehdy směnil zdejší faru s Petrem farářem v Kocelovicích.¹⁵⁰⁸ Petr zde působil tři roky, načež si vyměnil zdejší faru s farářem z Nového Rychnova Janem.¹⁵⁰⁹ Na začátku roku 1380 upadl farář Jan do podezření, že zranil Hynka Bubeníka a generální vikář mu 4. února

¹⁴⁹⁷ LC VII, s. 42-43.

¹⁴⁹⁸ LC VII, s. 219.

¹⁴⁹⁹ LOC, s. 137, 157, 160.

¹⁵⁰⁰ LC VII, s. 222.

¹⁵⁰¹ RDP, s. 53.

¹⁵⁰² *Soupis poddaných: Čáslavsko II.*, s. 424.

¹⁵⁰³ První známý doklad tohoto pojmenování se objevuje v roce 1369 v I. jihlavské městské knize (SOkA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 1. Městská kniha I, fol. 94r; 95v) Pollehtin Kirche. Přehled další dokladů: BOŘECKÝ, Jiří: *Dějiny Úsobí a Chýšky I.* Úsobí 2012, s. 10.

¹⁵⁰⁴ POCHE, E. *Umělecké památky IV*, s. 144.

¹⁵⁰⁵ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 28.

¹⁵⁰⁶ CDM VII, s. 802-803, č. 189.

¹⁵⁰⁷ DRC, s. 391, LC II, s. 78, LC III-IV, s. 41, 127-128.

¹⁵⁰⁸ LC II, s. 78.

¹⁵⁰⁹ LC III-IV, s. 41.

1380 nařídil, aby do měsíce dokázal, že Hynek řečený Bubeník, byl zraněn někým jiným.¹⁵¹⁰ Záhy na to si Jan směnil beneficium s Prockem, který byl farářem v Chocni.¹⁵¹¹

Farář Procek se v roce 1383 soudil se šlechticem Neplachem z Ostrova. Předmětem sporu byl vedle dalších věcí zvláště nějaký prsten. Pře skončila 26. června 1383, kdy byl vynesena arbitry rozhodčí výrok, který se týkal všech jejich sporů, které mezi sebou vedli před pražským oficiálem, u zemských desk a jakýchkoliv dalších soudů. Sporným stranám bylo nařízeno, aby zachovávaly přátelství a Neplach slíbil, že jestliže zmíněný prsten najde, tak jej Prockovi vrátí.¹⁵¹² V roce 1386 je zmiňován další zdejší farář Henslin. Zavázal se tehdy zaplatit během 14 dní pod trestem exkomunikace Matějovi z Úsobí pro svého předchůdce Procka 15 grošů.¹⁵¹³ Posledním farářem působícím na zdejší faře před vypuknutím husitských válek byl Jan Úsobec, který byl odsud vyhnán husity. Zemřel před 5. květnem 1424. Na kostel měl již z let 1417–1418 papežskou listinu Bartoloměj Bartoš z Jílového. Ten se ale kostela nikdy fakticky neujal, nýbrž jej hned po smrti Jana Úsobce směnil v roce 1424 před papežským stolcem s farářem z Kaliště Prokopem Svachovým. Prokop zároveň požádal, aby mu byla na zdejší kostel udělena od papeže provize, neboť o něj usiloval též Martin Kašek z Lipnice, jenž o sobě „měl prohlašovat, že je kněz.“ Prokopově prosbě bylo vyhověno. Roční příjmy zdejšího kostela jsou tehdy ohodnoceny jako menší nežli jedenáct hřiven stříbra.¹⁵¹⁴ Prokop zemřel u papežského stolce před 25. července 1426. Na kostel pak získal provizi kněz Petr Mikulášův,¹⁵¹⁵ tentokrát byly příjmy kostela ohodnoceny jako menší nežli 4 hřivny stříbra.¹⁵¹⁶

Papežský desátek byl placen z Úsobí v roční výši 12 grošů.¹⁵¹⁷ Zsvěcení kostela sv. Petru a Pavlu je doloženo už v roce 1424.¹⁵¹⁸

Ústrašín

Asi 500 m východně od středu obce se nachází na pravém břehu Hejlovky nepravidelné kruhové tvrziště. Při jeho výzkumu bylo nalezeno několik keramických střepeů rámcově datovaných do 13. století. Také zde byly nalezeny pozůstatky po požáru doprovázené keramikou z 15 a 16.

¹⁵¹⁰ AICP II, s. 8.

¹⁵¹¹ LC III–IV, s. 127–128.

¹⁵¹² AICP II, s. 213–214.

¹⁵¹³ AICP II, s. 385–386.

¹⁵¹⁴ MVB VII, s. 493, č. 1205.

¹⁵¹⁵ MVB VII/2, s. 634, č. 1617.

¹⁵¹⁶ MVB VII/2, s. 639, č. 1631.

¹⁵¹⁷ RDP, s. 53.

¹⁵¹⁸ MVB VII, s. 493, č. 1205.

století. Na předpolí tvrziště pak byly nalezeny pozůstatky jeho hospodářského zázemí, jež nálezy umožňují datovat do rozmezí od poloviny 14. století do 15. století.¹⁵¹⁹

Dnešní podoba kostela v Ústrašíně je, ale datována Pochem až do 2. poloviny 14. století. Věž pak měla být přistavěna až v baroku. Portály z předsíně do lodi a ze sakristie do presbytáře datuje Poche do doby kolem roku 1400. Gotický je rovněž sanktuář v presbytáři. Na dveřích západního vchodu bylo kování ve tvaru lví hlavy, dle Pocheho bylo pozdně románské a jeho originál by se měl nacházet v Národním muzeu v Praze. O márnici na hřbitově uvažuje Poche, že to snad byla původně kaple. Je to mohutná hranolovitá stavba se střelovitými okny.¹⁵²⁰ Dobiáš datuje většinu dnešního kostela do 14. století, o klepadle pak soudí, že je spíše již gotické, nežli románské.¹⁵²¹

Poprvé jsou Ústrašín a zdejší kostel zmiňovány v roce 1352 v rejstříku papežského desátku.¹⁵²² V roce 1354 se vzdal zdejší fary farář Petr a na jeho místo byl prezentován Heřmanem z Ústrašína kněz Martin.¹⁵²³ Martin si beneficium směnil v roce 1361 s Frenclinem, oltářníkem v Týnském chrámu na Starém Městě pražském. Souhlas se směnou tehdy dával Mareš z Ústrašína.¹⁵²⁴ Týž Mareš se objevuje jako patron znovu v roce 1363, kdy si Frenclín směnil zdejší kostel s Mikulášem, farářem v Želině.¹⁵²⁵ V letech 1361 a 1363 vystupoval jako exekutor při uvádění zdejších farářů farář ze *Sternfeldu*, *Stemfeldu*.¹⁵²⁶ O jakou faru se jednalo, není jasné, Šimák soudí, že by mohlo jít o německé jméno některé sousední farní vsi.¹⁵²⁷

Farář Mikuláš byl synem kováře ze Žlutic, v Ústrašíně působil asi do roku 1373, kdy se stal farářem v Podbořanech. V Ústrašíně s ním žila na faře také pět let jeho sestřenice Kathra, snad tehdy už vdova, která měla s Mikulášem 4 děti, z nichž Anka zemřela v Ústrašíně. Tato Kathra pak odešla s Mikulášem i do Podboře, kde proti jejímu pobytu na faře v roce 1379 zakročil arcijáhen Pavel z Janovic, který nařídil, aby faru opustila.¹⁵²⁸

¹⁵¹⁹ TĚSNOHLÍDEK, Jakub – DUFFEK, Petr – KOCHAN, Šimon – HRUBÝ, Petr – MARŠÍČKOVÁ, Martina: *Detektorový průzkum zázemí tvrze v Ústrašíně (okres Pelhřimov)*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 23. 2017, s. 7–9, 11–12.

¹⁵²⁰ POCHE, E.: *Umělecké památky IV*, s. 155.

¹⁵²¹ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 414.

¹⁵²² RDP, s. 54. Tvrzení, že tehdy patřil k arcibiskupskému panství v Řečici, nemá oporu v pramenech a je velmi nepravděpodobné. TĚSNOHLÍDEK, J. – DUFFEK, P. – KOCHAN, Š. – HRUBÝ, P. – MARŠÍČKOVÁ, M.: *Detektorový průzkum zázemí*, s. 7.

¹⁵²³ LC I/1, s. 31

¹⁵²⁴ LC I/1, s. 157. K Marešovi z Ústrašína viz DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 412–413.

¹⁵²⁵ LC I/2, s. 7.

¹⁵²⁶ LC I/1, s. 157, LC I/2, s. 7

¹⁵²⁷ ŠIMÁK, J. V: *Příspěvky ke starému místopisu I*, s. 116. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 415 pozn. 79.

¹⁵²⁸ Datum vyplývá z toho, že při vizitaci podbořanské fary na konci roku 1379 vypověděl, že je v Podbořanech 6 let a že předtím byl farářem v Ústrašíně u Pelhřimova. *Vizitační protokol pražského arcijáhna Pavla z Janovic z let 1379 – 1382*. Ed. Ivan Hlaváček – Zdeňka Hledíková. Praha 1973, s. 359. Srov.: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 415

V roce 1384 je poprvé uváděn další farář Heřman, s nímž se tehdy soudil vladyka Břenek z Hodkova. Břenek se tehdy ale nedostavil k soudu, a Heřman proto žádal o vynesení kontumačního rozsudku.¹⁵²⁹ Heřman zde působil do roku 1392, kdy si směnil zdejší beneficium s farářem Petrem z Onšova. Patronem kostela tehdy byl Hojek z Ústrašína.¹⁵³⁰ V roce 1402 vystupuje farář Petr jako svědek v notářském instrumentu, obsahujícím rozhodnutí sporu mezi farářem v Lidmani a tamním rychtářem o hospodu.¹⁵³¹ V roce 1409 byl Petr vyslýchán korektorem kléru, zda Annu, která uzavřela manželství s klerikem Vítem, po svatbě tělesně poznal a zda hraje kostky pro peníze. Že by se dopustil styku se zmíněnou Annou odmítl, ale že hraje kostky, přiznal. Nicméně se hájil, že nehraje pro peníze. Hra mu byla přesto zakázána pod pokutou 1 kopy a žaláře.¹⁵³² V roce 1410 si Petr směnil beneficium s Mikulášem farářem v Kališti. Objevují se tehdy poprvé noví patroni kostela, kterými byli Jan Hazmuka z Proseče a Mikuláš, farář v Pošné, pravděpodobně bratři.¹⁵³³ V roce 1417 pak dával faráři Mikuláši souhlas se směnou fary jen kněz Mikuláš z Proseče. Kostel si tehdy směnil s Mikulášem farářem z Ježova.¹⁵³⁴

Papežské desátky platil kostel v roční výši 12 grošů.¹⁵³⁵ Zasvěcení kostela Nanebevzetí Panny Marie je doloženo v roce 1651.¹⁵³⁶

Vojslavice

S Vojslavicemi je spojován Ctibor z Vojslavic zmíněný v roce 1318 v zemských deskách.¹⁵³⁷ Dvě stě metrů jižně od centra obce se nachází na skalisku dosud pozůstatky po někdejší tvrzi.¹⁵³⁸ Jejimi původními majiteli byli zřejmě šlechtici píšící se z Vojslavic, které nalézáme jako patrony vojslavického kostela.

Dnešní kostel ve Vojslavicích byl vystavěn až v letech 1721–1723.¹⁵³⁹ V pramenech je vojslavický kostel poprvé zmiňován v roce 1352. V roce 1367 je zde při placení papežských desátků doložen farář Bušek.¹⁵⁴⁰ Později zde působil farář Jan, který si směnil v roce 1377 beneficium s Janem, farářem v Klobukách. Souhlas se směnou udělili Vaněk z Dubé, Heřman

¹⁵²⁹ AICP II, s. 299.

¹⁵³⁰ LC V, s. 123–124 a AICP III, s. 33. K Hojkovi: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 413.

¹⁵³¹ LE VII, s. 6.

¹⁵³² AČ XLIII, s. 154–155, č. 346.

¹⁵³³ LC VII, s. 12. Mikuláš byl synem Drslava z Proseče. K nim viz: DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 418–420.

¹⁵³⁴ LC VII, s. 239.

¹⁵³⁵ RDP, s. 54.

¹⁵³⁶ DOBIÁŠ, J.: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 414.

¹⁵³⁷ RTV, s. 17 Srov.: PROFOUS, A. – SVOBODA, J.: *Místní jména v Čechách*, s. 599.

¹⁵³⁸ Popis jejích pozůstatků: VAZÁČ, Jakub – VAZAČ, Jan: *Tvrz v obci Vojslavice*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 24. 2018, s. 104–106.

¹⁵³⁹ BEZDĚKA, Viktor: *Památky na Želivsku v kraji Čáslavském*. Památky archeologické a místopisné III, s. 155.

¹⁵⁴⁰ RDP, s. 53.

z Vojslavic a Něpr z Vojslavic.¹⁵⁴¹ Jan v příštím roce zemřel a o uvolněné beneficium vypukl spor. Byl k němu totiž prezentován vdovou po Janu z Vojslavic Bětou, Něprem z Vojslavic a Heřmánkem, poručíkem dědiců Jana z Vojslavic, kněz Jan z Telce (případně Telče), zatímco další patron Vaněk z Dubé prezentoval kněze Ondřeje. Spor byl rozhodnut 15. ledna 1378 ve prospěch Jana, neboť byl ke kostelu prezentován větší částí patronů, totiž dvěma hlasy, zatímco Ondřej jen jedním.¹⁵⁴²

Vdova po Janu z Vojslavic Běta zemřela v roce 1388 a její věno bylo provoláváno jako spadlé na krále. Tomu se neúspěšně bránit Něpr z Vojslavic jménem Ješka a ostatních sirotků po Bětě.¹⁵⁴³ Ješek řečený Pykna zemřel už v roce 1390. Když byl majetek provoláván, přihlásila se Ješkova žena Eliška, která měla na Vojslavicích zapsané věno, a také řada okolních šlechticů, u nichž měl Ješek dluhy. Věřitelem částky ve výši dvou set kop byl Odolen z Pyšel.¹⁵⁴⁴ Odolen později v roce 1397 daroval zdejšímu faráři a jeho nástupcům ke spáse Jíchy, panoše z Vojslavic, plat čtyř kop a dvaceti grošů, přičemž tři kopy měly být placeny ze vsi Podolí s výjimkou mlýna a dva poddaní v Hojanovicích měli platit po čtyřiceti groších. Farář, kterým byl tehdy Jan řečený též Ješata, se za to zavázal konat každoročně čtyři aniversaria, a sice o svátcích Nanebevzetí, Narození, Očišťování a Zvěstování Panny Marie.¹⁵⁴⁵ Další zbožná donace je doložena v roce 1405. Tehdy založili v místním kostele pelhřimovský oltářník Jan Hluma ze Lhoty, Oldřich z Vojslavic a zdejší farář Ješata oltář sv. Máří Magdalény. Oltář dotovali celkem pěti kopami a dvaceti groši, z nichž Jan Hluma spolu s Oldřichem darovali dvě kopy ze svých statků ve Vojslavicích a Ješta daroval dvě kopy od tří lidí v Koberovicích (*Kekerovicz*), osmdesát grošů ve vsi Hojanovice a půl lánu polí v Koberovicích. Oltářníkem zde byl ustanoven kněz Petr řečený Kolda ze Slaného. Jeho povinností bylo sloužit tři mše týdně a podílet se na nešporách, matutinách, mších a procesích konaných farářem. Zatímco oltářník Petr byl ustanoven na základě žádosti faráře Ješaty, tak v budoucnu měli vykonávat patronátní právo Jan Hluma, Oldřich z Vojslavic a jejich dědici, zatímco vojslavický farář měl pouze vyjadřovat svůj souhlas.¹⁵⁴⁶ V roce 1407 pak přenesli Markvard a Pešík Hromada z Chvalkovic plat dvou kop grošů z Koberovic (*Kekerowicz*) příslušející oltáři na tři lány polí ve vsi

¹⁵⁴¹ LC III-IV, s. 66.

¹⁵⁴² LC III-IV, s. 83-84 a AICP I, s. 193, AICP VII, s. 200, 206, 208.

¹⁵⁴³ AČ XXXI, s. 235.

¹⁵⁴⁴ AČ XXXI, s. 245. Srov.: SEDLÁČEK, A.: *Hrady, zámky a tvrze XII*, s. 255.

¹⁵⁴⁵ AICP III, s. 272-273.

¹⁵⁴⁶ LE VII, s. 6-8.

Chvalkovice a nad to přidali oltářníkovi ještě plat sedmdesáti grošů z jednoho lánu ve Chvalkovicích.¹⁵⁴⁷ V roce 1408 je zde zmiňován stále kaplan (oltářník) Petr.¹⁵⁴⁸

Farář Ješata byl v roce 1409 vyslýchán korektorem kléru, neboť se měl dopustit tělesného styku s jistou Mandou. Popřel však, že by se toho dopustil, neboť už je starý a má 50 let. Korektor kléru mu nařídil, aby ji odstranil z fary a více jí nepřijímal pod trestem pěti kop grošů a vězení.¹⁵⁴⁹ Za dva roky na to si Jan směnil beneficium s Janem, oltářníkem u oltáře sv. Máří Magdalény ve zdejším kostele. Souhlas jim k tomu udělili Oldřich z Vojslavic a Markvart z Královic.¹⁵⁵⁰ Dosavadní oltářník Jan byl teprve podjáhén, ale už 19. března 1412 se nechal vysvětit na kněze.¹⁵⁵¹ V roce 1418 si beneficium směnil s Janem, farářem v Křivsoudově. Souhlas se směnou uděloval tehdy jen Markvart píšící se nyní dle Vojslavic.¹⁵⁵²

Papežský desátek byl z Vojslavic placen v roční výši třicet grošů.¹⁵⁵³ Zsvěcení kostela Panně Marii je doloženo v roce 1550.¹⁵⁵⁴

Zahrádka

Výstavba dnešního kostela v Zahrádce je datována do první poloviny 13. století. Do dnešní podoby pak byl upraven v baroku, kdy byla prodloužena kostelní loď. Na místě kostela ale stával již dříve jeho menší předchůdce, jehož pozůstatky byly nalezeny při archeologickém výzkumu v letech 1976-1977.¹⁵⁵⁵ Při zmíněném výzkumu byly objeveny také pozůstatky bohaté freskové výzdoby z období vrcholného středověku.¹⁵⁵⁶ Malby na stěnách presbytáře jsou datované do 40. let 14. století a dvě gotické figury nalezené na levé části vítězného oblouku a přilehlé zdi pochází zřejmě z poslední čtvrtiny 14. století. Tyto malby jsou ale značně poškozeny.¹⁵⁵⁷

První zmínka o Zahrádce se objevuje v domnělé listině Přemysla Otakara I. z 26. července 1219, v níž král dává Zahrádku s okolním újezdem vyšehradské kapitule náhradou za vypůjčené roucho, a také proto, aby byla zachována jeho věčná památka.¹⁵⁵⁸ Darování Zahrádky vyšehradské kapitule potvrdil 21. prosince 1245 papež Inocenc IV. Rovněž v papežově listině

¹⁵⁴⁷ LE VII, s. 8.

¹⁵⁴⁸ AICP VI, s. 254.

¹⁵⁴⁹ AČ XLIII, s. 202-203, č. 428.

¹⁵⁵⁰ LC VII, s. 34.

¹⁵⁵¹ LOC, s. 176.

¹⁵⁵² LC VII, s. 273.

¹⁵⁵³ RDP, s. 53.

¹⁵⁵⁴ BEZDĚKA, V.: *Památky na Želivsku*, s. 155.

¹⁵⁵⁵ HEJNA, Antonín.: *Novější objevy*, s. 642-643. Srov.: Poche, E. *Umělecké památky IV*, s. 325.

¹⁵⁵⁶ HEJNA, A.: *Novější objevy*, s. 642.

¹⁵⁵⁷ MACHAČKO, Luboš: *Průzkum nástěnných maleb v presbytáři kostela sv. Víta v Zahrádce u Ledče nad Sázavou*. Zprávy památkové péče 71, č. 1. 2011 s. 43.

¹⁵⁵⁸ CDB II, s. 409-410, č. 374.

je opakováno, že Zahrádka byla darována jako náhrada za ornát, který byl stříbrný a zlatý, ozdobený drahými kameny.¹⁵⁵⁹ Zahrádka náležela kanovníkům, v roce 1239 ji od nich přijal probošt Filip, s tím, že jim bude za ní platit ročně šest hřiven stříbra.¹⁵⁶⁰ V budoucnu se ale stala předmětem řady sporů mezi proboštem a kanovníky. V roce 1273 se tak probošt Petr zavázal, že už nebude bránit kanovníkům, jejichž prebendy přiléhají k Želivce (*Zazaue*), lovit v ní ryby a že jim bude odvádět plat ze Zahrádky.¹⁵⁶¹ Spory mezi kapitulou a proboštem tím neskončily a další jsou pak uváděny opakovaně i později.¹⁵⁶²

Prvním známým zahrádeckým farářem byl Bartoloměj, který zemřel před 15. únorem 1370. Po smrti Bartoloměje usilovalo o získání uprázdněného kostela v Zahrádce vícero kleriků. Kapitulou sem byl prezentován jáhen Tomáš z Radnice, proboštem Janem Oldřich z Kolína a pomocí papežské exspektance na benefícia na kolaci vyšehradského probošta chtěl faru získat kněz a vikář v kapitule sv. Apolináře v Praze Vavřinec. Oficiál rozhodl spor 15. února 1370 ve prospěch Tomáše z Radnice.¹⁵⁶³ Pře ale pokračovala¹⁵⁶⁴ a fakticky držel faru Vavřinec. 18. února 1373 se Vavřinec zavázal, že se vydá pod trestem exkomunikace k římské kurii.¹⁵⁶⁵ Před papežským stolcem byl následně spor rozhodnut 31. ledna 1375 ve prospěch Tomáše a Vavřinci z Čelákovic bylo nařízeno zaplatit výlohy. Do Prahy dorazila listina s rozhodnutím 11. dubna 1375. Tomáš měl být uveden v držení kostela a Vavřinec měl mimo předání kostela navrátit všechny příjmy, které z benefícia získal a také uhradit soudní náklady ve výši šedesáti šesti florénů.¹⁵⁶⁶

Tomáš během sporu o kostel získal také v roce 1371 exspektanci na kurátní beneficium do výše dvaceti pěti nebo nekurátní do výše osmnácti hřiven stříbra na kolaci pražského arcibiskupa, probošta, děkana a kapituly pražského kostela.¹⁵⁶⁷ V Zahrádce pak působil dva roky, načež faru směnil s farářem v Řevnici Šimonem. Souhlas se směnou udělil vyšehradský děkan Konrád.¹⁵⁶⁸ Po smrti Šimona sem prezentoval mistr Jan Pecník, scholastik vyšehradského kostela, jménem místoděkana a vyšehradské kapituly Petra, služebníka (*ministerium*) vyšehradského kostela.¹⁵⁶⁹ V roce 1391 je zde zmiňován farář Tomáš, který si tehdy směnil

¹⁵⁵⁹ CDB IV/1, s. 170-171, č. 82.

¹⁵⁶⁰ CDB III/2. Ed. Gustav Friedrich et Zdeněk Kristen. Pragae 1962, s. 299-300, č. 222. K listině a jejímu datování: FRIDRICH, G.: *O padělané listině*, s. 18-21, zvláště poznámka 3.

¹⁵⁶¹ CDB V/2, s. 362-364, č. 714.

¹⁵⁶² CDB V/2, s. 538-540, č. 835; RBM V/2. Ed. Blažena Rynešova – Jiří Spěváček. Praha 1960, s. 266, č. 525.

¹⁵⁶³ NA Praha, Archiv kolegiátní kapituly vyšehradské, listina sign. 237.

¹⁵⁶⁴ MVB IV, s. 196-197, č. 351.

¹⁵⁶⁵ AICP I, s. 10.

¹⁵⁶⁶ MVB IV, s. 717-720.

¹⁵⁶⁷ MVB IV, s. 196-197, č. 351.

¹⁵⁶⁸ LC III-IV, s. 79.

¹⁵⁶⁹ AICP II, s. 62-63.

beneficium s Heřmanem, farářem v Noutonicích. Souhlas se směnou udělil vyšehradský kanovník Jan ze Smilkova.¹⁵⁷⁰

V roce 1395 je uváděn další farář Heřman, který si tehdy směnil zdejší faru s farářem v Načeradci Petrem. Se směnou vyjádřil opět souhlas Jan ze Smilkova.¹⁵⁷¹ Petr se zavázal 23. září 1395 před oficiálem, že zaplatí do svátku sv. Jiří Pavlovi, faráři v Michalovicích, dluh deseti kop grošů. Jako svědek vystupuje bývalý zahrádecký farář, nyní farář v Načeradci Hereš.¹⁵⁷² Pavel pak ve stejný den na sebe přijal dluh faráře Petra a zavázal se zaplatit o sv. Martinovi Václavovi Krlykovi, pláteníkovi z Prahy, za listiny ze sporu proti Petrovi.¹⁵⁷³ Petr si následně 24. září 1395 směnil beneficium se zmíněným Pavlem, farářem v Michalovicích. Se směnou vyjádřil souhlas opět kanovník Jan ze Smilkova.¹⁵⁷⁴ Následujícího dne 5. září 1395 se zavázal farář Pavel před oficiálem zaplatit Vítkovi postřihovači ze Starého Města pražského dluh tří kop a 24 grošů a to ve dvou splátkách o oktávu sv. Martina a o oktávu Očišťování Panny Marie.¹⁵⁷⁵ Pavel zde záhy zemřel a kanovník Jan z Smilkova sem poté prezentoval svého příbuzného Chvalka ze Smilkova.¹⁵⁷⁶ Chvalek ale nejspíše k beneficiu ani nenastoupil, neboť už 27. května 1396 je zde zmiňován další farář Diviš.¹⁵⁷⁷

V roce 1396 je uváděn zdejší vikář Jan, který slíbil 31. ledna zaplatit o svátku sv. Víta půl kopy grošů Petru, faráři ve Svrkyni.¹⁵⁷⁸ 27. května 1396 je poprvé zmiňován farář Diviš, ten se tehdy nechal vysvětit na podjáhna k titulu zahrádeckého kostela. 23. prosince 1396 pak byl vysvěcen na jáhna a 7. dubna 1397 na kněze.¹⁵⁷⁹ 5. května 1397 pronajal kostel knězi Petrovi ze Slaného řečenému Kolda, a sice od 2. února 1398 (svátku Očišťování Panny Marie) na tři roky za dvanáct kop grošů ročně, které měly být placeny každý rok ve třech splátkách. Diviš měl nájemci zanechat u kostela čtyřicet věder (*tina*) ovsa, dvacet žita a šest ječmene, čtyři hrachu a dvě krávy v ceně osmdesáti grošů a koně v ceně jedné kopy grošů, tři svině, každou v ceně deseti grošů, devět vepřů, každého v ceně šesti grošů, jeden vůz v ceně jedné kopy grošů, pluh s příslušenstvím, kohouta s jedenácti slepicemi. Nájemce byl povinen opravovat budovy fary, a když by se souhlasem faráře něco nového stavěl, tak měl na takovou stavbu vozit dřevo a ostatní materiál vlastními koňmi a farář by mu na oplátku za to slevil z nájmu. Po třech letech

¹⁵⁷⁰ LC V, s 63.

¹⁵⁷¹ LC V, s. 212.

¹⁵⁷² RBMV I/5, s. 1169, č. 4773.

¹⁵⁷³ RBMV I/5, s. 1170, č. 4775.

¹⁵⁷⁴ LC V, s. 232.

¹⁵⁷⁵ RBMV I/5, s. 1172, č. 4784.

¹⁵⁷⁶ LC V, s. 238.

¹⁵⁷⁷ LOC, s. 18.

¹⁵⁷⁸ RBMV I/5, s. 1223, č. 4976.

¹⁵⁷⁹ LOC, s. 18, 23, 26.

měl zase předat vše zpátky tak, jak to přijal. Měl také platit všechny poplatky s výjimkou papežských desátků, které by případně zaplatil farář.¹⁵⁸⁰

Diviš tehdy nejspíše studoval na univerzitě, neboť když si v roce 1404 směnil kostel v Zahrádce za faru v Hovorčovicích, byl už mistrem. Na jeho místo sem z Hovorčovic přišel farář Václav. Souhlas se směnou udělil Jan z Dubu, probošt kapituly Všech svatých na Pražském hradě a kanovník vyšehradský.¹⁵⁸¹ Za Václavova působení daroval v roce 1406 Václav jinak Vaněk řečený Snětovský ze Zahrádky jménem svým a svého kmotra Jindřicha, řečeného Klykač, ze Zahrádky roční plat dvou kop grošů faráři a jeho nástupcům. Plat byl určen pro spásu duší donátorů a za jejich příbuzné. Zapsán byl na jejich domech a majetcích v Zahrádce. Zahrádecký farář měl za to povinnost vydržovat u kostela manuálního vikáře a v případě, kdy by tak neučinil, měl být plat dáván k záduší a speciálně k údržbě ornátů a na knihy (*pro structura ac reformatione ornamentorum et librorum*).¹⁵⁸² Farář Václav je naposledy zmiňován v roce 1409, kdy je uveden jako přítomný jednání před korektorem kléru ve věci faráře z Vojslavic.¹⁵⁸³ V roce 1413 je zde uváděn další farář Michal, který si tehdy směnil zdejší faru s Jindřichem, kaplanem kaple sv Mikuláše na Vyšehradě. Souhlas se směnou udělil vyšehradský kanovník Mikuláš Hynek.¹⁵⁸⁴ Po dvou letech směnil Jindřich zdejší beneficium s farářem v Souticích Matějem. Souhlas se směnou tehdy udělil vyšehradský kanovník Vítek z Černčic.¹⁵⁸⁵

Zahrádecký kostel platil papežský desátek v roční výši třicet grošů.¹⁵⁸⁶ Zasvěcení kostela sv. Vítu je doloženo v roce 1713.¹⁵⁸⁷

Želiv – kostel sv. Petra

Kostel sv. Petra byl vystavěn želivským benediktinským opatem Reginardem a vysvěcen pražským biskupem Ottou, tedy před 10. červencem 1148, kdy biskup Otta zemřel.¹⁵⁸⁸ Již tehdy byl zasvěcen sv. Petrovi.¹⁵⁸⁹ Dnešní hřbitovní kostel sv. Petra, je pak považován za v jádře

¹⁵⁸⁰ AICP III, s. 258-259.

¹⁵⁸¹ LC VI, s. 127, DOLEŽALOVÁ, E.: *Světcenci pražské diecéze*, s. 191-192.

¹⁵⁸² LE V, s. 704-705.

¹⁵⁸³ AČ XLIII, s. 202-203, č. 428.

¹⁵⁸⁴ LC VII, s. 94.

¹⁵⁸⁵ LC VII, s. 171.

¹⁵⁸⁶ RDP, s. 54.

¹⁵⁸⁷ KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*, s. 71.

¹⁵⁸⁸ FRB II, s. 487. Že by byl vysvěcen právě v roce 1148, jak uvádí Zuzana Thomová, nelze prameny doložit. (THOMOVÁ, Z.: *Archeologické výzkumy*, s. 58).

¹⁵⁸⁹ FRB II, s. 419, 487. Názor, že je miněn kostel sv. Petra a nikoliv klášter zastává též Kurka (KURKA, J.: *Archidiakonáty*, s. 122), naproti tomu Anna Kernbach překládá toto místo jako „klášter ke cti svatého apoštola Petra“ (*Milevský letopis*, s. 106.), ale ve spojitosti s klášterem nikdy později patrocínium sv. Petra nenacházíme, nýbrž se objevuje patrocínium Panny Marie (např. CDB II, s. 274–277, č. 281.)

románský.¹⁵⁹⁰ V pramenech je uváděn jako sv. Petr před želivským klášteřem¹⁵⁹¹ a v 1366 také jako kostel svatého Petra za hradbami.¹⁵⁹²

Prvním zdejší známým farářem je Jan, který sem byl prezentován opatem Ctiborem v roce 1330.¹⁵⁹³ Zdejší patronátní právo drželi želivští opati, kteří sem prezentovali želivské kanovníky. Ze zdejších farářů víme více až o Závíšovi, který sem přišel v roce 1388 směnou z Mladých Břišť.¹⁵⁹⁴ V roce 1390 je zmiňován jako kustod želivského klášteřa.¹⁵⁹⁵ Ve funkci kustoda je doložen i jeho nástupce na místě faráře.¹⁵⁹⁶ V roce 1396 si Závíš směnil zdejší beneficium za faru v Senožatech,¹⁵⁹⁷ ale po jedenácti letech, v roce 1408, se směnou vrátil k sv. Petrovi.¹⁵⁹⁸ Stal se tehdy opět i kustodem klášteřa.¹⁵⁹⁹ 30. listopadu 1413 daroval Závíš ke spáse své a svých předků 15 kop grošů kounickému konventu, za něž měl být pořízen plat a za Závíše sloužena v Dolních Kounicích dvakrát do roka mše.¹⁶⁰⁰ V Želivě pak vydržel až do své smrti v roce 1419.¹⁶⁰¹ Dalším ze zdejších farářů, o nichž jsme lépe informováni, byl Jan, který zde působil v letech 1396 až 1408.¹⁶⁰² Zastával v této době rovněž funkci kustoda klášteřa.¹⁶⁰³ Pocházel z okolní nižší šlechty a jeho bratrancem byl Markvart z Lhotice. Spolu s ním dostal v roce 1400 od opata na dobu života tehdy pustý rybník u Krasoňova¹⁶⁰⁴ a budovaný rybník u vsi Vilémkova. Po jejich smrti měl rybník u Vilémkova připadnout želivské sakristii a jeho užitky měly být používány pouze pro zdejší sakristii a kostel a jejich zvelebování, což je zdůvodňováno také nedostatkem kalichů, knih, ornátů (*ornamentorum*), přičemž ty současné měly být zkažené stářím.¹⁶⁰⁵ Zmíněný rybník, který dnes nese jméno Vilímek, patřil ještě v roce 1448 želivské sakristii.¹⁶⁰⁶

Papežský desátek byl placen z kostela sv. Petra v roční výši 48 grošů. Vyšší desátek platil z želivských far už jen fara v Humpolci.¹⁶⁰⁷

¹⁵⁹⁰ SOMMER, P.: *Želiv Reginarda Metského*, s. 121.

¹⁵⁹¹ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 36.

¹⁵⁹² LC I/2, s. 78.

¹⁵⁹³ NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 36.

¹⁵⁹⁴ LC III–IV, s. 198.

¹⁵⁹⁵ RBMV III, s. 106, č. 237.

¹⁵⁹⁶ RBMV III, s. 185, č. 452.

¹⁵⁹⁷ LC V, s. 274.

¹⁵⁹⁸ LC VI, s. 243.

¹⁵⁹⁹ RBMV V/1 – 2, s. 139, č. 941.

¹⁶⁰⁰ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 46. Srov.: RBMV III, s. 287, č. 727.

¹⁶⁰¹ LC VII, s. 291.

¹⁶⁰² LC V, s. 274 a LC VI, s. 243.

¹⁶⁰³ RBMV III, s. 185, č. 452, LC VI, s. 243.

¹⁶⁰⁴ RBMV III, s. 182, č. 443.

¹⁶⁰⁵ SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listina sign. 43.

¹⁶⁰⁶ DOBIÁŠ, J: *Dějiny města Pelhřimova I*, s. 490

¹⁶⁰⁷ RDP, s. 54.

Závěr

Počátky osídlení řečického děkanátu spadají z velké části už do 12. století. Tehdy byly vystavěny i některé zdejší kostely. Rozšíření kostelní sítě pak zřejmě proběhlo ve 13. století a poslední kostely byly vystavěny ještě v první polovině 14. století.

Řečický děkanát patřil v rámci pražské diecéze mezi ty větší. Nacházelo se zde čtyřicet jedna farních kostelů, přičemž u kostela v Onšově byla dvě farní benefícia a působili u něj zároveň dva faráři. Dva kostely v děkanátu byly spravovány věčnými vikáři. Dále se na území děkanátu nacházely dva filiální kostely a jeden kostel, o jehož statusu není možno pro nedostatek pramenů nic usuzovat. Na hradě Lipnici se pak nacházela kaple proměněná mezi lety 1378 až 1380 v kapitolu.

Větší část kostelů patřila pod patronát církve. Církevní patronát tak mělo dvacet čtyři farních beneficií, zatímco šlechta držela patronátní práva k osmnácti farám. Z církevních institucí mělo u devíti kostelů patronátní právo pražské arcibiskupství, u devíti želivský klášter, u čtyř vyšehradská kapitula a po jednom děkan od sv. Jiljí a kustod pražské kapituly. V rámci pražské diecéze děkanát tímto množstvím církevních patronátů vynikal.¹⁶⁰⁸ Velkou změnu v rozložení patronátního práva znamenal až rok 1415, kdy na dobu svého života koupil Janek z Chotěmic řečické panství a s ním patronátní právo k osmi kostelům.

Oltářnických beneficií se nacházelo v děkanátu pouze šest. Zato manuálních vikářů drželi nebo měli držet faráři přinejmenším čtrnáct. Měly na to vliv snad nižší částky potřebné k zřízení místa manuálního vikáře. Malý počet oltářnických beneficií byl asi způsoben též tím, že velkou část patronátů držela církev a u zbývajících kostelů měla patronát nižší méně majetná šlechta. To potvrzují i některé případy založení oltářů, kdy se na plat pro oltářníka skládala celá řada osob.

Nově prezentovaní klerici měli většinou už kněžské svěcení, což je doloženo v ¾ případů. U kleriků, kteří svěcení ještě neměli, je pak často doloženo, že je záhy získali. Na želivské fary byli ustanovováni faráři pouze želivští premonstráti. V několika případech, kdy známe místo jejich původu, pocházeli z míst, kde měl klášter fary, případně z šlechtických rodů ze sousedství. Šlechtičtí patroni vybírali na své fary převážně kleriky z děkanátu, případně z blízkého okolí. Situaci, kdy prezentovali svého příbuzného, se podařilo doložit jen ve třech případech. Rovněž se objevuje jen zřídka, že by byl klerik prezentován ke kostelu ve svém rodišti. Vyšehradští kanovníci naopak neprezentovali na své fary žádného klerika z děkanátu

¹⁶⁰⁸ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Svět české středověké církve*, s. 32.

a jen několik z okolí. Rovněž na farách pražského arcibiskupství převažují spíše klerici, kteří nepocházeli z řečického děkanátu.

Klerici působili na beneficiích v řečickém děkanátu v průměru necelých sedm let, medián jejich působení pak vychází na čtyři roky. Během prvních pěti let ukončila své působení na beneficiu více než polovina kleriků a během prvních deseti let tři čtvrtiny. Více než dvacet let působil na beneficiu jen necelých osm procent kleriků. Nejčastější příčinou konce působení na beneficiu byla směna, kterou skončilo své působení 44 % duchovních. Zemřelo pak u beneficií necelých 32 % kleriků. Rozdílné výsledky se ale projevují u želivských far, kde nejčastější příčinou skončení působení na beneficiu byla rezignace. U těchto far byla také nižší úmrtnost kleriků lze tedy uvažovat, že starší řeholníci častěji na benefícia rezignovali, neboť byli materiálně zabezpečeni klášteřem.

Nejvíce směn proběhlo v rámci děkanátu. Na druhém místě se nachází sousední děkanát štěpánovský a poté Praha, do zbývajících sousedních děkanátů odcházeli klerici na základě směn již méně často.

Už před vypuknutím husitských válek se mohly šířit v děkanátu reformní myšlenky. Vliv na to mohl měl Čeněk z Vartemberka, jemuž patřil hrad Lipnice. Zřejmě pod jeho vlivem zpečetilo také vícero šlechticů z děkanátu stížný list proti upálení mistra Jana Husa. Zajímavé je, že se mezi signatáři objevují i osoby s vazbami k želivskému klášteřu. Vypuknutí husitských válek znamenalo konec katolické církevní správy na území děkanátu. Několik uprchlých kleriků je pak zmiňováno u papežského stolce. Poslední opora katolické strany v děkanátu, Jan z Leskovce, byl zabit husity ve střetnutí u Želiva v roce 1424.

Didaktický projekt

Možností, jak upoutat více pozornost žáků k dějepisu a obecně k zájmu o dějiny, představuje jejich zapojení do didaktického projektu. Zde bych chtěl ukázat možnosti, jak zpracovat takovýto projekt s tematikou středověké církevní správy pro oblast pražské diecéze. Projekt je vhodný především pro ty studenty, kteří mají alespoň základy latiny. Hlavní otázka projektu je především, jak motivovat žáky pro téma, a také nutnost věnovat tématu poměrně hodně času a dostatečně žáky při přípravě doprovázet. Hlavní motivací takového projektu pro žáky může být to, že zjistí něco zcela nového nebo přinejmenším dosud všeobecně neznámého z historie kostela či vícero kostelů ze svého okolí. Projekt může navíc výrazně rozšířit znalosti žáků o regionálních dějinách a mnohdy jim ty i propojit s dějinami celostátními. Neboť při zpracovávání takového projektu narazí i na postavy celozemského významu. Tak se objevují v souvislosti s místními dějinami pražští arcibiskupové, generální vikář Jan z Pomuku a další.

Při přípravě projektu je třeba, aby si žáci vybrali nebo jim bylo přiděleno několik kostelů, případně pouze jeden, když se jedná o některou významnější lokalitu (město). Přidělení jednoho kostela v případě vesnic by mohlo způsobit případný neúspěch, když by se k danému kostelu nepodařilo najít dostatek informací. Na začátku tvorby projektu je nutné žáky nejprve seznámit s literaturou, kterou je možno použít a dále jim pak postupně ukazovat i další prameny, které mohou použít.

Literatura

Pro řadu děkanátů je možno při vypracovávání didaktického projektu využít už zpracované práce věnované jejich kostelní síti a kléru.¹⁶⁰⁹ Vedle topografií zabývajících se jednotlivými děkanáty lze využít i práce postihující větší územní celky. Mezi takové práce patří *Posvátná místa Království českého* od Antonína Podlahy. Podlaha sice ve své práci zpracovává dějiny kostelů vždy v rámci některého novověkého vikariátu, ale k jednotlivým kostelům přináší i informace ze starších dějin. Zpracováno jím takto bylo celkem 16 vikariátů v pražském arcibiskupství.¹⁶¹⁰ Ve stejné době vznikla i práce Josefa Kurky *Archidiakonáty kouřimský, boleslavský, hradecký a diecéze litomyšlská*, v níž zpracoval jednotlivé středověké děkanáty zmíněných arcijáhenství a litomyšlské diecéze. U každého farního kostela uvádí výši odváděného papežského desátku, přehled patronů, jména prezentovaných farářů a případně další zjištění týkající se farnosti (donace, soudní spory, existence oltářů, kaplí).¹⁶¹¹ Pro pražské arcijáhenství pak přináší obdobné informace topografický slovník pražského arcijáhenství zpracovaný Zdeňkem Boháčem.¹⁶¹²

Vedle prací zaměřených bezprostředně na středověkou církevní topografii lze využít i další díla. Dobře tak lze využít práci Augusta Sedláčka *Hrady, zámky a tvrze království českého*, kde lze zjistit mnohé informace k patronům kostelů z řad šlechty.¹⁶¹³ K stavební podobě kostelů lze čerpat informace z Pocheho *Uměleckých památek Čech*.¹⁶¹⁴ Z dalších prací zahrnujících celé území Čech lze využít také Profousova *Místní jména v Čechách*¹⁶¹⁵ a Sedláčkův *Místopisný slovník*, v nichž lze též nalézt řadu informací ke zkoumaným lokalitám.¹⁶¹⁶

¹⁶⁰⁹ Viz tabulka níže.

¹⁶¹⁰ PODLAHA, Antonín: *Posvátná místa Království českého: dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v Království českém*. I–VII. Praha 1907–1913.

¹⁶¹¹ KURKA, J.: *Archidiakonáty*.

¹⁶¹² BOHÁČ, Zdeněk: *Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech*. Pražský archidiakonát. Praha 2001.

¹⁶¹³ SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrze Království českého* I–XV. Praha 1881–1927.

¹⁶¹⁴ POCHÉ, Emanuel et kol.: *Umělecké památky Čech I–IV*. Praha 1977–1982.

¹⁶¹⁵ PROFOUS, A.: *Místní jména v Čechách Jejich vznik, původní význam a změny*. I–III. Praha 1947, 1951; PROFOUS, A. – SVOBODA, J.: *Místní jména v Čechách*. Praha 1957.

¹⁶¹⁶ SEDLÁČEK, August, *Místopisný slovník historický království českého* Praha 1909.

Zpracované děkanáty

Děkanát

- Brandýský POŘÍZKA, Pavel: *Brandýský děkanát v pozdním středověku*. Bakalářská práce. Praha 2012.
- Dobrušský NEČADA, Václav: *Topografie kostelní sítě a klérus dobrušského děkanátu do doby husitské*. Magisterská diplomová práce. Brno 2018.
- Hradecký MAZANCOVÁ, Lenka: *Děkanát Hradec Králové. Rozbor na základě konfirmačních knih se zaměřením na mobilitu kléru*. Magisterská diplomová práce, Opava 2003.
- Chlumínský Michálek, Ivan: *Vývoj farní struktury chlumínského děkanátu v době předhusitské a husitské*. Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí I. 2011. s. 85–112.
- Jablonský MICHÁLEK, Ivan: *Jablonský děkanát v době předhusitské a husitské*. Ústecký sborník historický 2003: gotické umění a jeho historické souvislosti II, s. 13–52.
- Kamenecký DVOŘÁK, Tomáš: *Farní klérus v kameneckém děkanátu v letech 1354–1436*. Ústecký sborník historický 2004: gotické umění a jeho historické souvislosti III, s. 49–90.
- Lipský Vaněk, Vojtěch: *Sakrální architektura děkanátu lipského v písemných pramenech doby předhusitské*. Ústecký sborník historický 2001 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti I), s. 33–78).
- Litoměřický PELÁNKOVÁ, Monika: *Litoměřický děkanát ve 2. polovině 14. a na počátku 15. století. Situace ve venkovském prostoru litoměřického děkanátu v době předhusitské*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2002.
- Mnichovohradištský VODIČKA, Ondřej: *Topografie kostelní sítě na území mnichovohradištského děkanátu do doby husitské*. Bakalářská práce. Brno 2008.
- VODIČKA, Ondřej: *Klérus Mnichovohradištského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354–1436)*. Magisterská diplomová práce. Brno 2011.
- Německobroský KAŠPAROVÁ, Petra: *Německobroský děkanát ve druhé polovině 14. století a na počátku 15. století*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2003.

- Plzeňský SCHMIDT, Ondřej: *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské. Bakalářská diplomová práce.* Brno 2012.
- SCHMIDT, Ondřej: *Farní síť plzeňského děkanátu do doby husitské.* Mediaevalia Historica Bohemica 18/1. 2015, s. 7-99.
- Podbrdský MICHÁLEK, Ivan: *Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské.* Minulostí Berounska 13, 2010, s. 25–67.
- MICHÁLEK, Ivan: *Duchovenstvo podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské.* Minulostí Berounska 14. 2011, s. 31–80.
- MANDZÁK, Ondrej: *Podbrdský děkanát v pozdním středověku.* Bakalářská práce Katedra pomocných věd historických a archivnictví, FF, UK, Praha 2011.
- Dostupné online.
- Prácheňský VLASÁK, Jiří: *Prácheňský děkanát v pozdním středověku.* Diplomová práce FF UK, Praha 2015.
- VLASÁK, Jiří: *Prácheňský děkanát v pozdním středověku.* Vlastivědný sborník Muzea Šumavy IX, 2016, s. 139–179.
- Rakovnický MANDZÁK, Ondrej: *Rakovnický děkanát v pozdním středověku.* Diplomové práce Katedra pomocných věd historických a archivnictví, FF, UK, Praha 2014.
- Slánský KINDLOVÁ, Jana: *Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu.* Středočeský sborník historický 35. 2009, s. 3–129.
- Třebeňský HLAVSOVÁ, Petra: *Církevní správa třebeňského děkanátu ve 2. polovině 14. a na počátku 15. století.* Diplomová práce. Ústí nad Labem 2003.
- Turnovský ČASÁROVÁ, Veronika: *Turnovský děkanát v pozdním středověku.* Bakalářská diplomová práce. Praha 2011.
- Ústecký MICHÁLEK, Ivan: *Vývoj církevní správy v ústeckém děkanátu v době předhusitské.* Diplomová práce 2001.
- MICHÁLEK, Ivan: *Ústecký děkanát v době předhusitské – Vymezení polohy a vývoj farní struktury.* Ústecký sborník historický 2001, Gotické umění a jeho historické souvislosti I., Ústí nad Labem 2001, s. 11–32.

MICHÁLEK, Ivan: *Farní klérus ústeckého děkanátu v době předhusitské*. Ústecký sborník historický. 2005, s. 9–46.

Volyňský

KROUPOVÁ, Iva: *Topografie kostelní sítě na území volyňského děkanátu do doby husitské*. Bakalářská diplomová práce. Brno 2017.

Žatecko

MOULISOVÁ, Lucie: *Severozápadní část žateckého děkanátu ve druhé polovině 14. a na počátku 15. století*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2004 (věnuje se pouze části děkanátu).

HAVRLANT, Jaroslav: *Žatecko na cestě k husitské revoluci ve světle církevních dějin*. Sborník Katolické teologické fakulty VI. 2004, s. 145–183.

Prameny

Pro zkoumání minulosti jednotlivých farních kostelů a středověké církevní zprávy se z pražské arcidiecéze zachovala celá řada pramenů. Níže představím jednotlivé prameny využitelné při zpracovávání didaktického projektu. Tyto prameny jsou sice psány především v latině, ale v některých případech jsou dosti stereotypní a opakují se v nich stále stejné formulace a stejná slovní zásoba a pro jejich základní využití a pochopení tak není potřeba hlubší znalosti latiny.

Rejstříky papežských desátků

Významným pramenem pro poznání struktury farní sítě v pražské diecézi jsou rejstříky papežských desátků. Jsou v nich totiž uvedeny jednotlivé fary s částkou, kterou zaplatily jako papežský desátek. Jednotlivé farnosti jsou zde řazeny podle děkanátů a ty podle arcijáhenství, rejstříky tak podávají přehled o správním rozdělení pražské diecéze.

O vybírání papežských desátků existuje pro Čechy řada zmínek již ze 13. a z první poloviny 14. století.¹⁶¹⁷ První rejstřík s doklady o desátku odvedeném z jednotlivých far se dochoval až z roku 1352. Další rejstřík pochází z roku 1367, avšak obsahuje pouze arcijáhenství kouřimské a pražské. Rejstříky se dále dochovaly také z let 1369, 1384-1385, 1399, 1403 a poslední asi z let 1403-1404, o jehož datování panovaly nejasnosti. Poslední rejstřík musel dle osob v něm zmiňovaných vzniknout mezi 9. únorem 1403 a 3. únorem 1406. Tomek jej pak řadí spíše k roku 1405, neboť se dochoval rejstřík z roku 1403 a Tomek považoval za nepravděpodobné, že by se papežský desátek vybíral dvakrát po sobě.¹⁶¹⁸ Kamil Krofta, který znal už doklady o tom, že desátek byl mnohdy vybírán i tři roky za sebou, a že i v roce 1401

¹⁶¹⁷ KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa* VI, s. 21-34, 172-174, 272.

¹⁶¹⁸ RDP, s. III-VI.

byl vyhlášen tříletý desátek, jenž se měl vybírat od Vánoc 1401, datuje tento desátek do roku 1404.¹⁶¹⁹ Jaroslav Eršil našel souvislost mezi tímto rejstříkem a rejstříkem z roku 1403. Zatímco v rejstříku z roku 1403 chybí platby u řady farností, v druhém rejstříku s nejasným datováním se právě tyto objevují, a naopak tu chybí platby u farností, jež zaplatili desátek už v roce 1403. Rejstřík z roku 1403 pak není rejstříkem papežského desátku, ale rejstříkem plateb, jež začali vymáhat Jan Kbel a Jan z Malešic. Zmíněné totiž zemřelý arcibiskup Mikuláš Puchník jmenoval svými prokurátory ve věci získání palia. Udělení palia bylo spojeno s velkým poplatkem a rovněž cesta prokurátorů k papežskému stolci si vyžádala velké náklady. Dříve než stačil tyto dluhy Puchník uhradit, zemřel a dlužnými za astronomické částky zůstali Jan Kbel a Jan z Malešic. Ti se pokusili celou situaci řešit tak, že začali vybírat od duchovních poplatky na „pallium“ na uhrazení dluhu. Výběr se tehdy setkal s odporem kléru, který podal proti němu apelaci k papeži. Nový arcibiskup Zbyněk Zajíc z Házmburka následně vybírání tohoto poplatku zrušil a sám začal vybírat příspěvek na uhrazení vlastního palia. Ti kdo už ale zaplatili v roce 1403 Malešicovi, byli nyní od placení osvobozeni a v rejstříku se u nich objevuje poznámka, že dali už Malešicovi (*dedit Malessic*). Dochovaný rejstřík zachycuje příspěvky ve výši pololetních desátků, ale na palium byly vybírány částky ve výši celoročních desátků, platba tedy byla rozdělena na dvě pololetí. S vybíráním příspěvku na Zbyňkovo palium se začalo nejspíše hned po synodě konané v říjnu 1403 a skončilo se v roce 1404.¹⁶²⁰

Výtěžky papežského desátku nebyly vždy určeny bezprostředně papeži. Už králi Janovi bylo dvakrát povoleno vybírat papežský desátek k jeho užitku.¹⁶²¹ A rovněž některé další desátky za vlády Karla IV. a Václava IV. byly určeny pro krále, většinou ale s nějakým konkrétním účelem (tažení do Itálie, korunovační jízdy) a v roce 1407 byl vyhlášen papežský desátek k uhrazení dluhů, jež zanechali pražskému arcibiskupovi jeho předchůdci.¹⁶²²

Rejstřík papežského desátku z roku 1384 byl vydán už v roce 1683 Bohuslavem Balbínem. Znovu jej vydal spolu s dalšími dochovanými v roce 1873 Václav Vladivoj Tomek.¹⁶²³ Pouze rejstřík pocházející z roku 1403, nebyl v době, kdy Tomek sestavoval svou edici, nalezen a tak mohl Tomek vycházet pouze z výtahů, které si z něj učinil o dvacet let dříve.¹⁶²⁴ Tento rejstřík byl později znovu objeven v archivu Národního muzea.¹⁶²⁵

¹⁶¹⁹ KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa* VI, s. 274.

¹⁶²⁰ Eršil, J.: *Zatížení církevními dávkami*, s. 535-543.

¹⁶²¹ KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa* VI, s. 31-34.

¹⁶²² K tomu podrobně: KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa* VI VI, s. 172-181, 187-189, 195-196, 274-275.

K okolnostem desátku z roku 1405 též: Eršil, J.: *Zatížení církevními dávkami*, s. 543-552.

¹⁶²³ RDP, s. III-V.

¹⁶²⁴ RDP, s. V a XI.

¹⁶²⁵ Eršil, J.: *Zatížení církevními dávkami*, s. 534.

Papežské desátky umožňují uvažovat o hmotném zabezpečení fary. Není ale možno na základě nich přesně odhadnout výši příjmů benefícia. Na možná úskalí těchto úvah upozornil už Tomek, když ukázal, že částka placená jako desátek je menší nežli jedna desetina ročních příjmů. Desátek se pak dle něj počítal z čistého příjmu ze stálých platů a užitků. Zároveň uvádí, že se desátek platil stále menší, nežli byla desetina tohoto čistého příjmu. To si Tomek vysvětluje tak, že duchovenstvo nejspíše část příjmů zamlčovalo. A zamlčováním také vysvětluje neměnnost výše desátků u jednotlivých benefícií, ač ty získávaly nové příjmy.¹⁶²⁶ Krofta naopak má za to, že neměnnost byla způsobena tím, že při vybírání desátků, byly používány dřívější rejstříky a nepřihlíželo se k tomu, zda se důchody benefícia změnily.¹⁶²⁷ Podle Rostislava Nového představovaly papežské desátky zhruba 1/20 až 1/30 skutečného výnosu benefícia.¹⁶²⁸

V rámci didaktického projektu, je možno desátky dobře využít, neboť orientace v edici je poměrně snadná. Zápisy ke každému beneficiu začínají vždy jménem lokality a výši desátků dle nejstaršího dochovaného rejstříku (k zjištění toho, o jaký rejstřík se jedná, se musí listovat v edici zpět až k místu, kde je nadepsán rok). Poté následuje závorka, v níž je uvedeno jméno lokality a číslo udávající stranu, na které se tato lokalita nachází v Palackého *Popisu království českého*. Poté následují menším písmem na novém řádku informace z dalších rejstříků k dané lokalitě. Vždy je uveden nejprve letopočet značící, o který rejstřík jde a poté jméno lokality a výše desátku. Když je u některého roku uvedeno *item*, značí to pouze to, že je jméno lokality uváděno stejně jako v předešlém desátku, výši desátku ale Tomek uvádí vždy číslem, takže když je uvedeno *item* (it.), ale není uvedena žádná částka, znamená to, že ani v originálním rejstříku není uvedena platba nýbrž pouze jméno lokality. Latinských slov se v desátcích moc neobjevuje, nejčastější jsou zkratky *sxg.* – kopa a *gr.* – groše. Dále se zde někdy objevuje výraz *tenetur* značící, že fara za desátek dluží, nebo naopak je uvedeno jméno faráře a *solvit* – tedy že farář zaplatil. U některých far lze nalézt také slovo *pauper* značící, že je fara chudá a nemohla tedy desátek zaplatit.

Z rejstříku desátků tak mohou žáci zjistit, do kterého děkanátu kostely náležely, které kostely v děkanátu byly bohatší a které byly naopak například zcela chudé. Rejstříky také často přinášejí nejen první zmínku o samotném kostele, ale mnohdy i o lokalitě, v níž kostel stojí.

¹⁶²⁶ RDP, s. VII-X.

¹⁶²⁷ KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa* VI, s. 278.

¹⁶²⁸ NOVÝ, Rostislav: *K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské*. Sborník historický 9, 1962, s. 177.

Mohou zde objevit též jména některých farářů a zjistit, jaká jména byla pro ves užívána ve středověku, přičemž někdy mělo pojmenování lokality ve středověku jinou podobu nežli dnes.

Liber ordinationum cleri

Ordinační knihy či seznamy obsahují údaje o osobách, jimž bylo uděleno svěcení. Jejich vznik nebyl dosud jednoznačně objasněn. Podle jedné varianty se jedná o seznam pořízený biskupskou kanceláří za účelem evidence svěcených osob, který měl umožnit lepší přehled o způsobilosti kandidátů pro udělení svěcení. Podle druhé hypotézy měly sloužit jako pomůcka při přípravě svěcení. Svěcenci totiž předtím, než přistoupili ke svěcení, měli vykonat zkoušku, tyto seznamy pak měly uvádět buď osoby, které tuto zkoušku složily, anebo ty, které k ní měly jít. V pražské diecézi se tyto seznamy dochovaly z let 1395-1416. Tyto seznamy byly dodatečně svázány do jedné knihy, přičemž není vždy zachováno chronologické pořadí a seznamy nejsou úplné. Eva Doležalová odhaduje, že čtvrtina až polovina kandidátů vyšších stupňů svěcení chybí.¹⁶²⁹

Pro zkoumání minulosti konkrétního kostela má tento pramen ten význam, že u svěcenců bývá (zdaleka ne ve všech případech) uvedeno beneficium, ke kterému byli svěceni, což patřilo u vyšších svěcení mezi podmínky, které měl kandidát splňovat.¹⁶³⁰ V seznamech je také uváděno odkud kandidát na svěcení pocházel, a je tak možné při větším počtu kleriků z jedné lokality uvažovat nad zvýšenou kvalitou tamní duchovní správy či farní školy.

Ordinační seznamy z pražské diecéze edičně zpřístupnil v roce 1922 Antonín Podlaha.¹⁶³¹

Pro využití v rámci didaktického projektu se seznamy dobře hodí, neboť mají poměrně ustálenou strukturu a je možné se v nich zorientovat i bez větší znalosti latiny. U svěcení je uváděn nejprve nadpis s datem a místem svěcení a jménem světitele, načež následuje výčet svěcených kleriků.¹⁶³² Tento výčet bývá ještě rozčleněn podle toho, odkud klerici pocházeli např. *De t. Boleslaviensis*, tedy z Boleslavského arcijáhenství. Dále se objevuje druh svěcení, který měli svěcenci přijmout. Rozlišovala se nižší svěcení (udělení první tonsury, cantor, ostiář, lector, exorcista, akolyta) a vyšší (podjáhen, jáhen, kněz).¹⁶³³ V pražských ordinačních seznamech se objevují stupně svěcení od akolyty výše a pouze výjimku tvoří několik záznamů o udělení první tonsury.¹⁶³⁴ To, který stupeň měl svěcenec přijmout, je v edici uváděno prostřednictvím zkratk: **a.** značí akolytu, **sd.** subdiakon – podjáhna, **d.** diakon – jáhna a **p.**

¹⁶²⁹ DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze*, s. 48-51.

¹⁶³⁰ DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze*, s. 32.

¹⁶³¹ LOC.

¹⁶³² Podrobně o tom DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze*, s. 52-54.

¹⁶³³ DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze*, s. 43-48.

¹⁶³⁴ DOLEŽALOVÁ, E.: *Svěcenci pražské diecéze*, s. 67.

presbyter – kněze. Po těchto zkratkách vždy následuje výčet osob, které dané svěcení měly přijmout. Bývá uváděno jméno svěcence, dále jméno jeho otce a místo původu, například: *Martin Blasii-Benatek*, tedy Martin syn Blažeje (Blažejův) z Benátek [nad Jizerou]. Dále se objevuje ještě určení benefícia, ke kterému byl klerik svěcen, šlo buď o některý kostel, např.: *ad t. eccl. in Zahradka*, tedy k titulu kostela (*ecclesie*) v Zahradce nebo o oltář, např. *ad. t. alt. Sanctarum Virginum in eccl. S. Nicolai in foro pullorum Maioris civitatis pragen.* – tedy k titulu oltáře (*altaris*) svatých Panen v kostele sv. Mikuláše na Kurném trhu na Větším (Starém) Městě pražském.

Konfirmační knihy.

Proces ustanovení klerika k beneficiu se skládal s několika částí. Nového klerika musel k beneficiu nejprve prezentovat jeho patron. To se dělo buď písemnou prezentací, kterou zmíněný klerik donesl ke generálnímu vikáři nebo se mohl ke generálnímu vikáři dostavit patron i osobně a prezentovat jej ústně. Častější byl nejspíše způsob písemný.¹⁶³⁵ Následně byl pověřen generálním vikářem některý farář z okolí, aby učinil ohlášky nového kandidáta, aby mohly být vzneseny případné námitky. Po vykonání ohlášek byl pověřen některý farář, aby klerika k beneficiu uvedl a dále byla vydána listina, jíž byl k beneficiu confirmován. Listiny o potvrzení klerika k beneficiu byly zapisovány do konfirmačních knih. Konfirmační listina měla pro faráře velký význam, protože potvrzovala jeho ustanovení na beneficum a v případě nějakých pochybností či snah zpochybnit jeho držbu s ní mohl prokázat své právo.¹⁶³⁶ Proto si tyto listiny nechávali klerici zapisovat i do konfirmačních knih. V případě, když by o listinu přišli, mohla jim být na základě zápisu vystavena nová. Tak je v konfirmační knize zmiňován případ faráře, kterému jeho konfirmační listina shořela a on si nechal následně vystavit duplikát.¹⁶³⁷ Zápisy knih ale nejsou úplné, neboť všichni faráři si své listiny nenechali zapsat, a také proto, že některé folia v rukopisech konfirmačních knih dnes chybí.¹⁶³⁸

Zápisy v konfirmačních knihách mají poměrně ustálenou strukturu a objevuje se zde poměrně omezená latinská slovní zásoba. Zkrácený opis konfirmační listiny může vypadat například takto:

Bozeyow. In ecclesia in Bozeyow per mortem Michaelis vacante, ad presentaiconem Hugonis, Przibiconis Portywe et Ulrici de Bozeyow patronorum, Symonem presbyterum de Tyn instituimus plebanum.

¹⁶³⁵ Hledíková, Z.: Svět české středověké církve, s. 343-344.

¹⁶³⁶ Zylinská, Blanka: „*Vestre reverendissime paternitati duximus presentandum.*“ Role a podoba písemností při obsazování církevních beneficií ve středověku, s. 106, 110.

¹⁶³⁷ LC I/1, s. 29.

¹⁶³⁸ DVOŘÁK, T.: *Farní klérus*, s. 65.

První tučně vyznačené slovo označuje kostel, jehož se zápis týká, tedy zde kostel v Božejově. Poté je zopakováno, že jde o kostel v Božejově, načež je uvedeno *per mortem michaelis vacante*, což značí, že byl tento kostel uprázdněn (*vacante*) smrtí (*per mortem*) Michala. Na místě *per mortem* by mohlo být ještě *per assecucionem*, což znamená, že dosavadní farář získal (nastoupil) jiné beneficium, nebo *per resignacionem* – tedy, že dosavadní farář na beneficium rezignoval. Následují slova *ad presentaiconem Hugonis, Przibiconis Portywe et Ulrici de Bozeyow patronorum*, tedy na presentaci patronů a jejich jména. Poté je uvedeno jméno nového faráře, kterého zmínění patroni prezentovali: *Symonem presbyterum de Tyn* a nakonec slova *ustanovujeme farářem (instituimus pelbanum)*. Souvisle by pak překlad tohoto konfirmačního záznamu zněl: Ke kostelu v Božejově uprázdněnému smrtí Michala ustanovujeme na presentaci patronů Huga, Přibíka, Protivy a Oldřicha z Božejova farářem kněze Šimona z Týna.

Akta korektora kléru

Úřad korektora kléru patří mezi specifikum pražské arcidiecéze. Tento úřad se začal formovat za arcibiskupa Arnošta z Pardubic a svou působností měl blízko k instituci arcijáhnů. Oproti ní měl ale pro arcibiskupa tu výhodu, že se jednalo o úřad, nikoliv o beneficium. Biskup mohl tedy dosadit za korektora osobu dle vlastní volby. Naproti tomu u beneficií (např. arcijáhenství) hrozilo, že na ně získá některý klerik od papeže provizi a bude se domáhat, aby byl k němu ustanoven, přičemž takovéto papežské zásahy do obsazování arcijáhenství byly velmi časté. Pod působnost korektora spadali pouze klerici, nad jejichž životem a mravy dohlížel. Náplní jeho činnosti bylo trestní soudnictví, nikoliv spory mezi jednotlivými duchovními. Zprvu patřily do činnosti korektorů i vizitace náležející do pravomocí arcijáhnů, později je ale od této činnosti upuštěno a již za Jana Očka z Vlašimi není tato činnost s korektory spojována. Korektor už tehdy vystupuje jako instituce nadřazená arcijáhnům, kteří mu měli nahlašovat delikventy zjištěné při vizitacích.¹⁶³⁹ Vedle arcijáhnů nahlašovali korektorovi provinilé kleriky i venkovští děkani. Kleriky páchající nepravosti měli nahlašovat rovněž ostatní faráři.¹⁶⁴⁰ V zápisech akt korektora kléru dále nalezneme vedle nahlášení provinilce korektorovi arcijáhnem, děkanem nebo některým jiným farářem, také případy, kdy byl delikvent zajat a předán korektorovi patronem kostela, městským úředníkem nebo některým šlechticem.¹⁶⁴¹ Provinilého klerika následně předvolal korektor před svůj úřad vyslechnul jej a případně mu udělil trest nebo napomenutí.¹⁶⁴² Vyšetřování konal korektor buď v žalární místnosti nebo ve

¹⁶³⁹ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 72-73, 77-79.

¹⁶⁴⁰ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 85, 91-92.

¹⁶⁴¹ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 104.

¹⁶⁴² *Acta correctoris cleri civitatis et diocesis Pragensis annis 1407-1410 comparata* ed. Joannis Adámek, Praha 2018, s. VII.

svém pokoji v arcibiskupském dvoře.¹⁶⁴³ Pod korektora spadal písař, který vedl akta a někdy byl i pověřen, aby jej zastupoval. Dále jsou zmiňováni další služebníci, u nichž neznáme náplň jejich činnosti.¹⁶⁴⁴

Z korektorovy činnosti se nám dochoval jeden svazek akt z let 1407-1410. Nacházíme v nich výsledky podezřelých, svědků a usvědčených provinilců. Dále rozsudky, zápisy o uvalení trestů, uvěznění, propuštění z vězení, či omilostnění a také zápisy o procesních úkonech.¹⁶⁴⁵

Akta nebyla pouze pomocnou knihou korektora, ale měla též veřejně právní platnost. Tím lze vysvětlit, že se do akt vedle běžné agendy korektora dostaly i zápisy o dluzích. Obsahově nejpočetněji jsou v aktech zastoupeny případy stíhání a vyšetřování kleriků pro konkubinát. Četné jsou též případy krádeží a loupeží. Dále se zde objevuje v menší míře rozmanité spektrum provinění jako byla hra v kostky, návštěvy krčem či různé přečiny proti řádné duchovní správě (vymáhání poplatků za zpovědi, nezachovávání rezidence, zcizování kostelního majetku, neznalost základních modliteb apod.).¹⁶⁴⁶

Akta korektoru kléru byla vydána Janem Adámekem.¹⁶⁴⁷ Pro potřeby didaktického projektu je ale možné využít starší práci Antonína Podlahy. Podlaha v ní do češtiny parafrázuje obsah akt, který řadí tematicky. Oproti originálu zde mohou scházet některé osoby, které jsou v zápisu zmiňovány jako přítomné jednání. Pro využití v rámci didaktického projektu je tato Podlahova práce ideální.¹⁶⁴⁸

Vypracování projektu

Na základě zmíněných pramenů a literatury mohou studenti zjistit mnoho nového k vybraným kostelům. Mnohé děkanáty jsou sice už v jisté formě zpracovány, ale tato zpracování nejsou vždy zcela úplná. Mnohdy se jedná navíc o zpracování pouze formou diplomových prací, které jsou někdy dostupné pouze v knihovnách daných univerzit a nemají větší obecný dosah. Při zpracování takového projektu by musel pedagog věnovat studentům velké množství času, aby je naučil pracovat se zmíněnými prameny. Nestačilo by je pouze představit, ale musel by s nimi projít a přečíst vícero záznamů daných pramenů. Mnoho času by bylo nutné jistě věnovat zvláště konfirmačním knihám. Věřím však, že po přečtení vícero záznamů by s nimi mohli pracovat studenti sami. Bylo by však nutné průběžně kontrolovat jejich interpretace. Správné

¹⁶⁴³ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 105.

¹⁶⁴⁴ *Acta correctoris cleri*, s. XI-XII.

¹⁶⁴⁵ Tamtéž, s. XVII.

¹⁶⁴⁶ HLEDÍKOVÁ, Z.: *Korektoři kléru*, s. 92-96.

¹⁶⁴⁷ *Acta correctoris cleri civitatis et diocesis Pragensis annis 1407-1410 comparata* ed. Joannis Adámek, Praha 2018.

¹⁶⁴⁸ Antonius Podlaha: *Akta korektorů duchovenstva diecéze pražské z let 1407–1410*. Pragae 1921.

pochopení práce s konfirmačními knihami by mohlo být zároveň motivací k práci na didaktickém projektu, protože právě z nich je možné zjistit řadu nových informací.

Po shromáždění informací z pramenů a literatury by žáci mohli přistoupit k jejich zpracování a následně k prezentaci, například uspořádáním komentované výstavy s bannery, které by představily jednotlivé kostely a jejich klérus. Informace o jednotlivých kostelech by mohli doplnit i o jejich fotografie, případně i mapky znázorňující odkud k těmto kostelům faráři přicházeli.

Takovýto projekt může studenty přivést k většímu zájmu o předmět a o historii jejich okolí a vyzkoušet si prezentaci výsledků své práce před veřejností.

Soupis zkratek

AČ – Archiv český

AICP – Soudní akta konsistoře pražské

AMKV – Archiv Metropolitní kapituly u sv. Víta

APH – Archiv Pražského hradu

CDB – Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae

CDM – Codex diplomaticus et epistolaris Maraviae

CIM – Codex iuris municipalis

DRC – Decem registra censuum Bohemica

FRB – Fontes rerum Bohemicarum

LC – Libri confirmationum

LE – Libri erectionum

LOC – Liber ordinationum cleri

kl. – klášter

MHUP – Monumenta historica universitatis carolo-ferdinandae pragensis

MVB – Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia

NA – Národní archiv

NB – Neubearbeitung

RBM – Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae

RBMV – *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV*

RDP – Registra decimarum papalium

RI – Regesta imperii

RTT – Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých

RTV – Reliquiae tabularum terrae citationum vetustissimae

ŘP – Řád premonstrátů

SOA – Státní oblastní archiv

Využité archivní fondy

Archiv národního muzea, Sběrka pergamenů A,

Archiv pražského hradu (=APH), Archiv metropolitní kapituly u sv. Víta (=AMKV),

MZA Brno, E 67, sbírka matrik, sign. 6322.

NA Praha, Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, listina

NA Praha, Desky zemské větší

NA Praha, Řád premonstrátů, Strahov, listiny.

NA Praha, Stabilní katastr, Praha, Indikační skica

SOA Třeboň, Premonstráti Želiv, listiny

SOkA Jihlava, Emanuel Schwab.

SOkA Jihlava, AMJ do roku 1848,

Tištěné prameny

Acta summorum pontificum res gestas Bohemicas aevi praehussitici et hussitici illustrantia I-II. Ed. Jaroslav Eršil. Praha 1980.

Archiv český čili staré písemné památky české i moravské I. Ed. František Palacký. Praha 1840,

Archiv Český XXXI. První kniha provolací desk dvorských z let 1380 – 1394. Ed. Gustav Friedrich. Praha 1921

Archiv český XLIII: Acta correctoris cleri civitatis et diocesis Pragensis annis 1407-1410 comparata. Ed. Jan Adámek. Praha 2018.

Beiträge zur Geschichte der Hussitischen Bewegung V. Ed. Archiv für österreichische Geschichte 82, Wien 1895

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae V. Edd. Antonín Boček et Josef Chytil. Brunae 1850

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae VII. Edd. P. Ritter von Chlumecky – Josef Chytil – Vincenc Brandl. Brünn 1858-1868.

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae XIII. Ed Vincenc Brandl. Brünn 1897.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae (=CDB) I. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1897

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae (=CDB) II. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1912.

Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae (=CDB) III/1. Ed. Gustav Friedrich. Pragae 1942.

- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae III/2.* Ed. Gustav Friedrich et Zdeněk Kristen. Pragae 1962
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV/1.* Edd. Jindřich Šebánek et Sáša Dušková. Pragae 1962.
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae V/1.* Ed. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková. Pragae 1974
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae V/2.* Ed. Jindřich Šebánek – Sáša Dušková. Pragae 1981
- Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae VI/1.* Edd. Zbyněk Sviták – Helena Krmíčková – Jarmila Krejčíková – Jana Nechutová. Pragae 2006.
- Codex iuris municipalis regni Bohemie II.* Ed. Jaromír Čelakovský. Praha 1895.
- Codex iuris municipalis regni Bohemie IV/1.* Ed. Antonín Haas. Praha 1954.
- Decem registra censuum Bohemica.* Ed. Josef Emler. Praha 1881.
- Fontes Rerum Bohemicarum II.* Ed. Josef Emler. Praha 1874.
- Fontes Rerum Bohemicarum V.* Edd. Jaroslav Goll – Josef Emler – Jan Gebauer. Praha 1893.
- Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně.* Ed. Jan Bedřich Novák. Praha 1903
- Letopis Vincenciův a Jarlochův.* Edd. Heřmanský, František – Fiala Zdeněk. Praha 1957
- Liber ordinationum cleri 1395-1416.* Ed. Antonín Podlaha. Pragae 1922.
- Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim I-X.* Edd. F. A. Tingl et J. Emler, Praha 1865 – 1889.
- Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV. I-VII.* Edd. K. Borový, A. Podlaha, J. Pelikán et H. Pátková, Praha 1875 – 1879, 1927 et 2002.
- LISTINÁŘ A LISTÁŘ Oldřicha z Rožmberka. I.* Ed. Blažena Rynešová. Praha 1929,
- M. Jan Hus jako universitní rektor a profesor.* Ed. Evžen Stein – Bohumil Ryba. Praha 1948.
- M. Jana Husi: Korespondence a dokumenty.* Ed. Václav Novotný Praha 1920.
- Milevský letopis. Zápisky Vincencia, Jarlocha a Ansberta.* Edd. Anna Kernbach – Martin Wihoda. Praha 2013
- Monumenta Germaniae Historica. Diplomatum regum et imperatorum Germaniae IX. Conradi III. et filii eius Heinrici diplomata.* Ed. Friedrich Hausmann. Wien – Köln Graz 1969, s. 189–192, č. 106
- Monumenta Historica Boemiae III.* Ed. Gelasius Dobner. Pragae 1774.
- Monumenta historica universitatis carolo-ferdinandae pragensis(=MHUP) II.* Prague 1834

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia. Tomus prodromus. Ed Zdeňka Hledíková. Pragae 2003.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia I. Ed. Ladislav Klicman. Pragae 1903.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia II. Ed. Jan Bedřich Novák. Pragae 1907.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia II. Ed. Bedřich Jenšovský Pragae 1943.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia IV. Ed. Karel Stloukal. Pragae 1949 – 1953.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia V. Ed. Kamil Krofta. Pragae 1903 – 1905.

Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia VII. Ed. Jaroslav Eršil, Prague 1996–2001.

Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých I-II. Ed. Josef Emler. Praha 1870 – 1872.

Regesta Bohemie et Moravie aetatis Vencelsai IV. I/2, I/4, I/5 I/6. Ed. Věra Jenšovská. Pragae 1971 -1982.

Regesta Bohemie et Moravie aetatis Vencelsai IV. III. Fontes Archivi publici Trebonensis. Ed. Božena Kopiczková. Pragae 1989.

Regesta Bohemie et Moravie aetatis Vencelsai IV. V/I – 2. Edd. Karel Beránek – Věra Beránková. Prague 2007.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae II. Ed. Josef Emler. Pragae 1882.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III. Ed. Josef Emler. Pragae 1890.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae IV. Ed. Josef Emler Pragae 1892.

CDB V/1, s. 209-210, č. 130.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae V/2. Ed. Blažena Rynešova – Jiří Spěváček. Praha 1960.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae V/3. Ed. Jana Zachová. Dolní Břežany 2000.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae VI/1. Ed. Bedřich Mendl. Pragae 1928.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae VII/5. Edd. Milena Linhartová - Bedřich Mendl. Praha 1963

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae VIII/1. Ed. Lenka Blechová. Praha 2014.

Regesta Imperii (=RI) XI. Regesten Kaiser Sigismunds (1410–1437). nach Archiven und Bibliotheken geordnet, hg. v. Karel HRUZA. Band 3. Die Urkunden aus den Archiven und Bibliotheken Südböhmens (=NB III). Edd. Petr ELBEL – Přemysl BAR – Stanislav BARTA – Lukáš REITINGER. Wien – Köln – Weimar 2016

Registra decimarum papalium. Ed. Václav Vladivoj Tomek. Praha 1873.

Soudní akta konsistoře pražské I–VI. Ed. Ferdinand Tadra. Praha 1893–1901.

Soupis poddaných podle víry 1651: Čáslavsko 1–2. Ed. Magda Zahradníková, Eva Štrejnová. Praha 1999.

Vizitační protokol pražského arcijáhna Pavla z Janovic z let 1379 – 1382. Ed. Ivan Hlaváček – Zdeňka Hledíková. Praha 1973

Výbor z literatury české II. Ed. Karel Jaromír Erben. Praha 1868

Zapomenuté listiny kláštera Želiv z předhusitského období. Ed. Jaroslav Čechura. Jihočeský sborník historický LVII/1. 1988, s. 25-38.

Seznam použité literatury

BARTA, Stanislav: *Zástavní listiny Zikmunda lucemburského na církevní statky (1420–1437)*. Brno 2016.

BIRNBAUMOVÁ, Alžběta: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese čáslavském*. Praha 1929.

BISTRICKÝ, Jan – ČERVENKA Stanislav: *Olomoucké Horologium*. Olomouc – Praha 2011

BISTRICKÝ, Jan: *Písemnosti olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka*, Sborník archivních prací 33, č. 1. 1983, s.32-74.

BERÁNEK, Jan: *Nástěnné malby v kostele sv. Markéty v Loukově*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 62–65.

BERÁNEK, Jan: *Zámek v Červené Řečici: čtyři životní etapy panského sídla*. Památky Vysočiny IV. 2012, s. 11–55.

BEZDĚKA, Viktor: *Památky na Želivsku v kraji Čáslavském*. Památky archeologické a místopisné III, s. 128-130, 155-159.

BOHÁČ, Zdeněk: *Patrocinia románských kostelů v Čechách*. Historická geografie 8. 1972, s. 31–52.

Boháč, Zdeněk: *Patrocinia jako jeden z pramenů k dějinám osídlení*. Československý časopis historický XXI. Praha 1973, s. 369–388.

- Boháč, Zdeněk: *Struktura feudální pozemkové držby v Čechách na prahu husitské revoluce. (Pokus o rekonstrukci podle patronátní práva)*. Folia Historica Bohemica 7. 1984, s. 7–42.
- BOŘECKÝ, Jiří: *Dějiny Úsobí a Chýšky I. Úsobí 2012*
- ČASÁROVÁ, Veronika: *Turnovský děkanát v pozdním středověku*. Bakalářská diplomová práce. Praha 2011.
- ČERMÁK, Dominik K.: *Premonstráti v Čechách a na Moravě*. Praha 1877.
- ČORNEJ, Petr: *Jan Žižka: život a doba husitského válečníka*. Praha 2019.
- ČORNEJ, Petr: „Prozatím poroučíme zmíněné křivdy Pánu Bohu, jehož je pomsta...“. In: Čornej, Petr – Knápek Aleš – Macek, Ladislav – Rous, Pavel: *Stížný list*. 2015, 17-43.
- DAVID, K.: *Když se ještě chalupy převážely*. Zálesí XXIV. Humpolec 1947-1948, s. 79-80.
- DOBIÁŠ, Josef: *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí I*. Pelhřimov 1927
- DOBIÁŠ, Josef: *K tradici o nejstarších dějinách vyskytenských*. Vlastivědný sborník českého jihovýchodu IV. 1924-1925, s. 84-85, 102-103, 106, 116-118, 131-133, 147-150.
- DOBIÁŠ, Josef: *Německé osídlení ostrůvku jihlavského*. Časopis archivní školy VIII. 1930, s. 19–92
- DOBIÁŠ, Josef: *Zaniklé osady na Pelhřimovsku*. Národopisný věstník Československý XIII. Praha 1918, s. 61-76.
- DOLEŽALOVÁ, Eva: *Svěcenci pražské diecéze 1395–1416*. Praha 2010.
- DVOŘÁK, Tomáš: *Farní klérus v kameneckém děkanátu v letech 1354–1436*. Ústecký sborník historický 2004: gotické umění a jeho historické souvislosti III, s. 49–90
- ELBEL Petr: *Kapitoly z dějin katolické církevní správy na Moravě v době husitské*. Disertační práce. Brno 2007.
- FRIDRICH, Gustav: *O padělané listině krále Přemysla I. pro kostel Vyšehradský*. Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, č. 2. 1942. s. 18–21
- GARKISCH, Miloš: *Zdeslav Tluksa z Buřenic, karlštejnský purkrabí v době husitských válek*. Středočeský sborník historický 36. 2010, s. 22–43.
- GLOSOVÁ, Michaela: *Jeníkov, kostel sv. Kateřiny, okres Benešov, nálezy při opravě*. Archaeologia historica, 24. Brno 1999, s. 319–326.
- HAMRLOVÁ, Anna: *K ikonografii středověkých nástěnných maleb v Řečici u Humpolce*. Památky Vysočiny V. 2013, s. 44–63.
- HAVEL, Dalibor: *Katalog listin a listů k VII. Dílu českého diplomatáře I*. Brno 2011.
- HAVRLANT, Jaroslav: *Žatecko na cestě k husitské revoluci ve světle církevních dějin*. Sborník Katolické teologické fakulty VI. 2004, s. 145–183.

- HEJHAL, Petr – HRUBÝ Petr – MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Osídlování a kolonizace*. In: Martínek, Zdeněk et kol.: *Pelhřimov*. Praha 2014, s. 26–59.
- HEJHAL, Petr – HRUBÝ Petr – MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Počátky města Pelhřimova*. In: Martínek, Zdeněk et kol.: *Pelhřimov*. Praha 2014, s. 60–71.
- HEJHAL, Petr: *Počátky středověké kolonizace české části Českomoravské vrchoviny*. Brno 2012.
- HEJHAL, Petr: *Poslední Vánoce biskupa Zdíka. Poznámka k českomoravské vrchovině ve 12 století*. In: Zaměřeno na středověk. Zdeňkovi Měřinskému k 60. narozeninám. Praha 2010, s. 581–585
- HEJNA, Antonín.: *Novější objevy románské sakrální architektury v Čechách*. Archeologické rozhledy XXXIII. Praha 1981, s. 636–648.
- HILLE, J.: Farní osada onšovská. Method XII. 30.10.1886, č. 10, s. 109–112,
- HOFFMANN, František: *Místopis města Jihlavy v první polovině 15. století*. Jihlava 2004,
- Hrubý, Petr – Hejhal, Petr – MALÝ, Karel – KOČÁR, Petr – PETR, Libor: *Centrální Českomoravská vrchovina na prahu vrcholného středověku*. Brno 2014
- HRUBÝ, Petr: *Metalurgická produkční sféra a neagrární sídelní struktura v závěru přemyslovské éry na centrální Českomoravské vrchovině*. Habilitační spis. Brno 2016
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Farní síť ve středověkých Čechách a možnosti jejího studia*. Colloquia mediaevalia 8. Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku. Praha 2007, s. 23–32.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Ke kulturním poměrům vyšehradské kapituly počátkem 13. století*. Folia Historica Bohemica 2. 1980, s. 129–173
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Ke studiu a možnostem využití patronátních práv v předhusitských Čechách*. Folia historica Bohemica 7. 1984, s. 43–99,
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Korektoři kléru pražské diecéze*. Právněhistorické studie 16. 1971, s. 71–111.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Svět české středověké církve*. Praha 2010.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka: *Venkovské děkanáty ve středověkých Čechách*. In: Pocta prof. JUDr. Karlu Malému. Praha 1995, s. 112–123.
- HRUBÝ, Václav: *Tři studie k české diplomatice: z rukopisu připravil k tisku J. Šebánek*. Brno 1936.
- JOKEŠ, Petr: *Farní organizace na středověké západní Moravě*. Brno 2011,
- KAŠPAROVÁ, Petra: *Německobrodský děkanát ve druhé polovině 14. století a na počátku 15. století*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2003
- KLÁPŠTĚ, Jan: *Proměna českých zemí ve středověku*. Praha 2012².

KLÁPŠTĚ, Jan: *Vnímavý pozorovatel: výbor z díla*. Praha 2019.

KOLLMANN, Hynek: *O kollektorech komory papežské v Čechách a censu vyšehradském do počátku století XV., jako výklad k listině kollektora M. Jana z Moravy z r. 1412*. Věstník Královské české společnosti nauk. Třída filosoficko – historicko – filologická 27. 1898, s. 1–81.

KOPÁČ, Ladislav: *Hledejme zaniklé osady na Humpolecku! Zálesí XXI*. Humpolec 1939-1940, s. 148-150.

KOPÁČ, Ladislav – KOPÁČ, Jaroslav: *Dějiny šly krajem, Zálesí XIX*. Humpolec 1937-1938, s. 3-5, 34-36, 50-52, 68-70, 81-83, 105-107, 114-116, 130-132.

KRČILOVÁ, Irena.: *Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700 ve světle farářských relací*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 12. 2001, s. 121–136.

KRČILOVÁ, I.: *Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 16. 2005, s. 64–71.

KROFTA, Kamil: *Kurie a církevní správa českých zemí v době předhusitské II*. Český časopis historický 10. 1904, s. 125-152.

KAMIL, Krofta: *Kurie a církevní správa VI*. Český časopis historický 14. 1908, s. 273-287

KUČA, Karel: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II*. Praha 1997

KURKA, Josef: *Archidiakonáty kouřimský, boleslavský, hradecký a diecése litomyšlská: místopis církevní do r. 1421*. Praha 1914.

KUTHAN, Jiří: *Středověká architektura v jižních Čechách do poloviny 13. století*. České Budějovice 1976.

MACEK, Ladislav – ROUS, Pavel: *Signatáři stížného listu z regionu dnešního Havlíčkobrodská*. In: Čornej, Petr – Knápek, Aleš – Macek Ladislav – Rous Pavel: *Stížný list: české a moravské šlechty proti upálení mistra Jana Husa*, s. 75-96.

MACHAČKO, Luboš: *Průzkum nástěnných maleb v presbytáři kostela sv. Víta v Zahrádce u Ledče nad Sázavou*. Zprávy památkové péče 71, č. 1. 2011 s. 43.

MANDZÁK, Ondrej: *Rakovnický děkanát v pozdním středověku*. Diplomové práce. Praha 2014.

MAZANCOVÁ, Lenka: *Děkanát Hradec Králové. Rozbor na základě konfirmačních knih se zaměřením na mobilitu kléru*. Magisterská diplomová práce, Opava 2003.

MICHÁLEK, Ivan: *Duchovenstvo podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*. Minulostí Berounska 14. 2011, s. 31–80.

MARTÍNKOVÁ, Lenka: *K osidlování severních oblastí Pelhřimovska v předhusitské době*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 18. 2007, s. 52–73.

MARTÍNKOVÁ, Lenka: *K tzv. rynárecké listině z roku 1203 a jejím konfirmacím*. Studia historica Brunensia 52. 2003, s. 17–29.

- MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Nový pramen k nejstarším dějinám Pelhřimova*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 10. Pelhřimov 1999, s. 31-40
- MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Pelhřimov v pozdním středověku I*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 15. Pelhřimov 2004, s. 5-31.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka: *Regionální historiografie*. In: Josef Dobiáš (1888–1972): *Život a dílo*. Praha – Pelhřimov 2019, s. 98–118.
- MASÁK, Ant.: *Popis a ocenění pečeti při stížném listě ze dne 2. září 1415 českých pánů proti upálení M. Jana Husi*. In: NOVOTNÝ, Václav: *Hus v Kostnici a česká šlechta*. Praha 1915, s. 81–99
- MICHÁLEK, Ivan: *Jablonský děkanát v době předhusitské a husitské*. Ústecký sborník historický 2003: gotické umění a jeho historické souvislosti II, s. 13–52.
- MEDEK, Václav: *Osudy moravské církve do konce 14. věku. I. díl*. Praha 1971.
- MEZNÍK, Jaroslav: *Falza želivská*. Folia diplomatica I/1. 1952, s. 5–19.
- MICHÁLEK, I: *Vývoj církevní správy v ústeckém děkanátu v době předhusitské*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2001,
- NEČADA, Václav: *Topografie kostelní sítě a klérus dobrušského děkanátu do doby husitské*. Magisterská diplomová práce. Brno 2018
- NOVÝ, Rostislav: *Postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské*. Sborník historický 9. 1962, s. 137–192.
- NOVOTNÝ, Václav: *České Dějiny I/3*. Praha 1928.
- PATROVÁ, Karin: *Prebendy nejstarších kolegiálních kapitul do sklonku 14. století*. Český časopis historický 10. 2008, s. 505–535.
- PAULUSOVÁ, Jaroslava: *Dušejov a okolí*. Dušejov 1993
- PECHHOLD, Rudolf Karl: *Die Kirche in Simmersdorf*. *Iglauer Sprachinsel*, č. 23, 24, s. 89-90, 93-94.
- PEHAL, Zdeněk, *Zaniklé osídlení na katastru Lipnice nad Sázavou*. Zpravodaj muzea v Hradci Králové 32. 2006, s. 140-149.
- PELÁNKOVÁ, Monika: *Litoměřický děkanát ve 2. polovině 14. a na počátku 15. století. Situace ve venkovském prostoru litoměřického děkanátu v době předhusitské*. Diplomová práce. Ústí nad Labem 2002.
- PETROVÁ, Kateřina: *Anály želivského kláštera ze 17. století*. Diplomová práce. Brno 2015
- PETRIDES, Josef: *Zur innerer Geschichte von Deutsch-Giřhübel*. Igel -Land. II. Iglau 1935, s.62.
- PETRIDES, Josef: *Prodles*. 1933 Igel-Land III č. 33, s. 129-130.

- POKORNÝ, Pavel R.: *K nejstaršímu dokladu obce Dušejova*. Historická Geografie 25. 1986, s. 379-384.
- POCHE, Emanuel et kol.: *Umělecké památky Čech I–IV*. Praha 1977–1982.
- PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách jejich vznik, původní význam a změny I–II*. Praha 1947–1949.
- POŘÍZKA, Pavel: *Brandýský děkanát v pozdním středověku*. Bakalářská práce. Praha 2012.
- PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan: *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. IV*. Praha 1957
- PSÍKOVÁ, Jiřina: *Příspěvky k diplomacie vyšehradských listin 12. století*. Archivum Trebonense: sborník studií pracovníků archivu a jeho badatelů 2. Třeboň 1973.
- REITINGER, Lukáš: *Vratislav první král Čechů*. Praha 2017.
- RICHTER, Václav: *K nejstarším dějinám Třeště*. Časopis společnosti přátel starožitností LXI. 1953, s. 7–37.
- ROUS, Pavel – CHVÁTAL, Marek: *Archeologické nálezy z areálu zámku v Herálci*. In: Humpolec v zrcadle času V. Humpolec 2013, s. 66-88.
- ROUS, Pavel: *Čeněk z Vartemberka a reflexe lipnického svěcení v protihusitských veršovaných skladbách a ostatních písemných pramenech*. In: Z počátků husitské revoluce. Brno 2019, s. 129–137.
- RYBA, Jan: *Mansionáři v pražském kostele*. Pražský sborník historický XXX. Praha 1998.
- SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrze království českého IV*. Praha 1885
- SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrze království českého XII*. Praha 1900.
- SEDLÁČEK, August: *Snůška starých jmen, jak se nazývaly v Čechách řeky, potoky, hory a lesy*. 1920.
- SCHMIDT, Ondřej: *Farní síť plzeňského děkanátu do doby husitské*. Mediaevalia Historica Bohemica 18/1. 2015, s. 7-99
- SCHMIDT, Ondřej: *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské*. Bakalářská diplomová práce. Brno 2012
- SOMER, Tomáš – ŠRÁMEK, Josef: *Benediktinské opatství ve Vilémově: Dějiny zapomenutého kláštera na česko-moravském pomezí*. České Budějovice 2015.
- SOMMER, Petr: *Želiv Reginarda Metského*. In: Za zdmi kláštera. České Budějovice 2010, s. 129-136.
- SOMMER, Jan: *Katalog památek*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 77-84.

- SOMMER, Jan: *K původní podobě gotických kostelů v Řečici a Dolním Městě*. Průzkumy památek II. 1996, s. 122–126.
- SOMMER, Jan: *Pozůstatky neznámé stavby ve zdech kostela v Řečici u Humpolce*. Sborník společnosti přátel Starožitností 4, s. 105–110.
- SOMMER, Jan: *Stavební podoba kostelů*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 17–47.
- SOMMER, Jan, et kol.: *Tři Gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999.
- ŠEBÁNEK, Jindřich – DUŠKOVÁ, Sáša: *Kritický komentář k Moravskému diplomatáři*. Praha 1952.
- ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Kříž Vratislavův*. Zálesí II. Humpolec 1920–1921, s. 97–103.
- ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Nové monografie českých měst*. Český časopis historický XXXIX. 1928, s. 122–151.
- ŠMAHEL, František: *Die Hussitische Revolution I*. Hannover 2002
- ŠMAHEL, František: *Husitská revoluce I*. Praha 1993.
- ŠMAHEL, František: *Husitská revoluce II*. Praha 1993
- ŠMAHEL, František: *Organizace a skladba tábořské strany v letech 1420-1434*. Husitský Tábor 9, s. 7-90.
- ŠMILAUER, Vladimír: *Osídlení Čech ve světle místních jmen*. Praha 1960.
- ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Příspěvky ke starému místopisu Čech I*. Časopis přátel starožitností XLIX-L (1941-1942). 1946, s. 101-120.
- ŠIMÁK, Josef. Vítězslav.: *Příspěvky k starému místopisu Čech II*, Časopis společnosti přátel starožitností LI-LIII(1943-1945). 1946, s. 50–82.
- ŠRÁMEK, Josef: *Ještě jednou k posledním Vánocům biskupa Zdíka aneb o kterém Jeníkové mluví letopis opata Jarlocha*, Havlíčkobrodsko 28. 2014, s. 7–50.
- ŠIMÁK, Josef Vítězslav: *Krajina Německobordská v době Husově*. Zprávy městského musea v Německém Brodě. 1915, s. 51-56.
- THOMOVÁ, Zuzana: *Archeologické výzkumy v premonstrátském klášteře v Želivě*. In: *Humpolec v zrcadle času V*. Humpolec 2013, s. 46-65.
- TOMEK, Václav Vladivoj: *Dějepis města Prahy I*. Praha 1892².
- TOMEK, Václav Vladivoj: *Dějepis města Prahy V*. Praha 1881.
- TOMEK, Václav Vladivoj: *Újezd Svatavin na řece Sázavě*. Památky Archeologické a místopisné I. 1854–1855, s. 320–321.
- TOMEK, Václav Vladivoj: *Základy starého místopisu Pražského III, IV, V*. Praha 1871.

- TOMÍČEK, Antonín: *Poznámky k hranicím Borku*. Zálesí V. Humpolec 1923-1924, s. 91-93.
- TOMÍČEK, Antonín: *Šimanov pod Strážníkem*. Zálesí VII. 1925-1926, s. 3-4, 26-28.
- TOMÍČEK, Antonín: *Želivský kraj*. Zálesí IV. Humpolec 1922-1923, s. 1-7.
- TRUHLÁŘ, Josef: *Catalogus codicum manu scriptorum I*. Praha 1905.
- TŘÍSKA, Josef: *Životopisný slovník předhusitské pražské univerzity 1348-1409*. Praha 1981.
- TUREK, Jar. - KOPÁČ, L.: *Místopis klášterství želivského kolem roku 1200*. Časopis Společnosti přátel starožitností 1941/2. 1946, s. 196-217.
- VÁCL, Václav: *Humpolecko po válce třicetileté*. Zálesí I. Humpolec 1919-1920, s. 75-76, 89-95, 105-107, 115-118, 143-144, 156-157, 170.
- VANĚČEK, Václav: *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě I. Zakladatelská práva*. 1933.
- VANČUROVÁ, Silvie: *Osobnost Jana Sádla ze Smilkova*. Diplomová práce. Praha 2012.
- VAZÁČ, Jakub – VAZAČ, Jan: *Tvrz v obci Vojslavice*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 24. 2018, s. 97-106.
- VILÍMEK, Ladislav: *Smrčná*. Smrčná 2003
- VÍTOVSKÝ, Jakub: *Gotické nástěnné malby v Dolním Městě, Lipnici Řečici a Loukově*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 48-61.
- VODIČKA, Ondřej: *Klérus mnichovohradištského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354-1436)*. Magisterská diplomová práce. Brno 2011
- VODIČKA, Ondřej: *Katoličtí exulanti ze zemí koruny české v době husitské*. Disertační práce. Brno 2015
- WIHODA, Martin: *Causa Podivín*. Časopis Matice Moravské 117/2. 1998, s. 279-291.
- WIHODA, Martin: *Dědictví opata Jarlocha*. In: Milevský letopis. Praha 2013, s. 5-24.
- WIHODA, Martin: *Morava v době knížecí*. Praha 2010.
- ZIMOLA, David – VOKAČ, Milan: *Archeologické výzkumy několika venkovských kostelů na Jihlavsku*. Archaeologia historica 36/2. 2011, s. 431-453.
- ZAHRADNÍK, Pavel: *Dějiny kostelů v Dolním Městě, Lipnici, Řečici a Loukově*. In: Sommer, Jan et kol.: *Tři gotické kostely pod hradem Lipnicí*. Praha 1999, s. 7-16.
- ŽEMLIČKA, Josef: *Jindřich Zdík – biskup, diplomat a organizátor*. In: Jindřich Zdík (1126-1150). Olomoucký biskup uprostřed Evropy. Olomouc 2009.

Příloha I. Vzdálenosti mez benefícií při směnách

	Místa kam klerici směnou odešli	km
Ústrašín	Želina	174
Ježov	Svojšín	168
Česká Vyskytná	Blšany	162
Nová Cerekev	Bělá	143
Ježov	Chrastava	136
Buřenice	Zákupy	129
Úsobí	Kocelovice	120
Kaliště	Lštění	119
Vojslavice	Klobuky	118
Dušejev	Boleradice	112
Nový Rychnov	Kostel sv. Linhart a na Starém Městě pražském	104
Kaliště	Bukol	103
česká Vyskytná	Pražský kostel (větší mansionář)	101
Dolní Město	České Budějovice	98
Ústrašín	Kostel Panny Marie před Týnem	95
Pelhřimov	Kostel sv. Štěpána na Rybníčku	92
Zahrádka	Neutonice	91
Nová Cerekev	Pražský kostel	91
Nový Rychnov	Staré Sedlo	88
Loukov	Hovorčovice	85
Zahrádka	Hovorčovice	81
Červená Řečice	oltářník a vikář kostela vyšehradského	79
Zahrádka	Řevnice	79
Snět	Třebotov	78
Krásná Hora	Uhříněves	78
Zahrádka	Vyšehradský kostel	77
Úsobí	Běstovice	76
Buřenice	Kostel sv. Mikuláše na Malé Straně (Praha, oltář)	76
Snět	Kaple sv. Hypolita pod Vyšehradem	75
Dolní Město	Jinošov?	73
Křešín	Přibyslavice	64
Křešín	Stráž	58
Želiv	Hodušín	55
Červená Řečice	Stustyně	48
Křešín	Zibohlavý	47
Rynárec	Kněž	41
Krásná Hora	Pravonín	38
Pelhřimov	Vlašim	38
Skála	Vojnův Městec	35
Lukavec	Chvojen	34
Ježov	Pohnání	34

Loukov	Malejovice	33
Kaliště	Hrádek	32
Krásná Hora	Horky	30
Řečice	Čestín	30
Kaliště	Přibyslavice	29
Červená Řečice	Chýnov	29
Lidmaň	Načeradec	27
Zahrádka	Načeradec	25
Krásná Hora	Nížkov	25
Buřenice	Psáře	24
Skála	Chřenovice	24
Zahrádka	Soutice	18
Zahrádka	Michalovice	18
Loukov	Třebětín	17
Libkova Voda	Černovice	16
Řečice	Čihošť	16
Ježov	Mnichovice	15
Vojslavice	Křivsoudov	11
Jen příchody		
česká Vyskytná	Strážiště	99
Libkova Voda	Těmice	10

Příloha II. – benefícia řečického děkanátu (tabulky)

Božejov

Lokalita

Dnešní název	Božejov	
Dnešní charakter	Městys	
Dobový charakter	Městečko (oppidum 1386)	RTT I, s. 506
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Bozeyow, Bozeiow, Bozeiow, Borzeyow, Bozeyow, Bozieyow, Borzeyow,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	sv. Jiří (1677, dnes)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 132.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	–18.11.1359	smrt		LC I/1, s. 107

Jan z Landštejna, klerik pasovské diecéze	18.11.1359– 2.11.1361	neboť nedosáhl během stanovené doby kněžského svěcení	Hugo, Dětoch, Přibík, Oldřich a Oneš řečení z Božejova	LC I/1, s. 107 LC I/1, s. 163
Michal z Ústí, kněz	2.11.1361– 26.1.1370	smrt	Hugo, Dětoch, Přibík a Oldřich a Oneš bratři řečení Tluksové z Božejova.	LC I/1, s. 163 LC II, s. 24
Šimon, kněz z Týna	26.1.1370– 20.1.1372	rezignace	Hugo, Přibík, Protiva a Oldřich z Božejova	LC II, s. 24 LC II, s. 69
Václav kněz, z Libkovy Vody	20.1.1372– 24.6.1388	smrt	Hugo, Přibík a Oldřich bratři z Božejova	LC II, s. 69 LC III–IV, s. 201
Pavel Matějův z <i>Trzietess</i> (Střítež), kněz	24.6.1388– 27.2.1410	smrt	Přibík z Božejova	LC III–IV, s. 201 LC VI, s. 283
Přibík syn Wenera z Pacova, klerik	27.2.1410–? (zmiňován 19.3.1412)		Soběn z Jenišovic sezením v Božejově	LC VI, s. 283 LOC, s. 176

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Nové Cerekve	1359
Děkan řečický	1361
Farář z Ústrašina	1410

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Libkova Voda	1355	LC I/1, s. 55.
Libkova Voda	1355	LC I/1, s. 56
Libkova Voda	1359	LC I/1, s. 87

Desátky

	Výše roční: 18 gr.	RDP, s. 54
1352	9	
1367		
1369	9	
1384	9	
1385	9	
1399	12	
[1403–1404]	9	

Branišov

Lokalita

Dnešní název	Branišov	
Dnešní charakter	ves	
Dobový charakter	ves	
Okres	Jihlava	
Názvy v pramenech	Branissow, Wranissow, Branyssow, Bransow, Bransow.	
Nejstarší zmínka	1226	CDB II, s. 275, č. 281.

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Sv. Václav (1607, dnes)	NA, Desky zemské větší, inv. č. 180, fol. E 26r.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Pramen
Henslin	–9. 10. 1356	rezignace		LC I/1, s. 4.
Jan (dříve možná v Senožatech?)	9. 10. 1356–28. 11. 1358	smrt.	Bernhard, opat želivský	LC I/1, s. 4. LC I/1, s. 74– 75.

fr. Zdislav	28. 11. 1358– 21. 10. 1359.	smrt	Bohunek opat kláštera želivského	LC I/1, s. 74– 75. LC I/1, s. 105.
Mikuláš ze Želiva, řeholník	21. 10. 1359–5. 7. 1393	rezignace	Bohunek, opat kláštera želivského	LC I/1, s. 105. LC V, s. 166

Obsazení (pokračování)

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Pramen
Václav, řeholník želivského kláštera	5. 7. 1393– [†před 29.9.1436]	smrt	Jindřich opat a konvent kláštera v Želivě	LC V, s. 166 NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 106
Matěj, člen premonstrátského řádu.	29.9.1436–			NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 106

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Smrčné	1356
Farář z Bříště	1358
Farář z Bříště	1359

Zdejší farář byl exekutorem:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Smrčná	1358	LC I/1, s. 70
Smrčná	1364	LC I/2, s. 37

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 24 gr.	RDP, s. 53
1352	12	.
1367	24	
1369	12	
1384	dluží 12	
1385		
1399	24 gr	

Buřenice

Lokalita

Dnešní název	Buřenice	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Burzenicz, Burzenycz, Berunicz, Werunicz, Burzienicz,	
Nejstarší zmínka	1292	RBM II, s. 670, č. 1561.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Šimon a Juda (1713)	Krčilová, I.: <i>Katolická farní organizace ve světle duchovenských fází z roku 1713</i> , s. 70.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Mikuláš	–18.11.1359	smrt		LC I/1 s. 107
Konrád řečený Rubín kněz z Řečice	18.11.1359-? doložen 1367		Oldřich a Sezema a Přibík bratři z Buřenic	LC I/1 s. 107 RDP, s. 54.
?	-15.9.1369	smrt		LC II, s. 12
Duchek, kněz	15.9.1369– 14.12.1369	smrt	Oldřich, Přibík a Sezema, bratři z Buřenic	LC II, s. 12 LC II, s. 19
Martin z Ledenice kněz	14.12.1369-		Oldřich, Sezema, Přibyslav, bratři z Buřenic	LC II, s. 19
Přibík	-8.8.1380	smrt		LC III–IV, s. 131
Bušek klerik ze Zruče	8.8.1380-	beneficia se neujal	Oldřich z Buřenic a Přibík z Opatovic, Albert z Buřenic panoši a Drzek farář v Kněžicích	LC III–IV, s. 131
Jan kněz z Pelhřimova	6.10.1380– 3.7.1389	směna		AICP II, s. 52 LC III–IV, s. 211
Mikuláš dříve farář v Kališti	3.7.1389– 24.3.1390	smrt	Oldřich z Buřenic	LC III–IV, s. 211 LC V, s. 5
Jakub (<i>Jaxoni</i>), kněz z Buřenic	24.3.1390– 18.8.1391	směna	Oldřich řečený Tluksa z Buřenic	LC V, s. 5 LC V, s. 87
Matěj, dříve farář v Psářích	18.8.1391– 4.1.1398	směna	Oldřich z Buřenic	LC V, s. 87 LC V, s. 297–298
Jindřich dříve farář v Zákupěch	4.1.1398–		Zdeslav z Buřenic	LC V, s. 298
Jakub	–22.5.1400	rezignace		LC VI, s. 21
Petr kněz z Prahy	22.5.1400– 10.6.1401	směna	Zdeslav řečený Tluksa z Buřenic	LC VI, s. 21 LC VI, s. 49–50
Hánek, dříve oltářník oltáře sv. Apoštolů u sv. Mikuláš na Menším Městě pražském	10.6.1401– 13.8. 1406	smrt	Zdeslav z Buřenic	LC VI, s. 49–50 LC VI, s. 188
Václav z Hořepníku kněz	13.8. 1406–? (zmiňován 11.5.1411)		Přibík z Buřenic	LC VI, s. 188 APH, AMKV, Cod-8, s. 266–267.

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Křešina	1359
Farář v Hořepníku	1389
Farář z Křešina	1390
Farář z Křešina	1398
Farář z Křešina	1400
Farář z Hořepníku	1406

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 54
1352	6 gr.	.
1367	12 gr.	
1369		
1384	6 gr.	
1385	6 gr.	
1399		
[1403-1404]	6 gr.	

Červená Řečice

Lokalita

Dnešní název	Červená Řečice	
Dnešní charakter	město	
Dobový charakter	trhová ves (<i>loco forensi</i> , cca 1290), městečko (1379)	DRC, s. 3, 380.
Názvy v pramenech	Reczicz majus domini archiepiscopi, Rzczicz majus domini archiepiscopi; Rzczicz episcopi majus, Rzieczicz episcopi, Rzczicz majus.	
Nejstarší zmínka	1300	RBM IV, s. 753, č. 1915

Beneficium

Typ	věčné vikářství	
Patrocinia	sv. Máří Magdaleny (1415, dnes)	APH, AMKV, Cod II-10, s. 162
Nejstarší zmínka	1300	RBM IV, s. 753, č. 1915

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Vojslav	26.2.1300-? (zmiňován 13. 4. 1301)		Řehoř, pražský biskup	RBM IV, s. 753, č. 1915 RBM IV, s. 759, č. 1928
Oldřich	-5.7.1361	smrt		LC I/1, s. 161-162
Havel z Borku (<i>discretum virum</i>)	5.7.1361- ? (Zmiňován 1367)		Arcibiskup, jakož i generální vikář a prokurátor pana Mikuláše kustoda pražského kostela k tomu pověření	LC I/1, s. 161-162 RDP, s. 52
Mikuláš	Zmiňován 1379			DRC, s. 362.
Pavel	Zmiňován 3.12. 1384			LE VII, s. 4
Bohuněk	Zmiňován 30. 3. 1392			AICP III, s. 25-26
Hartman	(Zmiňován 3.6.1409) ?- 19.11.1415	směna		AČ XLIII, s. 198, č. 417 LC VII, s. 182
Blažek, dříve farář v Chýnově	19.11.1415- 26.3.1417	směna	Václav z Radče, kustod pražského kostela, jakožto kustod	LC VII, s. 182 LC VII, s. 223
Ondřej, dříve oltářník a vikář kostela vyšehradského	26.3.1417-		Václav z Radče, kustod kostela pražského	LC VII, s. 223

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Rovného	1415

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Sv. Petr před Želivem (exekutorem věčný vikář v Řečici)	1355	LC I/1, s. 55
Skála	1358	LC I/1, s. 71
Skála	1360	LC I/1, s. 140
Želiv	1388	LC III-IV, s. 198
Sv. Petr před Želivem	1396	LC V, s. 274

Sv. Petr před Želivem	1408	LC VI, s. 243
Rovné	1410	LC VII, s. 5
Oltář sv. Ondřeje v Pelhřimově	1416	LC VII, s. 201
Kaple Božího těla v Řečici	1418	LC VII, s. 259
Želiv	1419	LC VII, s. 291

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 1 kopa.	RDP, s. 52
1352	½ kopy	.
1367	1 kopa	
1369	30 gr.	
1384	30 gr.	
1385		
1399	1 kopa	
[1403-1404]	½ kopy	

Kaple Božího Těla

Typ	Kaple, od roku 1415 oltářnické beneficium.	APH, AMKV, Cod II-10, s. 162-163.
Patrocinia	Boží Tělo (1390)	MVB V, s. 206, č. 366
Nejstarší zmínka	1390	MVB V, s. 206, č. 366

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Matěj z Bojanova, kněz	3.9.1415– 13.9.1415	směna		APH, AMKV, Cod II-10, s. 162-163. DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 389
Adam, dříve farář v Stusyni	13.9.1415– 6.5.1418	rezignace (odešel do Zdislavic)	Konrád, arcibiskup pražský a rychtář a přísežní z Řečice	DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 389 LC VII, s. 249 a 259
Filip kněz	6.5.1418–		Jan z Chotěmic odjinud z Vlašimi, rychtář, přísežní a celá obec městečka Řečice	LC VII, s. 259

Exekutoři při ustanovování oltářníků

Exekutor	Rok
----------	-----

Farář z Rovné	1415
Farář z Řečice	1418

Česká Vyskytná

Lokalita

Dnešní název	Vyskytná	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Wiskidlna, Wysskidna, Wisskidna, Wiskidna, Wiskitna boemicali, Wyskydna, Wiskitna episcopi, Wyskydna episcopi	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Mikuláš (1677) Jméno Panny Marie (1713 ; dnes)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131. Krčilová, I.: <i>Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713</i> , s. 68.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Ondřej	Zmiňován 1367			RDP, s. 54
Jindřich	-16.1.1374	směna		LC III–IV, s. 4
Jan dříve farář v Blšanech	16.1.1374- 17.12.1378	směna	Arcibiskup	LC III–IV, s. 4 LC III–IV, s. 98
Petr dříve farář v Dolním Městě	17.12.1378- ? zmiňován 1379		Jan arcibiskup	LC III–IV, s. 98 DRC, s. 367.
Šimon	(zmiňován 1406) ?- 4.5.1411	směna (stal se větším mansionářem na chóru panny Marie v pražském kostelet)		AICP V, s. 109- 110. LC VII, s. 23
Prokop [dříve farář ve Strážišti]	4.5.1411-		Zbyněk, arcibiskup pražský	LC VII, s. 23
Mikuláš	-15.4.1418	smrt		LC VII, s. 258
Mikuláš klerik z Hořepníku	15. 4.1418-		Janek z Chotěmic odjinud z Vlašimi	LC VII, s. 258

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Rychnova	1411
Farář z Pelhřimova	1418

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 44 gr.	RDP, s. 54
1352	22 gr.	.
1367	44 gr.	
1369	22 gr	
1384	22 gr	
1385	22 gr	
1399		
[1403–1404]	22 gr	

Dolní Cerekev

Lokalita

Dnešní název	Dolní Cerekev	
Dnešní charakter	městys	
Dobový charakter		
Okres	Jihlava	
Názvy v pramenech	Czierekwicz, Czirkquicz alias in Neustift, Czerekwicz, Minus Czierequicz, Nova plantatio sive Neustyft, Czyerkwicz minus Neustiph sive Nova plantatio; Czierkwicz minus, Czirkwicz minus alias Neustift, Neynstift, Czierquicz Rinssonis	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	Kostel farní	
Patrocinia	sv. Máří Magdalena (1677, 1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr	–1.12.1358	smrt		LC I/1, s. 81
Filip Oldřichův ze Želetavy olomoucká diecéze (<i>discreto viro</i>)	1.12.1358– Zmiňován 5.11.1359		Arcibiskup pražský	LC I/1, s. 81 LC I/1, s. 106
Václav [dříve] farář v Předíně (<i>Predyg</i>) olomoucká diecéze	9.3.1366-? zmiňována 28. 1. 1376 ; 30.5 1393		Jan, arcibiskup pražský	LC I/2, s. 73 AICP I, s. 147 RBMV V/1– 1, s. 205-206, č. 451
Mikuláš z Pelhřimova	8.6.1403–			AICP IV, s. 229–230

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Rychnova	1366

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Počátky	1359	LC I/1, s. 106

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 6 gr.	RDP, s. 53
1352		6 gr.
1367		
1369		
1384		Dluží 3
1385		
1399		

Dolní Město

Lokalita

Dnešní název	Dolní Město	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	?	
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Inferiori Lipnicz, Lypnicz Inferior, Lipnicz, Lypnycz, Lypnycz mater (1384), Lypnicz mater (1385)	
Nejstarší zmínka	1342	MVB I, s. 48–49, č. 86

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Jan (1386); sv. Martin (1677)	LC III–IV, s. 186 KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1342	MVB I, s. 48-49, č. 86.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan syn Heřmana z Kynšperku	Zmiňován 16.8.1342			MVB I, s. 48-49, č. 86
Petr	-17.12.1378	směna		LC III–IV, s. 98
Jan [dříve farář v České Vyskytné]	17.12.1378- 7.6.1380	směna	Boček z Kunštátu odjinud z Poděbrad	LC III–IV, s. 98 AICP II, s. 20
Václav Durass, [dříve] oltářník u oltáře sv. Jana v Budějovicích	7.6.1380- 18.7.1386	směna		AICP II, s. 20 LC III–IV, s. 186-187
Bodrik [dříve] farář v Jinošově (Gynessicz) olomoucká diec.	18.7.1386-		Jindřich z Dubé, hejtman království českého	LC III–IV, s. 186-187
Peregrin	(Zmiňován 12. 7.1392) ?-6.7.1396	odchod na farní beneficium do Veselí		AICP III, s. 63 LC V, s. 260 srov.: AICP III, s. 179
Svatoslav, kanovník lipnický	6.7.1396– 15.2.1410	rezignace	Vilém z Landštejna sezením na Lipnici	LC V, s. 260 LC VI, s 282
Petr, český kazatel na hradě Lipnici	15.2.1410–		Čeněk z Vartemberka odjinud z Veselí pán na Lipnici	LC VI, s 282
Jan	Zmiňován 1414			APH, AMKV, Cod II-10, s. 39-40

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Řečičky (Řečice)	1396
Farář z Řečičky (Řečice)	1409

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Krásná Hora	1393	LC V, s. 154

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 96 gr.	RDP, s. 53.
1352	48 gr.	.
1367	1 a půl kopy a 6 gr.	
1369	48 gr.	
1384	48 gr.	
1385	48 gr.	
1399	1 kopa 36 gr.	
[1403-1404]	48 gr.	

Filiální kostel sv. Víta v Lipnici

Lokalita

Dnešní název	Lipnice nad Sázavou	
Dnešní charakter	Město	
Dobový charakter	Město (1370)	CIM IV/1, s. 152–153, č. 104
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Lippnitz	
Nejstarší zmínka	1370	CIM IV/1, s. 152–153, č. 104

Beneficium

Typ	Filiální kostel	
Patrocinia	Sv. Vít (1651)	Soupis poddaných Čáslavsko I, s. 306.
Nejstarší zmínka	1384	RDP, s. 54.

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 32 gr.	RDP, s. 54
1384	16 gr.	
1385	Dluží 16. Prominuto.	

Kaple sv. Vavřince na hradě Lipnici, později kolegiální kapitula

Typ	Kaple, později kolegiální kapitula	
Patrocinia	sv. Vavřinec (1386)	LC III–IV, s. 186
Nejstarší zmínka o kapli	1377	AICP VII, s. 209.
Nejstarší zmínka o kapitule	1380	AICP II, s. 14.

Přehled děkanů

Jméno	Zmiňován	Pramen
Mikuláš	12. dubna 1380–	AICP II, s. 14.
Václav Durass?	–18.7.1386	LC III–IV, s. 186–187
Bodrik	18.7.1386–	LC III–IV, s. 186–187
Peregrin	Zmiňován 12. 7. 1392 19. 12. 1395 –6.7.1396	AICP III, s. 63 RBMV I/5, s. 1212, č. 4939. LC V, s. 260
Svatoslav	6.7.1396–15.2.1410	LC V, s. 260 LC VI, s. 282
Petr, dosud český kazatel na Lipnici?	15.2.1410–	LC VI, s. 282

Kanovníci na Lipnici

Jméno	kanovníkem	Při jaké příležitosti zmiňován	Pramen
Jan	17. 5. 1392	Stal se farářem v Řečici.	LC V, s. 125.
Svatoslav	6. 7. 1396	Stal se děkanem kapituly a farářem v Dolním Městě.	LC V, s. 260.
Tomáš /Toman ze Svinčan	21. 4. 1396	Je uváděn jako kaplan na Lipnici, byl tehdy již knězem. Soudil se v minulosti u papežského stolce s Oldřichem řečeným <i>Olomasco</i> , farářem v Heřmanově Městci, a dlužil mu proto 102 zl. Oldřich jej nyní z této sumy kvitoval a slíbil už po něm nic nevyháhat.	RBMV I/5, s. 1253, č. 5088.
	4. 10. 1397	Uváděn už jako kanovník mezi osobami, jež se měly postarat o naplnění testamentu na Lipnici zemřelého jáhna Mikuláše.	AICP III, s. 286.
	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54
Aleš	Před 4. 10. 1397	4. října 1397 je uváděn už jakožto bývalý lipnický kanovník. Je tehdy zmiňován jako (přítomný) vykonavatel testamentu jáhna Mikuláše ve prospěch kostela v Loukově.	AICP III, s. 286.
Šimon	4. 10. 1397	Společně s dalšími se dostavil ke generálnímu vikáři, jakožto vykonavatel testamentu jáhna Mikuláše ve prospěch kostela v Loukově.	AICP III, s. 286-287.
	22. 12. 1397	Zmiňován v téže věci.	AICP III, s. 286-287.
	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54.
Petr	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54.
Reinhard	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54.
Bušek	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54.
Jan	1399	Zmiňován při placení papežského desátku.	RDP, s. 54.
Albert Přibyslavův	17. 12. 1407	Byl vysvěcen na kněze k titulu kanovníka kostela sv. Vavřince na Lipnici. Jako jeho otec je uváděn Přibyslav a místo původu <i>Labissyn</i> . (Na podjáhna byl vysvěcen 12. 3.1407, na jáhna 24. 9. 1407)	LOC, s. 139, 146-147.
Petr, kanovník kazatel	20. 12. 1408	Došlo k zřízení prebendy pro kazatele, jíž získal Petr, jenž byl tehdy už knězem.	APH, AMKV, Cod II-9, s. 17-19.
	15. 2.1410	Stal se děkanem a farářem v Dolním Městě	LC VI, s. 282
Martin Rašek	7. 3. 1411	Vysvěcen na podjáhna.	LOC, s. 166.
	11. 4.1411	Vysvěcen na jáhna.	LOC, s. 169.

Dušejov

Lokalita

Dnešní název	Dušejov	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Jihlava	
Názvy v pramenech	Tusndorf sive Dussieow, Dussieyow sive Dussendorf, Tusendorff alias Dusieow, Tussendorf, Dussyegow, Dusndorf, Duschow,	
Nejstarší zmínka	1346	RTT, s. 67–68

Beneficium

Typ	Kostel farní	
Patrocinia	sv. Bartoloměj (1674)	Václ, Václav: <i>Humpolecko po válce třicetileté. Zálesí I</i> , s. 106
Nejstarší zmínka	1351	RTT, s. 67–68

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Martin	–26. 3. 1358	smrt.		LC I/1, s. 58.
Nejmenovaný klerik	26. 3. 1358–		Jan převor, Velislav podpřevor a konvent kláštera v Želivě	LC I/1, s. 58.
Erasmus, řeholník želivského kl.	–3. 1. 1372.	smrt		LC II, s. 68.
Nezamysl, řeholník želivského kl.	3. 1. 1372–23.2 1372.	rezignace	Jindřich opat želivský	LC II, s. 68. LC II, s. 71
Slávek, řeholník želivského kl.	23. 2. 1372–		Jindřich opat želivského kláštera	LC II, s. 71
fr. Záviš	–30. 1. 1379	rezignace		LC III–IV, s. 104–105.
Jan, řeholník želivského kl.	30. 1. 1379– [1379–1385]	směna	Opat a konvent želivského kláštera	AICP I, s. 328 LC III–IV, s. 104–105. AICP II, s. 236
fr. Otto, dříve farář v Jiřicích	[1379–1385] – 14. 10. 1392	směna		AICP II, s. 236 LC V, s. 137

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
fr. Václav, dříve farář v Boleradicích v olomoucké diecézi	14. 10. 1392– 29. 10. 1401	rezignace	Jindřich opat a konvent kláštera v Želivě	LC V, s. 137 LC VI, s. 57.
fr. Řehoř	29. 10. 1401 – 3. 7. 1405.	odchod na jiné beneficium.	Ctibor opat želivský	LC VI, s. 57. LC VI, s. 151
fr. Mikuláš	3. 7. 1405–		Ctibor opat želivský	LC VI, s. 151

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Děkan řečický	1358
Farář z Vyskytné	1405

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Německá Vyskytná	1358	LC I/1, s. 72

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 6, pak 8 gr.	RDP, s. 53.
1352	3	.
1367	6	
1369	4	
1384	4	
1385	4	
1399	8	
[1403–1404]	4	

Horní Cerekev

Dnešní název	Horní Cerekev	
Dnešní charakter	město	
Dobový charakter	městečko (oppidum) (1361)	LE I, s. 30
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Czirquicz, Czierkuicz Thobiae, Czierkuicz Thobiae alias Lyczkovicz, Katholica Thobiae Czierequicz, Loboczkirchen, Lowackkurchen	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Zvěstování Panny Marie (1677, 1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 132.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	–1.7.1359	smrt		LC I/1, s. 97
Jiří Hynkův z Vlašimi, kněz, dříve farář v Hradištsku	1.7.1359–23.11.1360	rezignace	Matěj z Jankova	LC I/1, s. 97, 99 LC I/1, s. 137
Zdeněk, kněz dříve farář ve Veliši	23.11.1360–zmiňován 4.8.1361		Matěj z Vlašimi	LC I/1, s. 137 LE I, s. 30

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Rynárce	1359
Farář z Prašivé (dnes Veselá)	1360

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 24 gr.	RDP, s. 54
1352	12	.
1367		
1369	12	
1384	12	
1385	12	
1399	24	
[1403–1404]	12	

Hořepník

Lokalita

Dnešní název	Hořepník	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Město	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Horzepnik, Horzipnyk, Horziepnyk, Horzipnik, Horzmpnik	
Nejstarší zmínka	1252	CDB IV/1, s. 412–412, č. 240.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1677), Sv. Trojice (1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	9.5.1351	LE I, s. 56–57

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
		smrt		LE I, s. 56–57
Jan	9.5.1351–? (zmiňován 6.6.1353, 23. 4. 1379)		Arnošt z Pardubic (ustanoven ale až na základě rozsudku u apoštolského stolce)	LE I, s. 56–57 AICP I, s. 348
Mikuláš z Borndorfu	(Zmiňován 6.9.1381)?– 30.3.1403	směna		AICP II, s. 120 LC VI, s. 87
Mikuláš Karaff, dříve kanovník kostela mělnického a oltářník oltáře sv. Erasma v kostele sv. Havla na Starém Městě pražském	30.3.1403– 28.3.1419	smrt	Přibík Tluksa z Božejova a Petr z Konipasu (<i>Lunonyepass</i>)	LC VI, s. 87 LC VII, s. 289
Jan z Řečice, člen řádů premonstrátů	28.3.1419– 1421(Zmiňován 8. března 1421)	stal se farářem v Kněžicích v olomoucké. diecézi	Jan z Chotěmic a Jan z Loutkova	LC VII, s. 289 MVB VII, s. 304, č. 707.

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Rovné	1403

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Nová Cerekev	1359	LC I/1, s. 97.
Velká Chýška	1365	LC I/2, s. 65
Buřenice	1389	LC III-IV, s. 211
Buřenice	1406	LC VI, s. 188

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 132 gr.	RDP, s. 54.
1352	66	.
1367	2 kopy a 12 gr	
1369	66 gr.	
1384	1 kopa	
1385	1 ½ kopy	
1399	2 kopy 12 gr.	

[1403-1404]	1 kopa 6 gr.	
-------------	--------------	--

Humpolec

Lokalita

Dnešní název	Humpolec	
Dnešní charakter	Město	
Dobový charakter	Trhová ves (1253), město (1325)	CDB IV/1, s. 452-458, č. 466 RBM III, s. 405, č. 1052.
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Gumpolch, Gumpoltz, Gumpolcz, Kumpolcz,	
Nejstarší zmínka	1219 (falzum) 1233	CDB II, s. 409–410, č. 374. CDB III/1, s. 48–49, č. 48.

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Sv. Mikuláš (1243)	CDB IV/1, s. 89–92, č. 19 B.
Nejstarší zmínka	1233	CDB III/1, s. 48-49, č. 48

Obsazení

Jméno	Od / do	Konec působení	Patron	Pramen
fr. Jakub Peregrinův	Zmiňován 31.10.1330? – 2. 8. 1357	smrt		MVB prodromus, s. 500, č. 908 LC I/1, s. 35
Jan, kanovník želivského kl.	2. 8. 1357 – 26.5.1358	rezignace	Bernhard opat želivský	LC I/1, s. 35 LC I/1, s. 59
Jan, řeholník želivského kl., kněz	26.5.1358–17. 1. 1360	smrt	Bohuněk opat želivský	LC I/1, s. 59 LC I/1, s. 114
Persiko, řeholník želivského kl.	17. 1. 1360–1. 6. 1361	odchod do Mikulova	Opat želivský	LC I/1, s. 114 LC I/1, s. 154-155
Mikuláš, řeholník želivského kl.	1. 6. 1361- 3. 3. 1363	rezignace	Opat želivský	LC I/1, s. 154-155 LC I/2, s. 7.
Vikard, řeholník želivského kl.	3. 3. 1363 – 27. 9. 1363	odchod do Jihlavy	Opat želivský	LC I/2, s. 7. LC I/2, s. 21.
Mikuláš, řeholník želivského kl.	27. 9. 1363- 23. 3. 1368	směna	Bohuslav opat želivský	LC I/2, s. 21 LC I/2, s. 101
Jan, dříve farář v Želivě	23. 3. 1368- 22.10.1380	smrt	Bohuslav opat želivský	LC I/2, s. 101 RBMV V/1-1, s. 56-57, č. 65. ¹⁶⁴⁹

¹⁶⁴⁹ Zápisy z doby vydání listiny v LC chybí, srov. LC III–IV, s. 148.

Jméno	Od / do	Konec působení	Patron	Pramen
fr. Jan	22.10.1380-? zmiňován 9.8. 1390		Želivský opat	RBMV V/1-1, s. 56-57, č. 65 Srov.: AICP II, s. 52 RBMV III, s. 106, č. 237
Albert		smrt		PETROVÁ, K.: <i>Anály želivského kláštera</i> , s. 59.
Pavel				PETROVÁ, K.: <i>Anály želivského kláštera</i> , s. 59.

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Jiřic	1357
Farář z Jiřic	1358
Farář z Jiřic	1360
Farář z Bříště	1361
Farář kostela sv. Petra před Želivem	1363
Farář od sv. Petra před klášterem Želiv	1363

Zdejší farář byl exekutorem:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Bříště	1356	LC I/1, s. 4
Jiřice	1358	LC I/1, s. 68
Jiřice	1360	LC I/1, s. 121
Želiv	1360	LC I/1, s. 141
Jiřice	1365	LC I/2, s. 62
Smrčná	1367	LC I/2, s. 81
Jiřice	1385	LC III-IV, s. 172
Jiřice	1414	LC VII, s. 107

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 72 gr.	RDP, s. 53
1352	36	.
1367	72	
1369	36	
1384	dluží 36	
1385		
1399	1 kopa 12 gr.	
[1403-1404]	36 gr	

Chvojnov

Lokalita

Dnešní název	Chvojnov	
Dnešní charakter	Vesnice	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Chwoynow,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1677, dnes)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Oldřich	Doložen 1367			RDP, s. 53
Martin	Doložen 12. března 1402			LE VII, s. 5-6
Jan Židek, řečený Korvík	Zmiňován: 25. 7. 1407, 1410 nebo 1411.			AICP VI, s. 45 <i>M. Jana Husi: Korespondence a dokumenty</i> . Ed. Václav Novotný Praha 1920. s. 346-350, č. 167

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 54 gr.	RDP, s. 53
1352	27	.
1367	54	
1369	27	
1384	27	
1385	27	
1399	54	
[1403-1404]	28	

Ježov

Lokalita

Dnešní název	Ježov	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Jezow, Giezow	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Lucie, Otýlie (1651)	Soupis poddaných Čáslavsko II, s. 341
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	-10.7.1354	směna		LC I/1, s. 53-54
Jindřich, dříve farář v Mnichovicích	10.7.1354- 24.3.1365	smrt	Albert, kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 53-54 LC I/2, s. 61
František Vernerův z Prahy, klerik	24.3.1365- 20.9.1367	směna	Albert ze Žlutic, kanovník vyšehradský	LC I/2, s. 61 LC I/2, s. 90
Martin, dříve farář v Chrástavě	20.9.1367-		Albert děkan u sv. Jiljí, patron z titulu kanovníctví a prebendy na Vyšehradě	LC I/2, s. 90
Petr kněz z Prahy	7.11.1380-	není jasné, zda z prezentace nesešlo		AICP II, s. 61
Václav, kanovník kostela vyšehradského	9.11.1380-	není jasné, zda se nejedná o omyl		AICP II, s. 62-63
Petr	-20.9.1385	směna		LC III-IV, s. 170
Kříž, dříve farář v Svojšíně	20.9.1385-		Václav Ústecký, vyšehradský kanovník	LC III-IV, s. 170
Václav	-28.9.1401	směna		LC VI, s. 55
Jan dříve farář v Loukově	28.9.1401- 20.1.1406	směna	Jan z <i>Liczburga</i> , kanovník kostela vyšehradského	LC VI, s. 55 LC VI, s. 169-170
Mikuláš dříve farář v Pohnání	20.1.1406- 22.9.1417	směna	Jan z Moravy, kanovník pražského a vyšehradského kostela	LC VI, s. 169-170 LC VII, s. 239
Mikuláš [dříve farář v Ústrašíně]	22.9.1417-		Chvalek, kanovník pražský a vyšehradský	LC VII, s. 239

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Sněti	1354
Farář ze Zahrádky	1365
Farář ze Zahrádky	1367
Farář z Vojslavic	1385
Farář ze Sněti	1406
Farář ve Vojslavicích	1417

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 42 gr.	RDP, s. 53
1352	21	.
1367		
1369	21	
1384	21	
1385	21	
1399	42	
[1403-1404]	21	

Jiřice

Lokalita

Dnešní název	Jiřice	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Jurzicz, Gyrzicz, Gurzicz	
Nejstarší zmínka	1226	CDB II, s. 274-277, č. 281.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Jakuba Velikého jinak Staršího (1611 ; dnes)	BEZDĚKA, V.: <i>Památky na Želivsku</i> , s. 159.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Dětrich	-11. 10. 1358	smrt		LC I/1, s. 68
Jan, řeholník kl. želivského	11. 10. 1358 – 28. 4. 1360	rezignace	Petr opat želivský	LC I/1, s. 68 LC I/1, s. 121
fr. Čeněk	28. 4. 1360 – 6. 3. 1363	rezignace.	Opat a konvent želivského kláštera	LC I/1, s. 121 LC I/2, s. 7.
Matěj, řeholník kl. želivského	6. 3. 1363- 1.4.1365	rezignace	Opat želivského kláštera	LC I/2, s. 7. LC I/2 s. 62
Jan, řeholník želivského kl.	1.4.1365-19. 5. 1372	rezignace	Bohuslav, želivský opat	LC I/2 s. 62 LC II, s. 76.

Jakub, řeholník želivského kl.	19. 5. 1372 – 16. 3. 1377	směna s farářem ze Smrčné	Jindřich opat želivský	LC II, s. 76 AICP I, s. 186 LC III-IV, s. 67
--------------------------------	------------------------------	---------------------------	------------------------	--

Obsazení (pokračování)

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Ota, řeholník želivského kl.	16. 3. 1377- [1379-1385]	směna	Opat a konvent želivského kláštera	LC III-IV, s. 67 AICP II, s. 236
fr. Jan, dříve farář v Dušejově	[1379-1385] – 2. 11. 1385	rezignace.		AICP II, s. 236 LC III-IV, s. 172
Oldřich, řeholník želivského kl.	2. 11. 1385 - 15.2.1386	smrt	Želivský opat Jindřich a konvent	LC III-IV, s. 172 LC III-IV, s. 179.
Mikuláš, řeholník kl. želivského	15. 2. 1386 – 28.2. 1414	rezignace pro zchátralost a slabost těla.	Jindřich opat želivský a konvent	LC III-IV, s. 179. LC VII, s. 107
Heřman, řeholník kl. želivského	28. 2. 1414 -7. 2. 1416	rezignace	Petr opat kl. želivského	LC VII, s. 107 LC VII, s. 192
Jan, řeholník kl. želivského	7. 2. 1416-		Petr opat želivský	LC VII, s. 192

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Humpolce	1358
Farář z Humpolce	1360
Farář z Bříště	1363
Farář z Humpolce	1365
Farář z Humpolce	1385
Farář ze Želiva	1386
Farář z Humpolce	1414

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Humpolec	1357	LC I/1, s. 35
Humpolec	1358	LC I/1, s. 59
Humpolec	1360	LC I/1, s. 114
Želiv sv. Petr	1366	LC I/2, s. 72
Bříště	1388	LC III-IV, s. 198

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53
1352	15	.
1367	30	
1369		
1384	dluží 15	
1385		

1399	30 gr	
[1403-1404]	15 gr-	

Kaliště

Lokalita

Dnešní název	Kaliště	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Kalitz, Calitz, Calist, Calisscz, Kalist, Kaliscz, Kalisscz, Sonweld sive Kalist, Ssonwald, Sonweld, Schonfeld, Sonfeld, Kaliscz seu Schonfeld	
Nejstarší zmínka	1318	RBM III, s. 181-182, č. 442.

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Jan Křtitel (1424, dnes)	MVB VII, s. 493, č. 1205
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53-54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Děpold	-31.5.1360	rezignace		LC I/1, s. 123
Řehoř, kněz	31.5.1360-4.10.1361	směna	Heřman kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 123 LC I/1, s. 162
Vilém kněz [dříve farář v Onšově]	4.10.1361-22.1.1364	nastoupil k jinému kostelu	Jan z <i>Libinow</i> , kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 162 LC I/2, s. 38
Adam z Čechtíc, jáhen	22.1.1364-	v roce 1369 byl prezentován do Všebořic	Karel, kanovník vyšehradský	LC I/2, s. 38
Václav	-8.5.1376	směna		AICP I, s. 153 LC III-IV, s. 52
Henlin, dříve farář v kostele sv. Vojtěcha u Lštění	8.5.1376-		Pavel, doktor dekretů a kanovník vyšehradský	AICP I, s. 153 LC III-IV, s. 52
Václav	-15.7.1383	směna		LC III-IV, s. 154
Odolen, dříve kaplan ve Zruči	15.7.1383-		Vítek, probošt u sv. Jiljí	LC III-IV, s. 154
Šimon	Zmiňován 1385			AICP II, s. 336
Mikuláš	-3.6.1389	směna		LC III-IV, s. 211

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan, dříve farář v Buřenicích	3.6.1389-14.5.1407	směna	Jan, probošt královské kaple všech svatých na Pražském hradě	LC III-IV, s. 211 LC VI, s. 211
Petr řečený Klečka, dříve farář v Bukole	14.5.1407-23.9.1407	směna	Jan, probošt u Všech svatých na pražském hradě, kanovník s prebendou na Vyšehradě	LC VI, s. 211 LC VI, s. 226
Mikuláš, dříve farář v Příbyslavicích	23.9.1407-2.4.1408	smrt	Ondřej z Jevíčka, kanovník pražského a vyšehradského kostela	LC VI, s. 226 AICP VI, s. 229
Matěj, vikář kostela vyšehradského	2.4.1408-		Ondřej kanovník pražský a vyšehradský	AICP VI, s. 229
Mikuláš	-20.11.1410	směna		LC VII, s. 12
Petr, dříve farář v Ústrašíně	20.11.1410-12.4.1415	rezignace	Bohuněk z <i>Gansscz</i> , kanovník vyšehradský	LC VII, s. 12 LC VII, s. 153
Ondřej, oltářník u oltáře sv. Kateřiny ve Zbraslavicích	12.4.1415-23.11.1417	směna	Vilém, kanovník kostela vyšehradského	LC VII, s. 153 LC VII, s. 246
Prokop Svachův, dříve farář ve Hrádku	23.11.1417-5.5.1424	směna	Jan z Radnice (<i>Rudnicz</i>), kanovník vyšehradský	LC VII, s. 246 MVB VII, s. 493, č. 1205
Bartoloměj, dříve farář v Úsobí	5.5.1424-			MVB VII, s. 493, č. 1205

Exekutor při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Zahrádky	1360
Farář ze Zahrádky	1361
Farář ze Zahrádky	1389
Farář ze Zahrádky	1407
Farář ze Zahrádky	1410
Farář ze Sněti	1415
Farář ze Zahrádky	1417

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Zahrádka	1415	LC VII, s. 171

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 6 gr.	RDP, s. 53-54
1352	3 gr	.
1367		
1369		
1384	Dluží 3 gr.	
1385	2 gr.	
1399		
[1403-1404]	3 gr.	

Košetice

Lokalita

Dnešní název	Košetice	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Kossieticz, Kosseticz, Cosseticz, Kossiticz, Kosseczicz, Cossieticz,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	Kostel farní	
Patrocinia	Narození sv. Jana Křtitele (1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Heřman	-10.2.1360	smrt		LC I/1, s. 116-117
Děpold Dominikův z Litoměřic, kněz	10.2.1360- 29.4.1361	rezignace	Jan a Bohunek z Košetic, Držek ze Svépravic, Jan řečený <i>Mleczen</i> z Milhostic	LC I/1, s. 116-117 LC I/1, s. 151
Petr z Kunova, kněz	29.4.1361- 17.10.1368	rezignace (stal se 1.4.1368 farářem v Častově)	Jan jinak Joconis starší a Jan řečený Kršice (<i>Krssiczca</i>) z Košetic	LC I/1, s. 151 LC I/2, s. 102, 110
Velek (Velislav), dříve farář v Křešíně	17.10.1368- 19.10.1369	smrt	Ješek, Ojří, Jan a Bohunek z Košetic a Držek ze Svépravic panoši	LC I/2, s. 110 LC II, s. 14

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan kněz z Otic	19. 10. 1369- 12. 4. 1372	směna	Jan, Držek, Ješek, Ojír, Jan a Bohunek panoši z Košetic.	LC II, s. 14 LC II, s. 73
Rudolf, dříve farář v Lidmani	12.4.1372- 30.4.1377	rezignace	Jan řečený Košitka, Ojír, Bohunek a Jan a Držek z Košetic.	LC II, s. 73 LC III-IV, s. 71 AICP I, s. 190
Jakub kněz ze Žlutic	30.4.1377- 6.7.1411	smrt	Jan Košita, Heřman Ojír z Košetic, Přibyslav z Opatovic a Vilém z Lhotice (<i>Elhoticz</i>) panoši	LC III-IV, s. 71 Srov. AICP I, s. 190 LC VII, s. 29
Jeroným jinak Jaramien	1411	nebyl ustanoven	Vichna z Košetic, Domaslov a Mikuláš z Košetic, Jan řečený Rubáš a Přibík z Buřenic	LC VII, s. 29
Petr z Hořepníku, kněz	6.7.1411- 13.2.1412	smrt	Jan Hluma z Pelhřimova kněz a Mikšík z Horky a Jan z Křelovic panoši (<i>armigeri</i>)	LC VII, s. 29 LC VII, s. 43
Jan z Jihlavy, kněz	13.2.1412- 6.9.1417	rezignace	Mikšík řečený Lovček a Jan řečený Křelovec (<i>Hrzielowiecz</i>) z Křelovic panoši	LC VII, s. 43 LC VII, s. 238
Kříž, kněz [oltářník] z Křešina	6.9.1417-		Mikšík z Buřenic a Domaslav z Košetic	LC VII, s. 238

Exekutor při ustanovování farář

Exekutor	Rok
Farář v Onšově	1360
Farář v Onšově	1361
Jiří farář v Onšově	1412
Farář v Onšově	1417

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Onšov	1361	LC I/1, s. 162

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 53-54
Doložené splátky:	1352	6 gr.
	1367	12 gr.

	1369	6 gr.
	1384	6 gr
	1385	6 gr.
	1399	12 gr.
	[1403-1404]	6 gr.

Krásná Hora

Lokalita

Dnešní název	Krásná Hora	
Dnešní charakter	Ves	
Dobový charakter	Obec	
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	In Pulcro Monte, Pulcher mons., Pulcer Mons	
Nejstarší zmínka	1316	MVB IV, s. 552-554, č. 959

Beneficium

Typ	Věčné vikářství	
Patrocinia	Jan Křtitel (1651)	Soupis poddaných Čáslavsko II, s. 368.
Nejstarší zmínka	1316	MVB IV, s. 552-554, č. 959

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	-7.6.1356	směna (není uvedeno nové beneficium)		LC I/1, s. 57
Slávek	7.6.1356-		Albert, děkan u sv. Jiljí na Starém Městě	LC I/1, s. 57
Konrád	-8.5.1359	smrt		LC I/1, s. 93
Mikuláš ze Žatce (<i>Sacz</i>), kněz	8.5.1359- Doložen 1367		Albert ze Žlutic, děkan kostela sv. Jiljí v Praze	LC I/1, s. 93 RDP, s. 53
Benedikt	Doložen 1377			AICP VII, s. 185
Štěpán	-30.6.1383	směna		LC III-IV, s. 153
Pavel, dříve farář v Uhříněvsi	30.6.1383-? (doložen 14.12.1383)		Herbort, děkan kostela sv. Jiljí	LC III-IV, s. 153 AICP II, s. 232
Marek	-27.10.1385	směna		LC III-IV, s. 169
Beneš, dříve farář v Horek	27.10.1385- 1.3.1393	směna	Václav, děkan kostela sv. Jiljí na Starém Městě pražském	LC III-IV, s. 169 LC V, s. 154
Přicha, dříve farář v Pravoníně	1.3.1393- 18.6.1408	směna	Václav, děkan u sv. Jiljí v Praze	LC V, s. 154 LC VI, s. 246
Vavřinec, dříve farář v Nížkově	18.6.1408- 14.6.1413	směna	Václav, děkan u sv. Jiljí na Starém Městě pražském	LC VI, s. 246 LC VII, s. 89
Tomáš, dříve farář v <i>Kalicz</i> , olomoucká diecéze	14.6.1413-		Václav, děkan u sv. Jiljí	LC VII, s. 89

Exekutor při ustanovování farář

Exekutor	Rok
Děkan brodský	1356
Farář v Německém Brodě	1359
Farář z Lučice	1385
Farář čili děkan lipnický	1393
Farář ze Světlé	1408
Farář ze Skály	1413

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 36 gr.	RDP, s. 53
1352		
1367	36	
1369	18	
1384	15	
1385	15	
1399	36	

Křešín

Lokalita

Dnešní název	Křešín	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Krziessin, Krzessin, Krzessyn, Crzessin	
Nejstarší zmínka	1319	RTV, s. 48, č. 242.

Beneficium

Typ	farní kostela	
Patrocinia	sv. Bartoloměj (1677)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Dětřich	-10.12.1360	smrt		LC I/1, s. 139
Přibík ze Želče, klerik	10.12.1360- 29.5.1374	směna	bratři Vesel a Křeš, synové Adama z Křešína, a Chvalata jménem svým a jménem Jana, syna svého bratra Zubra,	LC I/1, s. 139 AICP I, s. 86. LC III-IV, s. 12

			jehož byl poručníkem, Hynek syn Dětricha z Chýstovic a Adam syn <i>Merbithe</i> ze Skočidolovic panoši	
--	--	--	--	--

Obsazení (pokračování)

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan, dříve farář ve Stráži	29.5.1374-11.6.1380	směna	bratři Vesel a Křeš z Křešina a bratři Jaroslav a Matěj panoši z Chýstovic	LC III-IV, s. 12 LC III-IV, s. 127
Jan [dříve farář v Příbyslavicích]	11.6.1380-16.3.1386	směna	bratři Vesel a Křeš z Křešina, bratři Jaroslav a Matěj z Chýstovic a Adama ze Skočidolovic panoši	AICP II, s. 19 LC III-IV, s. 127 LC III-IV, s. 180
Hašek, dříve farář v Zibohlavech	16.3.1386-24.6.1388	smrt	Vesel z Křešina, Křeš ze Sudislavic a Jaroslav z Chýstovic	LC III-IV, s. 180 LC III-IV, s. 201
Aldík Veselův z Křešina, klerik	24.6.1388-		Vesel z Křešina, Křeš (<i>Kaziesson</i>) ze Sudislavic a Matěj z Chýstovic, jakož i Sezema ze Štědrovic a Petr ze Skočidolovic vlastník věnných statků paní Vychny, které mohou Jan a Peregrin, sirotci Petra odtamtud, od dříve řečeného Petra panoše vykoupit zpátky.	LC III-IV, s. 201
Jan	(zmiňován 1409)? - 13.10.1413	smrt		APH, AMKV, Cod II-9, s. 95-96. LC VII, s. 94
Václav syn Soběna z Božejova, klerik	13.10.1413-		Vychna z Křešina, Václava ze Sudislavic, Jakub z Chýstovic a Sezema ze Štědrovic	LC VII, s. 94

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Buřenice	1359	LC I/1, s. 107
Buřenice	1390	LC V, s. 5.

Buřenic	1398	LC V, s. 298
Buřenice	1400	LC VI, s. 21

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 36 gr.	RDP, s. 53
Doložené splátky:	1352	18 gr.
	1367	36 gr.
	1369	
	1384	18 gr.
	1385	18 gr.
	1399	.
	[1403-1404]	18 gr.

Oltář sv. Bartoloměje Beneficium

Typ	oltářnické beneficium	
Patrocinia	Sv. Bartoloměj	
Umístění	kostel v Křešíně	
Nejstarší zmínka	1409	APH, AMKV, Cod-9, s. 95-96.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Vavřinec, kněz	1409- 19.7.1415	smrt		APH, AMKV, Cod II-9, s. 95-96. LC VII, s. 165
Kříž, syn Zdeňka z Chmelné, klerik	19.7.1415- [listopad] 1417	rezignace (odešel do Košetic)		LC VII, s. 165 LC VII, s. 238, 245
Herman, kněz	[listopad] 1417-		Sezema z Štědrovic a Václav ze Sudislavic	LC VII, s. 245

Exekutoři

Exekutor

Rok

Farář z Čechtic, pověřen, aby přijal rezignaci a ustanovil nového kaplana 1417

Libkova Voda

Lokalita

Dnešní název	Libkova Voda	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Libicow, Libiconis aqua, Libconis Aqua, Libcovavoda, Lipkowa woda, Lukonis sive Lybconis, Luconis Aqua	

	sive Libconis, Luconyss Aqua sive Libkowa voda,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Petr a Pavel (1713)	Krčilová, I.: Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713, s. 70.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr	-18.8.1355	smrt		LC I/1, s. 55
Bohuslav, kněz	18.8.1355-	[evidentně fakticky nenastoupil]	Hugo, Dětoch, Oneš, Přibík a Oldřich bratři z Božejova	LC I/1, s. 55
Václav, kněz syn Arnolda z Hořepníku	7.10.1355- 28.2.1359	smrt	Dětoch, Přibík a Oneš bratři z Božejova, Hynek z Libkovi Vody a Oldřich z Vokova	LC I/1, s. 56 LC I/1, s. 87
Pavel z Jeníkova, kněz [dříve farář v Třebětíně]	28.2.1359- 7.5.1408	smrt	Hugo z Libkovy Vody, Dětoch, Oneš a Přibík bratři z Božejova a Oldřich z Vokova	LC I/1, s. 87 LC I/1, s. 89 LC VI, s. 243
Kříž ... Boleslavský (odešel k oltáři do Černovic)	7.5.1408- 19.10.1415	směna	Bohuněk ze Zahoří	LC VI, s. 243 LC VII, s. 174
Vít dříve farář v Těmicích	19.10.1415-		Bohuněk z Libkovy vody	LC VII, s. 174

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Božejova	1355
Farář z Božejova	1355
Farář z Božejova	1359
Farář z Ústrašína	1415

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

	Rok	Pramen
Libkova Voda	1417	LC VII, s. 239

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 53
------------------	--------------------	------------

1352	6	.
1367		
1369	6	
1384	6	
1385	6	
1399	12	
[1403-1404]	6 gr.	

Lidmaň

Lokalita

Dnešní název	Lidmaň	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Ludmans, Libmanicz, Lydmanss, Lidmans, Lybmans, Librans	
Nejstarší zmínka	1359	LC I/1, s. 99

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Narození Panny Marie (1677, 1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	1359	LC I/1, s. 99

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jakub?	před rokem 1384			LE VII, s. 4-5.
Rudolf	-12.4.1372	Směna		LC II, s. 73
Jan, dříve farář v Košetících	12.4.1372- 9.4.1375	Směna	Jan, pražský arcibiskup	LC II, s. 73 LC III-IV, s. 33-34 AICP I, s. 119
Bartoloměj řečený Barták, dříve oltářník oltáře všech svatých v Načeradci	9.4.1375-	působil později (1402) jako oltářník u oltáře sv. Kateřiny ve Světlé	arcibiskup pražský	LC III-IV, s. 33-34 LE VII, s. 5
Štěpán	Zmiňován 3.12. 1384			LE VII, s. 4
Jakub Martinův z Ledče	Zmiňován 10.9.1394, 7.1.1396	v roce 1397 je uváděn už jako oltářník v Černovicích.		MVB, V, s. 462, č. 844, s. 519, č. 963 a s. 633-634, č. 1173.
Matěj	12.3. 1402, 10.6.1409			LE VII, s. 3-6. AČ 43, s. 199, č. 420

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Těmice	1359	LC I/1, s. 99
Těmice	1364	LC I/2, s. 42
Těmice	1415	LC VII, s. 174

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: ? gr.	RDP, s. 54
1369	chudé	
1384		
1385		
1399	8 gr.	
[1403-1404]	3 gr.	

Loukov**Lokalita**

Dnešní název	Loukov	
Dnešní charakter	Kostel, v okolí několik osamělých stavení	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Luky, Lytky, Lukeho, Lucow	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Markéta (1414, dnes)	APH, AMKV, Cod II-10, s. 39-40
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr	-11.5.1355	smrt		LC I/1, s. 55
Petr kněz řečený <i>Czorczna</i>	11.5.1355-21.7.1356	směna	Dobroslava vdova po Náchkovi z Loukova	LC I/1, s. 55 LC I/1, s. 4
Vojslav, dříve farář v Třebetíně	21.7.1356 - 1.7.1371	rezignace (odešel do Schořova)	Vratna vdova po Náchkovi (<i>Narzonicz</i>) z Loukova	LC I/1, s. 4 LC II, s. 53-54
Jaroslav, kněz z Nostařic	1.7.1371-		Vrathna, vdova po Náchkovi z Loukova a jeho synové Mikuláš, Náček, a Lev	LC II, s. 54
Radslav	-13.8.1380	smrt		LC III-IV, s. 131
Jan, kněz ze Světlé	13.8.1380-6.5.1396	směna	Mikuláš panoš z Loukova	LC III-IV, s. 131

				LC V, s. 254 a 255
Petr, dříve farář v Malejovicích	6.5.1396- 12.5.1399	smrt	Náček, panoš z Loukova	LC V, s. 254 LC VI, s. 7

Obsazení (pokračování)

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan, kněz z Chotěboře	12.5.1399- 28.9.1401	směna	Náček z Loukova a Matěj z Loukova panoš	LC VI, s. 7 LC VI, s. 55
Václav, dříve farář v Ježově	28.9.1401- 30.8.1404	směna	Náček, panoš z Loukova	LC VI, s. 55 LC VI, s. 126
Mikuláš dříve farář v Hovorčovicích	30.8.1404- 20.6.1407	rezignace	Náček a Lev panoši z Loukova	LC VI, s. 126 LC VI, s. 215 Srov.: AICP VI, s. 20, 24.
Mistr Mořic ze Slaného, kněz	20.6.1407-? (Zmiňován 16.6.1414)		Lev panoš z Loukova	LC VI, s. 215 APH, AMKV, Cod II-10, s. 39- 40

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Řečičky (Řečice)	1355
Farář z Řečičky (Řečice)	1396
Farář z Ledče	1407

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem Rok

Řečice (Řečička)

1395

LC V, s. 214

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 54
1352	6	.
1367	12	
1369	6	
1384	6	
1385	6	
1399	12	
[1403-1404]	6	

Lukavec

Lokalita

Dnešní název	Lukavec	
Dnešní charakter	Městys	
Dobový charakter		
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Lucavicz, Lukawecz, Lucawecz sive Brancouicz	

Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53
------------------	------	------------

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1677, 1700)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Oldřich	-24.2.1360	Odešel ke kostelu v Kamberku		LC I/1, s. 117
Václav Šebkův z Brodu, kněz	24.2.1360-24.10.1365	Smrt	Dluhomil z Lukavce	LC I/1, s. 117 LC I/2, s. 70
Šimon klerik z Kocelovic	24.10.1365-15.3.1409	Smrt	Dluhomil z Lukavce	LC I/2, s. 70 LC VI, s. 260
Jan z Mezilesí kněz	15.3.1409-28.2.1414	Směna	Zbyněk ze Žirovnice, poručník sirotků Zdeňka z Lukavce	LC VI, s. 260 LC VII, s. 107
Tomáš dříve farář v Chvojně	28.2.1414-		... z Žirovnice	LC VII, s. 107

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Mezilesí	1360
Farář z Mezilesí	1365
Farář z Načeradce totiž Mikuláš Plzák	1409

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Mezilesí	1419	LC VII, s. 280

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53
1352	15 gr	.
1367	30 gr	
1369	15 gr	
1384	15 gr	
1385	15 gr	
1399	30 gr.	
[1403-1404]	15 gr.	

Mezilesí

Lokalita

Dnešní název	Mezilesí	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Mezilessie, Meziles	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Jakub Větší (1677, 1700, dnes)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Mikuláš	-27.1.1380	odešel na jiné kurátní beneficium		LC III-IV, s. 121
Jan kněz z Lhoty	27.1.1380-16.1.1419	Smrt	Bohuněk z Mezilesí a Sulek z Holýšova panoš	LC III-IV, s. 121 LC VII, s. 280
Jan z Mezilesí kněz	16.1.1419-		Jan z Mezilesí farář v Solopyskách, Ctibor z Mezilesí a Václav z Holýšova	LC VII, s. 280

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Lukavce	1419

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
1358	Těchobuz?	LC I/1, s. 37
1360	Lukavec	LC I/1, s. 117
1365	Lukavec	LC I/2, s. 57
1414	Lukavec	LC VII, s. 107

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 18 gr.	RDP, s. 53
1352	9	.
1367		
1369		

1384	9	
1385	9	
1399	18	
[1403-1404]	9	

Mladé Bříšťě

Lokalita

Dnešní název	Mladé Bříšťě	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Brzyst, Brziski, Wrziescz sive Brziscz, Wrziest, Brziescz, Wrziescz, Wrziescz alias Brist, Brziscz Brzistie messne (1437),	
Nejstarší zmínka	1313	RBM III, s. 63, č. 152.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Jan (1378), sv. Jan Křtitel (1674, dnes)	LC III-IV, s. 102. Václ, Václav: <i>Humpolecko po válce třicetileté</i> . Zálesí I, s. 95.
Nejstarší zmínka	1313	RBM III, s. 63, č. 152.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Litvín	Před 5. 1 1343, zmiňován 6. 6 1344			RBM IV, s. 571-573, č. 1409.
fr. <i>Czykonis</i>	-9. 10. 1356	rezignace		LC I/1, s. 4
fr. Martin (dříve zřejmě farář v Louňovicích)	9. 10. 1356 – 25. 10. 1367	smrt	Bernhard, opat želivský	LC I/1, s. 4 LC I/2, s. 93
Nezamysl [dříve farář v Senožatech]	25. 10. 1367 - 17. 9. 1370	rezignace	Bohuslav, opat želivský	LC I/2, s. 93 LC II, s. 35
Bušek, řeholník želivského kl.	17. 9. 1370 – 23. 12. 1378	smrt	Bohuslav, opat želivský	LC II, s. 35 LC III-IV, s. 102
Václav, řeholník kl. želivského	23. 12. 1378-		opat a konvent	LC III-IV, s. 102. AICP I, s. 322
Záviš	-3. 4. 1388	směna		LC III-IV, s. 198
Velislav, dříve farář v Želivě	3. 4. 1388-		Jindřich, opat želivský	LC III-IV, s. 198
Václav	-15.7.1390	rezignace		LC V, s. 17
Beneš	15.7.1390-zmiňován 15. 7. 1408		opat a konvent.	LC V, s. 17 RBMV V/1 - 2, s. 139, č. 941

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Humpolce	1356
Farář z Jiřic	1388
Farář z Cerekve, děkan řečický	1390

Zdejší farář byl exekutorem:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Braníšov	1358	LC i/1, s. 74-75
Braníšov	1359	LC I/1, s. 105
Humpolec	1361	LC I/1, s. 154-155
Jiřice	1363	LC I/2, s. 7.
Kostel sv. Petra u Želiva	1366	LC I/2, s. 78

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53
1352	15	
1367	30	
1369	11, dluží 4	
1384	15	
1385	15	
1399	30	

Německá Vyskytná**Lokalita**

Dnešní název	Vyskytná nad Jihlavou	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	vesnice	
Okres	Jihlava	
Názvy v pramenech	Wyskidna, Wiskydna, Gyssiwls sive Wyskidna abbatis, Wiskitna abbatis, Wyskytna abbatis, Gissiwls, Gyssawels, Wysskytna, Wiskydna theutonicali, gissubel	
Nejstarší zmínka	1226	CDB II, s. 274-277, č. 281.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Vavřinec (1502)	PETRIDES, J.: <i>Zur innerer Geschichte</i> . Igel -Land. 2, s. 62.
Nejstarší zmínka	1352	

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Exekutor	Prameny
Petr	-13. 11. 1358.	Smrt.		LC I/1, s. 72
Mikuláš	13. 11 1358 – 30. 10. 1369	Nastoupil jiné beneficium	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/1, s. 72 LC II, s. 15
fr. Erasmus	30. 10 1369. – 14. 8. 1374	Rezignace	Bohuslav, opat želivského kl.	LC II, s. 15 LC III-IV, s. 19.
fr. Radmyr, řeholník kl. želivského	14. 8. 1374-? (zmiňován 6. 6. 1383)		opat a konvent želivského kláštera.	AICP I, s. 98 LC III-IV, s. 19 SOKA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 2, městská kniha II, fol. 187
fr. Bartoloměj řeholník kl. želivského	1406			AICP, V, s. 264

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53
1352	15	
1367	30	
1369	15	
1384	15	
1385	15	
1399	30	
[1403-1404]	15	

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Dušejova	1358

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Smrčná	1397	LC V, s. 276.
Dušejov	1405	LC VI, s. 151

Nová Cerekev

Lokalita

Dnešní název	Nová Cerekev	
Dnešní charakter	Obec	
Dobový charakter	Ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Noua Czirqwicz, Nova catholica, Nova Czierkwicz, Nova Czierkew, Nova Czierequicz episcopi, Nova Czierkvicz	

	episcopi, Czierkvicz nova episcopi, Katholica episcopi, Czirkwicz	
Nejstarší zmínka	1330	MVB prodromus, s. 481, č. 878

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Tomáš z Canterbury (1677)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 132.
Nejstarší zmínka	1330	MVB prodromus, s. 481, č. 878

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Heřman, syn Heřmana z Kynšperku	Zmiňován: 24. 7 1330 4.1.1333			Dobiáš, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 332 MBV – prodromus, s. 559, č. 1027
Vojek	-19.7.1359	Směna		LC I/1, s. 97
Jindřich řečený Prase (<i>Scroffa</i>), dříve kantor pražského kostela	19.7.1359- před 29.10.1366†	Smrt	Arcibiskup	LC I/1, s. 97 MVB III, s. 480- 481, č. 769
Jan Hainlinův z Plzně odešel do Bělé	Zmiňován: 29.10.1366 29. 8.1373			MVB III, s. 479- 480, č. 768 AICP I, s. 56
Jakub, dříve farář v Bělé	1373- 18.11.1379	Směna		AICP I, s. 56 LC III-IV, s. 116
Mořic, [dříve] oltářník s. Moudrosti v kostele pražském	18.11.1379- ?(zmiňován 3.12.1384)		pan arcibiskup	LC III-IV, s. 116 LE VII, s. 4.
Bartoloměj	10.9.1398			AICP VI, s. 236-237
Alexius Petrův ze Žatce	18. června 1408 ; -7.5.1436	Smrt		AICP VI, s. 301 LC VIII-X, s. 259
Václav z Biskupic kanovník vyšehradský	7.5.1436-		Janek ze Svídnice, odjinud z <i>Firstensteinu</i>	LC VIII-X, s. 259

Exekutor při ustanovování farář

Exekutor

Rok

Farář z Hořepníku

1359

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Božejov	1359	LC I/1, s. 107
Bříšťě	1390	LC V, s. 18

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 102 gr.	RDP, s. 53
1352	51	.
1367		
1369	41	
1384	51	
1385	40, dluží 11 gr.	
1399	1 kopa 42 gr	
1405	51 gr	

Nový Rychnov**Lokalita**

Dnešní název	Nový Rychnov	
Dnešní charakter	městys	
Dobový charakter	město (1390)	DRC, s. 124.
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Richnov, Rychnow,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1677; 1700)	K KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Hrdoň	1367			RDP, s. 53
Jan	-30.7.1375	směna		LC III-IV, s. 41
Petr, dříve farář v Úsobí	30.7.1375-29.4.1379	směna	arcibiskup	LC III-IV, s. 41 LC III-IV, s. 108 AICP I, s. 338
Stědroň, dříve farář v Starém Sedle	29.4.1379-20.7.1384	smrt	Jan arcibiskup	LC III-IV, s. 108 AICP II, s. 282

Obsazení (pokračování)

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Boreš, arcibiskupův notář	19.7.1384-	Není jasné, zda beneficium získal		AICP II, s .281
Jakub Jochlinův z Vožice, kněz	20.7.1384-	Není jasné, zda beneficium získal		AICP II, s. 134- 135, 282
Řehoř	-10.1.1386	směna		LC III-IV, s. 176
Jakub, dříve oltárník u oltáře sv. Felixe a Adaukta v kostele sv. Linharta na Starém městě pražském	10.1.1386-		Jan arcibiskup pražský	LC III-IV, s. 176

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Cerekev (Dolní?)	1366	LC I/2, s. 73
Česká Vyskytná	1411	LC VII, s. 23

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53
1352	15	.
1367	30	
1369	15	
1384	14, dluží 1 gr.	
1385	15 gr.	
1399		
1405	15 gr.	

Onšov**Lokalita**

Dnešní název	Onšov	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Onssow, Ossow	
Nejstarší zmínka	1252	CDB IV/1, s. 413, č. 240.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Martin (1651)	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53.

Obsazení I. podací okolní šlechty

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Vilém, kněz	-4.10.1361	směna		LC I/1, s. 162
Řehoř, dříve farář v Kališti	4.10.1361-		Rupert a Jan řečení Kadalice	LC I/1, s. 162
Klement	Zmiňován 1384, 1388			RDP, s. 53 RBMV I/3, s. 574, č. 2357.
Jiří	(Zmiňován: 19. 3. 1397) ?- 17.8.1414	Sloučena benefícia, stal se jediným zdejším farářem		AICP III, s. 242 LC VII, s. 128-129
K této polovině připojena druhá.			Mikuláš z Horky, Aleš z Martinic, Zbyněk ze Žirovnice a Beneš z <i>Kamamil</i>	LC VII, s. 128-129

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Košetic	1361

Obsazení II. Podací místních šlechticů

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr	-11.5.1392	směna		LC V, s. 123 Těž AICP III, s. 33.
Heřman, dříve farář v Ústrašíně	11.5.1392-		Zikmund a Sezema z Onšova	LC V, s. 123 Těž AICP III, s. 33.
Hereš	Zmiňován 1400?- 17.8.1414	Smrt		LE V, s. 519 LC VII, s. 128-129
1414	Tato polovina sloučena s druhou			LC VII, s. 128-129
Jiří	Farář obou částí od 17.8.1414- 12.5.1417	Smrt	Jan, Beneš, Bracháček z Onšova, Mikuláš z Horky, Aleš z Mrtiníc, Zbyněk ze Žirovnice a Beneš z <i>Kamamil</i>	LC VII, s. 128-129 LC VII, s. 226
Václav z Hořepníku, kněz	12.5.1417-		Jan a Beneš z Onšova hlavní patroni, Bracháček z Onšova, Aleš z Martinic, Mikšík z Buřenic, Zdeněk	LC VII, s. 226

			z Lukavec, Boleš z <i>Kmymyl</i>	
--	--	--	-------------------------------------	--

Obsazení III. – neurčené

Jméno	Od/do	Pramen
Bernhard	Zmiňován 1367	RDP, s. 53

Zdejší faráři vystupují jako exekutoři:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Košetice	1360	LC I/1, s. 116-117
Košetice	1361	LC I/1, s. 151
Senožaty	1366	LC I/2, s. 78
Senožaty	1396	LC V, s. 274
Senožaty	1408	LC VI, s. 243
Košetice (farář Jiří)	1412	LC VII, s. 43
Košetice	1417	LC VII, s. 238

Desátky

Papežský desátek		Výše roční: 21 +21 gr.	RDP, s. 53
1352	[první] farář	21 gr.	
	Druhý farář		
1367	Bernard	42 gr.	
	Druhý farář		
1369	Onšov zaplatil	21	
1384	Farář Zachariáš	10 ½ gr	
	Farář Klement	10 ½	
1385	<i>Onssow primum</i>	-	
	<i>Onssow secundum, dedit dominus Clemens</i>	10 ½	
1399		42	
[1403-1404]		10 ½	

Pelhřimov

Lokalita

Dnešní název	Pelhřimov	
Dnešní charakter	Město	
Dobový charakter	Město	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Pilgrems, Pelhrzimow, Pilgremis, Pilgrens, Pilgraniss, Pelhrzimow,	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Víta (1391)	LE IV, s. 374.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	zmiňován 11.10.1359			LE I, s. 13
Nejmenován	leden 1368	smrt		FRB IV, s. 536
Mikuláš dříve farář u sv. Michala na menším městě pražském	před 28.2. 1368 -?			LC I/2, s. 100
Václav	(Zmiňován: 2.1.1375)? -1. 8. 1381	směna		AICP I, s. 109 AICP II, s. 76, 116
Petr, dříve farář v Louce v olomoucké diecézi	1. 8. 1381-			AICP II, s. 116
Ondřej	Zmiňován: 18.12.1391 1412			LE IV, s. 374 DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova</i> I, s. 358
Mikuláš Jindřichův z Prahy	Zmiňován 23.12.1413; 19. 3.1415			LOC, s. 201 DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova</i> I, s. 360
Chvalek	-6.2.1417	směna		LC VII, s. 216-217
Mikuláš [dříve farář ve Vlašimi]	6.2.1417-			LC VII, s. 216-217
Tomáš Mas	Zmiňován 21.11.1417			MVB VII/1, s. 5, č. 2

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 2 kopy	RDP, s. 53
1352	1 kopa	.
1367	2 kopy	
1369	1 kopa	
1384	1 kopa	
1385	1 kopa	
1399	2 kopy	
[1403-1404]	Dal Malešicovi	

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Ústrašín	1354	LC I/1, s. 31
Rdosaw / Radesaw?	1362	LC I/1, s. 186.
Oltář sv. Zikmunda Pelhřimov	1407	LC VI, s. 211

Ústrašín	1410	LC VII, s. 12
Česká Vyskytná	1418	LC VII, s. 258

Oltář sv. Zikmunda v kapli panny Marie u farního kostela

Beneficium

Typ	Oltář	
Patrocinia	sv. Zikmund	
Nejstarší zmínka	18.12.1391 (Zřízení)	LE IV, s. 374.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr z Malovar kněz	22.12.1391-		arcibiskup pražský, rychtář a přísežní města Pelhřimova	LC V, s. 106
mistr Havel	-17.1.1407	směna		LC VI, s. 197, viz též LE VII, s. 226
Bartoloměj, dříve oltářník v kostele Štěpána na Rybníčku na Novém Městě pražském	17.1.1407- 14.5.1407	rezignace	arcibiskup pražský, rychtář a přísežní a celá obec Pelhřimova	LC VI, s. 197 LC VI, s. 211 Srov.: AICP V, s. 428.
Jan z Řečice, klerik	14.5.1407-? (zmiňován 10.3.1408)		Zbyněk, arcibiskup pražský, rychtář a přísežní a celá obec Pelhřimova	LC VI, s. 211 LOC, s. 147

Exekutor při ustanovování oltářníků

Exekutor	Rok
Prokurátor – vikář z Nové Cerekve	1407
Farář z Pelhřimova	1407
Děkan řečický, farář v Řečici – pověřen, aby přijal rezignaci	1407

Oltář sv. Ondřeje

Beneficium

Typ	oltář	
Patrocinia	sv. Ondřej	LE VII, s. 6
Nejstarší zmínka	11.4.1405	LE VII, s. 6

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan Hluma ze Lhoty	(zmiňován 11.4.1405)- 4.5.1416	rezignace		LE VII, s. 6 LC VII, s. 201
Mikuláš řečený Fogel	4.5.1416-		Rychtář v Pelhřimově	LC VII, s. 201

Exekutoři při ustanovování oltářníků:

Exekutor	Rok

Farář v Řečici	1416
----------------	------

Oltář panny Marie ve farním kostele

Typ	oltář	
Patrocinia	Panny Marie	
Nejstarší zmínka	23. 9. 1384 (Založen)	LE II, s. 213

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan Hluma	Zmiňován 3.10. 1386		Pelhřimovský rychtář Bohunek a Ondřej řečený Hluma ze Lhoty	RBMV I/2, s. 499, č. 2079.

Rovná

Lokalita

Dnešní název	Rovná	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Rowna, Rowny, Rownye	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	sv. Martin (1677)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 131.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Hynek	(zmiňován 1384)?-1.8.1410	smrt		AICP II, s. 290-291 LC VII, s. 5
... z Řečice, kněz	1.8.1410-		Zbyněk arcibiskup pražský	LC VII, s. 5

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Hořepník	1403	LC VI, s. 87
Řečice – Božího těla	1415	LC VII, s. 173
Řečice	1415	LC VII, s. 182

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Řečice	1410

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 54
1352	6	.
1367		
1369	9	
1384	6	
1385	6	
1399	12	
[1403-1404]	6	

Rynárec

Lokalita

Dnešní název	Rynárec	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Reynharcz, Rynharcz, Rynarcz, Rinarcz	
Nejstarší zmínka	(1203)	CDB II, s. 30-31, č. 33

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Vavřinec (1203)	CDB II, s. 30-31, č. 33
Nejstarší zmínka	1203	CDB II, s. 30-31, č. 33

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Vlček	-17.8.1358	smrt		LC I/1, s. 64-65
Jan Bušův z Petrovic, kněz	17.8.1358- 2.4.1375	směna	Pelhřim rytíř (<i>militis</i>) a Mikuláš Bohušův z Rynárce	LC I/1, s. 64-65 LC III-IV, s. 33
Veliš, dříve farář v Kněži jinak Habrech	2.4.1375-		Pelhřim rytíř (<i>militis</i>) a Vilém panoš z Rynárce	LC III-IV, s. 33
Zdebor	-24.6.1404	smrt		LC VI, s. 122
Jan z Broumovic, bakalář svobodných umění, klerik	24.6.1404-		Mikuláš a Václav, bratři z Rynárce	LC VI, s. 122

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Děkan řečický	1358

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Horní Cerekev	1359	LC I/1, s. 97

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53.
1352	15 gr.	.
1367	12 gr.	
1369	15 gr.	
1384	15 gr.	
1385		
1399	30 gr.	
[1403-1404]	15 gr.	

Řečice (Řečička)

Lokalita

Dnešní název	Řečice	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Rechzicz, Minori Rziecziczka, Minori Rzecziczka, Rzeczyczka, Reczicz minus, Rzeczicz minus	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Jiří (1677)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace na Pelhřimovsku v letech 1677 a 1700</i> , s. 133.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jakub	Doložen 1367- 23.11.1377	smrt		RDP, s. 53 LC III-IV, s. 82
Matěj, kněz z Jičina	23.11.1377-		Jan z Kunštátu odjinud z Poděbrad	LC III-IV, s. 82
Pavel	-16.6.1390	směna		LC V, s. 13
Bartoloměj, dříve farář v Číhošti	16.6.1390- 17.5.1392	smrt	Vilém z Landštejna	LC V, s. 13 LC V, s. 125
Jan, kanovník lipnický	17.5.1392- 13.3.1395	směna	Vilém z Landštejna	LC V, s. 125 LC V, s. 214
Blažek, dříve kaplan v Čestíně	13.3.1395-		Vilém z Landštejna	LC V, s. 214

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Loukova	1395

Zdejší faráři vystupují jako exekutoři:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Loukov	1355	LC I/1, s. 55
Loukov	1396	LC V, s. 254
Lipnice	1396	LC V, s. 260
Lipnice	1409	LC VI, s. 282

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 36 gr.	RDP, s. 53
1352	18	.
1367	36	
1369	18	
1384	18	
1385	18	
1399	36	
[1403-1404]	18	

Senožaty**Lokalita**

Dnešní název	Senožaty	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	městečko (oppidum 1372)	<i>Zapomenuté listiny kláštera Želiv, s. 31-32, č. 8</i>
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Senožaty, Ensatz, Enzatum, Ensato, Enzato, Syenožatim, Syenožatny sive Enzat, Synožatny	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	sv. Jakub Větší (1611, 1713) sv. Jan Nepomucký (dnes)	BEZDĚKA, V.: <i>Památky na Želivsku</i> , s. 134. KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713</i> , s. 71
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
fr. Zdislav	-17. 6. 1354	směna		LC I/1, s. 53
fr. Jan, [dříve farář u sv. Petra u Želivského kláštera]	17. 6. 1354 – 9. 10. 1356	rezignace	Hynek opat želivského kláštera	LC I/1, s. 53 LC I/1, s. 4
Matěj	9 10. 1356-		Bernhard opat kláštera želivského	LC I/1, s. 4
fr. Nezamysl, želivský řeholník	-10. 5. 1362	rezignace, odešel do Hodušína		LC I/1, s. 175
Jan, dříve farář v Louňovicích, želivský řeholník	10. 5. 1362 -15. 11. 1366.	smrt	želivský opat	LC I/1, s. 175 LC I/2, s. 78.
fr. Nezamysl, řeholník želivského kláštera [dříve farář u sv. Petra v Želivě]	15.11.1366-29. 10. 1367	rezignace, odešel do Mladých Břístích	Bohuslav, opat želivského kláštera	LC I/2, s. 78 LC I/2, s. 93
Jakub, řeholník kláštera želivského	29. 10. 1367-		Bohuslav, opat kláštera želivského	LC I/2, s. 93
Jan	-2. 6. 1391	smrt		LC V, s. 79
fr. Jan, řeholník. premonstrátský řád.	2. 6. 1391 -14. 12 1396	směna	Jindřich, opat želivského kláštera	LC V, s. 79 LC V, s. 274
Záviš, dříve farář u Sv. Petra u Želiva	14. 12. 1396 – 10.5.1408	směna	Jindřich, opat kláštera v Želivě	LC V, s. 274 LC VI, s. 243
fr. Jan, kustod (1408), řeholník kl. Želivského, dříve farář v Želivě	10. 5. 1408 – do 15. 11. 1418	rezignace	Petr, opat želivského kláštera	LC VI, s. 243. LC VII, s. 277.
fr. Mikuláš premonstrát	15. 11. 1418 -		Petr, opat želivský	LC VII, s. 277.

Exekutoři při ustanovování farářů

	Rok
Farář z Vojslavic	1354
Farář z <i>Gomorzič</i> ?	1356
Farář od sv. Petra před želivským klášteřem.	1362
Farář z Onšova	1366
Farář z Onšova	1396
Farář z Onšova	1408
Farář ze Želiva	1418

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 36 gr.	RDP, s. 53
1352	18	.
1367	36	
1369	18	
1384	Dluží 18	
1385		
1399	36	
[1403-1404]	18	

Skála

Lokalita

Dnešní název	Skála	
Dnešní charakter	ves	
Dobový charakter	ves	
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Skala	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1651, dnes)	Soupis poddaných Čáslavsko, s. 368
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jeník	-6.11.1358	směna		LC I/1, s. 71
Čeněk, dříve farář v Chřenovicích	6.11.1358-14.12.1360	smrt	Dyk ze Skály	LC I/1, s. 71 LC I/1, s. 140
Jan Závašův ze Lhoty	14.12.1360-19.3.1401	smrt	Přibík z Kamenice	LC I/1, s. 140 LC VI, s. 44
Jakub, kněz z Ledče, zdržující se v Dobrovítově	19.3.1401-7.11.1404	směna	Václav řečený Vatta panoš ze Skály	LC VI, s. 44 LC VI, s. 131
Jan dříve farář ve Vojnově Městci	7.11.1404-		Václav řečený Vácha ze Skály	LC VI, s. 131

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Řečice	1358
Farář z Řečice	1360
Farář z <i>Erharcz</i> (Herálec?)	1401
Farář v <i>Erharticz</i> (Herálec?)	1404

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem Rok Pramen

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 18 gr.	RDP, s. 54
1352	9	.
1367		
1369	9	
1384	dluží 9	
1385		
1399		
[1403-1404]	9	

Smrčná

Lokalita

Dnešní název	Smrčná	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Jihlava	
Názvy v pramenech	Symandorf, Smeczno, Symonsdorf, Smrzna vel Smrczna, Symonstorff	
Nejstarší zmínka	1257	CDB V/1, s. 209-210, č. 130

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Mikuláš	
Nejstarší zmínka	1352	

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Jan	-2. 11. 1358.	smrt		LC I/1, s. 70
Jan, kněz, řeholník želivského kl.	2. 11. 1358 – 13. 1. 1364	odchod na jiné beneficium.	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/1, s. 70 LC I/2, s. 37
fr. Bušek	13. 1. 1364 – 19. 2. 1367.	rezignace.	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 37 LC I/2, s. 81
fr. Ctibor řeholník kl. želivského	19. 2. 1367 – 16. 8. 1371	smrt	Bohuslav opat želivský	LC I/2, s. 81 LC II, s. 55.
Jan	16. 8. 1371-		Bohuslav opat želivského kl	LC II, s. 55
fr. Otto, řeholník kl. želivského	-16. 3. 1377	směna		LC III-IV, s. 67 AICP I., s. 186.
fr. Jakub, řeholník kl. želivského, dříve farář v Jiřicích	16. 3. 1377 – 19. 1. 1397	smrt	Opat a konvent kl. v Želivě	LC III-IV, s. 67 LC V, s. 276
Štěpán, řeholník želivského kláštera	19. 1. 1397-? zmiňován 25.6. 1408		Jindřich opat želivského kl.	LC V, s. 276 SOKA Jihlava, AMJ do roku 1848, inv. č. 2,

				městská kniha II, fol. 168v.
--	--	--	--	---------------------------------

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Branišov	1356	LC I/1, s. 4

Exekutoři při ustanovování farářů

	Rok
Farář z Branišova	1358
Farář v Branišově	1364
Farář z Humpolce	1367
Farář z Vyskytné	1397

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 6 gr.	RDP, s. 53
1352	3	.
1367	6	
1369	3, dluží 3	
1384	Dluží 3	
1385		
1399	6	

Snět

Lokalita

Dnešní název	Snět	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	Ves (villa 1352)	RBM V/3, s. 617-619, č. 1307.
Okres	Benešov	
Názvy v pramenech	Snyet, Snieth	
Nejstarší zmínka	1352	RBM V/3, s. 617-619, č. 1307.

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Sv. Petra a Pavla (1651)	<i>Soupis poddaných: Čáslavsko II, s. 424.</i>
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53.

Obsazení

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Velislav	-26.11.1360	smrt		LC I/1, s. 138
Valter, oltářník na Vyšehradě	26.11.1360-24.2.1372	smrt	Petr, kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 138 LC II, s. 71-72
Blažej kněz z Brníkova	24.2.1372-27.8.1380	smrt	Petr kanovník vyšehradský	LC II, s. 71-72 LC III-IV, s. 135
Jan kněz z Vesce	27.8.1380-13.8.1410	rezignace	Petr z Hornbachu (<i>Haimbachu</i>),	LC III-IV, s. 135

			kanovník s prebendou u kostela sv. Petra na Vyšehradě	LC VII, s. 6
--	--	--	--	--------------

Obsazení (pokračování)

Jméno	Doba působení	Konec působení	Patron	Prameny
Jiří z Telce	13.8.1410- 22.3.1417	směna	Mikuláš Ubaldinův, kanovník kostela sv. Petra na Vyšehradě.	LC VII, s. 6 LC VII, s. 222
Matěj, dříve kaplan u sv. Hypolita u Vyšehradu a vikář na Vyšehradě	22.3.1417- 7.1.1418	směna	Mikuláš Ubaldinův, kanovník vyšehradský	LC VII, s. 222 LC VII, s. 248
Mikuláš, dříve farář v Třebotov	7.1.1418-		Mikuláš Ubaldinův, kanovník pražský a vyšehradský	LC VII, s. 248

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Sv. Petr Želiv	1354	LC I/1, s. 53
Ježov	1354	LC I/1, s. 53-54
Ježov	1406	LC VI, s. 170
Zahrádka	1413	LC VII, s. 94
Kaliště	1415	LC VII, s. 153

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Zahrádky (pověřen, aby přijal rezignaci)	1410
Farář ze Zahrádky	1417
Farář ze Zahrádky	1418

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 42 gr.	RDP, s. 53.
1352	21	.
1367	42	
1369	21	
1384	21	
1385		
1399	42	
[1403-1404]	21	

Úsobí

Lokalita

Dnešní název	Úsobí	
Dnešní charakter	městys	
Dobový charakter	ves	
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Usobie, Ussobie, Pollechkirchen	
Nejstarší zmínka	1307	NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 28.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	sv. Petra a Pavla apoštolů (1424)	MVB VII, s. 493, č. 1205
Nejstarší zmínka	1307	NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 28.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Salz...?	Zmiňován 25. 5. 1307			NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 28.
Oldřich	-5.7.1372	Směna		LC II, s. 78
Petr dříve farář v Kocelovicích	5.7.1372- 30.7.1375	Směna	Arcibiskup pražský	LC II, s. 78 LC III-IV, s. 41
Jan, dříve farář v Rychnově	30.7.1375- 25.6.1380	Směna	Arcibiskup	LC III-IV, s. 41 LC III-IV, s. 127- 128 AICP II, s. 20
Procko, dříve farář v Chocni	25.6.1380-? (zmiňován 26.6.1383)		Arcibiskup	AICP II, s. 20 LC III-IV, s. 127- 128 AICP II, s. 213- 214.
Henslin	Zmiňován 27. 7. 1386			AICP II, s. 385- 386
Jan řečený z Úsobí	†před 5.5.1424	Smrt		MVB VII, s. 493, č. 1205
Bartoloměj řečený Bartoš z Jílového	-5.5.1424	Směna		MVB VII, s. 493, č. 1205
Prokop Svachův, dříve farář v Kališti	5.5.1424- 25.7.1426	Smrt		MVB VII, s. 493, č. 1205 MVB VII, s. 634, č. 1617
Petr Mikulášův, kněz pražské diecéze	25.7.1426-			MVB VII, s. 634, č. 1617

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 53
1352	6	.
1367		
1369	6	
1384	Dluží 6	
1385		
1399	12	
[1403-1404]	6	

Ústrašín

Lokalita

Dnešní název	Ústrašín	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ses	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Vstrasín, Ostrassin, Vstrassyn, Wsseresin, Ostrassyn	
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Nanebevzetí Panny Marie (1651)	DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova I</i> , s. 414
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr	-27.10.1354	Zřeknutí se		LC I/1, s. 31
Martin, kněz	27.10.1354- 19.7.1361	Směna	Heřman z Ústrašína	LC I/1, s. 31 LC I/1, s. 157
Frenclín, dříve oltářník kostela Panny Marie před Týnem	19.7.1361- 13.3.1363	Směna	Mareš z Ústrašína	LC I/1, s. 157 LC I/2, s. 7
Mikuláš dříve farář v Želině	13.3.1363- 1373	Stal se pak farářem v Podbořanech	Mareš z Ústrašína	LC I/2, s. 7 <i>Vizitační protokol</i> , s. 359
Heřman	(Zmiňován 1384) ?- 9.5.1392	Směna		AICP II, s. 299. LC V, s. 123-124 AICP III, s. 33

Obsazení (pokračování)

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr, dříve farář v Onšově	9.5.1392-20.11.1410	Směna	Hojek z Ústrašína	LC V, s. 123-124. Též AICP III, s. 33. LC VII, s. 12
Mikuláš dříve farář v Kališti	20.11.1410-22.9.1417	Směna	Jan Hazmuka z Proseče a Mikuláš farář v Pošné	LC VII, s. 12 LC VII, s. 239
Mikuláš dříve farář v Ježově	22.9.1417-		Mikuláš z Proseče, kněz	LC VII, s. 239

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář z Pelhřimova	1354
Farář ze <i>Sternfeldu</i>	1361
Farář v <i>Stemfeldu</i>	1363
Farář z Pelhřimova	1410
Farář z Libkovy Vody	1417

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Božejov	1410	LC VI, s. 283
Libkova Voda	1415	LC VII, s. 174

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 12 gr.	RDP, s. 54
1352	6 gr	.
1367		
1369	6 gr.	
1384	6 gr.	
1385	6 gr.	
1399	12 gr	
[1403-1404]	6 gr.	

Vojslavice

Lokalita

Dnešní název	Vojslavice	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter	ves	
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	Woyslaw, Woyslawicz, Woislavicz	
Nejstarší zmínka	1318	RTV, s. 17.

Beneficium

Typ	farní kostel	
Patrocinia	Panna Marie (1550), Nanebevzetí Panny Marie (1674, dnes)	BEZDĚKA, Vi.: <i>Památky na Želivsku</i> , s. 155. VÁCL, V.: <i>Humpolecko po válce třicetileté</i> , s. 93.
Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 53

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Bušek	Doložen 1367			RDP, s. 53
Jan	-9.3.1377	směna		LC III-IV, s. 66
Jan, dříve farář v Klobukách	9.3.1377- 15.1.1378	smrt	Vaněk z Dubé, Heřman z Vojslavic a Něpr z Vojslavic	LC III-IV, s. 66 LC III-IV, s. 83-84
Jan z Telce, kněz	15.1.1378- 2.10.1411	směna	Běta vdova po Janu z Vojslavic, Něpr z Vojslavic a Heřmánek poručník dědiců Jana z Vojslavic X Vaněk z Dubé (prezentoval neúspěšně jiného klerika)	LC III-IV, s. 83-84 LC VII, s. 34
Jan, podjáhen dříve oltářník u oltáře sv. Maří Magdaleny ve Vojslavicích	2.10.1411- 3.10.1418	směna	Oldřich z Vojslavic a Markvart z Královic	LC VII, s. 34 LC VII, s. 273
Jan, dříve farář v Krivsoudově	3.10.1418-		Markvart z Vojslavic	LC VII, s. 273

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Zahradky	1411

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Senožaty	1354	LC I/1, s. 53
Ježov	1385	LC III-IV, s. 170
Ježov	1417	LC VII, s. 239

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 53.
1352	15 gr.	.
1367	30 gr.	
1369	15 gr.	
1384	15 gr.	
1385		
1399	30 gr	
[1403-1404]	15 gr.	

Oltář sv. Marie Magdaleny

Typ	oltářnické beneficium	
Patrocinia	sv. Máří Magdalena	
Umístění	kostel ve Vojslavicích	
Nejstarší zmínka	11. dubna 1405 (založen)	LE VII, s. 6-8.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Petr řečený Kolda ze Slaného, kněz	11.4.1405-? (doložen 15.10.1407)			LE VII, s. 6-8. LE VII, s. 8
Jan podjáhén	-2.10.1411	Směna		LC VII, s. 34
Jan řečený Ješata, dříve farář ve Vojslavicích	2.10.1411-		Oldřich z Vojslavic a Markvart z Královic	LC VII, s. 34

Exekutoři při ustanovování oltářníků

Exekutor	Rok
Farář ze Zahrádky	1411

Zahrádka

Lokalita

Dnešní název	Zahrádka (Horní Paseka)	
Dnešní charakter	Zaniklé město	
Dobový charakter	Město (opidium 1322)	RBM III, s. 314, č. 774
Okres	Havlíčkův Brod	
Názvy v pramenech	Zahradka, Zahradca, Zahradnicz, Zahrada, Zagrada	
Nejstarší zmínka	1219	CDB II, s. 409–410, č. 374.

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	Sv. Vít (1713)	KRČILOVÁ, I.: <i>Katolická farní organizace ve světle duchovenských fasí z roku 1713</i> , s. 71

Nejstarší zmínka	1352	RDP, s. 54
------------------	------	------------

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Bartoloměj	před 15. 2.1370	smrt		MVB IV, s. 717-720
Vavřinec	Zmiňován 18.2. 1373?- 11.4.1375	prohrál spor o beneficium		AICP I, s. 10
Tomáš z Radnice	(15. 2. 1370.)11.4.1375- 13.10.1377	směna		NA, Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, listiny, sign. 237. MVB IV, s. 717-720 LC III-IV, s. 79
Šimon, dříve farář v Řevnici	13.10.1377- 9.11. 1380	smrt	Konrád, děkan kostela sv. Petra na Vyšehradě	LC III-IV, s. 79 AICP II, s. 62- 63
Petr, kněz, služebník (<i>ministrum</i>) kostela vyšehradského	9.11. 1380-		Mistr Jan Pecník scholastik kostela vyšehradského, jménem místoděkana a kapituly kostela vyšehradského	AICP II, s. 62- 63
Tomáš	-20.2.1391	směna		LC V, s 63
Heřman, dříve farář v Noutonicích	20.2.1391-		Jan ze Smilkova, probošt kostela všech svatých na pražském hradě a kanovník vyšehradský	LC V, s 63
Hereš	-25.2.1395	směna		LC V, s. 212
Petr, dříve farář v Načeradci	25.2.1395- 24.9.1395	směna	Jan ze Smilkova, probošt kostela všech svatých na pražském Hrade a kanovník s prebendou u vyšehradského kostela	LC V, s. 212 LC V, s. 232
Pavel, dříve farář v Michalovicích	24.9.1395- 2.11.1395	smrt	Jan probošt u Všech Svatých na pražském Hrade.	LC V, s. 232 LC V, s. 238

Obsazení (pokračování)

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
Chvalek ze Smilkova kněz	2.11.1395-	Zřejmě ani nenastoupil.	Jan probošt kostela všech svatých na pražském Hradě a kanovník kostela sv. Petra na Vyšehradě, který drží patronátní právo skrze obedienci kostela vyšehradského	LC V, s. 238
mistr Diviš	(zmiňován 27.5.1396) ?- 5.9.1404	směna		LOC, s. 18. LC VI, s. 127
Václav, dříve farář kostela v Hovorčovicích	5.9.1404-? (zmiňován 22.10.1409)		Jan z Dubu, probošt kaple všech svatých na pražském Hradě a kanovník vyšehradský	LC VI, s. 127 AČ XLIII, s. 203, č. 428,
Michal	-6?.10.1413	směna		LC VII, s. 94
Jindřich, dříve kaplan kaple sv. Mikuláše na Vyšehradě	6?.10.1413- 30.8.1415	směna	Mikuláš Hynk, kanovník vyšehradský	LC VII, s. 94 LC VII, s. 171
Matěj, dříve farář v Souticích	30.8.1415-		Vítek z Černčic, kanovník vyšehradský	LC VII, s. 171

Exekutoři při ustanovování farářů

Exekutor	Rok
Farář ze Sněti	1413
Farář z Kaliště	1415

Zdejší farář vystupuje jako exekutor:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Kaliště	1360	LC I/1, s. 123
Kaliště	1361	LC I/1, s. 162
Ježov	1365	LC I/2, s. 61
Ježov	1367	LC I/2, s. 90
Kaliště	1389	LC III-IV, s. 211
Kaliště	1407	LC VI, s. 211
Sněť (pověřen, aby přijal rezignaci)	1410	LC VII, s. 6
Kaliště	1410	LC VII, s. 12

Vojslavice	1411	LC VII, s. 34
Sněť	1417	LC VII, s. 222
Kaliště	1417	LC VII, s. 246
Sněť	1418	LC VII, s. 248

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 30 gr.	RDP, s. 54
1352	15	.
1367	30	
1369		
1384	15	
1385		
1399	30	
[1403-1404]	15	

Želiv (kostel sv. Petra)

Lokalita

Dnešní název	Želiv	
Dnešní charakter	obec	
Dobový charakter		
Okres	Pelhřimov	
Názvy v pramenech	S. Petri ante foras monasterii Siloensis, Siloa, S. Petri prope mon. Syloense, Zelow, Silo, Zelew, Zelaw,, Sancti Petri ante Zelew, Zyelew	
Nejstarší zmínka	1144	CDB I, s. 161–163, č. 157

Beneficium

Typ	Farní kostel	
Patrocinia	sv. Petr (1140 – 1148)	FRB II, s. 487.
Nejstarší zmínka	1140 – 1148	FRB II, s. 487.

Obsazení

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
fr. Jan	4.7.1330- 17.6.1354	směna	Ctibor, opat želivského kl.	NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 36. LC I/1, s. 53
fr. Zdislav, [dříve farář v Senožatech]	17. 6 1354 -		Hynek opat želivského kláštera	LC I/1, s. 53
Havel	-7. 8. 1355	zřeknutí se		LC I/1, s. 55
fr. Jan, kněz	7. 8. 1355 – 23. 12. 1360	rezignace	Bernhard opat želivský	LC I/1, s. 55 LC I/1, s. 141
fr. Velislav	23. 12. 1360- 29.2. 1366	směna	Bohuslav opat, kl. želivského	LC I/1, s. 141 LC I/2, s. 72.
fr. Nezamysl, dříve farář v Hodušíně (u Milevska)]	29. 2. 1366 -15. 11. 1366	rezignace (odešel do Senožat)	Bohuslav, opat kláštera želivského	LC I/2, s. 72. LC I/2, s. 78

Obsazení (pokračování)

Jméno	Od/do	Konec působení	Patron	Pramen
fr. Jan	15. 11. 1366 - 23. 3. 1368	Směna	Bohuslav opat kláštera želivského	LC I/2, s. 78 – omylem uvedeno jako Humpolec LC I/2, s. 101. Originál listiny otištěn v RBM VIII, sv. II, s.
fr. Mikuláš, dříve farář v Humpolci	23. 3. 1368-		Bohuslav opat kl. želivského	LC I/2, s. 101
fr. Jan	-5. 11. 1375	Rezignace		LC III-IV, s. 44.
fr. Jan, řeholník želivského kl.	5. 11. 1375-		Opat a konvent kláštera v Želivě	LC III-IV, s. 44.
Bušek, řeholník želivského kl.	7. 12. 1380-			AICP, II, s. 72
Velislav	-3. 4. 1388	Směna		LC III-IV, s. 198
Záviš, dříve farář v Mladých Bříštích	3. 4. 1388 – 14. 12. 1396	Směna	Jindřich opat želivský	LC III-IV, s. 198 LC V, s. 274
Jan, dříve farář v Senožatech	14. 12. 1396 – 10. 5. 1408	Směna	Jindřich opat kláštera v Želivě	LC V, s. 274 LC VI, s. 243
Záviš, dříve farář v Senožatech	10. 5. 1408 - 18. 5. 1419	Smrt	Petr opat kláštera v Želivě	LC VI, s. 243 LC VII, s. 291
fr. Václav, řeholník kl. želivského	18. 5. 1419-		Petr opat kláštera želivského	LC VII, s. 291

Exekutoři při ustanovování farářů

Rok	
1354	Farář ze Sněti
1355	věčný vikář v Řečici
1360	Farář z Humpolce
1366	Farář z Jiřic
1366	Farář z Bříště
1388	Farář z Řečice
1396	Farář z Řečice
1408	Farář z Řečice
1419	Děkan a farář řečický

Zdejší farář byl exekutorem:

Místo, kde byl exekutorem	Rok	Pramen
Senožaty	1362	LC I/1, s. 175
Humpolec	1363	LC I/2, s. 7
Humpolec	1363	LC I/2, s. 21
Senožaty	1418	LC VII, s. 277

Desátky

Papežský desátek	Výše roční: 48 gr.	RDP, s. 54
1352	24 gr.	
1367	48 gr.	
1369	24 gr.	
1384	Dluží 24 gr	
1385		
1399	44 gr.	
[1403-1404]	24 gr	

Příloha III. – přehled kleriků

Klerici (bez želivských premonstrátů)

Jméno	Beneficium	Léta	Patroni	Prameny
Adam z Čechtíc	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Adam Janův z Řečice	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Aldík Veselův z Křešína	Křešín (36 gr)	24.6.1388-	Vesel z Křešína, Křeš ze Sudislavic a Matěj z Chýstovic, jakož i Sezema ze Štědrovic a Petr ze Skočidolovic vlastníků věnných statků paní Vychny,	LC III-IV, s. 201
Alexius Petrův ze Žatce	Nová Cerekev	(doložen 18. 6. 1408) ?-7. 5. 1436†		AICP VI, s. 301, LC VIII-X, s. 259
Bartoloměj, oltářník v Pelhřimově	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Bartoloměj ze <i>Syethovicz</i>	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Bartoloměj řečený Bartoš z Jílového	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Bartoloměj	Nová Cerekev	Doložen 10. 9. 1398		AICP VI, s. 236-237
Bartoloměj řečený Barták z Načeradce (K nově zřízenému oltáři v Načeradci byl prezentován jako kněz.)	oltář Všech svatých v Načeradci (štěpánovský)	17. 7. 1365- 9. 4. 1375	Maršík a Vítek ze Šelemberku	LC I/2, s. 66. LC III-IV, s. 33-34, Srov.: AICP I, s. 119
	Lidmaň (8 gr.) oltář sv. Kateřiny ve Světlé (brodský)	9.4.1375- zmiňován 12. 3. 1402	pražský arcibiskup	LC III-IV, s. 33-34 LE VII, s. 5
Benedikt	Krásná Hora (36 gr.)	doložen 1377		AICP VII, s. 185
Beneš z Chvalova	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Bernard	Onšov (42 gr.)	zmiňován 1367		RDP, s. 53
Blažej	Sněť (42 gr.)	24. 2. 1372-27. 8. 1380†	Petr kanovník vyšehradský	LC II, s. 71-72 LC III-IV, s. 135
Blažej (Blažek) z Budějovic	Oltář sv. Prokopa v Čestíně (štěpánovský)	3. 2. 1393- 13. 3. 1395	Maniš ze Zdebuzevsi	LC V, s. 153 LC V, s. 214
	Řečice (36 gr.)	13. 3. 1395-	Vilém z Landštejna	LC V, s. 214

Blažek, plebán v Č. Řečici	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Bodrik	Jinošov, olomoucká diec.	-18.7.1386		LC III-IV, s. 186
	Dolní Město (96 gr.)	18.7.1386-	Jindřich z Dubé, hejtman království českého	LC III-IV, s. 186
Bohuněk	Červená Řečice	Zmiňován 30. 3. 1392		AICP III, s. 25-26
Bušek	Vojslavice (30 gr.)	Doložen 1367		RDP, s. 53
Děpold	Kaliště (6 gr.)	-31.5.1360		LC I/1, s. 123
Děpold Dominikův z Litoměřic	Košetice (12 gr.)	10. 2. 1360-29. 4. 1361	Jan a Bohunek z Košetic, Držek ze Svěpravic, Jan řečený <i>Mleczen</i> z Milhostic	LC I/1, s. 116-117 LC I/1, s. 151
Dětřich	Křešín (36 gr.)	-10. 12. 1360†		LC I/1, s. 68
Diviš, mistr	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Duchek	Buřenice (12 gr.)	15. 9. 1369-14. 2. 1369†	Oldřich, Přibík a Sezema, bratři z Buřenic	LC II, s. 12 LC II, s. 19
Čeněk	Chřenovice (štěpánovský, 24 gr.)	-6.11.1358		LC I/1, s. 71
	Skála (18 gr.)	6.11. 1358-14. 12. 1360†	Dyk ze Skály	LC I/1, s. 71 LC I/1, s. 140
Filip Oldřichův ze Želetavy (olomoucká diecéze)	Dolní Cerekev (12 gr.)	1. 12. 1358-? (Zmiňován 5. 11. 1359)	arcibiskup pražský	LC I/1, s. 81 LC I/1, s. 106
Filip	kaple Božího Těla v Červené Řečici	6. 5. 1418-	Jan z Chotěmic odjinud z Vlašimi, rychtář, přísežní a celá obec městečka Řečice	LC VII, s. 259
František Vernerův z Prahy, klerik	Ježov (42 gr.)	24. 3. 1365-20. 9. 1367	Albert ze Žlubic, kanovník vyšehradský	LC I/2, s. 61 LC I/2, s. 90
	Chrastava (žitavský, 14 gr.)	20. 9. 1367-23. 6. 1368†	Jindřich, Jan a Vilém bratři z Donína	LC I/2, s. 90 LC I/2, s. 105
Frenclin z Kadaně	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Hánek	Oltář sv. Eulogia v kostele sv. Martina ve zdi Starého Města pražského	(zmiňován 23. 10. 1394) ?-30. 10. 1394		AICP VII, s. 164 LC V, s. 199-200
	oltář sv. apoštolů v kostele sv. Mikuláš na Menším Městě pražském	30. 10. 1394-10. 6. 1401	Beneš farář kostela sv. Mikuláše	LC V, s. 200 LC VI, s. 49-50

	Buřenice (12 gr.)	10. 6. 1401-13. 8. 1406†	Zdeslav z Buřenic	LC VI, s. 49-50 LC VI, s. 188
Hartman	Červená Řečice (60 gr.)	(zmiňován 3. 6. 1409) ?-19. 11. 1415		ACC, s. 41 LC VII, s. 182
	Chýnov (chýnovský, 42 gr.)	19. 11. 1415-	Kuneš ze Zvole, doktor dekretů, kanovník s prebendou kolegiátní kapituly sv. Kryštofa v Týně	LC VII, s. 182
Hašek	Zibohlavy (kouřimský, 36 gr.)	-16.3.1386		LC III-IV, s. 180
	Křešín (36 gr.)	16.3.1386-24.6.1388†	Vesel z Křešína Křeš ze Sudislavic a Jaroslava z Chýstovic	LC III-IV, s. 180 LC III-IV, s. 201
Havel z Borku	5.7.1361- ? (Zmiňován 1367)		Arcibiskup a generální vikář a prokurátoři pana Mikuláše kustoda pražského kostela	LC I/1, s. 161-162 RDP, s. 52
Henlin	kostele sv. Vojtěcha u Lštění (volyňský, 12 gr.)	-8.5.1376		LC III-IV, s. 52
	Kaliště (6 gr.)	8.5.1376-	Pavel, doktor dekretů, kanovník vyšehradský	AICP I, s. 153 LC III-IV, s. 52
Henslin	Úsobí (12 gr.)	Zmiňován 27. 7. 1386		AICP II, s. 385-386
Hereš	Onšov (42 gr.)	(zmiňován 1400) ?-17. 8. 1414†		LE V, s. 519 LC VII, s. 128-129
Hereš	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Heřman	Košetice (12 gr.)	-10.2.1360†		LC I/1, s. 116-117
Heřman	Ústrašín (12 gr.)	(Zmiňován 1384) ?-9.5.1392		LC V, s. 123-124 AICP III, s. 33
	Onšov (42 gr.)	9.5.1392-	Zikmund a Sezema z Onšova	LC V, s. 123-124, AICP III, s. 33
Heřman	Noutonice (řipský, 36 gr.)	-20.2.1391		LC V, s. 63
	Zahrádka (30 gr.)	20.2.1391-	Jan ze Smilkova, probošt kostela Věch Svatých na Pražském hradě a kanovník vyšehradský	LC V, s. 63
Heřman	Kaplanství v Křešíně	[listopad] 1417-	Sezema z Štědrovic a Václav ze Sudislavic	LC VII, s. 245
Heřman syn Heřmana z Kynšperku	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Hrdoň	Nový Rychnov (30 gr.)	1367		RDP, s. 53

Hynek	Rovná (12 gr.)	(zmiňován 1384)?-1.8.1410†		AICP II, s. 290-291 LC VII, s. 5
Chvalek ze Smilkova	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jakub Johlinův z Vožice	Rychnov (30 gr.)	20.7.1384- (není jasné zda beneficiu získal)		AICP II, s. 134-135, 282
Jakub ze Žlutic	Košetice (12 gr.)	30. 4. 1377-6. 7. 1411†	Jan Košita, Heřman Ojří z Košetic, Přibyslav z Opatovic a Vilém z Lhotice panoši.	LC III-IV, s. 71 LC VII, s. 29
Jakub	Řečice (36 gr.)	(doložen 1367) ?-23. 11. 1377†		RDP, s. 53 LC III-IV, s. 82
Jakub, farář v Nové Cerekvi	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jakub z Buřenic (do Buřenic prezentován již jako kněz)	Buřenice (12 gr.)	24. 3. 1390-18. 8. 1391	Oldřich řečený Tluksa z Buřenic	LC V, s. 5 LC V, s. 87
	Psáře (štěpánovský, 12 gr.)	18. 8. 1391-14. 9. 1395†	Zdislav ze Šternberka a pán na Psářích	LC V, s. 86-87 LC V, s. 231
Jakub	Buřenice (12 gr.)	-22. 5. 1400		LC VI, s. 21
Jakub z Ledče (předtím než se stal farářem ve Skále pobýval v Dobrovítově. Byl už tehdy knězem)	Skála (18 gr.)	19. 3. 1401-7. 11. 1404	Václav řečený Vata panoš ze Skály	LC VI, s. 44 LC VI, s. 131
	Vojnův Městec (brodský, 10 gr.)	7. 11. 1404-	Jan opat a konvent kláštera Panny Marie ve Žďáru	LC VI, s. 131
Jakub Martinův z Ledče řečený Jakeš	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jakub z Volenice	Oltář sv. Felixe a Adaukta v kostele sv. Linharta na Starém Městě pražském	18.6.1383 - 10.1.1386	Bratři Tomáš a František Gopoldovi, měšťané pražští	LC III-IV, s. 152 LC III-IV, s. 176
	Nový Rychnov (30 gr.)	10.1.1386-	Jan arcibiskup pražský	LC III-IV, s. 176
Jan	Krásná Hora (36 gr.)	-7.6.1356		LC I/1, s. 57
Jan Bušův z Petrovic	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan z Landštejna	O něm viz DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova</i> I, s. 408, pozn. 35			

Jan	kanonikát na Lipnici	-17.5.1392		LC V, s. 125
	Řečice (36 gr.)	17.5.1392-13.3.1395	Vilém z Landštejna	LC V, s. 125 LC V, s. 214
	kaplanství v Čestíně (oltář sv. Prokopa, štěpánovský)	13.3.1395-	Manuš ze Zdebudovsi	LC V, s. 213
Jan	Horní Cerekev (24 gr.)	-1.7.1359†		LC I/1, s. 97
Jan	Kožlany (rakovnický, 52 gr.)	-3.11.1357		LC I/1, s. 8
	Blšany (rakovnický 30 gr.)	3.11.1357-16.1.1374	Šimek z ?	LC I/1, s. 8 LC III-IV, s. 4
	Česká Vyskytná (44 gr.)	16.1.1374-17.12.1378	arcibiskup	LC III-IV, s. 4 LC III-IV, s. 98
	Dolní Město (96 gr.)	17.12.1378-7.6.1380	Boček z Kunštátu, odjinud z Poděbrad	LC III-IV, s. 98 AICP II, s. 20
	oltář sv. Jana v Budějovicích (bechyňský)	7.6.1380-		AICP II, s. 20
Jan	Hořepník (132 gr.)	9.5.1351-?(6.6.1353, 23. 4. 1379)	Arnošt z Pardubic (ustanoven ale až na základě rozsudku u apoštolského stolce)	LE I, s. 56-57 AICP I, s. 348
Jan	Nový Rychnov (30 gr.)	-30. 7. 1375		LC III-IV, s. 41
	Úsobí (12 gr.)	30. 7. 1375-25. 6. 1380	arcibiskup	LC III-IV, s. 41 LC III-IV, s. 127-128 Srov.: AICP II, s. 20
	[Běstovice] s filiálním kostelem v Chocni (Kostelecký, 24 gr.)	25. 6. 1380-12. 8. 1390† (zmiňován 31. 1. 1383)	Ješek starší, Jan a Vaněk řečení z Lichtenburka	LC III-IV, s. 127-128 LC V, s. 23 AICP II, s. 196
Jan	Božejov (18 gr.)	-18.11.1359†		LC I/1, s. 107

Jan z Hradu (do Stráže prezentován jako klerik)	Stráž na Nežárkou (chýnovský 60 gr.)	10.12.1369-29.5.1374	Jindřich ze Stráže	LC II, s. 19 LC III-IV, s. 12 Srov. AICP I, s. 86
	Křešín (36 gr.)	29.5.1374-11.6.1380	Vesel a Křeš bratři z Křešína a Jaroslav a Matěj bratři z Chýstovic	LC III-IV, s. 12 LC III-IV, s. 127

	Přibyslavice, olomoucká diecéze	11.6.1380-		LC III-IV, s. 127
Jan	Vojslavice (30 gr.)	-9.3.1377		LC III-IV, s. 66
	Klobuky (slánský 36 gr.)	9.3.1377-	Staněk, Matěj, Jan a Vítek z Klobuk	LC III-IV, s. 66
Jan z Chotěboře	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan z Mezilesí	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan Hainlinův z Plzně	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan z Pelhřimova	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan z Broumovic, bakalář svobodných umění a klerik.	Rynárec (30 gr.)	24.6.1404-	Mikuláš a Václav bratří z Rynárce	LC VI, s. 122
Jan syn Heřmana z Kynšperku	Dolní Město	Zmiňován 16.8.1342		MVB I, s. 48-49, č. 86
Jan	Ježov (42 gr.)	-10. 7. 1354		LC I/1, s. 53-54
	Mnichovice (štěpánovský, 18 gr.)	10. 7. 1354-28. 3. 1357	Albert, opat kláštera sv. Prokopa	LC I/1, s. 53-54 LC I/1, s. 9
	Sv. Vavřinec na Újezdě pod Petřínem (24 gr.)	28. 3. 1357-	Anežka, abatyše kl. sv. Jiří na Pražském hradě	LC I/1, s. 9
Jan z Řečice	Hořepník (132 gr.)	28. 3. 1419-?	Jan z Chotěmic a Jan z Loutkova	LC VII, s. 289
	kostel sv. Jakuba [v Kněžicích]	Zmiňován 8. 3. 1421		MVB VII, s. 304, č. 707.
Jan řečený Ječa z Teleč	Vojslavice (30 gr.)	15. 1. 1378- 2. 10. 1411	Běta vdova po Janu z Vojslavic, Niepron z Vojslavic a Heřmánek poručník dědiců Jana z Vojslavic	LC III-IV, s. 83-84 LC VII, s. 34
	oltář sv. Máří Magdaleny Vojslavice	2. 10. 1411-	Oldřich z Vojslavic a Markvart z Královic	LC VII, s. 34
Jan z Lipnice (do Křivsoudova prezentován už jako kněz.)	Křivsoudov (štěpánovský, 72 gr.)	9 .9. 1416- 3. 10. 1418	Konrád arcibiskup a Jan z Paseky	LC VII, s. 208-209 LC VII, s. 273
	Vojslavice (30 gr.)	3. 10. 1418-	Markvart z Vojslavic	LC VII, s. 273
Jan řečený Úsobec	Úsobí (12 gr.)	před 5. 5. 1424†		MVB VII, s. 493, č. 1205

Jan (prezentován do Klobuk už jako kněz.)	Klobuky (slánský 36 gr.)	27.2.1355- 9.3.1377	Janata, Pavel, Bohunek, Jan synové Filipa a Jan syn Klebučkona z Klobuků a <i>Olradi</i> ze Slaného	LC I/1, s. 3. LC III-IV, s. 66
	Vojslavice (30 gr.)	9.3.1377- 15.1.1378	Vaněk z Dubé, Heřman z Vojslavic a Něpr z Vojslavic	LC III-IV, s. 66 LC III-IV, s. 83-84
Jan z Lhoty	Mezilesí (18 gr.)	27.1.1380- 16.1.1419†	Bohunek z Mezilesí a Sulek z Holišova panoši	LC III-IV, s. 121 LC VII, s. 280
Jan z Otic	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan Závěšů ze Lhoty	Skála (18 gr.)	14.12.1360- 19.3.1401†	LC III-IV, s. 135 LC VII, s. 6	Přibík z Kamenice
Jan z Vesce	Sněť (42 gr.)	27.8.1380- 13.8.1410	LC III-IV, s. 135 LC VII, s. 6	Petr z Hornbachu, kanovník vyšehradský
Jan Žídek, řečený Korvík	Farář v Chvojnově, k němu více výše u Chvojnova.			
Jan z Jihlavy	Košetice (12 gr.)	13.2.1412- 6.9.1417	Mikšík řečený Lovček a Jan řečený Křelovec (<i>Hrzielowicz</i>) z Křelovic panoši	LC VII, s. 43 LC VII, s. 238
Jan	Křešín (36 gr.)	(zmiňován 1409)? -13.10.1413†		APH, AMKV, Cod II-9, s. 95-96. LC VII, s. 94
Jan, oltářník ve Vojslavicích	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan z Mezilesí	Mezilesí (18 gr.)	16.1.1419-	Jan z Mezilesí, farář v Solopiskách, Ctibor z Mezilesí a Václav z Holýšova	LC VII, s. 280
Jan Petrův z Řečice	oltář sv. Zikmunda v Pelhřimově	14.5.1407-	Zbyněk, arcibiskup pražský, rychtář a přísežní a celá obec v Pelhřimově	LC VI, s. 211
Jan, farář v Křešíně	O něm viz výše kariéry kleriků.			
Jan ze Světlé (do Loukova byl prezentován již jako kněz.)	Loukov (12 gr.)	13.8.1380- 6.5.1396	Mikuláš panoš z Loukova	LC III-IV, s. 131 LC V, s. 254 a 255
	Malejovice (kouřimský, 48 gr.)	6.5.1396- ?(zmiňován 4.10.1397)	Petr a Prokop ze Soběšína	LC V, s. 255 AICP III, s. 286
Jan z Kladska	O něm viz výše kariéry kleriků.			

Jaroslav z Nestařic	Loukov (12 gr.)	1.7.1371-	Wrathna, vdova po Náčkovi z Loukova a jeho synové Mikuláš, Náček, a Lev	LC II, s. 54
Jeník	Skála (18 gr.)	-6.11.1358		LC I/1, s. 71

	Chřenovice (24 gr., Štěpánovský)	6.11.1358-	Milota a Bernhard a další bratři z Chřenovic	LC I/1, s. 71
Jindřich	Mnichovice (Štěpánovský, 18 gr.)	-10.7.1354		LC I/1, s. 53-54
	Ježov (42 gr.)	10.7.1354-24.3.1365†	Albert, kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 53-54 LC I/2, s. 61
Jindřich řečený <i>Scroffa</i>	kantor pražského kostela	-19.7.1359		LC I/1, s. 97
	Nová Cerekev (102 gr.)	19.7.1359-před 29.10.1366†	Arcibiskup	LC I/1, s. 97 MVB III, s. 480-481, č. 769
Jindřich	Radmir (nepodařilo se mi zatím najít)	Zmiňován 15. 11. 1392	AICP III, s. 97	
	Kaple sv. Mikuláše na Vyšehradě	Zmiňován 15. 11. 1392?-6?.10.1413	AICP III, s. 97 LC VII, s. 94	
	Zahrádka (30 gr.)	6?.10.1413-30.8.1415	LC VII, s. 94 LC VII, s. 171	Mikuláš Hynk, kanovník vyšehradský
	Soutice (36 gr, Štěpánovský)	30.8.1415-	LC VII, s. 171	Matěj a Vilém ze Susic
Jiří	Onšov (21 gr.)	(Zmiňován: 19. 3. 1397) ?-12.5.1417†		AICP III, s. 242 LC VII, s. 226
Jiří z Telce	Sněť	13.8.1410-22.3.1417	Mikuláš Ubaldinův, kanovník vyšehradský	LC VII, s. 6 LC VII, s. 222
	Kaple sv. Hypolita pod Vyšehradem	22.3.1417-		LC VII, s. 222
Klement	Onšov (21 gr.)	Zmiňován 1384, 1388		RDP, s. 53 RBMV I/3, s. 574, č. 2357.
Konrád	Krásná Hora (36 gr.)	-8.5.1359†		LC I/1, s. 93
Konrád řečený Rubín	Buřenice (12 gr.)	18.11.1359-? doložen 1367- zřejmě †15.9.1369	Oldřich a Sezema a Přibík bratři z Buřenic	LC I/1 s. 107 RDP, s. 54. LC II, s. 12
Kříž	Kaplan čili almužník sv. Vintíře v kl. břevnovském	-22.9.1380	LC III-IV, s. 145	

	Liboc (ořechovský, 24 gr.)	22.9.1380- 7.4.1383 (Zmiňován 1380)	LC III-IV, s. 145 LC III-IV, s. 149 AICP II, s. 68	Oldřich opat břevnovského kláštera
	Svojšíň (Tepelský)	7.4.1383- 20.9.1385	LC III-IV, s. 149 LC III-IV, s. 170	Oldřich ze Stan
	Ježov (42 gr.)	20.9.1385-	LC III-IV, s. 170	Václav Ústecký, vyšehradský kanovník
Kříž ... boleslavský	Libkova Voda (12 gr.)	7.5.1408- 19.10.1415	Bohunek ze Zahoří	LC VI, s. 243 LC VII, s. 174
	Oltář v Černovicích (Chýnovský)	19.10.1415-	Mistr Jan jinak Hašek farář v Dobešově	LC VII, s. 174
Kříž, syn Zdeňka z Chmelné, klerik	Kaplanství v Křešíně	-[listopad] 1417		LC VII, s. 245
	Košetice (12 gr.)	6.9.1417-	Mikšík z Buřenic a Domaslav z Košetic	LC VII, s. 238
Marek	Krásná Hora (36 gr.)	-27.10.1385		LC III-IV, s. 169
	Horky (čáslavský 24 gr.)	27.10.1385- 28.7.1393	Diviš z Chlumu	LC III-IV, s. 169 LC V, s. 166
	Nasavrky, litomyšlská diecéze	28.7.1393-		LC V, s. 166
Martin z Ledenic	Buřenice (12 gr.)	14.12.1369-	Oldřich, Sezema, Přibyslav, bratři z Buřenic	LC II, s. 19
Martin	Chvojnov (54 gr.)	Doložen 12. 3. 1402		LE VII, s. 5-6
Martin	Ústrašín (12 gr.)	27.10.1354- 19.7.1361	Mareš z Ústrašina	LC I/1, s. 31 LC I/1, s. 157
	Oltář [sv. Kateřiny] v kostele P. Marie před Týnem	19.7.1361- 7.12.1361	Albert řečený Hensinek, Mikuláš Klementův, Meinlin Dupcz a Václav Vojtův	LC I/1, s. 157 LC I/1, s. 165
	Strupno (Struppen, v Sasku) (ústecký 14 gr.)	7.12.1361- 22.8.1363†	Provinční komtur Německých rytířů v Strupnu	LC I/1, s. 165 LC I/2, s. 15
Martin	Pačlavice (Paczlovicz), olomoucká diecéze	-8.8.1356		LC I/1, s. 16
	Chrastava (žitavský, 14 gr.)	8.8.1356- 20.9.1367	Jan řečený z Donína, pán na Frauensteinu	LC I/1, s. 16 LC I/2, s. 90
	Ježov	20.9.1367-	Albert děkan u sv. Jiljí, patronem na základě kanovníctví a prebendy na Vyšehradě	LC I/2, s. 90

Matěj z Budějovic	O něm viz kariéry kleriků.			
Matěj z Jičína	Řečice (36 gr.)	23.11.1377-	Jan z Kunštátu odjinud z Poděbrad	LC III-IV, s. 82
Matěj	Vikář vyšehradského kostela	(Zmiňován? 17.2. 1404) ?-2.4.1408		AICP IV, s. 334 AICP VI, s. 229
	Kaliště (6 gr.)	2.4.1408-	Ondřej kanovník pražský a vyšehradský	AICP VI, s. 229
Pavel Matějův ze Stříteže (<i>Trzietess</i>)	Božejov (18 gr.)	24.6.1388-27.2.1410+	Přibík z Božejova	LC III-IV, s. 201 LC VI, s. 283
Matěj	Lidmaň (12.3. 1402, 10.6.1409		LE VII, s. 3-6. AČ 43, s. 199, č. 420
	Petrovice	-16.6.1386	LC III-IV, s. 185	
	Psáře (štěpánovský, 12 gr.)	16.6.1386-18.8.1391	LC III-IV, s. 185 LC V, s. 86-87	Zdislav ze Šternberka
	Buřenice (12 gr.)	18.8.1391-4.1.1398	LC V, s. 87 LC V, s. 297-298	Oldřich z Buřenic
	Zákupy (12, jablonský)	4.1.1398-20.5.1409+	LC V, s. 297-298 LC VI, s. 263	Vilém řečený z Vartemberka pán v Zákupcech
Matěj	Oltář sv. Alexia na Vyšehradě	-10.10.1415	LC VII, s. 176-177	
	Kaple sv. Hypolita pod Vyšehradem a vikář téhož kostela	10.10.1415-22.3.1417	LC VII, s. 176-177 LC VII, s. 222	Bartoloměj a Bernhard bratři z Valečova
	Sněť	22.3.1417-7.1.1418	LC VII, s. 222 LC VII, s. 248	Mikuláš Ubaldinův, kanovník vyšehradský
	Třebotov (18 gr, ořechovský)	7.1.1418-2.3.1419	LC VII, s. 248 LC VII, s. 283	<i>Vlixa</i> z Valdeka, Mikuláš z Chotče sezením v Třebotově
	Sv. Jan v Podskalí	2.3.1419-	LC VII, s. 283	
Matěj z Bojanova	Kaple Božího Těla v Červené Řečici	3.9.1415-13.9.1415		APH, AMKV, Cod-10, s. 162-163. Dobiáš, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova</i> I, s. 389
	Stusyně (Kostel sv. Martina jižně	13.9.1415-	Mikuláš opat ve Vilémově	DOBIÁŠ, J.: <i>Dějiny města Pelhřimova</i>

	od Ronova nad Doubravkou) (Čáslavský, 18 gr.)			I, s. 389 a LC VII, s. 173
Michal z Ústí	Bozejov (18 gr.)	2.11.1361- 26.1.1370†		LC I/1, s. 163 LC II, s. 24
Michal	Zahrádka (30 gr.)	-6?.10.1413		LC VII, s. 94
	Kaple sv. Mikuláše na Vyšehradě	6?.10.1413-		LC VII, s. 94
Mikuláš	Buřenice (12 gr.)	-18.11.1359†		LC I/1 s. 107
Mikuláš	Luka (18 gr.) (okres Karlovy Vary)	-9.11.1360	LC I/1, s. 136	
	Želina	9.11.1360- 13.3.1363	LC I/1, s. 136 LC I/2, s. 7	Pan Mindensis jménem českého krále.
	Ústrašín (12 gr.)	13.3.1363- 1373	LC I/2, s. 7 Vizitační protokol, s. 359	Mareš z Ústrašína
	Podbořany (Rakovnický, 12 gr.)	1373- 5.3.1403†	Vizitační protokol, s. 359 LC VI, s. 86	
Mikuláš	Oltář Panny Marie v Choru Panny Marie v pražském kosteletě	Zmiňován 9. 3. 1406 ?- 23.3.1412		AICP V, s. 63 LC VII, s. 49
	Vlašim (Štěpánovský 72 gr)	23.3.1412- 6.2.1417	Jan z Vlašimi	LC VII, s. 49 LC VII, s. 216-217
	Pelhřimov	6.2.1417-		LC VII, s. 216-217
Mikuláš	Svatobor (loketský, 36 gr.)	-15.7.1358		LC I/1, s. 63
	Sv. Michal menší město pražské	15.7.1358- 28.2.1368	Jan a Bohunek bratři a Mařík z Dolan	LC I/1, s. 63 LC I/2, s. 100
	Pelhřimov	28.2.1368-		LC I/2, s. 100
Mikuláš	Rostoklaty (Kuřimský, 48 gr.)	-5.2.1404		LC VI, s. 110-111
	Hovorčovice (Brandýský, 24 gr.)	5.2.1404- 30.8.1404	Prokop kanovník boleslavský a Jan farář z Kojetic	LC VI, s. 111 LC VI, s. 126
	Loukov (12 gr.)	30.8.1404- 20.6.1407	Náček a Lev panoši z Loukova	LC VI, s. 126 LC VI, s. 215 Srov.: AICP VI, s. 20, 24
Mikuláš z Ledče	Oltář v kapli sv. Máří Magdaleny	9.3.1413- 11.3.1415	Bartoloměj řečený Tempný ze Sedlce	LC VII, s. 78 LC VII, s. 150-151

	v Keblově (Štěpánovský)			
	Třebotov (18 gr, ořechevský)	11.3.1415-7.1.1418	Kuneš z Pavlovic, opatrovník sirotek Bartoloměje řečeného <i>Teopin</i> ze Sedlce.	LC VII, s. 150-151 LC VII, s. 248
	Sněť (42 gr.)	7.1.1418-	Mikuláš Ubaldinův, kanovník pražský a vyšehradský	LC VII, s. 248
Mikuláš z Hoříněvsi (též uváděna jako z Borndorfu)	Hořepník (132 gr.)	Zmiňován 6.9.1381)?-30.3.1403		AICP II, s. 120 LC VI, s. 87
	Kanovník s prebendou v Mělníku a oltář sv. Erasma v kostele sv. Havla na starém městě pražském	30.3.1403-9.5.1403+		LC VI, s. 87 LC VI, s. 87
Mikuláš ze Sacz	Krásná Hora (36 gr.)	8.5.1359-?(Doložen 1367)	Albert ze Žlutic, děkan kostela sv. Jiljí v Praze	LC I/1, s. 93 RDP, s. 53
Mikuláš Kraff (řečený Karas)	Minice	23.5.1394-17.3.1395	LC V, s. 190 LC V, s. 214	Král Václav
	A oltář sv. Erasma v kostele sv. Havla na Starém Městě pražském	17.3.1395-30.3.1403	LC V, s. 214 LC VI, s. 87	Martin řečený Hartleb z Koloděj
	Kanovnictví v Mělníce	Zmiňován jako kanovník 23.5.1394? - 30.3.1403	LC V, s. 190 LC VI, s. 87	
	Hořepník (132 gr.)	30.3.1403-28.3.1419+	LC VI, s. 87 LC VII, s. 289	Přibík Tluka z Božejova a Petr z Konipasu
Mikuláš	Mezilesí (18 gr.)	-27.1.1380	LC III-IV, s. 121	
Mikuláš	Červená Řečice	Zmiňován 1379		DRC, s. 362
Mikuláš	Kaliště (6 gr.)	-3.6.1389		LC III-IV, s. 211
	Buřnice (12 gr.)	3.7.1389-24.3.1390+	Oldřich z Buřenic	LC III-IV, s. 211 LC V, s. 5
Mikuláš z Pelhřimova	Dolní Cerekev	8.6.1403-		AICP IV, s. 229-230
Mikuláš	Kaliště (6 gr.)	-20.11.1410	Ondřej z Gewicz, kanovník pražského a vyšehradského kostela	LC VI, s. 226 LC VII, s. 12

	Ústrašín (12 gr.)	20.11.1410- 22.9.1417	Jan Hazmuka z Prosyecz a Mikuláš farář v Possna	LC VII, s. 12 LC VII, s. 239
	Ježov (42 gr.)	22.9.1417-	Chvalek, kanovník pražský a vyšehradský	LC VII, s. 239
Mikuláš	Č. Vyskytná	-15.4.1418†		LC VII, s. 258
Mikuláš z Hořepníku	Č. Vyskytná (44 gr.)	15. 4.1418-	Janek z Chotěmic odjinud z Vlašimi	LC VII, s. 258
Mikuláš	Přibyslavice (Čáslavský, chudé)	-23.9.1407		LC VI, s .226
	Kaliště	23.9.1407- 2.4.1408†	Ondřej z Jevíčka, kanovník pražského a vyšehradského kostela	LC VI, s .226 AICP VI, s. 229
Mikuláš řečený Mnich (Byl prezentován do Pohnání již jako kněz.)	Pohnání	20.7.1390- 20.1.1406	Petr z Pohnání	LC V, s. 20 LC VI, s. 169-170
	Ježov (42 gr.)	20.1.1406- 22.9.1417	Jan z Moravy, pražského a vyšehradského kostela kanovník.	LC VI, s. 169-170 LC VII, s. 239
	Ústrašín (12 gr.)	22.9.1417-	Mikuláš z Proseče, kněz	LC VII, s. 239
Mikuláš, syn Jindřicha z Prahy	Oltář Maří Magdaleny v kostele sv. Jiljí	23.12.1412- 9.1.1415	LC VI, s. 155 LC VII, s. 178-179	Jindřicha pláteníka ze Červeného Žebříku
	Věčné beneficium čili kanonikát v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě	9.1.1415-	LC VII, s. 178-179	Abatyše kláštera sv. Jiří
	Pelhřimov	Zminován 23.9. 1412	LOC, s. 201	
	Arcijáhenství pražské	17.9.1423	MVB VII, s. 459-460, č. 1110.	
Mořic	Oltář sv. Moudrosti v pražském kostele	-18.11.1379		LC III-IV, s. 116
	Nová Cerekev	18.11.1379- ?(zmiňován 3.12.1384	Pan arcibiskup	LC III-IV, s. 116 LE VII, s. 4.
Mořic ze Slaného (V roce 1391 se stal bakalářem svobodných umění, do Loukova prezentován	Loukov (12 gr.)	20.6.1407-? Zmiňován 22.12.1410	Lev panoš z Loukova	LC VI, s. 215 APH, AMKV,.... s. 235 Životopisný slovník předhusitské univerzity. S. 364

už jako kněz a mistr.)				
Odolen	Kaplanství ve Zruči (Štěpánovský)	-15.7.1383		LC III-IV, s. 154
	Kaliště (6 gr.)	15.7.1383-	Vítek, probošt u sv. Jiljí	LC III-IV, s. 154
Oldřich Jaroslavův z Kamberku	Lukavec (30 gr.)	-24.2.1360		LC I/1, s. 117
	Kamberk (50 gr, vltavský)	24.2.1360-23.12.1360†	Mareš, Buzek a Jarek bratři a Oldřich Olbramův a Petr bratři a Proček starší a jeho bratr z Kamberku	LC I/1, s. 117 LC I/1, s. 142
Oldřich	Úsobí (12 gr.)	-5.7.1372		LC II, s. 78
	Kocelovice (30 gr. Božeňský)	5.7.1372-26.7.1393 Zmiňován 16. 6. 1375	Jan arcibiskup pražský a urození páni Zdeněk z Rosenthalu, Jan z Tchořovic, bratři Beneš a Zdeněk z Kocelovic	LC II, s. 78 LC V, s. 168 AICP I, s. 128
	Hradešice (prácheňský, 24 gr.)	26.7.1393-1411†	Bratři Petr řeholník kláštera Strahovského a Jenčo z Nového Rýzmburku (<i>Novoryzemberku</i>)	LC V, s. 168 LC VII, s. 18
Ondřej	Červená Řečice (1 kopa)	-5.7.1361†		LC I/1, s. 161-162
Ondřej	oltář sv. Kateřiny ve Zbraslavicích (štěpánovský)	-12.4.1415		LC VII, s. 153
	Kaliště (6 gr.)	12.4.1415-23.11.1417	Vilém, kanovník kostela vyšehradského	LC VII, s. 153 LC VII, s. 246
	Hrádek (štěpánovský, 18 gr.)	23.11.1417-	Jan z Hrádku	LC VII, s. 246
Ondřej	Česká Vyskytná (44 gr.)	Zmiňován 1367		RDP, s. 54
Ondřej	Chvojnov (54 gr.)	Doložen 1367		RDP, s. 53
Ondřej	oltářník a vikář kostela vyšehradského	(Stejnomen ný vikář zmiňován 6.6.1408) -26.3.1417		AICP VI, s. 291 LC VII, s. 223
	Červená Řečice (1 kopa)	26.3.1417-	Václav z Radče, kustod pražského kostela	LC VII, s. 223
Pavel	Červená Řečice	Zmiňován 3.12. 1384		LE VII, s. 4
Pavel	O něm viz kariéry kleriků.			
Pavel Křížův z Jeníkova	Třebětín (Štěpánovský,	23.1.1359-28.2.1359	Milota řečený z Chřenovic	LC I/1, s. 83 LC I/1, s. 89

(prezentován do Třebětína již jako kněz)	12 gr.) (okr Kutná Hora)			
	Libkova Voda (12 gr.)	28.2.1359-7.5.1408†	Hugo z Libkovy Vody, Dětoch, Oneš a Přibík bratři z Božejova a Oldřich z Vokova	LC I/1, s. 87 LC I/1, s. 89 LC VI, s. 243
Pavel z Počátek (do Michalovic prezentován již jako kněz.)	Michalovice (Čáslavský, 12 gr.)	21.6.1392-24.9.1395	Petr ze Zhoře	LC V, s. 130 Srov.: AICP III, s. 55 LC V, s. 232
	Zahrádka (30 gr.)	24.9.1395-2.11.1395†	Jan probošt u Všech Svatých na pražském Hradě.	LC V, s. 232 LC V, s. 238
Pelhřim	Kostel v Dolním městě a děkanství na Lipnici	(Zmiňován 12. 7.1392) ?-6.7.1396	AICP III, s. 63 LC V, s. 260 srov.: AICP III, s. 179	
	Veselí nad Lužnicí	30.6.1396-	LC V, s. 260	Vilém z Landštejna
Petr	Kocelovice (božeňský, 30 gr.)	-5.7.1372		LC II, s. 78
	Úsobí (12 gr.)	5.7.1372-30.7.1375	Arcibiskup pražský	LC II, s. 78 LC III-IV, s. 41
	[Nový] Rychnov (30 gr)	30.7.1375-29.4.1379	arcibiskup	LC III-IV, s. 41 LC III-IV, s. 108
	Staré Sedlo, (božeňský 42 gr.)	29.4.1379-	Hynek Pluh z Orlíku	LC III-IV, s. 108
Petr	Ústrašín (12 gr.)	-27.10.1354		LC I/1, s. 31
Petr řečený Klečka z Načeradce	Viz kariéry kleriků			
Petr, kněz, služebník vyšehradského kostela	Zahrádka (30 gr.)	9.11. 1380-	Mistr Jan Pecznik scholastik kostela vyšehradského, jménem místoděkana a kapituly kostela Vyšehradského	AICP II, s. 62-63
Petr	Loukov (12 gr.)	-11.5.1355†		LC I/1, s. 55
Petr z Kunova (do Košetic prezentován již jako kněz)	Košetice (12 gr.)	29.4.1361-17.10.1368	Jan jinak <i>Joconis</i> starší a Jan řečený Kršice z Košetic	LC I/1, s. 151 LC I/2, s. 110
	Častrov (Chýnovský 8 gr.)	1.4.1368-24.9.1369†	Čeněk z Bechyně, pán na Kamenici	LC I/2, s. 102 LC II, s. 11
Petr	Libkova Voda (12 gr.)	-18.8.1355†		LC I/1, s. 55
Petr	Dolní Cerekev	-1.12.1358†		LC I/1, s. 81
Petr	Dolní Město (96 gr.)	-17.12.1378		LC III-IV, s. 98

	Č. Vyskytná (44 gr.)	17.12.1378-? zmiňován 1379	Jan arcibiskup	LC III-IV, s. 98 DRC, s. 367
Petr řečený <i>Czorczna</i> (do Loukova byl prezentován již jako kněz.)	Loukov (12 gr.)	11.5.1355- 21.7.1356	Dobroslava vdova po Načkovi z Loukova	LC I/1, s. 55 LC I/1, s. 4
	Třebětín (Štěpánovský, 12 gr.)	21.7.1356- 23.1.1359†	Milota z Chřenovic	LC I/1, s. 4 LC I/1, s. 83
Petr	Onšov (21 gr.)	-9.5.1392		LC V, s. 123-124.
	Ústrašín (12 gr.)	9.5.1392- 20.11.1410	Hojek z Ústrašína	LC V, s. 123-124. LC VII, s. 12
	Kaliště (6 gr.)	20.11.1410- 12.4.1415	Bohuněk z <i>Gansscz</i> , kanovník vyšehradský	LC VII, s. 12 LC VII, s. 153
Petr z Hořepníku	Košetice (12 gr.)	6.7.1411- 13.2.1412†	Jan Hluma z Pelhřimova kněz a Mikšík z Horky a Jan z Chrzielowicz armigeri	LC VII, s. 29 LC VII, s. 43
Petr	Kanovnické místo pro českého kazatele na hradě Lipnici	20.12.1408- 15.2.1410		APH, AMKV, Cod- 9, s. 17-19. LC VI, s. 282
	Lipnický děkan a farář v Dolním městě	15.2.1410-	Čeněk z Vartenberka odjinud z Veselí pán na Lipnici	LC VI, s. 282
Petr Kolda ze Slaného	V roce 1397 si pronajal (od 2. 2. 1398) na tři roky kostel v Zahrádce.			AICP III, s. 258- 259.
	Oltář sv. Máří Magdaleny ve Vojslavicích.	11.4.1405-? (doložen 15.10. 1407		LE VII, s. 6-8. LE VII, s. 8
Petr	Ježov (42 gr.)	-20.9.1385		LC III-IV, s. 170
	Svojšín (Tepelský)	20.9.1385-	Oldřich ze Stan	LC III-IV, s. 170
Petr z Prahy (do Buřenic byl prezentován již jako kněz.)	Buřenice (12 gr.)	22.5.1400- 10.6.1401	Zdeslav řečený Tluksa z Buřenic	LC VI, s. 21 LC VI, s. 49-50
	Oltář sv. apoštolů v kostele sv. Mikuláš, Menší Město pražské	10.6.1401- 27.11.1413	Beneš z Chobolic, kanovník kostela pražského a farář kostela sv. Mikuláše v Praze na Malé Straně	LC VI, s. 49-50 LC VII, s. 97
Petr	Menší Pohnání?	-9.2.1390		LC III-IV, s. 220
	Malejovice (kouřimský, 48 gr.)	9.2.1390- 6.5.1396	Markvart řečený Soběšín panoš z Malejovic	LC III-IV, s. 220 LC V, s. 254
	Loukov (12 gr.)	6.5.1396- 12.5.1399†	Náček, panoš z Loukova	LC V, s. 254 LC VI, s. 7
Pročko	Viz kariéry kleriků.			
Prokop	Strážiště (Božeňský, 36 gr)	Zmiňován 20.12.1401) ?-4.5.1411		LC VII, s. 23

	Č. Vyskytná (44 gr.)	4.5.1411-	Zbyněk, arcibiskup pražský	LC VII, s. 23
Prokop Svachův	Kotouň (okres Plzeň-jih)	-28.8.1416	LC VII, s. 208	
	Řevnice (Podbrdský 30 gr.)	28.8.1416-4.8.1417	LC VII, s. 208 LC VII, s. 236	Jan nejvyšší mistr křížovníků s hvězdou
	Hrádek (Štěpánovský 18 gr.)	4.8.1417-23.11.1417	LC VII, s. 236 LC VII, s. 246	Jan z Hrádku
	Kaliště (6 gr.)	23.11.1417-5.5.1424	LC VII, s. 246 MVB VII, s. 493, č. 1205	Jan Rudnicz, kanovník vyšehradský
	Úsobí (12 gr.)	5.5.1424-25.7.1426†	MVB VII, s. 493, č. 1205 MVB VII, s. 634, č. 1617	
Přibík	Buřenice (12 gr.)	-8.8.1380†		LC III-IV, s. 131
Přibík z Křtěnovic, syn Wenera z Pacova, klerik	Bozejov (18 gr.)	27.2.1410-		LC VI, s. 283
Přibík ze Želče	Viz kariéry kleriků.			
Přícha	Pravonín (Štěpánovský 6 gr.)	-1.3.1393		LC V, s. 154
	Krásná Hora (36 gr.)	1.3.1393-18.6.1408	Václav děkan kostela sv. Jiljí v Praze	LC V, s. 154 LC VI, s. 246
	Nížkov (Brodský 72 gr.)	18.6.1408-20.3.1419†	Jan řečený Ptáček z Pirkštejna a Polné	LC VI, s. 246 LC VII, s. 285
Radslav	Loukov (12 gr.)	-13.8.1380†		LC III-IV, s. 131
Rudolf (Rudlin)	Lidmaň	-12.4.1372		LC II, s. 73
	Košetice (12 gr.)	12.4.1372-30.4.1377	Jan řečený Kossitka, Ojíf, Bohunek a Jan a Držek z Košetic.	LC II, s. 73 LC III-IV, s. 71 AICP I, s. 190
Řehoř	[Nový] Rychnov (30 gr.)	-10.1.1386		LC III-IV, s. 176
	Oltář sv. Felixe a Adaucta (jinak Anny a Anežky) v kostele sv. Linhartu na Starém Městě pražském	10.1.1386-12.5.1404†	Tomáš řečený Templinův a Fraňa řečený Gopoldův měšťané Starého Města pražského	LC III-IV, s. 176 LC VI, s. 120
Řehoř	Kaliště (6 gr.)	31.5.1360-4.10.1361	Heřman kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 123 LC I/1, s. 162
	Onšov (21 gr.)	4.10.1361-	Rupert a Jan řečení Kadalice	LC I/1, s. 162
Slávek	Krásná Hora (36 gr.)	7.6.1356-	Albert děkan u sv. Jiljí na Starém Městě	LC I/1, s. 57

Svatoslav	Kanovník na Lipnici	-6.7.1396		LC V, s. 260
	Dolní Město a děkanství na Lipnici	6.7.1396-15.2.1410	Vilém z Landštejna sezením na Lipnici	LC V, s. 260 LC VI, s. 282
Šimon	Kaliště (6 gr.)	Zmiňován 1385		AICP II, s. 336
Šimon, farář v České Vyskytné	Viz kariéry kleriků.			
Šimon, farář v Zahrádce	Viz kariéry kleriků.			
Šimon z Choczelovic	Lukavec	24.10.1365-15.3.1409†	Dluhomil z Lukavce	LC I/2, s. 70 LC VI, s. 260
Šimon, kněz z Týna	Božejov (18 gr.)	26.1.1370-20.1.1372	Hugo, Přibík, Protiva a Oldřich z Božejova	LC II, s. 24 LC II, s. 69
Štědroň	Hradiště (Štěpánovský 18 gr.)	-21.5.1375		LC III-IV, s. 36
	Úhošťany (kadaňský 6 gr.)	21.5.1375-16.6.1377	Mikuláš z Úhošťan	LC III-IV, s. 36 LC III-IV, s. 74
	Staré Sedlo (Božeňský 42 gr.)	16.6.1377-29.4.1379	Hynček řečený Pluh z Orlika	LC III-IV, s. 74 LC III-IV, s. 108
	Nový Rychnov (30 gr.)	29.4.1379-20.7.1384†	Jan arcibiskup	LC III-IV, s. 108 AICP II, s. 282
Štěpán	Lidmaň	Zmiňován 3.12. 1384		LE VII, s. 4
Tomáš	<i>Kalicz</i> , olomoucká diecéze	-14.6.1413		LC VII, s. 89
	Krásná Hora (36 gr.)	14.6.1413-	Václav děkan kostela sv. Jiljí	LC VII, s. 89
Tomáš	Zahrádka (30 gr.)	-20.2.1391		LC V, s. 63
	Noutonice (okres Praha Západ. Řípský, 36 gr.)	20.2.1391-	Kunhuta, abatýše a celý konvent kl. sv. Jiří na pražském hradě	LC V, s. 63
Tomáš	Chvojno (Štěpánovský, 30 gr.)	-28.2.1414		LC VII, s. 107
	Lukavec	28.2.1414-	... z Žirovnice	LC VII, s. 107
Václav	Předín, olomoucká diecéze	-9.3.1366		LC I/2, s. 73
	Dolní Cerekev	9.3.1366-? zmiňována 28. 1. 1376.	Jan arcibiskup pražský	LC I/2, s. 73 AICP I, s. 147
Václav	Ježov (42 gr.)	-28.9.1401		LC VI, s. 55

	Loukov (12 gr.)	28. 9.1401- 30.8.1404	Náček z Loukova	LC VI, s. 55 LC VI, s. 126
	Hovorčovice (Brandýský 24 gr.)	30.8.1404- 5.9.1404	Martin a Prokop kanovníci boleslavští.	LC VI, s. 126
	Zahrádka (30 gr.)	5.9.1404- ?(zmiňován 22.10.1409)	Jan z Dubu, probošt kaple všech svatých na pražském Hradě a kanovník vyšehradský	LC VI, s. 127 AČ 43, č. 428, č. 203
Václav	Kaliště (6 gr.)	-15.7.1383		LC III-IV, s. 154
	Kaplanství ve Zruči (Štěpánovský)	15.7.1383- 5.3.1395		LC III-IV, s. 154 LC V, s. 212
	Soběšín (Štěpánovský, 12 gr.)	5.3.1395- 13.10.1396	Machek, Jan, Zdeslav a Markvart, bratři se Soběšína	LC V, s. 212 LC V, s. 270
Václav syn Arnolda z Hořepníku	Libkova Voda (12 gr.)	7.10.1355- 28.2.1359†	Děthonis, Přibík a Oneš bratři z Božejova, Hynek z Libkovi Vody a Oldřich z Vokova	LC I/1, s. 56 LC I/1, s. 87
Václav z Hořepníku	Buřenice (12 gr.)	13.8. 1406-? (zmiňován 11.5. 1411	Přibík z Buřenic	LC VI, s. 188 APH, AMKV, Cod- 8, s. 266-267.
Václav z Hořepníku	Onšov (21 gr.)	12.5.1417-	Jan a Beneš z Onšova hlavní patroni, Bracháček z Onšova, Aleš z Martinic, Mikšík z Buřenic, Zdeněk z Lukavec, Boleš z <i>Kmymyl</i>	LC VII, s. 226
Václav	Kaliště (6 gr.)	-8.5.1376		AICP I, s. 153 LC III-IV, s. 52
	Lštění (okres Prachatice, Volyňský 12 gr.)	8.5.1376- 21.12.1395†	Čeněk z Libotína, Hynek, Kuneš a Hrdoň z Lštění	LC III-IV, s. 52
Václav	Pelhřimov	(Zmiňován: 2.1.1375)? - 1. 8. 1381		AICP I, s. 109 AICP II, s. 116
	Louka, olomoucká diecéze	1. 8. 1381-? (zmiňován 15.10.1382)		AICP II, s. 116 AICP II, s. 170
Václav Durass	Oltář sv. Jana v Budějovicích (Bechyňský)	-7.6.1380	AICP II, s. 20	
	Dolní Město (Dolní Lipnice) (96 gr.)	7.6.1380- 18.7.1386	AICP II, s. 20 LC III-IV, s. 186-187	
	Jinošov? olomoucká diec.	18.7.1386-	LC III-IV, s. 186-187	
Václav Šebkův z Brodu	Lukavec	24.2.1360- 24.10.1365†	Dluhomil z Lukavce	LC I/1, s. 117 LC I/2, s. 70

Václav z Libkovy Vody	Božejov (18 gr.)	20.1.1372-24.6.1388†		LC II, s. 69 LC III-IV, s. 201
Václav, syn Soběna z Božejova	Křešín (36 gr.)	13.10.1413-	Wychnani z Křešína, Václava ze Subslawicz, Jakuba z Chýstovic a Sezema z Stydranic	LC VII, s. 94
Valter	Oltářník na Vyšehradě	Zmiňován 26.11.1360		LC I/1, s. 138
	Sněť	26.11.1360-24.2.1372†	Petr, kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 138 LC II, s. 71-72
Vavřinec	Oltář sv. Bartoloměje v Křešíne	1409-		APH, AMKV, Cod-9, s. 95-96.
Vavřinec z Polné	Viz kariéry kleriků-			
Velek z Křešína?	Košetice (12 gr.)	17.10.1368-19.10.1369†	Ješek, Ojří, Jan a Bohunek z Košetic a Držek ze Svěpravic panoši	LC I/2, s. 110 LC II, s. 14
Veliš	Kněz jinak Habry (Brodský 18 gr)	-2.4.1375		LC III-IV, s. 33
	Rynárec (30 gr.)	2.4.1375-	Pelhřim rytíř (<i>militis</i>) a Vilém panoš z Rynárce	LC III-IV, s. 33
Velislav	Sněť	-26.11.1360†		LC I/1, s. 138
Vilém	Onšov (21 gr.)	-4.10.1361		LC I/1, s. 162
	Kaliště (6 gr.)	4.10.1361-22.1.1364	Jan z <i>Libinow</i> , kanovník vyšehradský	LC I/1, s. 162 LC I/2, s. 38
	Zdislavice (Štěpánovský 72 gr.)	18. 12. 1363-? (zmiňován 1367)	Heřman ze Zdislavic, panoš	LC I/2, s. 33 RDP, s. 58
Vít syn Vojslava z Dačic, kněz olomoucké diecéze.	Těmice (Chýnovský chudá/6 gr.)	11.2.1407-19.10.1415	Sudík z Bozděchova, purkrabí hradu Kamenice	LC VI, s. 200 LC VII, s. 174
	Libkova Voda (12 gr.)	19.10.1415-	Bohunek z Libkovy vody	LC VII, s. 174
Vlček	Rynárec (30 gr.)	-17.8.1358†		LC I/1, s. 64-65
Vojek	Nová Cerekev (102 gr.)	19.7.1359		LC I/1, s. 97
	Kantorství pražského kostela	19.7.1359-		LC I/1, s. 97
Vojslav	Třebětín (Štěpánovský 12 gr.)	-21.7.1356		LC I/1, s. 4
	Loukov (12 gr.)	21.7.1356 - 1.7.1371	Vratna, vdova po Náčkovi z Loukova	LC I/1, s. 4 LC II, s. 54
	Schořov (Časlavský, 30 gr.)	16.6.1371-21.2.1387†	Náček, Lev, Mikuláš bratři z Tupadel	LC II, s. 53 AICP II, s. 417
Zdebor	Rynárec	-24.6.1404†		LC VI, s. 122

Zdeněk (do Cerekve byl prezentován již jako kněz.)	Veliš (Štěpánovský, 12 gr)	-11.12. 1360	Beneš z Vlašimi a Matěj z Jankova	LC I/1, s. 139
	Horní Cerekev (24 gr.)	23.11.1360-? (zmiňován 4.8.1361)	Matěj z Vlašimi	LC I/1, s. 137 LE I, s. 30
??? z Řečice	Rovná (12 gr.)	1.8.1410-	LC VII, s. 5	Zbyněk arcibiskup pražský

Želivští premonstráti

Jméno	Beneficium	Léta	Patroni	Prameny
Bartoloměj	Německá Vyskytná	doložen 1406		AICP, V, s. 264.
Beneš	Mladé Bříště	15.7.1390-? (zmiňován 15. 7. 1408)	opat a konvent	C V, s. 17 RBMV V/1 – 2, s. 139, č. 941.
Bušek	Mladé Bříště	17. 9. 1370 – 23. 12. 1378†	Bohuslav, želivský opat	LC II, s. 35 LC III–IV, s. 102.
Bušek	kostel sv. Petra u Želiva	7. 12. 1380–		AICP, II, s. 72.
Ctibor	Smrčná	19. 2. 1367 – 16. 8. 1371†	Bohuslav, želivský opat	LC I/2, s. 81 LC II, s. 55.
Čeněk	Jířice	28. 4. 1360 – 6. 3. 1363	opat a konvent želivského kl.	LC I/1, s. 121. LC I/2, s. 7.
Čik	Mladé Bříště	–9. 10. 1356		LC I/1, s. 4.
Dětřich	Jířice	–11. 10. 1358		LC I/1, s. 68.
Erasmus	Německá Vyskytné	30. 10. 1369. – 14. 8. 1374	Bohuslav, opat želivského kl.	LC II, s. 15 LC III–IV, s. 19.
Erasmus	Dušejov	– 3. 1. 1372†		LC II, s. 68.
Havel	kostel sv. Petra u Želiva	–7. 8. 1355		LC I/1, s. 55.
Henslin	Braníšov	–9. 10. 1356		LC I/1, s. 4.
Heřman	Jířice	28. 2. 1414 –7. 2. 1416	Petr, opat želivského kl.	LC VII, s. 107. LC VII, s. 192.
Jakub Pelhřimův	Humpolec	(zmiňován 31. 10. 1330) ? – 2. 8. 1357†		MVB prodromus, s. 500, č. 908 LC I/1, s. 35.
Jakub	Senožaty	29. 10. 1367–	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 93.
Jakub	Jířice	19. 5. 1372 – 16. 3. 1377	Jindřich, želivský opat	LC II, s. 76 AICP I, s. 186 LC III–IV, s. 67.
	Smrčná	16. 3. 1377 – 19. 1. 1397†	Opat a konvent kl. v Želivě	LC III–IV, s. 67 LC V, s. 276.
Jan	Kostel sv. Petra u Želiva	4. 7. 1330 – 17. 6. 1354	Ctibor, opat želivského kl.	NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 36 LC I/1, s. 53.

	Senožaty	17. 6. 1354 – 9. 10. 1356	Hynek, opat želivského kl.	LC I/1, s. 53 LC I/1, s. 4.
	Mohl se stát farář v Louňovicích nebo Braníšově?			LC I/1, s. 4.
Jan	Kostel sv Petra u Želiva	7. 8. 1355 – 23. 12. 1360	Bernard, želivský opat	LC I/1, s. 55 LC I/1, s. 142.
Jan řečený Columbus	Louňovic	7. 8. 1357 –10. 5. 1362	Bernard, opat a konvent želivského kl.	LC I/1, s. 57; NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 46; LC I/1, s. 175.
	Senožaty	10. 5. 1362 – 15. 11. 1366†	želivský opat	LC I/1, s. 175 LC I/2, s. 78.
Jan	Humpolec	2. 8. 1357 – 26. 5. 1358	Bernhard, želivský opat	LC I/1, s. 35 LC I/1, s. 59.
Jan	Mohl působit dříve v Senožatech, ale nelze to rozhodnout, protože je zmiňováno zároveň víceru Janů.			LC I/1, s. 4.
	Braníšov	9. 10. 1356 – 28. 11. 1358		LC I/1, s. 4. LC I/1, s. 74–75.
Jan	Jiřice	11. 10. 1358 – 28. 4. 1360	Petr, želivský opat	LC I/1, s. 68 LC I/1, s. 121.
Jan	Jiřice	1. 4. 1365 –19. 5. 1372	Bohuslav, želivský opat	LC I/2 s. 62 LC II, s. 76.
Jan	Smrčná	–2. 11. 1358†		LC I/1, s. 70
Jan	Smrčná	2. 11. 1358 – 13. 1. 1364	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/1, s. 70 LC I/2, s. 37.
	Nejmenované beneficium	13. 1. 1364–		LC I/2, s. 37.
Jan	Humpolec	26. 5. 1358 – 17. 1. 1360†	Bohunek, želivský opat	LC I/1, s. 59 LC I/1, s. 114.
Jan	kostel sv. Petra u Želiva	15. 11. 1366 – 23. 3. 1368	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 78 LC I/2, s. 101.
	Humpolec	23. 3. 1368–	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 101.
Jan	Smrčná	16. 8. 1371–	Bohuslav, opat želivského kl.	LC II, s. 55.
Jan	Dušejov	30. 1. 1379– [1379– 1385]	Opat a konvent želivského klášteřa	LC III–IV, s. 104–105. AICP II, s. 236.
	Jiřice	[1379–1385] –2. 11. 1385		AICP II, s. 236 LC III–IV, s. 172.
Jan	Kostel sv. Petra u Želiva	–5. 11. 1375		LC III–IV, s. 44.

Jan	Kostel sv. Petra u Želiva	5. 11. 1375–	Opat a konvent kláštera v Želivě	LC III–IV, s. 44.
Jan (jeho bratrancem byl Markvard syn Viléma z Lhotice)	Senožaty	2. 6. 1391–14. 12. 1396	Jindřich, opat želivského kláštera	LC V, s. 79 LC V, s. 274.
	Kostel sv. Petra u Želiva	14. 12. 1396 – 10. 5. 1408	Jindřich opat kláštera v Želivě	LC V, s. 274 LC VI, s. 243.
	Senožaty	10. 5. 1408 – 15. 11. 1418	Petr, opat želivského kláštera	LC VI, s. 243. LC VII, s. 277.
Jan	Humpolec	8. 10. 1380 – ? (zmiňován 9. 8. 1390)		RBMV V/1–1, s. 56–57, č. 65, srov.: AICP II, s. 52. RBMV III, s. 106, č. 237
Jan	Senožaty	– 2. 6. 1391†		LC V, s. 79
Jan	Jiřice	7. 2. 1416 –	Petr, opat želivského kláštera	LC VII, s. 192
Litvín	Mladé Bříště	zmiňován 5. 1 1343, 6. 6 1344		RBM IV, s. 571–573, č. 1409.
Martin	Dušejov	–26. 3. 1358†		LC I/1, s. 58.
Martin	Louňovice?	17. 9. 1355 – 9. 10. 1356	Bernard, opat želivský	LC I/1, s. 55. LC I/1, s. 4
	Mladé Bříště	9. 10. 1356 – 25. 10. 1367†	Bernhard, opat želivský	LC I/1, s. 4 LC I/2, s. 93
Matěj	Jiřice	6. 3. 1363 –1. 4. 1365	opat želivského kláštera	LC I/2, s. 7. LC I/2 s. 62
Matěj	Braníšov	29.9 1436 –.		NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 106
Matěj	Senožaty	9 10. 1356 –	Bernard, opat kláštera želivského	LC I/1, s. 4
Mikuláš	Humpolec	1. 6. 1361 – 3. 3. 1363	želivský opat	LC I/1, s. 154–155 LC I/2, s. 7.
Mikuláš	Německá Vyskytná	13. 11 1358 – 30. 10. 1369	Bohuslav, opat želivského kláštera	LC I/1, s. 72 LC II, s. 15
	Nejmenované beneficium	30. 10. 1369–		LC II, s. 15
Mikuláš	Jiřice	15. 2. 1386 – 28. 2. 1414	Jindřich, želivský opat a konvent	LC III-IV, s. 179. LC VII, s. 107

Mikuláš	Humpolec	27. 9. 1363 – 23. 3. 1368	Bohuslav, želivský opat	LC I/2, s. 21 LC I/2, s. 101
	Kostel sv. Petra u Želiva	23. 3. 1368–	Bohuslav opat kl. želivského	LC I/2, s. 101
Mikuláš	Dušejov	3. 7. 1405–	Ctibor opat želivský	LC VI, s. 151
Mikuláš	Senožaty	15. 11. 1418 –	Petr, opat želivský	LC VII, s. 277.
Mikuláš ze Želiva	Branišov	21. 10. 1359–5. 7. 1393	Bohunek, opat kláštera želivského	LC I/1, s. 105. LC V, s. 166
Nezamysl	Dušejov	3. 1. 1372– 23. 2. 1372.	Jindřich opat želivský	LC II, s. 68. LC II, s. 71
Nezamysl	Senožaty	–10. 5. 1362		LC I/1, s. 175
	Hodušín	10. 5. 1362–29. 2. 1366	opat želivského kl.	LC I/1, s. 175 LC I/2, s. 72.
	Kostel sv. Petra u Želiva	29. 2. 1366 – 15. 11. 1366	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 72. LC I/2, s. 78.
	Senožaty	15. 11. 1366 – 29. 10. 1367	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 78 LC I/2, s. 93
	Mladé Bříště	29. 10. 1367 – 17. 9. 1370	Bohuslav, želivský opat	LC I/2, s. 93 LC II, s. 35.
Oldřich	Jiřice	2. 11. 1385 – 15.2.1386†	želivský opat Jindřich a konvent	LC III–IV, s. 172 LC III–IV, s. 179.
Ota	Smrčná	– 16. 3. 1377		LC III–IV, s. 67 AICP I., s. 186.
	Jiřice	16. 3. 1377– [1379– 1385]	opat a konvent želivského kl.	LC III–IV, s. 67 AICP II, s. 236.
	Dušejov	[1379–1385] – 14. 10. 1392		AICP II, s. 236 LC V, s. 137.
	Boleradice, olomoucká diecéze	14. 10. 1392 –		LC V, s. 137.
Persik	Humpolec	17. 1. 1360 – 1. 6. 1361	opat želivský	LC I/1, s.114 LC I/1, s. 154–155.
	Mikulov	1. 6. 1361–? (zmiňován 21.7.1361)		MVB II, s. 510–513, č. 1284.
Petr	Německá Vyskytná	– 13. 11. 1358†		LC I/1, s. 72.
Radmír	Německá Vyskytná	14. 8. 1374–	opat a konvent želivského kl.	AICP I, s. 98. LC III–IV, s. 19.
Řehoř	Dušejov	29. 10. 1401 – 3. 7. 1405.	Ctibor, želivský opat	LC VI, s. 57. LC VI, s. 151
	Nejmenované beneficium	3. 7. 1405–		LC VI, s. 151
Slávek	Dušejov	23. 2. 1372–	Jindřich, opat želivského kl.	LC II, s. 71

Štěpán	Smrčná	19. 1. 1397–	Jindřich, opat želivského kl.	LC V, s. 276
Václav	Mladé Bříště	23. 12. 1378–	opat a konvent	LC III–IV, s. 102. AICP I, s. 322
Václav	Mladé Bříště	–15.7.1390		LC V, s. 17
Václav	Braníšov	5. 7. 1393 – [†před 29. 9. 1436]	Jindřich, opat a konvent želivského kl.	LC V, s. 166 NA Praha, ŘP Strahov, listina, sign. 106.
Václav	Kostel sv. Petra u Želiva	18. 5. 1419–	Petr, opat želivského kl.	LC VII, s. 291.
Václav	Boleradice, olomoucká diecéze	–14. 10. 1392		LC V, s. 137.
	Dušejov	14. 10. 1392– 29. 10. 1401	Jindřich, opat a konvent kláštera v Želivě	LC V, s. 137 LC VI, s. 57
Velislav	kostel sv. Petra u Želiva	23. 12. 1360–29. 2. 1366	Bohuslav, opat, kl. Želivského	LC I/1, s. 141 LC I/2, s. 72
	Hodušín	29.2. 1366–	Bohuslav, opat želivského kl.	LC I/2, s. 72
Velislav	kostel sv. Petra u Želiva	–3. 4. 1388		LC III–IV, s. 198
	Mladé Bříště	3. 4. 1388–	Jindřich, želivský opat	LC III–IV, s. 198
Vikard	Humpolec	3. 3. 1363 – 27. 9. 1363	želivský opat	LC I/2, s. 7. LC I/2, s. 21.
	Jihlava	27. 9. 1363–		LC I/2, s. 21
Záviš	Dušejov	–30. 1. 1379		LC III–IV, s. 104–105
Záviš	Viz kariéry kleriků.			
Zdislav	Braníšov	28. 11. 1358 – 21. 10. 1359†	Bohunek, želivský opat	LC I/1, s. 74–75. LC I/1, s. 105.
Zdislav	Senožaty	–17. 6. 1354		LC I/1, s. 53.
	kostel sv. Petra u Želiva	17. 6 1354 –	Hynek, opat želivského kl.	LC I/1, s. 53.
???	Dušejov	26. 3. 1358 –	Jan, převor, Velislav, podpřevor a konvent kl. v Želivě	LC I/1, s. 58.

Příloha IV. – Fotografie kostelů

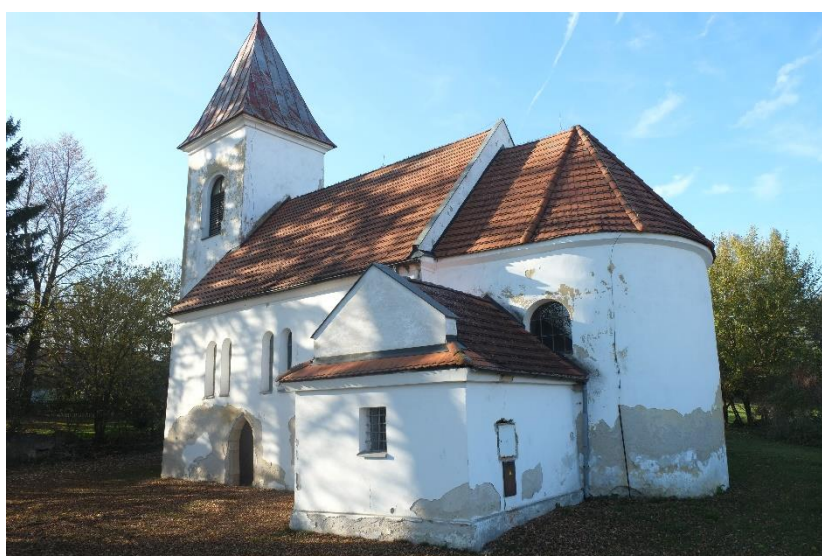
1. Božejov

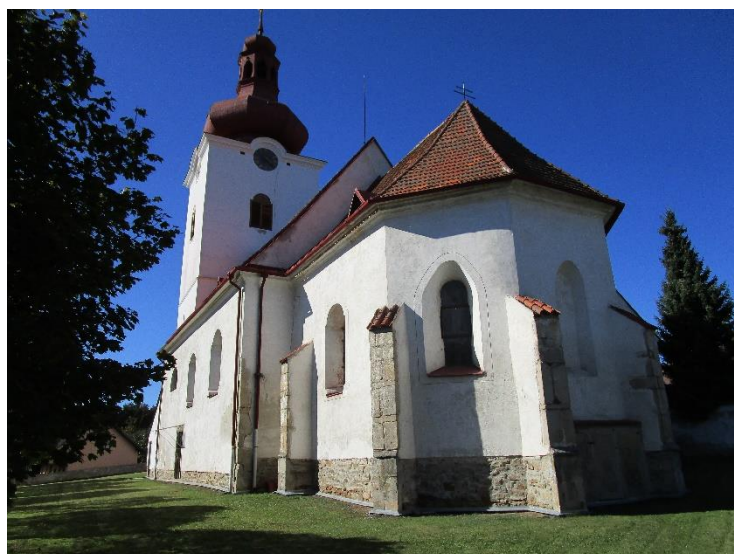
2. Branišov

3. Buřenice

4. Červená Řečice – farní kostel

5. Červená Řečice – kaple Božího těla

6. Dolní Cerekev

7. Dolní Město (dříve Dolní Lipnice)

8. Dušejov

9. Herálec

10. Horní Cerekev

11. Hořepník

12. Humpolec

13. Chvojnov

14. Ježov

15. Jiřice

16. Kaliště

17. Košetice

18. Krásná Hora

19. Křešín

20. Libkova Voda

21. Lidmaň

22. Lipnice, filiální kostel kostela v Dolním Městě

23. Lipnice, hradní kaple

24. Loukov

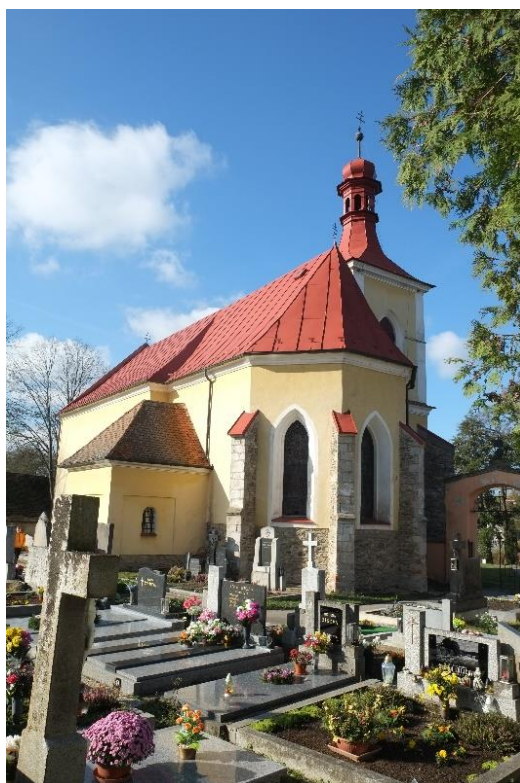
25. Lukavec

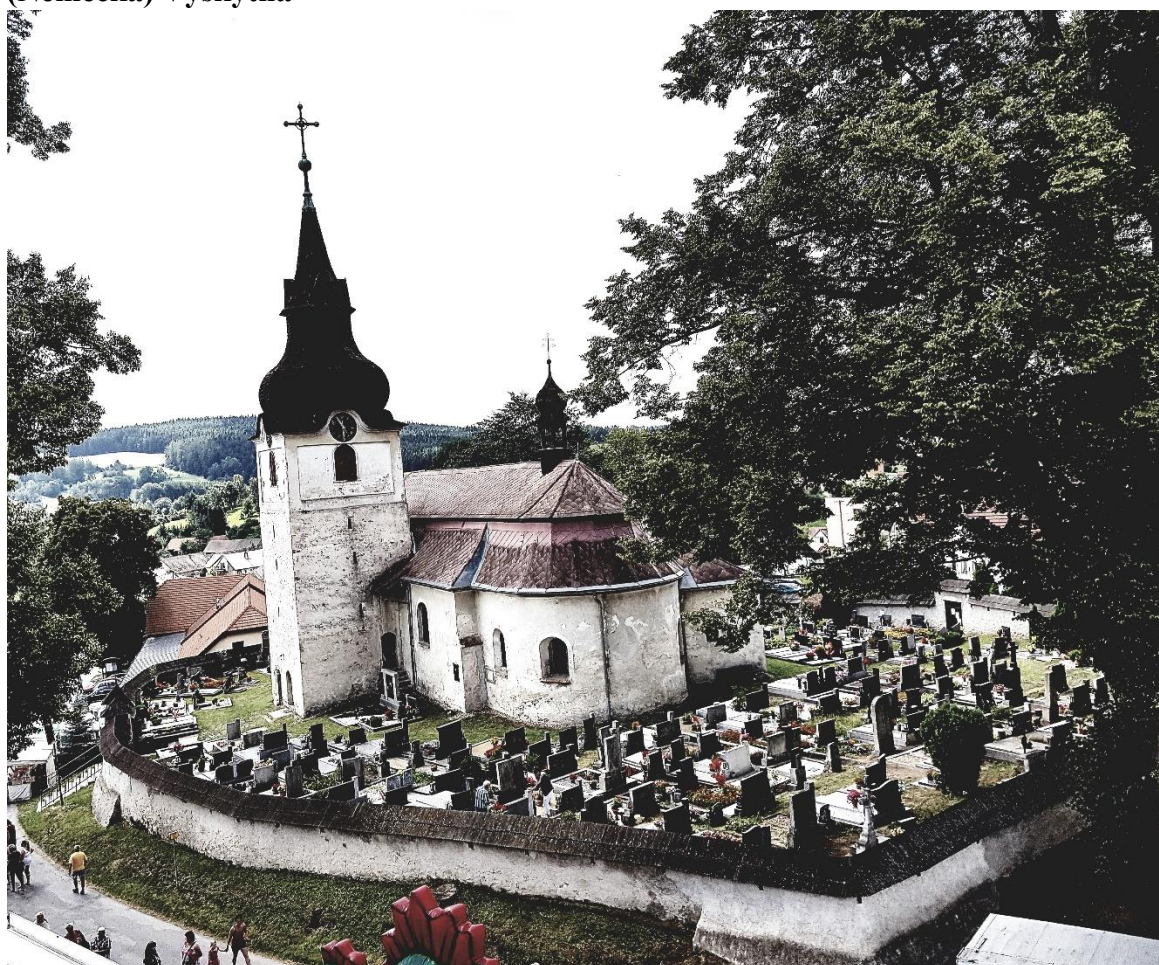
26. Mezilesí

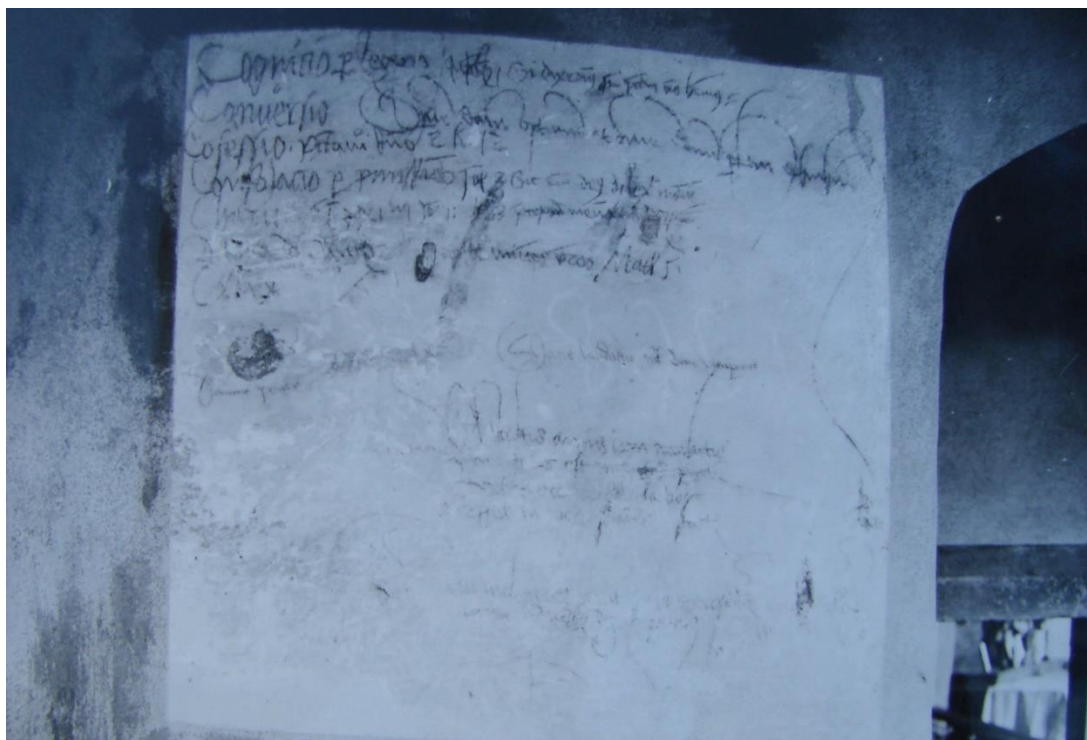

27. Mladé Bříšťě

28. (Německá) Vyskytná

Nápis z první poloviny 16. století ze zdi sakristie v kostele v Německé Vyskytné.

29. Nová Cerekev

30. Nový Rychnov

31. Onšov

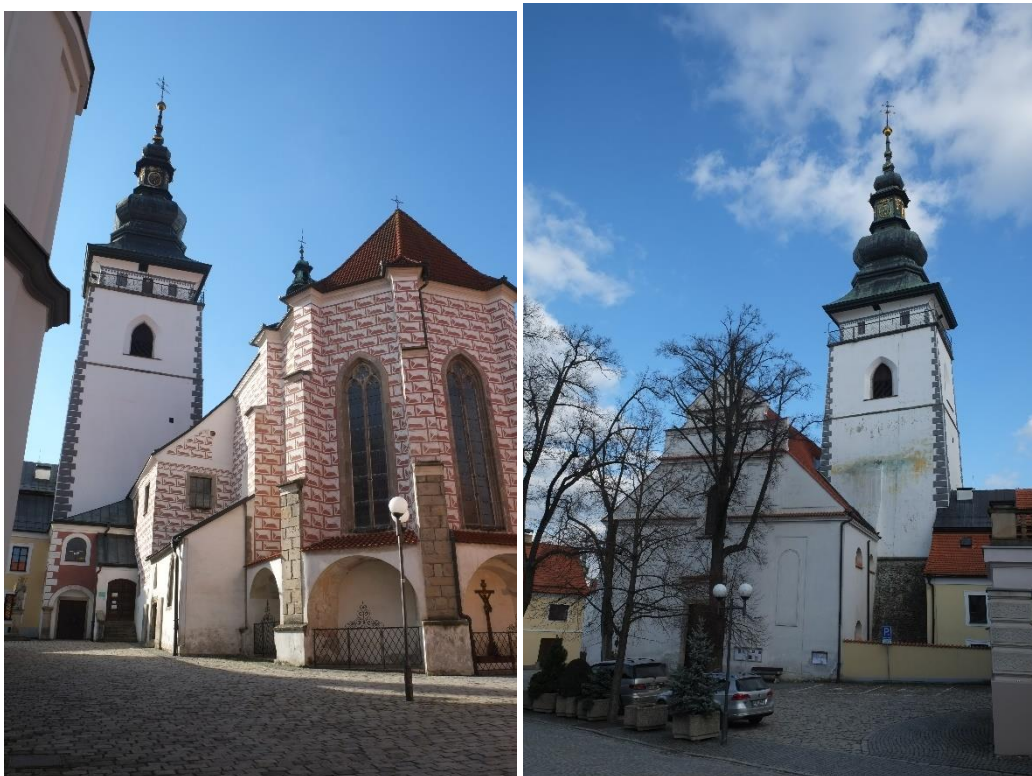
32. Vrh Hůrka u Onšova, kde v 18. století stála kaple Proměnění páně

33. Pelhřimov – kostel sv. Víta

34. Pelhřimov – kostel sv. Bartoloměj (dříve P. Marie)

35. Rovná

36. Rynárec

37. Řečice

38. Senožaty

39. Skála

40. Smrčná

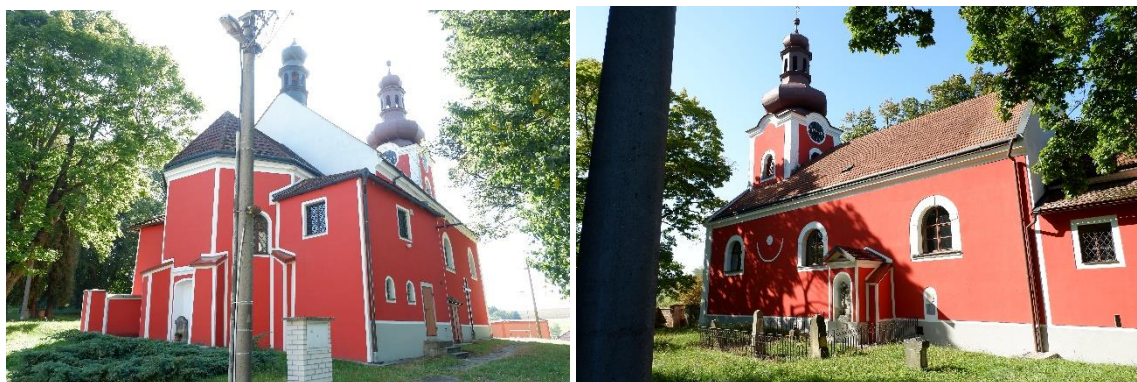
Pohlednice se Smrčenským kostelem před požárem.

41. Snět

42. Úsobí

43. Ústrašín

44. Vojslavice

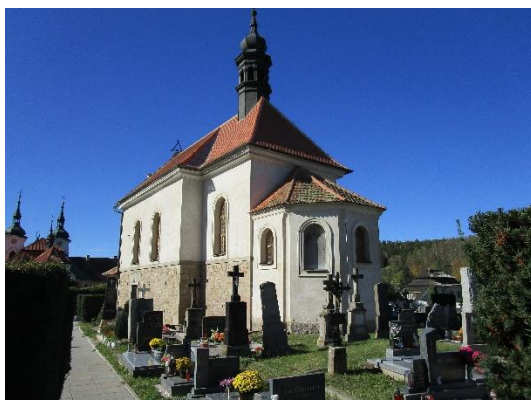
45. Vyskytná

46. Zahrádka

47. Želiv – kostel sv. Petra

48. Želiv klášter

